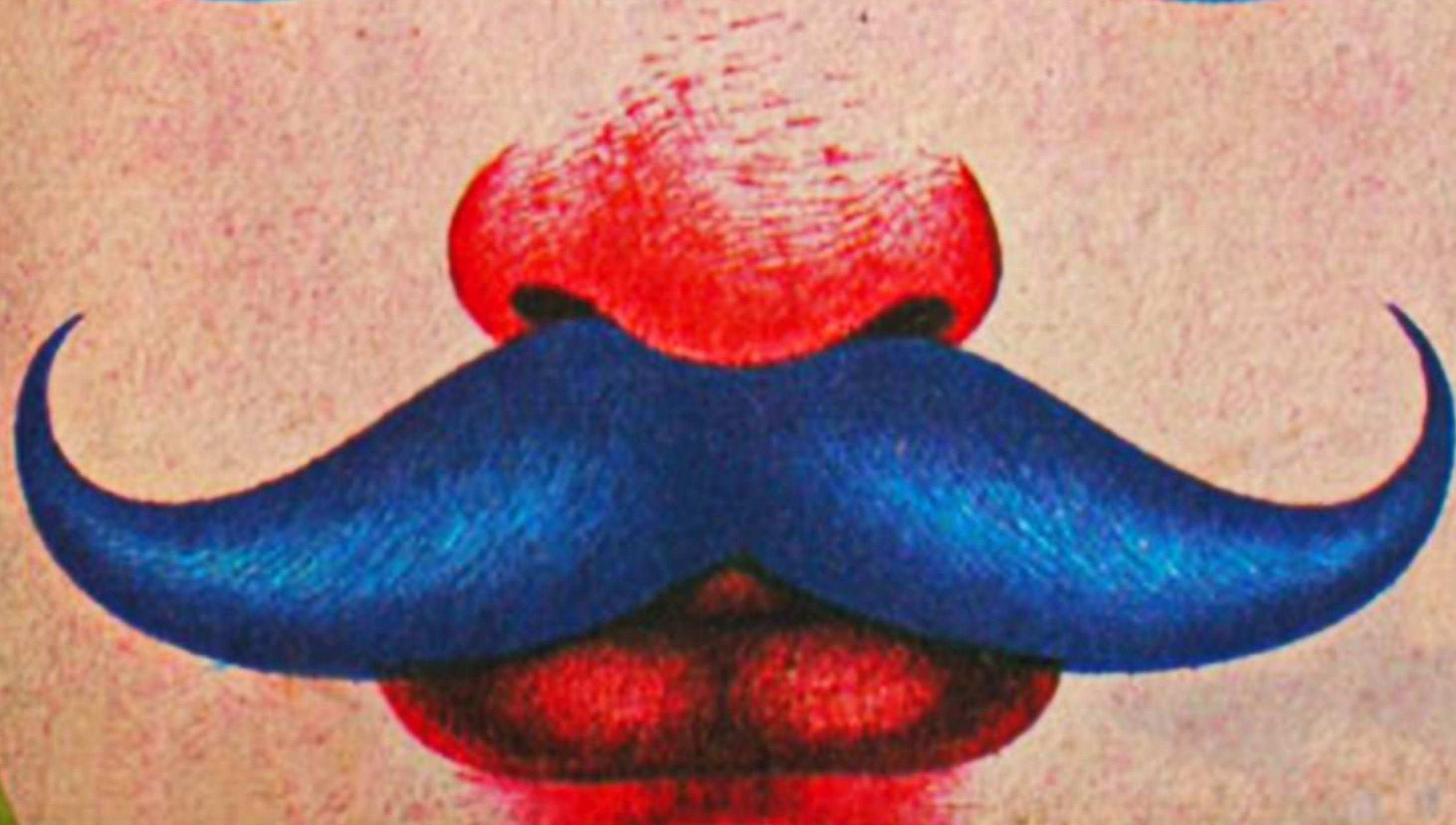

nici un fel

O. HENRY

de povestire

O. HENRY

NICI UN FEL DE POVESTIRE

Coperta de *Dan Stanciu*

Selecția a fost realizată din
The Complete Works of
O. HENRY
Doubleday & Company, Inc.
New York

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate Editurii UNIVERS

O. HENRY

NICI UN FEL DE POVESTIRE

În românește de Veronika Focșeneanu

**București, 1983
EDITURA UNIVERS**

Din volumul
CELE PATRU MILIOANE

Natura le aranjează

Mai zilele trecute am văzut într-o expoziție de artă un tablou care s-a vândut cu 5.000 de dolari. Pictorul era un pișpirică de prin vest, pe nume Kraft ; genul cu un singur fel de mâncare preferat și o teorie favorită. Hrana spirituală era încrederea neștirbită în Aranjamentul Artistic Infailibil al Naturii. Își baza teoria pe carneă tocată de vacă, cu ochiuri. Cu tabloul ăla era o întreagă poveste, așa că m-am dus acasă și am lăsat stiloul s-o aștearnă pe hîrtie. Ideea lui Kraft... ei, dar nu așa începe povestea.

Acum trei ani, Kraft, Bill Judkins (poet) și cu mine; mîncam la Cypher's pe Eighth Avenue. Zic „mîncam“. Cînd aveam bani, Cypher „rezolva treaba“, după cum se exprima chiar el. Nu aveam credit ; intram, comandam mîncarea și o mîncam. Plăteam sau nu. Aveam încredere în morocăneala și ferocitatea mocnită a lui Cypher. Undeva în străfundurile sufletului său întunecat- era fie prinț, fie nebun, fie artist. Ședea la un birou mîncat de carii, acoperit de dosare cu cotoarele de la notele chelnerilor, dosare atît de vechi încît sînt convinși că în primul puteai să găsești nota de plată a lui Henry Hudson. Cypher, ca și Napoleon al III-lea și bibanul cu ochii bulbucați, avea puterca de a-și pune o ceață peste ochi care să astupe ferestrele sufletului. Odată, cînd plecam fără să plătim cerîndu-ne milioane de scuze, m-am uitat înapoi peste umăr și l-am văzut cum se scutură de un ris isteric, în spatele ceții. Din cînd în cînd reușeam să plătim la zi.

Dar lucrul cel mai însemnat la Cypher era Milly. Milly era chelneriță și un exemplu magnific al teoriei lui Kraft despre Aranjamentul Artistic al Naturii. În mare, ținea de servitul la masă, așa cum Minerva ține de arta încăierărilor, sau Venus de știința flirturilor serioase. Să fi avut parte de un pedestal și să fi fost turnată în bronz, ar fi putut să stea alături de cele mai nobile și mai eroice surori ale ei, sub titlul „Slănina și Ficatul care Înveselesc Omenirea“. Făcea parte din local. Erai obișnuit să-i vezi

trupul uriaș, conturându-i-se prin fumul albăstrui care urca din slămina perpelită pe foc așa cum nu te miri cînd vezi stîncile ivindu-se prin ceața mișcătoare a râului Hudson. Milly înainta impunătoare printre aburii fierțurilor de legume, aromele de „șuncă cu“, clinchetele vaseilor, zăngănitul tacimurilor, strigătele „comenzilor scurte“, țipetele infometaților și hăpăielile mesenilor, asemeni marilor transatlantice care-și croiesc drum printre bărcuțele sălbaticilor infuriați.

Zeița noastră (a Hămesiților), era clădită după niște dimensiuni atît de impunătoare, încît nu puteai să n-o urmărești cu respect. Întotdeauna umbra cu minciile suflecate deasupra coatelor. Ar fi putut să ne înșfăce pe noi, toți cei trei mușchetari, și să ne arunce cit colo pe fereastră. Nu apucase atîtea primăveri ca noi, dar era atît de pură și avea atîtea daruri ale Evei, încît ne-a ocrotit de la bun început. Turna în noi, cu o totală nepăsare față de prețuri sau cantitate, toate mîncărurile localului, ca și cum cornul abundenței nu avea fund. Vocea îi răsuna ca un clopot de argint; zîmbetul dezvelea dinți mulți și regulați; semăna cu răsăritul auriu, în vîrfurile muntelui. Personal n-am văzut valea Yosemite, dar cînd apărea Milly, la ea mă ducea gîndul. Și totuși, nu știu cum, mi-era imposibil să mi-o imaginez în altă parte decît în localul lui Cypher. Acolo o așezase natura și ea prinsese rădăcini și crescuse vînjoasă. Părea fericită, și-și încasa cei cîțiva prăpădiți de dolari, simbătă seara, cu bucuria unui copil care se îmbujorează cînd primește un dar neașteptat.

Kraft a fost primul care a dat glas fricii pe care fiecare dintre noi probabil că o simțea în subconștient. Venise vorba, bineînțeles, de anumite probleme de artă, asupra cărora zăboveam. Unul dintre noi a comparat armonia existentă între o simfonie a lui Haydn și înghețata de fistic cu potrivirea desăvîrșită a lui Milly în localul lui Cypher.

— Lui Milly îi e dată o altă soartă, a spus Kraft, și dacă o va urma, nici Cypher, nici noi nu vom mai avea parte de ea.

— O să se îngrășe ? a întrebat Judkins cu teamă.

— O să meargă la cursurile serale și o să se cizeleze ? m-am aventurat și eu, neliniștit.

— Uite cum stau lucrurile, a răspuns Kraft, bătînd hotărît cu arătătorul într-o băltoacă de cafea de pe fața de masă. Cezar l-a avut pe Brutus, bumbacul are viermele, dansatoarea îl are pe bogătașul din Pittsburg, vilegiaturistul are iedera lui otrăvită, eroul are medalia Carnegie, arta îl are pe Morgan, trandafirul își are...

— Da' zi-i o dată, omule ! l-am întrerupt, tulburat la culme. Doar nu crezi că Milly o să înceapă să se împoșoneze ?

— Într-o bună zi, încheie Kraft solemn, la Cypher o să vină să mănince o porție de fasole un chereștegiu milionar din Wisconsin și o s-o ia pe Milly de nevastă.

— Niciodată, am exclamat îngroziți într-un glas, eu și cu Judkins.

— Un chereștegiu, repetă Kraft răgușit.

— Și încă unul milionar ! am oftat cu disperare.

— Din Wisconsin ! gîfii Judkins.

Am căzut cu toții de acord că soarta crudă părea s-o amenințe. Puține lucruri erau atît de sigure. Milly era făcută să surprindă ochiul chereștegiului ca o pădurice de pini neumblată. Cît de bine cunoscute ne erau obiceiurile dihorilor astora în clipa în care le zîmbește soarta ! Se duc glonț la New York și aștern la picioarele fetei care le-a servit fasole tot ce au. Păi, pînă și alfabetul le e favorabil. Titlul ziarului de duminică le vine ca o mînușă :

„Chelnăriță Cumînte Cucerește Chereștegiu Chiver-nisî.”

O clipă am avut senzația că Milly era ca și pierdută pentru noi.

Numai dragostea pentru Aranjamentul Artistic Infailibil al Naturii ne-a inspirat. Era imposibil s-o dăm pe Milly după un chereștegiu, de două ori blestemat — cu averea și cu provincialismul. Ne înfioram gîndindu-ne la o Milly transformată — cu glasul scăzut, cu mînele lăsate, turnînd ceaiul în wigwam-ul de marmură al unui ucigaș de copaci. Nu ! Aparținea localului — fumului de slămină, mirosului de varză, corului impunător, wagnerian, de vase de tablă zdrăngănite și de tăvi răsunătoare.

Temerile noastre probabil că fuseseră profetice, pentru că în aceeași seară, codrii seculari trimiseră la Milly a noastră portărelul lor predestinat, contribuția noastră

la Aranjamentul Naturii. Dar nu Wisconsin, ci Alaska purta povara vizitei.

Luăm obișnuita masă de seară compusă din tocană de vacă și mere uscate, când individul își făcu apariția în local pășind înfipt, și se așează la masa noastră. Cu nonșalanța celui obișnuit să înnopteze în pădure, ne turnă în urechi verzi și uscate, observînd că în hățîșurile birturilor de la oraș se pierde sentimentul prieteniei dintre oameni. L-am adoptat ca specimen ; după trei minute, eram gata să ne dăm și viața pentru el.

Era un individ solid, bărbos și bătut de vînturi. Tocmai ieșise din „potecă“, zicea el, de la unul din bacurile de pe North River. Am avut impresia că pot să-i deslușesc pe umeri fulgii de zăpadă de pe Chilcoat. Pe urmă a început să scoată bucăți de aur, potirniți împăiați, șiraguri de mărgele și piei de focă — lucruri familiare celor întorși din Klondike ; între timp îi dădea zor cu milioanele lui.

— Am în bancă două milioane, ne spuse în încheiere, și pe zi îmi revine o mie ca dobîndă. Și „acu“, aș vrea niște ghiveci și compot de piersici. De la Seattle nu m-am mai dat jos din tren și mi-e foame. Ce-ți dau negrii ăia la vagonul restaurant e egal cu zero. Domnilor, comandați și dumneavoastră ce poftiți.

În clipa aceea își făcu apariția și Milly, cu vreo mie de farfurii înșirate pe brațul gol — apăru masivă, trandafirie și impunătoare ca muntele Sf. Elias, pe față cu un zîmbet ca zorii zilei într-un defileu. Omul din Klondike își aruncă aurul și pieile ca pe niște resturi ; scăpă în jos jumătate din falcă și rămase cu ochii la ea. Și parcă o și vedeam pe Milly cu diadema cu diamante pe frunte și cu rochiile de mătase de la Paris, brodate de mînă, pe care avea intenția să i le cumpere.

Venise vremea în cele din urmă ca viermele să atace bumbacul, iedera otrăvită își întinsese tentaculele să-l sufoc pe vilegiaturist, iar cherestegiul milionar, vag deghizat într-un miner din Alaska, era gata s-o prindă pe Milly și să răstoarne Aranjamentul Naturii.

Kraft ieși primul din amorțelă. Sări în sus și-l bătut pe spate pe omul din Klondike.

— Hai să bem ceva, strigă el. Întii băutura, pe urmă mîncarea.

Judkins îl înșfăcă de un braț, eu de celălalt. Îl tîrîrăm afară din restaurant la o cafenea, veseli, zgomotoși, irezistibili și prietenoși la culme, după ce-i înfundarăm buzunarele cu păsările îmbălsămate și bucățile de aur indigeste.

În cafenea începu să mîrîie bine dispus :

— Asta-i fata care-mi trebuie. Toată viața ei poate să stea acasă cu banii pe care-i am eu. Măi, măi, nici c-am mai văzut o fată atît de frumoasă. Mă duc înapoi și-o cer de nevastă. Cred că o să-ntoarcă spatele birtului cînd o vedea cît bănet am.

— Mai întîi ia un whisky cu lapte, îl convinse Kraft, arborînd un zîmbet mefistofelic. Aveam impresia că voi, flăcăii ăștia de la munte, sînteți mai zdraveni.

Kraft își cheltui bruma de bani la bar și pe urmă ne aruncă, mie și lui Judkins, niște priviri atît de rugătoare, încît terminarăm și ultimul bănuț, făcînd cinste oaspetelui.

Pe urmă, cînd munițiile se sfîrșiră și omul din Klondike, încă se mai ținea pe picioare și începuse să bolborosească din nou despre Milly, Kraft îi șopti la ureche o insultă atît de politicoasă și usturătoare despre cei care sînt strînși la punga, încît minerul trînti pe teighea pumnii după pumni de bănet și bancnote, cerînd toate lichidele din lume care să poată spăla jignirea.

În felul ăsta, acțiunea fusese dusă pînă la capăt. Îl izgonisem de pe cîmpul de bătaie cu propriile lui arme. Apoi l-am transportat la un hotel mic, într-un cartier mărginaș, și l-am băgat în pat, cu aurul și pielicelele de focă de jur împrejur.

— Nu mai găsește el localul în vecii vecilor, spuse Kraft. Mîine o ceré de nevastă pe prima chelneriță dintr-un lacto-bar. Și Milly — adică Aranjamenul Naturii — a scăpat.

Toți trei ne-am înapoiat la local, care se cam golise de clienți, ne-am dat mîna și am încins un dans indian, cu Milly la mijloc.

Ei, și astea toate s-au petrecut acum trei ani. Și tot cam la vremea aceea, ne-a suris și nouă puțin norocul și ne-am putut permite să ne cumpărăm mîncare mai scumpă

și mai puțin indicată, în alte localuri. Drumurile ni s-au despărțit și pe Kraft nu l-am mai văzut deloc, iar pe Judkins foarte rar.

Dar, cum vă spuneam, mai zilele trecute am văzut un tablou care s-a vândut cu 5.000 de dolari. Era intitulat „Regina-Boadicea” și personajele păreau toate foarte masive. Dar dintre admiratorii tabloului care se găseau în fața lui, cred că eram singurul care își dorea ca Boadicea să iasă din ramă și să-mi aducă o fleică și ochiuri.

L-am căutat pe Kraft, cu sufletul la gură. Ochii aveau aceeași expresie diavolească, părul îi era mai ciufulit, dar hainele nu erau cumpărate de gata.

— Habar n-am avut, i-am spus.

— Ne-am cumpărat o căsuță în Bronx cu banii, mi-a răspuns. Poți veni în orice seară la ora șapte.

— În seara aia, când ne-ai stîrnit împotriva chereștiului, adică a omului din Klondike, nu te îmboldea numai Aranjamentul Artistic Infailibil al Naturii, nu ?

— Păi, nu chiar, rînji Kraft.

Filtrul dragostei lui Ikey Schoenstein

Drogheria „Blue Light” e în centru, între Bowery și First Avenue, acolo unde cele două străzi sînt foarte aproape una de cealaltă. „Blue Light” e genul de drogherie care consideră că nu e cazul să se încarce și cu alte mărunțișuri, parfumuri și înghețată cu sucuri acidulate. Dacă omul vine și cere un calmant, n-o să i se ofere o bomboană.

„Blue Light” disprețuiește metodele moderne de economisire a muncii pe care le întilnești în drogheriile din ziua de azi. Ea își macerează singură opiumul și-și fierbe propriul laudanum și alte tranchilizante. Și astăzi cașetele se prepară acolo, în spatele biroului înalt pe care se scriu rețetele — pe măsura acoperită cu ceramică, unde sînt separate cu o spatulă, rotunjite între două degete, pudrate cu praf de magneziu și vîndute în cutii rotunde de carton. Magazinul e situat în colțul în care se joacă cete de copii nebunatici, impopoțonați cu pene jerpelite, viitori candidați ai siropurilor de tuse și balsamurilor alinătoare înșiruite pe rafturi.

Ikey Schoenstein era vinzătorul de noapte de la „Blue Light” și prietenul clienților. Așa se petrec lucrurile în East Side, unde inimile drogheriilor nu sînt reci ca gheața. Acolo, dealtfel așa cum se și cade, farmacistul e un sfătuitor, confesor și consilier, un misionar capabil și binevoitor, mentorul a cărui știință de carte e respectată, a cărui înțelepciune ocultă e venerată, ale cărui medicamente sînt descori aruncate la canal înainte de a fi măcar gustate. Așadar, silueta deșirată, adusă de spate din cauza studiului și nasul buburoșat pe care trona o pereche de ochelari, erau bine cunoscute în vecinătatea „Blue Light”-ului, iar sfaturile și observațiile sale erau ținute la mare preț.

Ikey locuia și-și lua micul dejun la doamna Riddle, două cvartaluri mai departe. Doamna Riddle avea o fată pe nume Rosy. Ei, în zadar am luat-o noi pe ocolite, cred

că v-ați dat scama de la început — Ikey o adora pe Rosy. Ea îi colora toate gândurile ; ea era extrasul de amestec a tot ce putea să fie mai pur și mai oficial din punct de vedere chimic ; farmacopeea nu avea în tainele ei nimic care să-i semene. Dar Ikey era o fire timidă și speranțele sale rămăseseră deșarte în vîltoarea temerilor și a ezitărilor. În spatele tejghelei, Ikey era o ființă superioară, echilibrată și conștientă de cunoștințele și meritele sale deosebite ; cînd o părăsea însă, devenea un hoinar cu genunchii slăbiți, orbecăind neajutorat, apostrofat de șoferi, cu hainele într-un peș, pătate de chimicale și emanînd izuri de aloe și valeriană.

Musca din oala cu alifie a lui Ikey — de trei ori ura pentru expresie, că bine se mai potrivește ! — era Chunk McGowan.

Domnul McGowan se străduia și el să prindă zîmbelele radioase pe care Rosy le împărțea în jurul ei. Dar individul nu se afla pe marginea terenului, ca Ikey ; le prindea din centru. În plus, mai era și prietenul și clientul lui Ikey și nu o dată trecea pe la drogheria „Blue Light” ca să-și dea cu iod pe cîte o zgîrlitură, sau să cumpere cîte un plasture pentru răni, după ce petrecuse o seară plăcută pe Bowery.

Într-o după-amiază, McGowan sosi în felul lui degajat și liniștit ; se așeză pe un scăunăș ; avea un chip plăcut, proaspăt ras, cu o expresie vajnică, aprigă, dar plină de amabilitate.

— Ikey, i se adresă el prietenului care își adusese mojarul și începuse să piseze benzoe de cucalipt ; fă urechea plească. Îți cumpăr niște prafuri dacă ai ce-mi trebuie.

Ikey scrută înfățișarea domnului McGowan ca să descopere dovada palpabilă a conflictului, dar nu descoperi nimic.

— Scoate-ți haina, i se adresă poruncitor. Am impresia că de data asta ți-au înfipt cuțitul între coaste. De cîte ori nu ți-am spus că portughezii ăia o să ți-o coacă odată și o dată ?

Domnul McGowan zîmbi.

— Portughezii n-au nici o legătură cu treaba asta. Dar să știi că diagnosticul l-ai pus la fix — *chiar sub*

haină, între coaste. Știi ceva, Ikey ? ! Astă-seară fug cu Rosy și la noapte ne căsătorim.

Degetul cel mare al lui Ikey se lăți pe marginea mojarului, de teamă să nu-i scape. Trase una cu pisălogul peste deget, dar nu simți nimic. Între timp zîmbetul domnului McGowan pierise făcînd loc unei expresii buimace și mohorîte.

— Adică, urmă el, dacă nu renunță la idee pînă se face ora fixată. De două săptămîni ne muncim să găsim o cale. O dată zice că vrea, seara îi vine bîzdicul și nu mai vrea. Ne-am înțeles pentru diseară, și de data asta Rosy nu s-a mai răzgîndit de două zile. Dar mai sînt încă cinci ore pînă atunci și tare mi-e teamă că îmi întoarce spatele cînd e la o adică.

— Ziceai că vrei niște prafuri, remarcă Ikey.

Domnul McGowan părea stinjenit rău — o condiție total diferită de comportarea sa obișnuită. Făcu sul un almanah de patente medicale și încercă să și-l potrivească într-un deget, fără succes.

— N-aș vrea pentru nimic în lume să pornesc cu stîngul astă-seară. Am un apartament în Harlem, gata pregătit, cu crizanteme și cu ceainicul pe foc. Am tocmit și un preot să vină acasă la nouă și jumătate. E musai să iasă bine. Și dacă Rosy se răzgîndește iar...

Domnul McGowan se întrerupse, pradă îndoielilor.

— Totuși, nu pricep, i-o tăie Ikey, ce te face să pomenști de prafuri, sau ce amestec am eu în toată treaba asta ?

— Bătrînul Riddle nu mă-nghite, continuă pretendentul stinjenit, pus pe etalarea argumentelor. De-o săptămînă n-o slăbește pe Rosy ; n-a fost chip să mai ieșim împreună. Dacă nu le-ar părea rău să piardă un chiriaș, mi-ar fi făcut de mult vînt de-acolo. Cîștig douăzeci de dolari pe săptămînă și Rosy n-o să regrete niciodată că a fugit cu Chunk McGowan.

— Scuză-mă, Chunk, dar trebuie să prepar niște rețete după care vine curînd cineva.

— Ia stai, spuse McGowan, ridicînd brusc privirea, ia stai, Ikey, n-ai niscavai prafuri care s-o facă pe-o fată să te placă mai mult ?

Buza lui Ikey se încreți, afișind un zîmbet de superioritate, dar înainte de a apuca să răspundă McGowan continuă :

— Mi-a spus Tim Lacy că a luat așa ceva odată de la un vraci și i l-a pus fetei în sifon. De la prima doză, tipul a început să fie la mare preț, iar ceilalți nu valorau nici cît o ceapă degerată pentru ea. S-au luat în mai puțin de două săptămîni.

Chunk McGowan era un individ voinic dar simplu. Cineva care s-ar fi priceput mai bine la oameni decît Ikey ar fi văzut că trupul lui solid ascundea fibre fine. Asemeni unui general de elită care se pregătește să invadeze teritoriul inamicului, și McGowan încerca să se blindeze împotriva oricărui posibil eșec.

— M-am gîndit, continuă Chunk, plin de speranță, că dacă aș avea niște prafuri pentru Rosy, diseară, la cină, ar prinde curaj și n-ar mai da înapoi. Nu zic c-ar fi nevoie s-o trag cu forța după mine, dar știi tu că femeile sînt mai ușor de înduplecat cu binele decît cu forța. Dacă șmecheria aia și-ar face efectul măcar cîteva ore, totul ar merge ca pe roate.

— Și cînd vrei să pui în aplicare nebunia asta cu fuga ? întrebă Ikey.

— La nouă, diseară. Cina e la șapte. La opt, Rosy se duce la culcare, pretextînd că o doare capul ; la nouă, bătrînul Parvezano îmi dă drumul printr-o scîndură ruptă pe la el prin curte și ajung la Riddle. Mă duc sub ferestra ei și o ajut să coboare pe scara de incendiu. Trebuie s-o întindem devreme din cauza preotului. E cît se poate de simplu, dacă lui Rosy nu-i vine vreo idee. Ce zici, Ikey, îmi prepari niște prafuri ?

Ikey Schoenstein își frecă nasul încet.

— Chunk, tocmai cu prafurile astea trebuie să fie mai atenți farmaciștii. Din toate cunoștințele mele, numai ție îți pot încredința așa ceva. O fac pentru că ești tu la mijloc ; o să vezi cum o să se mai gîndească Rosy la tine.

Ikey se duse după biroul pentru scris rețete. Acolo pisă două tablete solubile, care conțineau fiecare cîte un grăunte de morfină ; la ele adăugă cîteva picături de lăptosă ca să sporească puțin cantitatea și înveli amestecul

în hirtie albă. Luat de o persoană adultă, praful provoca câteva ore de somn bun fără nici un alt pericol. Îi dădu pachetul lui McGowan, atrăgându-i atenția să i-l administreze, dacă se poate, într-un lichid și primi mulțumirile pline de recunoștință ale acestui Lochinvar de pe scara dosnică.

Subtilitatea acțiunii lui Ikey va deveni clară după ce vom afla cea de a doua mișcare pe care o făcu. Trimise un mesager la domnul Riddle, prin care îi dezyălui acestuia planurile lui McGowan de a fugi cu Rosy. Domnul Riddle era un om vinjos, cu o piele roșiatică și iute în faptă.

— Îți rămân foarte îndatorat, îi spuse el lui Ikey ; ticălosul ăla de irlandez ! Camera mea e chiar deasupra celei a lui Rosy. După cină urc la mine, îmi încarc pușca și mă pun la pîndă. Dacă apare în curtea din spate, o să plece cu ambulanța în loc de trăsura de nuntă.

Avînd-o pe Rosy în brațele lui Morfeu timp de câteva ore și pe părintele setos de singe, înarmat și prevenit, Ikey simțea că rivalul său se apropie fără greș de eșec.

Așteptă toată noaptea la datorie, în drogheria „Blue Light“, doar-doar o sosi întîmplător vreo veste cu privire la tragedie, dar nu află nimic.

La ora opt, își făcu apariția schimbul de zi. Ikey porni în grabă spre casa doamnei Riddle să afle finalul. Dar, vai ! cînd ieși din drogherie, cine altul decît Chunk McGowan apăru de lingă o mașină cu mîna întinsă — Chunk McGowan cu zîmbetul învingătorului pe buze și îmbujorat de bucurie.

— A mers ! îi spuse Chunk, rîzînd plin de fericire. Rosy și-a dat drumul la fix pe scara de incendiu și la nouă și jumătate și un sfert de minut eram sub pirostrîi. Acum e în apartament — a gătit ouă azi-dimineață ; e îmbrăcată într-un chimonos albastru. Doamne ! ce noroc a dat peste mine ! Să treci odată, Ikey, pe la noi să luăm masa împreună. Am găsit o slujbă pe lingă pod și mă duc acolo.

— Și... praful ? se bîlbîi Ikey.

— A, chestia aia pe care mi-ai dat-o ! spuse Chunk, lăîndu-și rînjetul pe toată fața ; să-ți spun ce s-a în-

timplat. Aseară stăteam la masă lângă Riddle și mă uitam la Rosy, și ce mi-am zis — Măi, Chunk, dacă vrei fata, nu umbla cu șoalda — fii cinstit cu una ca ea. Și n-am mai scos pachetul pe care mi l-ai dat. Și pe urmă, odată îmi cad ochii pe altcineva care era de față, și-mi zic că acest cineva nu prea îndrăgește cum trebuie pe viitorul său ginere, așa că pindesc ocazia și pleosc ! torn praful în cafeaua bătrînului Riddle ! Te-ai prins ?

Ușa verde

Să zicem că vă plimbați pe Broadway după cină și, în cele zece minute rezervate pentru fumatul trabucului, încercați să vă hotărâți unde să mergeți — la o tragedie amuzantă sau la ceva serios în genul vodevilului. Brusc, cineva vă apucă de braț. Vă întoarceți și priviți în ochii tulburători ai unei femei frumoase, acoperită de diamante și salbe. Femeia vă strecoară în mână într-o clipă o chiflă cu unt fierbinte, scoate o forfecuță, vă taie al doilea nasture de la pardesiu, rostește cu înțeles un singur cuvânt : „Paralelogram !” și o ia la goană uitându-se temătoare în urmă, peste umăr.

Asta s-ar putea numi — aventură curată. Ați acceptat-o ? Nu, dumneavoastră nu. V-ați înroși stînjedit, ați da drumul prosteste la chiflă și v-ați vedea de drum, pipăind jenat locul de unde lipsește nasturele. V-ați comporta exact așa, doar dacă nu sînteți cumva unul din pușinii pentru care spiritul de aventură nu s-a stins încă.

Adevărații aventurieri n-au fost niciodată numeroși. Cei care au apărut în diverse publicații sub această caracterizare au fost în marea lor majoritate oameni de afaceri cu metode noi. Oameni care au plecat să caute ce-și doreau — lina de aur, potirul Sf. Graal, iubite, comori, coroane și glorie. Aventurierul pur pornește fără țintă sau calcule să dea piept cu destinul necunoscut. Un exemplu bun a fost Fiul Risipitor — cînd a pornit spre casă.

Așa-zișii aventurieri — niște indivizi curajoși și nemaipomeniți — au fost cită frunză și iarbă. De la Cruciade și pînă la Palisade,* au îmbogățit arta istoriei și a ficțiunii, precum și afacerile cu ficțiune istorică. Dar absolut toți aveau ceva de cîștigat, aveau un țel de atins, un os de ros, o cură de alergat, o lovitură de dat, un nume de făcut, un ochi de scos — așa că de fapt nici nu erau în căutarea aventurii autentice.

În marele oraș, spiritele înfrățite ale Aventurii și Idilei sînt întotdeauna plecate să-și caute servitorii loiali. În timp ce noi colindăm străzile, ele se uită cu viclenie spre noi și ne urmăresc în zeci de ipostaze. Fără să știm de ce, privim deodată în sus și vedem la o fereastră un chip care pare că face parte din galeria noastră de portrete intime; pe o stradă pustie, auzim deodată un strigăt de groază, răsunînd dintr-o casă părăsită, cu obloanele trase; în loc să ne lase la colțul obișnuit, taxiul ne depune în fața unei uși stranii pe care o deschide cineva și ne poartă înăuntru; un bilet plutește pînă la picioarele noastre, aruncat de la geamul zăbrelit al Întîmpiării; schimbăm priviri de ură, de afecțiune, sau de teamă spontană, cu persoane complet străine întîlnite pe stradă; o rafală neașteptată de ploaie — și sub umbrela noastră poate și-a găsit refugiu fiica Lunii Pline și verișoara primară a sistemului nostru sideral; la fiecare colț cad batiste, degete se încovoie, cheile periculoase și schimbătoare ale aventurii ne sînt strecurate în mînă. Dar puțini dintre noi sînt gata să le păstreze și să le urmeze. Ne-am anchilozat sub atingerea nuielușii conveniențelor. Ne vedem de drum și într-o bună zi ne trezim la capătul unei vieți foarte serbede, făcînd reflecția că romantismul nostru s-a redus la vreo două, mariaje, o rozetă de mătase păstrată cu grijă în fundul sertarului și disputa de o viață cu radiatorul cu aburi.

Rudolf Steiner era un aventurier autentic. Puține erau serile în care nu-și părăsea cămăruța în căutarea neașteptatului și a extraordinarului. I se părea că cel mai interesant lucru în viață poate fi găsit la colțul străzii următoare. Uneori dorința de a ademeni soarta îl împingea pe cărări ciudate. Își petrecuse două nopți în gară; fusese înșelat mereu de borfași șmecheri și ticăloși, plătitise cu ceasul și banii pentru niște Vorbe meșteșugite și ademinitoare. Dar cu aceeași însuflețire ridicase toate mînușile aruncate în arena palpitantă a aventurii.

Într-o seară, Rudolf bătea o stradă din vechea parte centrală a orașului. Două șuvoaie de oameni umpleau trotuarele — cci care se grăbeau să ajungă acasă și celălalt contingent, neodihnit, care-și părăsește căminul pen-

tru amăgitoarea urare de bun-venit, oferită de o *table d'hôte* cu o mie de wași-putere.

Tinărul aventurier avea o înfățișare plăcută și se mișca cu seninătate, dar cu un ochi ager. Ziua era vânzător într-un magazin de pian. Cravata o purta trecută printr-un inel de topaz, în loc să-i pună obișnuitul ac ; și odată scrisese unui editor al unei reviste că „Dovada iubirii lui Junie“, de domnișoara Libbey, fusese cartea care îi influențase cel mai mult viața.

Cum mergea, atenția îi fu atrasă de un clănțănit îngrozitor care venea dintr-o vitrină, în fața unui restaurant ; cînd se uită mai bine, distinse literele electrice ale unei firme de dentist, atîrnată sus pe ușa alăturată. Un negru uriaș, îmbrăcat extravagant, într-o haină roșie cu fireturi, pantaloni galbeni și chipiu militar, împărțea cu discreție cărți de vizită trecătorilor care consimțeau să le ia.

Acest mod de a face reclamă la dentiști îi era bine cunoscut lui Rudolf. De obicei, trecea pe lingă cărțile de vizită fără să le bage în seamă, dar în seara aceea, negrul îi strecură cu abilitate una și el nu-i dădu drumul, zîmbind la gîndul dexterității omului.

După cîțiva pași, se uită cu indiferență la cartea de vizită. Surprins, o întoarse și o privi din nou cu interes. Pe o parte era albă ; pe cealaltă scria cu cerneală : „Ușa verde“ vreo cîțiva pași în fața lui, Rudolf văzu pe altcineva aruncînd cartea sa de vizită primită de la negru. Rudolf o ridică. Era tipărită cu numele dentistului și orarul obișnuit pentru „plombe“, „punți“, „coroane“ și promisiuni ademenitoare de operații nedureroase.

Aventurosul vânzător de pian se opri la colț și se gîndi. Pe urmă traversă strada, înconjură blocul, traversă din nou și se alătură șuvoiului de oameni. Fără să pară că-l bagă în seamă pe negru, cînd trecu a doua oară prin fața lui luă nepăsător cartea de vizită care îi era întinsă. Făcu cîțiva pași și se uită. Cu aceeași caligrafie ca pe prima, scria : „Ușa verde“. Pe jos erau alte trei sau patru, călcate în picioare de trecători. Toate erau albe. Rudolf le întoarse. Toate conțineau orele de vizită la „cabinetul“ dentistului.

Rareori trebuise spiridușul Aventurii să-i facă semn de două ori lui Rudolf Steiner, adevăratul lui adept. Dar de data asta îi făcuse semn de două ori și căutarea începuse.

Rudolf se întoarse agale la locul unde stătea uriașul negru, lângă vitrina cu dinții clănțănitori. De data asta, când trecu, nu primi nici o carte de vizită. În ciuda ținutei excentrice și ridicole, negrul avea o demnitate barbară înăscută, așa cum stătea oferind cărți de vizită cu amabilitate unora, și lăsându-i pe alții să treacă nestingheriți. La fiecare jumătate de minut, intona o frază aspră, neînțeligibilă, asemănătoare cu bolboroseala șoferilor sau a cîntăreților de operă. Și nu numai că nu-i dădu o carte de vizită, dar lui Rudolf i se păru că primește de la chipul negru, mătăhălos și lucios o privire rece, aproape un dispreț suveran.

Privirea îl străpunsese pe aventurier. Citi în ea o acuzație mută pentru culpa în care se găsea. Oricare ar fi fost înțelesul cuvintelor misterioase scrise pe cartea de vizită, negrul îl alesese de două ori din mulțime, iar acum parcă îl condamna pentru că era lipsit de istețime și de voința de a rezolva enigma.

Dindu-se la o parte din iureșul mulțimii, tînărul cîntări din ochi clădirea în care presupunea că îl cheamă aventura. Imobilul se ridica pe cinci etaje. La parter era un restaurant mic. Primul etaj, acum închis, părea să adăpostească un magazin de pălării sau blănuri. Al doilea, după literele electrice care clipeau, era al dentistului. Deasupra un turn babel de reclame poliglote se lupta să indice magazinele chiromanților, croitorilor, muzicanților și doctorilor. Și mai sus, draperiile în falduri și sticle albe de lapte dintre ferestre arătau că acolo se aflau apartamente.

După ce termină cu investigația, Rudolf prcă sprinten treptele de piatră și își continuă urcușul pe scările acoperite de covor, apoi se opri. Coridorul era slab luminat de două lămpi cu gaz — una departe, la dreapta, cealaltă mai aproape, la stînga. Se uită către lumina mai apropiată și văzu în haloul palid o ușă verde. O clipă ezită. I se păru că distinge zîmbetul batjocoritor al jongleurului de cărți, dar se îndreptă spre ușa verde și ciocăni.

Clipele dinaintea deschiderii ușii măsurau cu adevărat palpitanta aventură autentică. Cite nu puteau să fie în spatele panelurilor verzi ! Jucători cufundați în joc ; borfași abili făurindu-și capcanele cu meșteșug ; frumusețea îndrăgostită de curaj, plănuind să fie căutată de el ; pericol, moarte, dragoste, nemulțumire, ridicol — toate acestea puteau fi bănuite îndărătul temerarei bătăi în ușă.

Se auzi un fșmet slab și ușa se deschise încet. În prag apăru o fată care n-avea încă douăzeci de ani, nesigură pe picioare, cu chipul alb. Fata scăpă cianța din mină și se balansă ușor, bijbiind cu cealaltă mină. Rudolf o prinse în brațe și o așeză pe o canapea decolorată, lipită de pereți. Închise ușa și privi iute prin camera slab luminată de gaz. Curățenie dar sărăcie lucie, gândi el.

Fata rămăsese nemișcată, de parcă ar fi leșinat. Rudolf se uită tulburat prin cameră după un butoi. Persoanele leșinate trebuiesc așezate cu stomacul pe un butoi și... nu, nu ! asta e în cazul inecaților. Începu să-i facă vînt cu pălăria. Se dovedi o inițiativă reușită, pentru că o lovi peste nas cu borul și ea deschise ochii. Și atunci tinărul văzu că era chipul care lipsea din galeria de portrete intime a inimii sale. Ochii cenușii, sinceri, nasul mic și obraznic, părul castaniu, cu cîrlionți cum sînt cîrceii de la mazăriche, păreau finalul așteptat al tuturor aventurilor lui minunate. Dar chipul era teribil de slab și palid.

Fata îl privi liniștită, apoi zîmbi.

— Am leșinat mi se pare ? întrebă slab. Dar cine ar rezista ? Încearcă să nu mîninci nimic trei zile și-ai să vezi !

— *Himmel !*¹ exclamă Rudolf sărind în picioare. Vin imediat !

Se năpusti prin ușa verde și coborî scările. După douăzeci de minute era înapoi ; împinse ușa cu vîrfurile pantofului ca s-o deschidă. Avea brațele încercate cu bunătăți de la băcănie și restaurant. Le puse pe masă — pline, unt, plăcinte, murături, stridii, friptură rece, prăjituri, un pui fript, o sticlă cu lapte și una cu ceai tare, fierbinte.

---

¹ Cerule ! (Lb. germană).

— E ridicol să nu măninci, izbucni Rudolf. Trebuie să încetezi cu întrecerile, astea de a minca cât mai puțin. Masa e gata.

O ajută să stea pe scaun la masă și o întrebă :

— Ai o ceașcă pentru ceai ?

— Pe raftul de lângă fercastră.

Cînd se întoarse cu cana, o văzu cu ochii strălucitori cum mușcă cu poftă dintr-o murătură pe care o culesese cu infailibilul instinct feminin. I-o luă din mină rizînd, și-i umplu o cană cu lapte.

— Bea întii asta, îi ordonă, și pe urmă ai să bei ceai și ai să măninci o aripă de pui. Dacă ești cuminte, miine ai să poți să măninci și murături. Și acum, dacă-mi dai voie, mă așez și eu la masă.

Trase celălalt scaun. Ceaiul aduse strălucire în ochii fetei și-i rumeni puțin obraji. Începu să mănince cu un fel de ferocitate delicată ca un animal infometat. Părea că socotește prezența și ajutorul tinărului ca ceva normal, dar fără a încălca buna-cuviință ; se purta ca un om care, trecînd printr-o mare suferință, avea dreptul să nu țină seama de formalismele societății omenești. Treptat, însă, pe măsură ce-i reveneau puterile, îi reveni și sentimentul conveniențelor sociale ; începu să-i spună mica poveste a vieții ei. Semăna cu altele mii, pe care orașul le deapănă zilnic — povestea vinzătoarei cu salariu foarte mic, din care încă i se mai „reține” în timp ce profitul magazinului crește vertiginos : pierduse timpul cu boala ; pierduse avantaje, speranța și apoi... ciocănitul aventurierului la ușa verde.

Lui Rudolf însă povestirea i se păru la fel de măreață ca Iliada sau impasul din „Dovada iubirii lui June”.

— Cînd mă gîndesc prin ce-ai trecut ! exclamă el.

— A fost groaznic, rosti fata solemn.

— Și nu ai rude, sau prieteni în oraș ?

— Pe nimeni.

— Și eu sînt singur pe lume, rosti Rudolf după un timp.

— Mă bucur, răspunse fata cu promptitudine, și nu știu cum, tinărului îi făcu plăcere s-o audă că-i aproba situația solitară.

Nu trecu mult și fetei începură să i se închidă pleoapele și suspină profund.

— Mi-e grozav de somn și mă simt minunat.

Rudolf se ridică și-și luă pălăria.

— Atunci, noapte-bună. Un somn adinc o să-ți prindă foarte bine.

Întinse mîna, ea i-o întinse pe a ei, și-i spuse „noapte bună“. În ochi însă i se citea o întrebare pusă atît de grăitor, de cîstit și patetic, încît el îi răspunse prin cuvinte.

— Să știi că trec mîine să văd ce faci. Nu scapi atît de ușor de mine.

Pe urmă, la ușă, de parcă modul în care venise fusese mult mai puțin important decît faptul că venise, ea îl întrebă :

— Cum ai ajuns să bați la ușa mea ?

O privi o clipă, aducîndu-și aminte de cărțile de vizită și simți brusc un fel de gelozie. Dacă se întimplase să cadă și în alte mîini, la fel de aventuroase ca ale lui ? Se decise rapid că ea nu trebuie să afle adevărul. O să-i ascundă că știe de ciudatul expedient la care o împinsese suferința.

— Unul din acordorii noștri locuiește aici. Am bătut la tine din greșeală. .

Ultimul lucru pe care-l mai văzu în cameră, înainte de a se închide ușa verde, fu zîmbetul ei.

În capul scărilor se opri și se uită curios împrejur. Apoi străbătu tot coridorul și, întorcîndu-se, urcă la următorul etaj ca să-și continue explorările enigmatice. Toate ușile casei erau pictate în verde. Mirat, coborî și ieși din casă. Năzdrăvanul negru nu plecase. Rudolf îi arată cele două cărți de vizită.

— Spune-mi de ce mi le-ai dat și ce reprezintă ?

Cu un zîmbet larg și prietenos, negrul se apucă să facă o reclamă înflăcărată celui ce-l plătise.

— P-acolo, șefule, spuse el, arătînd cu degetul în josul străzii. Da' cred că-i olecuță cam tîrziu pentru primu' act.

Privind în direcția arătată, Rudolf văzu, deasupra intrării unui teatru, reclama sclipitoare a noii piese : „Ușa verde“.

— Am auzit că-i o piesă de mîina-ntîi, dom'le, continuă negrul. Agentul care o reprezintă mi-a dat un dolar

să împart și vro' citeva cărți d-ale 'mnealui, pe lângă cele ale lui dom' doctor. Pot să vă ofer și una din ale lu' dom' doctor, domnule ?

La colțul blocului în care locuia, Rudolf se opri să bea o bere și să fumeze un trabuc. Ieși cu el aprins, își încheie haina și se adresă cu voce tare felinarului din colț :

— Cred totuși că mîna Soartei m-a condus s-o găsesc.

Concluzie care, în împrejurările date, îl înscrie pe Rudolf Steiner în rîndurile adevăraților adepți ai Idilci și Aventurii.

Polițistul de serviciu pășea impunător de-a lungul bulevardului. Mersul impunător era ceva obișnuit, nu de paradă, căci pe străzi nu erau decît cîțiva trecători răzleți. Nu trecuse încă de zece seara, dar rafalele tăioase de vînt cu stropi de ploaie izgoniseră aproape toți trecătorii.

Felul în care încerca ușile să vadă dacă erau bine închise, cum își învîrtea bastonul cu mișcări complicate și dibace, cum se întorcea din cînd în cînd să arunce un ochi vigilent în josul bulevardului pașnic, polițistul cel zdravăn cu mersul puțin legănat alcătuia imaginea impresionantă a unui apărător al liniștii. Cartierul era dintre cele unde ușile se încuiau devreme. Din cînd în cînd mai puteai să vezi lumina vreunei tutungerii sau a unui birt de noapte ; dar cele mai multe uși închideau în spatele lor birouri de afaceri care-și încetaseră activitatea cu ore în urmă.

Cînd ajunse cam pe la mijlocul unui bloc, polițistul încetini brusc pasul. Din întunericul ușii unui magazin de fierărie, un individ se înclină spre el ; avea un trabuc neaprins în colțul gurii. Începu să vorbească grăbit, pe măsură ce polițistul se apropia.

— Nici o problemă, domnule polițist, spuse el începînd să risipească orice bănuială. Aștept un prieten. Avem o întîlnire pe care ne-am dat-o acum douăzeci de ani. Sună cam ciudat, nu ? Păi, să vă explic ca să vă dați seama că nu e nimic necurat la mijloc. Cu vreo douăzeci de ani în urmă, în locul magazinului ăstaia se afla un restaurant — „Big Joe” îi spuneau, restaurantul lui Brady.

— L-au dărîmat acum cinci ani.

Bărbatul din prag scăpără un chibrit și-și aprinse trabucul. Flacăra lumină un chip palid, cu fălci proeminente, ochi pătrunzători și o cicatrice mică, albă, lingă sprinceană dreaptă. Acul de la eșarfă era un diamant mare, de o formă aparte.

— Acum exact douăzeci de ani, am cinat aici la „Big Joe” cu Jimmy Wells, cel mai bun prieten și cel mai grozav tip din lume. Am crescut amândoi aici, în New York, ca doi frați. Aveam optsprezece ani și Jimmy douăzeci. A doua zi dimineața urmam să plec în vest să-mi fac un rost. Pe Jimmy nu era chip să-l urnești din New York ; zicea că nimic nu se compară cu orașul ăsta. Ei, și ne-am înțeles în seara aceea să ne întâlnim din nou aici, peste douăzeci de ani, exact la aceeași oră, oricare ar fi fost situația noastră sau oricâtă distanță ar trebui să străbătem. Ne-am zis că în douăzeci de ani amândoi urma să ne fi făcut un rost în viață, indiferent de ce fel.

— Sună destul de interesant, spuse polițistul. Dar totuși mi se pare că a trecut cam mult timp între cele două întâlniri. Și de cînd ai plecat, n-ai mai auzit nimic de prietenul dumitale ?

— A, da, o vreme am corespondat, dar după vreun an sau doi ne-am pierdut urma. Știi, vestul este un loc foarte ademenitor, și eu n-am stat prea mult într-un singur loc. Sint convinși însă că, dacă Jimmy mai e în viață, va veni la întâlnire ; întotdeauna a fost omul cel mai loial și mai devotat din cîți cunosc. Nu uită el. Eu, unul, am străbătut o mie de mile ca să stau aici în ușa astă-scară, și zău că merită dacă apare vechiul meu prieten.

Omul scoase un ceas frumos, ale cărui capace erau bătute cu diamante mici.

— Zece fără trei minute, anunță el. Era zece fix cînd ne-am despărțit aici, în ușa restaurantului.

— Ți-a mers bine în vest, am impresia, spuse polițistul.

— Strașnic ! Sper ca lui Jimmy să-i fi mers măcar pe jumătate cît mie. Era el băiat cumsecade, dar în felul lui cam îi plăcea să tragă în jug. Eu am avut de înfruntat indivizi ageri de tot, ca să pun mina pe ce-am vrut. În New York te prinde rutina, nu ca în vest ; acolo ți se ascute mintea.

Polițistul își învîrți bastonul și făcu cîtiva pași.

— Mă duc și eu. Sper să-ți vină prietenul. Dacă nu apare la ora fixă, pleci ?

— A, nu ! Ți dai cel puțin o jumătate de oră. Dacă Jimmy mai trăiește, apare el pină atunci. Bună seara, domnule polițist.

— Bună seara, domnule, răspunse polițistul, și își văzu de drumul său, încercînd ușile pe măsură ce se îndepărta.

Începuse să cadă o burniță deasă și subțire, iar vîntul schimbase rafalele nesigure într-un șuier continuu. Cei cîțiva trecători, posomorîți și tăcuți, treceau în grabă, cu gulerul ridicat și mîinile infundate în buzunare. Iar în ușa magazinului de fierărie, omul care străbătuse o mie de mile ca să vină la o întîlnire nesigură și aproape absurdă cu un prieten din tinerețe își fuma trabucul și aștepta.

Stătu așa cam douăzeci de minute și pe urmă zări un bărbat înalt într-un pardesiu lung, cu gulerul ridicat, care traversă grăbit strada. Veni direct la cel care aștepta.

— Tu ești, Bob ? întrebă el nesigur.

— Tu ești, Jimmy Wells ? strigă omul din prag.

— Doamne Dumnezeu ! exclamă noul venit, strîngîndu-i mîinile într-ale sale. Tu ești Bob, să nu-mi cred ochilor și mai multe nu ! Nu m-am îndoit nici o clipă că am să te găsesc aici dacă n-ai murit. Măi, măi, măi — douăzeci de ani sînt mulți, nu glumă ! S-a dus vechiul restaurant, Bob. Păcat că nu mai e, am mai fi luat o masă împreună. Cum te-a primit vestul, bătrîne ?

— Pe cînte ! Mi-a dat tot ce-am cerut. Dar știi că te-ai schimbat mult, Jimmy. N-aș fi crezut că o să crești chiar atît.

— A, m-am mai înălțat puțin după douăzeci de ani.

— Ți merge bine în New York, Jimmy ?

— Aproximativ. Am un post într-unul din sectoarele orașului. Hai, Bob, te duc într-un loc pe care-l cunosc și o să stăm de vorbă acolo despre timpurile de altădată.

Cei doi porniră braț la braț. Omul din vest, căruia succesul îi sporise egocentrismul, tocmai începuse să-și depene istoria vieții. Celălalt, cufundat în pardesiu, asculta cu interes. La colțul străzii era un magazin inundat de lumina becurilor. Cînd ajunseră în dreptul lui, amîndoi se întoarseră brusc să se privească.

Omul din vest se opri dintr-o dată și dădu drumul brațului.

— Nu ești Jimmy Wells, rosti el tăios. Douăzeci de ani reprezintă destul timp, nu glumă, dar nu destul ca să schimbe nasul cuiva atât de mult.

— Deseori schimbă și pe cei buni în răi, replică individul cel înalt. Te afli în stare de arest de zece minute, „Silky“ Bob. Cei din Chicago și-au închipuit că vii aici și ne-au telegrafiat c-ar vrea să stea puțin de vorbă cu tine. Vii fără zarvă, da ? E logic. A, înainte de-a ajunge la secție, uite un bilet ; am fost rugat să ți-l dau. Poți să-l citești aici, la lumină. E de la polițistul de pază Wells.

Cinul din vest despături bilețelul. Mina nu îi tremura când începu să citească, dar când termină de citit tresări puțin. Biletul era destul de scurt.

Bob, am venit la timp la locul întâlnirii. Când ai aprins chibritul, am văzut că ești cel căutat de poliția din Chicago. Nu știu, dar n-am putut s-o fac personal, așa că am trimis un om în civil.

Jimmy

Paradă în uniformă de gală

Domnul Towers Chandler își călca costumul de seară pe masa din dormitor. Un fier de călcat se încălzea pe o sobiță ; pe celălalt îl trecea cu putere înainte și înapoi, ca să scoată la pantaloni dunga dorită ce urma să se întindă exact din dreptul pantofilor de lac pînă la marginea vestei răscoite adînc. Atît ne poate fi destăinuit despre ținuta eroului. Restul se poate ghici de către cei care au fost împinși uneori spre expediente meschine de către sărăcia sclivisită. Următoarea imagine a lui ne apare pe cînd coboară treptele pensiunii, îmbrăcat absolut impecabil ; calm, sigur pe sine, chipeș — în aparență tipicul tînăr newyorkez, care frecventează cluburile, ușor plictisit, gata să se înfrupte din desfătările serii.

Chandler cîștiga optsprezece dolari pe săptămînă. Era angajat în biroul unui arhitect. Avea douăzeci și doi de ani, socotea arhitectura artă adevărată și credea cu toată sinceritatea (deși n-ar fi îndrăznit să recunoască așa ceva în orașul New York), că Flatiron Building era inferioară ca arhitectură mării catedrale din Milano.

Din cîștigurile săptămînale, Chandler punca deoparte cu regularitate un dolar. La sfîrșitul a zece săptămîni, cu acest capital acumulat își cumpăra de pe teigheaua zgîrcitului Taica Timp o seară vrednică de un gentleman. Se desfăta din onorurile rezervate milionarilor și președinților ; pașii îl purtau spre cartierul unde viața tumultuoasă mustește de atracții și acolo cina împăratește și rafinat. Cu zece dolari, un om poate să joace la perfecție, timp de cîteva ore, rolul unui fecior de bani gata. Suma este suficientă pentru o masă imbelșugată, o sticlă cu o etichetă ca lumea, bacșișuri adecvate, un trabuc, banii pentru trăsura și etcetera-ul de rigoare.

Această unică seară, nespus de plăcută, aleasă din altele șaptezeci serbede, reprezenta o sursă de fericire continuă pentru Chandler. Pentru codana care-și face intrarea în societate nu există decît un singur debut ; și

acest debut rămîne în amintirea ei chiar cînd părul îi încărunțește. Dar pentru Chandler, fiecare a zecea săptămînă îi aducea o bucurie la fel de profundă, de puternică și de nouă ca cea dintîi. Să stai printre *bon vivants*, sub coroana palmierilor, învăluit într-o muzică în surdină, să-ți plimbi ochii peste *les habitués* ai unui asemenea paradis și să fii socotit unul de-ai lor — ce comparație mai suferă asta cu primul dans și rochița din tul cu mineci bufante a unei fetișcane ?

Chandler străbătea Broadway-ul în ținuta sa nocturnă de gală. În seara aceea era și urmărit de priviri, dar și privitor la rîndul său. Următoarele șaizeci și nouă de seri, îmbrăcat în costumul său de șeviot, avea să înghită la repezeală meniuri fixe îndoielnice, prînzuri grăbite la tezghea, sandvișuri și bere pe masa din dormitor. Nu se dădea înapoi de la astfel de lucruri, căci era un fiu adevărat al forfotei marelui oraș și pentru el o seară în luminile rampei recompensa multe alte seri întunecate.

Chandler își prelungi plimbarea pînă unde Strada 40 se intersectează cu spațioasa și strălucitoarea alee a desfătărilor ; seara era abia la început și cînd te afli în *le beau monde*, odată la șaptezeci de zile, nu te dai în lături să-ți prelungești puțin plăcerea. Simțea asupra lui priviri agere, rău intenționate, curioase, pline de admirație, provocatoare, galeșe, căci ținuta și hainele îl prezentau drept un discipol al orelor de răgaz și desfătare.

Cînd să dea colțul, se opri ; încerca să se hotărască dacă să se întoarcă la restaurantul monden și luxos în care cina de obicei în serile sale de abundență. Exact în acea clipă, o tină ră fată țîșni de după colț, alunecă pe ghețuș și căzu cu o bufnitură pe trotuar.

Chandler o ajută să se ridice cu o amabilitate promptă și îndatoritoare. Fata schiopătă pînă la zidul clădirii, se sprijini de el și îi mulțumi cu sfială.

— Cred că mi-am scrîntit glezna. Am simțit cînd am căzut.

— Vă doare rău ? se interesă Chandler.

— Numai cînd mă las cu toată greutatea pe ea. Sint sigură că peste cîteva minute o să pot merge.

— Dacă vă pot ajuta cu ceva, sugeră tinărul, vă pot chema o trăsură, sau...

— Vă mulțumesc, răspunse fata încetîșor, dar din toată inima. Nu e cazul să vă mai deranjați. Pur și simplu n-am fost atentă. Nici măcar nu am tocuri înalte ca să dau vina pe ele.

Chandler o privi, și-și dădu seama cum, brusc, interesul îi fusese stîrnit. Fata era nostimă la modul rafinat, iar privirea o avea veselă și blîndă. Era îmbrăcată modest, într-o rochie neagră, simplă, în genul uniformelor pe care le poartă vînzătoarele. Părul negru și lucios cădea în bucle de sub pălărioara obișnuită din pai negru, a cărei singură podoabă era o fundă de catifea închisă. Putea să treacă foarte bine drept prototipul perfect al vînzătoarei respectabile.

Brusc, în mintea tinărului arhitect încolți o idee. O va invita pe fată să ia masa cu el. Iată acel ceva de care erau văduvite festinurile sale somptuoase, dar solitare. Cu atît mai plăcut ar fi scurtul său răstimp de lux și eleganță dacă ar putea adăuga la el compania unei doamne. Iar fata asta era o doamnă, nu se îndoia — o trădau și manierele și felul de a vorbi. Și, în ciuda înfățișării sale extrem de simple, ar fi fost o plăcere să o aibă lîngă el la masă.

Toate aceste gînduri îi trecură prin cap într-o clipă și se hotărî s-o invite. Fără îndoială nu era conform oodului bunelor maniere, dar de multe ori fetele care-și cîștigă existența nu prea pun mare preț pe chestiuni de genul ăsta. De cele mai multe ori cîntăresc dintr-o privire bărbatii și se bazează mai degrabă pe propria lor judecată decît pe conveniențe sociale inutile. Cei zece dolari, dacă erau cheltuiți cu discreție, le-ar fi permis să cîneze foarte bine. Cina ar fi însemnat o experiență deosebită în existența monotonă a fetei, iar faptul că ea ar fi apreciat cu însuflețire gestul n-ar fi făcut decît să-i sporească propria desfătare și victorie.

— Cred, i se adresa cu o gravitate sinceră, că trebuie să vă odihniți piciorul mai mult decît bănuieți. Vă propun un mod prin care să rezolvați această problemă și în același timp să-mi acordați și mie o favoare. Eram în drum spre cina pe care urma să o iau singur, cînd ați apărut pe neașteptate de după colț. Însoțiți-mă și ne vom bucura împreună de o masă tihnită și o discuție amicală; sînt convins că după aceea glezna n-o să vă mai supere.

Fata privi iute chipul cinstit și amabil al lui Chandler. Ochii îi scînteiară brusc și pe urmă îi zîmbi cu candoare.

— Dar, nici nu ne cunoaștem... nu prea se cade, nu ? spuse cu îndoială în glas.

— Nu-i nimic rău în asta, răspunse tinărul, candid. Permiteți-mi să mă prezint — sînt domnul Towers Chandler. După cina pe care am să mă străduiesc s-o fac cît mai agreabilă cu putință, am să-mi iau rămas bun de la dumneavoastră sau am să vă însoțesc pînă la ușa casei, cum doriți.

— Dar, vai de mine ! spuse fata, privind ținuta fără reproș a lui Chandler. Sînt cu vechitura asta de rochie și pălărie !

— Nu are absolut nici o importanță, spuse încurajator Chandler. Cu mîna pe inimă, arătați mai încîntătoare decît oricare din doamnele scîlvite.

— Mă doare încă glezna, recunosc fata, încercînd să facă cu greu cîțiva pași. Cred că am să vă accept invitația, domnule Chandler. Puteți să-mi spuneți domnișoara Marian.

— Atunci, să mergem, domnișoară Marian, spuse tinărul arhitect cu voioșie, dar cu o curtoazie desăvîrșită ; nu e mult de mers. Nu departe se găsește un restaurant respectabil și select. Va trebui să vă sprijiniți de brațul meu... așa... să mergeți încet. Te simți foarte singur cînd nu ai pe nimeni alături la masă. Chiar mă bucur puțin că ați alunecat pe gheață.

Cînd cei doi s-au instalat la o masă și cina le-a fost adusă, iar chelnerul îndatoritor plana de la distanță gata să sară la cea mică dorință, Chandler începu să savureze adevărata bucurie pe care i le ofereau întotdeauna aceste escapade.

Restaurantul nu era ostentativ sau pretențios ca cel de pe Broadway, pe care îl prefera întotdeauna, dar nici nu sărea departe. Mesele erau bine garnisite cu feluri de mîncare apetisante, orchestra era bună și cînta destul de încet ca să permită o conversație plăcută ; bucătăria și serviciul erau impecabile. Însoțitoarea sa, chiar în rochia și pălărioara ieftină, avea ea însăși aerul că adaugă o notă de distincție drăgălășeniei înnăscute a chipului și siluetei. Și

nu încapă îndoială că îl privea pe Chandler, cu felul lui de a fi reținut și ochii blinzi, albaștri și onești, cu un sentiment care nu era departe de admirație.

Și, pe urmă, Towers Chandler se pomeni stăpinit de Nebunia Manhattan-ului, de Agitația și Vilva Împăunării, de Miracolul Făloșeniei, de Pecinginea Provincială a Pozei. Chandler se găsea pe Broadway, înconjurat de pompă și stil, și doi ochi îl priveau. La această etapă a comediei, își luă rolul efemer de fluture de salon și vîntură-lume. Era îmbrăcat adecvat și nici un inger pázitor n-ar fi avut puterea să-l împiedice.

Așa că începu să-i sporovăiască domnișoarei Marian despre cluburi, ccauri, partide de golf și călărie, haite de ciini de vînătoare, cotilioane, plimbări în străinătate; făcu cîteva mici aluzii la un iaht ancorat la Larchmont. Își dădea seama cit de impresionată era fata după privirea pierdută, așa că își întări poziția prin insinuări aruncate la întimplare despre o avere mare și aminti într-un stil familiar cîteva nume rostite cu respect de sărăcime. Era frîntura de o zi a lui Chandler și, după părerea lui, trebuia să stoarcă din ea tot ce se putea. Totuși, o dată sau de două ori văzu aurul pur al fetei lucind prin ceața ridicată de egoismul său, între el și tot ce-l înconjură.

— Modul ăsta de viață despre care vorbiți, spuse ea, pare atît de van și de inutil. Nu aveți nici o indeletnicire care să vă absoarbă mai mult interesul ?

— Scumpă domnișoară Marian, exclamă el — indeletnicire ! Gîndiți-vă numai că trebuie să mă îmbrac zilnic pentru cină, să fac cîteva vizite după-amiaza — cu polițistul de la fiecare colț gata să te înșface să te ducă la secție dacă cumva depășești viteza unei căruțe cu un asin. Noi ăștia, fluieră-vînt, muncim cel mai abitir din țară.

Masa se termină, chelnerul fu răsplătit regește și cei doi se îndreptară spre colțul unde se întîlniseră. Domnișoara Marian mergea foarte bine acum ; abia dacă mai schiopăta.

— Vă mulțumesc pentru o seară plăcută, spuse ea cu franchețe. Trebuie să fug acasă acum. Mi-a plăcut foarte mult masa, domnule Chandler.

El îi dădu mîna, zîmbind prietenește și aminti ceva despre un joc de bridge la club. O urmări o clipă, cum

grăbește pasul spre est și pe urmă găsi un taxi care să-l ducă acasă.

În camera friguroasă, Chandler puse deoparte, pentru alte șaizeci și nouă de zile, hainele de gală. Trecu în revistă seara.

„Ce fată nemaipomenită, se gândi el. Și e cuminte, pot să jur, chiar dacă e nevoită să muncească. Poate că dacă i-aș fi spus adevărul, în loc să fi bătut cimpii... dar, pe naiba ! Trebuia să mă comport cum mi-era ținută !”

Așa grăi viteazul născut și crescut în wigwam-urile tribului băștinașilor din Manhattan.

Fata, după ce-și părăsi însoțitorul, merse grăbită pînă ajunse în fața unei vile impozante și magnifice, două cvar-taluri mai deoparte, cu deschidere spre calea lui Manmon și a zeilor auxiliari. Intră în fugă și urcă în camera în care o tinăra frumoasă, într-o rochie de casă elegantă, privea neliniștită pe fereastră.

— Ah, ștregărițe ! exclamă fata mai mare văzînd-o pe cealaltă intrînd. Cînd n-o să ne mai dai atitea palpi-tații ? De două ore ești plecată, cu zdreanța asta și pălăria Mariei. Mama e atît de îngrijorată. L-a trimis pe Louis cu mașina să te caute. Ești un drăcușor rău și fără minte.

Fata mai mare apăsă pe un buton și servitoarea se în-fățișă într-o clipă.

— Marie, spune-i mamei că domnișoara Marian s-a întors.

— Nu mă certa, surioară. Am dat o fugă pînă la Ma-dame. Theo trebuie să-i spună să pună panglicuță mov în loc de roz. Rochița mea și pălăria Mariei au fost exact ce mi-a trebuit. Sînt sigură că toată lumea m-a luat drept o simplă vînzătoare.

— Noi am mîncat, dragă ; ai întîrziat prea mult.

— Știu. Am alunecat și mi-am scrîntit glezna. N-am putut să merg, așa că am șchiopătat pînă la restaurant și am stat acolo pînă mi-am revenit. De-asta am întîrziat.

Cele două fete se așezară pe bancheta din fața feres-trei, privind luminile și șirurile de mașini de pe stradă. Cea mică își cuibări capul în poala surorii ei.

— Într-o zi va trebui să ne căsătorim amîndouă, spuse ea visătoare. Avem atîția bani că nu ne putem permite să

ne dezamăgim publicul. Vrei să-ți spun ce fel de om mi-ar plăcea, surioară ?

— Hai, găgăuță, zi ! zîmbi cecalaltă.

— Mi-ar plăcea să aibă ochi albaștri blinzi, să fie amabil și respectuos cu fetele sărace, să fie frumos și bun și să nu încerce să flirteze. Dar nu l-aș putea iubi dacă n-ar avea o ambiție, un țel, o îndeletnicire oarecare. Nu mi-ar păsa cît de sărac ar fi, dacă l-aș putea ajuta să reușească în viață. Dar vezi, surioară, scumpă, oamenii pe care-i întîlnim noi sînt cei care-și petrec viața fără rost, între saloane și cluburi, și eu n-aș putea iubi un asemenea om, chiar dacă ar avea ochii albaștri și ar fi amabil cu fetele sărace pe care le întîlnește pe stradă.

Nu era nici anotimpul, nici ora la care parcul să aibă trecători ; și mai mult ca sigur că tinăra care se așezase pe una din băncile de la capătul aleii urmăse pur și simplu un impuls brusc de a se așeza o clipă și de a se bucura de semnele prevestitoare ale primăverii.

Rămase acolo liniștită și gînditoare. Umbra de melancolie care-i învăluia înfățișarea era probabil de dată recentă, pentru că nu ajunsese încă să-i modifice conturul fin și tineresc al obrazului și nu-i schimbase arcuircă hotărîtă a buzelor.

Pe alee apăru și un tinăr înalt. În spate, îl urma un băiat cu o valiză. La vederea tinerei fete, bărbatul se îmbujoră, apoi păli din nou. Pe măsură ce se apropia de banca fetei, îi urmărea chipul cu sentimente de speranță și neliniște. Trecu la cîțiva pași de ea, dar fata nu lăsă să se vadă dacă remarcase existența sau prezența lui.

La vreo cincizeci de metri, se opri brusc și se așeză pe altă bancă. Băiatul lăsă valiza jos și rămase cu ochii mirați la el, iscodindu-l. Tinărul își scoase batista și se șterse pe frunte. Era o batistă frumoasă, fruntea era și ea frumoasă, iar tinărul avea o înfățișare plăcută. I se adresă băiatului.

— Te duci la domnișoara de pe banca de colo și-i duci un mesaj. Spune-i că sînt în drum spre gară, că plec la San Francisco, unde mă alătur unei expediții de vînat elani în Alaska. Spune-i că deoarece mi-a interzis să-i vorbesc sau să-i scriu, recurg la acest mijloc de a face un ultim apel la simțul ei de dreptate, în numele a tot ce a fost. Spune-i că, după cum o cunosc, nu-i stă în fire să condamne sau să respingă pe cineva care nu merită să fie tratat în felul acesta, fără să-i dea vreo explicație sau măcar să-i ofere șansa să-i explice propriile lui motive. Spune-i că, procedînd așa, am încălcat întrucîtva porunca, în speranța că ar putea să fie tentată să vadă că se face dreptate. Du-te și repetă-î tot ce ți-am spus.

Tinărul puse o jumătate de dolar în mîna băiatului. Acesta îl privi o clipă cu ochi şireţi, strălucind în mijlocul chipului murdar, dar isteţ ; apoi o luă la goană. Se apropie de fată cam şovăitor, dar fără pic de sfială. Atinse uşor borul şepcii turtite, de bicicletă, aşezată pe ceaţă. Fata îl privi rece, fără să arate nici bunăvoinţă, dar nici prejudecată.

— Doamnă, începu băiatul, domnu' de colo, de pe banca ailantă vă ciripeşte un tril. Dacă nu ştiţi cine e şi tipu' umblă cu şoalda, numa' ziceţi şi-ntr-o clipă am chemat curcanu'. Da' dacă-l ştiţi, şi e pe bune, vă zic pe loc tot ce mi-a suflat la ureche.

Domnişoara schiţă un vag interes.

— Deci un tril ! rosti ea în mod intenţionat cu voce suavă, care părea că învăluie exclamaţia într-o uşoară ironie. Probabil că e vorba de ceva nou — de prin cupletele trubadurilor. Da... pe vremuri îl cunoşteam pe domnul care te-a trimis şi nu cred că e cazul să chemi poliţistul. Hai să auzim trilul, dar ai grijă să nu ciripeşti prea tare. Nu de alta, dar e cam devreme pentru un vodevil în aer liber şi s-ar putea să atragem atenţia.

— Ei... făcu băiatul, ridicînd din umeri nedumerit, las' că ştiţi dumneavoastră ce vreau să zic, doamnă. Nu-i nici un număr de program, am doar vreo două vorbuliţe. Mi-a spus domnu' că e cu un picior în Frisco. Şi p'ormă o să-mpuşte ciori prin Klondike. Zice că i-aţi spus să nu mai trimită bileţele de amor sau să atirne pe la poartă şi s-a gîndit că e mai bine dacă mă trimite pe mine. Zice că nici nu vreţi să-l vedeţi în ochi şi nu i-aţi dat nici o şansă să deschidă gura. Cică i-aţi întors spatele şi nici nu ştie de ce.

Uşorul interes din privirea tinerei fete nu se stinse. Poate că fusese stîrnit de originalitatea sau îndrăzneala vinătorului de ciori care îi ascultase porunca de a nu comunica în nici o manieră cunoscută. Fata îşi fixă privirea pe o statuie rămasă neconsolată în parcul pustiit şi i se adresă mesagerului :

— Spune-i domnului că nu mai e cazul să-i repet care sînt idealurile mele. Le ştie prea bine şi nu s-au schimbat. În măsura în care se referă la cazul în speţă, loialitatea şi adevărul curat sînt pe primul loc. Spune-i că mi-am stu-

diat bine inima și-i cunosc și slăbiciunile și dorințele. Și de aceea refuz să-i ascult rugămințile, indiferent care ar fi ele. Nu-l condamn pe baza celor ce am auzit sau pe baza unor dovezi îndoielnice; nici nu-l pot învinovăți. Dar pentru că insistă să audă ceea ce de fapt știe prea bine, transmite-i următoarele.

Spune-i că am intrat în seara aceea prin spatele serei ca să tai un trandafir pentru mama. Spune-i că l-am văzut împreună cu domnișoara Ashburton sub leandrul 102. Scena era nostimă, dar poza și juxtapoziția erau prea clare ca să mai necesite altă explicație. Am părăsit sera odată cu trandafirul și cu idealul meu. Și acum du-te cu cupletul ăsta la impresarul tău.

— Un singur lucru nu prea pricep, doamnă. Jux-jux-nu vrei să mi-l limpeziți oarecă?

— Juxtapoziție, sau afinitate, sau dacă vrei statul prea aproape ca să-ți mai poți păstra idealul.

Băiatului îi sfirfără călcăiele. Ajunse lângă cealaltă bancă. Ochii tinărului îl interogară cu nesaț. Cei ai băiatului străluceau de zelul translatorului.

— Doamna zice că știe dumneaei cum rămân fetele cu gura căscată dacă-i aud pe domnișori înșirînd vrute și nevrute și d-aia n-are nevoie să asculte baliverne. Cică v-a prins cu mița-n sac cînd mototoleai o rochie prin seră. Venise și 'mnceaei să culeagă niște flori și 'mneavoastră o înghesuiați pe ailaltă de mama focului. Cică fata era frumușică, ce să zică, da' 'mnceaei i s-a făcut greață. Cică mai bine vă vedeți de drum că scăpați trenul.

Tinărul fluieră scurt și ochii îi luciră de un gînd. Virî grăbit mina în haină și scoase un teanc de scrisori. Alese una, i-o dădu băiatului și o însoți cu un dolar de argint pe care îl scoase din vestă.

— Du scrisoarea domnișoarei și roag-o s-o citească. Spune-i că explică situația. Spune-i că dacă la concepția ei despre ideal ar fi adăugat puțină încredere, s-ar fi putut evita multă suferință. Spune-i că loialitatea la care ține atît de mult n-a avut de pătimit cituși de puțin. Spune-i că aștept răspuns.

Mesagerul se înfățișă dinaintea fetei.

— Domnu' zice că a înghițit hapu' pe nemeritatelea. Cică n-a umblat cu fofîrlica ; și, doamnă, citiți scrisoarea asta — pun mîna în foc că 'mnealui iese basma curată.

Domnișoara desfăcu scrisoarea, nu prea convinsă, și o citi.

Dragă domnule doctor Arnold, vreau să vă mulțumesc pentru ajutorul neprețuit și oportun dat fiicei mele la recepția de vineri seara, cînd a fost surprinsă de un atac de cord în sera doamnei Waldron. Dacă n-ați fi fost aproape s-o prindeți și să-i dați îngrijirile necesare am fi putut s-o pierdem. Aș fi bucuros dacă ați trece pe la noi să-i prescrieți tratamentul indicat.

Cu recunoștință.

Robert Ashburton

Tinăra împături scrisoarea la loc și i-o dădu băiatului.

— Domnu' așteaptă răspuns. Ce să-i zic ?

Ochii fetei îl cuprinseseră brusc într-o lumină încărcată de bucurie și emoție.

— Spune-i tipului de pe banca aia, rosti ea emoționată și fericită, că iubita lui îl așteaptă.

Din volumul
INIMA VESTULUI

Răscumpărarea lui Mack

Eu și bătrînul Mack Lonsbury am ieșit din afacerea cu mina aia de aur „De-a v-ați ascunselea“ cam cu 40 000 de dolari de căciulă. Zic „bătrînul Mack“, dar nu era bătrîn deloc. Avea vreo patruzeci și unu de ani, arătînd însă mult mai în vîrstă.

— Andy, mi-a spus el. M-am săturat de corvoadă. Ne spetim amîndoi pe-aici de trel ani. Hai s-o lăsăm puțin baltă și să tocăm ceva din banii ăștia pe care i-am agonisit.

— Îmi place propunerea, zău, i-am răspuns. N-ar fi rău să facem o vreme pe nababii să vedem și noi cum e. Dar, cum să procedăm — cumpărăm Niagara sau punem banii la bătaie la cărți ?

— Ani în șir m-am tot gîndit că, dacă aș avea bani, aș închiria pe undeva o căsuță cu două camere, aș angaja un chinez să ne gătească, aș sta numai în ciorapi și aș citi „Istoria Civilizației“ a lui Buckle.

— Mda, nu sună rău ; ba chiar ademenitor și fără pic de ostentație vulgară ; nici nu văd cum altfel am putea investi banii cu mai mult folos. Fă-mi și mie rost de un ceas cu cuc și o metodă de învățat cîntatul la banjo și sînt omul tău.

La o săptămînă după aia eram cu Mack în orașelul Piña, cam la treizeci de mile depărtare de Denver ; am găsit o casă elegantă, cu două camere. Am depus jumătate din bani la banca din Piña și am dat mîna cu toți cei trei sute patruzeci de locuitori ai orașului. Am adus din Denver și chinezul, și ceasul cu cuc, și cartea lui Buckle, și metoda de învățat cîntatul la banjo ; dintr-o dată căsuța a început să arate a cămin.

Să nu credeți cînd vi se va spune că banii nu aduc fericirea. Dacă l-ați fi văzut pe bătrînul Mack tolănit în balansoar, cu picioarele în șosete albastre, cățărare pe pervazul ferestrei, citind absorbit cu ochelarii pe nas din cartea aia a lui Buckle, ați fi contemplat un tablou al mulțumirii pe care l-ar fi invidiat și Rockefeller. În vremea asta eu în-

cepusem să deprind acordurile la cîntecul „Old Zip Coon”, și cucul din ceas își făcea aparițiile exacte, iar Ah Sing umplea aerul de cele mai incîntătoare arome de ochiuri cu șuncă care depășeau mireasma caprifoiului. Cînd se întuneca prea mult ca să mai vedem în cartea de istorie sau în notele metodei, ne aprindeam pipele și sporovăiam despre știință, pescuitul perlelor, sciatică, Egipt, ortografie, pești, alizee, piei, recunoștință, vulturi și o mulțime de alte subiecte despre care nu avuseserăm niciodată timp pînă atunci să ne exprimăm părerile.

Într-o seară, Mack m-a întrebat dacă mă pricep la obiceiurile și tacticile feminine.

— A, mda... i-am răspuns eu cu jumătate de gură. Le știu de la A la Z. Firea și apucăturile femeiești îmi sînt cunoscute ca Munții Stîncoși asinului. Le știu toate șiretlicurile și chichițele.

— Știi ceva, Andy, mi-a spus Mack, aproape suspinînd. În viața mea n-am avut habar de felul lor de a fi. Poate că m-am simțit eu atras de vecinătatea lor, dar n-am prea avut timp de ele. Îmi cîștig existența de la paisprezece ani ; și nu știu cum, dar n-am simțit niciodată ceva ce de obicei se spune că trebuie să simți față de sexul opus. Și uneori, zău că-mi pare rău, spuse bătrînul Mack.

— E greu al naibii să deprinzi meșteșugul și să știi că diferă de la caz la caz. Deși ca logică nu seamănă una cu alta, în ceea ce privește atitudinile nu o dată le-am găsit prin contrast ca fiind de-a dreptul opuse.

— Am impresia, spuse Mack, că cel mai bun lucru e să lași totul pe seama inspirației cît ești încă tînăr și să zici că asta ți-a fost soarta. Eu, unul, am scăpat ocazia și cred că acum sînt prea copt ca să mai îmi fac vreo programă.

— Știi și eu ? ! Mai bine bîzuie-te pe sacul cu bani și mulțumește-te că scapi de neplăceri. Totuși eu nu regret că am avut parte de așa ceva. În lumea asta, ca să fii bărbat adevărat trebuie să înțelegi simptomele și șmecheriile femeilor.

Am rămas în Piña pentru că ne plăcea. Sînt persoane care își cheltuiesc banii făcînd mare tîmbălău și agitație, dar Mack și cu mine cunoscuserăm pe vremuri agitația asta și statul pe la hoteluri. Oamenii erau prietenoși ; Ah

Sing trîntea niște mîncăruri pe cinste ; Mack intrase cu totul în cartea de istorie și eu reușisem să scot din banjo o melodie vag asemănătoare cu „Fetelor din Buffalo, ia ieșiți pe-afară“.

Intr-o zi primesc o telegramă de la Spreight — un individ care lucra la o mină din New Mexico unde aveam și eu o cotă-parte. A trebuit să mă reped pînă acolo ; am lipsit de-acasă două luni. Abia așteptam să mă întorc la Pîină ca să mă bucur din nou de traiul liniștit.

Cînd am ajuns, era cît pe ce să leșin. Mack stătea în pragul ușii, și dacă îngerii n-au plins vreodată, nu știu de ce ar fi ris atunci.

Individul lucea ca oglînda. Ce zic ! mai rău ! era ca o lentilă ; marele telescop de la Observatorul Ličk. Avea haină, pantofi de lac, vestă albă și un melon de mătase ; o mușcată cît o frunză de spanac i se lăfăia la rever. Rinjea și se smiorcîla ca un vînzător timpit sau ca un puști cu dureri de burtă.

— Bună, Andy, îmi trînti Mack. Mă bucur că te-ai întors. S-au petrecut multe de cînd ai plecat.

— Văd și mă înfior ! Altfel te-a lăsat Dumnezeu pe lumea asta, Mack Lonsbury. Nu-i păcat să-i strici tu opera cu maimuțarea asta infectă ?

— Măi Andy, măi, în lipsa ta m-au ales judecător de pace.

L-am privit pe Mack indeaproape. Nu-și găsea locul și părea sub imperiul inspirației. Un judecător de pace ar fi trebuit să fie mai potolit și mai posomorît.

Chiar atunci, prin fața casei trecu o tinărară ; l-am văzut pe Mack cum se înroșește și se smîrcîle, pe urmă își ridică pălăria, zîmbește și se înclină ; fata zîmbi și ea, se înclină și trecu mai departe.

— Ești pierdut fără speranță, i-am spus, dacă ai căpătat boala Mary-Jane la vîrsta ta. N-am crezut că o să te molipsești. Ai pînă și pantofi de lac ! Și astea toate, numai în două luni !

— Astă-seară are loc căsătoria cu domnișoara care a trecut, spuse Mack agitat.

— Am uitat ceva la poștă, i-am răspuns, și am șters-o cît mai iute.

Am ajuns-o din urmă pe domnișoară. Am salutat-o și i-am spus cum mă cheamă. Avea vreo nouăsprezece ani și părea și mai tinărară. Se îmbujoră, apoi mă privi distantă, de parcă întruchipam scena cu zăpada din „Cele două orfeline“.

— Am înțeles că te căsătorești diseară.

— Corect, mi-a răspuns. Aveți ceva împotrivă ?

— Ascultă, draguțo, dau eu să încep.

— Mă cheamă domnișoara Rebosa Reed, îmi replică ea înțepată.

— Știu. Fii atentă, Rebosa, am destui ani ca să fi avut când să împrumut bani de la taică-tău. Iar guguștiucul ăla bătrîn, fătarnic, împopoțonat, prăpădit și miser care țopăie ca un clapon apucat, în pantofi de lac, e cel mai bun prieten al meu. De ce l-ai virit tocmai pe el, mă rog, în treaba asta cu însurătoarea ?

— Păi, n-aveam de ales, răspunse Rebosa.

— Zău ? ! făcui eu, cu ochii țintă la tenul, trăsăturile și ținuta fetei ; cit ești de frumoasă, puteai alege pe oricare. Ia ascultă aici, Rebosa, bătrînul Mack nu e omul care-ți trebuie. Avea douăzeci și doi de ani cînd ție abia îți treceau numele în registrul de nașteri. N-o să arate mult timp așa de înfloritor. Îl bîntuie senilitatea, intransigența și bicisnicia. Bătrînul Mack trece printr-o vară tîrzie. Cit a fost tînăr a scăpat trenul ; acum s-a găsit să dea în judecată Natura pentru dobînda de la gajul luat de la Cupidon, în locul banilor peșin. Rebosa, ești hotărîtă să faci nunta ?

— Bineînțeles, spuse ea scuturînd din panseluțele de pe pălărie, și cred că nu numai eu.

— Și la ce oră se oficiază ?

— La șase.

M-am hotărît pe loc ce trebuia să fac. Dacă reușeam, Mack era salvat. Să vezi un om de nădejde, trecut de prima tinerețe, burlac, făcut pilaf de o fetișcană care încă mai roade capetele de la creioane și care își încheie nasturii la spate la rochițe, mi se părea un lucru de nesuportat.

— Rebosa, i-am spus eu sever, bazîndu-mă pe cunoștințele mele cu privire la motivația feminină — nu e nici un tînăr prin Piña — un tînăr chipeș la care să ții ?

— Ba da, făcu Rebosa, scuturînd din panseuște. Sigur că da ! Dar ce credeți ! Doamne iartă-mă !

— Dar el te place ? Ce zici ?

— E nebun după mine. Mama trebuie să stropască mereu treptele de la intrare ca să nu mai stea acolo tot timpul. Dar diseară o să se termine oricum, suspină ea.

— Rebosa, cred că nu simți nimic față de Mack ?

— Doamne, păzește-mă ! Nici vorbă, scutură din cap fata. E uscat ca iasca. Ce idee !

— Dar cine e tinărul ăsta care-ți place, Rebosa ?

— Eddie Bayles. E vînzător la băcănă din Crosby. Dar nu cîștigă decît treizeci și cinci de dolari pe lună. Ella Noakes murea după el într-o vreme.

— Bătrînul Mack mi-a spus că astă-seară la ora șase are loc căsătoria.

— Exact. La noi acasă.

— Rebosa, ascultă aici. Dacă Eddie Bayles ar avea o mie de dolari bani peșin — fii atentă, cu o mie de dolari și-ar putea cumpăra un magazin al lui — dacă tu și Eddie ați putea să vă luați în felul ăsta, ai fi de acord să te căsătorești cu el azi la ora cinci ?

Fata mă privi o clipă și aproape am auzit cum gîndește, așa ca femeile.

— O mie de dolari ? Sigur că aș fi de acord.

Ne-am dus la magazinul lui Crosby și l-am scos pe Eddie afară. Era pistruiat și simpatic ; l-au apucat transpirațiile și florii cînd i-am făcut propunerea.

— La ora cinci ? Pentru o mie de dolari ? Vă rog să nu mă treziți. Visez ! Păi, chiar *sînteți* unchiul cel bogat care s-a întors din afacerile cu mirodenii din India. Cumpăr magazinul de la bătrînul Crosby.

Am intrat cu toții, l-am luat deoparte pe bătrînul Crosby și i-am explicat. Am scris cecul de o mie de dolari și i l-am dat. Dacă Eddie și Rebosa se căsătoreau la ora cinci, urma să le dea lor banii.

Pe urmă, i-am binecuvîntat și m-am dus să dau o raită prin pădure. M-am așezat pe un buștean și am prins să meditez asupra vieții, bătrîneții, zodiacului, apucăturilor femeiești și asupra tuturor încurcăturilor pe care ți le pregătește viața. M-am autofelicitat pentru că îl salvasem probabil pe bătrînul meu prieten Mack de la această criză

din vara tirzie. Știam că, atunci cînd o să-și revină și o să scape de îngîmfare și de pantofii de lac, o să-mi fie recunoscător. Mack merită mai mult de o mie de dolari ca să-l scoți din încurcături de-astea. Dar cel mai mult mă bucuram la gîndul că mă pricepeam la femei și nici o metodă de-a lor nu mă putea duce de nas.

Probabil că se făcuse cinci și jumătate cînd am intrat în casă. L-am văzut pe bătrînul Mack tolănit în șezlong, cu haincle vechi, șosetele albastre pe fereastră și „Istoria civilizației” sprijinindu-i-se pe genunchi.

— Parcă nu te prea pregătești de nunta de la ora șase, i-am spus eu făcînd pe nevinovatul.

— Ei, zise Mack, întinzîndu-se după tutun, a fost pusă cu o oră mai devreme, la cinci. Mi-au trimis un bilețel că s-a schimbat ora. Acum s-a terminat. Dar de ce ai întîrziat atîta, Andy ?

— Ai auzit de nuntă ? !

— Eu am oficiat-o. Ți-am spus doar că sînt judecător de pace. Pastorul a plecat la niște neamuri și numai eu pot să officiez. Le-am promis de-acum o lună lui Eddie și Rebosa că-i căsătoresc. Băiatul e muncitor, într-o bună zi o să aibă magazinul lui.

— Precise, i-am răspuns.

— Au fost o sumedenie de femei la nuntă, spuse Mack, trimițînd în tavan rotocoale de fum. Dar nu prea m-am lămurit ce-i cu ele. Ce bine ar fi fost să mă pricep și eu ca tine.

— Acum două luni mă pricepeam, dar acum s-a schimba treaba, i-am răspuns întinzîndu-mă după banjo.

Mă întorsesem de la o vinătoare și așteptam într-un orașel din New Mexico, Los Piños, trenul cu direcția spre sud, care avea întârziere de o oră. Stăteam pe veranda de la Summit House și discutam de-ale vieții cu Telemachus Hicks, proprietarul hotelului.

Dindu-mi seama că nu era cu supărare să faci remarci personale, l-am întrebat ce fiară îi înșfăcase și-i mutilase urechea dreaptă cu ani în urmă. Eram și eu vânător și mă preocupau primejdiile care se puteau ivi în căutarea vînatului.

— A, urechea asta e o amintire de la o prietenie adevărată.

— Un accident ? am insistat.

— Prietenia nu se face din accident, mi-a răspuns Telemachus, și eu am tăcut.

— Singurul caz de prietenie adevărată pe care l-am cunoscut, continuă gazda mea, a fost relația cordială între un individ din Connecticut și o maimuță. Maimuța se urca în palmierii din Barranquilla și arunca nuci de cocos la picioarele individului, care le tăia și le făcea castroane, apoi le vindea pe doi reali și-și cumpăra rom. Maimuța bea laptele din ele. Amîndoi erau mulțumiți cu ce le revenea din afacere, și trăiau ca frații. În cazul ființelor omenești, însă, prietenia e trecătoare, supusă oricînd degradării. Pe vremuri am avut și eu un prieten, pe nume Paisley Fish, de care credeam că n-o să mă despart în vecii vecilor. Șapte ani am fost unul lingă altul la săpat în mină, la fermă, la vîndut puținici și alte asemenea, am construit garduri de sîrmă ghimpată și am cules găteje. Îmi ziceam că nici crima, nici lingușeala, nici bogățiile, nici sofisme, nici băutura n-ar putea să mă despartă vreodată de Paisley Fish. Nu poți să-ți dai seama ce legați ne simțeam. Eram prieteni în afaceri, iar orele de odihnă și nebunii ne erau presărate cu sentimente amicale. Am avut parte, nu mă îndoiesc, de zilele lui Damon și nopțile lui Pitias.

Într-o vară, galopam noi în munții San Andres cu gîndul la luna de lene și plăceri pe care o aveam în față. Eram îmbrăcați în haine de gata, așa cum îi stă bine omului. Ajungem noi la Los Piños, care e fără doar și poate raiul pe pămînt, unde curge mierea și laptele condensat. Orașul pe vremea aceea avca una sau două străzi, aer curat, găini și un birt ; exact cît ne era de ajuns.

Ajungem noi în oraș după ora cinei și ne gîndim să gustăm ce au pe la birtul de lingă gară. Cînd apucaserăm să ne așezăm și ne pregăteam să atacăm farfuriile cu cuțitele de pe masa acoperită cu mușama roșie, hop că apare văduva Jessup, cu pesmeți fierbinți și ficat prăjit.

Acum, ce să zic, văduva era o femeie care ar fi făcut pe oricine să uite de promisiuni. Nu era atît scundă cît era plinuță ; și avea un aer de vino-ncoace. Îmbujorarea din obraji vorbea de la sine de temperamentul culinar și căldura sufletească, iar zîmbetul de pe chip ar fi făcut să înflorească singurul în decembrie.

Ei, și văduva Jessup se apucă și trîncăne o mulțime despre climă, istorie, Tennyson, vreascuri și lipsa cărnii de oaie și în cele din urmă vrea să afle de pe unde sîntem.

— Din Spring Valley, zic eu.

— Din Big Spring Valley, se bagă Paisley cu gura plină de cartofi și zgîrciuri de la șuncă.

Asta a fost primul semn pe care l-am observat între mine și Paisley, referitor la povestea cu *fidus Diogenes* care pentru noi se împrăvisă. Știa prea bine că nu-i înghit pe guralivi și totuși s-a virit în conversație cu adausurile lui sintactice. Pe hartă era trecută Big Spring Valley Mare, dar eu pe Paisley îl auzisem pînă atunci numind-o de o mie de ori doar Spring Valley.

Fără să mai adăugăm altceva, am ieșit după masă și am început să ne plimbăm. Eram parteneri de prea multă vreme ca să nu știm ce gîndeam fiecare.

— Cred că-ți dai seama că m-am hotărit s-o atașez pe văduvă cu totul și pentru totdeauna la toate posesiunile mele, atît domestice, sociale, legale, cît și altele, pînă cînd moartea ne va despărți.

— Hm, da, zic eu, am citit printre rînduri, deși n-ai rostit decît unul. Dar cred că și tu îți dai seama că în-

tenționez să schimb numele văduvei în Hicks și să te las să corespunzi la rubrica mondenă, ca să afli dacă nașul poartă merisor la butonieră și șosete uni la nuntă.

— O să ai niște opreliști în desfășurarea programului, face Paisley, mestecînd o așchie din traversa de la cale ferată. Eu cedez în favoarea ta în oricare problemă pămîntească, dar asta e altceva. Zimbetul unei femei este vîrtejul dintre Scilla și Caribda, în care de multe ori este atrasă și frîntă corabia de nădejde a prieteniei. M-aș bate cu ursul dacă te-ar ataca sau ți-aș plăti datoriile, sau te-aș freciona cu alifie între omoplați ca întotdeauna, dar politetea se oprește aici. În disputa asta în legătură cu doamna Jessup, joacă fiecare pe cont propriu. Ți-am spus-o cîstit.

Stau eu și mă gîndesc și-i servesc următoarea rezoluție și hotărîre :

— Prietenia între bărbați este o virtute antică, din zilele cînd oamenii trebuiau să se apere contra șopîrlelor cu cozi de optzeci de picioare și a broaștelor țestoase înaripate. Și obiceiul s-a păstrat pînă în ziua de azi, și bărbații stau umăr la umăr pînă apare liftierul și le șoptește că animalele au plecat. Am auzit eu nu o dată că, atunci cînd doamnele își fac apariția între prieteni, se duce de ripă și prietenia. De ce să se întîmple așa și cu noi ? Știi ce, Paisley, cum a apărut doamna Jessup cu pesmeții ei fierbinți, ne-a și virit un cuțit în suflet. Hai să aibă parte de ea cel mai bun dintre noi. Eu o să joc cîstit și n-o să umblu cu șoalda. O să-i fac curte numai cînd ești tu de față, așa că o să ai aceleași șanse ca și mine. Și dacă ne înțelegem așa, nu vîd de ce vaporul ăsta al prieteniei să se prăbușească în vîrtejul cu nume complicat, indiferent cine iese victorios.

— Bunul meu prieten ! face Paisley, strîngîndu-mi mîna. O să-i facem curte doamnei în același timp, fără să folosim nici o șmecherie sau vîrajbă obișnuită în ocazii de-astea. Și o să rămînem prieteni, oricine ar fi învingătorul.

Lîngă birtul doamnei Jessup era o bancă, sub niște copaci, unde doamna Jessup se așeza să ia aer după ce hrănea și expedia călătorii la trenul cu destinația spre sud. Acolo ne adunam, eu și Paisley, după cină, ca să aducem

o parte din omagii doamnei inimilor noastre. Și eram atît de corecți în comportare, încît dacă vreunul dintre noi ajungea mai înainte, îl aștepta pe celălalt pînă să înceapă cu vorbele curtenitoare.

În prima seară în care doamna Jessup a aflat despre înțelegerea noastră, eu am ajuns pe bancă înaintea lui Paisley. Tocmai terminasem cina și doamna Jessup ieșise, îmbrăcată într-o rochie nouă de culoare roz, și era destul de potolită ca să pot intra în discuție.

M-am așezat lingă ea făcînd cîteva remarci despre forța morală a naturii, oferită de peisajul învecinat și perspectiva îndepărtată. În seara aceea subiectul era îndreptățit. Luna își vedea de treabă în colțul potrivit al cerului, copacii își aruncau umbrele pe pămînt conform legilor științei și ale naturii, iar prin tufișuri era o forfotă de nedescris, stîrnită de lilieci și granguri, iepuri, și alte insecte înaripate ale pădurii. Vîntul, scăpat din munți, făcea să răsune movila de conserve goale de lingă șine ca o drimbă.

Deodată am simțit ceva în șoldul stîng — ca aluatul care se umflă în formă. Doamna Jessup se dăduse mai aproape.

— Vai, domnule Hicks, cînd ești singură pe lume, nu crezi că într-o noapte ca asta, atît de frumoasă, totul e mai greu de îndurat ?

M-am ridicat imediat în picioare.

— Scuzați-mă, doamnă, dar trebuie să aștept să vină Paisley ca să vă pot răspunde la asemenea întrebări.

Și pe urmă i-am explicat ce prieteni buni eram, legați de ani de lipsuri, de călătorii și complicitate, și cum am căzut noi de acord să nu profităm în situațiile complicate ale vieții, așa cum ar fi cele legate de sentimente și apropiere între persoane. Doamna Jessup păru că se gîndește profund vreo cîteva minute ; pe urmă izbucni într-un hohot de rîs care făcu să răsune pădurea.

Peste cîteva clipe, apară și Paisley, dat cu briantină pe păr ; se așază lingă doamna Jessup, de partea cealaltă, și pornește să spună o poveste tristă și plină de aventuri, în care el și Lumbeș Plîcîntă au concurat la jupuit vaci moarte în '95 pentru o șa bătută cu ținte de argint, în valea Santa Rita, în cele nouă luni de secetă.

Acum, ce să zic ! de cînd începuserăm să-i facem curte văduvei îl pusesem pe Paisley Fish la respect. Fiecare avea sistemul lui de a ajunge la locurile accesibile din inima femeilor. Tactica lui Paisley era să le înmărmurească cu povestiri nemaipomenite despre peripeții prin care trecuse personal sau pe care le citise. Bănuiesc că ideea cu subjugarea persoanei îi venise de la unul din spectacolele cu Shakespeare, pe nume „Othello“. E acolo un om de culoare care pune mîna pe fiica unui duce, pentru că îi toarnă niște vorbe, ceva în genul unui amestec de Rider Haggard, Lew Dockstader și Dr. Parkhurst. Dar genul ăsta de a face curte nu ține decît pe scenă.

Acum, să-ți spun ce rețetă am eu pentru ispitit femeile. Trebuie, bagă la cap, să știi cum să-i iei mîna, cum să i-o ții și gata, e a ta ; să nu crezi că e atît de ușor. Unii bărbați o înșfacă atît de aprig, de zici că i-o smulg din umăr, și parcă și simți mirosul de arnică și auzi cum se sfîșie bandajul. Alții o apucă de zici că-i potcoavă înroșită în foc și o țin la distanță, cum toarnă farmacistul în sticlă tinctura de asafoetidă. Și cei mai mulți apucă mîna și trag de ea prin fața privirii doamnei, cum fac bărbații cînd găsesc o minge în iarbă, încît doamna nu are nici o șansă să uite că mîna îi e crescută din braț. Cu toții procedează greșit.

Să-ți spun eu cum e corect. Ai văzut vreodată un om care se strecoară în curtea din spate și ridică o piatră s-o arunce în pisica de pe gard care-l privește ? Omul se preface că nu are nimic în mînă, că pisica nu l-a zărit și că nici el n-a zărit pisica. Cam așa ceva. Nu-i trage mîna să vadă. Să n-o lași să creadă că tu știi că ea știe că tu ții dai seama că ea e conștientă că tu îi ții mîna. Pe regula asta mi-am bazat eu tactica. Cit despre serenada lui Paisley, plină de aventuri și grozăvii, putea la fel de bine să-i citească și mersul trenurilor de duminică, cele care opresc în New Jersey, la Ocean Grove.

Într-o seară, cînd i-o luasem înaintea lui Paisley cu o lungime de pipă, pentru o clipă se subrezește prietenia noastră și o întreb pe doamna Jessup dacă nu crede că litera „H“ se scrie mai ușor decît „J“ — la care ea, brusc,

începe să-mi mototolească floarea de la butonieră cu capul, eu mă aplec și... a, dar, nu !

— Dacă nu vă supărați, zic eu, ridicându-mă în picioare, o să-l așteptăm pe Paisley înainte de a termina ce-am început. Până acum n-am trădat prietenia noastră și cred că n-ar fi cinstit s-o fac tocmai astă-seară.

— Domnule Hicks, răspunde doamna Jessup, privindu-mă din întuneric cam ciudat, dacă nu m-ar împiedica ceva, ți-aș cere să faci cale întoarsă și să nu mai dai niciodată pe aici.

— Și ce anume vă împiedică, doamnă ?

-- Ești un prieten prea bun ca să nu fii și soț bun.

Peste cinci minute, Paisley era așezat în partea lui, lângă doamna Jessup.

— În vara lui '98, în Silver City, începu el, l-am văzut pe Jim Bartholomew cum mesteca urechea unui chinez în circiuma „Blue Light” din cauza unei cămăși de șifon în carouri și... da' ce-a fost zgomotul ăsta ?

De fapt, eu reluasem problema începută cu doamna Jessup, exact de unde ne opriserăm.

— Doamna Jessup, zic eu, a promis că o va chema Hicks. Și uite aici încă o dovadă asemănătoare.

Paisley își viri picioarele după marginea băncii și începu să geamă.

— Lem, zice el, de șapte ani sîntem prieteni. Nu vrei să n-o mai săruși cu atîta foc pe doamna Jessup ? Și eu m-aș fi gîndit la tine.

— În regulă. Merge la fel de bine și fără sonor.

— Chinezul ăsta, îi dă înainte Paisley, era cel care l-a împușcat pe unul, Mullins, în primăvara lui '97 și...

Paisley se întrerupse iar.

— Lem, zice el, dacă ai fi prieten adevărat, n-ai mai stringe-o în brațe așa de tare pe doamna Jessup. Se clatină toată banca. Mi-ai promis doar că-mi vei oferi și mie aceeași șansă.

— Domnule bărbat, zice doamna Jessup, întorcîndu-se spre Paisley, dacă cumva ajungi cînd eu cu domnul Hicks ne sărbătorim nunta de argint, în vreo douăzeci și cinci de ani de acum încolo, crezi că în dovieacul ăsta al duminică de-i zici cap o s-o ții și atunci că te afli pe picior de egalitate cu el ? Te-am suportat atîta pentru că ești prietenul

domnului Hicks, dar cred c-a venit timpul să înțelegi că n-ai noroc în dragoste și că trebuie să-ți iei tălpășița.

— Doamnă Jessup, zic eu fără să mă pierd cu firea, acum că eram logodiți, domnul Paisley mi-e prieten și i-am oferit un tîrg cîstit atîta timp cît mai poate să spere.

— Să spere ? ! exclamă ea. Păi poate să spere cît o vrea, dar după ce-a stat lîngă ce-a stat astă-seară, lucrurile sînt hotărîte.

Ei bine, după o lună ne-am căsătorit în biserica metodistă din Los Piños ; a venit tot orașul.

Cînd ne-am aliniat în față și pastorul a început să cînte, mă uit în jur și nu-l zăresc pe Paisley. Îl opresc pe pastor.

— Paisley nu-i aici, îi șoptesc. Trebuie să-l așteptăm. Eu, dacă i-am fost cuiva prieten, îi rămîn credincios toată viața — așa sînt eu. Telemachus Hicks.

Doamna Jessup a clipit o dată din ochi, dar pastorul și-a văzut de psalmodierile lui conform instrucțiunilor.

Peste cîteva clipe, Paisley se grăbea spre altar, în timp ce-și punea o manșetă. Explică el că singurul magazin de confecții din oraș se închisese, ca să poată veni și vinzătorii la nuntă, așa că n-a putut să facă rost de o cămașă scrobită pînă cînd n-a spart geamul din spate al magazinului și și-a luat singur una. Pe urmă se duce de partea cealaltă a miresei și nunta pornește. Întotdeauna am fost de părere că Paisley socotise că ultima lui șansă ar fi ca, din greșeală, pastorul să-l însoare pe el cu văduva.

După ce s-a terminat cîremonia, am băut ceai, am mîncat pastramă de antilopă și piersici conservate și pe urmă populația a început să se disperseze. Ultimul a dat mîna cu mine Paisley și mi-a spus că am jucat cîstit și era mîndru că eram prietenul lui.

Pastorul avea o căsuță pe care vroia s-o închirieze și ne-o cedase mie și doamnei Jessup pînă a doua zi. la trenul de 10.40, cînd urma să plecăm în călătorie de nuntă la El Paso. Nevasta pastorului o împodobise cu nălbă roșie de grădină și ramuri de oțetar și arăta foarte sărbătorească și umbroasă.

Pe la zece seara, mă așez în fața ușii și-mi trag cizmele din picioare. Adia un vînticel răcoros, iar doamna Hicks trebăluia prin cameră. Într-o clipă s-a stins și lumina, iar

eu am mai zăbovit puțin afară, amintindu-mi de scene de demult. Și pe urmă, am auzit-o pe doamna Hicks strigînd:

— Nu vii odată, Lem ?

— Măi, măi ! zic eu, străduindu-mă să mă ridic în picioare. Să fiu al naibii dacă n-ar fi trebuit să-l aștept pe alde Paisley ca să...

Dar cînd am rostit asta, conchise Telemachus Hicks, am avut impresia că cineva a tras în urechea mea stîngă cu un pistol de calibrul 45. De fapt, n-a fost decît coada măturii din mîinile doamnei Hicks.

Puștiul din Cisco ucisese șase oameni în niște încăierări mai mult sau mai puțin cinstite, omorîse încă de două ori pe-atît (în cea mai mare parte mexicani) și rănise mulți alții, pe care din modestie se ferea să-i numere. Și îl iubea o femeie.

Puștiul avea douăzeci și cinci de ani și arăta de douăzeci ; o companie de asigurări serioasă probabil că i-ar fi apreciat data decesului cam pe la douăzeci și șase de ani. Își avea reședința între Frio și Rio Grande și ucidea din mai multe motive : de dragul crimei, pentru că era iute la minie, ca să nu fie arestat, din amuzament și pentru oricare alt motiv care i-ar fi trecut prin cap. Nu fusese prins pentru că era în stare să împuște cu cinci șesimi de secundă mai repede decît oricare șerif sau polițist și pentru că avea un cal murg pătat care știa toate cărările și toate hățișurile din San Antonio pînă în Matamoras.

Tonia Perez, fata care îl iubea pe Puștiul din Cisco, era pe jumătate Carmen, pe jumătate madonă, iar restul... ei, dar o femeie care e jumătate Carmen și jumătate madonă poate întotdeauna să mai fie ceva — deci, restul, să zicem era o pasăre colibri. Locuia într-un *jacal*¹ acoperit cu paie, lângă o mică așezare mexicană de la Răspîntia Lupului Singuratic, lângă Frio. Împreună cu ea stătea și un tată sau un bunic, descendent direct din azteci, care nu împlinise încă o mie de ani și care păzea o turmă de vreo sută de capre și umbla beat mereu din cauza *mescal*²-ului. În spatele *jacal*-ului se întindea o pădure uriașă de perisălbatici spinoși, care pe alocuri ajungea la o înălțime de douăzeci de picioare și care aproape că intra în ușa colibei. Prin hățișul ăsta incurcat își ducea murgul Puștiul la iubita lui. O dată, atîrnîndu-se ca șopirla de grindă, sus la

¹ Colibă (sp.).

² Varietate de cactus și băutura obținută din acest cactus (sp.).

acoperișul de paie, o auzi pe Tonia, cu chipul ei jumătate madonă, jumătate Carmen și cu sufletul de pasăre colibri, vorbind cu potera șerifului și spunându-i în *mélange*¹-ul ei blajin de spaniolă și engleză că nu cunoaște nici un Puști.

Intr-o zi, aghiotantul general al statului, care *ex officio* este și comandantul forțelor polițienești, a scris câteva rînturi sarcastice căpitanului Duval, de la compania X, staționată în Laredo, cu privire la existența pașnică și netulburată a criminalilor și aventurierilor de pe teritoriul susnumitului căpitan.

Căpitanul a căpătat culoarea prafului de cărămidă sub bronzul chipului, și după ce a făcut câteva adăugiri, a înalțat scrisoarea prin soldatul Bill Adamson locotenentului Sandridge, încartiruit lângă o gură de mină plină cu apă de pe Nucces, împreună cu un detașament de cinci soldați, pentru păstrarea ordinii și respectarea legilor.

Locotenentul Sandridge a căpătat și el frumoasa *couleur de rose* pe sub tenul natural de nuanța căpsunii, și-a înfundat în buzunarul de la șold scrisoarea și a început să-și roadă mustața în furculiță.

A doua zi dimineața a pus șaua pe cal și a călărit de unul singur pînă la așezarea mexicană de la Răspîntia Lupului Singuratic de lângă Frio, la depărtare de douăzeci de mile.

Înalt de șase picioare și două inci, blond ca un viking, tăcut ca un diacon, periculos ca o mitralieră, Sandridge se mișca printre *jacal*-uri, căutînd cu răbdare informații despre Puștiul din Cisco.

Mexicanii se temeau mai puțin de lege, decît de răzbunarea rece și sigură a călărețului singuratic căutat de locotenent. Una din distracțiile Puștiului era să tragă în mexicani „ca să-i vadă cum zvîcnesc”; și dacă numai de dragul distracției le pretindea spectacole terpsichorene muribunde, ce pedepse înfiorătoare ar fi urmat dacă l-ar fi scos cumva din sărite? Stăteau toți, tolăniți, ridicau din umeri și-și întorceau palmele umplînd aerul cu „*¿Quién sabes!*”² și susținînd că nu-l văzuseră pe Puști în viața lor.

¹ Amestec (fr.).

² Cine știe? (sp.).

La Răspîntie însă exista un om pe nume Fink care ținea un magazin — omul avea multe naționalități, limbi, interese și moduri de a gândi.

— N-are rost să-i întrebați pe mexicani, i-a spus el lui Sandridge. Se tem să vorbească. *Hombre* ăsta pe nume Puștiul — parcă îl cheamă Goodall, nu? — a venit la mine în magazin de vreo două ori. Bănuiesc că-l puteți găsi la... dar mai bine tac. Ochesc cu două secunde mai târziu decît în tinerețe și diferența nu e deloc neglijabilă. Puștiul are însă o iubită la Răspîntie, pe jumătate mexicană, și se duce mereu pe-acolo. Fata locuiește într-un *jacal* la vreo sută de pași de pîrîiaș, la marginea hățișurilor. Poate că ea..., adică, nu, cred că nu ea, dar *jacal*-ul merită să fie observat, oricum.

Sandridge călări pînă la *jacal*-ul lui Perez. Soarele cobora și umbra lungă a hățișurilor se revărsa asupra colibei cu acoperiș de paie. Caprele fuseseră închise peste noapte într-un țarc ghimpos din apropiere. Cîțiva iezi se întindeau după frunzele din mărăciniș. Bătrînul mexican stătea lungit pe o pătură în iarbă, amețit de *mescal* și vi-sînd probabil la nopțile cînd, împreună cu Pizarro, ciocniseră cupele în cinstea averilor pe care urmau să le facă în Lumea Nouă — cel puțin asta exprima chipul lui bătrîn și zbîrcit. În ușa *jacal*-ului stătea Tonia. Iar locotenentul Sandridge rămase în șa, hoibîndu-se la fată, ca o gîscă cu ciocul căscat la un matelot.

Puștiul din Cisco era un individ vanitos, așa cum sînt toți criminalii vestiți și infailibili, și ar fi simțit în piept un cuțit dacă ar fi știut că, la un simplu schimb de priviri, două persoane în ale căror minți fusese prezent (cel puțin pînă în clipa aceea) uitaseră complet de el.

Tonia nu mai văzuse pînă atunci un asemenea bărbat. Parcă era făcut din raze de soare, fire purpurii și aer curat. Părea că luminează hățișul cînd zîmbea, ca și cînd soarele ar fi apărut din nou. Bărbații pe care îi cunoscuse fuseseră scunzi și negricioși. Pînă și Puștiul, în ciuda performanțelor lui, era un țingău cît ea de înalt, cu părul drept și negru și cu un chip de marmură rece, care îngheța și căldura amiezii.

Cît despre Tonia, deși săracă lipită, putea să îmbogățească imaginația oricui. Părul negru-albăstrui, cu cărare

la mijloc, adunat la spate, ochii mari, înecați într-o melancolie latină, îi dădeau asemănarea cu madona. Mișcările și ținuta, care trădeau un foc ascuns și dorința de a vrăji, le moștenise de la *gitanas*¹ din provincia bască. Iar partea cu pasărea colibri putea fi găsită în inimă; nu era ușor de observat, dar dacă priveai fusta de un roșu aprins și bluza albastru închis, înțelegeai pe loc aluziile simbolice la bizara pasăre.

Noua zeitate a soarelui ceru o cană cu apă. Tonia îi aduse din vasul roșu ce atârna sub umbrarul de mărăcinii. Sandridge socoti că era cazul să descalece, ca să-i ușureze fetei efortul.

Nu fac pe spionul și nici nu am pretenția că pot stăpîni gîndurile ce sălășluiesc în inima omului, dar afirm cu dreptul cronicarului că, în mai puțin de un sfert de oră, Sandridge o învăța cum să împletească în șase un lasso din piele netăbăcită, iar Tonia îi explicase că, dacă n-ar fi fost cărticica de engleză pe care i-o dăduse *padre* al ei cel nomad și micuțul *chivo*² cel infirm pe care îl brînea din sticlă, ar fi fost tare, tare singurică, zău așa.

Ceea ce ne face să bănuim că Puștiul avea și el un călcii al lui Ahile, iar sarcasmul aghiotantului general căzuse pe un teren sterp.

În tabăra de lingă mină, locotenentul Sandridge anunțase și repetase de mai multe ori intenția sa de a-l face pe Puștiul de la Cisco să muște țărîna preriei din ținutul Frio sau să-l aducă în fața judecății. Asta presupunea timp, nu glumă. Așa că, de două ori pe săptămînă, locotenentul călărea pînă la Răspîntia Lupului Singuratic din ținutul Frio și-i îndruma fetei degetele subțiri și palide prin împletitura complicată a lasso-ului care sporea atît de greu. Funia împletită în șase se învăța greu și se predă ușor.

Locotenentul știa că oricînd ar fi venit ar fi putut da peste Puști. Avea pușca pregătită și ochiul nu-i slăbea hălișul din spatele *jacal*-ului. Putea în felul ăsta să doboare cu o singură lovitură și șoimul și pasărea colibri.

În timp ce ornitologul cu părul auriu își continua studiile. Puștiul din Cisco își vedea și el de îndatoririle sale

¹ Tigănci (sp.).

² Tap (sp.).

profesionale. Deschise într-o doară focul asupra celor din crișna sătucului de pe Quintana Creek, ucise pe șeriful orașului (țintindu-l drept în mijlocul insignei) și pe urmă își văzu de drum, plictisit și nemulțumit. Nici un artist adevărat nu se mulțumește să împuște un bătrîn care poartă un pușcoci vechi calibrul 38.

Puștiul călărea și în minte îi încolțise ideea pe care toți o încearcă cînd fărădelegile își pierd din farmec. Tînjea după femeia pe care o iubea și care să-l asigure că, în pofida a orice, ea rămînea a lui. Își dorea că ea să-i numească setea de sînge — bravură și cruzimea — devotament. Vroia ca Tonia să-i dea apă din cana roșie de sub umbrarul de mărăcini și să-i povestească cum se întrema *chivo* bînd din sticlă.

Puștiul trase de hățurile murgului spre hățîșurile de zece mile care se întind de-a lungul riulețului Hondo, pînă la Răspîntia Lupului Singuratic din ținutul Frio. Murgul icni, căci avea un simț al direcției și al orientării asemănător cu cel al calului de la tramvai ; știa că nu peste mult timp o să pască iarba grasă din *mesquite*, priponit de o funie lungă de patruzeci de picioare, în timp ce Ulise o să-și odihnească trupul în coliba acoperită cu paie a lui Circe.

Drumul prin hățîșul plat din Texas e mai înspăimîntător și mai singuratic decît călătoria exploratorului de pe Amazoane. Ciudatele și nenumăratele varietăți de cactuși își ridică cioturile strîmbe și brațele groase și țepoase cu o monotonie jalnică și o varietate uluitoare, împiedicînd înaintarea. Planta diavolească pare că trăiește fără pămînt sau apă și-și rîde de călătorul însetat, expunîndu-și verdeața cenușie. Se încolăcește de o mie de ori pe lîngă niște poteci ademenitoare ce par deschise, numai pentru a-l atrage pe călăreț în „fundul sacului” — fundături impracticabile și străjuite de spini, din care, dacă reușește, călătorul se retrage cu mintea vîjiindu-i de atîta rotire a acelor busolei.

Dacă te-ai rătăcit în hățîș înseamnă că poți muri ca hoțul pe cruce, străpuns de cuie și înconjurat de formele grotești ale dușmanilor.

Dar Puștiul și murgul nu împărtășeau această soartă. Murgul ocolea, înconjura, trasînd cea mai fantastică și

uluitoare potecă, dar micșorînd cu fiecare cotitură distanța pînă la Răspîntia Lupului Singuratic.

Și, în acest timp, Puștiul cînta. Nu cunoștea decît un singur cîntec, așa cum nu cunoștea decît o singură normă de comportament și o singură iubire. Era un individ cu o minte axată pe o singură direcție. Avea o voce de coiote bolnav de bronșită, dar ori de cîte ori simțea nevoia să cînte, nu stătea la îndoială. Cîntecul povestea lucruri convenționale despre așezările de lingă calea ferată și ver-surile de început sunau :

*Nu te ține de prostii cu Lulu a mea
Că-ți arăt eu ție...*

și tot așa. Murgul era deprins cu cîntecul, deci îi era totuna.

Dar pînă și cel mai slab cîntăreț își dă seama în cele din urmă că nu mai e cazul să contribuie și el cu alte zgomote la cele existente pe lume. Așa că Puștiul, ajungînd cam pe la vreo două mîle depărtare de *jacal*-ul Toniei, s-a oprit nu prea convins din cîntat — nu pentru că execuția nu-l mai desfăta, ci pentru că mușchii laringelui erau cam slăbiți.

Murgul pătat dădea roată, tropăia prin labirintul hățîșului de parcă era în arena circului, și nu peste mult timp călărețul presimți după anumite semne că Răspîntia Lupului Singuratic era pe-aproape. Apoi, pe măsură ce hățîșul se rărea, zări acoperișul de paie al *jacal*-ului și copacul de la marginea pîrîiașului. Cîțiva pași mai departe Puștiul opri murgul și privi atent prin luminișul spinos. Pe urmă descălecă, lăsă hățurile și porni pe jos, oprindu-se din cînd în cînd fără să facă nici cel mai mic zgomot, ca un indian. Murgul, care-și știa rolul, rămase și el nemișcat.

Puștiul se tîrî tăcut pînă la capătul hățîșului și începu să se uite printre frunzele unui pîlc de cactuși.

La zece pași mai departe de ascunzătoare, în umbra *jacal*-ului, stătea Tonia lui, împletind liniștită un lasso din piele netăbăcită. Pînă acum putea fără îndoială să scape de orice acuzație ; se știe că nu o dată femeile s-au ocupat și cu alte treburi mai puțin liniștite. Dar dacă tre-

buie să mărturisim totul, atunci trebuie neapărat să adăugăm că fata își sprijinea capul pe pieptul lat și îmbietor al unui bărbat înalt, blond și bronzat, și că acesta își avea brațul trecut pe sub al ei, îndrumându-i degetele mici și îndeminate care avuseseră nevoie de atâtea lecții la împletitul complicat al lassoului.

Sandridge se uită iute spre hățişul întunecat când auzi sunetul ușor, asemănător unui chițait, pe care-l cunoștea atât de bine. Așa face teaca când cineva înșfacă brusc patul unui pistol cu șase gloanțe. Dar sunetul nu s-a repetat ; iar degetele Toniei aveau nevoie de o atenție deosebită.

Și pe urmă, în umbra morții, cei doi începură să vorbească despre dragostea lor ; și în după-amiaza liniștită de iulie, fiecare cuvânt rostit ajunsese la auzul Puștiului.

— Ține minte, deci, spunea Tonia, nu vii decît dacă-ți trimit vorbă. Trebuie să apară curînd. Un *vaquero*¹ mi-a spus azi la *tienda*² că l-a văzut în Guadalupe acum trei zile. Cînd e atît de aproape de mine, vine întotdeauna pe-aici. Și dacă vine și te găsește, te ucide. Așa că, dragul meu, nu mai veni pînă nu-ți trimit vorbă.

— Bine, spuse locotenentul. Și după aceea ce-o să fie ?

— Pe urmă ți-aduci oamenii și-l omori. Dacă nu, te omoară el pe tine.

— Nici nu mă îndoiesc că nu e omul care să se predea. Cine i se opune ori e ucis, ori îi face de petrecanie domnului Puști.

— Trebuie să moară, spuse fata. Altfel pe lumea asta noi doi n-o să avem parte de liniște. A ucis pe mulți. I-a venit acum și lui rîndul. Adu-ți oamenii și nu-l lăsa să-ți scape.

— Pe vremuri îl îndrăgeai.

Tonia dădu drumul lasso-ului, se întoarse și își puse brațul palid pe umărul locotenentului.

— Pe vremuri, murmură ea într-o spaniolă suavă, nu te aveam pe tine, muntele meu însorit. Ești tot atît de bun și nobil pe cît ești de puternic. L-aș mai putea prefera pe el cînd te cunosc pe tine ? Lasă-l să moară ; numai așa

¹ Văcar (sp.).

² Prăvălie (sp.).

n-aș fi îngrozită zi și noapte că ar putea să ne facă vreun rău.

— Cum am să știu când vine ?

— Când sosește, stă două zile, uneori trei. Gregorio, fiul cel mic al bătrinei Luisa, *lavandera*¹, are un căluț iute. Am să-ți trimit o scrisoare prin el și am să-ți spun cum e mai bine să-l prinzi. Prin Gregorio o să primești biletul. Să-ți aduci mulți oameni și să ai mare grijă, roșcovanul meu, pentru că nici șarpele cu clopoței nu atacă atît de iute cum trimite el glonțul din *pistola*.

— Puștiul e dibaci la mînuirea armelor, știu, recunosc *Sandridge*, dar cînd am să-l surprind o să fiu neînsoțit. Ori îi fac singur de petrecanie, ori deloc. Căpitanul mi-a scris vreo cîteva rînduri care m-au hotărît să rezolv treaba asta fără nici un ajutor. Dă-mi de știre cînd sosește domnul Puști și am eu grijă de rest.

— Îți trimit vorbă prin băiatul Gregorio, spuse fata. Știam eu că ești mai viteaz decît ucigașul ăla pipernicit care nu zîmbește niciodată. Cum mi-am putut închipui vreodată că țin la el ?

Sosise timpul ca locotenentul să plece înapoi la tabăra de lîngă mină. Înainte de a încăleca, ridică trupul delicat al Toniei cu un singur braț pentru a-și lua rîmas bun. Toropeala aerului de vară infierbîntat apăsă greoi după-amiaza visătoare. Fumul de la focul *jacal*-ului, unde sfîrșiau în tîgaie *frijoles*², se ridica drept ca firul cu plumb deasupra coșului de lut. Nici un sunet sau mișcare nu tulburau seninătatea hățîșurilor dese care se întindeau la zece pași mai departe.

Cînd silueta lui *Sandridge*, săltînd pe calul masiv, se pierdu în zare, pe țărmul abrupt al trecătoarei Frio, Puștiul se tîri înapoi spre propriul lui adăpost, încăleacă și o porni în galop pe poteca întortocheată pe care venise.

Nu merse mult. Se opri și așteptă în străfundurile tăcute ale hățîșurilor pînă cînd se scurse o jumătate de oră. Pe urmă, Tonia surprinse notele înalte și false ale unui cîntec lipsit de armonie care se auzca tot mai aproape ; alergă la marginea hățîșurilor să-l întîmpine.

¹ Spălătoreasa (sp.).

² Fasole uscată (sp.).

Puștiul zimbea rareori ; dar atunci cînd o văzu, zîmbi și-și agită pălăria. Descălecă, iar iubita îi sări în brațe. Puștiul o privi cu drag. Părul negru și des îi atîrna în smocuri. Întîlnirea îi provocă o înfiorare și pe fața-i netedă și oacheșă, de obicei imperturbabilă ca o mască de lut, trecu o umbră de emoție.

— Ce mai face iubita mea ? întrebă el, ținînd-o strîns.

— Se topește de dorul tău, iubitule, răspunse ea. Mi-s ochii osteniți de cînd privesc perna asta cu acc a diavolului prin care vii. Și nici nu pot să văd departe. Dar ai venit, iubitule, și nu te mai cert. *Qué mal muchacho !*¹ să nu vii să-ți vezi *alma*² mai des. Intră să te odihnești și lasă-mă să-ți adăp calul și să ți-l priponesc cu frînghia lungă. Ai apă rece în casă.

Puștiul o sărută cu afecțiune.

— Pentru nimic în lume nu las eu o doamnă să-mi priponească calul, zise el. Dar dacă dai o fugă, *chica*³, și fierbi niște cafea în timp ce văd eu de *caballo*⁴, o să-ți rămîn îndatorat.

Pe lingă că era țintaș bun, Puștiul mai avea o calitate pentru care se admira grozav. Era *muy caballero*⁵, după cum spun mexicanii, față de doamne. Pentru ele nu avea decît vorbe frumoase și prețuire. Nu era în stare să spună unei femei un cuvînt urît. Putea să le ucidă fără cruțare soții și frații, dar n-ar fi fost în stare să ridice degetul asupra unei femei. Motiv pentru care multe persoane aparținînd acestei interesante diviziuni a umanității, care ajunseseră sub vraja politeții sale, declarau că nu cred nimic din poveștile care circulau pe seama domnului Puști. Nu trebuie să crezi tot ce se vorbește, susțineau ele. Cînd erau puse față în față cu dovada faptelor infame, săvîrșite de el *caballero*, dovezi aduse de bărbații indignați, spuneau că poate fusese obligat să le înfăptuiască, dar că în orice caz știa să se poarte cu doamnele.

Avînd în vedere această idiosincrazie curtenitoare dusă la extrem, precum și mîndria resimțită pentru ea, e ușor

¹ Ce băiat rău ! (sp.).

² Suflet (sp.).

³ Fată (sp.).

⁴ Cal (sp.).

⁵ Foarte cavalier (sp.).

să ne închipuim că soluția problemei puse în fața lui prin ceea ce văzuse și auzise în acea după-amiază (cel puțin la unul din actori), trebuie să i se fi părut extrem de complicată. Și totuși, nu ni-l putem imagina pe Puști trecînd cu vederea fleacuri de acest gen.

După asfințitul scurt, se adunară în jurul cinei cu frijoles, friptură de capră și cafea, la lumina unui felinar din *jad*al. După aceea, strămoșul, avînd turma strînsă în țarc, fumă o țigară și luă înfățișarea unei mumii învelite într-o pătură cenușie. Tonia spălă cele cîteva vase, iar Puștiul le șterse cu sacul de făină transformat în ștergar. Ochii ei străluceau ; sporovăia volubil despre diverse întîmplări petrecute în restrînsul ei univers de cînd Puștiul o vizitase ultima oară ; totul decurgea ca la oricare altă vizită a lui.

Pe urmă ieșiră afară și Tonia se așeză într-un hamac din răchită, cu ghitara, și îi cîntă *canciones de amor* triste.

— Mă mai iubești la fel de mult, iubita mea ? întrebă Puștiul, căutîndu-și tutunul.

— La fel ca întotdeauna, micuțul meu, spuse Tonia, zăbovind cu privirea întunecată asupra lui.

— Trebuie să mă duc pînă la Fink, spuse Puștiul ridicîndu-se, să-mi iau niște tutun. Credeam că mai am un săculeț în haină. Mă întorc într-un sfert de oră.

— Vino repede și spune-mi cit timp o să fii al meu de data asta ? Pleci miine și mă lași să sufăr, sau stai mai mult cu Tonia a ta ?

— S-ar putea să stau vreo două-trei zile de data asta, spuse Puștiul căscînd. Sînt tot pe drumuri de-o lună și aș vrea să mă odihnesc.

Lipsi o jumătate de oră. Cînd se întoarse, Tonia era tot în hamac.

— Nu știu, spuse Puștiul, de ce am o senzație ciudată. Parcă mă pîndește cineva după fiecare tufiș sub copac, gata să tragă. N-am mai avut pînă acum asemenea împunsături. E o presimțire. Îmi vine s-o întind înainte de-a se crăpa de ziuă. Tot ținutul Guadalupe e în forfotă pentru olandezul ăla bătrîn pe care l-am pus la pămînt.

— Nu te temi tu... nimeni nu-l poate face pe micuțul meu curajos să se teamă.

— Păi, de obicei nu prea sînt eu considerat iepure, dar nici n-aş vrea să mă găsească potera la tine în *jacal*. S-ar putea să rănesc pe cine nu trebuie.

— Rămii cu Tonia ta ; nimeni nu te găseşte aici.

Puştiul privi atent spre umbrele de lingă piriiş şi către luminile slabe ale satului mexican.

— Văd eu mai tirziu, hotări el.

La mijlocul nopţii, un călăreţ intra în tabăra soldaţilor, presărindu-şi drumul cu „Hei !”-uri zgomotoase, ca să arate că avea o misiune paşnică. Sandridge şi vreo alţi doi se duseră să vadă ce se întimplă. Călăreţul anunţă că se numeşte Domingo Sales şi că vine de la Răspîntia Lupului Singuratic. Avea o scrisoare pentru *señor* Sandridge. Bătrîna Luisa, *lavundera*, îl convinsese s-o aducă, spunea el, pentru că fiul ei, Gregorio, era prea bolnav ca să poată călări.

Sandridge aprinse felinarul şi citi. Iată ce scria :

„Dragul meu, a venit. Abia ai plecat, că a şi apărut din hăiş. Prima oară mi-a spus că o să stea vreo două-trei zile. Pe urmă parcă era un lup sau o vulpe şi se plimba de colo-colo, se uita şi trăgea cu urechea. Nu peste mult timp mi-a spus că trebuie să plece înainte de a miji zorile, cînd e întuneric şi linişte. Pe urmă parcă a bănuît că nu-i sînt credincioasă. M-a privit atît de ciudat, că mi s-a făcut frică. I-am jurat că-l iubesc, că sînt Tonia lui. La urmă mi-a spus că trebuie să-i dovedesc că nu mint. Crede că atunci cînd va pleca de la mine, va fi ucis de oameni care stau la pîndă. Ca să scape, o să se îmbrace în hainele mele, fusta mea roşie şi bluza albastră şi pe cap o să aibă broboada cafenie. Înainte, însă, zice că trebuie să mă îmbrace şi eu în hainele lui, *pantalones*, *camisa* şi pălăria şi să merg pe calul lui, de la *jacal* pînă la drumul cel mare dincolo de trecătoare şi apoi să mă întorc. Asta, înainte ca el să plece, ca să vadă dacă sînt cinstită şi dacă nu cumva îl pîndesc oamenii. E groaznic ! Asta o să se întîmple cu o oră înainte de a se face ziuă. Vino, iubitule, să-l ucizi şi s-o iei pe Tonia a ta. Nu încerca să-l prinzi viu, ucide-l repede. Aşa să faci, acum că ştii totul. Vino cu mult înainte şi ascunde-te în şopronul de lingă *jacal*,

unde ținem căruța și șeile. Acolo e întuneric. El o să poarte fusta mea roșie, bluza albastră și broboada cafe-nie. Îți trimit o sută de sărutări. Vino negreșit și țineste iute și bine.

A ta de tot,
Tonia*

Sandridge explică repede oamenilor partea oficială a misiunii. Soldații protestară văzînd că locotenentul vrea să plece singur.

— Îl prind ușor, le spuse el. Fata i-a întins o cursă. Cred că n-apucă el să se dezmeticească.

Sandridge puse șaua pe cal și călări pînă la Răspîntia Lupului Singuratic. Legă calul masiv într-un pilc de mărăcini, lîngă piriaș, scoase Winchester-ul din teacă și se apropie cu grijă de jocal-ul lui Perez. Cornul lunii tot apărea pe lîngă norii zdrențuiți, albi ca laptele.

Șopronul era un loc excelent pentru ambuscadă, iar locotenentul se simțea în siguranță. La adăpostul întunecat al umbrarului de mărăcini din fața jocal-ului, văzu un cal priponit și-l auzi cum lovește cu copita, nerăbdător, în pămîntul bătătorit.

Așteptă aproape o oră pînă apărură din jocal două siluete. Una, în haine bărbătești, urcă iute pe cal și galopă pe lîngă șopron, spre trecătoare și sat. Cealaltă, în fustă, bluză și broboadă pe cap, ieși în lumina slabă a lunii, privind lung în urma călărețului. Sandridge se gîndi să-și încerce norocul chiar atunci, înainte de a se întoarce Tonia. Își făcu socoteala că ei poate nu i-ar fi făcut plăcere să asiste la scenă.

— Miinile sus ! porunci el, cu glas tare, ieșind din șopron cu Winchester-ul pe umăr.

Silueta se întoarse iute, dar fără să pară că se supune, așa că locotenentul trase unul, două, trei gloanțe și pe urmă încă două, căci nu poți fi niciodată sigur că l-ai răpus pe Puștiul din Cisco. Nu mai încăpea îndoială că țin-tise perfect la cei zece pași care-i despărțeau și cu lumina atît de bună a lunii.

Strămoșul, adormit în pătura lui, se trezi din pricina împușcăturilor. Ascultînd mai bine, auzi strigătul jalnic al unui bărbat în mare suferință și durere, așa că se ri-

dică mormăind, nemulțumit de apucăturile contemporanilor.

Năluca unui bărbat înalt, roșcovan, năvăli în *jacal*, cu mina întinsă, tremurînd ca o trestie, spre felinarul agățat pe perete. Cu cealaltă mînă puse pe masă o scrisoare.

— Uită-te la scrisoarea asta, Perez, strigă omul. Cine a scris-o ?

— Ah, Dios ! e *señor* Sandridge, bolborosi bătrînul, apropiindu-se. *Pues*¹, *señor*, scrisoarea a scris-o Puștiul, cum îi zicem noi — omul lui Tonia. Se zice că-i om rău ; eu nu știu. Cît a dormit Tonia, el a scris scrisoarea și mi-a pus-o în mîna asta bătrînă să i-o duc lui Domingo Sales ca să ajungă la dumneavoastră. E ceva rău în scrisoare ? Eu sînt tare bătrîn și nu știu. *Valgame Dios*² ! lumea asta-i nebună ! Și-n casă n-avem nimic de băut, nimic,

Tot ce mai fu în stare să facă Sandridge în clipa aceea a fost să iasă afară și să se arunce cu fața în țărînă, lîngă pasărea colibri, care nu-și mai flutura nici o pană. Nu era *caballero* din instinct și nu putea înțelege desfătarea răzbunării.

La o milă depărtare, călărețul care galopase pe lîngă șopron începu un cîntec aspru și fals, ale cărui cuvinte de început sunau cam așa :

*Nu te ține de prostii cu Lulu a mea
Că-ți arăt eu ție...*

¹ Păi (sp.).

² Doamne păzește ! (sp.).

În zilele acelea, vécarii erau atotputernici. Ei erau mai marii ierbii, regii cirezilor, stăpînii izlazurilor, baronii cîrnurilor și ai oaselor. Puteau să meargă în calești de aur, dacă aveau poftă. Înotau pur și simplu în aur. Ba chiar li se părea că aveau mai mult decît era firesc. Pentru că după ce-și cumpărau cite un ceas bătut cu nestemate, așezat într-o cutie voluminoasă de se trezeau cu coastele zdrelite, o șa californiană cu ținte de argint și piele angorată și comandau cite un rînd de whisky pentru toți la bar — pe ce altceva să mai dea banii ?

Nu același lucru se întîmpla cu proprietarii lassoului care aveau neveste. Aștia nu se omorau cu întrebările despre folosirea surplusului de bunăstare. În pieptul sexului făcut dintr-o coastă, talentul ușurării pungii s-ar putea să se domolească odată cu ani de nefolosință, dar de stîns nu se stinge în veci, fraților.

Așa că, din hățîșuri își face apariția Long Bill Longley de la Bar Circle Branch din Frio — un bărbat în căutare de nevestă — gata să guste din bucuriile urbane ale succesului. Avea cam o jumătate de milion de dolari și un venit care creștea constant.

Long Bill era absolvent al păstoritului nomad. Norocul și cumpătarea, juderata sănătoasă și ochiul telescopic pentru vitele fără danga, îl ridicaseră din cowboy la rangul de vécăr. Pe urmă, afacerea cu vite prosperă și Norocul, pășind atent printre spinii cactușilor, veni să-și răstoarne cornul abundenței pe pragul fermei lui.

În micuțul oraș de frontieră Chaparosa, Longley își clădi o reședință scumpă. Aici, deveni propriul ei prizonier, legat la căruța existenței sociale. Era sortit să ajungă cetățean de vază. Se luptă o vreme, ca mustangul vîrit în primul său țarc, și pe urmă renunță. Timpul își spunea cuvîntul. Organiză Prima Bancă Națională și fu ales președintele ei.

Intr-o zi, un individ melancolic, cu ochelari cu lentile foarte groase, vină o carte de vizită cu înfățișare oficială printre zăbrelele de la ghișeul casierului. Peste cinci minute, mai marii băncii se aflau la cheremul inspectorului băncilor naționale.

Inspectorul, domnul J. Edgar Todd, se dovedi a fi un om destoinic. După ce termină controlul, își puse pălăria pe cap și-l chemă pe președintele băncii, domnul William R. Longley, în birou.

— Ei, cum ați găsit lucrurile ? întrebă Longley cu vocea lui înceată și profundă. Ceva ce nu v-a plăcut ?

— Verificarea a ieșit în regulă, domnule Longley, spuse Todd ; și cu împrumuturile stați bine, cu o singură excepție. Aveți o chitanță foarte păcătoasă — atât de păcătoasă încât mă întreb dacă vă dați seama în ce situație gravă vă pune. Mă refer la un împrumut de 10.000 de dolari acordat lui Thomas Merwin. Nu numai că suma depășește cu mult maximum de bani pe care banca îi poate împrumuta din punct de vedere legal unui individ, dar nu are absolut nici o garanție sau gir. În felul acesta ați violat de două ori legile băncilor naționale și v-ați pus sub urinărirea guvernului. Un raport — pe care sint obligat să-l fac — înaintat Controlului Financiar va face ca acest caz să ajungă la Departamentul Justiției pentru a intra pe rol. Vă dați seama ce lucru grav este.

Bill Longley își sprijini trupul deșirat pe spătarul scaunului cu pivot. Ținea miinile împreunate la ceafă și se întoarse puțin să studieze chipul inspectorului. Acesta fu surprins să constate un zimbet care se strecura în colțul buzelor severe ale bancherului ; în ochii albaștri avea o licărire blindă. Chiar dacă înțelegea gravitatea situației, nu lăsa să se vadă prin înfățișarea lui.

— Bineînțeles că nu-l cunoașteți pe Tom Merwin, spuse Longley, aproape bine dispus. Da, știu de împrumut. Nu are altă garanție decât cuvântul lui. Nu știu cum, dar întotdeauna am avut principiul că, atunci când omul are cuvânt, nu mai are nevoie de altă garanție. A, da, știu că guvernul gîndește altfel. Cred că o să trec pe la Tom să discut despre chitanță.

Morocâneala domnului Todd păru că se intensifică. Îl privi pe bancher prin ochelarii dubli ; era uluit.

— Știți, făcu Longley explicînd degajat toată povestea, Tom a auzit de două mii de capete de vită, de doi ani, pe lingă Rocky Ford pe Rio Grande, vite pe care ar fi putut să le ia cu opt dolari bucata. Bănuiesc că unul din oamenii lui Laendro Garcia a făcut contrabandă și dorea să scape repede de ele. Vitele făceau cincisprezece dolari bucata în Kansas City. Știam asta la fel de bine ca Tom. El n-avea decît șase mii de dolari, așa că i-am dat eu zece mii ca să încheie tîrgul. Frate-său, Ed, le-a dus la tîrg acum trei săptămîni. Ar trebui să se întoarcă cu banii azi-mîine. Cînd vine, Tom o să-mi plătească împrumutul.

Inspectorul de bancă rămase perplex. Probabil că datoria lui era să se ducă la poștă și să telegrafieze celor în drept. Dar n-o făcu. Îi vorbi lui Longley eficient și la subiect timp de trei minute. Reuși să-l facă pe bancher să priceapă că era pe marginea prăpastiei. Pe urmă îi oferî un pai de care să se agațe.

— Astă-seară plec la Hilldale să verific o bancă. La întoarcere trec prin Chaparosa. Mîine la ora douăsprezece vin aici, la bancă. Dacă între timp împrumutul va fi fost restituit, nu-l trec în raport. Dacă nu... va trebui să-mi fac datoria.

Spunînd acestea, inspectorul se înclină și plecă.

Președintele Primei Bănci Naționale se tolăni în scaun și mai rămase așa preț de vreo jumătate de oră, apoi își aprinse un trabuc slab și se duse acasă la Tom Merwin. Merwin, un fermier cu ochi gînditori, era îmbrăcat în decafeniu și stătea cu picioarele ridicate pe masă, împietind un bici din piele netăbăcită.

— Tom, zise Longley, sprijinîndu-se de masă, mai știi ceva de Ed ?

— Încă nu, spuse Merwin, fără să se întrerupă din împletit. Cred că se întoarce în cîteva zile.

— A fost azi un inspector de bancă pe la noi ; și-a băgat nasul în toate și a dat și peste chitanța aia a ta. Știi că după mine e-n regulă, dar treaba este împotriva legilor băncii. Eram convins că ai s-o plătești înainte de a se face controale la bancă încă o dată, dar scîrba asta de

Tom nu ne lasă în pace. Știi, n-am nici un ban, că ți-aș da eu să acoperi împrumutul. Ne amână pînă mîine la douăsprezece. O să trebuiască să-i arăt banii în locul chitanței, altfel...

— Altfel ce, Bill ? întrebă Merwin cînd Longley ezită.

— Păi, cred că mă bagă la zdup.

— O să încerc să fac rost de bani la timp, spuse Merwin, absorbit de împletit.

— În regulă, Tom, conchise Longley, îndreptîndu-se spre ușă. Știam eu că așa ai să faci dacă poți.

Merwin aruncă biciul și se duse la cealaltă unică bancă din oraș, una particulară, condusă de Cooper și Craig.

— Cooper, spuse el, adresîndu-se partenerului care răspundea la acest nume. Trebuie să dau zece mii de dolari azi sau mîine. Am o casă și un petec de pămînt care fac șase mii de dolari, și cam asta e tot. Dar am o afacere cu niște vite care precis că o să-mi aducă mult mai mult în cîteva zile.

Cooper începu să tușească.

— Ei, pentru numele lui Dumnezeu, doar n-o să mă refuzi, spuse Merwin. Trebuie să achit somația de plată. Cel somat e un om cu care am dormit pe aceeași pătură în tabere și cu care am păzit cirezile timp de zece ani. Poate să-mi someze tot ce am. La o adică, și sîngele din vine. Trebuie să fac rost de bani fără discuție. E într-o încurcătură a dracului de... Ce mai, are nevoie de bani și trebuie să-i dau. Știi bine că mă țin de cuvînt, Cooper.

— Nici nu mă îndoiesc, consimți Cooper, politicoș, dar știi că am un asociat. Nu sînt liber să fac împrumuturi. Și chiar dacă ai avea cea mai bună garanție, Merwin, n-am putea să-ți dăm banii în mai puțin de o săptămînă. Tocmai am trimis un transport de cincisprezece mii pentru frații Myer în Rockdell ca să cumpere bumbac. Astăseară trece trenul cu ei prin tunel. Nu prea sîntem în fonduri. Îmi pare rău că nu putem să te servim.

Merwin se întoarse la biroul lui și începu să împletească iar la bici. Pe la patru după-amiaza se duse la Prima Bancă Națională și se aplecă deasupra ghișeului lui Longley.

— Încerc să fac rost de bani astă-seară — adică mâine, Bill.

La ora nouă Tom Merwin ieși prevăzător din căsuța în care locuia. Era la capătul orașelului și la vremea aceea puțini cetățeni se aflau pe afară. Merwin avea la cingătoare două pistoale cu cîte șase gloanțe și o pălărie cu boruri mari. Se mișca iute pe strada singuratică, apoi o apucă pe un drum nisipos care mergea paralel cu șina de tren din tunel, pînă ajunsese la pompa de apă, la două mile mai jos de oraș. Acolo, Tom Merwin se opri, își legă la gură o batistă neagră de mătase și-și trase pălăria pe ochi.

În zece minute trenul de noapte spre Rockdell trase la pompa de apă.

Merwin apărură de după un pîlc de tufișuri spinoase, cu cîte un pistol în fiecare mînă, și se îndreptă spre locomotivă. Dar înainte de a face trei pași, două brațe puternice îl prinseră de la spate, îl ridicară în aer și îl trîntiră cu fața în iarbă. În spinare simți un genunchi puternic, iar mîinile îi erau prinse ca într-un clește de fier. Fu ținut așa, ca un copil, pînă cînd locomotiva se puse în mișcare din ce în ce mai repede și dispăru. Pe urmă, fu lăsat liber și se ridică în picioare, trezindu-se față în față cu Bill Longley.

— Nu era nevoie să rezolvi treaba în felul ăsta, Tom, spuse Longley. Am trecut pe la Cooper astă-seară și mi-a spus ce-ați vorbit. Pe urmă am trecut și pe la tînc, nu te-am găsit și am văzut că lipseau și pistoalele. Ți-am luat urma. Hai să ne întoarcem, Tom.

Porniră unul lîngă altul.

— N-aveam de ales, spuse brusc Merwin. M-ai somat să-ți plătesc împrumutul și am încercat să ți-l dau. Acum ce-o să faci, Bill, dacă o pățești ?

— Tu ce-ai fi făcut în locul meu ? replică Longley.

— Nici prin cap nu mi-ar trecē să atac un tren, spuse Merwin, dar o somație de plată e altceva. Somația e somație la mine. Mai avem încă douăsprezece ore, Bill, înainte să ne sară de gît. Trebuie să facem rost cumva de parale. Poate reușim... ia stai ! Doamne iartă-mă ! auzi ? !

Merwin o luă la fugă, iar Longley se luă după el. De undeva, din noapte, răzbătea fluieratul plăcut care se

străduia să redea măsurile triste din „Plîngerea cowboyului”.

— E singura melodie pe care o cunoaște, strigă Merwin continuînd să alege. Pun pariu că...

Ajunseră în fața casei lui Merwin, care dădu una cu piciorul în ușă. Cînd se deschise, Merwin căzu peste o valiză veche, așezată în mijlocul podelei. Un tînăr ars de soare, cu fălcile late, prăfuit de drum, stătea în virful patului, trăgînd dintr-o țigară cafenie.

— Cum e, Ed ?

— Merge, lălai vrednicul flăcău. Abia am prins trenul de 9,30. Am vîndut cireada imediat cu cincisprezece bucata. Zău, omule, chiar dai cu piciorul într-o valiză care are douăzeci și nouă de mii de bilete verzi în ea ? !

Crăciun la comandă

Cherokee era tatăl civil al Yellowhammer-ului. Yellowhammer era un nou oraș minier, construit în special din corturi și brad neprelucrat. Cherokee era prospectant. Într-o zi, când măgărușul rumega conuri de brad amestecat cu cuarț, Cherokee a dat la iveală cu tîrnăcopul o pepită cîntărind treizeci de uncii. Își împrejmui lotul, apoi, fiind o persoană cu vederi largi și ospitalieră, trimise invitații prietenilor din trei state, să vină să-l viziteze și să se bucure cu el împreună de norocul care dăduse peste dînsul.

Nici măcar unul dintre invitați nu trimise părerile de rău împreună cu refuzul la invitație. Se adunară din ținutul Gila, de la Salt River, de la Pecos, de la Albuquerque și Phoenix și Santa Fé și din taberele dintre ele.

Cînd o mie de cetățeni sosiră și-și luară loturile în primire, botezară orașul Yellowhammer, numiră un comitet de vigilență și-i făcură cadou lui Cherokee un ceas de aur masiv.

La trei ore după ceremonia de prezentare a cadoului, lotul lui Cherokee se dovedi a fi storp. Localizase o pungă și nu o vîină de aur. O abandonă și încercă altele, una cîte una. Norocul își luase, se pare, rămas bun de la el. După aceea n-a mai reușit niciodată să scoată suficientă pulbere de aur din Yellowhammer, cu care să-și plătească nota de plată de la bar. Dar majoritatea celor o mie de oaspeți prosperau și Cherokee zîmbea și-i felicită.

Yellowhammer-ul era alcătuit din bărbați care își scooteau pălăriile în fața ghinionistului zîmbitor. Așa că îl invită pe Cherokee să spună ce și-ar dori.

— Eu ? răspunse Cherokee. Aș pofti la niște fonduri avansate pentru prospectare. Cred că o să mă duc să prospectez de-a lungul Mariposas-ului. Dacă o să găsesc ceva pe acolo, vă dau de știre imediat. Nu sînt eu d-ăia care să nu le scrie prietenilor.

În mai, Cherokee își încarcă măgărușul și-și întoarse fruntea gânditoare, de culoare cenușie, spre nord. Mulți cetățeni îl însoțiră pînă la hotarele neclare ale Yellowhammer-ului și revărsară asupra lui strigăte de binecuvîntare și rămas bun. I se viră cu forța în buzunare cinci sticle, fără o bulă de aer între dop și conținut și fu rugat să considere Yellowhammer-ul drept un loc permanent unde putea găsi un pat, slănină cu ouă și apă caldă pentru bărbierit dacă norocul socotea că nu e cazul să-și încălzească mîinile la focul de tabără de pe Mariposas.

Numele de părinte al Yellowhammer-ului îi fusese dat de către căutătorii de aur conform sistemului popular de nomenclatură. Nu era necesar să-ți arăți certificatul de naștere pentru a căpăta o poreclă. Numele omului era proprietatea lui privată. Pentru a facilita chemarea lui în fața judecății și pentru a-l numi printre alte bipede în cămăși albastre, un nume, un titlu sau un epitet temporar i se acorda de către public. Caracteristicile personale alcătuiau sursa majorității acestor botezuri neoficiale. Mulți dintre ei erau porecliți de-a dreptul după denumirile geografice din regiunile de unde mărturisiseră că vin. Alții se prezentau sub numele de „Thompson” și „Adam” sau altele în genul ăsta, cu o îndrăzneală și neobrăzare care aruncau un nor asupra titlurilor. Cîțiva își dădeau la iveală, cu aroganță și fără rușine, propriile nume indisputabile. Lucrul era socotit o exagerare impertinentă, și nu se bucura de popularitate. Aceluia care spunea că-l cheamă Chesterton L. C. Belmont, și dovedea cu acte acest lucru, i se dădea răgaz pînă la apusul soarelui să părăsească orașul. Nume ca „Bondocul”, „Crăcănatul”, „Texas”, „Bill Puturosul”, „Rogers Sugativă”, „Șchiopul Riley”, „Judecătorul” și „Ed din California” se bucurau de popularitate. Cherokee își trăgea numele din vremea cînd pretinsese că ar fi trăit o vreme pe lîngă respectivul trib indian.

La douăzeci decembrie, Chelbosul, poștașul, aduse în Yellowhammer o veste.

— Pe cine credeți că văd în Albuquerque, spuse Chelbosul clienților barului, decît pe Cherokee, împopoțonat și înzorzonat pînă în creștet ca țarul Turciei și răspîndind banii cu lopata. El și cu mine ne-am dus să cunoaștem

viața de noapte a orașului și am băut soiuri de vin făcute din apă și bicarbonat efervescent, iar Cherokee a semnat toate polițele. În buzunare avea atâtea hirtii de parcă era masa de mize după cincisprezece aruncări de bile.

— Probabil că Cherokee a dat de aur, observă Ed din California. Ei, a avut noroc. Mă bucur că a dat lovitură.

— Cred că Cherokee ar trebui să vină până la Yellowhammer să-și viziteze prietenii, spuse altul, ușor întristat. Dar, asta e. Prosperitatea este cel mai bun tratament pentru vindecarea de memorie.

— Ai răbdare, spuse Chelbosul, că ajung și acolo. Cherokee a dat de o vină de trei picioare în Mariposas care a cântărit cam o tonă când a luat drumul spre Europa și a vândut-o unui sindicat pentru o sută de mii de dolari bani peșin. Pe urmă și-a cumpărat un palton din blană de pui de focă și o sanie roșie, și ce credeți că are de gând să facă ?

— Să dea la zaruri, spuse Texas ale cărui idei despre recreere se legau de jocurile de noroc.

— „Vino să mă săruți, iubito“, fredonă Bondocul, care avea fotografii în buzunare și purta o cravată roșie și când își lușra lotul.

— Și-a cumpărat o crîsmă ? întrebă Rogers Sugativă.

— Cherokee m-a dus într-o cameră, continuă Chelbosul și mi-a arătat. Era plină cu tobe, păpuși, patine, pungi cu bomboane, clovni, miei de jucărie, flutere și tot felul de drăcii de-astea pentru copii. Și ce credeți că are de gând să facă cu mărunțișurile astea fără valoare ? Nu începeți să vă dați cu presupusul, pentru că Cherokee mi-a explicat. O să le încarce în sania roșie și... stați așa, încă nu comandați de băut... o să vină aici la Yellowhammer și o să ofere copiilor, copiilor din acest oraș, cel mai mare pom de Crăciun și cea mai mare păpușă care plinge și cel mai mare Cufăr de Jucării al Băiețelului Uriaș care a fost văzut vreodată la vest de capul Hatteras.

Vorbele Chelbosului fură urmate de două minute care se scurseră într-o liniște desăvîrșită. Liniștea fu întreruptă de „cinstea“ oferită de local, care prinzînd bine momentul de a-și arăta ospitalitatea, trimise de-a lungul teșghelei o duzină de pahare de whisky, urmate de o sticlă plină care înainta mai greu.

— Și nu i-ai spus ? Întrebă minerul pe nume Trinidad.

— Păi, nu, răspunse gînditor Chelbosul. N-am prins deloc momentul. Știți Cherokee cumpărase toată marfa asta pentru Crăciun și o plătise. Era grozav de încîntat de idee și mi se cam urcase la cap vinul ăla spumos de care v-am spus, așa că n-am apucat.

— Nu pot să nu mă mir, interveni Judecătorul, atîrînd de teighea bastonul cu măciulie de fildes, că prietenul nostru Cherokee poate avea o concepție atît de greșită despre... aș spune... propriul lui oraș.

— Păi, nu-i a opta minune a lumii terestre, spuse Chelbosul. Cherokee a plecat din Yellowhammer de mai bine de șapte luni. Cîte nu se puteau întîmpla în timpul ăsta ! De unde să știe că în oraș nu există un singur copil și nici nu se așteaptă vreunul, avînd în vedere că ne gîndim să emigrăm.

— Dacă stai și cugeți, observă Ed din California, e ciudat că în nici o familie n-a apărut nici un semn pînă acum. Încă nu s-a înjghebat bine orașul ca să apară și brigada celor în scutece, cred.

— Și ca să pună capac la toate, continuă Chelbosul, Cherokee are de gînd să facă pe Moș Crăciun. Și-a cumpărat o perucă albă și favoriți care-l desfigurează, de arată exact ca pozele din cărți ale lui William Cullen Longfellow, și un costum roșu, bordat cu blană pe afară, și mănuși de opt uncii greutate, și o căciulă roșie croșetată cu moț. Nu-i o rușine că un costum ca ăsta nu o să aibă ocazia să fie însoțit de colindele copiilor ?

— Cînd are de gînd Cherokee să vină cu camionul ? Întrebă Trinidad.

— Cu o dimineată înainte de Crăciun, spuse Chelbosul. Și vrea să-i aranjezi o cameră, și să-i pregătești un brad. Și să fie și niște doamne care să-l ajute și care să fie în stare să-și țină limba ca să nu strice surpriza copiilor.

Situația neblagoslovită a Yellowhammer-ului fusese descrisă cu fidelitate. Vocile de copil nu-i bucuraseră zidurile fragile ; tropăitul pașilor neobosiți nu-i consacrase singurul drum gloduros dintre cele două rînduri de cor-turi și clădiri grosolane. Mai tîrziu urmau să sosească. Dar

acum, Yellowhammer-ul nu era decît o tabără de munte și nicăieri în cuprinsul ei nu puteai să vezi ochi rugători și ștregărești, deschizîndu-se în zorii zilei pline de minunății, minute nerăbdătoare să ajungă la comorile lui Moș Crăciun, colinde cîntate de glasuri copilărești emoționate, care să anunțe anotimpul vesel, așa cum meritau lucrurile frumoase care urmau să sosească din partea lui Cherokee cel cu inima caldă.

În Yellowhammer erau cinci femei. Nevasta laborantului, proprietăreasa de la hotelul Lucky Strike și spălătorcasa din a cărei covată se scotea pe zi o uncie de praf. Astea erau persoanele de sex femeiesc cu reședință permanentă; celelalte două erau surorile Spangler, domnișoarele Fanchon și Erma, aparținînd companiei de comedie Transcontinental de la teatrul (improvizat) Empire. Dar copii, nu era nici unul. Uneori domnișoara Fanchon juca plină de însuflețire și pricepere rolul unui copil durduliu, dar între zugrăvirea ei și intruchipările adokscentine pe care imaginația le oferea ca destinatari, pe măsura belugului de sărbători al lui Cherokee, se părea că exista o prăpastie.

Crăciunul cădea într-o joi. Marți dimineața Trinidad, în loc să se ducă la lucru, îl căută pe Judecător la hotelul Lucky Strike.

— Ar fi o rușine nemaipomenită pentru Yellowhammer, spuse Trinidad, dacă și-ar bate joc de pomul de Crăciun al lui Cherokee. Se poate spune că omul ăsta a înființat orașul. Eu unul mă duc să văd ce se poate face ca să nu-l nedreptățesc pe Moș Crăciun.

— Mă alătur bucuros propunerii, răspuse Judecătorul. Îi sînt indatorat lui Cherokee pentru niște servicii din trecut. Dar nu văd... pînă în clipa de față am considerat absența copiilor ca fiind mai degrabă un lux... dar acum... totuși, nu văd...

— Uită-te la mine, spuse Trinidad, și ai să vezi vechile obiceiuri și deprinderi, îmbrăcate în alte haine. Mă duc să fac röst de un atelaj și să fur o ceată de copii pentru Moș Crăciunul lui Cherokee, chiar dacă ar fi să prad un azil de orfani.

— Evrika! strigă entuziasmat Judecătorul.

— Ba nu, spuse Trinidad hotărît. Eu am descoperit ideea. Am învățat la școală cuvîntul ăsta latinesc.

— Am să te însoțesc, declară Judecătorul, agitîndu-și bastonul. Poate că aș putea fi de folos cu elocvența și darul meu de vorbire ; aș putea să-i conving pe tinerii noștri prieteni să se alăture acestor planuri.

Peste o oră Yellowhammer-ul se familiariza cu ideea lui Trinidad și a Judecătorului, și o aproba. Cetățenii care cunoșteau familii cu odrasle pe o rază de patruzeci de mile în jurul Yellowhammer-ului veniră și aduseră informațiile pe care le aveau. Trinidad și le notă cu grijă pe toate și apoi se grăbi să facă rost de vehicul și atelaj.

Prima haltă programată a fost la casa din bușteni, la cincisprezece mile depărtare de Yellowhammer. Un om deschise ușa auzind chemarea lui Trinidad și apoi coborî și se sprijini de poarta șubredă. Pragul era înțesat de o ciurdină de copii, unii zdrențăroși, toți curioși și sănătoși.

— Uite ce e, explică Trinidad. Sintem din Yellowhammer și am venit să furăm copii, dar într-un mod frumos. Unul din cetățenii noștri de vază ține să facă pe Moș Crăciunul și trebuie să soscască mîine în oraș cu flecușete colorate făcute în Germania. Cel mai tinăr individ pe care-l avem în Yellowhammer bate pe muchia tocită a lui 45. Așa că ne cam rușinăm să exclamăm „Ah !” și „Vai !”, cînd aprindem luminările la pomul de Crăciun. Acum, amice, dacă ne-ai împrumuta niște brotăci, ți-am garanta că ți-i inapoiem în bună stare în ziua de Crăciun. Și-ar veni și încîntați de petrecere, încărcăți cu bunătăți ca niște Robinsoni cu cornuri ale belșugului, tobe roșii și alte lucruri asemănătoare. Ce zici ?

— Cu alte cuvinte, spuse Judecătorul, am descoperit pentru prima oară în orașelul nostru embrionar dar în curs de dezvoltare inconvenientele absenței adolescenține. Sosind aproape anotimpul anului în care este tradiția să oferi daruri frivole, dar deseori apreciate, tinerilor și fragezilor...

— Înțeleg, spuse părintele îndopîndu-și pipa cu degetul arătător. Cred că nu mai e nevoie să vă rețin, domnilor. Eu și bătrînica mea avem șapte copilași, ca să zic așa, și peste toți îmi țin aripa ocrotitoare. N-am nici unul de care să ne lipsim ca să-l folosiți la treburile dîmnea-

voastră. Bătrînica a ascuns în dulapul cu haine niște bomboane și niște păpuși de cîrpă și vrem de Crăciun să înjghebăm ceva cum ne-om pricepe. Nu, n-aș putea, oricît m-ar atrage ideea, să mă hotărîsc să las pe vreunul să plece. Vă mulțumesc din suflet, domnilor.

Coborîră panta și urcară alt deal, pînă la casa fermierului Wiley Wilson. Trinidad își recită rugămintea, iar Judecătorul dădu glas antifoniei plictisitoare. Doamna Wiley își adună pe lîngă fuste pe cei doi copii cu obrajii ca mărul și nu zîmbi pînă cînd nu-l văzu pe Wiley rîzînd și scuturînd din cap. Dîn nou un refuz.

Trinidad și Judecătorul epuizaseră în zadar mai mult de jumătate din listă înainte de a se lăsa amurgul printre dealuri. Petrecură noaptea la un han, pe drum, și a doua zi în zori porniră din nou. În căruță nu luaseră nici măcar un singur călător.

— Am o vagă impresie, observă Trinidad, că împrumutul copiilor de Crăciun aduce cu încercarea de a fura unt de la goșpodina care și-a pus în gînd să facă goșoși calde.

— Nu există nici cea mai mică îndoială, incuviință Judecătorul, că... hm... legăturile de familie par a fi mai coerente și mai pozitive în această perioadă a anului.

Cu o zi înainte de Crăciun străbătură treizeci de mile, făcînd patru halte fără nici un rezultat. Peste tot dădură de copii din belșug.

Soarele coborîse, cînd soția unui acar de la o cale ferată izolată își strînse lîngă ea progenitura indispensabilă și spuse :

— La Granite Junction e o femeie care tocmai s-a angajat la birtul de la gară. Am auzit că are un băiețel. Poate ea o să-l lase să meargă.

Trinidad își opri catirii în față la Granite Junction, la ora cinci după-amiaza. Trenul plecase cu călătorii hrăniți și alinați.

Pe treptele birtului găsiră un băiat de zece ani, slăbuț și ursuz, care fuma o țigară. Sala de mese fusese lăsată vraște de clienții în trecere. O tinerică se odihnea epuizată într-un scaun. Pe chip avea brazde adînci de femeie necăjită. Pe vremuri avusese o anume frumusețe pe care

nu avea să și-o piardă total niciodată, dar nici nu se mai putea întoarce cu totul. Trinidad îi expuse misiunea.

— Ar fi o binecuvîntare dacă l-ați lua o vreme pe Bobby, spuse ea obosită. Nu-mi văd capul de treburi din zori pînă-n noapte și nu am timp să mă ocup de el. Învață numai apucături proaste de la bărbați. Ar fi singura șansă să aibă și el parte de un Crăciun adevărat.

Bărbații ieșiră afară să stea de vorbă cu Bobby. Trinidad îi descrie în culori vii splendorile pomului de Crăciun și cadourile.

— Și mai mult, tinere, adăugă Judecătorul, Moș Crăciun însuși va împărți bunătăți care vor simboliza darurile aduse de păstorii din Betleem lui...

— Hăi, las-o baltă, spuse băiatul, mijindu-și ochii și așa mici. Doar nu sînt prunc. Nu există nici un Moș Crăciun. Voi cumpărați jucării și le aduceți pe furis cînd dormim. Și faceți pe funinginea de la coș dire cu cleștele, ca și cum ar fi schiurile lui Moș Crăciun.

— S-ar putea, aprobă Trinidad, dar pomul de Crăciun nu-i basm. Asta de la noi o să arate ca magazinul din Albuquerque, urcat într-un arbore uriaș. Sînt și sfirleze, și tobe, și arca lui Noe și...

— Pe dracu! spuse Bobby plictisit. Astea le-am fumat de mult. Mi-ar place o pușcă — nu una pentru tir — una adevărată, să împușc pisicile sălbătice cu ea; dar cred că n-aveți așa ceva în pomul vostru prăpădit.

— Păi, nu pot să-ți spun precis, vorbe Trinidad cu diplomatie. S-ar putea să fie. Vino cu noi și ai să vezi.

Și astfel speranța, deși slabă, cîștigă aprobarea șovăitoare a băiatului. Cu acest singur beneficiar solitar pentru darurile de sărbătoare ale lui Cherokee, călătorii luară drumul înapoi spre casă.

În Yellowhammer vechea magazie fusese transformată în ceea ce putea trece drept sălașul de basm din Arizona. Doamnele se achitaseră bine de îndatoriri. Un pom de Crăciun înalt, acoperit pînă la ultima rămurică cu luminări, stelute și jucării mai multe decît pentru o duzină de copii, se înălța în mijlocul podelei. Spre apusul soarelui, ochi nerăbdători începuseră să scruteze strada după echipa care plecase să aducă copii. La amiază, în acea zi, Cherokee intrase zorit în oraș, cu noua sanie încărcată

peste măsură cu pachete, cutii și săculeți de toate mărimile și formele. Era atât de absorbit de punerea în aplicare a planurilor sale altruiste, încît nu observă lipsa copiilor. Nimeni nu dădu de gol starea umilitoare a Yellowhammer-ului, căci se aștepta ca eforturile lui Trinidad și ale Judecătorului să suplinească lipsa.

Cînd soarele coborî, Cherokee, făcînd mereu cu ochiul și încrețindu-și chipul ridat ca să nu bufnească în rîs, se retrase cu legătura în care se afla veșmîntul lui Moș Crăciun și un pachet cu daruri speciale, ținute secret.

— Cînd s-or aduna copiii, dădu el poruncă comitetului voluntar de organizare, aprindeți luminările din pom și puneți-i să cînte „Pussy Wants a Corner” și „King William”. Cînd o să cînte mai cu foc, atunci... Moș Crăciun o să intre ușurel pe ușă. Cred că o să ajungă darurile care sînt.

Doamnele se agitsu în jurul pomului, făcîndu-i ultimele retușuri, care nu sînt niciodată ultimele. Surorile Spangler erau și ele acolo, costumate ca Lady Violet de Vere și Marie, subreta, în noua piesă „Mireasa minerului”. Teatrul nu se deschidea pînă la ora nouă, și ele veniseră să dea o binevenită mină de ajutor comitetului pomului de Crăciun. În fiecare clipă, ușa se deschidea și capetele priveau afară și ascultau dacă se apropia atelaajul lui Trinidad. Și gestul trăda o neliniște tot mai mare, căci se făcuse noapte și în curînd urmau să se aprindă luminările din pom, iar Cherokee putea să apară dintr-o clipă în alta în ținuta de Moș Crăciun.

În cele din urmă, căruța cu copiii „furați” hodorogi pe stradă pînă la ușa magaziei. Doamnele, cu țipete de emoție, se repeziră să aprindă luminările. Bărbații din Yellowhammer intrau și ieșeau fără astîmpăr sau stăteau proțâpiți în cameră, în grupuri stinjenite.

Trinidad și Judecătorul, pe care se vedeau urmele îndelungatei călătorii, intrară, conducînd între ei un singur băiat cu mutră poznașă, care se uita însă posac la pomul împodobit.

— Unde sînt ceilalți copii ? întrebă soția laborantului, gefa recunoscută a tuturor funcțiilor sociale.

— Doamnă, spuse Trinidad oftînd, prospectarea copiilor de Crăciun seamănă cu vînatul calcarului pentru

aur. Treaba asta cu părinții n-am avut încă șansa s-o pricip. Se pare că tații și mamele sînt dispuse să-și lase odraslele să se înecce, să fie răpîte, hrănite cu otravă, mincate de lincși — treisute șaiszeci și patru de zile pe an. Dar de Crăciun insistă să se bucure de sacrificiul exclusiv al companiei lor. Acest tînăr biped, doamnă, este tot ce-am reușit să cîpătăm în urma a două zile de încercări.

— Ah, ce băiețel mic și drăgălaș ! ciripi domnișoara Erma, tîrînd după ea rochia De Vere, pînă în mijlocul scenei.

— Pliscul ! rosti Bobby, strîmbîndu-se. Cine e mic aici ? Pun pariu că nu tu !

— Obrăznicătură ! scrișni domnișoara Erma, sub zîmbetul strălucitor.

— Am făcut tot ce-am putut, spuse Trinidad. O să-i vină greu lui Cherokee, dar n-am avut ce face.

Pe urmă, ușa se deschise și Cherokee intră în ținuta convențională a lui Moș Crăciun. O barbă albă, în valuri, și părul lung îi acoperau chipul aproape pînă în ochii negri și strălucitori. Pe umăr avea un sac.

Cînd intră, nimeni nu mai făcu nici o mișcare. Chiar surorile Spangler își încetară fițelile cochete și se uitară curioase la silueta înaltă. Bobby stătea cu minile în buzunare, uitîndu-se posac la copacul copilăros și efeminat. Cherokee își puse sacul jos și se uită întrebător prin cameră. Poate își imagina că o ceată de copii nerăbdători era ascunsă pe undeva, urmînd să l se dea drumul la apariția lui. Se duse spre Bobby și întinse mîna cu mînușa roșie.

— Sărbători fericite, băiețelule, sp se Cherokee. Orice îți dorești din pom e al tău. Nu vrei să dai mîna cu Moș Crăciun ?

— Nu există Moș Crăciun, pufni băiatul. Ai bărbuță de țap falsă, și eu nu sînt băiețel. Ce să fac cu păpuși și cai de tinichea ? Vizitiul mi-a spus că ai o pușcă și văd că n-ai. Vreau acasă.

Trinidad se amestecă în neînțelegere. Îi scutură mîna lui Cherokee cu căldură.

— Îmi pare rău, Cherokee, explică el. În Yellowhammer nu avem nici un copil. Am încercat să răpim cîțiva pentru sosirea ta, dar n-am reușit să prindem decît șardea asta. E un ateu și nu crede în Moș Crăciun ! E o

rușine pentru noi că ai venit încărcat de atâtea daruri. Dar eu și Judecătorul am fost siguri că puteam să facem rost de o căruță întreagă cu candidați la cadouri.

— Nu-i nimic, spuse grav Cherokee. Cheltuielile nu sînt prea mari. Putem să aruncăm undeva lucrurile astea, sau să le dăm drumul pe galeria minei. Nu știu la ce m-am gîndit, dar niciodată nu mi-a trecut prin cap că nu sînt copii în Yellowhammer.

Între timp, oamenii se relaxaseră și dădeau impresia unei întruniri de plăcere, ipocrite, dar care merita toată lauda.

Bobby se retrăsese pe un scaun îndepărtat și privea rece scena, plictisit la culme. Cherokee, zăbovind încă asupra vechii idei, se apropie și se așează alături de el.

— Unde locuiești, băiețuș ? întrebă el respectuos.

— Granite Junction, spuse Bobby într-o doară.

În cameră era cald. Cherokee își scoase căciula și pe urmă și barba cu peruca.

— Ia stai ! exclamă Bobby cu o urmă de interes. Îți știu bine mutra.

— M-ai mai văzut vreodată ? întrebă Cherokee.

— Nu știu ; dar ți-am văzut poza de multe ori.

— Unde ?

Băiatul ezită.

— Pe masa de acasă, răspunse el.

— Ia s-aud cum te cheamă, amice, dacă nu te superi.

— Robert Lumsden. Mama are poza asta a ta. O pune noaptea sub pernă și o dată am văzut cum o săruta. Eu n-aș face asta. Dar așa sînt femeile.

Cherokee se ridică și-i făcu semn lui Trinidad.

— Ține-l pe băiat lîngă tine pînă mă întorc, spuse el. Mă duc să pun bulendrele astea de Crăciun departe și să inham caii la sanie. Îl duc pe puști acasă.

— Așa, ticălosule, spuse Trinidad, așezîndu-se pe locul liber al lui Cherokee, se pare deci că ești mult prea mare și blazat ca să-ți mai dorești prostii d-astea ca zahărul candel și jucării, am impresia.

— Nu-mi plac, spuse arțăgos Bobby. Spuneai că o să fie și o pușcă. Nici nu poate omul să fumeze aici. Bine era dacă rămîneau acasă.

Cherokee trase sania la ușă și-l ridică pe Bobby lîngă el. Cei doi cai porniră iute pe zăpada înghețată. Cherokee

avea pe el paltonul de cinci sute de dolari din blană de pui de focă. Pătura pe care o trase pe picioarele lor era caldă ca o catifea.

Bobby scoase o țigară din buzunar și încercă să o aprindă cu un chibrit.

— Aruncă țigara, spuse Cherokee, cu o voce calmă, dar cu totul nouă.

Bobby șovăi și pe urmă o aruncă peste bord.

— Aruncă și pachetul, porunci noua voce.

Băiatul se supuse, puțin mai îndărătnic.

— Știi că-mi placi, declară Bobby. Nu te cunosc. Până acum nimeni nu m-a silit să fac ce n-am vrut.

— Ia spune-mi, puștiule, spuse Cherokee, pe tonul dinainte, ești sigur că mama ta a sărutat poza care scamănă cu mine ?

— Absolut sigur. Am văzut-o cu ochii mei.

— N-ai zis mai adineauri că ai vrea o pușcă ?

— Ba bine că nu ! O să-mi iei una ?

— Mîine ! Cu pat de argint.

Cherokee își scoase ceasul.

— E nouă și jumătate. Ajungem la Granite Junction exact la timp pentru noaptea de Crăciun. Ți-e frig ? Vino mai aproape, fiule.

Printul din hățișuri

În fine, se făcuse ora nouă și truda chinuitoare a zilei se sfârșise. Lena urcă în camera ei, la al treilea etaj de la hotelul „Cariera de piatră”. Robotise din zorii zilei, făcînd munca unei femei adulte, frecînd podelele și spălînd farfuriile și cămile grele de limonit, strîngînd paturile și aducînd apă și lemne în hanul deprimant și gălăgios, ori de cîte ori fusese nevoie.

Zgomotul de la cariera de piatră din timpul zilei încetase — exploziile, foratul, scriștiitul marilor macarale, strigătele maiștrilor, încărcatul și expediatul vagoanelor-platformă care transportă blocuri masive de calcar. Jos, în biroul hotelului, trei sau patru muncitori ocărau și mormăiau în jurul unui joc de dame care se întinsese pînă tîrziu în noapte. Prin încăperi atîrnau mirosurile grele de carne fiartă, grăsimi încinsă și cafea ieftină, ca o ceață deprimantă.

Lena aprinse un muc de luminare și se așeză pe scaunul de lemn, sfîrșită. Avea unsprezece ani, era slăbuță și subnutrită. Își simțea spatele înțepenit și miinile și picioarele o dureau. Dar cel mai rău o durea inima. Și ultima picătură se adăugase la paharul și așa prea mare cu suferințe. I-l luaseră pe Grimm. Seara, de fiecare dată, oricît de obosită s-ar fi simțit, se ducea la Grimm pentru a afla alinare și speranță. De fiecare dată, Grimm îi șoptise că printul ei din povești va sosi s-o izbăvească de vrăjile cele rele. În fiecare seară prinsese curaj și noi puteri de la Grimm.

Oricare ar fi fost povestea pe care o citea, nu se putea să nu găsească o asemănare cu propria ei soartă. Copilul pierdut al tăietorului de lemne, fetița nefericită care păzea găștele, fiica vitregă persecutată, micuța închisă în coliba vrăjitoarei — toate erau niște deghizări transparente pentru Lena, slujnica de bucătărie oropsită din hotelul „Cariera de piatră”. Și ori de cîte ori lucrurile luau

o întorsătură proastă, scosea în ajutor zina bună sau prințul cel viteaz.

La fel și aici, în castelul căpcăunului, subjugată de o vrajă haină, Lena se bizuise pe Grimm și așteptase, tînjind să vadă cum binele biruie puterile răului. Dar cu o zi înainte, doamna Maloney îi găsisese cartea la ea în cameră și i-o luase, declarînd cu glas aspru că servitorii nu au voie să citească seara, pentru că așa nu dorm suficient și nu lucrează cum trebuie a doua zi. Poate oare o ființă de unsprezece ani, care trăiește departe de mămica ei, și n-a avut niciodată parte de timp pentru joacă, să trăiască fără să citească deloc din Grimm ? Încercați și o să vedeți ce greu vă vine.

Casa Lenei era în Texas, printre dealurile domoale de pe riul Pedernales, într-un orașel numit Fredericksburg. Cei din Fredericksburg sînt toți nemți. Serile stau la măsute scunde pe trotuar și beau bere și joacă pinaciu și șlos. Sînt oameni foarte economi.

Printre ei, cel mai econom era Peter Hildesmuller, tatăl Lenei. De aceea fusese Lena trimisă să muncească într-un hotel la cariera de piatră, la treizeci de mile depărtare. Fata ciștiga trei dolari pe săptămînă, pe care Peter îi adăuga la averea bine păzită. Peter avea ambiția de a ajunge la fel de înstărit ca vecinul lui, Hugo Heffelbauer, care fuma dintr-o pipă de spumă de mare, de trei picioare lungime, și în fiecare seară avea la cină *Wiener schnitzel* și *Hassenzpfeffer*.¹ Iar Lena era acum destul de mare ca să muncească și să ajute la strîngerea averii. Dar dacă puteți, închipuiți-vă ce înseamnă să fii condamnat la vîrsta de unsprezece ani să-ți părăsești sătucul de pe Rin ca să trudești la castelul căpcăunului, unde trebuie să alergi să-i servești pe alți căpcăuni, în timp ce ei devorează vaci și oi, mîriind înfricoșător și bătînd în podea cu bocancii lor grosolani din care se împrăstie un nor de praf de cretă, pe care trebuie apoi să-l măтури și să-l riciți cu degetele slăbite și chircite. Și, în plus, să ți se ia și Grimm !

Lena deschise o cutie goală, veche, care pe vremuri conținuse floricele, și scoase o foaie de hîrtie și un ciot de creion. Voia să-i scrie mamei. Tommy Ryan urma să pună

¹ Șnițel vienez și tocană de iepure (germ.).

scrisoarea la poștă, la Ballinger. Tommy avea șaptesprezece ani, lucra la carieră și se ducea în fiecare zi acasă la Ballinger ; acum aștepta în umbra ferestrei, ca Lena să-i arunce scrisoarea. Numai așa putea să trimită vești acasă, la Fredericksburg. Doamnei Maloney nu-i plăcea ca fata să scrie scrisori.

Mucul de luminare se topea iute, așa că Lena rupse repede cu dinții lemnul din jurul vârfului creionului și începu. Scrisoarea avea următorul cuprins :

„Dragă mămico, îmi doresc nespus să te văd. Și pe Gretel și pe Heinrich și pe micuțul Adolf. Sint obosită rău de tot. Vreau să te văd. Azi, doamna Maloney m-a palmuit și nu mi-a dat cina. N-am putut să car multe lemne pentru că m-a durut mîna. Ieri mi-a luat cartea. Adică „Poveștile Fraților Grimm“ pe care mi le-a dat unchiul Leo. Nu făceam nici un rău că citeam cartea. Încerc să muncesc cît pot de bine, dar este multă treabă de făcut. Citeam doar puțin în fiecare seară. Mămico dragă, să-ți spun ce am de gînd să fac. Dacă mîine nu trimiți după mine să mă iei acasă, am să mă duc la rîu, într-un loc adînc, și mă înec. Cred că e un păcat să te îneci, dar vreau să te văd și nu am cum altfel. Sint foarte obosită și Tommy așteaptă să-i dau scrisoarea. Iartă-mă, mămico, dacă am să fac asta.

*A ta care te iubește și te respectă,
Lena“*

Tommy așteptă răbdător pînă cînd fata termină scrisoarea și, cînd ferestra se deschise și i-o aruncă, o luă și porni să urce dealul. Lena suflă în luminare și, fără să se dezbrace, se cuibări pe salteaua de pe dușumea.

La ora zece și jumătate, bătrînul Ballinger ieși din casă în papuci, se sprijini de stîlpul porții și-și fumă pipa. Se uită în josul drumului lat, alb în lumina lunii, și-și frecă glezna cu degetul mare de la celălalt picior. Se făcuse timpul să fie ridicată corespondența pentru Fredericksburg.

Bătrînul Ballinger așteptase numai cîteva minute, cînd auzi tropotele iuți ale micului atelaj de catiri negri ai lui Fritz ; imediat căruța cu coviltir trase în fața porții. Oche-

larii mari ai lui Fritz luciră în lumina lunii și el îi adresă lui Ballinger un salut cu vocea răsunătoare. Poștașul sări din căruță și scoase hamurile de pe catiri, pentru că întotdeauna le dădea ovăz la Ballinger.

Cît timp catirii se hrăneau din straițe, bătrînul Ballinger aduse sacul poștal și-l aruncă în căruță.

Fritz Bergman avea trei sentimente, sau, ca să fim mai corecți, patru — pentru că perechea de catiri merită să fie socotită individual. Catirii erau principala distracție și ocupație a existenței sale. Pe urmă veneau, în ordine, Împăratul Germaniei și Lena Hildesmuller.

— La spune-mi, zise Fritz cînd era gata să pornească, e prin sac freo scrisoare pentru Frau Hildesmuller de la micuța Lena de la carieră? În ultima care a sosit scria că era puțin polnavă. Maică-sa e foarte îngrijorată.

— Da, răspunse Ballinger, e o scrisoare pentru doamna Helterskelter, sau cum o mai cheamă. A adus-o Tommy Ryan. Lucrează acolo, zici?

— La hotel, strigă Fritz în timp ce-și aduna friușurile; are doar unsprezece ani și nu-i mai mare ca un caltăboș. Zgîrie-brînză de Peter Hildesmuller! Într-o bună zi am să-i tau freo citeva cu o pîită pe scăfirle de-o să-l scot din oraș. S-ar putea ca în scrisoarea asta Lena să scrie că se simte mai pine. Așa că o să se pucure maică-sa. *Auf wiedersehen*, Herr Ballinger — e frig acum noaptea, vezi să nu răcești la picioare.

— La revedere, Fritz. Ai o noapte răcoroasă și plăcută înainte.

Catirii mici și negri urcară drumul în trapul lor regulat, în timp ce Fritz, cu glasul bubuior, le adresa din cînd în cînd cuvinte de îmbărbătare și răsfăț.

Cu asta se ocupă poștașul pînă ajunse la codrul des de stejari, la opt mile depărtare de Ballinger. Aici, gîndurile îi fură împrăștiate de focuri bruște de pistol și de chiuituri, ca și cum ar fi fost un întreg trib de indieni. Un grup de centauri în galop se adunară în jurul diligenței poștale. Unul dintre ei se aplecă deasupra roții din față și, ținîndu-l pe vizitiu în bătaia armei, îl somă să oprească. Ceilalți apucară hățurile lui Donder și Blitzen.

— *Donnerwetter!* strigă Fritz, cu o voce răsunătoare, *wass ist?* Ia mîna de pe catiri! Asta e poșta Statelor Unite!

— Mișcă, olandezule! lălai o voce melancolică. Nu vezi că ești împresurat? întoarce catirii și dă-te jos.

Se cuvine să menționăm aici, pentru faima proastă atît de răspîndită a lui Hondo Bill, precum și pentru realizările de mare amploare săvîrșite, că atacul poștei din Fredericksburg nu era rîdul unei încercări temerare. Așa cum leul, în căutarea unei prăzi pe măsură, poate să pună laba în calea sa și pe cite un iepure răzleț, la fel Hondo Bill și banda sa se abătuseră zburdalnici asupra pașnicului transport al lui Meinherr Fritz.

Adevăratul și sinistrul lor raid de noapte avusese loc mai înainte. Fritz, sacul său poștal și catirii sosiseră ca o relaxare plăcută și binevenită, după îndatoririle aprige ale profesiei lor. La douăzeci de mile spre sud-est, se afla un tren cu locomotiva scoasă din funcțiune, pasagerii isterizați, cu un vagon de poștă și unul de bagaje prădate. Asta era de fapt îndeletnicirea serioasă a lui Hondo Bill și a bandei sale. Avînd o captură destul de bogată de bancnote și argint, hoții făceau un ocol spre vest, printr-o regiune mai puțin populată, cu intenția de a trece printr-un vad în Rio Grande pentru a se pune la adăpost în Mexic. Prada din tren îi transformase pe dihorii speriați din tușiuri în ciocîrlii vesele.

Fritz coborî în drum, punîndu-și iar ochelarii care-i fuseseră scoși, cu o demnitate ultragiată și cu o spaimă grozavă. Banda descălecase și cînta, țopăia și chiuia, exprimîndu-și astfel deplină satisfacție cu privire la vesela viață de proscris. Rogers „Șarpele cu clopoței“, care ținea catirii, trase cam tare de frîul lui Donder cel cu botul fraged, așa că acesta se dădu înapoi și scoase un sforăit de durere și protest. Într-o clipă, Fritz, cu un răcnet plin de mînie, se repezi la zdrăvănul Rogers și începu să-i care hoțului surprins pumni cu nemiluita.

— Ticălosule! urla Fritz. Ciine, itietule! Catirul asta are o rană la pot! O să vă zbor capetele, hoților!

— Hi-hi ! răcnea „Șarpele cu clopoței“, tăvălindu-se de rîs și ferindu-și capul, luați-l careva pe cotorul ăsta de varză de pe mine !

Unul din hoți îl trase pe Fritz înapoi de poala hainei și pădurile răsunară de vociferările „Șarpelui cu clopoței“.

— Mă, caltaboș nenorocit, striga el binevoitor. Nu-i chiar un nemernic ăsta, deși e olandez. Repede s-a băgat în bucluc pentru animal, nu ? Îmi place să văd cum oamenii țin la cai, chiar dacă sînt catîri. Ce s-a mai repezit zurliul la mine ! Hoo, catîre, că n-o să-ți mai fac nici un rău.

Poate că sacii poștali n-ar fi fost deschiși, dacă Ben „Capriciosul“, locotenentul, n-ar fi avut o anume istețime care se părea că promite alte fărădelegi.

— Știi ceva, șefule, se adresă el lui Hondo Bill, s-ar putea să găsim niște lucruri interesante prin sacii poștali. Am făcut afaceri cu cai cu olandezii din Fredericksburg și știu cum procedează nătărăii ăștia. Trimit mulți bani cu poșta în oraș. Își riscă o mie de dolari înfășurați în hirtie, ca să nu plătească formalitățile la bancă, să-i trimită ea.

Hondo Bill, înalt de aproape doi metri, cu o voce blîndă, dar aprig în acțiune, începu să tragă sacii din spatele diligenței înainte ca Ben „Capriciosul“ să-și fi terminat discursul. În mină îi lucea un cuțit și într-o clipă se auzi pînza cum pîrîie. Proscrișii se înghesuiră în jur și începură să desfacă scrisorile și pachetele, înviorîndu-și truda cu înjurături la adresa expeditorilor, care parcă se vorbiseră să dejoace prezicerea lui Ben „Capriciosul“. În sacii poștali pentru Fredericksburg nu se găsi nici măcar un dolar.

— Ar trebui să-ți fie rușine să cari de colo-colo hîrțile alea prăpădite, se adresă Hondo Bill poștaşului pe un ton solemn. Ce treabă mai e și asta ? Ia spune, unde vă țineți voi olandezii banii ?

Sacul poștal din Ballinger se deschise ca o gogoasă de mătase sub cuțitul lui Hondo. Nu avea decît cîteva scrisori. Fritz tremurase de neliniște și spaimă pînă cînd se ajunsese la acesta. Acum își aminti de scrisoarea Lenei. Se adresă căpeteniei bandei, rugînd-o să cruțe măcar acea scrisoare.

— Îți rămînem îndatorați, olandezule ! îi replică el poștaşului tulburat. Cred că asta e scrisoarea pe care o căutam. Sint biștari în ea, ai ? Uite-o. Ia faceți lumină, băieți.

Hondo deschise scrisoarea adresată doamnei Hildes-muller. Ceilalți stăteau împrejur, luminînd scrisorile boțite. Hondo privi cu dezaprobare mută la foaia de hirtie acoperită cu scris ascuțit, nemțesc.

— Ce, ne-ai dus de nas, olandezule ? Asta numești tu scrisoare prețioasă ?! Proastă glumă ai făcut cu prietenii tăi care au venit să te ajute să împarți corespondența.

— Parcă-i pe chinezește, făcu Sandy „Palavragiul“, uitîndu-se peste umărul lui Hondo.

— Te-ai înșelat, declară altul din bandă, un tînăr zdravăn, acoperit cu batiste de mătase și insigne. Asta-i stenografie. Am văzut la tribunal.

— Ach, nu, nu, nu — asta-i în germană, spuse Fritz. O fetiță îi scrie mamei ei. O fetiță necăjită, polnafă, care muncește teparte de casă. Ach ! e rușine ! Bunule domn Pungaș, pot să iau scrisoarea ?

— Drept cine ne iei, mă, drept niște gugustiuci ? spuse Hondo cu o severitate bruscă și surprinzătoare. Doar nu insinuezi că noi ăștia nu avem suficientă politețe ca să vedem cum stă domnișoara cu sănătatea, hai ? Ia citește tare mîzgăleala aia și zi clar pe limba Statelor Unite pentru grupul nostru de oameni educați.

Hondo răsuci pistolul pe deget, coplesindu-l pe neamțul mic de statură cu trupul lui masiv. Fritz se apucă să citească scrisoarea și să traducă cuvintele simple în englezește. Banda de haimanale rămase într-o tăcere mormîntală, ascultînd încordată.

— Cîți ani are puștoaica ? întrebă Hondo cînd se termină scrisoarea.

— Unsprezece, răspunse Fritz.

— Și unde e ?

— La cariera de piatră — lucrează acolo. Ach, *mein Gott* — mititica de Lena, forbește de inec. Nu știu dacă așa fa face, dar jur că dacă așa se va întîmpla, îl împușc pe Peter Hildesmuller.

— Voi, olandezii, spuse Hondo Bill, cu vocca plină de dispreț, îmi provocați greață. Vă puneți copiii la muncă atunci cînd ar trebui să se joace cu păpușile. Sînteți un

grup tare al dracului. O să vă dau eu o lecție, ca să vă arăt ce părere avem noi de nația asta a voastră de nătăfleți. Hei, băieți !

Hondo Bill vorbi ceva repede cu banda, pe urmă îl înșfăcă pe Fritz și-l duseră într-o parte a drumului. Îl legară strîns de un copac cu niște lassouri. Atelajul îl legară de un alt copac din apropiere.

— N-o să te doară prea tare, spuse Hondo, încurajator. Nu-ți strică să stai legat o vreme. Te lăsăm acum, pentru că trebuie să plecăm. *Augespielt*, olandezule. Nu te mai frămînta.

Fritz auzi cum scîrțîie șeile cînd oamenii încălecară, pe urmă chiote puternice și tropot de cai cînd porniră în galop de-a lungul drumului spre Fredericksburg.

Mai bine de două ore, Fritz rămase legat de copac, dar fără să simtă vreo durere. Pe urmă, ca reacție la aventura palpitantă prin care trecuse, îl apucă toropeala. Nu știa cît a dormit, dar fu trezit de o zgîlțitură puternică. Cîeva îi desfăcea frînghiile. Fu ridicat în picioare ; se simțea amețit, buimac și sleit de puteri. Se frecă la ochi, privi în jur și văzu că se afla din nou în mijlocul bandei de bandiți feroși. Îl împinseră pe capra diligenței și-i puseră hăturile în mină.

— Dă-i drumul spre casă, olandezule, porunci Hondo Bill. Ne-ai dat destul de furcă și nu vrem să te mai vedem. *Spiel ! Zwei bier !* Valea !

Hondo se întinse și-l croi pe Blitzen cu biciul.

Catirii mititei o zbughiră, veseli că o pornesc iar la drum. Fritz îi îndemnă și el, amețit și tulburat de aventura sa teribilă.

După orar, ar fi trebuit să ajungă în Fredericksburg în zori. Dar așa cum stăteau lucrurile, străbătu străzile orașului la ora unsprezece. Ca să ajungă la poștă, trebuia să treacă pe la poarta lui Peter Hildesmuller. Opri diligența și-l strigă. Dar Frau Hildesmuller îl pîndea de la fereastră. Toată familia năvăli afară.

Frau Hildesmuller, grasă și îmbujorată, se interesă dacă are vreo scrisoare de la Lena, iar Fritz ridică glasul și-i povesti întîmplarea. Îi relată și conținutul scrisorii pe care hoțul îl pusese să i-o citească și atunci Frau Hildesmuller izbucni într-un plîns nestăvilit. Să se încece micuța

ei Lena ! De ce o trimiseseră de acasă ? Ce se putea face ? Poate că acum era prea tirziu să trimită după ea. Peter Hildesmuller scâpă pe trotuar pipa care se sparse în bucăți.

— Femeie ! strigă el la nevastă-sa. De ce ai lăsat copila să plece de acasă ? E vina ta dacă nu se mai întoarce.

Toată lumea știa că era vina lui Peter Hildesmuller, așa că nimeni nu dădu nici o atenție vorbelor lui.

O clipă mai tirziu se auzi slab o voce ciudată „Mămico !“ Frau Hildesmuller crezu la început că o cheamă spiritul Lenei ; pe urmă se repezi în spatele căruței acoperite a lui Fritz și, cu un strigăt puternic de bucurie, o prinse în brațe chiar pe Lena, acoperindu-i chipul micuț și palid cu sărutări și înăbușind-o cu îmbrățișările. Ochii Lenei erau grei de oboseală profundă, dar zîmbea și se afla lângă cei după care tinjise. Acolo, printre sacii poștali, acoperită ca într-un cuibar ciudat, de pături și șaluri, dormise până când vocile o treziseră.

Fritz o privea cu ochii holbați, de după ochelari.

— *Gott in Himmel !* strigă el. Cum ai ajuns în căruță ? Am înnebunit și am fost omorît și spînzurat azi de tîlhari ?

— Ne-ai adus-o, Fritz, strigă Frau Hildesmuller. Cum am putea vreodată să-ți mulțumim ?

— Povestește-i mamei cum ai ajuns în căruța lui Fritz, spuse Frau Hildesmuller.

— Nu știu, răspunse Lena. Dar știu cum am scăpat din hotel. M-a luat Prințul.

— În numele Împăratului ! strigă Fritz, simt că ne pierdem mințile cu toții !

— Am știut întotdeauna oă o să vină, spuse Lena, așezîndu-se pe trotuar, pe bocceluța ei cu așternuturi de pat. Azi-noapte a venit cu cavalerii înarmați și au capturat castelul căpcăunului. Au spart farfuriile și au lovit ușile cu picioarele. L-au băgat pe domnul Maloney într-un butoi cu apă de ploaie și au turnat făină peste doamna Maloney. Muncitorii din hotel au sărit pe fereastră și au fugit în pădure cînd cavalerii au început să tragă. M-am trezit și m-am uitat pe scări în jos. Iar Prințul a urcat pînă la mine, m-a învelit în cearșaf și m-a luat de acolo. Era înalt și puternic și chipeș. Avea un obraz aspru ca o perie de frecat, vorbea frumos și mirosea a *schnapps*. M-a pus

pe calul lui și am călărit alături de cavaleri. M-a ținut să nu cad și eu am adormit și nu m-am mai trezit pînă acasă.

— Prostii ! strigă Fritz Bergmann. Astea-s pasme ! Cum ai ajuns în căruță de la carieră ?

— M-a adus Prințul, răspunse încrezătoare Lena.

Nici pînă în ziua de azi, cetățenii cumsecade din Fredericksburg n-au fost în stare s-o facă să dea o altă explicație.

Calliope se reformează

Calliope Catesby era iarăși prost dispus. Se plictisea. Promontoriul ăsta arătos, zis pământ — și mai ales porțiunea din el cunoscută drept Quicksand — i se părea o masă pestilențială de vapori. Copleșit de urit, filozoful își poate găsi consolare în solilocvii; doamnele pot găsi alinare în lacrimi; locuitorul de pe coasta Atlanticului, cam vlăguit, ocărește notele de plată de la modistă făcute de persoanele de sex feminin din familie. Dar asemenea refugii erau insuficiente pentru locuitorii Quicksand-ului. Mai ales Calliope, era deprins să-și exprime plictiseala în felul lui propriu.

Încă de cu seară, Calliope dăduse semne de apropierea stării de proastă dispoziție. Îi trăsese un șut ciinului în pragul hotelului Occidental și refuzase să-și ceară scuze. Devenise capricios și sîcîitor în conversație. Cînd ieșise la o scurtă plimbare, se întinsese nu o dată după rămurele de *mesquite* și le mestecase frunzele cu furie. Țsta era întotdeauna un semn de rău augur. Un alt simptom alarmant pentru cei care cunoșteau diversele lui stadii de deprimare era politețea tot mai accentuată și tendința de a folosi expresii convenționale. Tărăgăneala obișnuită din voce era urmată de o firnîială răgușită. O curtoazie periculoasă îi marca manierele. Mai tîrziu zîmbetul i se crispa, colțul sting al buzelor se ridica oblic, iar Quicksand-ul se pregătea de atac.

La acest stadiu, Calliope începea de obicei să bea. Pe urmă, pe la miezul nopții, era văzut îndreptîndu-se spre casă, salutîndu-i pe cei care-i întîlnea cu o politețe exagerată dar inofensivă. Melancolia lui Calliope nu ajunsese încă la punctul periculos. Se așeza la fereastra camerei pe care o ocupa, deasupra salonului de frizerie al lui Silvester, și îngîna pînă în zori balade lugubre și lipsite de armonie, acompăniind cîntecele cu o zdrăngăneală aproximativă la o ghtară. Mai generos ca Nero, dădea în felul

asta un avertisment muzical despre apropiatul tâmbălău municipal pe care era programat să-l îndure Quicksand-ul.

În alte ocazii, Calliope Catesby era un om liniștit și binevoitor ; liniștit pînă la indolență și binevoitor pînă la devalorizare. În cazul cel mai bun era un taie-frunză la cîini și o pacoste : în cel mai rău, devenea Teroarea din Quicksand. Ocupația vădită era o slujbă de mina a doua la o agenție funciară ; conducea pe locuitorii încîntați de pe coasta Atlanticului în trăsuri, ca să le arate loturile și fermele. De origine dintr-un sat de lingă Golf, era un bărbat înalt de șase picioare, cu un accent greu de sesizat și cu cîteva expresii de prin părțile de unde se trăgea.

Și totuși, după ce se adaptă la apucăturile din vest, scoverga asta molatecă, posmagul asta lălu, pierde-vară asta de la umbra cîmpurilor de bumbac și a dealurilor cu sumac din sud, își făcu o reputație de om rău printre cei care se ocupă o viață întreagă cu fărădelegi.

A doua zi, la nouă, Calliope era gata. Inspirat de propriile melodii sălbatice și de conținutul carafei, se pregătea să culegă lauri proaspeți de pe fruncea bănuitoare a Quicksand-ului. Înconjurat și căptușit cu cartușe, împodobit din plin cu pistoale și băut zdravăn, își făcea apariția pe strada principală a Quicksand-ului. Prea cavalier din fire pentru a surprinde și captura un oraș pe tăcute, se oprca la colțul cel mai apropiat și dădea glas lozincii preferate — urletul sinistru, răsunător, care amintea de instrumentul muzical cu același nume ce-i devenise poreclă, în detrimentul propriului nume căpătat la botcz. Imediat după strigare, răsunau trei împușcături trase din pistoalele de calibru 45, pe care le ridica cu dibăcie ca să-și pună la încercare calitatea sa de bun țintaș. Un cîine galben, proprietatea personală a colonelului Swazey, ce stăpînea hotelul Occident se lungi cu picioarele în sus, în praf, cu un schelălăit de adio. Un mexican care traversa strada dinspre băcănă Blue Front, ducînd în mînă o sticlă cu petrol lampant, fu stimulat să-și mărească brusc viteza la maximum, fără să dea drumul sticlei care tremura. Noua rozetă de vînt aurită, de pe locuința vopsită în galben și ultramarin a judecătorului Riley, se clătina, păcăni și rămase agălată într-o așchie, în voia vînturilor răzlețe.

Artileria era pe poziție. Mina lui Calliope era sigură. Simțea extazul calm și îmbătător al luptei, deși ușor umbrat de tristețea, pe care a resimțit-o probabil și Alexandru, că toate cuceririle sale se reduceau la micul univers al Quicksand-ului.

Calliope porni în josul străzii, trăgând în dreapta și-n stînga. Tăndările zburau ca grindina ; ciinii spălau putina ; puii se zburătăceau, piuind ; voci ascuțite de femeie se auzeau, îngrijorate în special pentru progenituri ; vacarmul era depășit din cînd în cînd de staccato-ul pistoalelor Teroarei ; și, la anumite intervale, era acoperit de chiuiturile stridente și nerușinate pe care Quicksand-ul le cunoștea atît de bine. Proasta dispoziție a lui Calliope era socotită sărbătoare legală în Quicksand. Pe toată strada principală, pe măsură ce el înainta, funcționarii trăgeau obloanele și închideau ușile. Afacerile se opreau pentru un timp. Calliope avea prioritate asupra drumului și, tot mergînd și sesizînd numărul redus al opozanților și insuficiența ocaziilor de distracție, plictiseala îi sporea vizibil.

La vreo patru case mai departe, însă, se făceau pregătiri în vederea satisfacerii pasiunii domnului Catesby pentru schimburi confidentiale și răspunsuri de duh. Cu o noapte înainte, numeroși mesageri se grăbiseră să dea de știre lui Buck Patterson, șeriful orașului, despre iminenta explozie a lui Calliope. Răbdarea autorității, deseori întinsă la maximum prin îngăduința față de faptele nedemne ale acestui scandalagiu, ajunsese la capăt. În Quicksand se practica o oarecare indulgență față de izbucnirile naturii umane. Dacă nu se iroseau viețile unor cetățeni mai destoinici, sau dacă nu se nimicea inutil prea multă proprietate, comunitatea înclina să nu se aplice prea sever legea. Dar Calliope ajunsese la limită. Izbucnirile lui fuseseră prea frecvente și prea violente ca să mai fie încadrate în relaxarea normală și igienică a spiritului.

Buck Patterson așteptase în biroul său micuț de zece pe doisprezece urletul preliminar care anunța că domnului Calliope nu-i erau toți boii acasă. Cînd sosi semnalul, șeriful se ridică în picioare și se încinse cu pistoalele. Două ajutoare și trei cetățeni care-și dovediseră destoinicia și în caz de incendiu se ridicară și ei, gata să riposteze la glumele plumbuite ale lui Calliope.

— Aduceți-l aici pe individ, spuse Buck Patterson, deschizînd campania. Nu parlamentați, ci trageți îndată ce se îngroașă gluma. Stați la adăpost și doborîți-l. Nu merită milă, e un mizerabil. Cred că i-a venit rîndul s-o întindă pe lumca ailaltă. Duceți-vă după el, băieți, cît mai răsfi-rați. Și trageți cu băgare de seamă, că el nimerește tot ce țintește.

Buck Patterson, înalt, musculos și cu chipul aspru, cu insigna lucioasă de „Șeriful Orașului“ sclipindu-i pe că-mașa albastră de bumbac, dădu în continuare ordine po-terei cum să-l prindă pe Calliope. Planul era ca atacul asupra Teroarei din Quicksand să izbîndească fără pier-deri din partea grupului, dacă era posibil.

Calliope, plin de plictis, total inconștient de planurile de pedepsire, își tăia mai departe cale, bombardînd într-o parte și alta, cînd brusc văzu în față apărînd alte bombar-diere. Șeriful orașului și unul dintre ajutoare se ridicaseră din spatele unor cutii de confecții, pe la mijlocul unei case, și deschiseseră focul. În același timp, restul poterei, îm-părțită, trăgea din două părți, după ce executaseră cu pre-cauție o manevră de încercuire.

Primul vreau sparse piedica unuia dintre pistoalele lui Calliope, îl rănî ușor sub urechea stîngă și făcu să-i explo-deze un cartuș în bandulieră, scrijelindu-i coastele. Sim-țîndu-se înviorat de acest tonic venit pe neașteptate la depresiunea sa spirituală, Calliope execută un fortissimo în registrul înalt și întoarse focul în ecou. Apărătorii legii săriră în lături, dar puțin cam tîrziu, căci unul dintre aju-toare primi glonțul deasupra cotului și șeriful se alese cu sînge pe obraz de la o așchie pe care glonțul o smulsese dintr-o ladă, pe după care se ascunsese.

Și acum, Calliope răspunse la tactica dușmanului cu aceeași monedă. Zărînd de unde veniseră gloanțele cele mai puține și mai ineficiente, se năpusti într-acolo în goană, abandonînd mijlocul neprotejat al străzii principale. Cu o viclenie de zile mari, forța potrivnică din acea direcție — adică un ajutor și doi voluntari de nădejde — aștep-tară, ascunși în spatele unor butoaie de bere, pînă cînd Calliope trecu de ei și pe urmă îl atacă de la spate. Într-o clipă li se alăturară șeriful și ceilalți oameni, iar Calliope simți că, dacă vroia să mai prelungească desfătă-

rile controversiei, trebuia să găsească o cale să reducă handicapul numeric. Ochii îi căzură pe o clădire care părea plină de promisiuni, în cazul în care ar fi ajuns acolo.

Nu departe era o gară mică, o clădire de lemn solidă, zece pe douăzeci de picioare, așezată pe o platformă de patru picioare deasupra pământului. Avea geamuri pe toți pereții. Putea ușor să folosească drept fort unui om încolțit atât de rău prin superioritate numerică.

Calliope se avintă alergând cu îndrăzneală, în timp ce trupa șerifului îl „fumega” de la spate. Ajunse la liman fără probleme, funcționarul de la gară părăsind clădirea printr-o fereastră, asemeni unei veverițe zburătoare, în timp ce garnizoana intra pe ușă.

Patterson și suporterii săi se opriră, protejați de o stivă de lemne, și se consultară. În gară se afla un scelerat agresiv care era trăgător de elită și avea muniție serioasă. De o parte și de alta a asediatului se afla câte o porțiune de treizeci de iarzi de teren deschis. Era limpede că cel care se aventura să intre în acea suprafață neprotejată urma să fie oprit de unul din gloanțele lui Calliope.

Șeriful orașului știa ce are de făcut. Hotărîse că pe viitor Calliope Catesby nu va mai stîrni ecourile Quick-sand-ului cu chiotele lui stridente. O anunțase public. Se simțea obligat, și oficial și personal, să apese pe surdina acestui instrument dezacordat. Cînta fals.

Lîngă ei se afla un vagonet manual cu care se manevrau mărfurile ușoare. Era lîngă un șopron plin cu saci de lînă, expediați probabil de una din fermele cu oi. Pe vagonet, șeriful și oamenii lui îngrămădiră trei saci grei. Aplecîndu-se mult, Buck Patterson porni spre fortul lui Calliope, împingînd ușor înainte vagonetul încărcat, pentru protecție. Potera, răspîdită mult, era gata să-l înșface pe asediat, în caz că s-ar fi arătat pentru a para forța implacabilă a justiției ce se tira spre el. O singură dată făcu Calliope o demonstrație. Trase de la fereastră, și niște smocuri de lînă zburară din fortăreața demnă de încredere a șerifului. Împușcătușile de răspuns ale potcrei răpăiră pe rama ferestrei fortului. Nu se semnală nici o pierdere de ambele părți.

Șeriful era prea preocupat să-și conducă nava protectoare, ca să mai sesizeze apropierea trenului de dimineață,

pînă cînd ajunse la cîțiva pași de peron. Trenul venea din partea cealaltă. Stătea în Quicksand doar un minut. Ce ocazie i se oferea lui Calliope ! N-avea decît să iasă pe ușa cealaltă, să se urce în tren și p-aci ți-e drumul.

Părăsindu-și platoșa, Buck se năpusti cu pușca pregătită pe trepte, deschizînd ușa cu greutatea umărului. Membrii puterii auziră un singur glonț tras, și pe urmă se așternu tăcerea.

În cele din urmă rănitul deschise ochii. După o perioadă de totală inconștiență, putea din nou să vadă, să simtă și să gîndească. Își roti ochii prin cameră și-și dădu seama că stă întins pe o bancă de lemn. Un bărbat înalt, cu înfățișare buimacă, cu o insignă mare pe care era gravat „Șeriful Orașului”, stătea aplecat asupra lui. O bătrînă mărunțică, îmbrăcată în negru, cu chipul zbîrlit și ochii vii îi ținea la tîmplă o batistă umedă. Încercă să pună faptele cap la cap în mintea sa și să le lege de evenimentele anterioare, cînd deodată bătrînica începu să vorbească :

— Ei, bravo, bărbat zdravăn și voinic ce ești ! Nici nu te-a atins glonțul ! Te-a răzuit numai pe la tîmplă și pentru o vreme ai amorțit. Am mai auzit cu de-alde astea ! Îi zice comoție. Abel Wadkins omora așa veverițele — le zgîria doar, așa zicea Abe. Doar te-a zgîriat, domnule, dar o să te faci bine într-o clipă. Parcă te și simți mai bine, nu-i așa ? Ia să stai încă puțin liniștit și să mă lași să-ți șterg tîmpla. Cred că nu știi cine sînt și nici nu mă miră. Eram în trenul din Alabama și venisem să-mi văd băiatul. Cogeamite flăcăul, nu ? Doamne, n-ai crede că fost vreodată prunc, nu ? Asta mi-e flăcăul, domnule.

Se întoarse pe jumătate să privească la bărbatul în picioare, cu chipul luminat de un zîmbet mîndru și plăcut. Întinse o mînă noduroasă și bătătorită ca s-o apuce pe cea a fiului ei. Pe urmă, zîmbind veselă la omul care zăcea întins, continuă să inmoaică batista în micuța chiuvetă din camera de așteptare, și să-i preseze ușor tîmpla cu ea. Avea vorbăria binevoitoare a bătrîneții.

— Nu l-am mai văzut pe fi-meu pînă acum, de opt ani. Unul din nepoți, Elkanah Price, e controlor pe tren și mi-a dat bilet să vin aici. Pot să rămîn o săptămînă și pe urmă mă întorc. Nici nu-ți vine să crezi că băiețelul

asta al meu este șeriful unui oraș întreg. E ceva cam ca un polițist, nu ? Habar n-am avut că e polițist ; n-a scris nimic în scrisori. O fi crezut că maică-sa o să se teamă că e în primejdie. Dar, Doamne, iartă-mă ! N-apuc eu să mă sperii. Nu-s d-alea. Aud eu foc de armă când mă dau jos din tren, și văd fumul care iese din depou, dar nu mă las, și-mi văd de drum. Pe urmă îl văd pe fi-meu cum se uită pe fereastră. L-am recunoscut dintr-o dată. Și acolo erai și dumneata ; zăceai ca mort și m-am aplecat să văd dacă pot să te ajut să te ridici.

— Cred că acum pot, răspunse pacientul concusional. Mă simt mult mai bine.

Se așeză cam slăbit în capul oaselor, sprijinit de perete. Era un bărbat solid, drept, cu oasele mari. Privirea ageră și pătrunzătoare păru că zăbovește pe chipul omului aplecat deasupra lui. Ochii i se plimbară de la chipul lui spre insigna de pe piept.

— Da, da, ai să te faci bine, spuse bătrînica, bătîndu-l pe braț, dacă nu te apuci iar de crime și oamenii vor trebui să te împuște. Mi-a povestit fi-meu cînd zăceai fără simțire pe dușumea. Să nu mi-o iei în nume de rău că o femeie bătrînă ca mine, cu un fiu cît dumneata, de mare, se amestecă în asemenea treburi. Și nici nu trebuie să-i păstrezi rică lui fi-meu pentru că a tras în dumneata. Polițistii trebuie să apere legea ; asta le e datoria — și cei care fac rele și trăiesc certați cu legea trebuie să sufere. Să nu-l învinuiești cituși de puțin pe băiatul meu, domnule, că n-are nici o vină. A fost întotdeauna un băiat de ispravă și, cînd s-a făcut mare, a rămas tot bun și ascultător și bine-crescut. Ascultă-mi sfatul, domnule, și să nu mai faci prostii ! Fii om în rîndul oamenilor și lasă-te de băutură și trăiește în pace și cu frica lui Dumnezeu. Nu te mai inhăita cu oameni răi, muncește cinstit și o să dormi neîntors.

Mina cu mînușa neagră a bătrînei predicatoră atinse ușor pieptul omului căruia i se adresase. Chipul ei tras părea foarte cinstit și pur. Stătea, în rochia ei neagră veche, cu pălăria demodată, acum la capătul unei vieți îndelungate, și-i oferea rezumatul unei experiențe lumești. Omul căruia îi vorbea, însă, privea peste capul ei, fixîndu-l pe fiul tăcut al bătrînei mame.

— Ce zice șeriful ? întrebă el. Crede că sfatul e bun ? Ce-ar fi să vorbească și șeriful și să ne spună părerea lui ?

Bărbatul cel înalt se foi stînjénit. Privi o clipă insigna de la piept, apoi înconjură bătrînica cu brațul și o trase ușor spre el. Ea schiță zîmbetul mamei care nu se schimbă nici după șase decenii, și-i mîngîie mîna mare, arsă de soare, cu degetele noduroase, virîte în mînuși.

— Eu zic, spuse el, privindu-l pe celălalt direct în ochi, că dacă aș fi în locul tău, i-aș urma sfatul. Dacă aș fi un răufăcător bețiv, fără rușine sau speranță, aș urma sfatul ăsta. Dacă aș fi în locul tău, aș zice : Șerifule, sînt gata să jur că, dacă-mi dai o șansă, mă fac băiat de treabă. Aș lăsa naibii băutura și joaca cu pistoalele și n-aș mai face pe nebunul. M-aș face cetățean de ispravă și m-aș duce la lucru și aș lăsa baltă prostiile. Așa să-mi ajute cel de sus ! Așa aș zice dacă aș fi în locul tău și tu a fi șerif.

— Ia aminte la vorbele fiului meu, spuse bătrînica blind. Ia aminte, domnule. Promite că te schimbi și n-o să-ți faci nimic. De patruzeci și unu de ani bate inima asta lingă a mea și n-a mințit nici o dată.

Celălalt bărbat se ridică în picioare, pipăindu-și măduarele și întinzîndu-și mușchii.

— Deci, spuse el, dacă ai fi în locul meu și ai spune toate astea, și eu aș fi șeriful, aș spune : Ești liber să pleci și să te ții de cuvînt.

— Doamne iartă-mă ! exclamă bătrîna, agitîndu-se brusc. Am uitat cu totul de cufăr ! L-am văzut cum mi-l coborau pe peron și în clipa aceea l-am zărit pe fi-meu la fereastră și mi-a ieșit cu totul din cap. Și am înăuntru opt borcane cu gem de gutui pe care l-am făcut cu mîna mea. Tare m-aș necăji să știu că s-a spart vreunul.

Se grăbi spre ușă, nerăbdătoare și sprintenă, și pe urmă Calliope Catesby i se adresă lui Buck Patterson.

— N-am avut ce să fac, Buck. Am văzut-o la geam. Nu are idee de apucăturile mele. Și nici n-am avut inima s-o las să afle că sînt un nenorocit, urmărit de toată comunitatea. Tu stăteai întins unde te găsisse glonțul meu, așa că ți-am luat insigna și mi-am pus-o în piept și ți-am adoptat reputația. I-am explicat că sînt șeriful și că tu ești Teroarea ținutului. Poftim înapoi insigna, Buck.

Cu degetele tremurătoare, Calliope începu să desfacă discul de metal de pe cămașă.

— Stai așa ! zise Buck Patterson. Ține-ți insigna, Calliope Catesby ! Să nu îndrăznești s-o scoți cît o să stea maică-ta în orașul ăsta. Ai să fii șeriful Quicksand-ului cît timp e și ea aici. După ce dau o raită prin oraș și-i lă-muresc, îți garantez că nimeni n-o să te dea de gol. Și ascultă aici, fiu bătut în cap, zurbagiu și nemernic, să nu cumva să nu-i urmezi sfaturile pe care mi le-a dat mie. Și eu o să-i urmez cîteva !

— Buck ! spuse Calliope cu însuflețire, pot să sper că...

— Gura ! făcu Buck. Vine !

Din volumul
COȚCARUL CEL BLAJIN

Caracatița de pe insulă

— Trustul e punctul slab, spuse Jeff Peters.

— Sună ca una din remarcile puțin inteligibile în genul „De ce s-a făcut polițist?”

— Nu e adevărat. Nu există nici o legătură între un trust și un polițist. Remarca mea e o „hiperbologramă”, o axă, un fel de „jecmănește-i” *in parvo*¹. Vreau să spun că trustul seamănă cu un ou și nu prea. Dacă vrei să spargi oul, trebuie s-o faci de din afară. La trust, singura metodă ca să-l distrugi este din interior. Stai pe el pînă îl clocești. Păi, uită-te la cîrdul de colegii și biblioteci care abia au scos capul și piuie în toată țara. Da, domnule, orice trust are în sine sămînța distrugerii, asemeni cocoșului care cîntă lîngă întrunirea unei tabere de metodiști de culoare din Georgia, sau republicanului care se anunță candidat la postul de guvernator din Texas.

L-am întrebat pe Jeff în glumă dacă în cariera lui pestriță, multicoloră, bălțată și tărcată condusese o afacere de genul căreia i se poate aplica cuvîntul „trust”. Spre surprinderea mea, fiind încolțit, recunosc.

— O dată. Și să știi că pecetea statului New Jersey n-a fost așezată mai solid și mai sigur decît atunci, pe afacerea noastră. Aveam totul în favoarea noastră — vîntul, apa, poliția, nervii și, în plus, un monopol curat pe un articol indispensabil publicului. Nu exista un alt trust pe lume care să fie atît de curat ca al nostru. Prin comparație, speculația aia mărunță cu petrol lampant a lui Rockefeller arăta ca o tonetă. Păcat că pînă la urmă am ieșit în pierdere.

— A apărut probabil o concurență neprevăzută, nu?

— Nu, domnule, s-a întîmplat exact cum îți spuneam. Ne-am autodistrus. Am fost un caz de autodesființare. Cum zice poetul Alfred Tennyson — prada a avut o fisură.

¹ In mic (lat.).

— Ți-aduci aminte cînd povesteam că Andy Tucker și cu mine am fost parteneri o vreme ? Individul era cel mai priceput din cîți am întîlnit la plăsmuit diverse scheme. Ori de cîte ori vedea un dolar în mîna cuiva, o lua drept o insultă la adresa lui dacă nu reușea să-l înhațe printr-o metodă oarecare. Andy era însă o persoană educată și avea cunoștințe folositoare. Mult din experiență o luase din cărți și putea să-ți vorbească ore-n șir despre orice subiect legat de idei și prelegeri. Avusese toate slujbele pămîntului, începînd cu dizertațiile asupra Palestinei, proiecții cu lanterna magică reprezentînd Conferința tradițională anuală a Asociației Postăvarilor din Atlantic City, pînă la inundarea Connecticut-ului cu alcool metilic botezat, obținut din nucșoară.

Intr-o primăvară m-am dus cu Andy în Mexic, unde un capitalist din Philadelphia ne plătise două mii cinci sute de dolari pentru o jumătate de cotă la o mină de argint din Chihuahua. A, da !, mina era în regulă. Cealaltă jumătate de cotă probabil că valora două-trei sute de mii de dolari. Și azi stau și mă întreb cui aparținea mina, de fapt.

Pe cînd ne întorceam în Statele Unite, ne-am poticnit amîndoi într-un orașel din Texas, pe țărmul lui Rio Grande. Se numea Bird City¹, dar n-avea nici o pasăre. Număra vreo două mii de locuitori, majoritatea bărbați. Cred că principalul mijloc de existență era vegetatul pe lingă hățișurile dese. Unii jucau la bursă, alții la cărți ; alții furau cai și cei mai mulți erau contrabandiști. Am tras cu Andy la un hotel care semăna cu ceva între o grădină cu prelată și un corp de bibliotecă. Cînd am ajuns, începuse să plouă. Cum se zice, Juniper Vărsătorul deschisese robinetele peste Muntele Amfibiu.

Ei, în Bird City erau trei crișme, deși nici eu nici Andy nu ne întreceam cu băutura. Vedeam însă cum oamenii se înșiră într-o procesiune în formă de triunghi, de la una la alta cît era ziulica de lungă. Se vede treaba că toți știau bine ce aveau de făcut cu banii.

În a treia zi, ploaia s-a mai domolit și după-amiaza am ieșit cu Andy la marginea orașului să contemplăm pei-

---

¹ Orașul Păsărilor (engl.).

sajul cu noroi. Bird City se găsea între Rio Grande și un riu lat și adânc care pe vremuri fusese vechea albie a fluviului. Cînd am ajuns, țărîmul dintre riu și vechea albie începuse să crape și să cedeze ; se adunase multă apă de ploaie. Andy se uită lung. Omul ăsta nu ți-ar fi făcut o pauză intelectuală ! Pe urmă, îmi așterne ideea care-i venise în cap. Chiar acolo a luat ființă trustul nostru ; ne-am întors în oraș și am pornit la treabă.

Mai întîi ne-am dus la crîșma cea mai mare din Bird City, care se numea „Blue Snake” și am cumpărat-o. Ne-a costat o mie două sute de dolari. Pe urmă, am trecut așa, ca din întîmplare, pe la localul lui Joe mexicanul ; am vorbit de ploaie și i-am cumpărat crîșma cu cinci sute de dolari. Ultima am luat-o ușor cu patru sute.

A doua zi dimineța Bird City se trezi și se pomeni că a devenit o insulă. Rîul năvălise prin vechiul vad și orașul era înconjurat de șuvoaie care mugeau. Ploaia nu conținea și spre nordvest se adunaseră nori grei care prevesteau averse pentru încă vreo două săptămîni. Dar râul abia de-acum încolo urma să se vadă.

Bird City sări din cuib, își agită penele și fulgii și porni spre chemarea matinală, Minune ! Crîșma lui Joe mexicanul era închisă și la fel și cealaltă cămăruță de salvat vieți. Așa că, firesc, convoiul scoase trei exclamații de mirare și o porni înspre „Blue Snake”. Și acolo ce-mi găsește ?

În spatele barului, la un capăt se află Jeffersonian Peters, caracatița, cu cîte un pistol la ambele șolduri, gata să dea fie rest la bani, fie să confecționeze niște cadavre — de la caz la caz. Înăuntru, sînt trei barmeni, iar pe perete e un afiș, scris cu litere de o șchioapă : „Toate băuturile — un dolar”. Andy e în siguranță, îmbrăcat în costumul albastru, spilcuit, și cu trabucul cu marginea aurită, gata să sară în caz de forță majoră. Șeriful orașului e și el acolo, cu două ajutoare ca să păstreze, ordinea, întrucît trustul le oferise băuturi pe gratis.

Ei bine, domnule, zece minute i-au trebuit lui Bird City ca să își dea seama că intrase în colivie. Ne așteptam la neplăceri, dar n-a fost nici una. Cetățenii și-au dat scama că eram mai tari. Prima cale ferată era la treizeci de mile depărtare ; și aveau să mai treacă cel puțin două

săptămîni pînă să se poată traversa riul. Așa că au început să sudeie cu bunăvoință și să arunce dolarii pe tejghea, de aveau impresia că puseseră la gramofon o piesă interpretată la xilofane.

În Bird City erau cam o mie cinci sute de adulți care ajunseseră la anii de indiscreție ; și majoritatea aveau nevoie de trei pînă la douăzeci de băuturi pe zi ca să-și facă viața suportabilă. „Blue Snake“ era singurul loc unde și le puteau procura pînă secă riul. A fost o treabă ușoară și frumoasă, așa cum sint toate marile și adevăratele escrocherii.

Pe la ora zece, dolarii de argint începură să-și încetenească ritmul pe tejghea, executînd în loc de gigă — marșuri și dans de doi. Dar m-am uitat pe fereastră și am văzut o sută sau două dintre clienții noștri făcînd coadă la Banca de economii și împrumuturi „Bird City and Co.“ și mi-am dat seama că împrumutau banii care urmau să fie supți de tentaculele viscoase ale caracatiței.

La ora mondenă a prînzului, toată lumea plecă acasă să ia masa. Le-am spus barmanilor să profite de acalmie și să tragă un pui de somn. Pe urmă Andy și cu mine am numărat încasările. Erau o mie trei sute de dolari. Am socotit că dacă Bird City mai rămînea insulă încă două săptămîni, trustul va putea înzestra universitatea din Chicago cu un nou dormitor cu celule capitonate și va putca să ofere fiecărui sărăntoc din Texas cîte o fermă, cu condiția să și-o mobileze singur.

Andy, în special, era plin de mîndrie pentru succesul nostru, mai ales că începuturile planului își aveau originea în presupunerile și presimțirile sale. Ieși din ascunzătoare și-și aprinse cel mai mare trabuc din casă.

— Jeff, zise el, nu cred că poți să găsești undeva în lumea asta trei cormorani cu idei mai strălucite în exploatarea prostimii ca firma *Peters, Satan & Tucker, Societate Anonimă*. I-am ars una micului consumator în singura porțiune în care se poate betegi. Așa-i ?

— Păi, zic eu, se pare că dacă nu ne-am alege cu o gastrită, va trebui să ne apucăm de golf, sau să ni se ia fără voia noastră măsura pentru fustanele scoțiene. Întorsătura asta cu licoarea minunată e tot chichirezul. Și zău

că-i fac față. Mai bine s-o duc bine decît abia s-o duc, știi tu cum se zice.

Andy își toarnă vreo patru degete din cel mai bun rachiu și-l dă peste cap după cum își propusese. Era prima oară cînd îl vedeam bînd.

— Ca ușurare, zice, în cinstea zeilor.

Și pe urmă, după ce-i enervase astfel pe diabeticii păgîni, mai bea unul pentru reușita noastră, apoi începe să închine pentru comerț în general, pentru bandiți și Oceanul Pacific de Nord, apoi o ia pe linia micilor întreprinderi cum ar fi Combinatul de cărți școlare și Întreprinderile clandestine de oleomargarină, Leigh Valley și Marea Federație de Cărbune Great Scott.

— Andy, e-n regulă dacă bei în cinstea monopolurilor frățești, dar nu prelungi cheful. Știi bine că cei mai vestiți și mai detestați multi-corupționiști trăiesc din ceai slab și pesmeți.

Andy se duse în camera din spate și apăru îmbrăcat în cel mai bun costum pe care-l avea. În privire i se aprinsese un soi de lucire criminală și sentimentală, o ușoară neliniște care nu mi-a plăcut deloc. L-am urmărit să văd ce întorsătură o să ia whiskey-ul din el. Există două cazuri cînd nu poți fi sigur ce o să se-ntîmple. Unul e cînd un bărbat ia primul pahar, celălalt cînd o femeie îl bea pe ultimul.

În mai puțin de o oră, patinajul artistic nesigur al lui Andy devenise un iaht alunecător pe ghețuri. În exterior era decent, și reușea să-și păstreze apa din acvariu, dar în interior era plin de *impromptu* și de surprize.

— Jeff, zice el, știi că sînt ca un crater... un crater care explodează ?

— Asta e o ipoteză vizibilă, zic eu.

— Sînt craterul unui vulcan. Sînt înfierbîntat și îndopat cu un sortiment de cuvinte și expresii care trebuie să-și găsească o cale de ieșire. Simt milioane de sinonime și părți de vorbire care se zbat în mine și trebuie neapărat să țin un discurs. Beția îmi deschide întotdeauna gîta de oratorie.

— Nici că se putea mai rău, zic eu.

— Din cele mai îndepărtate amintiri, știu că alcoolul mi-a stimulat simțul recitării și al retoricii. Păi, în cea de

a doua campanie a lui Bryan, îmi dădeau trei păhărele cu gin și vorbeam cu două ore mai mult decît ar fi putut vorbi Billy însuși în chestiunea dolarilor. Pînă la urmă m-am convins să folosesc tratamentul cu aur.

— Dacă vrei să scapi de excesul verbal, i-am spus, de ce nu te duci pe malul rîului și-i dai drumul acolo ? Mi se pare că a existat un orator desăvîrșit pe nume Cantharides care obișnuia să iasă să-și dizolve excesul la țarmul mării.

— Nu, spuse Andy, am nevoie de public. Am senzația că, odată ce-mi dau drumul, oamenii ar începe să-l numească pe senatorul Beveridge — Marele Sfinx din Wabash. Îmi trebuie asistență, Jeff, să-mi potolesc nevoia asta de exprimare, că de nu o să se întoarcă împotriva mea și o să mă simt ca o ediție de lux cu marginile netăiate.

— Despre ce anume subiect special sau teoremă îți dă ghes dorința asta de exprimare orală ? l-am întrebat.

— Nimic special, răspunse Andy. Sînt la fel de bun și informat despre orice subiect. Pot să discut despre imigrare sau poezia lui John W. Keats, sau tarife, sau literatura kabililor, sau asanări și să fac pe rînd ascultătorii să plîngă, să hohotească, să suspine și să verse șiroaie de lacrimi.

— Bine, Andy, zic eu, dacă e musai să scapi de excesul verbal, cred că va trebui să te duci în oraș și să îndupleci vreun cetățean mai indulgent să te asculte. Eu și cu băieții trebuie să avem grijă de local. Curînd termină toți de mîncat și știi că fasolea cu carne sărată de porc aduce sete. Pînă la miezul nopții ar trebui să mai încasăm vreo mie cinci sute.

Așa că Andy iese din „Blue Snake” ; îl văd oprind oamenii pe stradă și stînd cu ei de vorbă. Încet-încet adună vreo duzină care stau și-l ascultă ; curînd îl văd fluturîndu-și brațele și perorînd la un colț de stradă, în fața unci gloate apreciable. Cînd pleacă de acolo, oamenii se înșiruie după el, ascultîndu-l atenți, și el îl duce pe strada principală din Bird City, în timp ce alții se alătură procesiunii. Îmi amintea de șarlatania aia veche pe care am citit-o în cărți despre Fluierașul din Heidsieck care amăgea copiii și-i scotea din oraș.

Se făcu ora unu, apoi două, iar trei se apropia și ea rapid. Nici un cetățean din Bird City nu apărea la băutură. Străzile erau pustii, cu excepția câtorva rațe și doamne care se îndreptau spre magazine. Cândea o burniță fină.

Un individ singuratic apăru și se opri în față la „Blue Snake“ ca să-și curețe noroiul de pe ghete.

— Scuză-mă domnule, dar ce s-a întâmplat ? îl întreb eu. Azi dimineață erau niște chiolhanuri în toată regula și acum parcă-i unul din orașele ruinate ale Tirului și Sidonului, unde șopirle singuraticce se tirau pe zidurile crenelate.

— Tot orașul, spune omul plin de noroi, e la depozitul de lină al lui Sperry ; ascultă discursul partenerului duminiciale năruș. Cam bate cimpii când încearcă să scoată sunete articulate, acum că a ajuns pe la concluzii.

— Ei, sper că în curind suspendă ședința *sine qua non*, pentru că afacerile lasă de dorit.

N-am avut un singur client în după-amiaza aceea. La ora șase, doi mexicani l-au transportat pe Andy la crișmă, pus pe spatele unui cal. L-am întins pe pat și el tot mai bolborosea și gesticula cu mâinile și cu picioarele.

Pe urmă am incuiat casa de bani și am ieșit să văd ce se întâmplase. Am întâlnit un om care m-a lămurit. Andy ținuse cel mai grozav discurs de două ore din tot Texasul, zicea el, și poate și din lumea întreagă.

— Dar despre ce a vorbit ? l-am întrebat.

— Despre abțință. Îmi răspunse. Și când a terminat toți bărbații din Bird City au semnat angajamentul pentru un an de zile.

Jeff Peters fusese antrenat în atâtea proiecte de a face bani cîte rețete există pentru gătitul orezului în Charleston, Carolina de Sud.

Cel mai mult îmi place să-l ascult cum povestește despre zilele de început cînd vindea frecții și sirop de tuse la colțul străzii, abia trăind de pe o zi pe alta, împușcînd francul.

— Am ajuns o dată în Fisher Hill din Arkansaw, începu el, în costum din piele de cerb, mocasini, păr lung și un diamant de treizeci de carate pe care le-am luat de la un actor din Texarkana. Nu știu la ce îi trebuia cuțitul de buzunar cu care am făcut schimbul.

Făceam pe doctorul Waugh-hoo, celebrul vraci indian. Aveam la mine un singur atu, adică Licoarea Învierii. Era făcută din plante și ierburi dătătoare de viață pe care le descoperise din întîmplare Ta-quu-la, frumoasa soție a șefului tribului Choctaw, în timp ce culegea niște verdeturi cu care să asezoneze un blid de fiertură de ciine pentru sărbătoarea anuală a porumbului.

Afacerile nu-mi prea merseseră strălucit în ultimul oraș, așa că n-aveam decît cinci dolari. M-am dus la farmacistul din Fisher Hill și m-a creditat cu șase duzini de sticlute de opt uncii, cu dopuri cu tot. Aveam în valiză, încă din orașul pe unde trecusem înainte, etichetele și licoarea. Viața începuse să devină din nou trandafirie, după ce am intrat în camera de hotel care avea apă la robinet și după ce mi-am aranjat Licoarea Învierii pe masă, în șiruri de cîte douăsprezece sticlute.

Șarlatanie, ziceți ? A, nu, domnii mei. În sticlutele acelea se găsea extras de chinină de doi dolari și anilină în valoare de zece cenți. Am mai trecut prin orașele alea și altă dată și oamenii au continuat să-mi ceară să le mai vînd sticlute. În seara aceea am închiriat o căruță și am hotărît să vînd licoarea pe Strada Mare. Fisher Hill era un oraș mizer, bintuit de malarie ; iar eu mă gîndisem

că un compus pneumocardiac anti-scorbutic era exact ce avea lumea nevoie. Licoarea era căutată precum momițele la masa vegetarianului. Vindusem două duzini cu cîte cincizeci de cenți bucata, cînd simt că cineva mă trage de poala hainei. Știam ce însemna, așa că am strecurat o hîrtie de cinci dolari în mîna individului cu stea germană la rever.

— Domnule polițist, zic eu, ce scară frumoasă.

— Ai autorizație să vinzi poșirca asta ilegală pe care o ridici la rangul de medicament ?

— N-am, zic. N-am știut că trebuic. Dacă e necesar, o să încerc să scot miine una.

— Pînă atunci trebuie să închizi.

Am renunțat la vînzare și m-am întors la hotel. Vorbeam cu proprietarul despre povestea asta.

— A, în Fisher Hill nu merg chestii de genul ăsta. Doctorul Hoskins, singurul doctor de pe-aici, este cumnatul primarului și nu permite doctorilor șarlatani să practice în oraș.

— Nu practic medicina, am răspuns. Am autorizație de vînzător ambulant pentru statul ăsta și, dacă mi se cere, mi-o scot imediat.

A doua zi dimineața m-am dus la primărie, dar primarul n-a apărut. Nu se știa cînd vine. Așa că doctorul Waugh-hoo se cuibărește iar într-un scaun de hotel, își aprinde un trabuc de ciumăfaie și așteaptă.

Peste o vreme se așază pe un scaun de lingă mine un tinăr cu o cravată albastră și mă întreabă cît e ceasul.

— Zece și jumătate, îi răspund, și pe tine te cheamă Andy Tucker. Te-am văzut în acțiune. N-ai fost tu ăla cu pachetele pentru Marea Combinație Cupidon, din statele din sud ? Ia să-mi aduc aminte — băgaseși în ele un inel de logodnă cu diamant din Chile, o verighetă, un tel și o sticlă de sirop calmant al lui Dorothy Vernon — toate la cincizeci de cenți.

Andy s-a bucurat că mi-am adus aminte. Era un bun vînzător ambulant ; ba chiar era mai mult de atît — își respecta profesiunea și era mulțumit cu trei sute la sută din profit. Avea o mulțime de oferte să se apuce de comerțul cu medicamente ilegale și ierburi de grădină, dar el nu părăsea niciodată calea cea dreaptă.

Eu aveam nevoie de un partener, așa că Andy a consimțit să mi se alăture. I-am explicat cum stau lucrurile în Fisher Hill și cit de scăzută era situația financiară din cauza amestecului pe plan local a puterii politice și a domnului Purgativ. Andy abia venise cu trenul în dimineața aceea. Nici el n-o ducea prea strălucit și avea de gând să cutreiere orașul ca să facă o chetă pentru construirea unui nou vas de război la Eureka Springs, prin subscripție publică. Așa că am ieșit afară, ne-am așezat pe verandă și am stat de vorbă.

A doua zi dimineața, pe la ora unsprezece, pe cind stăteam acolo singur, vine un unchiaș, intră în hotel tirșiindu-și picioarele și cere să vină doctorul să-l vadă pe judecătorul Banks — care se pare că era primarul — care se îmbolnăvise rău.

— Eu nu sînt doctor, zic. De ce nu te duci să-l aduci pe doctorul orașului ?

— Șeful, doctorul Hoskins, e plecat din oraș la vreo douăzeci de mile, să viziteze niște bolnavi. E singurul doctor de pe-aici și domnului Banks îi este foarte rău. M-a trimis să vă rog să fiți bun și să veniți...

— Ei, așa, omenește, o s-o fac și p-asta.

Așa că am pus o sticlă cu Licoarea Învierii în buzunar și am urcat dealul pînă la vila primarului, cea mai frumoasă casă din oraș, cu acoperiș mansardat și doi ciimi pe pajiște, turnați în fontă.

Primarul, domnul Banks, era vîrit sub plapumă tot, cu excepția perciunilor și a tălpilor. Scotea niște gîfîituri care ar fi făcut toată populația din San Francisco să apuce drumul bejeniei. Un tînăr stătea la capul patului, cu o cană cu apă în mînă.

— Doctore, zice primarul, mi-e rău de tot. Sînt pe moarte. Mă poți ajuta ?

— Domnule primar, spun eu. Nu sînt un discipol cu acte al lui S. Q. Lap ; n-am studiat niciodată medicina. Am venit în calitate de semen al dumitale, ca să văd dacă-ți pot fi de ajutor.

— Îți sînt foarte recunoscător, doctore Waugh-hoo ; ăsta e nepotul meu, Biddle. A încercat să-mi mai aline suferința, dar n-a reușit. O, Doamne ! Vai, vai, vai, se văicări el.

Dau din cap către Biddle, mă așez pe marginea patului și-i iau pulsul primarului.

— Să vă văd ficatul, adică limba, zic eu.

Pe urmă îi ridic pleoapele și-i privesc atent pupilele.

— De când sînteți bolnav ? îl întreb.

— M-a pocnit, au ! au ! aseară, zice primarul. Dă-mi ceva, doctore, te rog !

— Domnule Fiddle, zic eu, deschide puțin fereastra aia, te rog !

— Biddle mă cheamă, răspunde tinărul. Crezi că ai putea să măninci puțină șuncă, unchiule James ?

— Domnule primar, zic eu, după ce ascultasem la omoplatul drept, aveți o criză de suprainflamație a claviculei drepte a harpsicordului !

— Doamne păzește-mă ! geme el. Nu poți să-mi faci vreo frecție sau s-o aranjezi cumva ?

Îmi iau pălăria și dau să plec spre ușă.

— Pleci, doctore ? ! trage un urlet primarul. Pleci și mă lași să mor cu superfluida asta de coarde, ai ?

— Sentimentele umanitare, doctore Whoa-ha, se bagă și domnul Biddle, ar trebui să te împiedice să-ți părăsești semenul la nevoie.

— Mă cheamă doctorul Waugh-hoo, dacă ai terminat cu silabisitul, zic eu.

Pe urmă mă duc la pat și-mi dau părul pe spate.

— Domnule primar, zic, aveți o singură șansă. Nici un medicament nu vă salvează. Dar mai există o putere care le întrece, deși hapurile sînt și ele puternice.

— Care anume ?

— Demonstrațiile științifice. Triumful minții asupra sarsaparilei. Credința că nu există durere și boală, decît cele produse de noi cînd nu ne simțim bine. Declarați-vă îndatorat. Demonstrați !

— Despre ce Sarsailă vorbești, doctore ? spune primarul. Doar nu ești amestecat în politică ?

— Vorbesc despre marea doctrină a finanțării psihice, despre luminata școală interurbană, tratamentul subconștient al meningitelor și sofismelor, al acelui sport practicat în casă cunoscut sub numele de magnetism personal.

— Dar o să faci să mă ajute, doctore ? întrebă primarul

— Sînt unul dintre sanhedrinii singuratici și tararamii ostensibili ai Amvonului Interior. Șchiopii încep să vorbească și orbii să audă cînd le fac pase. Sînt mediu, hipnotizator de coloratură și controlor spirtos. Numai prin mine, la ultima ședință de spiritism ținută la Ann Arbor, defunctul președinte al Companiei de băuturi oțetite a putut să revină pe pămînt pentru a lua legătura cu sora lui, Jane. Mă vezi că vînd medicamente la tonetă, pe străzi, pentru cei săraci. Nu practic magnetismul personal cu ei. Nu-i tirăsc în țărîină, pentru că nu o au.

— Pe mine o să mă tratezi ? întrebă primarul.

— Ascultă-aici. Peste tot pe unde am umblat am avut numai necazuri cu societățile medicale. Eu unul nu practic medicina. Dar ca să-ți salvez viața, îți prescriu tratamentul psihic, în caz că ești de acord, ca primar, să nu-mi faci greutăți cu autorizația.

— Bineînțeles, consimte el. Și-acum, la lucru, pentru că iar mă apucă durerile.

— Onorariul meu este de două sute cincizeci de dolari, cu garanție de vindecare în două ședințe.

— În regulă, consimte Primarul. Cred că merit atît. Mă așez pe pat și-l privesc fix în ochi.

— Acum nu te mai gîndi la boală. Nu ești bolnav. N-ai nici inimă, nici claviculă, nici fluier la picior, nici mînte în cap, nimic. Nu te doare nimic. Ai greșit, recunoaște. Acum simți cum pleacă durerea, așa-i ?

— Da, mă simt un pic mai bine, doctore, să fiu al naibii. Trage acu' și vreo două minciuni, cum că n-aș avea nici umflătura asta pe stînga, și cred că mă pot ridica în capul oaselor să mănînc niște cîrnați și plăcintă.

I-am făcut cîteva pase cu mîinile.

— Gata, s-a dus și inflamația. Lobul drept al periheiliului a cedat. Ți se face somn. Nu mai poți ține ochii deschiși. Pentru moment boala este învinsă. Acum dormi.

Primarul închise ochii încet și începu să sforăie.

— Asisti, domnule Tiddle, la minunile științei moderne.

— Biddle mă cheamă. Și cînd o să-i administrați unchiului meu restul tratamentului, doctore Pooh-pooh ?

— Waugh-hoo mi-e numele. Vin mîine la ora unsprezece. Cînd se trezește, dă-i opt picături de terebentină și trei fuști de friptură. Bună ziua.

A doua zi de dimineața am fost punctual.

— Ei, domnule Riddle, zic eu pe cînd îmi deschidea ușa dormitorului, cum se mai simte unchiul dumitale azi ?

— Mult mai bine, răspunse tinărul.

Culoarea și pulsul primarului erau bune. I-am mai aplicat un tratament și mi-a spus că-l lăsase orice urmă de durere.

— Acum, zic eu, rămii în pat vreo două zile și o să te însănătoșești deplin. Mare noroc ai avut că am fost în Fisher Hill, domnule primar, căci nici un medicament din tolba medicinei obișnuite n-ar fi putut să te scape. Și acum, că eroarea a fost înlăturată și durerea s-a dovedit alarmă falsă, să trecem la un subiect mai înviorător — să zicem onorariul de două sute cincizeci de dolari. Te rog să nu-mi scrii un cec ; nu suport să-mi văd numele trecut pe nici o parte a lui.

— Am banii peșin la mine, spune primarul, trăgînd un portofel de sub pernă.

Numără cinci bancnote de cincizeci de dolari și mi le întinse.

— Adu chitanța, îi spune lui Biddle.

Am semnat chitanța și primarul mi-a dat banii. I-am pus cu grijă în buzunarul de la haină.

— Acum fă-ți datoria, domnule polițist, zice primarul, rînjind ca un om foarte sănătos.

Domnul Biddle mă apucă de braț.

— Ești arestat, doctore Waugh-hoo, alias Peters, zise el, pentru că ai încălcat legea statului de a nu practica medicina fără autorizație.

— Dar cine ești ?

— Îți spun eu cine, face Primarul, ridicîndu-se în capul oaselor. Este un detectiv angajat de Societatea Medicală a statului. Te-a urmărit prin cinci state. Ieri a venit la mine și am plănuît să te prindem. N-o să mai ai ocazia să doftorești prin părțile astea, domnule Fachir. Că ziceai că am, doctore ? rîse Primarul, inflamație... ei, oricum, nu m-ai lăsat cu mintea slăbită.

— Detectiv, zic eu.

— Exact, spune Biddle. Trebuie să te dau pe mîna şerifului.

— Hai s-o vedem şi pe-asta, zic eu, şi-l înşfac pe Biddle de beregată şi aproape că-l azvîrl pe geam, dar el scoate pistolul şi mi-l propteşte în bărbie şi eu înţepenesc. Pe urmă îmi pune cătuşele şi-mi ia banii din buzunar.

— Depun mărturie, zice el, că sînt aceleaşi bancnote pe care le-am însemnat împreună, domnule judecător Banks. Le predau şerifului cînd ajung acolo şi vă trimit chitanţa. Banii vor fi folosiţi ca probă la proces.

— Foarte bine, domnule Biddle, zice primarul. Şi-acum, doctore Waugh-hoo, ia fă-ne dumneata o demonstraţie — eşti în stare să scoţi cheia cu pasele dumitale magnetice şi să-ţi desfaci singur cătuşele, aşa, hocus-pocus ?

— Las-o-ncolo, domnule poliţist, răspund eu cu demnitate, aş putea, dar nu vreau.

Pe urmă, mă întorc spre Banks şi-mi zornăi lanţurile.

— Domnule primar, zic, va veni curînd timpul cînd vă veţi convinge că magnetismul personal nu dă greş. Şi nici în cazul dumneavoastră n-a dat greş.

De fapt, aveam dreptate.

Cînd am ajuns lîngă poartă, zic :

— Mă Andy, s-ar putea să ne întîlnim cu careva. Mai bine scoate-mi cătuşele astea şi...

Poftim ?! Păi, sigur, era Andy Tucker. Şi asta ne-a fost planul ; aşa ne-am făcut rost de capital ca să intrăm amîndoi în afaceri.

— N-am putut niciodată să-l oblig pe Andy Tucker, partenerul meu, să se țină de etica escrocheriei pure, mi se plingea într-o zi Jeff Peters.

Andy avea prea multă imaginație ca să fie cinstit. Plănuia mereu să facă rost de sume atât de mari de bani și în chip atât de fraudulos, încît nu ar fi putut fi trecute cu vederea nici folosind chiar porțițele oferite de legile indulgente din sistemul căilor ferate.

Eu, personal, n-am crezut niciodată că pot lua banii omului dacă nu-i dau ceva în schimb — ceva în genul bijuteriilor de aur laminat, semințe de grădină, loțiune de lumbago, certificate de bursă, lac pentru șobe sau o scatoalcă după ceafă, care să-i arate omului pe ce a dat banii. Bănuiesc că aveam prin familie strămoși din Noua Anglie și le moștenisem ceva din teama grozavă, nestăpinită, față de poliție.

Dar arborele genealogic al lui Andy nu semăna cu al meu. Nu cred că și-ar fi putut recunoaște ascendenții mai departe de o corporație.

Într-o vară, cînd mă afluam prin centrul vestului și lucram pe valea Ohio în branșa cu albume de familie, prafuri pentru migrene și pentru distrus libărcile, lui Andy îi vine una din ideile lui mărețe de finanțare ilegală.

— Jeff, zice el, m-am tot gîndit că ar trebui să lăsăm baltă amatorismul de duzină și să ne îndreptăm atenția asupra a ceva mai substanțial, mai prolific. Dacă o s-o ținem așa cu pozatul mocofanilor ca să le luăm niște pîrliți de bani, o să fim catalogați drept șarlatani cu caș la gură. Ce-ar fi să ne aventurăm în tumultul vieții din zgîrie-nori și să ne înfigem colții în bizonii zdraveni care să-lăsluiesc pe-acolo ?

— Păi, îmi știi preferințele. Eu sînt pentru stilul de afaceri cinstite, legale, așa cum avem noi acum. Cînd iau bani de la un om, vreau să-i las în mînă un obiect tangibil, la care să se uite bine și să nu se mai gîndească cum

să-mi ia urma, chiar dacă obiectul nu e decît un Inel Cu Chichirez Comic Pentru Împroşcarea Parfumului în Ochiul Unui Prieten. Dar dacă îţi trece prin cap vreo idee nouă, spune-o, Andy. N-am nimic împotriva s-o ascult. Nu sînt legat pe viaţă de ciubucuri mărunte ca să dau cu piciorul în ceva mai acătării.

— Mă gîndeam, zice Andy, să facem o mică vinătoare fără goarnă sau ogari, sau camere de luat vederi, prin marea turmă a regilor Midas americani, cunoscuţi îndeobşte sub numele de milionarii din Pittsburg.

— La New York ? întreb eu.

— Nu, domnul meu, răspunde Andy, la Pittsburg. Acolo le e reşedinţa. Nu le place New Yorkul. Se mai duc ei pe acolo din cînd în cînd, pentru că aşa e obiceiul. Un milionar din Pittsburg la New York e ca musca într-o cană de cafea fierbinte — atrage atenţia şi comentariile, dar nu-i convine situaţia. New Yorkul îl ridiculizează că „vîntură” alţiia bani în oraşul ăsta de snobi, zeflemişti şi lichede. Adevărul este că, de fapt, cît timp e acolo nu cheltuieşte o leţcaie. Am văzut o notă de cheltuieli a unui individ care a făcut o excursie de zece zile în Oraşul Sforarilor. Uite cum arăta :

C.F. dus-întors	21,00
Plata trăsorii dus-întors hotel	2,00
Nota plată hotel 5 per zi	50,00
Bacşişuri	5.750,00
Total	5.823,00

Asta-i glasul New Yorkului, continuă Andy. Tot oraşul nu e altceva decît un ober-chelner. Dacă-i dai un bacşiş prea gras, se duce lingă uşă şi-şi ride de tine cu garde-robierul. Cînd un Pittsburghez vrea să-şi cheltuiască banii şi să petreacă bine, stă acasă. Acolo mergem să-l surprindem.

Ei, ca să nu mai lungesc vorba, am ascuns cu Andy verdele de Paris şi prafurile antipirine şi albumele în pivniţa unui prieten şi am luat trenul spre Pittsburg. Andy nu avea nici o stratagemă specială sau o schemă de agresiune, dar pe el nu-l părăsea nicio dată încrederea că fircu-i imorală n-o să poată face faţă ocaziei care s-ar ivi.

Ca o concesie la ideea mea de auto-conservare și corectitudine, mi-a promis că, dacă am să iau cumva parte activă și incriminatorie în vreo afacere cît de mărunță, va exista și ceva care să fie recunoscut de simțul pipăitului, văzului, gustului sau mirosului, pentru a fi transferat victimei contra banilor, așa că puteam să-mi adorm conștiința. După aceea m-am simțit mai bine și m-am prins oarecum cu inima ușoară în jocul necurat.

— Andy, zic eu în timp ce ne plimbam de-a lungul uliței cu zgură căreia i se spunea Strada Smithfield, te-ai gîndit cum o să facem cunoștință cu regii cocsului și cu exploatatorii fontei? Nu, pentru că aş putea să mă fac de rîs cu manierele mele de salon, și o să trebăluiesc unde nu trebuie cu furculița de măsline și cuțitul de plăcintă, dar n-ai impresia că intrarea noastră în saloanele producătorilor de fum *en gros* va fi ceva mai dificilă decît îți imaginezi?

— Dacă există vreun handicap, acela este rafinamentul și cultura noastră intrinsecă. Milionarii din Pittsburg sînt un grup de oameni democrați, fără pretenții, inimoși și simpli. Sînt grosolani, dar neciopliți în comportare, și deși sînt zgomotoși și bătărași, sub această fațadă se ascunde multă impolitețe și lipsă de civilizație. Aproape toți s-au ridicat de la zero și vor trăi așa pînă cînd se va obișnui orașul cu consumatorii de fumuri. Dacă ne purtăm simplu și fără afectare, dacă nu ne îndepărtăm de crîșme și continuăm să facem zgomot ca taxele de import pentru șinele de oțel, n-o să avem nici o opreliște să-i înțilnim.

Ei bine, Andy și cu mine am colindat tot orașul ca să facem sondajele de rigoare. Trebuia să ne obișnuim să-i recunoaștem pe cîțiva dintre milionari din vedere.

Unul dintre ei avea obiceiul să-și oprească automobilul în fața hotelului nostru și să ceară să i se aducă o sticlă de șampanie. Cînd chelnerul o destupa, o ducea la gură și bea direct din sticlă. Asta dovedea că pe vremuri, înainte de a face avere, fusese suflător de sticle.

Intr-o seară, Andy n-a venit la hotel la cină. Pe la ora unsprezece, intră la mine în cameră.

— Am pescuit unul, Jeff. Douăsprezece milioane. Control, uzină de laminat, ferme și gaze naturale. Un individ

clasa întâi ; nu-și dă aere. A făcut bani în ultimii cinci ani. Și-a angajat profesori să-i vîre educație în cap — artă, literatură și fleacuri de-astea.

Cînd l-am văzut, tocmai cîștigase zece mii de dolari de la unul din Corporația de Oțel. Făcuseră pariu că astăzi o să aibă loc patru sinucideri la laminorul de la Allegheny. Așa că toți care eram de față a trebuit să ne ducem și să bem cu el. M-a plăcut și m-a invitat la cină. Ne-am dus la un restaurant pe Diamond Alley. Ne-am așezat pe scăunele și am mîncat budincă de moluște, clătite cu mere și am băut vin spumos de Moselle. Pe urmă a vrut să-mi arate apartamentul lui de holtei de pe Liberty Street. Are zece camere deasupra halei de pește și drepul la baie la un etaj superior. Mi-a spus că l-a costat optsprezece mii să-l mobileze și l-am crezut. Are tablouri în valoare de patruzeci de mii într-o cameră și antichități și obiecte vechi de douăzeci de mii în alta. Îl cheamă Scudder, are patruzeci și cinci de ani, ia lecții de pian și scoate cincisprezece mii de barili de petrol pe zi din sondele personale.

— Perfect, zic eu. Introducerea merge. Dar *kay vooly voo* ?¹ La ce ne folosește timpenia cu arta ? Și petrolul ?

— Fii atent ! zice Andy, stînd gînditor pe pat, omul nu e o lichea de rînd. Cînd mi-a arătat camera cu antichități de artă, i s-a luminat tot chipul, ca ușa cuptorului de cocs. Cică dacă-i reușesc niște afaceri, o să facă colecția de tapiiserie a lui J. P. Morgan și colecția de mărgelile din Augusta, Merryland, să arate ca gușa unui struț proiectată pe ecran. Mi-a arătat pe urmă o sculptură mică, și puteai să vezi de la o poștă că e o minunăție. Avea vreo două mii de ani vechime, zicea el. Era o floare de lotus cu un chip de femeie în interior, din fildeș masiv. Scudder s-a uitat într-un catalog și mi-a descris-o. Un sculptor egiptean pe nume Kaphra a sculptat două statueti pentru regele Ramses al II-lea cam în anul înaintea crei noastre. Cealaltă nu e de găsit. Anticariatele și magazinele de specialitate au răscolit toată Europa după ea, dar se pare că s-a epuizat. Scudder a dat pe asta două mii de dolari.

¹ *Que voulez-vous ?* în transcrierea și pronunțare greșite (fr.)

— A, bun, spun eu, îmi sună ca un murmur de izvor. Parcă venisem aici să-i învățăm pe milionari să facă afaceri, nu să învățăm noi artă de la ei.

— Ai răbdare, spuse cu blindețe Andy. Poate că ră sare soarele și pentru noi.

A doua zi de dimineață Andy plecă. Nu l-am mai văzut pînă la prînz. A sosit la hotel, a traversat holul și a intrat la mine în cameră. A scos o bocceluță durdulie, cam de mărimea unui ou de gîscă, și a desfăcut-o. Era sculputura de fildeș așa cum mi-o descriesese.

— Am intrat într-un magazin prăpădit unde se și amane tează, mi-a explicat Andy ; cînd colo, văd statueta, pe jumătate ascunsă sub niște pumnale vechi și un cufăr. Cămătarul zice că o are de mai mulți ani și crede că i-au adus-o niște turci sau arabi sau alți hoți străini, care locuiau pe vremuri de-a lungul riului. I-am oferit doi dolari și probabil că și-a dat seama că mi-o doresc cu tot dinadinsul, pentru că mi-a ripostat că vreau să-i iau pîinea neagră de la gura copilașilor dacă încercam să mă tirguiesc sub trei sute treizeci și cinci de dolari. În cele din urmă mi-a lăsat-o la douăzeci și cinci. Jeff, este exact replica sculpturii lui Scudder. E bucățică ruptă. O să dea două mii pe ea rapid, cît apucă să-și pună șervetul sub bărbie. Și, mă rog, de ce n-ar fi cea adevărată, pe care a cioplit-o țiganul bătrîn ?

— Ei, chiar, de ce nu ? zic eu. Și cum o să-l convin gem să facă de bună voie achiziția ?

Andy avea planul gata pregătit și să vă spun cum l-am dus la îndeplinire. Am luat o pereche de ochelari cu lentile albastre, mi-am pus haina neagră, mi-am ciufulit părul și am devenit profesorul Pickleman. M-am dus la alt hotel, m-am înregistrat și i-am trimis o telegramă lui Scudder, să vină să mă vadă pentru o afacere importantă în domeniul artei. Liftul mi l-a adus în mai puțin de o oră. Era un individ confuz, cu o voce pătrunzătoare și mirosea a naftalină și plasturi de Connecticut.

— Bună, profesore ! zbiară el. Ce temă tratăm ?

Mi-am mai ciufulit puțin părul și l-am privit fix și albastru.

— Domnule, zic, sînteți Cornelius T. Scudder ? Din Pittsburg, Pensylvania ?

— Eu sint. Hai să bem ceva.

— N-am nici poftă și nici timp de asemenea distracții vătămătoare și pernicioase. Vin din New York pentru o afa... chestiune de artă. Acolo am aflat că sînteți proprietarul unei sculpturi egiptene în fildeș de pe timpul lui Ramses al II-lea, reprezentînd capul Reginei Isis într-o floare de lotus. N-au fost făcute decît două asemenea sculpturi. Una este pierdută de mai mulți ani. Recent am descoperit-o și am cumpărat-o într-un magazin de amane... într-un muzeu obscur din Viena. Aș dori să o cumpăr pe a dumneavoastră. Spuneți cit vreți pe ea.

— Ei, lovi-m-ar damblaua, profesore, zice Scudder. Ați găsit-o pe cealaltă ? Să vi-o vînd eu ? ! Nu. Nu cred că Scudder Cornelius are nevoie să vîndă ceea ce vrea să păstreze. Aveți sculptura, profesore ?

I-o arăt lui Scudder. O examinează atent pe toate fețele.

— Asta e, zice el. E replica la a mea, linie cu linie. Să-ți spun cum facem. Nu vînd, dar cumpăr. Îți dau două mii cinci sute pe ea.

— Dacă dumneavoastră nu vindeți, atunci vînd eu. Dar numai hîrtii mari, vă rog. Nu-mi place să vorbesc prea mult. Astă-scară mă întorc la New York. Mîine țin o conferință la acvariu.

Scudder trimite un cec și hotelul mi-l plătește. Pe urmă pleacă cu piesa antică și eu mă întorc de grabă la hotel, la Andy, după cum stabiliserăm.

Andy bătea camera în lung și în lat și se uita la ceas.

— Ei ? întreabă el.

— Două mii cinci sute ; bani gheață.

— Avem exact unsprezece minute să prindem rapidul B & O spre vest. Ia-ți bagajul...

— Dar ce-i graba asta ? zic eu. A fost un tîrg cîstit. Și chiar dacă a fost doar o imitație, o să-i trebuiască ceva timp ca să-și dea seama. Părea convins că e autentică.

-- Este autentică, răspunde Andy. Era a lui. Ieri cînd m-am uitat la antichități, a ieșit o clipă din cameră și am băgat-o în buzunar. Hai, ai de gînd să-ți iei valiza și să te grăbești ?

— Atunci, ce-a fost povestea aia că ai găsit-o la amanet?

— Ei, răspunde Andy, din respect pentru conștiința ta. Hai !

Din volumul
CĂILE SOARTEI

Mi-a stîrnit interesul cînd cobora de pe bac la Desbrosses Street. Avea aerul că e familiarizat cu  misferele  i luminile  i că intra în New York ca st p n al unor domenii, venit să le reviziteze după o absen   de c ţiva ani. Dar mă g ndeam că, în ciuda aerului său, nu pusese p n  atunci piciorul pe pietrele alunecoase ale Orașului cu Prea Mulţi Califi.

Purta haină largi de o culoare stranie, cafeniu-albăstruie,  i o pălărie panama cuminte, fără cre  turile  i  ndoiturile fudule cu care crescătorii de c ini din nord  i desfigurează coifurile tropicale. Mai mult, era omul cel mai ur t din c ji am  nt lnit. Ur ţenia lui nu era respingătoare, ci izbitoare — un fel de neregularitate a trăsăturilor  i o necizelare în genul lui Lincoln, care te umplea de vrajă, mirare  i m hnire. A a arătau probabil demonii sau statuile de la prora vaselor, metamorfozate de aburi. După cum mi-a spus după aceea, se numea Judson Tate ; puteam să jur că ăsta  i era numele. Avea cravata de mătase trecută printr-un inel cu topaz  i un baston din vertebre de rechin.

Judson Tate m-a abordat cu ni te întrebări vagi  i r zle e despre străzile  i hotelurile din ora , în maniera cuiva care a uitat o clipă ni te amănunte fără importanță. N-aveam nici un motiv să-mi denigrez propriu-mi hotel liniștit din cartierul central ; a a că zorile ne-au găsit tot împreună, m nca i  i b u i (pe cheltuiala mea)  i gata să ne a ez m în scaune  i să fumăm într-un col  liniștit al holului.

Judson Tate avea ceva în minte  i acel ceva a încercat să mi-l transmită  i mie. Mă acceptase ca prieten ;  i c nd i-am privit m na ca de matelot, uria    i cafenie ca tutunul, cu care  i sublinia ideile la  ase degete de nasul meu, m-am întrebat dacă nu cumva  i du m nia împotriva străinilor  i n p dea la fel de brusc. C nd a început să vorbească, mi-am dat seama că avea într- nsul o anume

putere. Vocea îi era ca un instrument plin de convingere, la care cînta cu o măiestrie amăgitoare dar sigură. Nu încerca să te facă să-î uiți urîtenia ; şi-o arunca în faţă şi o folosea ca o parte din farmecul povestirilor. Dacă închideai ochii, puteai să te duci după flautul prinzătorului âstuia de şoareci cel puţin pînă la zidurile Hamelin-ului. Mai departe de acolo ar fi fost pueril să te aventurezi. Dar să-l lăsăm să-şi cînte melodia după textul propriu, aşă încît, dacă e prea plictisitor, să poarte vina arta muzicală.

— Femeile. spunea Judson Tate, sînt nişte fiinţe misterioase.

M-am dezumflat. Nu venisem acolo să ascult asemenea ipoteză veche de cînd lumea — acest sofism demodat, combătut de mult, şubred, plat, illogic, atacabil şi evident — asupra falsităţii antice, ticăloase, plictisitoare, prăpădite, nefondate, insidioase, pe care femeile însele au iniţiat-o şi pe urmă au insinuat-o, au strecurat-o, au vîrit-o, au răspîndit-o şi au promulgat-o cu ingeniozitate în urechile bărbaţilor prin metode secrete, tainice şi înşelătoare, cu scopul de a-şi susţine, a promova şi a-şi consolida propriile farnece şi planuri.

— Ei, mai ştii ! i-am ripostat în stil popular.

— Ai auzit vreodată de Oratama ?

— Poate. Îmi sună ca numele unei dansatoare în poante, sau ca o suburbie, sau e cumva un parfum ? Ceva în genul ăsta, oricum.

— E un oraş pe coasta unei ţări străine despre care habar nu ai şi nu pricepi nimic. E o ţară guvernată de un dictator şi bîntuită de revoluţii şi revolte. Acolo s-a petrecut cea mai mare dramă a vieţii, avîndu-i ca protagonişti pe Judson Tate, omul cel mai urît al Americii, pe Fergus McMahan, cel mai chipeş aventurier din istorie sau din imaginaţie, şi pe seînorita Anabela Zamora, frumoasa fiică a primarului Oratamei. Şi încă ceva — nicăieri pe glob, cu excepţia departamentului *Trienta y tres* din Uruguay, nu creşte planta *chuchula*. Produsele exportate de ţara despre care îţi vorbesc sînt lemn nobil, lacuri, aur, cauciuc, fildes şi cacao.

— Nu ştiam că America de Sud produce fildes.

— Greșești de două ori, răspunse Judson Tate, distribuindu-și cuvintele pe parcursul a cel puțin o octavă din voce. N-am spus că țara despre care-ți vorbesc este în America de Sud ; sînt atent, dragule ; am fost amestecat în politică pe acolo, să știi. Dar chiar și așa, am jucat șah cu președintele, folosind un set de piese sculptate din oasele nazale ale unui tapir — unul din speciemenele care trăiesc în Cordilieri, din încrengătura *perissodactyle ungulates* ; era la fel de frumos ca și fildeșul. Dar eu vroiam să-ți vorbesc despre idile, aventuri și apucăturile femeiești, nu despre animale zoologice. Cincisprezece ani de zile am deținut puterea în umbra bătrînului Sancho Benavides, zis Menghina Imperială a republicii. I-ai văzut poza în ziare — un negru fleșcăit, cu perciuni atîrnați, în mina dreaptă cu un sul ca cele pe care sînt trecute nașterile în Biblia familiei. Ei bine, potentatul ăsta de ciocolată constituia mereu cel mai interesant subiect pretutindeni unde se întindea zona celor de culoare pe paralelele latitudinii. Se încheiau pariuri dacă urma să tragă la Hall of Fame sau la Bureau de Combustibles. Ar fi fost precis poreclit Roosevelt-ul continentului de sud, dacă nu s-ar fi întîmplat ca Grover Cleveland să fie președinte la vremea aceea. A deținut puterea timp de mai multe mandate și de altfel candida după ce își numea întotdeauna propriul succesor temporar.

Dar nu Benavides, Eliberatorul, își cîștigase faima. Nu el. Ci Judson Tate. Benavides era doar căpușa de pe pielea cuiva. Eu îi spuneam cînd să declare război, cînd să sporească impozitul la mărfurile de import, sau cînd să poarte pantalonii de la costumul imperial. Dar nu asta vroiam să-ți spun. Cum am ajuns eu în postul ăla ? Să-ți povestesc. Pentru că sînt cel mai talentat povestitor din cîți au articulat sunete, încă de pe vremea cînd Adam a deschis ochii, a dat deoparte sărurile și a întrebat : „Unde mă aflu ?“

După cum observi, sînt aproape cel mai urît individ, în afara galeriei de fotografii cu primii adepți ai științei creștine din Noua Anglie. Ca urmare, încă din fragedă pruncie, mi-am dat seama că trebuie să suplinesc lipsa farmecului cu elocința. Așa am și făcut. Eu obțin ce-mi doresc. În chip de culise și de voce șoptită a bătrînului

Benavides, am făcut ca marile forțe politice, cum ar fi Talleyrand, Madame de Pompadour și Loeb, să pară la fel de nesemnificative ca o minoritate în parlament. Puteam să creditez sau nu națiuni, să conving armatele să doarmă pe cîmpul de luptă, să stăvilesc insurecțiile, agitațiile, impozitele, alocațiile sau excedentele, numai cu cîteva cuvinte, și să chem cu același trîl ca de pasăre și zăvozii războiului, și porumbelul păcii. Nu mi-au stat niciodată în cale frumusețea, epoleții, mustățile răsucite sau profilurile grecești. Cînd mă privesc pentru prima oară, oamenii se cutremură. Dar, numai dacă nu se află în ultima fază de *angina pectoris*, devin ai mei în zece minute după ce le vorbesc. Nu contează — femei, bărbați — îi cîștig imediat. Cred că nici nu-ți imaginezi că femeile ar putea îndrăgi un bărbat cu un chip ca al meu, ai ?

— A, ba da, domnule Tate, i-am spus. Istoria mustește și ficțiunea a secăt de atîția oameni urîți care au fermecat femeile. Se pare...

— Scuză-mă, mă întrerupse Judson Tate, dar nu pari să înțelegi. Ascultă-mi întîi povestirea.

Fergus McMahan era un prieten de-al meu din capitală. Ca bărbat frumos, trebuie să recunosc, era imbatabil. Avea bucle blonde, ochi albaștri veseli și trăsături regulate. Se spunea că semăna cu o statuie pe nume Her Mes, zeul elocinței și al graiului, care se odihnește pe undeva printr-un muzeu din Roma. Bănuiesc că a fost vreun anarhist neamț. Țștia întotdeauna se odihnesc și vorbesc.

Dar Fergus nu era prea vorbăreț. Fusesse crescut în ideea că pentru a fi frumos trebuie să faci bine. Conversația lui era la fel de edificatoare ca și picătura ce se scurge din tavan într-o tîgaie, la capul patului, cînd vrei să dormi. Dar noi doi a trebuit să ne împrietenim — poate pentru că ne deosebim atît de mult, nu crezi ? Îi făcea plăcere lui Fergus să-mi privească chipul de mască cînd mă bărbieream, și sînt sigur că, ori de cîte ori îi ascultam suvoitul de zgomote laringiale pe care el le numea conversație, mă umpleam de bucurie că eu sînt o fintînă cu gura de aur.

Odată a fost necesar să mă duc la orașul de pe coastă, Oratama, ca să liniștesc niște tulburări politice și să cio-pîrșesc cîteva capete de pe la vamă și departamentele mi-

lilare. Fergus, care avea în stăpînire concesiunile de înghețată și chibrituri cu fosfor din republici, a zis că vine și el să-mi înă companie.

Așa că, în clinchetul clopoțelilor de la gîtul măgărușilor, galopăm noi spre Oratama și luăm în stăpînire în scurt timp orașul. Zic luăm, dar de fapt eu l-am luat. Toți oamenii din patru națiuni, două oceane, un golf și un istm, cinci arhipelaguri în jur, au auzit de Judson Tate. Gentleman-ul aventurier, mi se spunea. S-a scris mult despre mine în cinci coloane ale ziarelor galbene, patruzeci de mii de cuvinte (cu decorațiuni marginale) într-o revistă lunară, și o notiță pe pagina a douăsprezecea în „New York Times”. Dacă frumusețea lui Fergus McMahan a contribuit cît de cît la primirea noastră în Oratama, îmi mănînc borul de la pălărie. Pentru mine au atîrnat ghirlande și ramuri de palmier. Nu sînt invidios ; pur și simplu expun faptele. Oamenii erau Nabucodonosori ; mușcau iarba în fața mea ; n-aveau țărînă s-o muște. Se ploconeau pe dinaintea lui Judson Tate. Știau că eu sînt eminența cenușie din umbra lui Sancho Benavides. Un singur cuvînt de-al meu era mai mult decît ar fi fost pentru cineva biblioteca din East Aurora cu filele netăiate. Și totuși, sînt persoane care-și petrec ore întregi ca să-și aranjeze fețele — se dau cu cremă, își masează mușchii (întotdeauna cei din jurul ochilor), dau jos grăsimea cu tinctură de benzoe, își ard negii — toate cu ce scop ? Să arate chipeși. Vai, ce greșeală ! Doctorii-esteticieni ar trebui să se concentreze asupra laringelui. Vorbele fac mai mult decît să ai pe vino-ncoa', discuția mai mult decît dichiseala, palavrele mai mult decît paralele, măguliările mai mult decît mărirea — adică fonograful în loc de fotograf. Dar să-ți spun mai departe ce începusem.

Astorii locali ne-au cazat pe mine și pe Fergus la Clubul Centipede, o construcție cu etaj, clădită pe pilaștri udați de valuri. Fluxul este doar de nouă țoli. Mai-marele prichindel al orașului veni și ne făcu temencle adînci. A, nu pentru Her Mes. Auziseră de Judson Tate.

Într-o după-amiază, eu și Fergus McMahan stătcam pe coridorul cu alge de la Centipede ; beam rom cu gheață și discutam.

— Judson, spune Fergus, în Oratama locuiește un **înger**.

— Cît timp nu-l cheamă Gabriel, de ce să vorbești de **parcă** ai fi auzit sunind trimbițele Judecării de Apoi ?

— E señořita Anabela Zamora. E... e... e frumoasă ...al **dracului** !

— Bravo ! spun eu, rizînd în hohote. Ai elocința unui îndrăgostit adevărat, priceput la descrierea frumuseții iubitei. Îmi amintești de Faust cînd o curta pe Margareta, adică, dacă cumva i-a făcut curte după ce au ieșit din scenă.

— Judson, spune Fergus, știi că ești lipsit de frumusețe ca un rinocer. E imposibil să te intereseze femeile. Sînt topit după domnișoara Anabela. De-asta îți spun.

— A, *seguramente*, zic. Știu că am un profil ca un zeu aztec care păzește o comoară îngropată ce n-a existat niciodată în ținutul Jefferson, Yucatan. Dar eu reprezint puterea cît vezi cu ochii în țara asta ; am ranguri și împuterniciri. Și încă o dată îți spun că, atunci cînd provoc oamenii într-o partidă de rostiri orale, vocale și laringiale, de obicei nu-mi limitez partea mea de argumente la ceea ce poate fi asemuit cu reproducerea fonografică ieftină a delirului unei meduze.

— A, știi, recunosc cu amabilitate Fergus, că nu sînt prea priceput în vorbe de clacă. Sau chiar vorbe mari. De asta îți povestesc. Vreau să mă ajuți.

— Cum anume ?

— Am plătit serviciile guvernantei señořitei Anabela, care se numește Francesca. Ție ți-a mers vestea în țara asta, Judson, de bărbat de seamă și erou.

— Da, așa-i. Și o merit.

— Iar eu, spune Fergus, sînt cel mai chipeș bărbat între cercul arctic și ghețurile antarctice.

— Cu amendamente la fizionomie și geografie, îți las întîietatea.

— Noi doi am putea s-o cîștigăm pe señořita Anabela Zamora. Doamna, după cîte știi, face parte dintr-o veche familie spaniolă și este intangibilă ca o stea ; nu poți decît s-o urmărești cum trece într-o *carruaje* a familiei după-amiezile, în josul piațetei, sau s-o zărești seara prin ferestrele zăbrelete.

— S-o cîștigăm pentru care dintre noi ? l-am întrebat.

— Pentru mine, bineînțeles, răspunse Fergus. Tu nici n-ai văzut-o. Acum ascultă : am făcut în așa fel încît să flu arătat cu degetul de către Francesca ca fiind tu ; și nu o dată. Cînd mă vede în piațetă, ea crede că se uită la don Judson Tate, cel mai mare erou, om de stat și figură romantică din țară. Cu reputația ta și cu chipul meu, cum poate să reziste o femeie ? A auzit, bineînțeles, totul despre istoriile tale cutremurătoare. Și m-a și văzut. Mai își poate dori altceva ? întrebă Fergus.

— Nu se poate mulțumi cu mai puțin ? Cum putem să despărțim atracțiile noastre reciproce și cum să repartizăm veniturile ?

Și pe urmă Fergus îmi dezvăluie planul. Casa primarului, don Luis Zamora, are un *patio*, bineînțeles — un fel de curte interioară care dă spre stradă. Într-un colț este fereastra fiicei, întunecoasă ca un beci. Și ce crezi că-mi cere să fac ? Păi, cunoscîndu-mi farmecul, libertinajul și măiestria limbajului, îmi propune să merg în *patio* la miezul nopții și s-o curtez în locul lui — în locul frumosului pe care tocmai l-a văzut în piațetă, crezînd că este don Judson Tate.

Mă gîndesc de ce n-aș face-o pentru el — pentru prietenul meu, Fergus McMahan ? Faptul că mă rugase era un compliment — o recunoaștere a propriilor sale defecte.

— Sculptură mută, albă cum e crinul, cu părul mățâsos și lustruită toată, îi zic eu, o să te ajut. Aranjează treburile și condu-mă în întunericul de la fereastra ei, și suvoiul meu de conversație o să curgă la lumina lunii, și va fi a ta

— Să n-o lași să-ți vadă chipul, Jud, spune Fergus. Te rog din suflet să nu-ți arăți chipul. Îți sînt prieten în toate stările sufletești, dar asta este o afacere. Dacă aș putea vorbi ca tine, nu te-aș mai ruga. Dar văzîndu-mă pe mine și ascultîndu-te pe tine, nu vād cum nu s-ar lăsa cîștigată.

— De tine ? îl întreb.

— De mine, răspunde Fergus.

Ei bine, Fergus și guvernanta, Francesca, au avut grijă de aranjament. Și într-o seară mi-au adus o pelerină neagră, lungă, cu guler înalt și m-au condus la miezul nopții spre casa frumoasei. Am stat lîngă fereastră în *patio* pînă am auzit o voce suavă și dulce ca șoapta unui înger, de

partea cealaltă a zăbrelelor. Nu reușeam să deslușesc decît o formă vagă, îmbrăcată în alb ; și fiindu-i fidel lui Fergus, mi-am ridicat gulerul, căci era luna iulie — o vreme umedă, cu nopți reci. Înăbușindu-mi un hohot de ris la gîndul că Fergus era cu limba împiedicată, am început să vorbesc.

Ei bine, prietene, am vorbit o oră către seînorita Anabela. Spun „căt-re“ pentru că nu era „cu“. Din cînd în cînd ea mai zicea „Ah, seînor“, sau „zău, nu glumești ?“ sau „Știu bine că nu crezi o iotă din ce spui“, și lucruri de felul ăsta, pe care le spun femeile cînd li se face curte așa cum trebuie. Amîndoi știam și engleza și spaniola, așa că am încercat să cîștig inima doamnei pentru Fergus în ambele limbi. Dacă n-ar fi fost zăbrelele de la fereastră, aș fi întrebuintat doar una. La capătul unei ore, mă concedie și-mi dădu un trandafir mare și roșu. I l-am înminat lui Fergus acasă.

Timp de trei săptămîni, o dată la trei sau patru nopți, îl intruchipam pe prietenul meu în *patio*, la fereastra seînoritei Anabela. În cele din urmă a recunoscut că inima ei îmi aparținea și că mă văzuse în fiecare după-amiază cînd se plimbases prin piațetă. Bineînțeles că-l văzuse pe Fergus, nu pe mine. Dar pe ea o cuceriseră vorbele mele. Ce-ar fi făcut Fergus dacă s-ar fi dus acolo, în bezna unde nu i se distinge frumusețea, și n-ar fi fost în stare să articuleze un cuvînt ?

În ultima noapte mi-a promis că va fi a mea, adică a lui Fergus. Și și-a întins mîna printre zăbrele să i-o sărut. Am depus sărutul și l-am dus vestea lui Fergus.

→ Puteai să mă lași pe mine să-i sărut mîna, zise el.

— Asta o să-ți fie meseria de acum înainte. Numai asta o să faci, fără să deschizi gura. Poate după ce i se va părea că s-a îndrăgostit de tine, n-o să mai bage în seamă diferența între conversația adevărată și firniitul nearticulat pe care-l scoți.

Ei, eu n-o văzusem pe seînorita Anabela niciodată. Așa că, a doua zi, Fergus mă roagă să merg cu el prin piațetă să urmăresc promenada zilnică și defilarea societății din Oratama, un spectacol care nu mă interesa. M-am dus totuși ; cîinii și copiii au luat-o la sănătoasa spre pîlcurile de bananieri și manglieri cînd mi-au zărit chipul.

— Uite-o că vine, zise Fergus răsucindu-și mustața — cea în alb, în caleașca deschisă, cu calul negru.

Am privit și am simțit că-mi fuge pământul de sub picioare. Căci sehorita Anabela era cea mai frumoasă femeie din lume și din clipa aceea unica femeie în ceea ce-l privea pe Judson Tate. Am văzut dintr-o dată că eu trebuie să fiu al ei și ea a mea pentru totdeauna. M-am gândit cum arăt și mi s-a făcut rău. Și pe urmă m-am gândit la celelalte talente ale mele și din nou mi-am revenit. Și eu care o curtasem trei săptămîni pentru altcineva !

În timp ce caleașca sehoritel Anabela trecea încet pe lângă noi, ea îi aruncă lui Fergus o privire lunguroasă și prelungă din colțul ochilor ei negri ca noaptea, o privire care l-ar fi trimis pe Judson Tate în rai în caleașca cu roți de cauciuc. Dar pe mine nici nu mă băgă în seamă. Și în timpul asta, individul cel chipeș își mîngîie cîrlionții, se smîrcește și se fudulește ca un Casanova.

— Ce părere ai, Judson ? mă întrebă Fergus, ambetat.

— Uite ce e — va fi doamna Judson Tate. Eu nu umblu cu minciuni cu prietenii. Așa că ține minte avertismentul.

Am crezut că Fergus o să moară de ris.

— Măi, măi, măi, face el, tu cu mutra ta de gogoasă stătută ! Te-a prins și pe tine în mreje, așa-i ? În regulă ! Dar ai cam întîrziat. Francesca mi-a spus că Anabela nu mai vorbește toată ziua și noaptea decît despre mine. Bineînțeles că-ți rămîn îndatorat pentru ce i-ai susurat în auz, serile. Dar știi ceva, am impresia că și eu aș fi putut să fac lucrul ăsta.

— Doamna Judson Tate. Să nu uiți. Trebuie să ai gura mea ca să îți se potrivească la chip, băiete. Tu nu-mi poți împrumuta înfățișarea, dar nici eu limba. Ține minte numele ăsta pe care ai să-l găsești pe cărțile de vizită : „Doamna Judson Tate“. Atît.

— Bine, spune Fergus, rîzînd iar. Am vorbit cu tatăl-său, primarul, și e de acord. Mîine seară dă un baile în noul depozit de mărfuri. Dacă-ți face plăcere să dansezi, Jud, te aștept, să îți-o prezint pe viitoarea doamnă McMahan.

A doua zi seara însă, cînd muzica se auzea cel mai tare la balul dat de primarul Zamora, își face apariția Judson

tate, în haine noi de etamină, de parcă era cel mai mare om al națiunii, ceea ce și era de fapt.

Cînd mi-au zărit chipul, muzicanților le-au sărit mîinile de pe clape și vreo două seînorite sfioase au țipat scurt. Dar primarul vine țăntoș spre mine și aproape că-mi șterge bombeurile cu fruntea. Nici un chip frumos nu mi-ar fi putut cîștiga primirea aceea.

— Am auzit multe, seînor Zamora, zic eu, despre farmeceale fiicei dumitale. Mi-ar face plăcere să-i fiu prezentat.

Lîngă perete, erau înșirate vreo șase duzini de balanșoare de răchită, cu șervețele roz brodate, pe brațe. Într-unul din ele stătea seînorita Anabela, într-o rochie albă și cu coturni roșii, în păr cu perle și musculițe de aur. Fergus era la capătul celălalt al camerei, încercînd să se dîscotorosească de doi pisălogi și de o miorlăită.

Primarul mă duce la Anabela și-mi face cunoștință. Cînd m-a privit prima oară, a scăpat evantaiul și era cît pe ce să se răstoarne cu balansoarul. Dar eu sînt deprins cu lucruri d-astea.

M-am așezat lîngă ea și am început să-i vorbesc. Cînd m-a auzit vorbind, a sărit în sus ca arșă și ochii i-au ieșit din orbite ca la aligatori. Nu putea să stabilească legătura dintre voce și chipul meu. Eu însă continuam să-i vorbesc în cheia do, care este cheia doamnelor ; curînd s-a așezat cuminte la loc pe scaun și în ochi i-a apărut o expresie visătoare. O imblînzeam. Auzise de Judson Tate, știa ce om valoros era și ce lucruri nemaipomenite realizase ; și astea toate pledau în favoarea mea. Dar, bineînțeles, a cam șocat-o că nu eram frumosul care îi fusese arătat drept marele Judson. Și pe urmă am luat-o pe spaniolă, care e mai potrivită decît engleza pentru anumite scopuri, și am făcut din ea o harpă cu o mie de corzi. Am trecut de la cheia sol de jos, la cheia fa major de sus. Mi-am strunit vocea pe poezie, artă, idile, flori și razele lunii. Am repetat cîteva versuri pe care i le murmurasem noaptea la fereastră și am știut, dintr-o luminică bruscă jucăușă în ochi, că a recunoscut în vocea mea tonul misteriosului ei pețitor nocturn.

Oricum, îl concediasem pe Fergus McMahon. Ah, vocalizele sînt artă adevărată, nu încapă discuție. Nu-i fru-

mos ce e frumos, e frumos ce trîncănește. Așa sună noul proverb.

Am luat-o pe seînorita Anabela la o plimbare prin livada de lămii, în timp ce Fergus, desfigurîndu-se cu o încruntare urită, valsa cu miorlăita. Înainte de a ne întoarce, i-am cerut permisiunea să vin la fereastră, în patio a doua zi la miezul nopții, ca să-i mai vorbesc.

A fost destul de simplu. În două săptămîni, Anabela mi-era logodnică și Fergus ieșise din competiție. A primit vestea destul de calm pentru un frumos ca el, dar mi-a spus că nu are de gînd să renunțe.

- - S-ar putea ca vorbele să fie foarte bune, Judson, deși n-am considerat niciodată că merită să fie cultivate. Dar ca să te aștepți doar ca vorbele să înlocuiască cu succes un chip ca al tău pentru grațiile unei doamne, e ca și cum te-aștepți să te sature numai auzind gongul de masă.

Dar, stai că încă n-am ajuns la ce vroiam să-ți povestesc. Într-o zi, după ce călărisem mult prin soarele torid, m-am dus să mă scald în apele reci ale lagunei de la marginea orașului, ca să mă răcoresc.

În seara aceea, după ce s-a lăsat întunericul, am trecut pe la primar s-o văd pe Anabela. Începusem să trec în fiecare seară și după o lună urma să ne căsătorim. Arăta ca o privighetoare, o gazelă, un trandafir japonez și ochii îi erau strălucitori și blînzi ca două lingurițe de caimac luate de pe Calea Laptelui. Îmi privi trăsăturile urite fără teamă și repulsie. Ba chiar mi s-a părut că citesc o expresie de profundă admirație și afecțiune, ca cea pe care i-o aruncase lui Fergus în piațetă.

M-am așezat și am deschis gura să-i spun Anabelei ceea ce îi făcea plăcere — că era un trust care monopolizase toată drăgălășenia pămîntului. Am deschis gura, și în loc de complimentele modulate, obișnuite și vorbele de dragoste, mi-a ieșit un gîjîit slab ca al unui copil bolnav de gîlci. Nici un cuvînt, nici o silabă, nici un sunet inteligibil. Răcisem la laringe cînd mă scăldasem.

Două ore am încercat s-o amuz pe Anabela. A vorbit și ea destul de mult, dar fără chef. Cea mai slabă încercare a mea de a vorbi aducea cu sunetul scos de o scoică cînd vrea să cînte „Viața pe valul oceanului” la reflux. Se părea că ochii Anabelei nu se opreau asupra mea atît de

des ca de obicei. Nu aveam nimic cu care să-i farmec auzul. Ne-am uitat la poze și ea a cîntat puțin și foarte prost la gitară. Cînd am plecat, mi s-a părut că-și ia la revedere cu răceală sau cel puțin cu gîndurile duse.

Asta a ținut cinci seri la rînd.

În cea de a șasea zi, a fugit cu Fergus McMahan. Se știa că fugiseră cu un iaht în direcția Belize. Eram cu opt ore în urma lor — într-un vapoaraș cu aburi aparținînd Departamentului Coroanei.

Înainte de a mă îmbarca, m-am repezit pînă la botica bătrînului Manuel Iquito, un farmacist pe jumătate indian. Nu puteam să vorbesc, dar i-am arătat gîtul și am scos un sunet ca aburul care țîșnește pe coș. După tradiția țării, într-o oră urma să fiu servit. M-am întins peste tejghea, l-am înșfăcat de grumaz și i-am arătat din nou gîtul. A mai căscat o dată și mi-a vîrit în mînă o sticlură cu un lichid negru.

— Luați o linguriță la două ore, mi-a spus.

I-am aruncat un dolar și am zbughit-o spre vapor.

Am ajuns în portul Belize cu treisprezece secunde în urma iahtului cu Anabela și Fergus. Au pornit spre țarm într-o luntre exact cînd barca mea era coborîtă. Am încercat să le ordon marinarilor să vîslească mai repede, dar sunetele mi s-au stins în laringe. Pe urmă mi-am amintit de medicamentul bătrîntului Iquito, am scos sticlura și am luat o înghițitură.

Cele două bărci au ajuns la țarm în aceeași clipă. M-am dus direct la Anabela și Fergus. Ochiul ei se opriră o clipă asupra mea ; pe urmă și-i îndreptă încrezători și plini de simțire spre Fergus. Știam că nu pot să vorbesc, dar eram disperat. Singura mea speranță se afla în vorbe. Nu puteam să stau lingă Fergus și să-l provoc la un concurs de frumusețe. Involuntar, laringele și epiglota încercau să reproducă sunetele pe care mintea mea cerea să fie rostite de organele vorbirii.

Spre marea mea surprindere și desfătare, cuvintele se rostogoliră clar și spumos, cu rezonanță, desăvîrșit modulate, pline de expresie, de putere și de o emoție îndelung stăvilită.

— *Señorita Anabela*, încep eu, aş putea să vă spun ceva între patru ochi ?

Cred că nu mai este nevoie să-ţi dau detalii, *aşa-lă* ! Foarte bine. Vechea elocinţă îmi revenise. Am dus-o pe Anabela sub palmierii de cocos şi din nou am vrăjit-o cu vechiul meu debit verbal.

— Judson, mi-a spus ea, cînd îmi vorbeşti nu mai aud nimic altceva — nu mai văd nimic — nu mai există nimeni şi nimic pe lume pentru mine.

Ei, cam asta e povestirea. Anabela s-a întors la Oratama pe vaporeşul meu. Nu ştiu ce s-a mai întîmplat cu Fergus. Nu l-am mai văzut. Anabela este acum doamna Judson Tate. Te-am plictisit mult ?

— Nu, i-am răspuns. M-au interesat întotdeauna studiile psihologice. O inimă omenească, în special a unei femei, este un lucru frumos de contemplat.

— Este, spuse Judson Tate. Ca şi traheea şi bronhiile omului. Şi laringele. Ai studiat vreodată traheea ?

— Niciodată. Dar mi-a plăcut mult povestirea. Aş putea să te întreb ce mai face doamna Tate, cum se simte şi cu ce se ocupă ?

— A, sigur. Locuim pe Bergen Avenue, în Jersey City. Clima din Oratama nu i-a priit doamnei Tate. Bănuiesc că n-ai disecat niciodată cartilagiile aritenoide ale epiglotei, nu ?

— Păi, nu prea. Nu sînt chirurg.

— Scuză-mă, dar orice om ar trebui să ştie măcar atîta anatomie şi terapeutică cît să-şi păzească sănătatea. O răceală bruscă poate declanşa o bronşită a vaselor capilare sau o inflamaţie a veziculelor pulmonare care poate duce la o afecţiune gravă a organelor vocale.

— Poate, zic eu, puţin nerăbdător ; dar asta nu se face cu una cu două. Vorbind despre manifestările stranii ale afecţiunii femeilor, eu...

— Da, da, mă întrerupse Judson Tate, au nişte manifestări aparte. Dar tocmai îţi spuneam : cînd m-am înapoiat la Oratama, am aflat de la Manuel Iquito ce pusesese în siropul pentru dregerea glasului. Ți-am spus ce iute m-a însănătoşit. Îl făcuse din planta *ekuchula*. Acum, fii atent !

Judson Tate scoase o cutiuță albă lunguiață din buzunar.

— Pentru orice tuse, sau răceală, sau răgușeală, sau afecțiune bronșică sau orice altceva, am aici cel mai mare remediu al lumii. Vezi formula tipărită pe cutie. Fiecare tabletă conține lemn dulce, două picături de balsam, ulei de anason, ulei de gudron, oleo-rășină și extras fluid de *chuchula*.

Am venit la New York cu scopul să organizez o companie pentru comercializarea celui mai mare remediu pentru afecțiunile de gât care a fost descoperit vreodată. Pentru moment vînd pastilele cu bucata. Am aici o cutie care conține patru duzini și le vînd pe mica sumă de cincizeci de cenți. Dacă suferi de...

M-am ridicat și am plecat fără să scot un cuvînt. Am mers agale pînă la părculețul de lîngă hotel, lăsîndu-l pe Judson Tate singur cu conștiința lui. Mă simțeam jignit. Îmi îndrugase o povestire de care aș fi putut să mă servesc. Era străbătută de un suflu al vieții și avea, e adevărat, și puțină atmosferă fabricată, care însă ar fi ținut dacă știai cum s-o prezinți pe tarabă, la piață. Și în cele din urmă se dovedise doar o tabletă comercială, acoperită de crusta dulce a ficțiunii. Cel mai prost lucru era că eu personal n-o puteam vinde. Oficiile de reclame și casieriile mi-ar fi rîs în nas. Și nici n-ar fi ținut ca producție literară. Deci, m-am așezat pe o bancă alături de alți nemulțumiți, pînă cînd mi-am simțit pleoapele grele.

M-am înapoiat în cameră, după cum îmi stătea în obicei, și am citit povestiri dintr-o revistă preferată, timp de o oră. Asta ca să-mi întorc gîndurile înapoi spre artă.

— Și pe măsură ce citeam cite o povestire, o aruncam pe podea. Fiecare autor, fără nici o excepție care să-mi aline sufletul, scria cu însuflețire și animație despre o anume marcă de automobil care părea că le stăpînește bujiile creierului.

Și cînd am aruncat-o și pe ultima, am prins curaj.

— Dacă cititorii pot înghiți atîtea automobile proprietate personală, mi-am zis eu în sinea mea, n-ar trebui

să-și piardă răbdarea cu Tabletele Bronhitice din Amestec Magic cu *Chuchula* ale lui Tate.

Așa că, dacă vedeți povestirea asta tipărită, veți înțelege că afacerile sînt afaceri și că dacă Arta o ia prea mult înaintea Comerțului, va trebui ca el să goncască repede ca s-o ajungă.

Aș mai putea adăuga, ca să fac lucrurile așa cum trebuie, că planta *chuchula* nu se găsește de cumpărat la farmacie.

Robbins, reporter la *Picayune*, și Dumars, de la *L'Abeille* — vechiul ziar francez care a tot bîzîit aproape un secol — erau buni prieteni, așa cum o dovediseră anii în care urcaseră și coboriseră împreună pe scara succesului. Stăteau și acum acolo unde obișnuiau să se întâlnească — în micuța cafenea foarte căutată a lui Madame Tibault din Dumaine Street. Dacă vă e cunoscut localul, o să vă facă plăcere să vi-l amintiți. E micuț și întunecos, cu șase măsuțe lustruite, unde poți să stai și să bei cea mai bună cafea din New Orleans, și cel mai bun amestec de absint care poate rivaliza cu cele pe care Sazerac le oferă drept cele mai bune. Madame Tibault, corpulentă și plină de indulgență, prezidează la casă și-ți ia banii. Nicolette și Mémé, nepoatele lui Madame, cu șorțulețe delicioase, aduc băuturile dorite.

Dumars, cu desfătarea unui creol adevărat, își sorbea absintul cu ochii pe jumătate închiși, înconjurat de roto-coale de fum de țigară. Robbins trecea în revistă ediția matinală a lui *Picayune*, pescuind, ca tinerii reporteri, greșelile grosolane de paginație și corecturile de invidiat pe care le-primise propriul său articol. Următoarea notiță din rubrica reclamelor îi opri privirea, și cu o exclamație de interes brusc îi citi și prietenului său :

LICITAȚIE PUBLICĂ — La ora 3, azi după-amiază, se vor vinde celui mai bun ofertant toate bunurile comune ale Micuțelor Surori Samaritene, la casa Surorilor de pe strada Bonhomme. Vînzarea va dispune de clădire, teren și mobilierul complet al casei și capelei, fără grevări.

Anunțul îi stirni pe cei doi prieteni să-și depene amintirile din cariera lor jurnalistică, care începuse cu doi ani în urmă. Și-au repovestit întâmplări, au trecut în revistă vechile teorii și le-au discutat din nou într-o perspectivă nouă, dată de timpul care se scursese.

Nu mai erau alți clienți în cafenea. Urechea fină a lui Madame prinsese firul discuției și ea veni la masa lor — căci, într-adevăr, nu ai ci fuseseră banii care se topiseră în vînt, cei douăzeci de mii de dolari de care se alesese praful și care fuseseră mobilul întregii afaceri ?

Cei trei reluară misterul de mult uitat, vinturindu-l printr-o sită nouă. În capela acestei case a Micuțelor Surori Samaritene stătuseră Robbins și Dumars în timpul noii lor căutări febrile și nerodnice ; acolo priviseră statuia aurită a Fecioarei.

— Așa-i, băieți, spuse Madame, reluînd discuția. M'sieur Morin era un om rău. Toată lumea era sigură că el a furat banii pe care i-am dat la păstrat. Da. Trebuia să-i fi cheltuit cumva.

Madame zîmbi larg și înțelegător către Dumars.

— Eu te înțeleg, M'sieur Dumars — ai venit în ziua aceea să mă rogi să spun tot ce știu despre M'sieur Morin. Ah ! da, știu că de multe ori cînd bărbații pierd banii, spun : „*Cherchez la femme*“ — pe undeva există o femeie. Dar nu se potrivește cu M'sieur Morin. Nu, băieți. Înainte de a muri, el este sfînt. N-ai decît, M'sieur Dumars, să mergi să încerci să găsești banii în statuia Fecioarei Maria, pe care M'sieur Morin a făcut-o cadou acestor *p'tites soeurs*, dar e la fel de greu cum ai descoperi *la femme*.

La ultimele cuvinte ale lui Madame Tibault, Robbins tresări ușor și aruncă o otheadă piezișă către Dumars. Obişnuitul localului se așeză cuminte, urmărind visător spiralele fumului de țigară.

Era ora nouă dimineața și, cîteva minute mai tîrziu, cei doi prieteni s-au despărțit, apucînd drumuri diferite spre îndatoririle lor cotidiene. Și acum urmează scurta istorisire a miilor dispărute ale lui Madame Tibault.

New Orleans își va aminti cu ușuriță împrejurările morții domnului Gaspard Morin, care a avut loc în acel oraș. Domnul Morin era giuvaergiu și aurar în vechiul Cartier Francez, și o persoană foarte respectată. Aparținea uneia dintre cele mai vechi familii franceze și avea reputația de anticar și istoric. Era celibatar și avea vreo cincizeci de ani. Locuia confortabil și liniștit, într-unul din

rarele hoteluri vechi de pe Royal Street. Într-o dimineață, a fost găsit mort din motive necunoscute.

Cînd i s-au verificat afacerile, s-a descoperit că era practic nesolvabil, stocul de bunuri și proprietatea personală reușind cu greu — dar totuși suficient pentru a-l elibera de acuzații — să acopere datoriile. După aceea s-a descoperit că îi fusese încredințată în păstrare suma de douăzeci de mii de dolari de către o fostă servitoare din familia Morin, pe nume Madame Tibault, bani pe care ea îi moștenise de la niște rude din Franța.

Cu toate cercetările amănunțite efectuate de prieteni și autoritățile în drept, nu s-a reușit să se dea la iveală dispoziția testamentară în privința banilor. Banii pieriseră fără urmă. Cu cîteva săptămîni înainte de a muri, domnul Morin scosese toți banii din bancă în monezi de aur ; banii fuseseră ținuți acolo (cel puțin așa îi spusese lui Madame Tibault) cîtă vreme nu găsea să-i investească în ceva sigur. Așadar, memoria domnului Morin părea umbrîtă de un nor de necinste, în timp ce Madame era, bineînțeles, neconsolată.

Pe urmă, Robbins și Dumars, reprezentînd ficcare ziarele lor, începură una din acele investigații particulare insistente ale ultimilor ani, pe care presa le-a adoptat ca mijloc de glorie și satisfacere a curiozității publicului.

— „*Cherchez la femme*“, spuse Dumars.

— Asta-i calea ! consimți Robbins. Toate drumurile duc la eternul feminin. O să găsim femeia.

Epuizară cunoștințele personalului din hotelul domnului Morin, începînd cu liftierul pînă la proprietar. Au pisălogit cu delicatețe dar inflexibili familia răposatului, pînă cînd verișorii s-au mutat. Au sondat angajații giuvaergiului și au chestionat clienții despre obiceiurile lui. Ca niște ogari au mirosit urma presupusului delapidator cît au putut de departe, de-a lungul cărării monotone și limitate pe care o străbătuse.

La capătul rîvnei lor, domnul Morin apărea ca o persoană ireproșabilă. Nu i se putea aduce o singură învinuire care să-i stea împotrivă, nici o abatere de la cărarea cea dreaptă, nici chiar o înclinație pentru sexul opus. Viața lui fusese la fel de regulată și de austeră ca a unui călugăr ; obiceiurile — simple și vădite. Generos, milos și

un model de corectitudine — a fost verdictul celor care l-au cunoscut.

— Și acum ? întrebă Robbins, frunzărindu-și agenda goală.

— „*Cherchez la femme*“, spuse Dumars, aprinzându-și o țigară. Să încercăm cu doamna Bellairs.

Această reprezentantă feminină era favorita sezonului la curse. Fiind plină de feminitate, era întotdeauna plină de surprize și puțini jucători înfocați în oraș credeau că ea reprezintă o garanție sigură. Reporterii își începură cercetările.

Domnul Morin ? Nici vorbă. Nici măcar nu asista la curse. Nu era genul. E de mirare că domnii întrecăbă așa ceva.

— Renunțăm ? sugeră Robbins. Și îi lăsăm pe cei de la secția enigme să rezolve misterul ?

— „*Cherchez la femme*“, fredonă Dumars, întinzându-se după un chibrit. Să încercăm la Surorile Micuțe Cum-oare-le-zice.

În timpul investigației se aflase că domnul Morin îndrăgise în mod deosebit acest ordin caritabil. Contribuise cu dărnicie la intrajutorarea lui și își alesese capela drept loc preferat de reculegere. Se spunea că se ducea zilnic acolo să se roage la altar. Într-adevăr, spre sfârșitul vieții, se pare că mintea îi era total absorbită de chestiuni religioase, poate în detrimentul afacerilor lumești.

Spre acel loc se îndreptară Robbins și Dumars și fură primiți prin ușa îngustă din zidul alb de piatră care se arcuia deasupra străzii Bonhomme. O bătrână mătura prin capelă. Le spuse că sora Félicité, stareța ordinului, se ruga în nișa din fața altarului. În câteva clipe urma să-și facă apariția. Nișa era înconjurată de draperii grele, negre. Așteptară.

Curînd, draperiile se mișcară și Sora Félicité apăru : Era înaltă, funestă, osoasă și urîță, îmbrăcată în sutana neagră și boneta severă a ordinului.

Robbins, un reporter îndrăzneț dar lipsit de delicatețe, începu să vorbească. Amîndoi reprezentau presa. Doamna auzise, fără îndoială de afacerea Morin. Era necesar să se facă dreptate, în amintirea răposatului, și să se cerceteze misterul banilor dispăruți. Orice informație cu privire la

obiceiurile, gusturile, prietenii, etc. ale domnului Morin, erau valoroase pentru a-i face dreptate postum.

Sora Félicité auzise. Tot ce ştia va spune cu dragă inimă, dar era prea puţin. Monsieur Morin fusese un bun prieten al ordinului, uneori contribuind şi cu câte o sută de dolari. Ordinul era independent, bazându-se pe contribuţii particulare ca operă de caritate. Domnul Morin dăruise capelei sfeşnice de argint, şi draperiile altarului. Venea acolo zilnic să se roage, uneori rămânând şi câte o oră întreagă. Era catolic convins, consacrat celor sfinte. Da, şi în nişă era o statuie a Fecioarei, pe care însuşi domnul Morin o modelase, o turnase şi o dăruise ordinului. Ah, era o cruzime să arunci şi o umbră de îndoială asupra unui om atât de bun !

Robbins era şi el foarte mîhnit de imputare. Dar, pînă să se afle ce făcuse domnul Morin cu banii doamnei Tibault, tare se temea că gura detractorilor nu putea fi închisă. Uneori — de fapt foarte des în treburile de acest gen — păi, aşa cum se zice, ăăă... la mijloc exista o femeie. Strict confidenţial, dacă era posibil.

Ochii larg deschişi ai Sorei Félicité îl priviră solemn.

— A existat o femeie, spuse ea rar, căreia i se închina, căreia i-a încredinţat inima.

Robbins se scotoci febril după crelon.

— Priviţi femeia ! spuse brusc Sora Félicité cu voce gravă.

Întinse un braţ lung şi dădu la o parte draperia nişei. Înăuntru se afla un altar, învăluit într-o lumină difuză strecurată printr-un vitraliu. În nişa adîncă, în piatra goală a zidului, se afla Fecioara Maria, de culoarea aurului pur.

Dumars, care era un catolic formal, se angajă în partea dramatică a ritualului. Îşi plecă o clipă capul şi-şi făcu semnul crucii. Robbins, oarecum luat prin surprindere, murmură o scuză neinteligibilă şi se dădu înapoi. Sora Félicité trase la loc draperia şi reporterii plecară.

Pe piatra trotuarului îngust al străzii Bonhomme, Robbins se întoarse spre Dumars, cu sarcasm nemeritat.

— Ei, şi-ăcum ? O luăm pe linia femeiască habotnică ?

— O luăm, răspunse Dumars.

După ce aţi auzit o parte din povestea cu banii dispăruţi, poate că v-aţi format o părere cu privire la logăturile

făcute de Robbins în clipa în care a auzit cuvintele lui Madame Tibault.

Oare era prea nebunească presupunerea că fanaticul habotnic își oferise averea, sau mai bine zis averea lui Madame Tibault, obiectului adorației sale, sub forma acelui simbol material ? În numele credinței se înfăptuiseră lucruri și mai ciudate decât acesta. Oare nu era posibil ca miile dispărute să fie modelate în acel chip aurit ? Nu se putea ca aurarul s-o fi turnat din metalul prețios și pur, și așezînd-o acolo să spere, poate, cu mintea rătăcită, că îmbunează sfinții pentru a-i netezi drumul spre propria glorie egoistă ?

În după-amiaza aceea, la ora trei fără cinci minute, Robbins intra pe ușa capelei Micuțelor Surori Samaritene. Văzu în lumina slabă o mulțime de vreo sută de oameni, adunați pentru vînzare. Majoritatea erau membri ai diverselor ordine religioase, preoți, și clerici veniți să cumpere bunurile capelei, pentru ca acestea să nu cadă pe mîini laice. Alții erau oameni de afaceri și agenți sosiți să liciteze proprietatea mobilă. Un frate cu înfățișare preotească se offeri să bată cu ciocănelul, aducînd funcției de licitator anomalia unei dicții perfecte și a unor maniere distinse.

Se vînduseră cîteva lucruri de mică importanță, cînd cele două ajutoare aduseră chipul Fecioarei.

Robbins începu licitația cu zece dolari. Un individ solid, în veșmînt ecleziastic, ridică la cincisprezece. O voce din mulțime offeri douăzeci. Cei trei licitară pe rînd, ridicînd cu cîte cinci dolari oferta pînă cînd se ajunsese la cincizeci. Individul solid renunță, iar Robbins, într-un fel de *coup de main*, offeri o sută.

— O sută cincizeci, spuse vocea.

— Două sute, licită Robbins cu îndrăzneală.

— Două sute cincizeci, ripostă imediat concurentul.

Reporterul ezită o secundă, făcîndu-și calculul cît ar putea să împrumute de la băieți la redacție și cît să stoarcă de la șef pentru salariul pe luna viitoare.

— Trei sute, offeri el.

— Trei sute cincizeci, rosti celălalt, cu vocea mult mai puternică, o voce care-l făcu pe Robbins să se repeadă în mulțime în direcția respectivă și să-l apuce de guler pe posesorul vocii — Dumars.

— Idiot notoriu ! îi şuieră Robbins în ureche. Facem juma' juma'.

— De acord ! spuse calm Dumars. N-aş fi reuşit să fac rost de trei sute cincizeci de dolari nici cu mandat de percheziţie, dar jumătate pot să dau. De ce-ai licitat şi tu ?

— Credeam că sînt singurul găgăuţă de pe-aici ! îi explică Robbins.

Pentru că nimeni nu mai licită, statuia a fost înmînată concernului, conform ultimei oferte. Dumars rămase cu obiectul, în timp ce Robbins se grăbi să facă rost de bani din ambele resurse şi credite. Reveni curînd cu ei şi cei doi muşchetari îşi încărcară pachetul într-o trăsură şi porniră spre locuinţa lui Dumars, pe strada Chartre, în apropiere. O urcară cu greutate pe scări, acoperită cu o pînză şi o puseră pe masă. Cîntărea o sută de livre pe puţin, şi la greutatea aceea, dacă teoria lor se dovedea corectă, după calcule făcea douăzeci de mii de dolari de aur.

Robbins dădu la o parte pînză şi deschise briceagul.

— *Sacré !* murmură Dumars, înfiorîndu-se. E mama lui Iisus Cristos. Ce-ai de gînd să faci ?

— Gura, Iudo ! răspunse rece Robbins. E prea tîrziu să ispăşeşti.

Cu o mîină sigură, scoase o aşchie din umărul statuii. Tăietura lăasă să se vadă un metal întunecat, cenuşiu, cu o pojghiţă subţire de aur.

— Plumb ! anunţă Robbins, azvîrlind briceagul jos. Plumb aurit !

— Lua-o-ar dracu' ! rosti Dumars, uitînd de scrupule. Trebuie să beau ceva.

Se duseră amîndoi, plouaţi, la cafeneaua lui Madame Tibault, la două case mai departe.

În ziua aceea se părea că Madame îşi amintise multe din fostele servicii aduse ei de către cei doi tineri.

— Nu vă aşezaţi acolo, interveni ea, cînd băieţii erau gata să-şi reia locurile obişnuite. Aşa, băieţi. Dar, nu ! Ia veniţi în camera asta, aşa, ca *très bons amis*. Da. Am să vă pregătesc o *café royale* extra şi *anisette*. Ah ! Îmi place să-mi tratez prietenii aşa cum trebuie. Da. Vă rog să mă urmaţi.

Madame îi conduse într-o cămăruţă, în spate, unde uneori îşi invita clienţii preferaţi. Îi aşeză la o măsuţă

joasă, în două fotolii confortabile, lângă o fereastră mare care dădea spre curte. Agitându-se plină de ospitalitate, Madame începu să pregătească băuturile promise.

Era prima oară când reporterii aveau cinstea de a fi primiți în incinta sacră. Camera era scăldată în amurg, ici-colo licărind de reflexele date de lustrul mobilei și de luciul de metal și sticlă, așa cum le place creolelor. Din curtica interloară urca un susur ușor de la o mică fântână, iar un banan pitic în geam își tremura frunzele în ritmul apei.

Robbins, care era înclinat spre cercetarea lucrurilor, se uita cu curiozitate prin cameră. Madame moștenise de la vreun strămoș barbar un *penchant* pentru decorații și-pătoare.

Pereții erau împodobiți cu litografii ieftine — diverse invective înflorite la adresa firii umane, pe gustul burgheziei — felicitări de zilele de naștere, suplimente la reviste, în culori vii, și felurite reclame făcute să aducă nervul optic într-o stare de supunere împietrită. Un petec de ceva neinteligibil în mijlocul expoziției colorate îl frapă pe Robbins; se ridică și se apropie ca să vadă mai bine. Pe urmă simți cum i se taie picioarele și se sprijini de perete, strigând :

— Madame Tibault ! Ah, Madame ! De când... ah !, de când aveți obiceiul să vă tapetați pereții cu obligațiuni de aur de 4⁰/₀ în valoare de cinci mii de dolari ? Spuneți-mi, oare trăim o poveste de-a fraților Grimm, sau trebuie să consult un oculist ? !

La care, Madame Tibault și Dumars se apropiară.

— Ce zici ? spuse veselă Madame. Ce zici, M'sieur Robbins ? *Bon !* A, bucățelele alea de hîrtie ? Am crezut un timp că sînt calendare cu zile și luni scrise dedesubt. Dar, nu. În locul ăsta zidul are o crăpătură, M'sieur Robbin, și am pus hîrtiuțele acolo ca să nu se mai vadă. Mi s-a părut că se potrivește bine culoarea de la hîrtiuțe. De unde le am ? A, da, mi-aduc aminte bine. Într-o zi M'sieur Morin a venit pe la mine — cam cu o lună înainte de a muri — adică atunci când mi-a promis că face investiție cu banii mei. M'sieur a lăsat hîrtiuțele alca pe masă și mi-a povestit multe despre bani, dar eu n-am înțeles nimic. *Mais*, nici bani n-am mai văzut. Foarte rău om, M'sieur

Morin. Cum le-ai spus hîrtiuşelor, M'sieur Robbins — bon ?
Robbins îi explică.

— Aştia sînt cei douăzeci de mii de dolari cu cupoanele ataşate, spuse el, răsfoind cotorul celor patru obligaţiuni. Ar fi bine să chemi un expert să le dezlipească. Doamne Morin a avut dreptate. Merit să flu'tras de urechi.

Robbins îl luă pe Dumars de braţ şi se duseră în cafe-nea. Madame ţipă după Nicolette şi Mémé să vină să vadă averea înapoiată de M'sieur Morin, omul cel mai cumsecade din lume, sfîntul sfînţilor.

— Doamne, spuse Robbins, ce chef o să-i trag ! Trei zile o să se lipsească stimabilul ziar *Picayune* de serviciile mele preţioase. Te sfătuiesc şi pe tine să mă însoţeşti. Ascultă-aici, licoarea asta verde pe care o bei nu e bună. Te pune pe gînduri. Şi noi trebuie să nu mai avem nici gînduri, nici amintiri. Am să-ţi fac cunoştinţă cu singura care e în stare să obţină în mod sigur rezultatele dorite. Se numeşte Belle din Kentucky şi este whiskey de doisprezece ani vechime, în sticle de un kilogram. Îţi suride ideea ?

— *Allons !* răspunse Dumars. *Cherchez la femme !*

Mă mai duc uneori în *Bierhalle* și la restaurantul numit Vechiul München. Nu demult, era un loc de adunare al boemilor interesați ; acum, însă, numai pictorii, muzicienii și oamenii de litere îl mai frecventează. Dar Pilsener-ul e la fel de bună și eu mă amuz discutînd cu Chelnerul numărul Optsprezece.

Timp de mulți ani, clienții localului Vechiul München l-au privit drept o copie fidelă celui din vechiul oraș german. Sala mare cu grinzile afumate, cu șirurile de halbe de import, portretul lui Goethe și versurile pictate pe pereți — traduceri în germană din poeziile originale ale poeților de la Cincinnati — par să creeze atmosfera adecvată, atunci cînd e privită prin fundul cănilor de bere.

Dar, nu cu mult în urmă, proprietarii au adăugat o sală sus, numită Micuțul Castel de pe Rin și au construit o scară. Sus se găsește un tapet care imită piatra, e acoperit cu iederă, iar pereții sînt pictați în așa fel încît să imite adîncimea și distanțele, cu Rinul șerpuiind la poalele pantelor încărcate cu vil și castelul Ehrenbeitstein zărindu-se exact în fața intrării. Bineînțeles că sînt mese și scaune ; poți să comanzi bere și mîncare așa cum se întîmplă într-adevăr sus, la Castelul de pe Rin.

Intr-o după-amiază am intrat la Vechiul München și m-am așezat la masa mea obișnuită, de lîngă scară ; eram puțini clienți. Am rămas surprins neplăcut cînd am văzut vitrina cu trabucuri, de lîngă podiumul orchestrei, spartă în bucăți. Nu-mi plăcea să se petreacă nimic nou la Vechiul München. Niciodată nu se petrecuse nimic.

Chelnerul numărul Optsprezece veni și-mi respiră în ceafă. Eram al lui, conform dreptului primului descoperitor. Creierul numărului Optsprezece era construit asemenea coralului. Era plin de idei, care atunci cînd el deschidea poarta, se îngrămădeau ca o turmă de oi care ar fi putut să stea la un loc sau s-o ia razna. Eu unul, eram

slab ca păstor. Ca gen, numărul Optsprezece nu se potrivea în nici un tipar. Nu descoperisem dacă avea vreo naționalitate, familie, credință, tabiet, suflet, preferință, cămin sau drept de vot. Venea întotdeauna la mine la masă și, cât îi permiteau minutele libere, lăsa cuvintele să-i zboare așa cum ies rîndurile din hambar în plină zi.

— Dar cum de s-a spart vitrina cu trabucuri, Optsprezece ? l-am întrebat, simțind o ușoară mihnire.

— Vă pot spune, domnule, îmi răspunse el, sprijinindu-și piciorul pe scaunul de lângă mine. Vi s-a întîmplat vreodată ca cineva să vă ofere o porție dublă de noroc și dumneavoastră să aveți brațele pline de ghinion și să nu fiți sigur cum vă reacționează degetele ?

— Lasă șaradele, Optsprezece. Fără chiromanție sau manichiură.

— Vă amintiți, continuă Optsprezece, de individul cu platoșă Prințul Albert, cu pantaloni aurii de alamă și pălărie de cositor, care ținea un fel de stindard al libertății în mînă, o combinație între satir și tirnăcop, și care stătea pe primul rînd de trepte cum urcați la Micuța Bombă ?

— A, da. Halebardierul. Nu m-am uitat niciodată atent. Am crezut că e doar un costum de zale. Avea o ținută impecabilă.

— Avea mai mult decît atît. Era prietenul meu. Făcea reclamă. Șeful l-a angajat să stea pe scări în chip de decor, ca să arate că sus era de lucru. Cum l-ați numit adineauri — ...ce fel de halbă ?

— Halebardier. Așa se numeau vechii războinici de acum sute de ani.

— E o greșeală. Băiatul e mult mai tînăr. Dacă are douăzeci și trei sau douăzeci și patru de ani. A fost ideea șefului să echipeze pe cineva într-un costum de tablă dinainte de război și să-l protăpească la intrarea în bomba aia de sus. A cumpărat toată marfa de la magazinul de antichități de pe Fourth Avenue și a atîrnat un anunț : „Se caută hal-... halebardier zdravăn. Se asigură costum.“ În aceeași zi, dimineața, s-a prezentat un tînăr îmbrăcat în haine de calitate dar ponosite și cu o privire infometată. A intrat și a adus afișul cu el. Eu eram la locul meu și umpleam borcănasele cu muștar.

— Eu sint ăsta, zice el. Orice aveți nevoie. N-am mai halebardit într-un restaurant. Imbrăcați-mă ! Ce e, e vreo mascaradă ?

— La bucătărie se vorbește de chifteluțe de pește azi, i-am răspuns.

— Bravo ție, Optsprezece ! mi-a spus. O să ne înțelegem de minune. Condu-mă la biroul șefului.

Ei, și șeful îi încearcă pijamaua asta, care i se potrivea cum se potrivește plătica friptă în tirizie, și individul capătă slujba. Ați văzut care era treaba, stătea țea-păn pe primul palier, cu halebarda la umăr, cu privirea îndreptată înainte, păzind porticurile palatului. Șeful e mort să aibă în local adevărata atmosferă din Lumea Veche. „Halebardierii se potrivesc cu castelele de pe Rin, așa cum șoarecii merg cu șoarecii de bibliotecă, și ciorapii de bumbac alb cu satele tiroleze“, zicea. Șeful e un fel de „antologator“ și e documentat la fix cu date și informații d-astea.

Orele halebardierului erau între opt după-amiaza și două dimineața. Se alegea cu două mese, cu ajutorul nostru, și primea un dolar pe noapte. Mincam cu el la masă. Mă simpatiza. N-a spus niciodată cum îl cheamă. Cred că făcea călătorii *impromptu*, ca regii. Prima oară i-am spus la cină : „Mai luați niște cartofi, domnule Frelinghuysen“. Mi-a răspuns : „Ei, hai, nu fi atât de oficial și bățos, Optsprezece“. Zi-mi Hal, prescurtat de la halebardier“.

„A, să nu crezi că sint curios să-ți aflu numele, i-am spus. Știu eu cum decade cineva din măreție și avere. La bucătărie avem un conte care spală vasele, iar chelnerul Trei a fost mecanic pe Pullman. Și amindoi *muncesc*, Sir Percival“, am continuat eu sarcastic.

„Opsprezece, spune el, fiindcă ești ca un drăcușor plin de bunăvoință în iadul ăsta înțesat cu mirosuri de varză, nu vrei să-mi tai și mie friptura ? Nu zic că are zgîrciuri mai multe decât am eu, dar...“ Și o dată îmi arată palmele. Erau bășicate toate, tăiate, bătătorite și umflate de semănau cu două fleici crestate cu cuțitul — adică fleicile pe care le ascund măcelarii ca să le ia acasă, că știu ei ce e mai bun. „Am dat la cărbune“, zice el, „am stivuit cărămizi și am încărcat camioane, dar m-au lăsat mîinile și a trebuit să-mi dau demisia. Am fost născut să fiu hale-

bardier și douăzeci și patru de ani am primit educație în acest sens. Ei, hai să lăsăm baltă profesiunea și mai servește-mă cu niște șuncă. Sint la sfîrșitul exercițiilor de postire de patruzeci și opt de ore."

A doua seară cînd era de serviciu, coboară din colțul lui la vitrina cu trabucuri și cere un pachet. Clienții de la mese încep să chicotească ca să-și arate cunoștințele de istorie. Șeful își face apariția.

— Aaaa, ia să fedem, a, da, un anarhism, spune șeful. Trabuc nu existau pe vremea cînt au fost infentați halebardierii.

— Astea pe care le-am cumpărat eu existau, răspunde Sir Percival. Marca asta a cîștigat la cronologie prin lungimea filtrului.

Așa că le ia, aprinde unul, pune pachetul în coiful de cositor și se întoarce să patruleze la Bomba de pe Rin.

Avea mare trecere, mai ales la cucoane. Unele din ele veneau și-l împungeau cu degetul, să vadă dacă era viu sau doar o păpușă împăiată, așa cum se arde în „elegii”. Și cînd se mișca, cucoanele guițau și-i aruncau priviri galeșe cînd urcau la bomba de sus. Arăta grozav în halebardeala aia. Locuia într-o cameră pe Third Avenue, unde plătea doi dolari. M-a invitat într-o seară la el. Avea o cărticică pe lavabou, pe care o citea în loc să bată localurile după orele de program.

— M-am lămurit, îi zic eu, cu cititul romanelor. Toți eroii care hoinăresc au cite o cărticică. Cărticica e scrisă de Tăntălăus, Ficatus sau Horațius și e tipărită pe latinește și ești om cu școală. Nu m-aș mira dacă ai avea și ceva educație.

Dar n-am reușit să scot nimic de la el. Într-o seară, pe la unsprezece și jumătate, apare un grup de granguri, din ăia mereu în căutare de noi locuri unde să mănînce și să se amuze. Grupul era format dintr-o fată nemaipomenită într-o haină cafenie, pentru o mașină de patruzeci de cai putere, și o eșarfă, un domn în vîrstă cu periumi albi, un tinerel care nu reușea să nu calce pe haina fetei, și o doamnă în etate care considera viața imorală și inutilă.

— Vai, ce grozav să supezi într-un bîrt, zic ei și urcă scările.

Intr-o jumătate de minut fata se întoarce ; fusta îi foșnește ca valurile pe plajă. Se oprește pe palier și se uită direct în ochii halebardierului.

— Tu în carne și oase ! spune fata cu un zîmbet care mi-a amintit de șerbetul de lămîie.

Serveam sus atunci și eram exact lingă ușă, pentru că umpleam olivierele cu ulei și oțet, și am auzit tot.

— Nu eu, ci doar costumul ! răspunde Sir Percival, fără să se miște. Crecz culoarea locală. Îmi stau bine zalele, coiful și halebarda ?

— Care este explicația la toate astea ? întreabă ea. O glumă proastă, în genul celor făcute la Clubul Mieilor sau al Clătitelor ? Îmi pare rău, dar nu văd poanta. Am auzit vag că ești plectat. De trei luni n-am... *not* n-am mai auzit de tine.

— Halebardez ca să-mi cîștig existența, zice statuia. Muncesc. Bănuiesc că nu ai idee ce înscamnă cuvîntul.

— Ai... ai pierdut averea ?

Sir Percival reflectează un minut.

— Sînt mai sărac decît cel mai sărac măturător de pe străzi, dacă nu-mi cîștig existența.

— Și asta se numește muncă ? Credeam că omul poate să-și folosească mințile sau capul, în loc să facă pe șarlatanul.

— Meseria de halebardier, zice el, este străveche și onorabilă. Uneori, omul înarmat de la poartă a salvat castelul, în timp ce cavalerii înzorzonați dănuiau în sala de banchete de sus.

— Văd că nu te jonezi de gusturile tale deosebite. Mă mir totuși că omul pe care l-am văzut în tine nu te-a îndemnat să tai lemne sau să scoți apă, în loc să te faci de ris în mascarada asta dezgustătoare.

Sir Percival își zornăie puțin armura și răspunse :

— Helen, n-ai vrea să suspenzi pentru moment sentința în problema asta ? Nu înțelegi. Mai trebuie să-mi păstrezi slujba.

— Îți place să faci pe arlechinul, sau halebardierul, cum îi zici tu ?

— N-aș renunța la slujba asta acum, zice el rînjind, nici dacă m-ar numi ministru la curtea din St. James.

Ochii fetei de patruzeci de cai putere aruncau luciri de diamant.

— Prea bine, spuse ea. O să-ți satisfaci din plin gusturile de servitor astă-seară.

Fata se duce pînă la biroul șefului și-i oferă un zîmbet care face să-i alunece ochelarii de pe nas.

— Castelul dumneavoastră de pe Rin este frumos ca-n basme. Este o părticică din Lumea Veche așezată la New York. O să cinăm pe cinste sus ; dar iluzia ar fi desăvîrșită dacă ne-ați face o favoare : lăsați-l pe halebardier să ne servească.

Chestia asta l-a atins pe șef taman în pasiunea lui cu „antologia“.

— Zigur, zice el, va fi foarte bine. Unde der orchestra va canta „Die Wacht am Rhein“ tot timp.

Se duce la halebardier și-i spune să urce și să-i dea zor cu mîncarea la masa cu granguri.

— Preiau funcția, spune Sir Percival, scoțîndu-și coiful și atîrnîndu-l de halebardă, pe care o sprijini într-un colț. Fata urcă și se așează la locul ei, și e vîd cum face eforturi să nu ridă.

— O să ne servească un halebardier adevărat, spune ea, unul care se mîndrește cu profesiunea asta. Nu e grozav ?

— Mortal, zice grangurele tînăr.

— Aș prefera un chelner, răspunde domnul corpulent, mai în vîrstă.

— Sper că nu-i adus de prin vreun muzeu de mina a palseprezecea, face bătrîna, să n-aibă cumva microbi pe haine.

Înainte de a se duce la masă, Sir Percival mă apucă de braț.

— Optsprezece, trebuie să mă achit de treaba asta neapărat. Îndrumă-mă ca lumea sau te fac praf cu halebarda.

Pe urmă se duce la masă, cu armura pe el și cu un servet pe braț, așteptînd să ia comanda.

— Ia uită-te, e Deering ! spuse grangurele tînăr. Bună, amice. Dar ce...

— Mă scuzați, domnule, îl întrerupe halebardierul. Servesc la masa dumneavoastră.

Bătrînul îl privește sumbru, ca un taur de Boston.

— Deci, Deering, încă mai muncești.

— Da, domnule, de trei luni, spune Sir Percival, încet și rafinat de parcă aș fi fost eu.

— Și încă nu te-au dat afară ? întrebă bătrînul.

— Niciodată, domnule, deși a trebuit să-mi schimb slujba de cîteva ori.

— Chelner, strigă fata apăsător și scurt, încă un șervet.

Îl aduce respectuos. În viața mea n-am văzut o fată mai pusă pe rele ca aceea. Avea două pete roșii în obraji și ochii erau exact ca ai unei pisici sălbatice de la grădina zoologică. Bătea tot timpul cu piciorul în podea.

— Chelner, comandă ea, adu-mi apă filtrată, fără gheață. Adu-mi și un taburet pe care să-mi țin picioarele. Ia solnița de aici.

Îl ținea mereu în alertă. Nu-l slăbea o clipă.

Nu erau decît cîteva clienți în local la ora aceea, așa că m-am postat lingă ușa ca să-l ajut pe Sir Percival să servească.

S-a descurcat bine cu măslinile, țelina și stridiile. N-a fost greu. Și pe urmă, sosește cu liftul cu consommé-ul, într-o supieră mare de argint. În loc să servească de pe masa de serviciu, ia supiera și pornește cu ea spre masa clienților. Cînd ajunge aproape, o scapă și murdărește cu supă toată poala rochiei de mătase a fetei.

— Prostule ! Incompetentule ! spune ea, aruncîndu-i o privire. Nu ești bun decît să stai în colț cu halebarda.

— Scuzați-mă, domnișoară, spune el. Frigea îngrozitor. n-am putut s-o mai țin.

Bătrînul scoate un carnețel și-l răsfoiește.

— 25 aprilie, Deering, zice.

— Știu, răspunde Sir Percival.

— Și e douăsprezece fără zece minute. Pe toți dracii !
Încă n-ai cîștigat !

Bate cu pumnul în masă și zbiară către mine :

— Chelner, cheamă-l pe patron imediat ; spune-i că vreau să-l văd *imediat* !

Mă duc după șef, și bătrînul Brockmann se cațără în vileză sus, la bombă.

— Vreau să-l dați afară pe omul ăsta, răcnește bătrînul. Uitați-vă ce a făcut, a stricat rochia fiicei mele. A costat cel puțin șase sute de dolari. Dați-l afară pe mocofanul ăsta neîndemînic, sau vă cer despăgubiri.

— Asta nu-i o afacere pună, zice șeful. Șase sute to-lari e mult. Cret că jumătate o să...

— O clipă, Herr Brockmann, spune Sir Percival, zîmbind degajat.

Se vedea însă că îi era greu sub armură. Și pe urmă a ținut cel mai frumos și mai curățel discurs pe care l-am auzit vreodată. Sigur că nu pot să vă redau cuvintele. Le-a făcut milionarilor un perdaf clasa întii, vorbind sarcastic despre automobilele lor, și lojile la teatru, și diaman-te; pe urmă a ajuns la oamenii de rînd și ce fel de mîncare au și ce mult muncesc — și chestii d-astea — apă de ploaie, bineînțeles.

— Bogații nesățioși, zicea, nu se mulțumesc cu luxul pe care-l au; întotdeauna dau tîrcoale prin birlogurile celor umili și oropsiți, ca să se distreze pe seama neajun-surilor și nefericirii semenilor lor. Și chiar aici, Herr Brockmann, în acest frumos Castel de pe Rin, o reproducere luminată a Lumii Vechi, au venit să tulbure simetria și pitorescul, cerînd în aroganța lor să fie serviți de hale-bardierul castelului! M-am achitat conștiincios și corect de îndatoririle mele de halebardier. Nu le cunosc pe cele de chelner. A fost un capriciu, o insolență a aristocraților răsfățați și ocazionali în acest local, ca eu să-i servesc la masă. Oare trebuie să fiu învinuit, să mi se ia mijloacele de trai din cauza unui accident care este rezultatul propriei lor îngîmfări și infumurări? Dar ceea ce mă doare cel mai mult este că au profanat minunatul Castel de pe Rin, confiscîndu-l pe halebardier ca să servească umil la masa festivă.

Pînă și eu mi-am dat seama că vorbea în dodii; dar șeful s-a lăsat prins.

— Mein Gott, ai treptate. Ein halebartier nu are treptul să servească zupă. Nu-l tau afara. Tacă freți, vă tau alt chelner și lăsați mein halebartier să meargă înapoi cu

halebarta lui. Dar, domnilor, spune el arătînd către cel în vîrstă, vă rog să-mi cereți daune — șase sute sau șase mii. Cît freți, eu plătesc.

Și șeful coboară scările într-un suflet. Bătrînul Brockmann era olandez din cap pînă în picioare.

Tocmai atunci bate de douăsprezece, și domnul mai în vîrstă izbucnește în hohote de rîs.

— Ai cîștigat, Deering, spune el. Să vă explic. Acum citva timp, domnul Deering mi-a cerut ceva ce n-am vrut să-i dau. (Eu mă uit către fată, și ea se face roșie ca sfecla fiartă.) I-am spus că, dacă o să-și cîștige existența tei luni de zile fără să fie dat afară pentru incompetență, o să-i dau ce mi-a cerut. Astă-seară la ora douăsprezece s-a încheiat perioada. Era cît pe ce s-o pățești cu supa, Deering, încheie el, ridicîndu-se și stringîndu-i mîna lui Sir Percival.

Halebardierul scoate un chiot și sare în sus de bucurie.

— Uitați-vă la mîinile astea, zice el, întinzîndu-le. N-ați mai văzut așa ceva decît la lucrătorii de la carierele de piatră.

— Doamne iartă-mă, băiete ! spuse bătrînul perciunat, dar ce-ai pățit ?

— Ei, de la niște flecuștețe de munci pe care le-am făcut — cărat cărbuni și excavare de piatră. Și cînd n-am mai putut să țin în mînă tîrnăcopul sau lopata, m-am apucat de halebardit, ca să mi le pot vindeca. Supierele fierbinți nu par să fie remediul cel mai tămăduitor.

Puteam să jur că fata o să reacționeze așa. Genul ăsta temperamentos întotdeauna merge pînă acolo — o știu din propria mea experiență. Se scoală brusc de la masă, ca un ciclon, și îi prinde ambele mîini într-ale sale.

— Biete mîini, mîinile mele dragi, șoptește ea, vîrsînd lacrimi pe ele și stringîndu-le la piept.

Zîu, domnule, cu decorul ăla de la Bomba de pe Rin, era ca într-o piesă. Și halebardierul se așază la masă, lîngă fată, și eu servesc mai departe. Și cam asta-i tot, numai că atunci cînd au plecat, și-a scos costumul și s-a dus și el cu ei.

Nu-mi place să mă abat de la ideea principală, așa că m-am adresat chelnerului.

— Optsprezece, nu mi-ai spus cum s-a spart vitrina cu trabucuri !

— A, asta s-a întîmplat aseară. Sir Percival și cu fata au venit într-o mașină de culoarea smîntinei și au cinat la Bomba de pe Rin. „La aceeași masă, Bobby“, am auzit-o cînd urcau scările. Eu i-am servit. Acum avem un nou halebardier, unul cu picioarele strîmbe și o față de oale. Cînd au urcat, Sir Percival i-a dat o bancnotă de zece dolari, iar halebardierul cel nou a scăpat halebarda pe vitrina cu trabucuri. Așa s-a întîmplat.

Din volumul
OPȚIUNI

Comoara îngropată

Sînt multe feluri de proști. Ei, dar n-ați vrea să stați liniștiți pînă li se va face celor în cauză o invitație specială să se ridice în picioare ?

Eu unul am fost prost în toate felurile, cu excepția unuia singur. Mi-am cheltuit moștenirea, am simulat căsnicia, am jucat poker, tenis de cîmp, am participat la pariuri ilegale — am terminat repede banii prin diverse metode. Un singur rol de măscărici n-am jucat, însă : Cel de Căutător de Comori Îngropate. Puțini sînt cuprinși de furia asta grozavă. Dintre toți adepții închipuiți ai urmelor Regelui Midas, nici unul n-a găsit o promisiune mai ademenitoare în căutarea sa.

Dar lăsînd la o parte tema — așa cum trebuie s-o facă orîce condei neîndemînic — eu am fost și un prost sentimental. Am văzut-o pe May Martha Mangum într-o zi și am rămas al ei. Avea optsprezece ani, un ten de culoarea clapelor de fildes ale unui pian nou, frumoasă și înzestrată cu o sobrietate desăvîrșită, farmecul patetic al unui înger sortit să trăiască într-un orașel searbăd din preria Texasului. Avea și îndrăzneala și drăgălășenia care i-ar fi permis să culeagă rubinele de pe coroana Belgiei sau a oricărui alt regat îndepărtat, așa cum culegi căpșunele. Ea, însă, habar nu avea de ce e în stare să facă și nici eu nu m-am străduit să-i descriu perspectiva.

Știți, doream s-o am pe May Martha Mangum și s-o păstrez. Vroiam să locuiescă cu mine și în fiecare zi să-mi pună papucii și pipa în locuri în care să nu le pot găsi cînd aș fi avut seara nevoie de ele.

Tatăl lui May Martha era un om care se ascundea în spatele ochelarilor și al favoriților. Își închinase viața fluturilor și gîndacilor și tuturor insectelor care zboară sau mișună, sau bîzîie, sau îți intră pe după ceafă, sau ți se viră în unt. Era „etimolog” sau ceva în genul ăsta. Toată ziua pescuia prin aer după pești zburători din specia gîn-

dacilor de iunie, pe urmă îi înfigea în ace și le dădea diverse denumiri.

El cu May Martha alcătuiau toată familia. O ținea la mare preț ca pe un specimen de *racibus humanus*, pentru că fata avea grijă să-i dea mâncare uneori, îi punea lucrurile în ordine și-i umplea sticlele cu alcool. Se spune că savanții sînt cam distrați.

Nu numai eu credeam că May Martha Mangum era o ființă vrednică de rîvnit. Mai era și un tînăr, proaspăt întors de la colegiu — Goodloe Banks. Avea toate cunoștințele care se pot găsi în cărți — latină, greacă, filosofie și în special ramurile superioare ale matematicii și logicii.

Dacă n-ar fi avut obiceiul să-și reverse asupra oricărei persoane cu care vorbea toate informațiile și știința de care era plin, poate l-aș fi simpatizat mai mult. Dar și așa eram, cum s-ar spune, prieteni la toartă.

Ne întîlneam cît se putea de des, pentru că amîndoi doream să scoatem de la celălalt orice căpețel de informație despre direcția în care se înclina inima lui May Martha Mangum — o metaforă cam încărcată. Goodloe Banks n-ar fi făcut o asemenea greșală. Așa sînt rivalii.

Se putea spune că Goodloe o lua pe panta cărților, manierelor, culturii, vislitolui intelectual și a îmbrăcămînții. Eu eram înclinat spre baseball și spre întrunirile de dezbatere de vineri seara cu subiecte culturale — și, poate, călăria de bună calitate.

Dar în toate discuțiile avute împreună, în vizitele și conversația cu May Martha, nici Goodloe Banks, nici eu n-am descoperit pe care dintre noi ne prefera. May Martha era evazivă din naștere și știa din leagăn cum să-i facă pe oameni să-și dea cu presupusul.

Cum vă spuneam, bătrînul Mangum era cu capul în nori. A trecut mult timp pînă să afle (probabil că-i șoptise un fluturaș) că doi tineri încearcă să arunce o plasă pe capul unei persoane tinere, o fiică, sau vreun accesoriu tehnic, care avea grijă de confortul lui.

Nu mi-aș fi închipuit că savanții se pot comporta ca atare în asemenea împrejurări. Bătrînul Mangum ne-a etichetat și clasificat pe amîndoi imediat, printre ordinele inferioare ale vertebratelor; și asta, pe englezeste, fără să mai facă referiri în latină la Orgetorix, Rex Helvetii

(adică, asta îmi revănea mie). Ne-a spus că dacă ne mai prinde că dăm târcoale pe la el pe acasă, o să ne adauge la colecțiile pe care le are.

Goodloe Banks și cu mine ne-am ținut deoparte cinci zile, așteptând să se potolească furtuna. Când ne-am luat iar inima în dinți și am trecut pe la ei pe-acasă, și May Martha Mangum și tatăl ei plecaseră. Plecaseră ! Casa pe care o închiriaseră era închisă. Cele câteva bunuri și lucruri dispăruseră și ele.

Și nici un cuvânt de rămas bun pentru nici unul dintre noi de la May Martha, nici un bilet alb care să tremure prins în ace de gherghinar ; nici o urmă de cretă pe cutia de scrisori, nici o ilustrată la poștă care să ne dea un fir de urmat.

Două luni, Goodloe Banks și cu mine — separat — am făcut tot ce ne-a stat în putință ca să dăm de urma fugărilor. Ne-am folosit prietenia și influența noastră asupra casierului de la biletele de tren, grăjdarilor de la diligențe, controlorului din trenuri și singurului nostru polițist prăpădit și singuratic, dar, nici un rezultat.

Pe urmă am devenit prieteni mai buni și dușmani mai aprigi ca oricând. Ne întruneam în camera din spate a localului lui Synder în fiecare după-amiază după lucru ; jucam domino și întindeam curse verbale ca să descoperim ce aflase celălalt între timp. Așa sînt rivalii.

Da, Goodloe Banks avea un fel sarcastic de a-și afișa cunoștințele și mă puneă în aceeași oală cu toți cei care citeau :

„Sărmana Jane Ray, iacă

Acu' că pasărea-i muri,

Nu iese azi la joacă“

Ei, de fapt, eu țineam la Goodloe și simțeam dispreț pentru cunoștințele lui școlare, iar lumca mă socotea blind din fire, așa că nu-mi pierdeam cumpătul niciodată. În plus, încercam să aflu dacă știe ceva despre May Martha, în consecință îi suportam compania.

Într-o după-amiază, cum stăteam noi de vorbă, îmi spune :

— Să zicem că ai găsi-o, Ed, la ce ți-ar folosi ? Domnișoara Mangum este inteligentă. Poate nu e cultivată încă, dar oricum este sortită unor lucruri superioare celor

pe care poți tu să i le oferi. N-am întâlnit altă persoană care să aprecieze atât de mult desfătarea ce ți-o dau poezii și scriitorii antici, culturile moderne care au preluat filosofia lor asupra vieții și au lărgit-o. Nu crezi că-ți irosești timpul căutînd-o ?

— Eu unul îmi închipui un cămin liniștit, compus din opt camere, într-un parc de castani, la marginea unui iaz în preria Texasului. În salon un pian automat, pentru început trei mii de capete de vită în țarc, un docar, și ponei priponiți pentru „stăpînă“ — iar May Martha Mangum poate să cheltuiască profiturile fermei cum o vrea, numai să stea cu mine și să-mi pună papucii și pipa zilnic în locuri în care să nu le pot găsi cînd aș avea nevoie de ele seara. Așa văd eu lucrurile și să știi de la mine că toată cultura, filosofia și programele tale nu fac nici cît o ceapă degerată și putrezită.

— Ea e sortită unor lucruri superioare, repetă Goodloe Banks.

— Indiferent pentru ce ar fi sortită, în clipa de față e dispărută. Iar eu o s-o găsesc cît mai repede, fără ajutorul colegiului.

— Am încheiat partida, spuse Goodloe, așezînd o piesă de domino.

Pe urmă am băut bere.

Nu mult după aceea, un fermier tînăr pe care-l cunoșteam a venit la oraș și mi-a adus o hîrtie albastră împăturită. Zicea că bunicul lui murise de curînd. Mi-am ascuns o lacrimă și el a continuat, spunîndu-mi că bătrînul păstrase cu grijă hîrtia respectivă timp de douăzeci de ani. O lăsase familiei ca parte a averii, restul constînd din doi asini și o ipotenuză de pămînt nearabil.

Bucata de hîrtie era de felul celor folosite demult, în timpul rebeliunii aboliționistilor împotriva secesiōniștilor. Era datată 14 iunie 1863 și descria ascunzătoarea a zece transporturi cu catirii, constînd din monede de aur și argint, evaluate la trei sute de mii de dolari. Bătrînul Rundle — bunicul nepotului, Sam — primise informația de la un preot spaniol care asistase la îngroparea comorii și care murise cu mulți ani înainte — adică nu, după aceea — în casa bătrînului Rundle. Bătrînul Rundle o scrisese după dictare.

— Dar taică-tău de ce n-a căutat comoara ? l-am întrebat pe tânărul Rundle.

— A orbit înainte de a apuca s-o facă, mi-a răspuns.

— Dar tu de ce n-ai căutat-o ?

— Păi, n-am aflat de hîrtie decît de zece ani. Mai întîi a trebuit să fac arătura de primăvară, pe urmă să smulg buruienile la porumb, pe urmă a venit vremea să adun finul, și pe urmă a venit iarna. Așa s-a întîmplat în fiecare an.

Mie mi s-a păut foarte logică expunerea, așa că am intrat în acțiune cu Lee Rundle, imediat.

Instrucțiunile erau simple. Întreaga cavalcadă cu cătîri încărcăți cu comori a pornit dintr-o veche misiune spaniolă în comitatul Dolores. Au călătorit spre sud, după busolă, pînă au ajuns la riul Alamito. L-au trecut prin vad și au îngropat comoara în vîrfurile unui munte mic în formă de șa, care se afla între alți doi munți mai mari. O grămadă de pietre marca ascunzătoarea. Toți membrii grupului, cu excepția preotului spaniol, au fost uciși de indieni cîteva zile după aceea. Preotul deținea deci monopolul secretului. Mi s-a părut plauzibil.

Lee Rundle a propus să ne echipăm cu aparatură de camping, să angajăm un topograf care să depisteze drumul misiunii spaniole și pe urmă să cheltuim cei trei sute de mii de dolari vizitînd Fort Worth. Dar, cum eu nu eram un individ cu educație aleasă, știam o cale prin care să economisesc și timpul și cheltuielile.

Ne-am dus la biroul de terenuri ale statului și am căpătat o schiță practică, sau cum se zice, „în exploatare“, cu întreaga topografie, de la vechea misiune pînă la riul Alamito. Am trasat pe hartă o linie către sud, spre rîu. Lungimea liniilor la fiecare secțiune de teren era dată cu precizie pe schiță. Cu ajutorul lor am găsit punctul pe rîu și am făcut „legătura“ cu un colț important, bine identificat din topografia de cinci leghe de la Los Animas — o donație a regelui Filip al Spaniei. În felul acesta n-am mai avut nevoie de topograf. Am făcut mare economie de timp și de bani.

Deci, Lee Rundle și cu mine am încărcat într-o căruță cu doi cai tot ce era necesar, și am călărit o sută patruzeci și nouă mile spre Chico, cel mai apropiat oraș de punctul

pe care doream să-l atingem. Acolo am angajat un topograf local. Ne-a găsit colțul de la Los Animos, am mers cinci mii șapte sute douăzeci de coți spre vest, așa cum indica harta, am pus un bolovan în locul respectiv, am mincat slănină, am băut cafea și am luat înapoi diligența spre Chico.

Eram convinși că o să punem mîna pe cei trei sute de mii de dolari, din care Le Rundle urma să ia doar o treime, pentru că eu suportam toate cheltuielile. Cu cei două sute de mii de dolari, știam că am s-o găesc pe May Martha Mangum pe pămîntul ăsta. Și tot cu ei puteam să-i zburătăcesc toți fluturii din porumbarul bătrînului Mangum. Dacă găseam comoara.

Lee și cu mine ne-am așezat tabăra. Dincolo de rîu erau o duzină de munți mititei, acoperiți cu cedri, dar nici unul nu avea formă de șa. Nu ne-am dat bătuți. Aparențele sînt înșelătoare, o șa, ca și frumusețea, poate exista doar în mintea celui care o admiră.

Eu și nepotul comorii am cercetat munții acoperiți cu cedri cu grija cu care o doamnă vinează o muscă obraznică. Am cercetat fiecare latură, vîrf, circumferință, elevație medie, pantă și concavitate a tuturor munților pe o lungime de două mile în susul și în josul rîului. Ne-a luat patru zile.

Pe urmă eu am încălecat murgul și Rundle surul, și am încărcat restul de cafea și slănină și am bănut înapoi cele o sută patruzeci și nouă de mile pînă la Concho City.

Lee Rundle a mestecat mult tutun pe drumul de întoarcere. Eu eram ocupat cu condusul, fiindcă mă grăbeam.

Curînd după întoarcerea noastră nefructuoasă, m-am întîlnit cu Goodloe Banks în camera din spatele localului lui Synder, ca să jucăm o partidă de domino și să pescuim ceva informații. I-am povestit lui Goodloe despre expediția cu comoara îngropată.

— Dacă aș fi găsit cei trei sute de mii de dolari, aș fi cernut pămîntul în lung și-n lat ca să dau de May Martha Mangum.

— E sortită unor lucruri superioare, spuse Goodloe. Eu o s-o găesc. Dar, spune-mi cum ai descoperit locul

unde acest profit nedezhumat a fost în mod imprudent ascuns ?

I-am povestit pină în cele mai mici amănute. I-am arătat și harta cu distanțele însemnate clar.

După ce a privit-o ca un expert, s-a lăsat pe spătarul scaunului și a izbucnit într-un hohot de rîs sardonice, superior și academic.

— Ești un prost, Jim, mi-a spus, cînd a reușit să articuleze.

— E rîndul tău, i-am răspuns răbdător, pipăindu-mi picșa de 6/6 a dominoului.

— Douăzeci, spuse Goodloe, făcînd pe masă două cruci cu creta.

— De ce sînt prost, mă rog ? I-am întrebat. S-au mai găsit comori îngropate în multe locuri.

— Pentru că ai calculat punctul unde linia trasată atinge riul, fără să iei în calcul variația. Adică nouă grade vest. Dă-mi creionul.

Goodloe Banks calculă rapid pe spatele plicului.

— Distanța de la nord la sud a liniei care vine de la misiunea spaniolă este exact de douăzeci și două de mile. După cite îmi povestești, a fost trasată cu o busolă de buzunar. Luînd în considerare variația, punctul de pe riul Alamito unde trebuia să cauți comoara este exact la șase mile nouă sute patruzeci și cinci de coți spre vest, față de unde ai căutat tu. Vai, că prost mai ești Jim !

— Despre ce variație vorbești ? I-am întrebat. Știam că cifrele nu mint niciodată.

— Variația busolei magnetice față de meridianul real. Îmi zîmbi cu superioritate, pe urmă am văzut cum chipul îi era cuprins de lăcomia nesățioasă, devoratoare și unică a căutătorului de comori îngropate.

— Uneori, spuse el cu aerul unui oracol, tradițiile astea vechi cu bani ascunși nu sînt lipsite de temei. Ia să mă uit și eu puțin pe hîrtia cu descrierea locului. Poate împreună am putea să...

Rezultatul a fost că Goodloe Banks și cu mine, rivali în dragoste, am devenit părtași în aventură. Am luat de la Huntersburg, orașul cel mai apropiat cu gară, diligența spre Chico. În Chico am închiriat doi cai înhămați la o că-

ruță cu arcuri, coviltir și toate cele necesare aranjării taberei. L-am angajat pe același topograf să ne traseze distanțele, conform variațiilor lui Goodloe, și pe urmă l-am trimis la el acasă.

Se făcuse noapte când am ajuns. Am dat de mîncare la cai, am făcut focul pe malul rîului și am pregătît cina. Goodloe m-ar fi ajutat, dar educația lui nu-l făcea apt pentru lucruri practice.

Dar, în timp ce eu făceam treabă, el mă încuraja cu citate din cei dispăruți de mult. Cită cîteva traduceri din grecește, de mare întindere.

— Anacreon, îmi explică. Asta era unul din pasajele preferate ale domnișoarei Mangum, așa cum i-l recitam eu.

— E sortită unor lucruri superioare, i-am răspuns, repetîndu-i expresia.

— Poate fi oare ceva superior societății clasicilor, trăitului în atmosfera învățaturii și a culturii ? Ai discreditat de multe ori educația. Ce ai de spus despre eforturile tale zadarnice din cauza ignoranței în ale matematicii simple ? Cît de curînd ai fi găsit comoara dacă cunoștințele mele nu ți-ar fi arătat greșeala ?

— Mai întîi să ne uităm la dealurile din față, și să vedem ce găsim. Eu încă mai am dubiile mele cu variațiile. Am fost educat să cred că acul busolei arată polul exact.

Era luna iunie și a doua zi se arată foarte frumoasă. Ne-am sculat dis-de-dimineață și am luat micul dejun. Goodloe era fermecat. Recita Keats — cel puțin asta cred că era, și Kelly sau Shelley — cît timp eu am fiert slănină. Eram gata să traversăm rîul, care nu era decît un pîrîiaș prăpădit, și să explorăm dealurile nenumărate de cealaltă parte, cu vîrfurile ascuțite și acoperiți cu cedri.

— Dragul meu Ulise, spuse Goodloe, bătîndu-mă pe umăr în timp ce spălam vasele de la micul dejun ; dă-mi să mă mai uit odată la documentul fermecat. Cred că are instrucțiuni cum să urci dealul în formă de șa. Eu unul n-am văzut niciodată o șa. Cum arată, Jim ?

— Zero la unu pentru cultură. Eu o recunosc dacă o văd.

Goodloe se uita la documentul bătrînului Rundle, cînd deodată a scos o injurătură cît se poate de neacademică.

— Vino 'ncoă, a spus el, ținînd hîrtia contra luminii soarelui. Ia uită-te ! și pusc degetul pe foaie.

Pe hîrtia albastră am văzut scris cu alb ce nu văzusem înainte — „Malvern, 1898“.

— Și ce-i cu asta ? l-am întrebat.

— E filigranul hîrtiei. A fost fabricată în 1898. Scrisul e datat 1863. E o fraudă clară.

— Nu știu ce să zic. Alde Rundle sînt țărani needucați, simpli și de nădejde. Poate fabricanții de hîrtie au încercat să facă o potlogărie.

Atunci Goodloe Banks s-a dezlănțuit atît cît îi permitea educația. A scăpat ochelarii de pe nas și m-a fulgerat cu privirea.

— Ți-am spus de nu știu cîte ori că ești un prost. Te-ai lăsat dus de nas de un marțafoi. Și m-ai dus și pe mine.

— Cum adică, te-am dus și pe tine ?

— Prin ignoranța ta. De două ori am descoperit greșeli serioase în planurile tale, pe care o educație obișnuită ar fi putut să le evite. Și am fost și eu supus la niște cheltuieli pe care nu mi le pot permite, ca să merg pe urmele unei căutări pungăsești. Am terminat.

M-am ridicat și l-am amenințat cu o lingură proaspăt spălată.

— Goodloe Banks, i-am zis, nu dau nici o ceapă degerată pe educația ta. Abia dacă am suportat-o la alții, iar la tine am disprețuit-o. Cu ce te-ai ales de pe urma învățaturii ? Pentru tine e un blestem, iar pentru prieteni o pacoste. În lături, îi spun, în lături cu filigranurile și variațiile tale. Nu înseamnă nimic pentru mine. Și nici n-o să mă oprească din căutare.

Am arătat cu lingura spre rîu, către un munte mic în formă de șa.

— Mă duc să caut comoara pe muntele ăla. Hotărăște-te dacă vii și tu. Dacă lași filigranul și variația să-ți tulbure sufletul, nu ești aventurier sadea. Hotărăște-te.

De pe drumul de lîngă rîu, în depărtare, începu să urce un nor alb de praf. Era diligența poștei, de la Hesperus spre Chico. Goodloe îi făcu semn să oprească.

— Sînt sătul pînă peste cap de escrocherii, spuse el aerit. Numai un prost ar mai pune preț pe hîrtia aia acum.

Mă rog, tu ai fost totdeauna un prost, Jim. Te las cu soarta ta.

Își adună calabalicul, se urcă în diligență, își potrive nervos ochelarii și dispăru într-un nor de praf.

După ce am spălat vasele și am dus caii la iarbă nouă, am trecut riulețul și am urcat încetișor printre cedri, către vârful dealului în formă de șa. În viața mea nu mai văzusem atâtea păsări, fluturi, libelule, coșai și atâtea creaturi înaripate ale văzduhului și cimpurilor.

Am cercetat dealul în formă de șa, de la bază pînă la vîrf. N-am găsit absolut nici un semn referitor la comoara îngropată. Nici o îngrămădire de pietre, nici o urmă veche pe copaci, nici o dovadă a celor trei sute de mii de dolari, așa cum sta scris în documentul bătrînului Rundle.

Am coborît dealul după-amiaza, pe răcoare. Și deodată, din pădurea de cedri, am ieșit într-o vale verde, frumoasă, unde un pîrîiaș curgea spre riul Alamito.

Și acolo am fost surprins să zăresc ceea ce mi s-a părut un sălbatic, cu părul vîlvoi și o barbă stufoasă, urmărind un fluture uriaș cu aripi strălucitoare.

— Poate e vreun nebun care a scăpat din balamuc, m-am gîndit, minunîndu-mă cum de se aventurase atît de departe de locurile învățăturii și civilizației.

Și pe urmă am mai făcut cîțiva pași și am văzut o colibă acoperită cu vie, lingă pîrîiaș. Și în umbra înverzită am zărit-o pe May Martha Mangum, culegînd flori sălbatice.

S-a îndreptat și m-a privit. Pentru prima oară de cînd o cunosc, i-am văzut chipul (de culoarea clapelor albe ale unui pian nou) îmbujorîndu-se. M-am apropiat de ea fără să scot nici un cuvînt. A lăsat să-i lunece din mînă încet florile culese.

— Știam că ai să vii, Jim, spuse ea deslușit. Tata nu m-a lăsat să-ți scriu, dar știam că ai să vii.

Ce-a urmat se poate ghici — căruța și atelajul erau de partea cealaltă a riului.

Am stat de multe ori să mă întreb la ce-i folosește omului învățătura multă dacă n-o poate întrebuița pentru sine. Dacă toate profiturile ajung la alții, care-i poanta ?

Căci May Martha Mangum-stă acum cu mine. Avem o casă cu opt camere, într-o dumbravă de stejari și un pian automat și un început bun spre o turmă de trei mii de capete de vite, în țarcuri.

Și cînd mă întorc pe cal acasă seara, pipa și papucii sînt puse în locuri în care nu le pot găsi.

Dar cui îi pasă ? Cui — oare cui ? !

Pustnicul din Hudson se grăbea spre peştera sa cu o agitaţie neobişnuită.

Peştera era pe vârful unei creste mici a munţilor Catskill care se aventurase pînă la marginea fluviului, şi pentru că nu avusese bilet a trebuit să se oprească acolo. Munţii cei mici erau împăduriţi şi plini de veveriţe feroce şi ciocănitori care ameninţau toţi trecătorii văratici. Ca o panglică albă, prost cusută, între poala verde a dealurilor şi dantela înspumată a marginii fluviului, se întindea un drum de pietriş. O cărare îngustă şerpuia de la drumul comod, pe înălţimea stîlcoasă, spre peştera pustnicului. La o milă în susul fluviului, se găsea hanul Viewpoint, unde oraşenii veneau în timpul verii; îşi părăseau apartamentele răcoroase, ventilate electric, ca să fie transportaţi prin soarele dogoritor, în şalupe zbîrniitoare alimentate cu benzină, de aceşti Modrezi¹ cu picioarele în formă de fuse, oferindu-le cea mai slabă pavază.

Fixaţi-vă lornieta pe pustnic şi lăsaţi-vă privirea să cuprindă acele caracteristici care să vă apropie de erou.

Un bărbat la vreo patruzeci de ani, nu mai mult, cu părul lung, cîrlionţat la vîrf, ochi impresionanţi şi o harbă castanie în furculiţă, ca cele pe care cu cîţiva ani în urmă „vracii divini“, cum se autodenumeau, le impuseseră în vest. Costumul, din pînză groasă, era croit ca de cel mai bun croitor din Londra. Degetele lungi, frumoase, nasul delicat şi ţinuta, îl ridicau mult deasupra pustnicilor care se tem de apă şi îşi îngroapă banii în conservele goale de stridii în peşteră, în locurile indicate de cruci grosolane cioplite în stîlca peretelui de deasupra.

Reşedinţa pustnicului nu era compusă doar dintr-o peşteră. Peştera era de fapt un appendix al sihăstriei, o colibă primitivă făcută din birne tencuite cu lut şi acoperite cu zinc anticoroziv de cea mai bună calitate.

¹ Modred — personaj din legendele Arthuriene.

În incinta propriu-zisă erau lespezi pentru stat, o bibliotecă rustică făcută din scinduri de plop negeluite și o masă formată dintr-o placă de lemn așezată peste două bucăți de piatră — ceva între mobila unui templu druid și cea a unui birt de pe Broadway. Pe pereți atirneau piei de animale sălbatice cumpărate în apropiere de Eighth Street și University Place, New York.

Partea din fund a chiliei intra în peșteră. Acolo își gătea pustnicul masa pe o vatră de piatră primitivă. Cu o răbdare fără margini și cu o toporișcă veche își tăiașe în pereții stîncosi rafturi. Pe ele erau depozitate făina, slămina, untura, pudra de talc, petrolul lampant, praful de copt, tabletele de mentă, piperul, sarea și emulsia Olivo-Cremo pentru miinile crăpate și tenul uscat.

Pustnicul pustnicise prin locurile acelea trei ani. Făcea parte din comorile hanului Viewpoint. Clienții localului îl considerau mai prejos ca interes doar față de Ecoul-Misterios-din-Valea-Bîntuită. Iar Obstacolul-Indrăgostitului îl întrecea doar cu un sfert de pas. Era cunoscut în lung (dar nu și în lat, din cauza topografiei) ca un savant cu un intelect sclipitor, care uitase de cele lumești pentru că fusese înșelat în dragoste. În fiecare sîmbătă seara, hanul Viewpoint îi trimetea pe ascuns un coș cu provizii. Pustnicul nu părăsea împrejurimile sihăstriei. Clienții hanului care îl vizitaseră spuneau că avea cunoștințe, inteligență și filosofie ieșite cu totul din comun, cum se spune. În vara aceea, hanul Viewpoint era înțesat de turiști. Așa că, sîmbetele seara, soseau sus, în coșul pustnicului, conserve de bulion și mușchi de vacă, în locul meniului obișnuit.

Așadar, acum aveți faptele concrete ale cazului. Să trecem deci la partea romantică a lucrurilor.

Era clar că pustnicul aștepta un vizitator. Își pieptănă cu grijă pletele, și-și făcu cărare în barba de apostol. Cînd ceasul de nouăzeci și opt de cenți de pe raftul de piatră anunță ora cinci, își luă îmbrăcămintea de postav, o perie cu grijă, apucă un ciomag de stejar și porni încet prin codrul des care înconjura schitul.

Nu trebui să aștepte mult. Pe cărarea îngustă, nesigură din cauza acelor de pin, urca Beatrix, cea mai mică și mai frumoasă dintre surorile Trenholme. Era îmbrăcată în

albastru din cap pînă-n picioare, de la pălărie pînă la pantofii de pînă, în nuanțe de la bleu deschis de albăstrică de dimineață într-o simbătă de primăvară, pînă la albastrul intens din dimineața de luni, la ora nouă, cînd nu a apărut femeia la curățenie.

Beatrix înfipse umbrela albăstruie adînc în acele de pin și suspină. Pustnicul, pe furiș, scoase cu degetul de la un picior niște fire de iarbă virite între călciiul și sandaau celuiilalt picior. Ea se albăstri și aproape că îl pironi și-l aprelă cu ochii ei de cobalt.

— Trebuie să fie atît de frumos, spuse ea, oftînd ușor și delicat, să fii pustnic și să urce doamnele pînă aici și să stea de vorbă cu tine.

Pustnicul își încrucișă brațele și se sprijini de un copac. Beatrix, suspinînd, se așeză pe covorul de ace de pin ca o pasăre în cuiabar. Pustnicul o urmă, trăgîndu-și picioarele, cam stîngenit, sub îmbrăcămintea de postav.

— Trebuie să fie frumos să fii munte, spuse el, meditativ, și îngerii în albastru să te urce, în loc să zboare peste tine.

— Mama a avut nevralgie, spuse Beatrix, și s-a culcat, altfel n-aș fi putut să vin. E oribil de cald la hanul ăla infect și dărăpănat. Dar vara asta n-am avut bani să plecăm în altă parte.

— Aseară, spuse pustnicul, m-am urcat pe stîncă aia mare de deasupra. Am văzut luminile hanului și am prins cîteva acorduri cînd sufla vîntul spre mine. Mi te-am închipuit mișcîndu-te grațios în brațele altora, în ritmul visător al valsului, înconjurată de mireasma florilor. Gîndește-te ce singur eram !

Cea mai mică și mai frumoasă și mai săracă dintre vestitele surori Trenholme suspină.

— N-ai ghicit, spuse ea cu părere de rău. Mă mișcam grațios pe brațele cuiva. Mama a făcut una din crizele periodice de reumatism la ambele coate și umeri, și a trebuit să o frecționez cu unguentul ăla scirbos. Sper că nu-ți închipui că poate mirosi a flori. Știi, aseară, la dans, au venit niște băieți din West Point și niște tineri din oraș. cu iahtul. Mama poate să stea cu geamul deschis și trei ore în șir și să-i înghețe o jumătate de corp bocnă, iar cea-

laltă să-i ardă ca focul, și să nu facă nici cel mai mic guturai. Dar ia să vină un grup de băieți nepotrivii pentru înșurătoare pe unde mă aflu și eu, că imediat i se umflă încheieturile și țipă de durere. Și eu trebuie să mă duc la ea în cameră și s-o frecionez. Când te uiți la mama îmbrăcată, nici nu-ți vine să crezi ce brațe mari are când se dezbracă. Cred că e minunat să fii pustnic. Sutana, sau caftanul, nu ? îți vine de minune. Ți-o faci singur — sau ți le faci, pentru că bănuiesc că ai și de schimb ? Și ce comod trebuie să fie să porți sandale în loc de pantofi. Gindește-te cât suferim noi — indiferent cât de mici îmi cumpăr pantofii. Înțoideauna mă bat în vîrf. Ah, de ce nu pot deveni și femeile pustnici ?

Cea mai frumoasă și mai adolescentină soră Trenholme întinse două glezne delicate, albastre, care se terminau în două funde enorme de mătase albastră, care aproape acopereau două botine frumoase, și ele într-una din cele patruzeci și șapte de nuanțe de albastru. Pustnicul, parcă împins de un fel de acțiune reflexă telepatică, își trase mai mult tălpile sub postav.

— Am auzit de povestea ta de iubire, spuse domnișoara Trenholme cu glas dulce. Au tipărit-o pe spatele meni-ului de la han. Era foarte frumoasă și încântătoare ?

— Pe lista de bucate ! murmură pustnicul. Dar ce-mi pasă mie ce trîncăne lumea ? Da, era printre primele. Atunci, continuă el, *atunci* nu credeam că are egal pe lume. Așa că am părăsit lumea și m-am retras în fortăreața acestui munte, pentru a-mi petrece singur restul vieții, pentru a-mi dedica și devota anii care mi-au rămas amintirii ei.

— E fantastic, izbucni domnișoara Trenholme, e de-a dreptul fantastic ! Cred că viața de pustnic este ideală. Nu vin perceptorii, nu trebuie să te îmbraci pentru masă — ah, ce mi-ar plăcea să stau aici ! Dar eu n-am parte de asemenea noroc. Dacă nu mă căsătoresc anul acesta, cred că mama mă va obliga să-mi iau de lucru la o modistă. Nu pentru că aș fi urită sau bătrînă. Dar nu avem destui hani ca să mai ajungem prin locuri șic. Și eu nu vreau să mă căsătoresc decît cu cine îmi place. De asta aș vrca să mă fac pustnic. Pustnicii nu se căsătoresc niciodată, nu ?

— Cu sutele, răspunse pustnicul, în cazul în care gădesc pe cine trebuie.

— Dar s-au făcut pustnici, spuse cea mai frumoasă și mai tinăără, pentru că au pierdut-o pe cea pe care o iubeau, nu ?

— Pentru că își închipuie că au pierdut-o, răspunse sihastrul într-o doară. Înțelepciunea îl ajunge pe cel care locuiește în peștera muntelui, ca și pe cel din lumea „șic”, cred că așa-i spune în argou.

— Când alt „șic” i-o aduce. Ai mei sînt și ei șic. Asta-i necazul. Dar vara sînt atîția șic la mare, încît noi sîntem niște mărunte vălurele pe apă. A trebuit să ne investim toți banii în achiziționarea portului. Știi, sîntem toate fete. Patru. Eu sînt singura care am supraviețuit. Celelalte s-au măritat. Pentru bani. Mama e mîndră de surorile mele. Îi trimit de Crăciun cele mai frumoase calendare și ștergătoare de penițe. Eu am rămas singura pe piață. N-am voie să mă uit la cei care nu au bani.

— Dar... începu pustnicul.

— Dar, sigur, spuse cea mai frumoasă, sigur că pustnicii au oale mari cu dubloni de aur îngropați pe lingă stearii uriași. Toți au.

— Eu nu am ! spuse cu regret pustnicul.

— Ce rău îmi pare ! N-aș fi crezut. Cred că trebuie să plec.

Ah, nu încăpea nici o îndoială, era cea mai frumoasă.

— Frumoasă doamnă... începu pustnicul.

— Mă numesc Beatrix Trenholme — unii îmi spun Trix. Vino la han să mă vezi.

— De zece ani n-am mai călcat mai departe de împrejurimile peșterei.

— Vino să mă vezi la han. În fiecare seară, în afară de joi.

Pustnicul zîmbi slab.

— La revedere, îi spuse ea, adunîndu-și faldurile rochiei albastru deschis. Am să te aștept. Dar nu joi seara, să nu uiți !

Ce interesante ar deveni viitoarele liste de bucate de la hanul Viewpoint dacă li s-ar adăuga următoarele rînduri : „Numai o singură dată în cei peste zece ani de existență singuratică și-a părăsit pustnicul de pe munte vestita sa

peșteră. Atunci cînd a fost atras irezistibil la han de către fascinanta domnișoară Beatrix Trenholme, cea mai frumoasă și mai mică dintre celebrele surori Trenholme, al cărei mariaj extraordinar cu...

Da, cu cine ?

Pustnicul se întoarse la sihăstrie. În ușă se afla Bob Binkley, vechiul său prieten și tovarăș din zilele premergătoare renunțării sale la lume — Bob însuși, gătit ca orhideele de seră puse la vestmîntul policromatic al gentlemanului estival. Bob, milionarul, cu chipul lui durduliu, grav, neted și abil, cu inelele cu diamante, cu lanțul de la buzunar strălucitor și cu jabou la cămașă. Era mai mare cu doi ani decît pustnicul și arăta cu cinci mai tînăr.

— Ești Hamp Ellison, în ciuda perciunilor și a halatului de baie ponosit, strigă el. Am citit despre tine pe nota de plată de la han. Ți-au înghesuit biografia între brinzeturi și „Nu răspundem de hainele și umbrelele uitate”. La ce bun să trăiești așa, Hamp ? Și încă zece ani, vere !

— Nu te-ai schimbat, spuse pustnicul. Intră și ia loc. Stai pe lespede de colo ; e mai moale decît granitul.

— Nu pricep, bătrine, spuse Binkley. Înțeleg cum poți să renunți la o femeie zece ani, dar nu la zece ani pentru o femeie. Sigur că am aflat care e motivul. Toată lumea știe. Edith Carr. Mai avea vreo patru-cinci pretendenți pe lingă tine. Dar tu ai fost singurul care ai pus-o la inimă. Alții s-au apucat de whiskey, Klondike, politică și alte tratamente *simila similibus*. Dar, ia ascultă, Hamp, Edith Carr era aproape cea mai grozavă fată din lume — vorbea tare, era mîndră și nobilă și se folosea de idealurile ei ca să cîștige tot felul de pariuri. Era fără îndoială un as.

— După ce am renunțat la lume, spuse pustnicul, n-am mai auzit de ea.

— S-a căsătorit cu mine, spuse Binkley.

Pustnicul se sprijini de pereții de lemn ai ante-peșterei și-și încovoie degetele de la picioare.

— Știu ce trebuie să simți, spuse Binkley. Dar ce putea să facă ? Mai avea patru surori, o mamă, pe bătrînul Carr — ți-aduci aminte cum a băgat toți banii în dirijabile și n-a ieșit nimic din afacere, pentru că toate s-au prăbușit ? Ei, o cunosc pe Edith la fel de bine ca și tine — deși am luat-o de nevastă. Atunci avea un milion, dar l-am

sporit la cinci spre șase. De fapt, nu pe mine mă dădea ; ei bine uite cum s-a întâmplat. Avea șleahta pe cap și trebuia să aibă cineva grijă de ei. Edith s-a căsătorit cu mine la două luni după ce ai interpretat scena cu veverițele. Pe atunci credeam că mă place.

— Dar acum ? întrebă pustnicul.

— Sintem mai buni prieteni ca oricând. Acum doi ani a obținut divorțul. Pur și simplu nu ne potriveam. Nu mi-am luat avocat. Măi, măi, măi, Hamp, nostimă tranșee ți-ai construit tu aici, zău. Dar ai fost întotdeauna un erou de ficțiune. Se pare că ai fost singurul pe care l-a îndrăgit Edith. Poate... dar, ascultă-mă pe mine, băiete, depunerile la bancă nu le aduc peșterile și perciunii. Zău, Hamp, nu crezi că ai fost un prost fără pereche ?

Pustnicul zîmbi în barba încilcită. Fusese, și încă mai era, superior grosolanului și mercenarului Binkley, așa că nici măcar vulgaritatea lui nu-l scotea din sârite. În plus, studiile și meditațiile la care se dedase în sihăstrie îl ridicaseră cu mult peste micile vanități lumesti. Micuțul său munte fusese aproape un Olimp, peste a cărui creastă el zărise, zîmbind, cum se clatină pilaștrii jos, în valea omului. Oare cei zece ani de renunțări, de gânduri, de fidelitate față de un ideal, de dispreț viu față de lumea întinată, fuseseră zadarnici ? Din acea lume urcase pînă la el cea mai frumoasă și mai mică, mai atrăgătoare decît Edith de o sută treizeci și șapte de ori, mai drăgălașă decît Rachel pe care o slujise șapte ani. Așa că pustnicul zîmbea în barbă.

Cînd Binkley ușură sihăstria de prezența sa pingăritoare și prima stea se arată deasupra pinilor, pustnicul luă borcanul de praf de copt din dulap. Încă mai zîmbea în barbă. Auzi un foșnet slab. În prag se afla Edith Carr, cu toată frumusețea, măreția și ținuta nobilă pe care cei zece ani le mai adăugaseră la cele vechi.

Nu era genul care să trîncăne. Se uită la pustnic cu ochii mari, întunecați și gînditori. Pustnicul rămase nemișcat, surprins într-o atitudine la fel de fixă ca a ei. Numai sentimentul ascuns al ordinii îl făcu să întoarcă ușor în mînă borcanul cu praf de copt, pînă cînd eticheta roșie se lipi de piept.

— Stau la han, spuse Edith cu voce joasă, dar limpede. Am auzit de tine, acolo. Mi-am spus că *trebuie* să te văd. Vreau să-ți cer iertare. Mi-am vîndut fericirea pentru bani. Aveam o familie de întreținut, dar asta nu-i o scuză. Am vrut să te văd doar și să-ți cer iertare. Ai trăit zece ani aici, mi-au spus, păstrîndu-mă în minte ! Am fost oarbă, Hampton. N-am văzut atunci că toți banii din lume nu pot sta în balanță cu o inimă credincioasă. Dacă... Dar, bineînțeles că acum este prea tîrziu.

Declarația era de fapt o întrebare învelită cit se poate de abil în mîndria unei femei îndrăgostite. Prin această deghizare slabă, pustnicul citi ușor că doamna venise înapoi la el — dacă el o mai dorea. Cîștigase coroana de aur, dacă îi mai făcea plăcere s-o poarte. Răsplata deceniului de credință îl aștepta alături — doar dacă el dorea să întindă mîna.

Timp de un minut, vechea vrajă îl lumină cu strălucirea ei reflectată. Apoi, pe rînd, experimentă senzațiile bărbătești de indignare pentru că fusese respins și de repulsie pentru că — așa era, pentru că fusese căutat. Și, în sfîrșit (ce ciudat că apăruse în cele din urmă) viziunea albăstruie a celei mai frumoase din surorile Trenholme îi ilumina ochii minții și-l hotări.

— E prea tîrziu, spuse el cu voce profundă, strîngînd la piept borcanul cu praf de copt.

Doamna întoarse o singură dată capul după ce făcuse douăzeci de pași în josul potecii. Pustnicul începuse să răsucescă capacul borcanului, dar îl ascunse iar sub sutană. Văzu ochii mari ai doamnei lucind trist în amurg ; dar el rămase inflexibil în pragul chillei și nu făcu nici un semn.

Exact cînd se ridică luna, joi seara, pe pustnic îl apucă nebunia lumească.

De la han soscau din cînd în cînd, mai slabe decît sunetele de corn în care suflă spiridușii, cîteva măsuri interpretate de orchestra cazinoului. Noaptea preschimbase Hudsonul într-o mare fără margini — luminile acelea care abia se deslușeau pe celălalt mal nu erau felinare pentru tramvaie prozaice, ci stele coborîte la milioane de mile depărtare. Apele din fața hanului săltau luciri jucăușe —

sau erau cumva bărcile cu motor răspîndind miros de benzină și petrol ? Pe vremuri pustnicul cunoscuse toate aceste lucruri și se distra cu naiadele sub umbrarele cu dungi albe și roșii. Dar de zece ani își astupase urechile la ecourile îndepărtate ale lumii frivole. Astă-seară, însă, ceva nu era în regulă.

Orchestra cazinoului interpreta un vals — un vals. Ce prost fusese să-și rupă cu bună știință zece ani din calendarul existenței pentru cea care renunțase la el în favoarea unor bucurii și averi iluzorii. „Tam, ta, tam, ta, tam, ta” — cum se dansează valsul ? Dar toți acești ani n-au fost sacrificați — oare nu-i aduseseră perla perlelor lumii, pe cea mai mică și mai frumoasă...

„Dar să nu vii joi seara”, insistase ea.

Poate că la ora asta se mișca grațios și încet în ritmul valsului, ținută strîns la piept de vreun tînăr din West Point sau de vreun sezonier de la oraș, în timp ce el, care-i citise în priviri lucruri ce-l recompensaseră pentru cei zece ani pierduți din viață, se retrăsese ca un animal sălbatic în viziuna lui din munte. De ce să...

— La dracu, spuse brusc pustnicul. Mă duc !

Îl aruncă cit colo pe Marc Aureliu și trase de pe el toga de postav. Scoase un cufăr prăfuit dintr-un colț al peșterii și-i deschise capacul cu greutate.

Avea luminări din belșug, și curînd peștera fu luminată. Haine — cu o croială veche de zece ani — foarfeci, briciuri, pălării, pantofi, toată costumația și obiectele părăsite fură smulse fără cruțare din odihna impusă de izolare, și înșirate într-o ordine jalnică.

Curînd o pereche de foarfeci îi reduse suficient barba pentru ca briciurile tocite să-și facă aproximativ datoria. Îi era peste putere să-și tundă părul, așa că îl pieptănă și-l perie la spate, cît mai neted. Mila ne împiedică să luăm în considerație chinurile și suferințele celui care fusese îndepărtat de societate și de nimicurile lumești.

În cele din urmă, pustnicul se duse într-un colț al peșterii și începu să sape în pămîntul moale cu o lingură lungă de fier — scoase din groapă o cutie de tinichea și, din ea, trei mii de dolari în bancnote, legate strîns și învelite în hirtie cerată. Era pustnic veritabil, după cum vă puteți convinge prin acest fapt.

Puteți să aruncați o privire în timp ce zorește pe poteca muntelui. O haină lungă, boțită, îi ajungea la pulpe. Pantalonii de doc albi, nefamiliarizați cu fierul de călcat al croitorului, o cămașă roz, guler alb înalt, cu o fundă albastru aprins, și jambiere cu nasturi. Dar nu uitați, domnule sau doamnă, sint totuși zece ani la mijloc ! De sub pălăria de pai cu boruri înguste, cu o panglică în dungi, îi iese în dezordine părul. Văzindu-l, oricât ați fi de perspicace, tot nu l-ați recunoaște. V-ați închipui probabil că interpretează pe Hamlet sau un personaj din vreo altă piesă. N-ați pune mîna pe inimă ca să afirmați : „El este pustnicul care a trăit zece ani într-o peșteră, din dragoste pentru o femeie — ca să cîștige o alta.“

Sala de dans se întindea deasupra apelor fluviului. Felinare vesele și globuri electrice mate revărsau o lumină blîndă. La stînga drumului prăfuit, de-a lungul căruia venise pustnicul, se aflau hanul și grătarul. Și acolo — parcă se petrecea ceva. Fereastra erau luminate puternic și se auzea o muzică diferită de cea a valsului și dansului de doi interpretate de orchestra cazinoului.

Un negru într-o livrea albă se arată în poarta de fier, cu stîlpii uriași de granit și cu felinarele de fier forjat.

— Ce are loc astă-seară aici ? Întrebă pustnicul.

— Păi, domnule, spuse servitorul, are loc dansul de joi seara de la cazino. Și pe grătare se prăjesc fripturi de vacă, dom'le.

Pustnicul se uită în sus pe deal, spre han, cînd brusc izbucniră niște acorduri de o armonie desăvîrșită.

— Și acolo sus, spuse el, unde se cîntă Mendelssohn, ce se petrece ?

— Sus la han, spuse tuciuriul, e o nunță. Domnul Binkley, un domn al naibii de bogat, se însoară cu domnișoara Trenholme, dom'le — tînăra care e socotită frumoasa ținutului, dom'le.

Vinătorul de capete

Cînd s-a terminat războiul dintre Spania și George Dewey, am plecat în Insulele Filipine. Am rămas acolo în chip de corespondent de război la ziarul la care lucram, pînă cînd redactorul-șef mi-a atras atenția că o cablogramă de opt sute de cuvinte, în care se descrie durerea resimțită de un pui de bizon domestic la moartea unui copil filipinez nu poate fi considerată știre de război de către redacție. Așa că am demisionat și m-am întors acasă.

La bordul vasului comercial care m-a adus înapoi, am meditat mult la lucrurile străni pe care le-am avut în preajma mea în ciudatul arhipelag al poporului galben-cafeniu. Manevrelle și ambuscadele războiului mărunț nu mi-au stîrnit interesul, dar mă fascinase înfățișarea bizară a acelei rase care-și întorsese privirea inexpresivă asupra noastră, sosiți dintr-un trecut nebănuit. În special cît am stat în Mindanao, am fost atras și vrăjit de acel trib de păgîni încîntător de original, cunoscut sub numele de vinătorii de capete. Omuleții aceia posomorîți, duri, necruțători, pe care nu-i vedeai vreodată dar care înghețau și cea mai călduroasă amiază cu teroarea subtilă a prezenței lor tainice, luînd urma prăzii prin păduri virgine, traversînd creste periculoase, coborînd abisuri nesfîrșite pînă în junglele de nepătruns, întotdeauna în preajmă, cu mîna invizibilă a morții ridicată, trădîndu-și scopul numai prin semne pe care ar putea să le lase o fiară, o pasăre sau șarpele lunecător — troznetul unei rămurele în noaptea oribilă, scaldată în sudoare, roua picurînd prin coroana deasă a unui arbore uriaș, freamătul trestiiilor din ochiurile de apă în amurg — aluzia morții la fiecare milă și oră... grozav m-au amuzat indivizii ăștia mititei cu o singură idee în cap.

Cînd stai și te gîndești, metoda lor este nemaipomenită, ba chiar ridicol de eficientă și simplă.

Ai coliba ta în care trăiești și-ți faci velenul cum ți-e scris. În cuiul din canatul ușii de bambus se găsește un

eoș de răchită verde împletită. Din cînd în cînd, atunci cînd îți dă ghes vanitatea sau plictiseala sau iubirea sau gelozia sau ambiția, te furișezi cu cuțitul și o apuci pe poteca tăcută. Te întorci triumfător, aducînd capul însîngerat și ciopîrțit al victimei, pe care îl depozitezi cu mîndrie scuzabilă în coșul de lingă ușă. Capul poate să fie al dușmanului, al prietenului sau al unui necunoscut, în funcție de mobilul trudei — concurență, gelozie sau pur și simplu spirit sportiv.

Oricum, răsplata e sigură. Sătenii în trecere se opresc să te felicite, așa cum se opresc vecinii din straturile mai joase ale victii să admire și să-ți laude begoniile din curtea din față. Aleasa ta, cu pielea măslinie și pieptul fremătînd, aruncă priviri împlînzite de tigroaică și zăbovește pe lingă dovada dragostei ce-i porți. Mesteci betel și ascuți mulțumit picuratul intermitent și potolit din arterele ciopîrțite ale gîtului. Și îți arăți dinții și grohăi ca un bizon, adică articulezi ceva în genul risului, gîndindu-te că undeva pe întinderile sălbatice din Minda-nao se află trupul rece și acefal al ornamentului de la ușă, gata să fie zărit de vulturii ce planează deasupra.

Într-adevăr, viața veselului vînător de capete m-a captivat. Redusese arta și filosofia la un cod simplu. Să iei capul adversarului, să-l pui în coșul de la ușa castelului tău ca să poată fi văzut acolo, neputincios să mai iscodească stratageme sau violenții, inert și fără vlagă — există oare un mod mai bun să dejoci intrigile, să anihilezi argumentele, să-ți arăți superioritatea asupra înțelepciunii și a talentelor ?

Corabia care mă ducea acasă era pilotată de un suedez excentric, care a găsit de cuviință să-i schimbe cursul și să mă depună, cu reală compasiune, într-un orășel de pe coasta Pacificului în una din republicile Americii Centrale, la cîteva sute de mile la sud de portul în care fusese angajat să mă ducă. Eram însă plictisit de mișcare și toane exotice ; așa că am sărit mulțumit pe nisipurile solide ale satului Mojada, spunîndu-mi că ar trebui să găsesc negreșit odihna după care tînjeam. La urma urmei, era mult mai bine să zăbovesc pe acolo (așa îmi închipuiam), legănat de plesnetul liniștitor al valurilor și de foșnetul frunzelor de palmier, decît să mă așez pe canapeaua din

păr de cal în casa părinților mei, pe coasta de est, iar acolo, sătul de atîta vin de stafide și prăjituri, să deapăn în urechile vecinilor cu gurile căscate povești triste despre moartea guvernatorilor din colonii.

Cînd am văzut-o prima oară pe Chloe Greene, stătea în pragul casei de chirpici, cu acoperiș de țiglă a tatălui ei, îmbrăcată toată în alb. Lustruia o cupă de argint cu o cîrpă și arăta ca o perlă așezată pe catifea neagră. Întoarse spre mine o privire măgulitor de stăruitoare, dar ușor dezaprobatoare, și pe urmă intră în casă, fredonînd un cîntecel ca să arate ce preț pune pe existența mea.

Nici nu era de mirare — căci doctorul Stamford (cel mai ticălos profesionist între Juneau și Valparaiso) și cu mine hoinăream pe strada cu gazon, cîntînd fals cuvintele din „Auld Lang Syne” după melodia „Muzzer's Little Coal-Black Coon”. Ne întorceam de la fabrica de gheață, care era cuibușorul de nebunii la Mojadci, unde jucasem biliard și destupasem sticle brumate pe care le trăgeam cu sfoara din ciuberele pline cu gheață ale bătrînului Sandoval.

M-am întors cuprins de o furie bruscă, către doctorul Stamford, la fel de treaz ca paracliserul catedralei. Într-o clipă mi-am dat seama că eram niște porci aruncați în fața unei perle.

— Animalule, i-am spus, tu ești pe jumătate vinovat. Și cealaltă parte de vină este a blestematci ăsteia de țări. Mai bine mă întorceam în Orașul Adormit și muream în orgiile sălbatice cu vin de stafide și cornulețe, decît să mi se întîmple așa ceva.

Stamford umplu strada pustie cu hohotele sale de ris.

— Va să zică și tu ! strigă el. Și asta cît ai scoate dopul de la o sticlă ! Mda, se pare că figura ei se imprimă plăcut pe retină. Ai grijă să nu te prăjești. Toată Mojada o să-ți spună că Louis Devoe e omul ei.

— Mai vedem noi, i-am răspuns. Și, cine știe, poate că va fi un om, nu omul.

N-am așteptat mult pînă să-l întîlnesc pe Louis Devoe. Nici n-a fost greu, căci colonia străină din Mojada abia dacă număra o duzină de oameni care se întîlneau zilnic la un hotel semi-decent, ținut de un turc, unde se străduiau

să pună cap la cap peticele zdrențuite ale naturii și civilizației care le mai rămăseseră din țară. L-am căutat pe Devoc înainte de a căuta perla din prag, pentru că învățasem ceva din tactica războiului și știam că nu e bine să-ți ridici premiul, înainte de a încerca puterile inamicului.

Cînd l-am cîntărit din priviri, m-a umplut un fel de deprimare rece, ceva înrudit cu frica. L-am găsit atît de echilibrat, de încîntător, de familiarizat cu ritualurile lumesci, atît de plin de tact, curtoazie și ospitalitate, atît de înzestrat cu grație și nonșalanță, cu un fel de nepăsare și putere disprețuitoare, încît aproape că am forțat nola ca să-l pot testa, să-l pot întoarce pe frigare, să-i pot găsi punctul slab pe care speram să-l dibui. Dar n-am reușit să-l fac bucățele, l-am lăsat întreg. M-am convins că Louis Devoc era o persoană care merita cele mai zdrene lovături ale mele ; și am jurat să i le administrez. Era mare negustor în țara aceea și avea o grămadă de bani de pe urma importurilor și exporturilor. Stătea toată ziua într-un birou decorat, se vedea cît colo, după gustul unui om tipic, înconjurat de lucrări de artă și dovezi ale unei culturi serioase ; conducea afacerile casei sale dînd directive prin ușile și ferestrele de sticlă.

Ca înfățișare era zvelt și nu prea înalt. Capul mic și bine proporționat era acoperit de păr des, negru, tuns scurt ; purta și o barbă deasă, neagră, și ea tăiată destul de mărunț. Manierele îi erau perfecte.

Nu după mult timp am devenit un vizitator regulat și binevenit în casa Greene. M-am debarasat de apucăturile nestăpînite ca de o pelerină uzată. Mă antrenam pentru dispută cu grija unui pugilist și cu negarea de sine a unui brahman.

Cît despre Chloe Greene, n-am să vă mai plictisesc cu sonete care să-i descrie chipul. Era o fată plină de feminitate, cu o față roșie ca mărul și lipsită de cel mai mic mister, ca un geam transparent. Avea mici teorii capricioase pe care le scosese din viață și care se potriveau cu maximele lui Epictet ca o rochie de prințesă. De fapt, stau și mă întreb dacă timpitul ăla nu era chiar deștept foc !

Chloe avea un tată, pe reverendul Homer Greene, și o mamă episodică, care uneori prezida vag ceaiul de după-

amiază. Reverendul Homer se ținea scai de mine cu munca lui de o viață. Scria un glosar al Scripturilor și ajunsese pînă la Regi. Întrucît eram probabil pretendentul la mina fiicei sale, devenisem zidul plîngerilor lui literare. Ajunsesem să am arborele familiei din Israel atît de adînc înfipt în cap, încît mă pomeneam țipînd în somn: „Și Aminadab l-a zămislit pe Naason“, și altele asemenea, pînă cînd bătrînul se apucă de o altă carte. Am calculat odată că glosarul reverendului Homer va merge pînă la Cele Șapte Cupe amînîtite în Apocalips, cam în ziua a treia după ce vor fi umplute.

Louis Devoe și cu mine eram prieteni intimi ai familiei Greene. Acolo îl întîlneam cel mai des, și în viața mea n-am arîtat un om mai plăcut sau cu mai multe calități ca el. Din fericire, sau din nefericire, ajunsesem să fiu acceptat sub apelativul de „Băiețelul“. Păream tînăr și bănuiesc că aveam aerul acela rugător și părăsit care stîrnește întotdeauna sentimente materne la femei și blestamate de teorii și manii la diverși pater familias.

Chloe mă striga „Tommy“ și se distra ca o soră pe seama încercărilor mele de a-i face curte. Cu Devoe era mult mai reținută. El era omul potrivit unei idile, cel care stîrnea imaginația și cele mai profunde sentimente, dacă fata ar fi fost cumva înclinată s-o facă. Eu mă aflam mai aproape de ea, dar eram în umbră; în fața mea se punea problema de a o cuceri prin ceea ce mi se părea modul de luptă american, adică fără ocolișuri, cu îndrăzneală și devotament cotidian, pentru a îndepărta barierele prieteniei dintre noi, și, dacă aș fi fost în stare, s-o răpesc între zorii zilei și bezna nopții, îndemnat nici de lumina lunii, nici de muzică, nici de tertipuri străine.

Chloe nu arăta în nici un fel că și-ar revărsa afecțiunea prietenoasă asupra vreunuia dintre noi. Într-o zi, însă, m-a lăsat să întrevăd ce anume prețuia ea la un bărbat. M-a interesat nespus, dar nu m-a luminat în nici un fel cum aș putea s-o pun în practică. O chinuiam pentru a douăsprezecea oară cu declarația și lista sentimentelor mele față de ea.

— Tommy, mi-a spus, nu-mi place ca cel care-și arată dragostea pentru mine să se așeze în fruntea unei

armate și să pornească contra altei țări, semănînd moartea cu tunurile.

— Dacă-ți dorești opusul, i-am răspuns, așa cum se spune că fac femeile, să văd ce pot face. Ziarele vuiesc de scandalul diplomatic din Europa. Ai mei cunosc niște persoane sus-puse la Washington care se ocupă chiar de militari și aş putea să obțin conducerea unei artilerii și...

— Eu nu sînt așa, mă întrerupsese Chloe. Eu cred ceea ce spun. Pe lumea asta, Tommy, femeile nu sînt impresionate de lucruri ieșite din comun. Pe vremea cînd cavalerii plecau călare, în armuri, să ucidă balauri, mulți paji care rămîneau pe lingă casă au cîștigat mîna doamnelor singurate, tocmai pentru că au fost în preajmă să le ridice mînușa, să le aducă pelerina cînd bătea vîntul. Cel care mi-ar plăcea cel mai mult, indiferent care ar fi acela, ar trebui să-și arate iubirea prin lucruri mărunte. Nu trebuie să uite niciodată, dacă a auzit acest lucru, că nu-mi place să mcargă în stînga mea, că nu suport cravatele viu colorate, că prefer să stau cu spatele la lumină, că îmi plac fructele zaharisite, că nu-mi place să se vorbească atunci cînd mă uit la luna oglindită în ape și că mă dau în vînt după curmale umplute cu nuci englezești.

— Asta-i frivolitate, i-am spus încruntîndu-mă. Orice servitor bine instruit e în stare să îndeplinească toate aceste dorințe.

— Ar mai trebui să nu uite să-mi amintească ce-mi doresc cînd nici eu însămi nu știu ce vreau de fapt.

— Urci prețul ; ai nevole de un clarvăzător de prima mîină.

— Și dacă spun că mor să aud o sonată de Beethoven și bat din picior cînd o spun, să știe că de fapt îmi doresc alune sărate ; și să fie pregătît să le aibă în buzunar.

— Ei, acum chiar că sînt în încurcătură. Nu știu dacă rîvnești după un impresar sau un băcan.

Chloe îmi trimise zîmbetul de perle.

— Să nu iei în serios decît jumătate din ce ți-am spus. Și să nu bagatelizezi lucrurile mărunte, Băiețel. Dacă trebuie, pregătește-te să fii un paladin, dar să n-o lași să se vadă. Cele mai multe femei sînt copii mari, iar cei mai

mulți bărbați sînt copii foarte mici. Făceți-ne pe plac și nu încercați să ne copleșiți. Dacă avem nevoie de un erou, putem face unul dintr-un simplu băcan de mîna a treia, dacă ne prinde batista înainte de a cădea pe jos.

În seara aceea m-am îmbolnăvit de febră pernicioasă. Asta e un fel de febră de coastă cu efecte și complicații serioase. Temperatura ți se urcă între 40 și 41 de grade și rămîne acolo, rîzînd batjocoritor și febril de preparatele din arborii de chinină și derivatele din gudron de ulei. Febra pernicioasă este un caz, bun pentru un simplu matematician, dar nu pentru un doctor. Este pur și simplu o formulă: vitalitate + dorința de a supraviețui — durata febrei = rezultatul.

M-am dus să mă întind în pat în căsuța cu două camere și acoperiș de paie, unde fusesem cazat confortabil, și am trimis după un galon de rom. Nu pentru mine. Beat, doctorul Stamford era cel mai bun doctor între Anzi și Pacific. A venit, s-a așezat pe pat și a băut pînă a intrat în starea adecvată.

— Mă băiatule, mi-a spus, măi Romeo reformat, alb ca neaua — nici un medicament nu te poate ajuta. Dar am să-ți dau niște chinină care, pentru că e amară, o să-ți stirnească ura și minia — deci două stimulente care o să-ți ridice șansele cu zece la sută. Ești vinjos ca un vițel caribu și ai să te faci bine, dacă febra nu te doboară cînd nu ești atent.

Două săptămîni am zăcut, simțindu-mă ca o văduvă hindusă așezată pe rugul aprins. Bătrîna Atasca, o infirmieră indiană fără diplomă, stătea la ușă ca statuia pietrificată a lui La-Ce-Bun, făcîndu-și datoria, adică observînd mai cu seamă ca timpul să-și vadă de ale sale fără să se abată de la nici o subdiviziune. Uneori mă visam înapoi în Filipine, sau, în clipele mai grele, mă trezeam alunecînd de pe canapeaua din pîr de cal din Orașul Adormit.

Într-o după-amiază i-am poruncit Atascăi să se evapore; m-am ridicat și m-am îmbrăcat cu grijă. Mi-am luat temperatura, care se stabilise, am observat cu plăcere, la 37 de grade. Am acordat o atenție exagerată ținutei, alegînd cu grijă o cravată într-o nuanță stearsă și potolită. Oglinda mi-a arătat o imagine nu cu mult mai proastă

decît înainte de a mă îmbolnăvi. Febra dădea strălucire ochilor şi culoare chipului. Şi în timp ce mă uitam în oglindă, culoarea urca şi cobora în obraji, pe măsură ce mă gîndeam la Chloe Greene şi la milioanele de eoni care se perindaseră de la ultima întîlnire, la Louis Devoe şi la avansul în timp pe care-l avea faţă de mine.

M-am dus direct la ea acasă. Parcă pluteam, nu mergeam ; abia dacă simţeam pămîntul sub tălpi. M-am gîndit că febra pernicioasă trebuie să fie o mare binecuvîntare dacă te face să te simţi atît de puternic.

I-am găsit pe Chloe şi Louis Devoe stînd sub umbrar, în faţa casei. Ea a sărit în picioare şi m-a întîmpinat strîngîndu-mi mîna de două ori.

— Mă bucur că te văd din nou ! a strigat, fiecare cuvînt de-al ei fiind o perlă înşirată pe şnurul propoziţiilor. Te-ai făcut bine, Tommy, sau în orice caz mai bine. Am vrut să vin să te văd, dar nu m-au lăsat.

— A, dar am spus eu depăsător, n-am avut mare lucru. O simplă febră neînsemnată. După cum vezi, am ieşit din nou din casă.

Am stat toţi trei şi am discutat mai bine de o jumătate de oră. Pe urmă Chloe privi tînjind şi aproape îndurerată peste ocean. I-am citit în ochii albaştri ca marea o dorinţă profundă şi intensă. Devoe, lua-l-ar să-l ia ! a observat şi el.

— Ce e ? am întrebat amîndoi într-un glas.

— Budincă cu nucă de cocos, spuse Chloe patetic. Îmi doresc atît de mult de două zile. Nici nu mai e dorinţă, e de-a dreptul obsesie.

— S-a terminat sezonul nucilor de cocos, spuse Devoe cu glăsul acela care-i umplea şi cele mai banale cuvinte de un interes tulburător. Nici nu cred că se pot găsi în Mojada. Băştinaşii nu le folosesc decît cînd sînt verzi şi laptele este proaspăt. Pe cele coapte le vînd negustorilor de fructe.

— Oare n-am putea să le înlocuim cu homari fierţi sau iepure velş ? am remarcat eu cu timpenia cuceritoare a unui convalescent de febră pernicioasă.

Chloe se îmbufnă în măsura în care îi permiteau profilul desăvîrşit şi firea blindă.

Reverendul Homer își viri chipul stufos prin ușă și adăugă un glosar conversației :

— Uneori, bătrînul Campos își ține nucile uscate în depozitul de pe deal. Dar ar fi mult mai bine, fiica mea, să te abții de la asemenea dorințe neobișnuite și să te bucuri cu recunoștință de mîncărurile pe care Domnul le așterne în fața noastră.

— Bazaconii ! zic eu.

— Poftim ? ! făcu reverendul Homer, cu glas tălos.

— Adică, baza preferințelor domnișoarei Greene, vorbind puțin mai sofisticat, este budinca de nuci de cocos. Dar poate, am continuat eu cu îngăduință, am putea s-o înlocuim cu nuci murate sau fricassée de nuci ungurești.

Toată lumea mă privi cu o urmă de curiozitate.

Louis Devoe se ridică și-și luă rămas bun. L-am văzut cum da colțul agale și impunător ; se ducea la marele magazin și depozit unde era proprietar. Chloe își ceru scuze și intră în casă pentru cîteva clipe să facă niște precizări în legătură cu cina de la ora șapte. Era o gospodină neîntrecută. Gustasem din budincile și aluaturile ei, cu nesaț.

Cînd am rămas singur, m-am întors din întîmplare și am zărit un coș din răchită verde, atîrnat de un cui în pragul ușii. Mi-a năvălit în minte amintirea vinătorilor de capete și au început să mi se zbată tîmplele... *omuleții aceia posomorîți, duri, necruțători, pe care nu-i vedeai niciodată dar care înghețau și cea mai călduroasă amiază cu teroarea subtilă a prezenței lor tainice... din cînd în cînd, atunci cînd le dă ghes vanitatea sau plictiseala sau iubirea sau gelozia sau ambiția, se furîșează cu cuțitul și o apucă pe poteca tăcută... Se întorc triumfători, aducînd capul înșingerat și ciopîrșit al victimei... Aleasa, cu pielea măslinie și pieptul fremătînd, aruncă priviri împlinzite de tigroaică și zăbovește pe lîngă dovada dragostei ce-i poartă.*

M-am furîșat pe uliță și m-am înapoiat în colibă. Am luat cuțitul din cîrligul din perete, greu ca un satîr de măcelar, și mai ascuțit ca briciul. Pe urmă am chicotit ușurel și am pornit spre biroul particular decorat în stilul

unui tipicar, al lui Monsieur Louis Devoe, uzurpator al mîinii Perlei Pacificului.

Nu-i trebuia în general mult să priceapă o situație ; mă privi scurt și pe urmă se uită la arma din mînă ; apoi parcă se topi din fața mea. M-am repezit la ușa din spate și am deschis-o cu un picior. L-am văzut alergînd ca o căprioară pe drumul spre pădure, care începea la vreo două sute de iarzi depărtare. M-am luat după el, strigînd tare. Îmi amintesc că am auzit țipete de copii și femei care alergau îngroziți.

Era iute de picior, dar eu eram mai rezistent. După o milă, aproape că îl ajunsesem. A grăbit pasul cu viclenie și a țîșnit într-un hățîș care dădea într-un mic canion. M-am năpustit după el și după cinci minute l-am încolțit lîngă niște stînci insurmontabile. Acolo, instinctul de auto-apărare îl domoli, așa cum se întîmplă cu animalele aflate în primejdie. Se întoarse spre mine, destul de calm, cu un zîmbet sinistru.

— A, Rayburn ! spuse el, cu un efort atît de îngrozitor de a părea degajat, încît am fost suficient de nepoliticos ca să-i rîd în nas. Rayburn, hai să terminăm odată cu prostia asta ! Știu, bineînțeles, că febra este de vină și că acționezi sub impulsul ei ; dar vino-ți în fire, omule, dă-mi arma aia ridicolă și să ne întoarcem să stăm puțin de vorbă.

— Eu mă întorc, i-am răspuns, dar cu capul tău. O să vedem cît de frumos va putea întreține o conversație cînd o să atîrne în coșul de la ușa ei.

— Hai, spuse el convingător, te cunosc bine și știu că glumești. Dar și rătăcirile unui nebun apucat de febră au o limită. Ce tot îndrugi despre capete și coșuri ? Adună-te, omule, și aruncă satîrul ăla. Ce-ar crede domnișoara Greene ? încheie el, cu linguşeala pe care o folosești fașă de un copil neastîmpărat.

— Ascultă, zic eu. În fine, ai pus punctul pe „i“. Ce-ar crede despre mine ? Ascultă, sînt femei care consideră canapelele din pîr de cal și vinul de stafide drept rebuturi. Pentru ele, chiar și cea mai calculată inflexiune a glasului tău bine modulat sună ca prunele stricate care pică din copaci, noaptea. Ele sînt cele care străbat satele și rîd de coșurile goale agățate la ușile tinerilor pretendenți la ini-

mile lor. Una din ele așteaptă ! Numai un prost ar încerca să cucerească o femeie sporovăind ca un fanfaron la ușa ei sau satisfăcându-i toate capriciile ca un lacheu. Toate sînt fiicele lui Irod, și ca să le cîștigi inimile trebuie să le depui la picioare capetele dușmanilor. Și-acum, pleacă jos capul, Louis Devoe ! Nu fi laș și nici nu face pe flecarul la ceaiul doamnelor !

— Hai, hai ! spuse Devoe cu glas tremurător. Mă cunoști nu, Rayburn ?

— A, sigur ! Te cunosc. Te cunosc. Dar coșul e gol. Bătrînii satului și tinerii și fetele oacheșe și cele blonde ca perlele se plimbă de colo-colo și văd coșurile goale. Vrei să ingenuchezi sau trebuie să ne încăierăm ? Nu ești genul care să lași lucrurile s-o ia razna sau să nu fie făcute corect. Coșul își așteaptă capul.

Cînd am rostit asta, s-a prăbușit. A trebuit să-l prind cînd încerca s-o țîșnească pe lingă mine ca un iepure speriat. L-am întins și i-am pus un picior pe piept, dar se zvîrcolea ca un vierme deși am apelat de nu știu cîte ori la simțul său de decență și datorie față de el însuși, ca un domn ce se afla, ca să nu fie nevoie să facem tărăboi.

Dar pînă la urmă mi-a dat ocazia și am rotit o dată cuțitul. N-a fost greu. A zvîcnit ca un pui cît a trebuit să-i aplic cele șase-șapte lovituri ca să-i tai capul ; în cele din urmă, însă, a rămas nemișcat și i-am legat capul în batista mea. Ochii s-au deschis și s-au închis de trei ori, cît am străbătut cei o sută de pași. Eram roșu tot de sîngele care picura, dar ce importanță putea să mai aibă ? Îi pipăiam cu desfătare părul tuns scurt, negru și des ca o perie, barba tăiată mărunt.

Am ajuns la familia Greene și am virit capul lui Devoe în coșul care stătea tot acolo, agățat într-un cui la ușa. M-am așezat pe un scaun, sub umbrar, și am așteptat. Soarele urma să apună cam în două ore. Apăru Chloe care rămase surprinsă cînd mă văzu.

— Unde ai fost, Tommy ? mă întrebă. Cînd am ieșit din casă nu te-am mai găsit.

— Uită-te în coș, i-am spus, ridicîndu-mă în picioare. Privi și scoase un țipăt — de plăcere, îmi pare bine e-o spun.

— Vai, Tommy, spuse ea. Exact asta vroiam să te rog. Picură puțin, dar nu contează. Ce-ți spuneam eu ? Lucrurile mărunte au importanță. Văd că n-ai uitat.

Lucrurile mărunte ! Ținea capul însingerat al lui Louis Devoe în șorțul ei alb. Șiroaiele roșii înguste se lăteau pe șorț și se scurgeau pe podea. Chipul ei radia și era blind.

„Lucruri mici, zău așa ! m-am gândit din nou. Au dreptate vinătorii de capete. Asta așteaptă femeile de la tine.”

Chloe se apropie de mine. Eram singuri. Mă privi cu ochii albaștri ca marea în care se citeau lucruri nerostite până atunci.

— Te gindești la mine, spuse ea. Întruchipezi bărbatul pe care l-am descris. Te gindești la lucruri mărunte pentru care merită să trăim în lumea asta. Cel care vrea să mă ciștițe trebuie să țină cont de capriciile mele nevinovate și să mă facă fericită prin fleacuri. Să-mi aducă piersici roșii în decembrie, dacă potesc la ele, și eu am să-l iubesc până în iunie. N-am nevoie de cavaleri în zale care să-și ucidă rivalul sau să omoare balaurii de dragul meu. Îmi placi foarte mult, Tommy.

M-am aplecat și am sărutat-o. Pe urmă, fruntea mi s-a umezit și am simțit o sfirșeală. Am văzut petele roșii cum dispar de pe șorțul lui Chloe și capul lui Louis Devoe transformându-se într-o nucă de cocos 'cafenie și uscată.

— La cină avem budincă de cocos, Tommy, băiețelule, spuse Chloe veselă. Să vii neapărat. Intru puțin în casă. Dispăru cu un foșnet minunat de fuste.

Doctorul Stamford apăru grăbit, călcînd greoi. Îmi apucă mîna să-mi ia pulsul, de parcă fugeam cu bunurile sale.

— Ești cel mai smintit dintre toți chiriașii balamucului ! spuse el nervos. De ce te-ai dat jos din pat ? Și tîmpeniile pe care le-ai făcut — nici nu mă mir că-ți bate pulsul ca barosul.

— Spune-mi ce-am făcut.

— Devoe a trimis după mine. Te-a văzut de la fereastră intrînd în magazinul lui Campos, pe urmă l-ai fugărit pe deal cu bastonul lui ; te-ai întors și ai fugit cu cea mai mare nucă de cocos pe care a avut-o.

— La urma urmei, lucrurile mărunte contează, i-am spus.

— Acum contează patul tău ! Vino cu mine, imediat, sau abandonez cazul. Ești nebun de legat.

Așa că în seara aceea n-am mai avut parte de budincă de cocos, dar am început să mă îndoiesc de valoarea metodei vânătorilor de capete. Se prea poate ca multe secole fetele din sat să se fi uitat gânditoare la capetele din coșurile de la ușă, tinjind după alte trofee mai neînsemnate.

Nici un fel de povestire

Ca nu cumva cititorul bănuitor să arunce cartea asta în vreun colț al camerei, vă previn din timp că ceea ce aveți acum în fața ochilor nu reprezintă o povestire din cele pe care le găsești prin ziare. N-o să dați peste nici un redactor de la oraș cu mincile suflecate și atotcunoscător, nici peste un „șinc“ minune care s-a trezit peste noapte reporter deși abia a plecat de la fermă, nici peste un reportaj senzational sau peste vreun fel de povestire — de fapt, peste absolut nimic.

Dar dacă o să-mi îngăduiți să vă prezint cadrul în care se desfășoară prima scenă, respectiv biroul reporterilor de la „Farul dimineții“, am să vă răsplătesc favoarea ținându-mă cu strictețe de promisiunea făcută mai înainte.

Eram plătit cu rîndul la ziar și trăgeam nădejde să capăt salariu fix. Cineva care parcă se servise de frică sau de lopată îmi eliberase și mie un colțișor la capătul unei mese întinse, încărcată cu anunțuri de la mica publicitate, numere din „Analele Congresului“ și dosare prăfuite. Acolo îmi desfășuram munca. Scriam tot ce șoptea, răcnea sau chicotea orașul la urechile mele cînd îi băteam străzile zi și noapte. Nu aveam un venit constant.

Într-o bună zi Tripp veni și se aplecă peste masă. Tripp era ceva pe la sectorul mecanic, cred că se ocupa cu fotografiile, pentru că întotdeauna mirosea a soluții fotografice și avea miinile pătate și arse de acid. Era de vreo douăzeci și cinci de ani dar arăta de patruzeci. Jumătate din obraz îi era acoperit cu perciuni roșcați și cîrlionțați care aduceau cu preșurile pe care cuvintele „Bine ați venit“ s-au ros de mult. Era gălbejit, bolnăvicios, prăpădit și slugarnic și împrumuta cu regularitate sume de bani variînd între douăzeci și cinci de cenți și un dolar. Un dolar era limita de sus. Știa cit îl ținea punga, așa cum Banca Națională de Chimie știe cită apă de ploaie o să scontea la analiza capitalului de rezervă. Cînd s-a așezat la masa

mea, și-a ținut o mână cu cealaltă, ca să le oprească din tremurat. Whiskey. Își lua întotdeauna un aer de voioșie și de lăudăroșenie care nu păcălea pe nimeni, dar care dădea roade când se împrumuta pentru că se vedea cât de colo cât de prefăcut este și te apuca pur și simplu mila.

În ziua aceea îl înduplecasem cu chiu cu vai pe casier să-mi dea cinci dolari de argint sunători ca avans pentru o povestire pe care redactorul foi de duminică mi-o acceptase cam în silă. Așa că, deși nu eram eu prea împăcat cu toată lumea, cel puțin se declarase armistițiul și începusem să aștern sirguincios pe hirtie o descriere a podului Brooklyn la lumina lunii.

— Ei, Tripp, l-am privit eu cam nerăbdător, ce vînt te aduce pe la mine ?

Arăta mai dărîmat, mai servil și mai nenorocit ca ori-cînd. Atinsese acel stadiu de mizerie în care mila ți-era stoarsă în asemenea hal, încît îți venea să-i tragi una.

— N-ai un dolar ? m-a întrebat, privindu-mă cu cea mai slugarnică expresie, clipind din ochii săi de ciine hăituit, înfundați în porțiunea îngustă dintre barba încîlcită care urca pe obraz și părul încîlcit care creștea spre barbă.

— Ba am, i-am răspuns ; și pe urmă, am adăugat — ceva mai tare : am, și încă patru în plus. Și să știi că am tras din greu pînă i-am smuls bătrînului Atkinson. I-am luat ca să astup o nevoie, un gol, o cerință, o necesitate, o lipsă — cum vrei să-i zici — adică exact cinci dolari.

Mă apucase o presimțire că n-am să pot rezista să nu renunț la unul din ei pe loc.

— Nu vreau să împrumut nici unul, mi-a răspuns Tripp, și am respirat ușurat. M-am gîndit că nu te-ai da în lături să-i pui la bătaie pentru o povestire bună. Am una pe cînte. Ar trebui să umpli cel puțin o coloană. Dacă o scrii cum trebuie, iese ceva de prima mînă. O să te coste probabil un dolar sau doi ca să faci rost de material. Dar mie personal nu-mi trebuie un sfanț.

Îmi închisese gura. Propunerea îmi arăta că Tripp nu uitase de vechile împrumuturi de la mine, deși nu mi le restituise. Dacă ar fi fost destul de șmecher să mă ciupească atunci de un sfert de dolar, i-aș fi dat fără să crîcnesc.

— Ia să auzim cum sună povestirea, i-am spus, ridicându-mi creionul cu un aer de jurnalist, calculat cu rafinament.

— Ascultă aici, făcu Tripp. E vorba despre o fată. O frumusețe. Una din zeițele încântătoare pe care nu le vezi la tot pasul. Boboc de trandafir acoperit cu rouă, violetă în răzorul ei cu mușchi, și tot felul de poante de-astea. Locuiește pe Long Island de douăzeci de ani și n-a mai fost pînă acum la New York. Am dat peste ea pe Strada 34. Tocmai venise cu feribotul pe East River. Știi ceva, e frumoasă de scoate hidrogenul din toți peroxizii de pe lumea asta. M-a oprit pe stradă și m-a întrebat unde îl poate găsi pe George Brown. Auzi coea, unde îl poate găsi pe *George Brown în orașul New York* ! Ce părere ai ? Am stat de vorbă cu ea și am aflat că urmează să se mărite săptămîna viitoare cu un fermier tînăr, unul Dodd — Hiram Dodd. Dar se pare că George Brown e încă pe locul întii în visele ei de fetișcană. George și-a luat tîlpășița frumușel acum vreo cițiva ani și a venit la oraș să facă avere. Dar a uitat să se mai arate prin Greenburg, iar Hiram s-a pomenit că devine următoarea partidă. Cînd să se pună punctul pe i, Ada — o cheamă Ada Lowery — aruncă șaua pe un căluț și bate opt mile pînă la gară, și prinde în zori trenul de 6,45 spre oraș. Îl caută pe George, știi cum sint femeile — George nu e acolo, așa că pe el îl vrea. Ei, ce să-i faci, n-am putut s-o las să umble de colo-colo prin Vizúina-Lupilor-de-pe-Hudson. Am impresia că în mintea ei s-a gîndit că prima persoană pe care o s-o întrebe o să-i răspundă : „George Brown ? ...ă, păi, ia să vedem... e un băiat scund cu ochi albaștri, nu ? A, sigur, îl găsești pe Strada 125, chiar lîngă băcănie. E casier la un magazin de șelărie“. Uite-așa e de naivă și de frumoasă. Cunoști sătucurile alea cu apă în față de pe Long Island, așa cum e Greenburg — cîteva crescătorii de gîște, așa de amorul artei, moluște și vreo nouă vizitatori pe vară pentru lucruri de artizanat. Așa arată locurile de unde a venit. Da' ia stai ! Ar trebui s-o vezi și tu ! Ce puteam să fac ? Eu unul nu prea știu cum arată banii dimineața. Iar fata și-a dat și ultimul bănuț pentru biletul de tren ; îi mai rămăsese un sfert de dolar și l-a prăpădit pe bomboane de gumă. Le ține într-o pungă de hîrtie și mînîncă

din ele. Am dus-o la o pensiune pe Strada 32, unde am stat eu pe vremuri ; am lăsat-o acolo zălog. Îi trebuie un dolar. Atît ia pe zi bătrîna McGinnis. O să-ţi arăt casa.

— Ce tot îndrugi acoloi Tripp ? Credeam că ai şi tu o povestire ca lumea. Toate feriboturile care străbat East River aduc sau duc înapoi fete de pe Long Island.

Cutele timpurii de pe chipul lui Tripp se adînciră. Se încruntă amarnic sub claia de păr. Îşi desfăcu braţele şi-şi sublinie răspunsul agitîndu-şi degetul arătător.

— Nu-ţi dai seama ce povestire de-a dreptul uluitoare poate să-ţi iasă ? Şi o scoţi la capăt fără probleme. Tragi pe partea sentimentală, ştii tu — o descrii pe fată, bagi nişte gargară cu iubirea adevărată, mai vîri şi nişte poante hazoase — adică îţi baţi joc de ageamiii de pe Long Island şi, mă rog, ştii tu cum s-o faci. Oricum, ar trebui să iei vreo cincisprezece dolari pe ea. Şi pe tine o să te coste doar patru. Scoţi un profit clar de unsprezece.

— Cum adică o să mă coste patru ? am întrebat bănuitor.

— Un dolar doamnei McGinnis, răspunse Tripp cu promptitudine, şi doi dolari biletul fetei ca să se întoarcă acasă.

— Şi ce-i cu a patra dimensiune ? l-am întrebat, făcîndu-mi rapid un calcul în minte.

— Un dolar mi-l dai mie pentru whiskey. De acord ?

Am zîmbit enigmatic şi mi-am întîns coatele ca şi cum intenţionez să mă apuc iar de scris. Dar epava asta umană, încruntată, jalnică, prefăcută, umilă şi neînduplecată nu era de urnit. Brusc, fruntea începu să-i luccască din cauza broboanelor de sudoare.

— Nu-ţi dai seama, spuse cu un fel de calm plin de disperare, că fata asta trebuie să fie trimisă acasă azi — nu diseară, nu mîine, ci azi ? Eu n-am cum s-o ajut. Ştii tu cum se zice, sînt portarul şi secretarul prin corespondenţă al Clubului Fluieră-Vînt. Am crezut că poţi să scoţi o povestire pentru ziar şi să cîştigi şi nişte bani frumuşei. Dar, oricum, nu pricepi că fata trebuie să fie înapoi acasă pînă se lasă seara ?

În clipa aceea am început să am o senzaţie surdă, lentă, apăsătoare, care e cunoscută sub numele de simţul datoriei. Oare de ce simţul ăsta cade pe cite unul ca o povară

nemăsurată ? Știam precis că în ziua aceea eram sortit să cedez grămăjoara mea de monede trudite spre intrajutorarea Adei Lowery. Dar mi-am jurat în sinea mea că dolarul pentru whiskey al lui Tripp n-o să apară cu nici un preț. Poate el să facă pe cavalerul galant pe socoteala mea, dar după asta n-o să se lăfăiască în ospete pe seama slăbiciunii și credulității mele. Mi-am pus trenciul și pălăria, cuprins de un fel de minie rece.

Tripp, supus, umil, încercînd în zadar să-mi intre în voie, m-a condus cu tramvaiul pînă la magazinul de amanetat suflute al bătrînei McGinnis. Eu am plătit biletele de tramvai : se părea că Don Quijote cel odicolonizat și cel mai mic bănuț erau complet străini unul de celălalt.

Tripp sună la ușa unei pensiuni de cărămidă roșie acoperită de mușchi. La auzul clinchetului slab al clopoțelului, păli și se tupilă asemeni iepurelui care se pregătește să o tulească înapoi cînd aude ogarul. Mi-am imaginat ce viață dusesse, terorizat de pașii proprietăreselor care se apropiau.

— Dă-mi un dolar, repede ! îmi spuse.

Ușa se deschise cu vreo cincisprezece centimetri. Bătrîna McGinnis se protăpise în spatele ei, cu ochii albi — zău că erau albi — și un chip galben, ținîndu-și strîns la gît cu o mină un capot flaușat, jegos, de culoare roz. Tripp virî dolarul prin crăpătură fără să scoată un cuvînt și ușa se deschise.

— E în salonaș, spuse bătrîna McGinnis, întorcînd spatele capotului către noi.

În salonașul întunecos, lingă o măsuță de marmură ciobită așezată în centrul încăperii, se afla o fată care plîngea încetîșor și sugea bomboane de gumă. Era frumoasă de pica. Lacrimile nu făceau decît să dea mai multă strălucire ochilor și așa foarte vii. Cînd zdrobea bomboana în dinți, gîndul îi zbura numai la grația gestului, nu la zaharicalele stupide. Eva, la cinci minute după ce fusese creată, arăta probabil aidoma domnișoarei Ada Lowery la nouăsprezece sau douăzeci de ani. Am fost prezentat, și asupra uneia din bomboane se abătu indiferența cînd fata îmi acordă un interes plin de candoare care aducea cu cel al unui cățeluș (unul cîștigător la un concurs) față de un gîdac tirîtor sau față de o broască.

Tripp ocupă un loc lângă masă, cu degetele de la o mână întinse pe ea, așa cum ar fi stat un judecător sau un maestru de ceremonii. Haina ponosită era închisă pînă la ultimul nasture, de parcă și-ar fi arătat milostivenia față de lipsa cravatei sau a rufăriei. Văzîndu-î ochii care nu stăteau o clipă locului în luminișul dintre părul încîlcit și barbă, mi-a venit în minte imaginea unui terrier scoțian. O clipă doar am fost atît de mîrșav încît să mă simt rușinat că fusesem prezentat drept prietenul său în prezența unei frumuseți desăvîrșite aflate în nevoie. Dar era limpede că Tripp rămînea hotărît să prezideze ceremonia, oricare ar fi fost ea. Am avut sentimentul că în acțiunile și ținuta lui se vedea intenția de a-mi strecura toată întîmplarea drept material pentru ziar, cu speranța ascunsă de a-mi smulge dolarul pentru whiskey.

— Prietenul meu (m-am cutremurat !), domnul Chalmers, începui Tripp, o să-ți spună, domnișoară Lowery, ceea ce ți-am spus și eu. Dumnealui e reporter și se pricepe să vorbească mai bine ca mine. De asta l-am adus aici. (Ah, oare Tripp nu era oratorul cu limba de aur de care aveai nevoie ?) Se pricepe la o mulțime de lucruri și o să-ți spună ce e mai bine să faci.

Cum stăteam pe scaunul șubred, nu puteam să mă sprijin decît pe un singur picior.

— Păi, ăăă... domnișoară Lowery, am început eu, furios pe introducerea stîngace făcută de Tripp, vă stau la dispoziție, bineînțeles, dar, ăăă... deoarece n-am fost pus în temă cu împrejurările cazului, n-aș ...ăăă...

— Vai, făcu domnișoara Lowery, luminîndu-se pentru o clipă la față, lucrurile nici nu stau chiar atît de rău... nu există de fapt nici un fel de împrejurări. E prima oară cînd vin la New York, dacă nu pun la socoteală că am mai fost o dată cînd aveam cinci ani și habar n-am avut că e un oraș atît de mare. Și l-am întîlnit pe domnul... domnul Snip pe stradă și l-am întrebat de un prieten de-al meu, iar dumnealui m-a adus aici și m-a rugat să aștept.

— Domnișoară Lowery, te sfătuiesc, zise Tripp, să-i povestești totul domnului Chalmers. E prietenul meu (între timp mă obișnuisem cu ideea...) și dumnealui o să te învețe exact cum să procedezi.

— Păi, da, sigur, spuse domnișoara Ada, sugind bomboana de gumă și privindu-mă. Nici nu-i nimic de spus decât că — da, totul e aranjat să mă mărit cu Hiram Dodd joia viitoare seara. Hi are două sute de acri de teren cu deschidere la apă și unul dintre cele mai bune ferme de pe Island. Dar azi dimineată am pus șaua pe cal — am un cal alb pe care-l cheamă Dansator — și am călărit pînă la gară. Acasă am spus că mă duc să stau toată ziua la Susie Adams. Bineînțeles că am scornit totul, dar puțin îmi pasă. Așa că am venit la New York cu trenul și l-am întîlnit pe domnul Flip pe stradă și l-am întrebat dacă nu cumva știe unde l-aș putea găsi pe G...G...

— Ei, ei, domnișoară Lowery, interveni Tripp cu glasul ridicat și cum ea nu-și găsea cuvintele, mi s-a părut că intervenția lui fusese de prost gust — doar îți place băiatul ăsta, Hiram Dodd, nu ? E cumsecade și se poartă frumos cu dumneata, așa-i ?

— Sigur că-l plac, spuse apăsât domnișoara Lowery. E cumsecade. Și sigur că se poartă frumos cu mine. Toată lumea se poartă așa.

Puteam să jur. Nu exista bărbat care să nu se poarte frumos cu domnișoara Ada Lowery oricînd. Cu toții și-ar da silința, s-ar zbate, s-ar da peste cap și s-ar lua la întrecere să-i țină umbrela, să-i care cufărul, să-i ridice baltista și să-i cumpere sirop de la tonetă.

— Dar aseară, continuă domnișoara Lowery, mi-a zburat gîndul la G-George și la mine...

Căpșorul auriu se lăsă iar în jos pe mîinile cu gropițe care stăteau împreunate pe masă. Ce minunată furtună de aprilie ! Suspina fără reținere. Ce n-aș fi dat s-o pot alina. Dar eu nu eram George. Și-mi părea bine că nu eram nici Hiram, deși parcă îmi părea și rău.

Cu timpul furtuna se potoli. Se îndreptă curajoasă, aproape zîmbind. Ar fi fost o soție excepțională, căci lacrimile nu făceau decît să dea strălucire și gingășie privirii. Mai luă o bomboană și-și reluă povestirea.

— Cred că se vede cît de colo că sînt de la țară, rosti ea printre înghițituri mici și sughițuri, dar n-am ce face. G-George Brown și cu mine eram îndrăgostiți unul de altul de cînd el avea opt ani și eu cinci. Cînd a împlinit nouăsprezece — adică acum patru ani — a plecat din

Greenburg și s-a dus la oraș. Zicea că o să se facă polițist sau șef de gară sau ceva în genul ăsta. Pe urmă ar fi venit după mine. Dar n-am mai auzit de el de atunci... Și mie... mie... îmi plăcea.

Se părea că alt șuvoi de lacrimi era iminent, dar Tripp iar se vîrî în prăpastie și strică totul. Afurisitul, pricepeam ce urmărea. Încerca să scoată o povestire pentru propriile lui interese și profituri murdare.

— Hai, domnule Chalmers, mă îndemnă el, spune-i domnișoarei ce trebuie să facă. Și eu i-am spus, dar spune-i și dumneata fără ocolișuri. Dă-i drumul !

Am tușit și am încercat să-mi stăpînesc mînia față de Tripp. Îmi dădeam seama care mi-era îndatorirea. Fusesem momit cu dibăcie și fără putință de întoarcere. Prima părere a lui Tripp exprimată în fața mea fusese dreaptă și corectă. Tînăra trebuia trimisă înapoi la Greenburg chiar în ziua aceea. Trebuia să i se bage în cap, să fie convinsă, liniștită, învățată, să i se cumpere bilet de întoarcere și să fie trimisă fără întîrziere. Il uram pe Hiram și îl disprețuiam pe George, dar datoria nu suferea aminare. *Noblesse oblige*, și numai cinci dolari de argint nu sînt compatibili din punct de vedere pur romantic, dar uneori reușim să le mai schimbăm menirea. Mie îmi revenea rolul Oracolului, urmînd ca apoi să plătesc marfa. Așa că mi-am luat un aer în care se amesteca și cel al lui Solomon și cel al unui controlor general de pe linia Long Island.

— Domnișoară Lowery, i-am spus eu cit se poate de convingător, viața este de fapt un lucru destul de ciudat.

Aceste cuvinte îmi sunau destul de familiar, și am sperat din tot sufletul ca domnișoara să nu fi auzit vreodată ultimul cîntec la modă.

— Rareori ne căsătorim cu cei pe care îi iubim prima oară. Primele noastre idile, înconjurată de aureola vrăjită a tinereții, nu reușesc de multe ori să se materializeze.

Ultimele trei cuvinte răsunară cam răsuflete, dar am continuat :

— Dar visele păstrate cu grijă pot să arunce o lumină plăcută asupra vieților noastre mai tîrziu, oricît de nerealizate și de neclare ar fi ele. Viața e plină nu numai de realități, ci și de viziuni și vise. Nu putem trăi din amin-

tiri. Aș vrea să te întreb, domnișoară Lowery, dacă ești convinsă că ai avea o viață fericită, adică mulțumită, și plină de armonie alături de domnul, ăăă, Dodd : dacă pe alte planuri, decât cele legate de amintiri romantice, el pare să, ăăă... răspundă așteptărilor, ce zici ?

— Ah, Hi e cumsecade, răspunse domnișoara Lowery. Da, m-aș înțelege foarte bine cu el. Mi-a promis o mașină și o barcă cu motor. Dar, nu știu cum să spun, când s-a apropiat timpul să-l iau de bărbat, n-am putut să nu doresc... adică, să nu mă gândesc la George. Precis i s-a întâmplat ceva, pentru că altfel ar fi scris. În ziua în care a plecat, am luat amândoi un ciocan și o daltă și am tăiat în două o monedă de zece cenți. Eu am luat o parte, și el a luat-o pe cealaltă, și am jurat să fim credincioși unul altuia și să păstrăm întotdeauna jumătățile pînă ne vom revedea. A mea e acasă, într-o cutioară de inel, în sertarul de sus al scrinului. Cred că am fost o proastă că am venit aici să-l caut. Nici nu mi-am dat seama ce oraș mare e ăsta.

Și pe urmă Tripp se amestecă iar cu risul lui scurt și enervant, tot încercînd să scoată o povestioară sau o mică dramă ca să pună mina pe infectul ăla de dolar după care tinjea.

— Eee, băieții ăștia de la țară uită multe cînd ajung la oraș și dau cu nasul de alte lucruri. Eu cred că George, așa zic eu, taie pe undeva frunză la ciini sau a pus mina pe el altă dată, sau poate s-a dus de ripă din cauza băuturii sau a jocurilor de noroc. Ascultă-l pe domnul Chalmers și du-te acasă și totul o să fie bine.

Venise timpul să acționăm, căci acele ceasornicului se apropiau de amiază. Încruntîndu-mă la Tripp, am discutat blind și filozofic cu domnișoara Lowery, convingînd-o cu delicatețe cît de important era să se întoarcă acasă imediat. Și am făcut-o să înțeleagă că nu era absolut necesar pentru fericirea care o aștepta ca Hiram să afle din întâmplare de la ea despre minunăția cu vizita ei în orașul care îl înghițise pe ghinionistul de George.

Spunea că-și lăsase calul (nefericita Rosinantă) legat de un copac lingă gară. Tripp și cu mine i-am dat instrucțiuni să încalece răbdătorul bidiviu și să călărească spre casă cît poate de repede. Acolo urma să povestească despre o zi deosebit de palpitantă petrecută în compania lui Su-

sie Adams. Cu Susie putea „să aranjeze“ — nu mă îndoiam — așa că totul era în regulă.

Pe urmă, cum începusem să reacționez la săgețile ascuțite ale frumuseții, m-am simțit cuprins de fiorul aventurii. Toți trei ne-am grăbit spre feribot și acolo am constatat că biletul spre Greenburg nu costa decât un dolar și optzeci de cenți. L-am cumpărat și cu restul de douăzeci de cenți am luat un trandafir roșu ca focul pentru domnișoara Lowery. Am condus-o pînă la feribot ; am urmărit-o cum își flutura batista spre noi pînă cînd nu s-a mai văzut decât un minuscul punct alb. După aceea, Tripp și cu mine ne-am trezit unul în fața celuilalt, din nou pe pămînt, întristați și goliți sufletește, la umbra gravelor adevăruri ale vieții.

Vraja țesută de frumusețe și idilă se destrăma. L-am privit și aproape mi-a venit să pufnesc în rîs. Părea mai prăpădit, mai jigărit și mai mizer decât oricînd. Mi-am zornăit cei doi arginți care-mi rămăseseră în buzunar și l-am privit cu ochi mijiți, plini de dispreț. Simulă o vagă împotrivire.

— Chiar nu poți să scoți nici o povestire ? m-a întrebat cu glas răgușit. Măcar ceva, chiar dacă mai pui de la tine ?

— Nici măcar un rînd. Parcă-l și văd pe Grimes cum strimbă din nas dacă i-aș vîri pe gît o aiureală ca asta. Cel puțin i-am fost de folos fetei și asta ne e singura răsplată.

— Îmi pare rău, spuse Tripp, aproape imperceptibil. Îmi pare rău că ai rămas fără bani. Știi, mi s-a părut că am găsit o poveste nemaipomenită, ceva care să poată fi scris ușor și bine.

— Hai s-o lăsăm moartă, i-am răspuns, într-o încercare de a-l înveseli care merita toată osteneala, și să luăm primul tramvai spre centru.

M-am blindat împotriva dorinței sale neexprimate dar palpabile. Vai de el dacă încerca să-mi smulgă, să-mi cerșească sau să-mi ciupească dolarul la care rîvnea. Îmi ajunsese pînă peste cap umblatul după cai verzi pe pereți.

Tripp își descheie anevoie haina decolorată, cu cusăturile lustruite, ca să poată scoate din străfundurile buzunarului ascuns și tainic ceva care pe vremuri fusese o ba-

tistă. Atunci am zărit strălucind lanțul de ceas ieftin, placat cu argint, prins de vestă ; de el atârna ceva și am întins mîna curios. Era jumătatea de monedă de argint tăiată cu dalta.

— Cum ? ! făcui eu, privindu-l buimac.

— A, da, mi-a răspuns inexpresiv. George Brown, alias Tripp. La ce bun ?

El, și aş vrea să vă întreb dacă are cineva ceva împotriva că, fără să mai stau pe gînduri, am scos din buzunar dolarul de whiskey pentru Tripp și i l-am pus în palmă ?

Cătuarea înțelepciunii a ajuns o problemă de mare importanță. Anticii sînt discreditați. Plato e plat ; Aristotel se clatină ; Marc Aureliu se bălăbăne ; Esop și-a vîndut drepturile de autor în Indiana ; Solomon e prea solemn ; iar din Epictet nu iese nici o picătură.

S-a demonstrat că furnica, insecta care ani de-a rîndul a servit drept model de inteligență și hărnicie în manualele școlare, este de fapt redusă mintal, senilă și risipitoare — de timp și de efort. În zilele noastre oamenii huiduie cucuvaia. Convențiile au abandonat cultura și au adoptat magia. Bărbile colilii aduc dovezi zdrobitoare în sprijinul patentului pentru regenerarea părului, vîndut de o mulțime de negustori. În almanahurile publicate de diverse eotidiene se strecoară erori tipografice. Profesorii universitari au devenit...

Dar să nu dăm nume. Nu devii înțelept dacă participi la cursuri, răsfoiești enciclopedia sau pagina cu performanțele din trecut. Cum zice poetul — „cunoașterea vine, dar înțelepciunea zăbovește.” Înțelepciunea este roua care, deși n-o știm, ne îmbibă trupul, ne înviorează și ne face să creștem. Cunoașterea este un șuvoi puternic de apă pus pe noi cu furtunul. Ne zdruncină rădăcinile.

Așadar, mai bine acumulăm înțelepciune. Dar ca s-o facem, avem nevoie de cunoaștere. Dacă știm un lucru, atunci îl știm ; dar deseori nu avem înțelepciunea că sîntem înțelepți și...

Dar mai bine să dăm drumul povestirii.

Odată am găsit pe o bancă într-un părculeț o revistă de zece cenți. Oricum, atît mi-a pretins individul cînd m-am așezat lingă el. Tipul era ca o revistă mucegăită, prăpădită și zdrențăroasă, cu niște povestiri stranii la activ, nici nu mă îndoiam. Pînă la urmă s-a dovedit a fi un adevărat album cu tăieturi din ziare.

— Sînt reporter la un jurnal, i-am spus ca să-l încerc. Mi s-a cerut să scriu despre cîteva din experiențele nenorocoșilor care-și petrec nopțile în parcul ăsta. Aș putea să te întreb cărui fapt atribui declinul în...

M-a intrerupt un hohot de ris — un hohot atât de ruginit și de anchilozat, încît am fost convins că nu-l mai întrebuințase de mult timp.

— A, nu ! exclamă el. Nu ești reporter. Reporterii nu vorbesc așa. Se dau drept reporteri și zic că tocmai au coborît din trenul de St. Louis. Recunosc reporterii dintr-o privire. Noi, vagabonzii din parc, ajungem să judecăm bine firea umană. Stăm aici toată ziua și ne uităm la oameni. Sînt în stare să apreciez pe oricine trece pe lângă banca mea ; rămiu uimit, zău așa.

— Ei, hai dă-i drumul. Pe mine cum mă vezi ?

— Cred, spuse analistul firii umane cu o ezitare de neiertat, că ai fost, să zicem, implicat în afaceri contractuale — sau poate ai lucrat într-un magazin, sau ești pictor de reclame. Te-ai oprit în parc să-ți termini trabucul și te-ai gîndit să scoți de la mine un monolog pe gratis. Totuși, ai putea să fii zidar sau judecător — vezi că e cam întuneric. Probabil că nevasta dumitale nu te lasă să iumezi în casă.

M-am încruntat, abătut.

— Dar dacă judec bine, continuă cititorul firii umane, aș zice că nici n-ai nevastă.

— N-am, i-am răspuns, sculindu-mă nervos. Nu, nu, nu, n-am. Dar voi avea, cu ajutorul săgeților lui Cupidon. Adică, dacă...

Probabil că am trăgănat puțin vocea și apoi am înăbușit-o în nesiguranță și disperare.

— Vezi că și dumneata ai o poveste, spuse vagabondul prăfuit și, după cum mi s-a părut mie, imprudent. Ce-ar fi să-ți iei banii înapoi și să-ți depeni povestea pentru mine ? Și pe mine mă interesează sușurile și coborîșurile celor nenorocoși care-și petrec serile în parc.

Nu știu cum, mi s-a părut amuzant. M-am uitat la prăpăditul jegos cu mai mult interes. Aveam într-adevăr o poveste. Și, de ce să nu i-o spun ? N-o spuseseam nici unui prieten. Toată viața am fost încuiat și rezervat. De vină era timiditatea psihică și sensibilitatea, poate chiar amin-

două. Am zîmbit în sinea mea, mirîndu-mă că simt imboldul de a mă confesa acestui străin vagabond.

— Jack, am început eu.

— Mack, m-a corectat el.

— Mack, zic eu, am să-ți povestesc.

— Vrei zece cenți înapoi ? m-a întrebat.

I-am dat un dolar.

— Cei zece cenți sînt prețul povestirii *dumitale*.

— Da' bine m-ai pocnit ! Hai, dă-i drumul.

Și pe urmă, oricît de neverosimil ar putea să pară îndrăgostiților care-și încredințează durerile numai vîntului, nopții și lunii în creștere, eu mi-am dezvăluit secretul acestei epave, aleasă dintre atîtea creaturi care ar fi fost de așteptat să-mi înțeleagă iubirea.

I-am povestit despre zilele, săptămînile, lunile pe care le petrecusem adorînd-o pe Mildred Telfair. I-am povestit de disperarea mea, de zilele chinuite și nopțile de veghe, de speranțele pierdute și suferința cugetului. I-am descris acestui vagabond al nopților pînă și frumusețea și noblețea ei, ce impresie formidabilă producea în societate, ce viață extraordinară ducea, ca fiică mai mare a unei vechi familii a cărei fală depășea dolarii milionarilor orașului.

— Și de ce nu pui mina pe demoazela asta ? mă întrebă Mack, aducîndu-mă iar pe pămînt și la vorba pămîntească.

I-am explicat că valoram atît de puțin, aveam un venit atît de redus și temeri atît de mari, încît n-aveam curaj să-i spun cît o adoram. I-am povestit că în prezența ei nu reușeam decît să mă bîlbîi sau să mă înroșesc și că ea mă privea cu un zîmbet amuzat, minunat și înnebunitor.

— Cum s-ar zice e clasa primă, ai ? mă întrebă Mack.

— Familia Telfair... am început eu cu semetie.

— Mă refeream la frumusețe clasa primă, spuse ascultătorul.

— Este nespus de admirată, i-am răspuns prevăzător.

— Are surori ?

— Una.

— Mai cunoști și alte fete ?

— Păi, mai multe. Și încă altele.

— Ia ascultă, zise Mack, te pricepi să farmeci alte fete, nu-i așa ? Poți să le faci ochi dulci, să le iei de bîr-

bie și să le strângi în brațe ? Știi ce vreau să spun. Ești rușinos doar când e vorba de demoazela asta a dumitale ? — frumusețe clasa primă — așa-i ?

— Într-un fel ai zugrăvit situația aproape de realitate, am recunoscut.

— M-am gândit eu, spuse Mack neîndurător. Uite, asta îmi amintește de propriul meu caz. O să ți-l istorisesc.

Eram indignat, dar n-am arătat-o. Ce era cazul vagabondului ăstuia sau al oricui altcuiva în comparație cu al meu ? În plus, îi dădusem un dolar și zece cenți.

— La pipăie-mi mușchii, spuse tovarășul meu, brusc încordându-și bicepsii.

M-am supus mecanic. Indivizii de la antrenamente îți cer întotdeauna așa ceva. Avea brațul tare ca fonta.

— Acum patru ani, spuse Mack, eram în stare să fac zob pe oricine din New York, dar în afara ringului ! Cazurile noastre seamănă perfect. Vin din West Side — între Străzile 13 și 14 — dar nu-ți dau numărul de la casă. Când aveam vreo zece ani, eram mare bătauș și, pe la douăzeci, nici un amator de la oraș nu rezista mai mult de patru runde cu mine. Pe bune. Ai auzit de Bill McCarty ? Nu ? ! Era managerul grupului de băieți pentru câteva dintre cluburile selecte. Ei bine, am făcut praf tot ce mi-a adus Bill. Eram categorie mijlocie, dar dacă era cazul puteam să mă antrenez și la categorie grea. Am boxat cu tot West-Side-ul la chefuri și pe bani și de amuzament, și nicidecum n-am luat bătaie. Dar să-ți spun ceva, prima oară când am pus piciorul pe ring să înfrunt un profesionist, n-am făcut nici cît o ceapă degerată. Nu știu cum s-a întâmplat — parcă nu aveam vlagă. Cred că am prea multă imaginație. Se făcuse publicitate multă, și mare zarvă, și pe mine lucrurile astea mă înmoaie. Nicidecum n-am cîștigat pe ring. Veneau tipi de la categoria ușoară și alți prăpădiți, semnau contractul cu managerul și pe urmă urcau pe ring. mă băteau pe braț și mă urmăreau cum mă prăbușeam la podea. În clipa în care aveam public, și vedeam toți tipii în haine de seară așezați pe locurile din față, și-l zăream pe profesionist intrînd în ring, mă înmuiaam ca o cîrpă.

Sigur că n-a trecut mult pînă când am pierdut toți suporterii și n-am mai avut șansa să lupt cu un profesio-

nist, ba chiar nici cu amatori. Da' să-ți zic drept — eram la fel de bun ca mulți de pe ring sau din afara lui. Numai senzația asta surdă și nefastă mi-a jucat feste ori de câte ori urcam pe ring.

Ei bine, domnule, după ce m-am retras din sportul ăsta, m-a apucat o furie nemaipomenită. Mă duceam mereu prin oraș și culcam la pământ cetățeni particulari și tot felul de neprofesioniști, numai ca să mă distrez. Doboram curcani pe străzi întunecoase și șoferi și vatmani și camionagii, ori de câte ori puteam să mă iau la păruială cu ei. N-avea importanță cât de zdraveni sau de pricepuți erau — tot îi puneam jos. Dacă aș fi avut și pe ring încrederea aia pe care o simțeam pe stradă, la ora asta aș purta perle negre și ciorapi de mătase roșii.

Într-o seară mă plimbam pe lângă Bowery, gândindu-mă la una și la alta, când hop ! că apare o gașcă de șmecheri. Erau vreo șase-șapte, toți în fracuri și pălării de mătase. Unul din gașcă îmi dă brinci de pe trotuar. Nu mă mai bătușem de trei zile, așa că i-am spus „Încintat !” și l-am pocnit după ureche. Da, ne-am bătut. Amicul s-a luptat frumușel, așa cum vezi în filme. Eram pe o stradă lăturalnică și nu se vedea nici un polițist primprejur. Celălalt individ știa o mulțime de scheme, dar nu mi-au trebuit decît vreo șase minute ca să-l culc la pămînt.

Cițiva din gașcă l-au tîrît și l-au proptit de niște trepte, și au început să-i facă vînt. Altul vine la mine și zice :

— Tinere, știi ce-ai făcut ?

— Hai, șterge-o ! fac eu. Nu i-am dat decît vreo două scatoalce ! Du-l pe băiat înapoi la Yale și spune-i să se lase de studii sociologice pe partea greșită a trotuarului.

— Amice, zice, nu te cunosc, dar mi-ar face plăcere. L-ai doborât pe Reddy Burns, campionul internațional la categoria mijlocie ! Ieri a sosit la New York să încerce să aranjeze un meci cu Jim Jeffries. Dacă ai vrea...

Cînd mi-am revenit din leșin, eram întins pe podea, într-o drogherie, saturat de amoniac aromat. Dacă aș fi știut că era Reddy Burns, m-aș fi tîrît pe rigolă pe lângă el, în loc să-l pocnesc. Păi, dacă s-ar fi întîmplat vreodată să fiu pe ring și să-l văd urcînd, aș fi avut nevoie precis de sticluța cu săruri.

Deci, iată ce renghiuri joacă imaginația, conchise Mack. Și, cum îți spuneam, cazurile noastre se aseamnă. N-ai să reușești. Nu te poți pune cu profesionismul. Ascultă la mine, te-așteaptă o bancă în parc în afacerea asta romantică.

Și Mack, pesimistul, rise batjocoritor.

— Mă tem că nu văd unde e asemnarea, i-am răspuns rece. Am numai o vagă idee despre ringurile de box.

Vagabondul îmi atinse mîneca cu degetul arătător, ca să-și accentueze parabola pe care o expunea.

— Orice om, spuse el cu oarecare demnitate, are un fix pentru cite un lucru care i se pare bun. La dumneata e povestea cu demoazela în fața căreia ți-e frică să te exprimi. La mine e ringul. Ei, o să te pierzi și dumneata, ca și mine.

— De ce crezi că o să mă pierd ? l-am întrebat aprins.

— Fiindcă ți-e teamă de ring. Nu faci față la profesioniști. Cazurile noastre seamnă. Ești amator și asta înseamnă că mai bine te ții departe de ring.

— Ei, mă duc, i-am spus, ridicîndu-mă și privindu-mi foarte atent ceasul.

Cînd făcusem vreo douăzeci de pași, chiriașul băncii mă strigă.

— Mulțumesc pentru dolar. Și pentru cei zece cenți. Dar n-ai să reușești. Ești amator.

„Așa-mi trebuie, mi-am spus, dacă îmi pierd timpul cu un vagabond. Ce neobrăzare.“

Dar, cum mergeam, cuvintele lui îmi tot reveneau în minte. Cred că m-am și enervat pe omul ăla.

— O să-i arăt eu ! am spus în cele din urmă cu glas tare. Am să-i arăt că pot să mă lupt și cu Reddy Burns, chiar dacă știu cine este.

M-am îndreptat grăbit spre o cabină telefonică și am sunat acasă la familia Telfair.

Mi-a răspuns o voce dulce și suavă. Cunoșteam vocea ? Mîna pe receptor mi-a tremurat.

— Tu ești ? am întrebat, folosind cuvintele absurde care formează vocabularul oricărui vorbitor la telefon.

— Da, eu sint, veni răspunsul clar și profund, caracteristic Telfair-ilor. Cine e, vă rog ?

— Eu, am răspuns cit se poate de egoist. Eu sînt și am cîteva lucruri pe care vreau să ți le spun imediat și direct.

— Oh, oftă vocea. A, dumneata ești, domnuie Arden !

Mă întrebam dacă accentul pus pe primul cuvînt era intenționat. Mildred era neîntrecută în afirmarea unor lucruri pe care după aceea trebuia să stai și să le analizezi.

— Da. Sper. Și acum să trecem la concret.

Mi s-a părut că exprimarea era cam familiaristă (dacă pot să folosesc acest cuvînt) chiar în clipa în care am rostit-o ; dar nu m-am oprit să-mi cer scuze.

— Știi, nu mă îndoiesc că te iubesc și că de mult timp mă găsesc în această stare idioată. M-am săturat de aiureli, așa că, adică, vreau să-mi dai imediat un răspuns. Te căsătorești cu mine sau nu ? Nu închide, te rog. Centrala, lăsați firul ! Alo, alo ! Vrei sau nu ?

Ăsta era upercutul pentru bărbia lui Reddy Burns. Și răspunsul sosi :

— Da, Phil, dragă, sigur că vreau ! N-am știut că tu, adică n-ai spus niciodată, ah, vino la noi, te rog, nu pot să-ți spun ce vreau la telefon ! Ești atît de neașteptat. Dar, te rog, vino la noi acasă, vrei ?

Cum de nu ? ! Am sunat impetuos la ușa familiei Telfair. Un fel de flință umană deschise ușa și mă goni în salon.

— Prea bine, mi-am spus contemplînd tavanul, oricine are cîte ceva de învățat de la oricine. Mack ăsta a avut o filozofie destul de bună, totuși. N-a profitat de experiența avută, dar eu pot s-o fac. Dacă vrei să intri la profesioniști, trebuie să...

M-am oprit din cugetări. Cineva cobora scările. Au început să-mi tremure genunchii. Știam acum cum se simțea Mack cînd vreun profesionist urcă în ring. M-am uitat în jur după vreo ușă sau fereastră pe unde s-o tulesc. Dacă ar fi fost vorba de oricare altă fată, aș fi putut să...

Dar chiar atunci ușa se deschise și Bess, sora mai mică a lui Mildred, intră în cameră. N-am văzut-o niciodată semănînd atît de bine cu un înger aureolat. Veni direct la mine și ...și...

Nu observasem pînă atunci ce ochi și păr absolut minunat avea Elizabeth Telfair.

— Phil, spuse ea cu glasul suav și tulburător al Telfair-ilor, de ce nu mi-ai spus pînă azi ? Pînă acum cîteva minute, cînd mi-ai vorbit la telefon, credeam că o plăci pe sora mea !

Cred că Mack și cu mine am fost toată viața amatori fără speranță. Dar eu unul sînt grozav de bucuros de cursul pe care l-au luat lucrurile în cazul meu.

Un best-seller

I — Într-o zi, vară trecută, m-am dus la Pittsburgh ; ei, a trebuit să mă duc acolo cu treburi.

Vagonul-salon era destul de plin cu lume pe care o vezi de obicei într-un vagon-salon. Majoritatea erau doamne în rochii de mătase cafenie, cu decolteuri pătrate, cu dantelă inserată și voalete cu picouri, care refuzau să lase ferestrele deschise. Era și numărul obișnuit de bărbați care arătau ca și cum ar fi putut avea orice ocupație și ar fi putut merge oriunde. Unii cercetători ai firii umane pot să se uite în tren la o persoană și să-ți spună de unde vine, ce slujbă și poziție are în viață — atât politică cât și socială ; eu însă nu sînt în stare. Singurul mod de a judeca corect un tovarăș de drum mi se oferă atunci cînd trenul este atacat de bandiți sau cînd ajunge odată cu mine în cabinetul de toaletă al vagonului de dormit, unde nu mai există decît un singur prosop. Însoțitorul de vagon veni și scutură funinginea adunată pe pervazul geamului direct pe cracul stîng al pantalonului meu. M-am scuturat cu un fel de scuză. Temperatura era de peste treizeci de grade. Una din doamnele cu voaletă în picouri ceru să se mai închidă încă două ventilatoare și începu să vorbească cu glas tare despre Interlaken. M-am lăsat alone pe speteaza scaunului nr. 7 și am privit cu oca mai aprinsă curiozitate capul mic, negru și cu început de chelie care se zărea la nr. 9.

Brusc, nr. 9 a aruncat o carte pe podea, între scaunul lui și fereastră, și m-am uitat la titlu — „Fecioara cu trandafirul și Trevelyan“, unul dintre best-seller-urile zilei. Pe urmă, criticul sau filistinul, ce-o fi fost, se mută în scaunul de la fereastră și l-am recunoscut pe John A. Pescud din Pittsburgh, comis-voiajor la o companie de geamuri turnate — o veche cunoștință pe care n-o mai văzusem de doi ani.

În două clipe, stăteam față în față, ne strînseserăm mîinile și terminaserăm subiectele despre ploaie, prosperitate,

sănătate, adrese și destinație. Putea să urmeze politica, dar nu eram eu atât de ghinionist.

Îmi pare rău că nu-l cunoașteți pe John A. Pescud. Este plămădit din aluatul din care au noroc de multe ori să fie plămădiți eroii. E mic de statură, zimbește cu toată gura și un ochi pare că-ți fixează vârful nasului. Nu l-am văzut purtînd decît un singur gen de cravate și crede în butoni și ghețe. E zdravăn ca o bucată de oțel ieșită din Uzina de Oțeluri Cambria ; și are convingerea că în clipa în care Pittsburgh-ul o să-și determine locuitorii să se obișnuiască cu fumul, Sfîntul Petru va cobori și se va posta la colțul Străzii Smithfield, lăsînd pe altcineva să păzească poarta de la intrarea în rai. E convins că geamurile „noastre“ turnate sînt cea mai importantă marfă din lume și că atunci cînd un om se găsește în orașul său de reședință, trebuie să se poarte cum se cuvine și să se supună legilor.

Cît l-am cunoscut în Orașul Noptilor Diurne, nu i-am aflat concepțiile despre viață, dragoste, literatură și etică. Pălăvrăgiseram ori de cîte ori ne aflam împreună despre subiecte locale, pe urmă ne despărțiserăm, după Chateau Margaux, ghiveci irlandez, prăjiturile uscate, budincă țărănească și cafea (atenție ! cu laptele separat). Acum urma să aflu și alte idei de-ale lui. Mi-a spus printre altele că afacerile mergeau prost de la Convenția Partidului in-coace și că avea de gînd să coboare la Coketown.

II — Ia spune-mi, mi se adresează Pescud, răsfoind cu vârful pantofului drept cartea aruncată ; ai citit vreodată un best-seller ? Adică genul în care eroul e un grangur american — uneori chiar din Chicago — care se îndrăgostește de o prințesă din Europa călătorind incognito și care o urmărește pînă în regatul sau principatul tatălui ei ? Cred că ai citit. Toate sînt la fel. Uneori fantele ăsta plimbăreț e corespondent la un ziar din Washington, alteori e un Van Nu-știu-Cum din New York, sau un negustor de griu din Chicago cu cincizeci de milioane la activ. Dar întotdeauna e gata să intre în rîndul familiei regale a oricărei țări străine care-și trimite reginele și prințesele să încerce nolle locuri acoperite cu pluș din vagoanele de tren. Nu găsești în carte alte motive pentru care s-ar afla aici. Ei, individul ăsta urmărește plăcinta imperială pînă acasă și

allă cine e. O întilnește pe *corso* sau pe *strasse* într-o scenă și ne oferă zece pagini de conversație. Ea îi amintește de diferența socială dintre ei și în felul ăsta și el are ocazia să bată apa în piuă, trei pagini pline, despre suveranii neincoronați ai Americii. Dacă i-ai lua remarcile și le-ai pune pe note, și pe urmă ai scoate notele, ar suna exact ca unul din șlagărele lui George Cohan.

Ei, știi tu cum sînt, dacă ai citit vreunul dintre romanele astea, individul plesnește gorilele elvețiene ale regelui ori de cîte ori are ocazia. Și cu scrima stă bine. Să știi că am auzit de niște tipi din Chicago care erau recunoscuți ca scrimeri, dar de acolo n-am auzit să fi venit mari maeștri de scrimă. Se proțăpește pe primul palier al scării imperiale din Castelul Schutzenfestenstein, cu o floretă lucitoare în mînă, și face o piftie de Baltimore din șase plutoane de trădători care veniseră să-l masacreze pe regele mai sus menționat. Pe urmă se luptă în duel cu vreo șase cancelari și deconspiră complotul a patru arhiduci austrieci care plănuiseră să pună mîna pe regat ca să-l facă stație de benzină.

Dar scena cea mare vine cînd rivalul la mîna prințesei, Conte Feodor, îl atacă între poarta zăbrelită și capela părăsită, înarmat cu o mitralieră, un iatagan și vreo cițiva ogari siberieni. Scena asta face ca best-seller-ul să ajungă la ediția a douăzeci și noua înainte ca editorul să aibă timp să semneze pentru avansul la drepturile de autor.

Eroul american își smulge haina de pe el, o aruncă în capul ogarilor, dă un pumn în mitralieră, strigă „Yah!” spre iatagan și trage o directă, în stilul desăvîrșit al lui Kid McCony, drept în ochiul stîng al contelui. Sigur că avem de a face acolo cu o mică luptă frumusică. Contele; ca să contribuie la desfășurarea povestirii, se pare că este și el expert în arta auto-apărării — și uite așa se face că avem și pe tărîmul literar un meci Corbett-Sullivan. Cartea se termină cînd negustorul și prințesa se refugiază, în stil John Cecil Clay, sub teii din Alea Gorgonzola. Cu asta avem din plin și o poveste de iubire. Dar văd că romanul cam evită punctul final. Chiar și un best-seller e destul

de rațional ca să se jeneze să pună un negustor de grâu din Chicago pe tronul din Lobsterpotsdam, sau să aducă o prințesă autentică într-o vilă italiană de pe Michigan Avenue și s-o pună să mănince pește și salată de cartofi. Ce părere ai ?

— Păi, nu prea știu ce să spun, John, i-am răspuns. Știl, că e o zicală — „Dragostea n-alege.”

— Da, spuse Pescud, da' de genul ăsta de iubire nu se alege chiar nimic. Oi fi eu în afacerea cu geamurile turnate, dar să știi că mă pricep puțin și la literatură. Cărțile de felul ăsta sînt proaste, și totuși niciodată nu mă urc în tren pînă nu-mi iau vreo cîteva. Nu iese nimic bun din legătura asta internațională — aristocrații din Lumea Veche, și unul dintre noi, americanii proaspeți. Cînd oamenii se căsătoresc în viața reală, de obicei caută pe cineva din același strat social. Un individ ia o fată cu care a fost coleg de școală și au cîntat împreună în același cor. Cînd tinerii milionari se îndrăgostesc, aleg totdeauna dansatoarea care are aceleași preferințe în privința sosurilor și a homarilor. Corespondenții ziarelor din Washington se căsătoresc întotdeauna cu văduve proprietărese de pensiuni, mai vîrstnice cu zece ani decît ei. Nu, domnule, pentru mine romanul nu sună cum trebuie dacă-l pui pe unul din tinerii isteți ai lui C.D. Gibson să plece în străinătate și să întoarcă pe degete regatele, numai pentru că e un american de pe vremea președintelui Taft și a studiat puțin la colegiu. Ca să nu mai pomenesc de felul cum vorbește.

Pescud ridică best-seller-ul și răsfoi după pagina respectivă.

— Ia ascultă, îmi spuse. Trevelyan turuie cu prințesa Alwyna în spatele grădinii de lalele. Zice așa :

„— Nu vorbi în felul acesta, cea mai dragă și mai suavă dintre florile frumoase ale pămîntului. Să năzui ? Ești steaua răsărită sus, deasupra mea, pe bolta imperială ; eu sînt doar eu însumi. Totuși sînt bărbat și am o inimă care-mi dă ghes să îndrăznesc și să înfăptuiesc. Nu am un nume decît acela de suveran neîncoronat ; dar am brațele și spada care ar putea izbăvi Schutzenfestenstein de intrigile trădătorilor.”

— Gîndește-te cum arată individul din Chicago, ducînd o sabie și vorbind despre izbăvire, de parcă ar discuta despre piftie de porc băgată la conserve. Cred că ar fi mai plauzibil dacă ar lupta să se pună taxe de import pe ea.

— Cred că înțeleg, John, i-am răspuns. Vrei ca scriitorii să fie consecvenți cu scenele și personajele. N-ar trebui să amestece pașale turcești cu fermieri din Vermont, sau duci englezi cu culegători de moluște de pe Long Island, ori contese italiene cu cowboi din Montana, sau berari din Cincinnati cu rajahi din India.

— Sau afaceriști neaoși cu aristocrați sus-puși, adăugă Pescud. Nu ține. Oamenii sînt împărțiți pe clase, fie că recunoaștem sau nu, și toată lumea simte imboldul de a nu se abate de la clasa lui. Așa și fac. Nu înțeleg de ce oamenii merg la lucru și cumpără sute de mii de cărți ca asta. În viața adevărată n-ai să vezi sau n-ai să auzi de asemenea parascovenii și bazaconii.

III — Măi John, spun cu, n-am mai citit un best-seller de multă vreme. S-ar putea ca și eu să am aceleași păreri cu tine în privința lor. Dar mai spune-mi cîte ceva despre viața ta. Îți merge bine la slujbă ?

— Strașnic, spune Pescud, luminîndu-se brusc la chip. De cînd te-am văzut ultima oară, mi-au ridicat salariul de două ori, și am și comision. Mi-am cumpărat o proprietate frumușică în East End și am ridicat o casuță. La anul, ferma o să-mi mai vîndă niște acțiuni. A, sînt pe linia Prosperității Generale, indiferent cine e președintele.

— Ți-ai găsit vreo parteneră, John ?

— A, nu ți-am povestit, adevărat, spuse Pescud, rîzînd cu toată gura.

— Aha ! Deci ți-ai smuls timp suficient de la geamurile tale turnate ca să te aventurezi într-o idilă ?

— Nu, nu. Nu idilă, nici vorbă ! Dar stai să-ți povestesc. Eram în trenul de sud, spre Cincinnati, acum vreo optsprezece luni, cînd am văzut pe banca opusă cea mai frumoasă fată pe care mi-au văzut vreodată ochii. Nimic extravagant, înțelegi — genul care îți place să-l păstrezi. Ei bine, n-avusesem niciodată de-a face cu flirturi, bătăste, plimbări cu mașina, bătut din picior, despărțiri în prag, iar fata nu era genul care să aibă inițiativa. Citca o carte și-și vedea de treabă, adică făcea lumea mai fru-

moasă și mai bună numai pentru că există. Eu tot trăgeam cu coada ochiului și, în cele din urmă, mi-am închipuit-o în afara trenului, într-o căsuță cu o pajiște în jur și viță pe verandă. Nici nu-mi trecea prin cap să mă adresez fetei, dar afacerea cu geamuri turnate a trecut pentru un timp pe planul doi.

La Cincinnati ea a schimbat vagonul și a luat unul de dormit spre Louisville. Acolo a mai cumpărat un bilet și a trecut prin Shelbyville, Frankford și Lexington. Am tras din greu să țin pasul cu ea. Trenurile veneau când poșteau și nu păreau că urmează nici o direcție specială, doar că se țineau pe linie și pe dreapta pe cât posibil. Pe urmă au început să se oprească pe la joncțiuni în loc de orașe și în final s-au oprit de tot. Pun pariu că Pinkerton mi-ar fi dat un salariu mai mare decât cei de la geamuri turnate, dacă ar fi știut cum am reușit să mă țin în umbra domnișoarei. Nu m-a zărit deloc, dar eu n-am scăpat-o din ochi.

Ultima gară la care s-a dat jos a fost în Virginia, cam la ora șase după-amiaza. Se vedeau vreo cincizeci de case și patru sute de negri. Restul peisajului era constituit din clisă roșcată, câțiri și ciini pătați.

Îi sosi în întâmpinare un bătrîn înalt, cu un chip neted și păr alb și care se ținea mîndru ca o combinație între Iuliu Cezar și Roscoe Conkling pe aceeași ilustrată. Avea hainele ponosite, dar asta n-am observat decât mai târziu. I-a luat domnișoarei geanta de voiaj și au pornit pe platforma de lemn și apoi pe drumul de lingă deal. M-am ținut o bucată de drum după ei, încercînd să arăt ca și cum aș fi căutat în nisip un inel cu granate al surorii mele, pe care-l pierduse la picnic sîmbăta trecută.

Au intrat pe o poartă în virful dealului. Aproape că mi s-a tăiat respirația cînd am privit în sus. Acolo am văzut cea mai mare dumbravă din viața mea și din ea se înălța o casă somptuoasă, cu stîlpi rotunjiți, albi, cam de o mie de picioare înălțime, iar curtea era atît de plină de tufişuri de trandafiri, merişor și liliac, încît dacă n-ar fi fost casa cit Capitoliul din Washington, nu s-ar mai fi văzut.

„Uite unde mi-am găsit și eu să urmăresc“, mi-am spus în sinea mea. Mă gîndisem că fata e de condiție obișnuită, cel puțin. Clădirea arăta, oricum, ca reședința gu-

vernatorului sau Clădirea agricolă a Tirgului Internațional. Mai bine mă întorc în sat și recurg la oficiile oficiului poștal pentru informații, sau îl farmec pe farmacist să-mi dea niște relații.

În sat am găsit un hotel prăpădit, ce-și zicea Casa cu Vedere spre Golf. Singura scuză pentru nume era că în fața ei se putea juca golf. Am pus jos servieta cu mostre și am încercat să fac pe tipul înfipt. I-am spus proprietarului că primesc comenzi pentru geamuri turnate.

— N-am nevoie, spuse el, dar mi-ar trebui niște borcane pentru melasă.

Din una într-alta am ajuns la birfa locală și la răspunsuri date la întrebări.

— Ei, spuse el, credeam că nu mai există persoane care să nu știe cine locuiește în casa albă, mare, de pe deal. Colonelul Allyn, cel mai de vază și mai de treabă om din Virginia sau din oricare altă parte. Sînt cea mai veche familie din stat. Fiică-sa a venit cu trenul. A fost în Illinois să-și vadă mătușa care e bolnavă.

M-am înregistrat la hotel și a treia zi am zărit-o pe domnișoară trecînd prin fața gardului de uluci. M-am oprit și mi-am ridicat pălăria — n-avea pe unde s-o mai ia.

— Scuzați-mă, i-am spus, n-ați putea să-mi spuneți unde locuiește domnul Hinkle ?

S-a uitat la mine distantă, de parcă eram omul care venise să-i destelenească grădina, dar mi s-a părut că în ochi avea o licărie jucăușă.

— În Birchton nu există nimeni cu numele ăsta. Adică, după cite știu eu. Domnul pe care-l căutați este alb ?

Măi, măi, măi, asta m-a înveselit.

— Nu glumesc, i-am răspuns. Nu umblu după cai verzi pe pereți, chiar dacă vin din Pittsburgh.

— Sînteți destul de departe de casă.

— Aș mai fi făcut încă o mie de mile.

— Nu cred, dacă nu vă trezeați cînd a pornit trenul în Shelbyville, spuse, fata ; pe urmă se făcu roșie ca unul din trandafirii din curte.

Mi-am amintit că adormisem pe o bancă în gara Shelbyville pîndînd să văd ce tren o să ia și abia reușisem să mă trezesc la timp.

Pe urmă i-a spus de ce venisem, cât am putut de sincer și de respectuos. I-am povestit totul despre mine, cu ce mă ocupam și că tot ce doream era să fac cunoștință și să încerc să devin o persoană simpatizată.

A zîmbit puțin, s-a mai îmbujorat ceva, dar ochii tot nu și i-a plecat. Întotdeauna se uită direct la cel cărui a se adresează.

— Pînă acum nimeni nu mi-a mai vorbit astfel, domnule Pescud. Cum spuneți că vă e numele mic, John ?

— John A., i-am răspuns.

— Și erăți cit pe ce să pierdeți trenul și la Juncțiunea Powhatan, spuse ea, scoțînd un ris care îmi sună la fel de înbucurător ca o călătorie gratuită.

— De unde știți ?

— Bărbații sînt foarte neîndemînatici. Mi-am dat seama că mă urmăriți în toate trenurile. Credeam că o să intrați în vorbă cu mine și mă bucur că n-ați făcut-o.

Pe urmă am mai pălăvrăgit puțin și, în cele din urmă, cu o expresie serioasă și mîndră pe chip, s-a întors și a arătat cu degetul spre casa cea mare.

— Familia Allyn, spuse ea, trăiește la Elmcroft de o sută de ani. Sîntem un neam mîndru. Uitați-vă la casa aceea. Are cincizeci de camere. Uitați-vă la stilpi și verande și balcoane. Tavanele din camerele de primire și sala de bal au douăzeci și opt de picioare înălțime. Tatăl meu este descendent direct din conți cu eșarfă.

— Păi și eu l-am apucat o dată pe unul de eșarfă în hotelul Duquesne din Pittsburgh, de n-a mai zis nici pis. Nu știa de ce să se ocupe mai întîi — de whiskey Monongahela sau de moștenitoare, și începuse să se obrăznicască.

— Bineînțeles, continuă ea, tatăl meu nu va permite unui comis-voiajor să pună piciorul la Elmcroft. Dacă ar ști că stau de vorbă cu unul din ei peste gard, m-ar încuia în cameră.

— Dar dumneavoastră m-ați lăsa să vin ? Dacă aș veni în vizită, ați sta de vorbă cu mine ? Pentru că, dacă mi-ați da voie să vin să vă văd, pot să fie conți încinși cu eșarfă, cu bretele sau prinși în ace de siguranță, mie puțin îmi pasă.

— Nu trebuie să stau de vorbă cu dumneavoastră pentru că nu mi-ați fost prezentat. Nu se cade. Așa că am să-mi iau rămas bun, domnule...

— Spuneți și numele, vă rog. Nu cred că l-ați uitat.

— Pescud, spuse ea puțin așezată.

— Tot numele, i-am cerut eu cât se poate de rece.

— John, spuse ea.

— John și mai cum ?

— John A., spuse ea cu capul sus. Am terminat ?

— Mîine vin să-l văd pe contele cu cșarfă, am anunțat-o.

— O să vă dea la ciini de vinătoare, spuse ea, rîzînd.

— N-are decît, o să-i antreneze la alergări. Și eu sînt mare vînător.

— Acum chiar că trebuie să plec. Nu se cădea să stau de vorbă cu dumneavoastră. Sper să aveți parte de o călătorie plăcută înapoi la Minneapolis, sau Pittsburgh, parcă ? La revedere !

— Noapte bună, i-am spus și nu la Minneapolis mă duc. Numele mic, vă rog.

Fata ezită, pe urmă smulse o frunză dintr-un arbust și spuse :

— Mă cheamă Jessie.

— Noapte bună, domnișoară Allyn.

A doua zi dimineața, la ora unsprezece fix, am sunat la soneria clădirii principale a Tîrgului Internațional. După vreo trei sferturi de oră, un negru bătrîn de vreo optzeci de ani și-a făcut apariția și m-a întrebat ce potesc. I-am dat cartea de vizită și i-am spus că vreau să-l văd pe colonel. M-a poftit înăuntru.

Ascultă, ai spart vreodată o nucă englezească viermănoasă ? Uite așa arăta casa aia. N-avea mobilă destulă nici să umple un apartament cu opt dolari pe săptămînă chiria. Niște canapele din pîr de cal și scaune în trei picioare și strămोși în rame înșirați pe pereți, atît. Dar cînd și-a făcut apariția colonelul Allyn, locul parcă a prins viață. Aproape că puteai să auzi orchestra cîntînd și să vezi niște moșnegi cu peruci și ciorapi albi dansînd cadrilul. Bătrînul avea stil, cu toate că purta aceleași haine ponosite ca în gară.

Vreo nouă secunde m-a tot cîntărit din ochi și am fost cît pe ce să mi se taie picioarele și să încerc să-i vind niște geamuri turnate. Dar mi-am revenit repede. M-a poftit să iau loc și i-am povestit totul. I-am spus cum am urmărit-o pe fiica lui din Cincinnati și cum am procedat, i-am explicat ce salariu și perspective de viitor am și i-am expus micul meu cod de comportament — să fii întotdeauna cuviincios și corect în orașul natal ; și, cînd ești în călătorie, să nu bei mai mult de patru pahare de bere pe zi sau să joci pe mai mult de douăzeci și cinci de cenți. La început mi s-a părut că era gata să mă arunce pe fereastră, dar nu m-am oprit din vorbă. Curînd am prins ocazia să-i istorisesc pățania cu kongresmanul din vest care și-a pierdut agenda și văduva de paie — ți-o aduci aminte, sint sigur. Ei, l-a amuzat grozav și pot să jur că era primul hohot de ris pe care îl auzisră de multă vreme strămoșii și canapelele din pîr de cal.

Am stat de vorbă vreo două ore. I-am spus tot ce știam; și pe urmă a început el să-mi pună întrebări și eu i-am spus ce mai aveam de spus. Nu-i ceream decît să-mi ofere o șansă. Dacă n-aveam succes la domnișoara, urma să-mi iau tîlpășița și să nu mai dau pe acolo. În cele din urmă mi-a spus :

— Dacă nu mă înșel, pe vremea lui Charles I a existat un oarecare Sir Courtenay Pescud.

— Dacă a existat, nu poate pretinde că e rudă cu al mei. Noi n-am trăit decît în, sau în jurul Pittsburgh-ului. Am un unchi care se ocupă cu proprietăți imobiliare și altul care are niște necazuri în Kansas. Puteți să vă interesați de noi, ceilalți, la oricine în Orașul cu Fumuri și să primiți răspunsuri satisfăcătoare. Ați auzit vreodată povestea căpitanului de balenieră care a încercat să-l facă pe unul dintre marinari să-și spună rugăciunile ?

— Din păcate, nu am fost atît de norocos, răspunse colonelul.

Așa că i-am spus-o. Ce cascadă de ris ! Parcă îmi părea rău că nu mi-era client. Ce de geamuri i-aș fi vindut ! Pe urmă a spus :

— Povestirea anecdotelor și a pățaniilor hazoase mi s-a părut întotdeauna, domnule Pescud, a fi un mod deosebit de agreabil de a promova și perpetua afinități între

prieteni. Cu permisiunea dumneavoastră, vă voi relata o povestire legată de vânătoarea de vulpi în care am fost implicat direct și care poate să vă ofere o oarecare distracție.

Așa că a spus-o. I-au trebuit patruzeci de minute după ceas. Dacă am ris ? Ei, bă bine că nu ! Cînd mi s-au îndreptat ridurile, l-a chemat pe bătrînul Pete, negrul posmegit, și l-a trimis la hotel să îmi aducă valiza. Cît timp rămîneau în oraș, urma să stau la Elmcroft.

Două seri mai tîrziu am prins ocazia să schimb două vorbe cu domnișoara Jessie între patru ochi, pe verandă, timp în care colonelul clocea altă povestire.

— O să fie o seară frumoasă, am zis eu.

— Uite-l că vine, a spus ea. De data asta o să-ți spună pătania cu bătrînul negru și pepenii verzi. Întotdeauna urmează după cea cu yankéii și cocoșii de luptă. Ai mai fost odată cît pe-aci să scapi trenul, la Polaski City.

— Da, îmi amintesc. Mi-a alunecat piciorul pe scară și era să cad.

— Știu. Și mie... *mie mi-a fost teamă că ai căzut, John A. Mi-a fost teamă.*

Pe urmă intră brusc în casă printr-una din ușile cu geamuri.

IV — Coketown ! îngină însoțitorul, croindu-și drum prin vagonul care incetinea.

Pescud își adună pălăria și bagajul, cu promptitudinea degajată a pasagerului antrenat.

— M-am căsătorit cu ea acum un an, spuse John. Ți-am spus că am construit o casă în East End. Eșarfa, vreau să spun colonelul, e și el acolo. Îl găsesc întotdeauna la poartă; mă așteaptă să mă întorc și să-i povestesc vreo istorioară auzită în tren.

M-am uitat pe geam. Din Coketown se mai vedeau dealurile neregulate, punctate cu zeci de colibe mohorite și deprimante, proptite în mormane de zgură și moloz. Ploua cu găleata și riulețele spumegau și împrășcau cu noroi negru spre șinele de tren.

— Nu prea ai șanse să vinzi geamuri turnate, John: i-am spus. De ce ai venit tocmai la capătul ăsta de lume ?

— Păi, spuse Pescud, mai zilele trecute am dus-o pe Jessie într-o plimbare în Philadelphia și, în drum spre casă, i s-a părut că a văzut niște petunii într-un ghiveci la un geam de colo ; semănau cu cele pe care le avea acasă, în Virginia. Așa că m-am gândit să trag aici la noapte, să văd dacă nu pot să-i fac rost de niște răsaduri sau butași. Uite că am ajuns. Noapte bună, amice. Ți-am dat adresa. Treci pe la noi când ai timp.

Trenul se puse în mișcare. Una din cucioanele cu voaletă insistă să închid geamul, pentru că ploaia bătea spre ele. Însoțitorul apărură cu bețișorul misterios și începu să aprindă felinarele din vagon. M-am uitat de jos și am zărit best-seller-ul. L-am ridicat și l-am pus mai departe cu grijă, unde nu-l ajungeau stropii de ploaie. Pe urmă am zîmbit și am avut impresia că viața nu are hotare sau limite.

— Noroc, Trevelyen, am spus. Fie să găsești petuniile pentru prințesa ta !

Dacă mă gîndesc la raportul om-bani, după mine există trei tipuri pe care le detest : cei care au mai mulți bani decît pot să cheltuiască ; cei care au mai mult decît cheltuiesc într-adevăr ; și cei care cheltuiesc mai mult decît au. Din cele trei varietăți, cred că cel mai puțin îmi place prima categorie. Dar, ca individ, îmi era destul de simpatic Spencer Grenville North, deși avea vreo două, zece sau treizeci de milioane, am uitat exact cîte anume.

În vara aceea n-am plecat din oraș ; de obicei mă duceam într-un sat, pe țărmul sudic al Long Island-ului. Locul era înconjurat de crescătorii de rațe, iar rațele, cîinii, lăstunii și morile de vînt scîrțîitoare făceau atîta zgomot, încît puteam să dorm la fel de liniștit ca în propriul meu apartament la șase uși depărtare de trenul suspendat din New York. Dar în vara aceea nu m-am dus. Să nu uitați. Unul dintre prieteni m-a întrebat de ce nu m-am dus. I-am răspuns :

— Pentru că, amice, New York-ul este cea mai frumoasă stațiune estivală din lume.

Cred că ați mai auzit expresia asta. Dar eu așa i-am spus.

În anul acela eram corespondent de presă pentru Binkley & Bing, manageri teatrali și producători. Bineînțeles că știți ce este un corespondent de presă. Ei bine, nu este. Asta e secretul meseriei.

Binkley făcea turul Franței în noua lui mașină C & N Williamson, iar Bing plecase în Scoția să învețe golful, care în mintea lui se lega de apele care se sparg la țărm, nu de joc. Înainte de a pleca mi-au plătit salariul pe iunie și iulie pentru concediu, lucru care era în concordanță cu marele lor spirit de dărnicie. Dar am rămas în New York, despre care îmi fixasem ideea că este cea mai frumoasă stațiune estivală din...

¹ Țăran în oraș (lat.).

Dar v-am mai spus asta. Pe zece iulie, North s-a întors în oraş din campingul lui din Adirondacks. Închipuiţi-vă un camping cu şaisprezece camere, instalaţii, pilote, lacheu, garaj, argintărie şi telefon interurban. Bineînţeles că era în mijlocul pădurii — dacă domnul Pinchot doreşte ca pădurile să fie îngrijite, atunci să-i dea fiicărui cetăţean două sau zece sau treizeci de milioane de dolari, şi o să se strângă copacii în jurul campingurilor de vară, cum au venit codrii Birnam la Dunsinane ; numai aşa o să fie îngrijite.

North a venit să mă vadă în cele trei camere ale mele cu baie şi suprataxă la electricitate când ţin lumina aprinsă toată noaptea sau consum extravagant. Mi-a dat una pe spate (mai bine m-ar fi plesnit zilnic pe fluierul piciorului) şi m-a salutat cu zburdălnicia unuia care a stat în aer liber ; avea o stare de spirit revoltător de bună. Pocnea de sănătate şi era sfidător de bronzat şi jignitor de bine îmbrăcat.

— Abia pleasem de vreo citeva zile să semnez nişte acte şi alte treburi d-astea. Avocatul mi-a telegrafiat să vin. Mă, răsfăţat puturos, ce faci în oraş ? Mi-am încercat norocul la telefon şi mi-au spus că te găsesc aici. Ce s-a întâmplat cu Utopia de pe Long Island unde te duceai pe vremuri în fiecare vară, încărcat cu maşina de scris şi firea-ţi ticăloasă ? S-a întâmplat ceva cu... ăăă... lebedele, parcă lebede erau, care cîntau noaptea la fermă ?

— Raţe, i-am răspuns. Cintelele de lebadă sînt pentru auzuri mai norocoase. Înnoată şi-şi arcuiesc gîturile în lacurile artificiale de pe moşiile înstăriţilor, spre desfătarea privirilor celor care sînt favorizaţi de Soartă.

— Ca şi în Central Park, dealtfel, spuse North, spre desfătarea privirilor imigranţilor şi escrocilor. Le-am văzut acolo de nu ştiu cite ori. Dar de ce eşti în oraş la sfîrşitul verii ?

— New York City, am început să recit, este cea mai frumoasă staţiune...

— Nu, te rog ! spuse North apăsător. Nu veni cu chestia asta răsuflată la mine. Ştiu exact ce gîndeşti. Măi băiete, trebuia să fi plecat cu noi în vara asta. Sînt acolo şi Pres-tonii, şi domnişoara Kennedy cu mătuşa pe care ai plăcut-o atît de mult.

— Nu mi-a plăcut niciodată mătușa domnișoarei Kennedy.

— Nici nu m-am referit la ea, răspunse North. Ne distrăm extraordinar. Știu că și păstrăvii sînt atît de hămeșiți, încît ar fi în stare să-ți înghită și prospectul minelor de aramă Montana, legat de cîrlig. Și avem și niște șalupe cu motor ; să-ți spun ce facem aproape în fiecare seară — legăm în spatele fiecăreia cîte o barcă, cu un fonograf și un băiat care să schimbe plăcile. La douăzeci de iarzi în spatele șalupei, nu se aude rău deloc. Și sînt drumuri destul de bune prin pădure pe unde se poate merge cu mașina. Am transportat și două automobile acolo. Iar hanul Pinecliff e numai la trei mile depărtare. Ai auzit de Pinecliff. Vara asta e lume bună acolo și ne ducem de două ori pe săptămîină la dans. Nu vrei să te întorci cu mine pentru o săptămîină, amice ?

Am rîs.

— Northy, dacă-mi pot permite să fiu atît de familiar cu un milionar, pentru că nu suport nici unul dintre cele două nume — Spencer și Grenville — invitația e foarte amabilă, dar eu unul prefer orașul vara. Cîtă vreme *burghesia* e plecată, pot să trăiesc aici ca Nero — să închid ușa în nasul tuturor gugumanilor, slavă cerului ! și să las orașul să fiarbă la treizeci și cinci de grade la umbră. Zona tropicală e la cheremul meu. Stau sub palmierii de Florida și mănînc rodii, în timp ce vîntul de nord, invocat pe cale electrică, își trimite spre mine adierea arctică. Cît despre păstrăvi, știi și tu prea bine că Jean, de la Maurice, îi prepară mai bine ca oricine pe lume.

— Reține, spuse North, șeful meu bucătar e cel mai bun. Bagă bucăți de slănină în crape, îi învelește în pănuse de porumb — știi tu, frunzele verzi — îi coace în spuză și-i acoperă cu cărbuni aprinși. Facem foc pe marginea lacului și mîncăm numai pește seara.

— Știu. Și servitorii aduc mese, scaune, fețe de masă de damasc și se mănîncă cu furculițe de argint. Știu eu cum stați în camping, voi, milionarii. Aveți în jur căldări cu șampanie, vă bateți joc de florile sălbatice și nici nu mă îndoiesc că, după păstrăvi, în pavilionul de pe vas ați adus-o și pe Madame Tetrassini să vă cînte.

— Ei, nu, spuse North, îngrijorat, nu sîntem chiar atît de ticăloşi. Am avut într-adevăr o trupă de varieteu de la oraş vreo cîteva seri la rînd, dar nu erau stele de prima mîină pe firmament. Eu nu mă dau în lături să am puţin confort cînd merg în aer liber, dar să nu-mi spui că preferi să stai vara în oraş, că nu te cred. Şi dacă ar fi aşa, de ce în ultimii patru ani ţi-ai petrecut verile acolo, uneori ştergînd-o ca un hoţ cu trenul de noapte şi refuzînd să divulgi prietenilor unde era satul ăla arcadian ?

— Pentru că prietenii m-ar fi urmat şi l-ar fi descoperit. Dar de atunci am aflat că Amaryllis, a venit în oraş. Aici poţi găsi cele mai răcoritoare lucruri, cele mai proaspete, mai îmbietoare şi mai alese. Dacă n-ai ce face astăseară, vino cu mine să-ţi arăt.

— Sînt liber şi am maşina afară. Am impresia că de cînd te-ai convertit la viaţa de oraş, ideea de distracţie rustică se materializează printr-o plimbare în iureşul de biciclete al poliţiştilor din Central Park şi o stacană de bere lipicioasă într-o bombă afumată, sub un ventilator care nu e în stare să se învîrtească într-o săptămîină cîte învîrteli fac alţii într-o zi.

— Mă rog, tot cu o tură prin Central Park începem, i-am spus.

Chiar mă sufocam în apartamentul meu cam mic şi aveam nevoie de puţină răcoare, ca să mă întrezesc pentru demonstraţia faţă de prietenul meu, că New York-ul este cel mai mare, etc..

— Unde poţi să găseşti aer mai proaspăt şi mai curat decît aici, l-am întrebat în timp ce goneam spre valea înverzită a parcului.

— Aer ! exclamă dispreţuitor North. Asta numeşti tu aer ? Aburul ăsta înăbuşitor, cu miros de gunoale şi de benzină ? Măi, omule, ce n-aş da să tragi doar o dată în piept adevărata bogăţie a Adirondacks-ului, din codrii de pin, ziua.

— Am auzit de el. Dar n-aş da pe mireasma şi parfulmul de acolo nici o adiere din golf a brizei care soseşte pînă la bărcuţa mea de pe Long Island ; nu face cit zece tornado-uri cu miros de terebentină.

— Atunci spune-mi și mie de ce nu te duci acolo și preferi să stai să clocești în Cuptorul ăsta Uriăș ?

— Pentru că, i-am răspuns eu încăpăținat, am descoperit că New York-ul este cel mai grozav...

— Termină, te rog, mă întrerupse North, sau poate ți-ai luat slujbă de controlor general de metrouri. Nici tu nu crezi ce spui.

Mi-am bătut serios capul cum să demonstrez prietenului teoria mea. Buletinul meteorologic și anotimpul conspiraseră parcă să-mi ofere argumente pe care să le combat printr-o pledoarie serioasă.

Orașul părea întins pe un grătar scos direct din cuptorul lui Avernus. Pe bulevarde, fie pe jos, fie pe roți, se simțea un fel de voioșie lincedă, pusă în evidență mai ales de bărbați apatici care hoinăreau de colo-colo în ținută de seară și pălării de pai, precum și de rînduri de taximetre staționate, cu contoarul pe liber, semănînd cu o blocare de mașini la 4 iulie. Hotelurile aveau o falsă strălucire și o înfățișare îmbietoare, dar înăuntru nu vedeai decît uriașe hrube și grătarele de la intrarea în baruri lucind viu, pentru că nu mai fuseseră întrebuințate de multă vreme de tălpile clienților. Pe arterele încrucișate ale orașului, treptele caselor vechi din piatră cafenie colcăiau de „josnici”, rasa aceea pestriță obținută din amestecul mansardelor cu subsolurile, care își scosese răgojinele de paie pe scări, se așezaseră pe ele și umpleau aerul de sunete și păreri ciudate.

Am cinat cu North pe terasa de sus a unui hotel ; aici, cîteva clipe, am crezut că înscrisesem un punct. Un vînt de răsărit aproape răcoros adia prin spațiul deschis de unde lipsea acoperișul. O orchestră bună, ascunsă într-un boschet de glicină, cînta destul de judicios pentru a face arta muzicală probabilă și arta conversației posibilă.

Cîteva doamne, la alte mese, în ținută estivală ireproșabilă, dădeau culoare tabloului, înviorîndu-l. Și o cină excelentă, în mare parte de la frigider, păru să-mi întărească cu succes părerea despre stațiunile estivale. Dar North a bombănit tot timpul mesei ; și-a blestemat avocații și și-a lăudat atît de mult nenorocitul de camping din pădure, încît începusem să-mi doresc să plece de unde a venit și să mă lase în pace în izolare mea urbană lihnită.

După masă ne-am dus la un vodevil în aer liber, care era foarte ridicat în slăvi. Am găsit acolo un meniu buh, o atmosferă răcorită artificial, băuturi la gheață, serviciu prompt și un public vesel și bine îmbrăcat. North se plictisea :

— Dacă nici asta nu ți-e pe plac în cea mai fierbinte seară de august de cinci ani încoace, i-am spus cam sarcastic, gîndește-te atunci la puștii de pe străzile Delancey și Hester care stau întinși pe ieșirile de incediu, cu limbile de un cot, încercînd să prindă cite o pală de aer care nu s-a încălzit pe ambele părți. S-ar putea ca prin contrast să-ți mai crească buna dispoziție.

— Nu face politică cu mine, spuse North. Am și donat cinci sute de dolari la fondul de gheață gratuit pentru 1 mai. Compar și eu „distracțiile” astea cu plăcerile pe care le poate avea omul în pădure. N-ar strica să vezi cum valsează brazil și pinii cînd e furtună ; stai întins pe pămînt și bei apă direct din izvor, după o zi de hoinăreală la vînat căprioare. E singurul mod de a-ți petrece vara. Leși în aer liber și trăiești în sinul Naturii.

— Sînt perfect de acord cu tine, am rostit eu cu tărie.

Timp de o clipă îmi slăbise vigilența și dădusem frîu liber adevăratelor sentimente — North mă privi lung și curios.

— Atunci, de ce în numele lui Pan și al lui Apolo, mi-ai cîntat panegiricul ăsta fals pentru vara petrecută la oraș ?

Bănuiesc că am lăsat să se vadă care era pricina, pentru că North spuse :

— Aha ! Pricep. Aș putea să întreb cum o cheamă ?

— Annie Ashton, i-am răspuns simplu. O interpretează pe Nannette în spectacolul lui Binkley & Bing — „Firul de argint”. În sezonul următor o să capete un rol mai bun.

— Du-mă s-o văd, spuse North.

Domnișoara Ashton locuia împreună cu mama ei într-un mic motel. Veneau din vest și, din puținii bani pe care îi aveau, se descurcau de la un sezon la altul. În calitate de corespondent de presă pentru compania Binkley & Bing, încercasem să o țin în grațiile publicului. În calitate de Robert James Vandiver, sperasem să i-o fur publicului ; ei, și dacă exista cineva care să-i poată ține com-

panie sus-numitului Vandiver și să tragă în nări briza sărată de pe țărmul sudic al Long Island-ului și să asculte măcăitul rațelor noaptea, la priveghiul nopților, acel cineva era domnișoara Ashton, de care am amintit.

Dar ea avea un suflet care se ridica deasupra privighetorilor, da, chiar deasupra păsărilor paradisului. Era foarte frumoasă și potolită, și părea pură. Avea și gust și talent pentru scenă și îi plăcea să stea acasă, să citească și să-i lucreze mamei ei pălărioare. Cu corespondentul de presă al companiei Binkley & Bing se purta întotdeauna amabil și prietenește. De când se închisese stagiunea, îi permisesse domnului Vandiver să o viziteze neoficial. Îi vorbisem de multe ori despre prietenul meu Spencer Grenville North ; așa că, fiind încă devreme, înainte de a se termina primul act al vodevilului, ne-am îndreptat spre un telefon.

Domnișoara Ashton va fi foarte bucuroasă să-i primească pe domnul Vandiver și domnul North.

Am găsit-o aranjînd o nouă pălărie pentru mama ei. Niciodată nu mi s-a părut mai încîntătoare.

North a fost enervant de antrenant. Vorbea frumos și avea farmec. În plus, avea și două, zece sau treizeci de milioane, de care uitasem. Am admirat neprevăzător pălăria mamei, la care ea a mai adus vreo două duzini, așa că am primit o lecție despre boruri și accesorii. Chiar dacă degetele lui Annie erau ocupate cu împunsul, tivitul sau bordatul, sau mai știu eu cu ce, pentru mine tot aveau farmec. Și-l auzeam și pe North bătînd cîmpii în fața lui Annie despre campingul lui nenorocit din Adirondacks.

Două zile după aceea, l-am văzut pe North în mașină cu domnișoara Ashton și mama ei. În după-amiaza următoare, North a trecut pe la mine.

— Bobby, mi-a spus, pînă la urmă, tîrgul ăsta vechi nici nu e o treabă chiar atît de rea în timpul verii. De cînd îi bat străzile, îmi place tot mai mult. Găsești niște comedii muzicale și opere de prima mîna în diverse grădini și terase. Și dacă reușești să faci rost de locuri în primele rînduri și s-o ții pe băuturi nespirtuoase, poți să te simți răcorit ca și la țară. La naiba, dacă te gîndești bine, nici nu-i mare lucru de capul vacanțelor la țară. Te plictisești, te arde soarele și te simți singur ; ba trebuie să măninci orice îți pregătește bucătarul.

— E o diferență, nu ? l-am întrebat.

— Este. Știi că ieri am găsit niște plevușcă la Maurice, cu un sos o specialitate nouă, care bate orice păstrăv din care am mâncat ?

— E o diferență, nu ? l-am întrebat.

— Imensă. La plevușcă sosul contează.

— E o diferență; nu ? l-am întrebat, privindu-l direct în ochi.

A priceput.

— Uite ce e Bob, aveam de gând să-ți spun. N-am avut ce să fac. Am să joc cinstit, dar tot o să câștig. Pentru mine, ea e „aparte“.

— În regulă. E un domeniu în care se poate juca cinstit. N-ai nici un drept să-l încalci.

Joi după-amiaza, domnișoara Ashton ne-a invitat pe amîndoi la ceai în apartamentul ei. El era cucerit total, iar ea era mai fermecătoare ca oricînd. Ocolind subiectul cu pălăriile, am reușit să strecor și eu cîteva cuvinte în discuție. Domnișoara Ashton m-a întrebat pe un ton, așa, de dragul conversației, ceva în legătură cu turul companiei în sezonul viitor.

— A, nu știu nimic. În sezonul viitor nu o să mai lucrez pentru Binkley & Bing.

— Păi, zise ea, credeam că o să dea Compania de Turnee Nr. 1 în grija dumatăle. Așa mi-ai spus, parcă.

— Asta a fost odată, dar nu mai merge. Să-ți spun ce-o să fac. Mă duc pe țărmul sudic al Long Island-ului și-mi cumpăr o căsuță pe care o știu eu acolo, o barcă cu visle, și una mai mică, o pușcă și un ciine galben. Mi-ajung banii. Toată ziua am să trag în piept briza sărată a mării și mireasma de pin care adie de pe uscat. Și, bineînțeles, am să scriu piese pînă am să umplu un cufăr întreg. Pe urmă, cel mai important lucru pe care am să-l fac, o să fie cumpărarea unei ferme de rațe din vecinătate. Puțini oameni se pricep la rațe. Eu pot să le privesc ore în șir. Mărșăluiesc mai bine decît orice companie a gărzii naționale și sînt în stare să se joace de-a „urmărește-ți căpetenia“ mai bine decît tot guvernul democratic. N-or fi avînd ele glas prea grozav, dar mie îmi face plăcere să le ascult. Te trezesc de zece ori pe noapte, dar au în măcăiut

lor un sunet plăcut, care pentru mine e mai muzical decât strigătul de „Căpșu-uune proaspete !“ pe care-l auzi dimineata pe sub ferestre, cînd vrei să dormi.

Și, am continuat eu plin de entuziasm, știți cît valorează ratele, pe lîngă frumusețea, inteligența și dulceața vocilor pe care le posedă ? De la penele lor se scot venituri constante. La o fermă pe care o cunosc, se vînd pene de patru sute de dolari pe an. Ia gîndiți-vă ! Și cele pe care le vinzi pe piață aduc și mai mulți bani. Da, eu sînt pentru rate, și briza sărată care adie din golf. Creă că am să angajez și un bucătar chinez ; și cu el, cu ciinele, și apusurile de soare drept însoțitori, am s-o duc de minune. Nu mai îmi trebuie orașul ăsta posomorît, sufocant, illogic și asurzitor.

Domnișoara Ashton păru surprinsă. North izbucni în ris.

— Astă-seară o să mă apuc să scriu o piesă, am spus, așa că am plecat.

Și cu asta mi-am luat rămas bun. Cîteva zile mai tirziu domnișoara Ashton mi-a telefonat, rugîndu-mă să trec pe la ea după-amiaza. M-am dus.

— Te-ai purtat foarte frumos cu mine, spuse ea cu glas șovăitor, și m-am gîndit să-ți spun : părăsesc scena.

— Da, mi-am închipuit, i-am răspuns. Așa se întîmplă cînd sînt mulți bani la mijloc.

— Nu prea sînt bani, mi-a răspuns, sau prea puțini. I-am cam terminat.

— Dar eu știam că e vorba de două, zece sau treizeci de milioane, nu cunosc exact cifra.

— Înțeleg la ce te gîndești. Nu mă prefac că nu știu. Dar nu mă mărit cu domnul North.

— Atunci, de ce părăsești scena ? am întrebat-o cu severitate. Ce altceva știi să faci ca să-ți ciștiți existența ?

Se apropie de mine și i-am zărit în privire o anume expresie.

— Știu să jumulesc rate, mi-a răspuns.

În primul an am vîndut pene în valoare de trei sute cincizeci de dolari.

Din volumul
CIOCNIRI

În Marele Oraș poți să dispari fără urmă cu iuțeala cu care se stinge lumina. În căutarea dispărutului se pun în mișcare toate mijloacele de cercetare — ogarii care iau urma, copoii din labirintul orașului, detectivii de salon, cei cu teoriile și deducțiile.

De cele mai multe ori, omul rămâne dispărut pentru totdeauna. Alteori apare în Sheboygan sau în sălbatica Terre Haute, dându-și un nume sinonim cu „Smith” și fără să-și mai amintească de evenimentele care au avut loc pînă la o anumită dată, inclusiv de nota de plată la băcănie. Alteori, după ce s-au secăt riuri și s-au răscolit restaurante ca să se vadă dacă nu cumva omul așteaptă un mușchi de vacă în sînge, se descoperă că persoana s-a mutat cu o casă mai încolo.

În dramaturgie, tema omului dispărut (ca și cum ar fi desenat pe tablă și șters), este una dintre cele mai impresionante. Iar cazul lui Mary Snyder nu este lipsit de interes.

Un om între două vîrste, pe numele de Meeks, sosi din vest la New York să-și găsească sora, pe doamna Mary Snyder, văduvă în vîrstă de cincizeci și doi de ani, care locuia de un an, cu chirie, într-un cartier aglomerat.

La adresa știută a aflat că Mary Snyder se mutase de mai bine de o lună. Nimeni n-a fost în stare să-i spună noua adresă.

Domnul Meeks ieși în stradă și se adresă polițistului din colț, explicîndu-i dilema.

— Sora mea este foarte săracă și sînt nerăbdător s-o găsesc. De curînd am adunat o groază de bani la o mină de plumb și vreau să împart bunăstarea cu ea. N-are rost să dau un anunț la ziar, pentru că nu știe să citească.

Polițistul se trase de mustață și privi atît de meditativ și de profund, încît Meeks aproape că simți lacrimile de bucurie ale surorii picurînd pe cravata lui albastră.

— Mergeți pe lîngă Canal Street, spuse polițistul și angajați-vă ca șofer pe cel mai mare camion. Acolo se întîm-

plă deseori ca femei în vîrstă să fie călcate de camioane. S-ar putea să fie printre ele. Dacă nu vrei, atunci mergeți la secție și rugați-i să pună un polițist pe urmele doamnei.

La secția de poliție, Meeks primi imediat sprijin. Se dădu alarma generală și fură distribuite la toate secțiile copii după fotografia lui Mary Snyder, pe care fratele o avea la el. Șeful îl numi pe detectivul Mullins să se ocupe de caz la secția de pe Mulberry Street.

Detectivul îl luă pe Meeks deoparte și-i spuse :

— Nu e un caz complicat. Bărbierește-te, umple-ți buzunarele cu trabucuri bune și ne întîlnim la cafeneaua de la Waldorf, la ora trei după-amiază.

Meeks făcu întocmai. Îl găsi pe Mullins acolo. Băură o sticlă de vin cît timp detectivul îi puse întrebări în legătură cu disparuța.

— Să știi, zise Mullins, că New York-ul e un oraș mare, dar sectorul detectivilor e sistematizat. Avem două metode de a o căuta pe sora dumitale. Începem cu prima. Ziceai că are cincizeci și doi de ani.

— Și ceva, spuse Meeks.

Detectivul îl duse pe omul din vest la sucursala unui birou de anunțuri al unuia dintre cele mai mari cotidiane. Acolo scrisese următorul anunț și i-l dădu lui Meeks să-și dea cu părerea.

„Angajăm urgent o sută de dansatoare atrăgătoare pentru o nouă comedie muzicală. Zilnic la nr. —, Broadway.”

Meeks se simți indignat.

— Sora mea e o femeie în vîrstă, săracă și muncitoare. Nu vād cum ne ajută s-o găsim un anunț ca ăsta.

— Bine. Vād că nu cunoști New York-ul. Dar dacă nu-ți convine ideea asta, o încercăm pe cealaltă. Mergem la sigur cu ea. Dar o să te coste mai mult.

— Nu contează. O încercăm.

Copoiul îl duse înapoi la Waldorf.

— Închiriază două camere și un salonaș, îl sfătui el, și să urcăm.

Meeks se supuse și cei doi fură poștiți într-un apartament splendid de la etajul patru. Meeks era buimăcit. Detectivul se lăsă într-un fotoliu de pluș și-și scoase cutia cu trabucuri.

— Am uitat să-ți sugerez, bătrine, zise el, că ar fi trebuit să reții camerele cu luna. Ți-ar fi făcut reducere.

— Cu luna ! exclamă Meeks. Cum adică ?

— Ei, păi prin metoda asta ne trebuie timp, nu glumă. Ți-am spus că o să te coste mai mult. Va trebui să așteptăm pînă la primăvară. Pînă atunci apare și noua carte de telefon. E foarte probabil ca numele și adresa surorii să fie trecute în ea.

Meeks se descotorosi imediat de copoiul de la centru. A doua zi cineva îl sfătui să-l consulte pe Shamrock Jolnes, vestitul detectiv particular al New York-ului, care pretindea onorarii fabuloase dar făcea minuni în domeniul rezolvării misterelelor și crimelor.

După ce așteaptă vreo două ore în anticamera marelui detectiv, Meeks fu poftit la el. Jolnes stătea la o măsuță de șah încrustată cu fildeș, îmbrăcat într-un halat vișiniu, cu o revistă în față, încercînd să rezolve misterul rubricii „Accia”. Chipul slab, intelectualizat, ochii pătrunzători și viteza de exprimare a vestitului detectiv sînt prea cunoscute ca să mai necesite o descriere.

Meeks își expuse păsul.

— Onorariul meu, dacă operațiunea va fi încununată de succes, este de cinci sute de dolari, spuse Shamrock Jolnes.

Meeks se înclină aprobator.

— Preiau cazul, domnule Meeks, spuse Jolnes în cele din urmă. Pentru mine, dispariția persoanelor în acest oraș a constituit întotdeauna o problemă interesantă. Îmi amintesc de un caz pe care l-am rezolvat cu succes acum un an. O familie cu numele Clark a dispărut brusc din micul apartament în care locuia. Am ținut sub observație clădirea timp de două săptămîni, doar-doar o să dau de o pistă. Într-o zi mi-a venit ideea că un lăptar și un băiat de băcănie mergeau întotdeauna în sens invers cînd își cărau mărfurile la etaj. Urmînd prin inducție ideea pe care mi-a oferit-o această reflecție, am localizat imediat familia dispărută. Se mutaseră în apartamentul din partea opusă a holului și-și schimbaseră numele în Kralc.

Shamrock Jolnes și clientul său se duseră la casa cu chirie unde locuise Mary Snyder. Detectivul ceru să i se

arate camera pe care o ocupase. De la dispariția ei n-o mai închiriasse nimeni. Camera era mică și prost mobilată. Meeks se așază abătut pe un scaun spart, în timp ce detectivul cerceta pereții, dușumeaua și cele câteva mobile vechi și șubrede, în căutarea unei urme.

După o jumătate de oră, Jolnes adunase câteva articole, aparent ne semnificative — un ac ieftin de pălărie, de culoare neagră, o bucată ruptă dintr-un program de teatru și capătul unei cărți de vizită, zdrențuită, pe care se găsea cuvântul „stinga” și „C₁₂”.

Shamrock Jolnes se sprijini de polița căminului vreo zece minute, cu capul în mână și cu o privire absorbită pe chipul intelectualizat. În cele din urmă exclamă învișorât :

— Hai, domnule Meeks, problema este rezolvată. Te pot conduce direct la locuința surorii dumitale. Și să nu ai teamă cum o duce pentru că are o situație bună, cel puțin deocamdată.

Meeks simți deopotrivă și bucurie și mirare.

— Cum ați reușit ? întrebă el, cu admirație în glas.

Poate că singura slăbiciune a lui Jolnes era mindria profesională pentru realizările extraordinare obținute prin inducție. Era oricând gata să ufuiască și să-și vrăjească auditoriul, descriind metodele sale.

— Prin eliminare, spuse Jolnes, întinzându-și indiciile pe măsută. Am lăsat deoparte anumite cartiere ale orașului în care s-ar fi putut muta doamna Snyder. Vezi acul de pălărie ? Asta elimină Brooklyn-ul. Nici o femeie nu îndrăznește să se urce în mașină, la Brooklyn Bridge, dacă nu are asupra ei un ac de pălărie cu care să se lupte pentru a ocupa un loc. Și acum să-ți demonstrez că n-ar fi putut să ajungă în Harlem. În spatele acestei uși, pe perete, se află două cuiere. Într-unul din ele doamna Snyder și-a agățat boneta iar în celălalt șalul. Observă cum capătul șalului a lăsat cu timpul pe peretele tencuit o dungă de murdărie. Semnul este drept, ceea ce dovedește că șalul nu avea franjuri. Acum, există oare vreo femeie în etate care să nu se urce în trenul de Harlem și să întîrzie călătorii din spate din cauza franjurilor șalului care s-au prins în ușă ? Așa că Harlemul cade.

Deci, în concluzie, doamna Snyder nu s-a mutat prea departe. Pe cartea asta de vizită ruptă vezi cuvîntul „slinga“, litera „C“ și cifra „12“. Ei, din întîmplare știi că la nr. 12, pe aleea C, se află o pensiune clasa întîi, cu mult peste posibilitățile surorii dumitale — după cîte bănuiesc. Și pe urmă găsec o bucată de program de teatru, mototolită într-o formă ciudată. Ce ne spune asta ? Dumitale, domnule Meeks, probabil că nimic. Dar pentru cei ale căror obiceiuri și indeletniciri îi fac să se servească de cele mai mărunte lucruri, sînt foarte grăitoare.

Mi-ai spus că sora dumitale era femeie de serviciu. Freca podelele din birouri și holuri. Să presupunem că a făcut rost de o slujbă de genul ăsta, la un teatru. Unde se pierde de obicei bijuteriile cele mai prețioase, domnule Meeks ? Bineînțeles că la teatru. Uită-te la bucata asta de program, domnule Meeks. Remarcă semnul rotund de pe el. A fost înfășurat în jurul unui inel — poate un inel de valoare. Doamna Snyder a găsit inelul în timp ce lucra la teatru. A rupt grăbită o bucată dintr-un program, a învelit inelul cu grijă și l-a virit în sin. A doua zi l-a vîndut și, cu banii căpătați, a căutat un loc mai bun unde să stea. Cînd ajung la acest punct al înlănțuirii faptelor, nu văd nimic imposibil în legătură cu nr. 12, aleea C. Acolo o vom găsi pe sora dumitale, domnule Meeks.

Shamrock Jolnes își încheie discursul convingător cu zimbetul unui artist cu priză la public. Admirația lui Meeks depășea puterea de exprimare. Se duseră împreună la nr. 12, aleea C. Era o casă de piatră cafenie, demodată, într-un cartier prosper și respectabil.

Sunară și, interesîndu-se de doamna Snyder, li se răspunse că nu locuiește nimeni acolo cu numele acesta și că de șase luni nu le mai sosise nici un chiriaș nou.

Cînd ajunseră din nou pe trotuar, Meeks examină indiciile pe care le luaseră din vechea cameră ocupată de sora lui.

— Eu nu sînt detectiv, îi spuse el lui Jolnes, în timp ce ridica bucata de program în fața nasului, dar se pare că, în loc de inel, în hîrtia ăsta au fost învelite dropsuri rotunde de mentă. Iar bucata cu adresa arată ca un bilet de spectacol — nr. 12, rîndul C, aripa stîngă.

Shamrock Jolnes avea o privire dusă.

— Cred că ai face bine să-l consulți pe Juggins, spuse el.

— Cine mai e și Juggins ? întrebă Meeks.

— E șeful unei noi școli moderne de detectivi. Au metode diferite de ale noastre, dar se spune că Juggins a rezolvat cazuri extrem de complicate. Am să te duc la el.

Îl găsiră pe mai marele Juggins în biroul lui. Era un om scund, cu părul blond, profund absorbit de lectura uneia dintre cărțile burgheze ale lui Nathaniel Hawthorne.

Cei doi mari detectivi din școli diferite își dădură mina ceremonios și Meeks fu prezentat.

— Relatează faptele, spuse Juggins, continuând să citească.

Cînd Meeks se opri, mai marele închise cartea și spuse :

— Așadar, sora dumitale are cincizeci și doi de ani, o aluniță pe nas și este o văduvă săracă ; trăiește din frecatul podelelor și are un chip și o siluetă nu prea îmbietoare ?

— Ați descris-o exact, recunoscui Meeks.

Juggins se ridică și își puse pălăria.

— Peste cincisprezece minute, spuse el, mă întorc și îți aduc adresa actuală.

Shamrock Jolnes păli, dar se căzni să zîmbască.

În timpul fixat Juggins se întoarse cu un petec de hîrtie în mînă, pe care îl cerceta atent.

— Sora dumitale, Mary Snyder, anunță el calm, se găsește la nr. 162, Chilton Sreet. Locuiește în dormitorul din spate, la etajul cinci. Casa e la numai patru blocuri depărtare de aici, continuă el, adresîndu-i-se lui Meeks. Ce-ar fi să mergi și să verifici ce ți-am spus și apoi să te întorci ? Domnul Jolnes te va aștepta, cred.

Meeks se grăbi să plece. Peste douăzeci de minute se înapoie cu fața radiind.

— Acolo e, și e sănătoasă ! strigă el. Spuneți-mi cît vă datorez !

— Doi dolari, răspunse Juggins.

După ce achită nota de plată și plecă, Shamrock Jolnes rămase în fața lui Juggins cu pălăria în mînă.

— Dacă nu îți cer prea mult, se bilbâi el, ...dacă ai fi atît de amabil să..., dacă nu te superi...

— Sigur că nu, spuse Juggins, amabil. Să-ți spun cum am procedat. Îți amintești de descrierea doamnei Snyder ? Ai cunoscut vreodată o femeie de condiția ei care să nu plătească rate săptămînale pentru un portret în cărbune, mărit ? Cea mai mare întreprindere de acest gen este chiar după colț. M-am dus acolo și i-am luat adresa din registru. Asta a fost tot.

Din volumul

PIATRA CARE SE ROSTOGOLEȘTE

Polițistul stătea în colțul dintre Strada 24 și o alee extrem de întunecoasă, unde trenul suspendat traversează strada. Era ora două noaptea; împrejurimile — beznă rece și o burniță neplăcută care avea să dureze pînă în zori.

Un bărbat într-un pardesiu lung, cu pălăria trasă pe ochi, ducînd ceva în mînă, ieși repede, dar fără zgomot, din aleea întunecoasă. Polițistul îl acostă politicos, dar cu aerul încrezător pe care ți-l dă autoritatea evidentă. Ora, reputația proastă a aleii, graba trecătorului, povara pe care o transporta — toate acestea se încadrau în „împrejurări suspecte“, care cereau elucidare din partea polițistului.

„Suspectul“ se opri fără împotrivire, își împinse pălăria pe ceafă, expunînd în scurtele săgeți de lumină un chip calm, neted, cu un nas cam lung și ochi negri neșovăitori. Virînd mîna înmănușată în buzunarul de la piept al pardesiului, scoase o carte de vizită și i-o întinse polițistului. Ținînd-o în așa fel încît să poată prinde lumina nesigură, acesta citi numele „Dr. Charles Spencer James.“ Strada și numărul adresei indicau, un cartier respectabil și indiscutabil, încît orice urmă de curiozitate fu îndepărtată. Privirea polițistului coborî spre obiectul transportat de doctor — o trusă medicală frumoasă, din piele neagră, cu colțare de argint, obiect care întări garanția cărții de vizită.

— În regulă, domnule doctor, spuse polițistul, dîndu-se în lături, cu un aer de amabilitate exagerată. Avem ordin să fim extrem de atenți. În ultima vreme au fost o mulțime de spurgeri și atacuri. Urită noapte am nimerit de serviciu. Nu e frig, pe cît e de umed.

Cu o înclinare oficială a capului și un cuvînt sau două care să se potrivească cu aprecierile polițistului despre vreme, Dr. James își văzu de drumul său, destul de repede; De trei ori în noaptea aceea îi acceptaseră polițistii cartea

de vizită, iar imaginea impunătoare a trusei medicale depusese mărturie pentru cinstea scopului și a persoanei sale. Dacă vreunul dintre polițiști ar fi socotit dimineața că trebuie să testeze autenticitatea cărții de vizită, ar fi descoperit numele doctorului gravat frumos pe o tăbliță, iar pe doctorul însuși, calm și bine îmbrăcat, în cabinetul său pus la punct — cu condiția, însă, să nu-l fi vizitat prea devreme, căci Dr. James se scula târziu : ar fi primit și mărturiile vecinilor cum că domnul doctor era un cetățean pașnic, devotat familiei și un medic care se bucura de succes de doi ani de când locuia acolo.

Așadar, mult s-ar mai fi minunat oricare dintre zeloșii ocrotitori ai liniștei dacă ar fi aruncat o privire în imaculata trusă medicală. Dacă ar fi deschis-o, primul lucru pe care le-ar fi căzut ochii, ar fi fost un set elegant de cele mai recente unelte, folosite de „Vistiernic“, cum se autodenumește în ziua de azi spărgătorul ingenios de seifuri. Ustensilele erau concepute și construite special — „șperaclul“ scurt, dar puternic, colecția de chei cu forme ciudate, burghie de oțel brumat, poansoane de cea mai bună calitate, capabile să-și croiască drum în oțelul călit așa cum șoarecele mănâncă din brinză, și cleme care se prind ca lipitorile de ușa lucioasă a seifului și smulg cadrul cu combinația, așa cum smulge dentistul dinții din gură. Într-o despărțitură în interiorul trusei se afla o fiolă de patru uncii de nitroglicerină, acum pe jumătate goală. Sub unelte se găsea un morman de bancnote mototolite și câțiva punni buni de monezi de aur, în total ridicându-se la suma de opt sute treizeci de dolari.

Pentru un cerc foarte restrâns de prieteni, doctorul James era cunoscut drept „Grecul șic“. Jumătate din misterioasa poreclă era atribuită manierelor sale distante și elegante ; cealaltă jumătate denumea în argoul bandei pe șef, pe planificator, pe cel care, datorită puterii și prestigiului dat de rang și ținută, asigură informațiile pe care își bazează planurile și acțiunile disperate.

Alți membri ai acestui cerc select erau Skitsie Morgan și Gum Decker, „Vistiernici“ experți, și Leopold Pretzfelder, giuvaergiu din oraș, care manevra „sclipiciurile“ și alte podoabe culese de trioul muncitor. Cu toții băieți

buni și de treabă, palavragii ca Memnon și nestatornici ca Steaua Polară.

Munca din acea noapte fusese apreciată de firmă drept producătoare a unei plăți moderate în schimbul trudei lor. Un seif, stil vechi, cu două compartimente, cu un zăvor lateral, din biroul prăpădit al unei firme de modă veche, foarte avute, de galanterie, ar fi trebuit să ofere mai mult de două sute cincizeci de dolari, duminică noaptea. Dar ei atit au găsit ; împărțiseră pe loc suma toți trei în părți egale, după cum era obiceiul. Se așteptaseră la vreo zece-douăsprezece mii. Unul dintre proprietari, însă, se dovedise a fi chiar prea de modă veche. Imediat după ce se întunecase, își transportase acasă, într-o cutie de cămăși, cea mai mare parte a banilor încasați.

Doctorul James porni pe Strada 24, care după toate aparențele era pustie. Până și oamenii de teatru care zăboveau prin cartier se culcaseră de mult. După atitea ore de burniță, apa se adunase pe stradă ; băltoacele dintre pietre prindeau luminile felinarelor și le înapoiau în miliarde de scinteie lichide. Un vînt sîciitor, rece și încărcat de stropi de ploaie, gîjiia din hornurile ca niște laringe de pe case.

Cînd doctorul ajunse în colțul unei clădiri înalte, de cărămidă roșie, mai arătoasă decît cele din jur, ușa din față se deschise și o negresă se năpusti afară, coborînd zgomotos treptele spre trotuar. Îndruga niște cuvinte care parcă se adresau ei însăși — tertipul propriu celor din seminția ei cînd se află singuri și sub puterea răului. Părea că aparține uneia dintre vechile clase vasale ale sudului — volubilă, familiară, loială, nestăpînită, pină și înfățișarea o prezenta ca atare — corpolentă, curată, cu șorț și broboadă.

Brusca apariție din casa tăcută ajunse la capătul scărilor cînd Dr. James se arătă din sens opus. Mintea femeii transferă energia de la sunet la imagine și, în timp ce se oprea din bolboroseală, ochii îi rămaseră fixați asupra trușei medicale.

— Domnu' fie binecuvîntat ! fu blagoslovenia pe care privești ea i-o smulse. Sînteți doctor, dom'le ?

— Da, sînt medic, răspunse Dr. James, oprindu-se.

— Atunci, pentru numele Domnului, veniți să-l vedeți pe domnul Chandler, dom'le. Cred că are o criză sau așa ceva. Stă întins parcă-i mort. Dom'șoara Amy m-a trimis după doctor. Numai Domnul știe de unde ar fi scos bătrîna Cindy unul, dacă n-apăreați dumneavoastră. Dacă bătrînul Mars ar fi aflat a mia parte din ce se întîmplă p-aci, ar fi tras cu pistolul și le-ar fi arătat el la toți... Și biata fetiță, dom'șoara Amy...

— Condu-mă, spuse Dr. James, punînd piciorul pe prima treaptă, dacă ai nevoie de doctor. Ca ascultător nu-ți pot fi de folos.

Negresa o luă înainte, intră în casă și urcă treptele acoperite cu covor gros. De două ori trecură prin holuri slab luminate. În cel de al doilea, deschizătoarea de drum, care începuse să gîfîie, o porni pe un coridor și se opri în fața unei uși. O deschise.

— Am adus doctoru', dom'șoară Amy.

Dr. James intră în cameră și se înclină ușor în fața tinerei care stătea lingă pat. Puse trusa medicală pe un scaun, își scoase pardesiul, aruncîndu-l peste trusă și spe-teaza scaunului și înaintă liniștit și recules.

Un bărbat zăcea nemișcat, întins așa cum căzuse ; era îmbrăcat bine, la modă ; n-avea pantofi în picioare. Zăcea inert, țepăn ca un mort.

Dr. James răspindea în jurul lui o aureolă de liniște, de forță și putere ascunsă, care erau ca o mână cerească în pustiul celor slabi și nefericiți. Mai ales femeile fuseseră întotdeauna atrase de felul lui de a se purta în camerele bolnavilor. Nu avea suavitatea indulgentă a vrăciului mon-den, ci o ținută demnă, sigură, puterea de a birui soarta, deferență, ocrotire și devotament. În ochii căprui, neșo-văielnici și luminoși, sălășluia un magnetism profund ; din ținuta calmă răzbătea o autoritate latentă, o liniște și o seninătate imperturbabilă, chiar preoțești, care i se po-triveau în rolul pe care-l juca — de consolator și confident. Uneori, la prima vizită profesională, femeile îi și spuneau unde-și ascund noaptea diamantele de teama hoților.

Cu ușurința pe care ți-o dă o practică îndelungată, pri-virea lui fixă surprinse ordinea și calitatea mobilierului din cameră. Era somptuos și scump. Aceași privire aprecie și înfățișarea doamnei. Era scundă și abia trecută de

douăzeci de ani. Chipul avea o drăgălăşenie cuceritoare, umbrită (aveai impresia) de o melancolie adânc înrădăcinată şi nu de urma violentă a unei supărări neaşteptate. Pe frunte; deasupra unei sprîncene, se zărea o zgirietură vinătă, făcută, după ochiul de expert, în ultimele şase ore.

Degetele Dr. James apucară încheietura omului. Privirea, aproape grăitoare, o chestiona pe doamnă.

— Sint doamna Chandler, răspunse ea, vorbind cu intonaţia şi accentul specifice sudului. Cu vreo zece minute înainte de a sosi dumneavoastră, soţului meu i s-a făcut rău. A mai avut şi înainte atacuri de inimă, unele foarte grave.

Îmbrăcămintea soţului şi ora tîrzie părună că o îndeamnă să dea şi alte explicaţii.

— A venit tîrziu, cred că a supat undeva.

Dr. James îşi îndreptă toată atenţia asupra pacientului. În oricare dintre „profesiuni” ar fi fost implicat, întotdeauna acorda „cazului” sau „afacerii”, întregul interes.

Bolnavul părea de vreo treizeci de ani. Chipul avea o expresie de îndrăzneală şi libertinaj, dar nu era lipsit de o simetrie a trăsăturilor, iar conturul fin trăda gust şi apreciere a umorului care-i atenua celelalte trăsături; din haine răzbătea miros de băutură.

Dr. James îi desfăcu haina, apoi cu un briceag tăie pieptul cămăşii, de la guler pînă în talie. Obstacolele fiind îndepărtate, puse urechea la inimă şi ascultă atent.

— Regurgitaţie mitrală, spuse el încet, ridicîndu-se.

Cuvintele fuseseră rostite cu o inflexiune de nesiguranţă. Ascultă din nou îndelung şi de data asta spuse:

— Insuficienţă mitrală, cu tonul unui diagnostic sever.

— Doamnă, începu apoi cu o voce încurajatoare, care reuşea de atîtea ori să liniştească o stare de agitaţie, există posibilitatea ca...

Întorcîndu-şi uşor capul spre doamnă, o văzu cum se prăbuşeşte, leşinată şi palidă, în braţele bătrinei negrese.

— Biata fetiţă! biata fetiţă! Au omorît-o pe fetiţa bătrinei Cindy. Să dea Domnul să piară cei care au nenorocit-o! Cum i-au mai sfărîmat inima, cum...

— Apuc-o de picioare, spuse dr. James, ajutînd-o să ridice trupul căzut. Unde îi e camera ? Trebuie întinsă pe pat.

— Înăuntru, dom'le.

Femeia făcu semn cu capul îmbrobodit către o ușă.

— Acea e camera dîm'șoarei Amy.

O duseră acolo și o întinseră pe pat. Avea pulsul slab, dar regulat. Trecu din leșin într-un somn profund, fără să-și recapete cunoștința.

— Este epuizată, spuse doctorul. Somnul e un remediu bun. Cînd se trezește, dă-i un grog cald, cu un ou în el, dacă suportă. De unde are zgîrietura de pe frunte ?

— A încasat o lovitură, dom'le. Sărmana fetiță... Nu, dom'le... (Nestatornicia bătrînei o împinse brusc la indignare.) Bătrîna Cindy n-o să mintă pentru diavolul ăsta. El a lovit-o, dom'le. Dar-ar Domnul să i se usuce mina cu care... uite, zău ! Cindy i-a promis fetei ei că n-o să spună la nimeni. Dom'șoara Amy e lovită, dom'le, la cap.

Dr. James se duse spre pedestalul pe care ardea o lampă frumoasă și micșoră flacăra.

— Stai aici cu stăpîna, porunci el, și nu face gălăgie ca să poată dormi. Dacă se trezește, dă-i un grog fierbinte. Dacă îi vine din nou leșinul, dă-mi de știre. Ceva nu este în regulă.

— P-acî sînt multe în neregulă, începu negresa, dar doctorul o făcu să tacă, pe un ton aspru și ferm pe care îl folosea rareori, dar cu care de multe ori pusese capăt isteriilor.

Reveni în cealaltă cameră, închizînd ușor ușa în urma lui. Omul din pat nu se mișcase, dar deschisese ochii. Buzelê păreau că vor să articuleze ceva. Dr. James plecă puțin capul să asculte.

— Banii ! Banii ! șoptea omul.

— Mă înțelegeți cînd vă vorbesc ? întrebă doctorul, încet dar distinct.

Capul se inclină ușor.

— Sînt doctorul, după care a trimis soția dumneavoastră. Sînteți domnul Chandler, mi s-a spus. Sînteți bolnav. Nu trebuie să vă enervați sau să vă agitați.

Ochii pacientului pîrură că-l cheamă. Doctorul se aplecă și auzi aceleași cuvinte slabe.

— Banii, douăzeci de mii de dolari.

— Unde sînt banii ? La bancă ?

Ochii exprimară dezaprobare.

— Spuneți-i... (șoapta slăbea din ce în ce mai mult)... douăzeci de mii de dolari, banii ei... (ochii căutau prin cameră).

— Ați pus banii pe undeva prin cameră ?

Vocea Dr. James sună ca o sirenă, hotărîtă să smulgă secretul din mintea slăbită a omului.

— Sînt în această cameră ?

I se păru că ochii aproape închiși clipeșc aprobator. Pulsul de sub degetele doctorului era slab și plătind, ca un fir de mătase.

În inima și în mintea doctorului, James năvăli instinctul celeilalte profesiuni. Prompt, așa cum acționa în orice, se hotărî să afle totul despre bani, chiar și cu prețul calculat al unei vieți omenești.

Scoțînd din buzunar un teanc de rețete albe, mîzgăli pe una din ele, conform celei mai bune practici, formula potrivită nevoilor suferindului. Se duse la cealaltă ușă, o strigă ușor pe bătrînă, îi dădu rețeta și-i porunci s-o ducă la farmacie să aducă medicamentul.

După ce bătrîna plecă bombănînd, doctorul se apropie de patul doamnei. Dormea profund ; pulsul i se mărise ; avea fruntea rece, în afară de umflătura de la zgîrietură, care era acoperită, cu o peliculă umedă. Dacă nu era tulburată, putea să mai doarmă ore întregi. Găsi cheia în ușă și o încuie după el cînd ieși.

Dr. James se uită la ceas. Avea la dispoziție o oră, pînă cînd se putea întoarce bătrîna cu medicamentul. Căută și găsi apă în urcior ; găsi și un pahar. Deschise trusa medicală și scoase fiola care conținea nitroglicerină — „unsoarea”, cum o numeau însoțitorii din bandă.

Picură în pahar un strop gălbui și dens. Scoase din trusă seringă hipodermică de argint, și-i puse acul. Măsură cu grijă apa pe care o trase în pistonul seringii pentru a dilua stropul — cam o jumătate de pahar.

Cu două ore mai devreme, în aceeași noapte, Dr. James injectase cu seringă aceea lichid nediluat în gaura sfredelită în broasca seifului și distrusese, cu o singură explozie atenuată, mecanismul care controla încuietoearea.

Își propusese acum ca, folosind aceleași mijloace, să scuture mașinăria ființei umane — să-i sfărîme inima — fiecare șoc era plănuit de dragul banilor. Aceleași metode, dar într-o altă formă. Atunci avusese rolul uriașului care-și slobodea puterea elementară, necizelată și dinamică, acum avea un rol curtenitor, iar brațele, deși ascunse de catifele și horbote, erau la fel de periculoase. Căci lichidul din pahar și seringă formau o soluție de glonion, cel mai puternic stimulent cunoscut în știința medicală. Cu două uncii, ușa solidă a seifului de fier fusese zdruncinată ; cu o cincime dintr-o miime, se pregătea acum să oprească pentru vecie complicatul mecanism al vieții umane.

Dar nu imediat. Nu asta urmărea. Mai întâi urma să-l crească brusc vitalitatea, un impuls puternic dat fiecărui organ și fiecărei facultăți. Inima va răspunde vitează imboldului fatal ; sîngele din vene se va întoarce mai repede la sursă.

Dar, după cum știa și Dr. James prea bine, suprastimularea la această boală însemna moarte, la fel ca și cum ai fi provocat-o cu un glonț. Cînd arterele îngroșate vor suferi congestia provocată de șuvoiul crescînd de sînge, pompat în ele de puterea „unsorii“ spărgătorului, se vor transforma în „străzi închise“ și fîntîna vieții nu va mai curge.

Doctorul dezgoli pieptul pacientului inconștient. Îi injectă, subcutanat, ușor și cu pricepere, conținutul seringii în mușchii din regiunea inimii. Apoi, fidel obiceiurilor sale minuțioase în ambele profesii, își curăță atent acul și îl astupă din nou cu sîrma fină.

Peste trei minute, Chandler deschise ochii și vorbi cu voce slabă dar inteligibilă, interesîndu-se cine se îngrijea de el. Dr. James își explică din nou prezența în cameră.

— Unde e soția mea ? întrebă pacientul.

— Doarme, din cauza epuizării și a grijilor, răspunse doctorul. N-aș trezi-o, doar dacă...

— Nu e... necesar... (Chandler vorbea cu pauze între cuvinte, din cauza respirației, parcă împinsă de un demon). Nu trebuie... mulțumesc, s-o deranjați... din cauza... mea.

Dr. James își trase scaunul lângă pat. Nu trebuia să se irosească conversația.

— Acum citeva minute, începu el, pe un ton grav și inocent, caracteristic celeilalte profesii, ați încercat să-mi spuneți ceva referitor la niște bani. Nu caut să vă smulg confidențe, dar este de datoria mea să vă atrag atenția că neliniștea și grijile vor lucra împotriva însă-nătoșirii dumneavoastră. Dacă aveți să spuneți ceva, să vă eliberați mintea de un lucru... cred că ați amintit suma de douăzeci de mii de dolari, ar fi mai bine s-o faceți.

Chandler nu putu să-și întoarcă capul, dar roti ochii în direcția vorbitorului.

— Am... spus... unde sînt banii ?

— Nu, răspunse doctorul. Am dedus numai, din cele citeva cuvinte neinteligibile, că vă neliniștește siguranța lor. Dacă se află în această cameră...

Doctorul James se opri. Oare i se păruse numai că prinde un licăr de înțelegere, o umbră de bănuială pe tră-săturile ironice ale pacientului ? Oare se arătase prea ne-răbdător ? Spusese prea mult ? Următoarele cuvinte ale lui Chandler îi spulberară îndoielele.

— Unde... să fie, gîfii el, decît... acolo... în seif ?

Indică cu ochii un colț al camerei, unde acum, pentru prima oară, doctorul observă un mic seif de fier, pe jumă-tate ascuns de faldurile draperiei.

Se ridică și apucă încheietura pacientului. Pulsul îi zvîcnea nebunește, cu pauze rău-prevestitoare.

— Ridicați brațul, spuse Dr. James.

— Știți că... nu mă pot mișca, domnule doctor.

Doctorul se duse repede pînă la ușă, o deschise și as-cultă. Nu se auzea nimic. Se întoarse și se duse direct la seif și-l cercetă. Era o construcție simplă, de o fabricație nesofisticată. Oferea ceva mai multă siguranță decît protecția împotriva miinilor lungi ale servitorilor. Pentru pîr-ceperea lui, era o simplă jucărie, o cutie de carton și pla-caj. Banii erau ca și ai lui. Cu clema putea să tragă buto-nul, să găurească mecanismul și, în două minute, ușa ar fi fost deschisă. Poate, printr-o altă metodă, ar fi des-chis-o într-un singur minut.

Ingenunche pe podea, puse urechea la combinație și întoarse ușor butonul. După cum își închipuise, era încuiat folosindu-se doar o combinație simplă, de un singur număr. Auzul lui fin prinse sunetul slab de avertizare, când mecanismul este deranjat ; folosi cifrul, întoarse minerul și deschise larg ușa.

Interiorul seifului era gol — nici măcar un petec de hirtie în cubul metalic.

Dr. James se ridică în picioare și se apropie de pat. Pe fruntea muribundului apăruseră broboane mari de sudoare, dar pe buze și în ochi li flutura un zîmbet batjocoritor și funest.

— N-am mai văzut... pînă... acum..., rosti el anevoie, medicină... și spargere la un loc ! Ies... bani... din combinație, doctore ?

Pînă atunci Dr. James nu fusese supus niciodată unui test mai riguros de demnitate, avînd în vedere împrejurările. Pus de umorul diabolic al victimei într-o poziție nesigură și ridicolă, el își păstră totuși prestanța și singele rece. Își scoase ceasul și așteptă ca omul să se stingă.

— Ai... fost... doar puțin... prea nerăbdător... cu banii. Dar nu-i paște... nici o... primejdie... din partea dumitale... dragă doctore. Sînt la loc sigur. Absolut sigur. Sînt... în mîinile... book-makerilor. Douăzeci... de mii... banii lui... Amy. I-am jucat la curse... am pierdut și... ultimul bănuț. Am fost un băiat... rău... spărgătorule... pardon... doctore, dar am... jucat cîstit. Nu cred... că am mai... întîlnit... vreodată... un ticălos atît... de mare... ca dumneata, doctore... pardon... spărgătorule... pe unde am cîlîndat. E cumva împotriva eticii... dumitale, spărgătorule, să dai victimei... pardon pacientului, un pahar cu apă ?

Dr. James îi aduse apă. Dar bietul om abia putu să înghită. Reacția drogului puternic venea în valuri regulate, tot mai intense. Muribundul își mai permise totuși o persiflare.

— Am fost... jucător înrăit... bețiv... am risipit averi... dar doctor-spărgător !

Doctorul își permise un singur răspuns la împunsăturile caustice ale celui alt. Aplecîndu-se mult asupra privirii care îngheța iute, arătă către ușa unde dormea

doamna, cu un gest atît de sobru și de semnificativ, încît omul sleit de puteri ridică pe jumătate capul, cu cîtă forță îi mai rămăsese, pentru a vedea. Nu văzu nimic, dar prinse vorbele tăioase ale doctorului — ultimele pe care avea să le mai audă :

— Încă n-am lovit vreodată o femeie !

Zadarnic am încerca să înțelegem acest gen de oameni. Nu există autobiografie a unor asemenea tipuri umane. Nu poți să prevezi, ca pentru alte persoane : „O să se comporte așa“, sau : „O să se comporte așa“. Știm doar că există ; și nu putem decît să-i observăm și să discutăm între noi despre ce săvîrșesc, așa cum copiii urmăresc și vorbesc despre marionete.

Și totuși, am avea de-a face cu un studiu amuzant asupra egoismului, dacă i-am urmărit pe cei doi — unul asasin și borfaș, aplecat deasupra victimei ; celălalt mai josnic în faptele sale, chiar dacă încălcase mai puțin legea, trăind detestat în casa soției pe care o persecutase, o jefuise și o lovise. Unul — un tigru, celălalt — un ciine lup, fiecărui dintre ei fiindu-i silă de mîrșăvia celuiilalt și fiecare prosperînd după standardul lui imaculat — al comportării, nu al onoarei — în mocirla vinei lor evidente.

Ultima replică a Dr. James probabil că atinse rămășițele de bărbăție și rușine, căci se dovedî un *coup de grâce*. Chipul bolnavului fu inundat de o îmbujorare intensă — o *rosa mortis* dezonorantă ; respirația i se opri și, cu un tremur foarte slab, Chandler își dădu duhul.

Imediat după aceea sosi negresa, aducînd medicamentul. Cu mîna apăsînd ușor pleoapele închise, Dr. James îi comunică sfîrșitul lui Chandler. Nu durerea, ci *rapprochement*-ul ereditar de moarte în general o mișcă profund, pînă la lacrimi, însoțindu-le de bocetele obișnuite.

— Și asta acum ! E în miinile Domnului. O să fie supus judecării și Cel de Sus să aibă milă de păcătos. De noi n-o să mai aibă. Cindy a dat și ultimii bani pe sticla asta cu balsam și nici nu i-a folosit.

— După cîte înțeleg, spuse Dr. James, doamna Chandler nu are bani ?

— Bani, dom'le ? Știți de ce a leșinat dom'șoara Amy și de ce e așa slăbită ? De foame, dom'le. De trei zile nu e nimic de mîncare în casa asta, decît cîțiva pesmeți

sfârșiți. Ingerașul ăsta și-a vîndut inelele și ceasul acum cîteva luni. Casa asta frumoasă, dom'le, cu covoare mari, roșii și birouri lucioase e luată cu chirie. Omul vine și face tărăboi pentru chirie. Diavolul ăsta — iartă-mă Doamne, că e în mîinile tale să-l judeci — a tocat totul.

Tăcerea doctorului o încurajă să continue. Povestea care se contura din monologul răvășit al lui Cindy era veche — o poveste de iluzii, voință, dezastru, cruzime și mîndrie. Din bolboroseala ei vagă se desprindeau mici imagini clare — o casă ideală în sudul îndepărtat, o căsătorie pripită și regretată, o perioadă de nefericire, plină de suferințe și jigniri, și în ultima vreme o moștenire care promisese eliberarea — înșfăcarea și prăpădirea ei de către cîinele-lup într-o absență de două luni și reîntoarcerea lui în mijlocul unui chef scandalos. În toate acestea, neexprimat, dar simțit la fiecare pas, firul alb și pur care străbătea țesătura povestirii — dragostea simplă, sublimă și de neînvins a bătrinei negrese, care-și urmase stăpîna neabătut, pînă la capăt.

Cînd în cele din urmă se opri, doctorul întrebă dacă în casă există whiskey, sau vreo sticlă de băutură. Era, răspunse bătrîna, o jumătate de sticlă de rachiu, lăsată în bufet de cîinele-lup.

— Pregătește un grog fierbinte, cum ți-am spus, îi porunci Dr. James. Trezește-ți stăpîna și dă-i-l să-l bea ; spune-i ce s-a întîmplat.

La vreo zece minute după aceea, doamna Chandler își făcu apariția, sprijinindu-se de brațul lui Cindy. Parcă mai prinsese puțină putere de cînd dormise și luase și stimulentele. Dr. James acoperise trupul de pe pat cu un cearșaf.

Doamna întoarse ochii îndurerați brusc, cu o privire speriată, și se lipi mai mult de însoțitoare. Avea ochii strălucitori, fără lacrimi. Suferința se pare că o încercase în forma ei cea mai gravă. Fîntîna lacrimilor secase ; sentimentele îi erau paralizate.

Dr. James stătea lingă masă ; își pusese pardesiul și pălăria și în mîna ținea trusa medicală. Chipul îi era calm și impasibil — practica îl obișnuise cu priveliștea suferin-

ței umane. Numai ochii căprui, vii, exprimau o compasiune profesională discretă.

Vorbi pe un ton blând și în puține cuvinte afirmă că, deoarece ora era înaintată și fără îndoială că ajutoarele erau greu de procurat, va trimite el persoanele potrivite care să se ocupe de cele neoesare.

— O ultimă chestiune, spuse doctorul, arătînd spre seiful cu ușa deschisă. Soțul dumneavoastră, doamnă Chandler, a simțit că i se apropie sfîrșitul și m-a îndrumat să deschid seiful, spunîndu-mi numărul combinației. În caz că doriți să-l mai folosiți, să vă amintiți că numărul este 41. Întoarceți de mai multe ori spre dreapta, pe urmă o dată spre stînga și vă opriți la 41. Nu m-a lăsat să vă trezesc, deși știa că sfîrșitul îi e aproape. În seif spunea că a pus o sumă de bani, nu mare, dar suficientă ca să vă permită să-i îndepliniți ultima dorință. Aceasta a fost să vă întoarceți acasă, și după un timp, cînd vă va veni mai ușor, odată cu scurgerea timpului, să-i iertați nelegiuirile pe care le-a săvîrșit față de dumneavoastră.

Arată spre masă, unde se afla un teanc ordonat de bancnote, peste care erau două grămezi de monezi de aur.

— Bani sînt acolo, așa cum i-am găsit — opt sute treizeci de dolari. Am să vă las cartea mea de vizită, în caz că mai tîrziu v-aș putea fi de folos.

Deci, se gîndise pînă la urmă la ea ! Atît de tîrziu ! Și totuși, minciuna aprinse o ultimă scînteie de tandrețe, acolo unde crezuse că nu mai există decît scrum și praf. Strigă cu voce tare : „Rob ! Rob !” Se răsuci și, pe pieptul cinstitei slujnice, dădu drum durerii în lacrimile care alină. E o mîngiere să te gîndești că, în anii care au urmat, minciuna ucigașului a strălucit ca o stelută deasupra mormîntului iubirii, liniștind-o, cîștigîndu-i iertarea, care ea însăși este prețioasă, chiar dacă nu e cerută.

Alinată și mîngiată la pieptul negresci, ca un copil, cu o compasiune tînguitoare și bolborosită, în oile din urmă ridică fruntea — dar doctorul plecase.

În partea de nord a Austin-ului locuia odată o familie cinstită, cu numele de Smothers. Familia era compusă din John Smothers, soția lui, el însuși, fiica lor mică în vîrstă de cinci ani, și părinții ei, deci șase membri în cadrul populației orașului cînd se făcea recensămîntul, dar în realitate, trei cu toții.

Într-o seară, după cină, fetița fu apucată de niște crampe cumplite, și John Smothers se grăbi să meargă în oraș să cumpere un medicament.

Și dus a fost.

Fetița s-a făcut bine între timp și a crescut mare.

Mama l-a plins mult pe soțul dispărut și de abia după trei luni s-a remăritat și s-a mutat la San Antonio. Fetița s-a măritat și ea cu timpul și, după ce au trecut cîțiva ani, a avut și ea o fetiță de cinci ani.

Încă mai locuia în aceeași casă din care plecase tatăl ei pentru a nu se mai întoarce niciodată.

Printr-o coincidență extraordinară pe fetiță o apucară crampele exact în seara cînd dispăruse John Smothers, care acum ar fi fost bunicul ei, dacă ar fi trăit și ar fi avut o slujbă fixă.

— Mă duc în oraș să cumpăr niște medicamente, spuse John Smith (pentru că el era soțul).

— Nu, nu, dragă John, strigă soția lui. Ai putea să dispari și tu pentru totdeauna și să uiți să te mai întorci.

Așa că John Smith nu plecă, și rămase alături de soția lui, amîndoi lingă micuța Pansy (căci numele ei era Pansy).

Puțin timp după aceea, Pansy se simți mai rău, iar John Smith încercă din nou să plece după medicamente, dar soția lui nu-l lăsă.

Deodată, ușa se deschise și un bătrîn adus de spate, cu părul lung și alb, intră în cameră.

— Bună seara, bunicule, spuse Pansy.

Fetița îl recunoscuse înaintea celorlalți.

Bătrînul scoase din buzunar o sticlură și-i turnă într-o lingură lui Pansy.

Fetița se însănătoși pe dată.

— Am întârziat, spuse John Smothers, pentru că am așteptat tramvaiul.

Din volumul
CARUSELE

Pe ușa camerei 962, pe o plăcuță de sticlă mată, cu litere aurite sta scris „Robbins & Hartley, misiți“. Funcționarii plecaseră. Era trecut de cinci și femeile de serviciu invadaseră clădirea de douăzeci de etaje cu vîrfurile în nori, cu tropăituri greoaie asemeni unei herghelii de cai Percheron premiați. Prin ferestrele întredeschise năvălea aer înfierbîntat, cu miros de lămiie, fum de cărbune și untură de pește.

Robbins, în vîrstă de cincizeci de ani, aducînd cu un fante cam prea gras și adept al premierelor și camerelor cu palmier de la hotel, se prefăcea invidios pe bucuriile de navetist ale partenerului.

— Astă-seară se pregătește ceva umiditate prin oraș, spuse el. Voi, indivizii care stați în afara orașului, o să leșiți pe verande, o să vă mîngîie adierile și o să auziți greierii care țîrîie în lumina lunii.

Hartley, un bărbat de douăzeci și nouă de ani, serios, alab, chipeș, nervos, oftă și se încruntă puțin.

— Da, răspunse el, la Floralhurst avea întotdeauna parte de nopți reci, mai ales iarna.

În pragul ușii apărură un individ cu un aer misterios, care se îndreptă spre Hartley.

— Am descoperit unde locuiește, anunță el în aceeașoaptă abia auzită și semnificativă care transformă detectivul la lucru într-o făptură însemnată pentru semenii lui.

Hartley îl apostrofă mutește să-și țină gura. Dar Robbins își și luase bastonul și-și aranjase acul de la cravată și, cu o înclinare politicoasă a capului, plecă spre distracțiile sale metropolitane.

— Poftim adresa, spuse detectivul pe un ton firesc, acum că fusese văduvit de ascultători atenți.

Hartley luă pagina ruptă din agenda voluminoasă a copoiului. Pe ea erau scrise cu creionul cuvintele „Vivienne Arlington, nr. 341 East, Strada..., în grija doamnei McComus.“

— S-a mutat acolo de o săptămână, spuse detectivul. Dacă doriți și să urmăriți persoana, domnule Hartley, vă pot fi de folos ca oricare altul din oraș. Pretind doar șapte dolari pe zi, plus spezele. Vă pot trimite zilnic un raport bătut la mașină, în care...

— Nu e nevoie, îl întrerupse misitul. Nu e genul ăsta de caz. N-am avut nevoie decât de adresă. Cît trebuie să-ți plătesc ?

— O zi de lucru, spuse copoiul. Zece dolari ajung.

Hartley plăti omului, care plecă. Pe urmă părăsi și el biroul și se urcă într-un autobuz pe Broadway. La prima mare arteră transversală de circulație luă un alt autobuz cu destinația spre est, coborînd pe o stradă părăginită, ale cărei clădiri adăpostiseră odată mîndria și gloria orașului.

Merse cîteva acuaruri și ajunse la clădirea pe care o căuta. Era un bloc nou, care purta pe piatra ieftină de la intrare inscripția sonoră „Vallambrosa“. Pe zidul din față se întindeau în zigzag scări de incendiu încărcate cu articole domestice, rufe puse la uscat și copii zgomotoși, izgoniți din casă de arșița vară. Ici-colo se ațea din masa amalgamată de lucruri cîte un ficus jigărit, de parcă se mira și el cărei specii îi aparține — vegetală, animală sau artificială.

Hartley apăsă pe butonul unde scria McCormus. Zăvorul de la ușă păcăni spasmodic — cînd ospitalier, cînd îndoielnic, de parcă era neliniștit dacă urma să deschidă prietenilor sau perceptorilor. Hartley intră și începu să urce scările în maniera celor care și caută prietenii în casele orașului — adică la fel ca un copilăndru care se cățăra într-un măr și se oprește cînd ajunge la fructul dorit.

La etajul patru o văzu pe Vivienne în pragul ușii. Îl poartă înăuntru, cu o înclinare a capului și un zîmbet pur, încîntat. Îi aduse un scaun lângă fereastră și ea se așeză grațioasă pe marginea unei mobile stil Jekyll-and-Hyde, din acelea care în timpul zilei sînt învelite în huse și mascate misterios luînd niște forme noidentificabile, iar noaptea devin instrumente inchiiziționale de tortură.

Hartley aruncă o privire rapidă, critică și apreciativă către fată, înainte de a vorbi, gîndindu-se în sinea sa că gustul cu care alesese fusese ireproșabil.

Vivienne avea cam douăzeci și unu de ani. Era tipul saxon pur. Avea părul auriu-roșcat, fiecare fir, adunat îngrijit, strălucea cu reflexele lui și cu o gradare delicată de culoare. Tenul ca fildeșul era într-o armonie desăvârșită, ca și ochii de culoarea mării adânci, care priveau lumea cu liniștea ingenuă a sirenei sau a naiadei dintr-un pîrîiaș de munte nedescoperit. Era bine clădită, totuși, cu o delicatețe innăscută. Cu toată franchețea și luminozitatea nordică a ținutei și coloritului, avea parcă și ceva tropical în ea — o atitudine languroasă în felul în care stătea, o dezinvoltură în mulțumirea de sine, o satisfacție și o mulțumire fie și numai în felul de a respira — ceva care parcă îi dădea dreptul la existență ca operă desăvârșită a naturii, pentru a fi admirată la fel ca o floare rară sau o porumbiță frumoasă, albă ca laptele printre suratele ei cenușii.

Era îmbrăcată într-o bluză albă și o fustă închisă la culoare — amestecul acela discret între ducese și fetița care păzește giștele.

— Vivienne, spuse Hartley uitîndu-se la ea cu o privire rugătoare, nu mi-ai răspuns la ultima scrisoare. Abia după o săptămînă de căutări am aflat unde te-ai mutat. De ce m-ai lăsat să aștept cînd știi cît sînt de nerăbdător să te văd și să te aud ?

Fata privi pe fereastră, visătoare.

— Domnule Hartley, șovăi ea, nici nu știu ce să vă spun. Îmi dau seama de avantajele ce mi le oferiți și uneori sînt convinsă că n-aș avea de ce să mă plîng. Dar, vă spun din nou, am dubii. M-am născut la oraș și mi-e frică să mă leg de o viață liniștită în suburbie.

— Fetiço, spuse Hartley înfocat, nu ți-am spus că vei avea tot ce-ți poștește inima și-mi stă în putință să-ți ofer ? Ai să vii la oraș pentru spectacole, cumpărături și să-ți vizitezi prietenii, cît de des vrei. Nu poți să ai încredere în mine ?

— Ba da, pe deplin, spuse ea, întorcînd spre el o privire cinstită și un zîmbet. Știu că sînteți cel mai cumsecade om și că fata pe care o luați va fi fericită. Am aflat totul despre dumneavoastră cînd am fost la familia Montgomery.

— Ah ! exclamă Hartley cu o sclipire gingașă în ochi. Îmi amintesc bine de seara aceea cînd te-am văzut pentru prima oară la familia Montgomery. Doamna Montgomery mi te-a lăudat toată seara. Și cred că meriți chiar mai multe laude. N-am să uit niciodată masa aceea. Hai, Vivienne, promite-mi. Vino cu mine. N-ai să regreti niciodată că ai venit cu mine. Nimeni nu-ți va oferi o casă atît de plăcută ca a mea.

Fata suspină și privi spre mîinile pe care le ținea împreunate.

O bănuială de bruscă gelozie îl copleşe pe Hartley.

— Spune-mi, Vivienne, o rugă el privind-o stăruitor, mai există... mai există și altcineva ?

O roșeață ușoară năpădi obrazii și gîtul ei frumos.

— Nu trebuie să puneți asemenea întrebări, domnule Hartley, spuse ea, cam încurcată. Dar am să vă răspund. Există cineva... dar nu e nimic sigur... nu i-am promis nimic.

— Cum îl cheamă ? întrebă Hartley sever.

— Townsend.

— Rafford Townsend ! exclamă Hartley cu un rictus pe chip. Cum a ajuns să te cunoască omul ăsta ? După tot ce-am făcut pentru el...

— Tocmai a oprit jos mașina, spuse Vivienne, aplecîndu-se pe fereastră. Vine după răspuns. Ah, nu știu ce să fac !

Soneria din bucătărioară sună. Vivienne se grăbi să apese pe butonul care deschidea ușa de jos.

— Rămii aici, spuse Hartley. Cobor să-l întîlnesc în hol.

Townsend, cu înfățișarea unui grande de Spania, în costum de tweed deschis, cu pălărie panama, mustață neagră răsucită, urca repede, cîte trei trepte deodată. Se opri la vederea lui Hartley și rămase cu o expresie prostască pe chip.

— Înapoi ! vorbi Hartley ferm, arătînd în jos cu degetul.

— Bună ! spuse Townsend simulînd surpriza. Ce s-a întîmplat ? Ce faci aici, amice ?

— Înapo! repetă inflexibil Hartley. Legea jungle! Vrei să asmut haïta să te facă bucăți? Lovitura de grație mi-o rezerv mie.

— Am venit, spuse curajos Townsend, la un instalator, pentru niște țevi la baie.

— Prea bine, răspunse Hartley. O să ai parte de lipituri și pe sufletul tău trădător. Dar acum, înapoi.

Townsend cobori, lăsînd un cuvînt de amărăciune să plutească în susul scărilor, odată cu curentul de aer. Hartley se întoarse la peșitul său.

— Vivienne, spuse el plin de sine. Trebuie să fii a mea. Nu mai accept nici un refuz sau tărăgănare.

— Și cînd doriți să vin? întrebă ea.

— Acum. Îndată cînd ești gata.

Fata rămase calmă în fața lui și-l privi drept în ochi.

— Vă închipuiți vreo clipă că aș intra în casa dumneavoastră atîta timp cît acolo se află Héloïse?

Hartley se feri ca de o lovitură neașteptată. Își încrucișă brațele și străbătu covorul o dată sau de două ori.

— Va pleca, declară el sumbru. (Pe frunte avea broboane de sudoare.) De ce s-o las pe femeia aceea să-mi facă viața de năsuportat? De cînd am cunoscut-o, n-am știut ce înseamnă zi fără necazuri. Ai dreptate, Vivienne. Héloïse trebuie izgonită înainte de a te lua acasă. Va pleca. Am hotărît. Am s-o izgonesc.

— Cînd va fi asta? întrebă fata.

Hartley strînse din dinți și-și incrunță sprîncenele.

— Astă-seară, spuse el hotărît. Astă-seară o dau afară.

— Atunci, spuse Vivienne, răspunsul meu este „da”. Veniți după mine cînd vreți.

Fata îl privi în ochi cu o dulceață și o sinceritate proprie. Hartley abia dacă putu să creadă că se înduplecase cu adevărat, prea răspunsese iute și din tot sufletul.

— Promite-mi, spuse el cu simțire, pe cuvînt de onoare.

— Pe cuvînt de onoare, repetă incetîșor Vivienne.

La ușă se întoarse și o privi fericit, dar încă neîncrăzător în bucuria fîgăduită.

— Mîine, spuse el ridicînd arătătorul.

— Mîine, repetă ea cu un zîmbet sincer și pur.

După o oră și patruzeci de minute, Hartley cobori din tren la Floralhurst. Un drum rapid de zece minute îl duse

În fața porții unei vile frumoase cu două etaje, așezată în mijlocul unei pajiști întinse și îngrijite. La jumătatea drumului spre casă fu întâmpinat de o femeie cu părul negru strâns în coc și o rochie albă de vară, vaporosă, care îl sugrumă într-o îmbrățișare fără vreun motiv aparent.

Cînd intrară în hol, femeia spuse :

— Mama e aici. Mașina vine după ea într-o jumătate de oră. A venit la cină, dar azi nu avem cină.

— Ană să-ți spun ceva, începu Hartley. Aș fi vrut să te iau mai pe ocolite, dar pentru că e aici mama, o să-ți spun direct.

Se aplecă și-i șopti ceva la ureche. Soția lui scoase un strigăt. Mama apărură în fugă în hol. Femeia cu părul negru țipă din nou — țipătul vesel al femeii iubite și adorate.

— Ah, mămico, strigă ea entuziasmată, ce crezi ? Vivienne vine să ne gătească ! E fata care a stat un an la familia Montgomery. Și acum, Billy dragă, conchise ea, trebuie să te duci imediat în bucătărie și s-o dai afară pe Heloise. Iar a băut toată ziua !

Fericita zi de mai

Rogu-te, arde-i una între ochi poetului cînd o să înceapă să-ți proslăvească luna mai. E o lună prezidată de spirite malefice și de nebunie. Duhuri și genii rele bîntuie pădurile in mugurite; Puck și alaiul lui de pitici sînt la lucru în oraș și la țară.

În mai, natura ne face semn cu un deget dojenitor, atrăgîndu-ne atenția că nu sîntem zei, ci membri nespuse de infumurați ai mării ei familii. Ne amintește că sîntem frați cu molusca sortită să între în salate și cu măgarul; descendenți direcți ai panselutelor și cimpanzeului și veri buni cu turturicile gunguritoare, cu ratele măcăitoare, cu fetele în casă și cu polițiștii din parcuri.

În mai, Cupidon își aruncă săgețile la întîmplare — milionari se căsătoresc cu stenografe; profesori înțelepți fac curte fetișcanelor cu șorțulețe albe din spatele tejghelelor, care mestecă chewing-gum; învățătoare opresc elcvi răi după ore; flăcăi cu scări la subsoară se furișează pe pajiști unde Juliete așteaptă la ferestre zăbrelite; cupluri tinere ieșite la plimbare se întorc acasă căsătorite; bătrînei își pun ghetre albe și se plimbă pe lângă Școala Normală; chiar bărbați căsătoriți devin neobișnuit de tandri și delicați și își bat ușurel nevestele pe spate, mîrîind: „Cum o mai duci, bătrînico?”

Luna asta mai, care nu e zeiță, ci Circe travestită la balul dat în cinstea frumoasei debutante Vara, ne termină pe toți.

Bătrînul domn Coulson gemu puțin, apoi se îndreptă în scaunul său de bolnav. Avea gută foarte avansată la un picior, o casă lângă Gramercy Park, o jumătate de milion de dolari și o fiică. Avea și o menajeră, pe doamna Widdup. Faptul și numele ar merita fiecare cîte o explicație, pe care dealtfel o și au.

Cînd luna mai l-a zgîndărit pe domnul Coulson, acesta a devenit fratele mai mare al turturicii. În fereastra lângă care stătea erau ghivece cu narcise galbene, zambile, muș-

cate și panseluțe. O adiere de vînt le trimitea parfumul în cameră. Imediat începu o rundă bine susținută între parfumul florilor și mirosul activ și puternic al alifiei pentru gută. Mirosul cîștigă teren ușor, dar nu înainte ca florile să dea o lovitură zdravănă în nasul domnului Coulson. Implacabila și perfida vrăjitoare „mai” își isprăvisese îndatorirea fatală.

Din parc sosiră la organele olfactive ale domnului Coulson alte mirosuri de primăvară, clare, caracteristice, cu drepturile de autor rezervate, mirosuri care aparțin numai marelui-orăș-de-deasupra-metroului : mirosuri de asfalt încins, de încăperi subpămîntene, de benzină, paciuli, coajă de portocală, de canalizare, cantine de la fabrica Albany, de țigări egiptene, mortar și cerneală încă umedă de la ziare. Aerul năvălea în cameră dulce și blind. Vrăbiile se zbenguiau vesele peste tot. Să nu vă încredeți niciodată în luna mai.

Domnul Coulson își răsuci vîrfurile mustății albe, blestemă piciorul și apăsă pe o sonerie de pe masa de lîngă el.

Apăru doamna Widdup. Era plăcută la vedere, blondă, agitată, de vreo patruzeci de ani, vioaie, veselă și vicleană.

— Higgins a ieșit, domnule, spuse ea cu un zimbet care îți sugera un masaj vibrator. S-a dus să ducă o scrisoare la poștă. Vă pot fi de folos cu ceva, domnule ?

— E timpul să-mi iau otrava, spuse bătrînul domn Coulson. Toarnă-mi-o dumneata. Sticla e acolo. Trei picături. În apă. Fir-ar... adică, afurisitul de Higgins ! Nici unuia în casa asta nu-i pasă dacă mor aici în scaunul ăsta, pentru că nu mă bagă nimeni în seamă.

Doamna Widdup suspină adînc.

— Nu vorbiți așa, domnule. Există unii cărora le pasă mai mult decît văd alții. Treisprezece picături ați spus, domnule ?

— Trei, o corectă bătrînul Coulson.

Luă doza și pe urmă și mîna doamnei Widdup. Ea se înroși. A, da, totul e posibil. Ia țineți-vă respirația și încordați-vă puțin diafragma.

— Doamnă Widdup, spuse domnul Coulson, primăvara ne-a invadat.

— Așa e, îi dădu dreptate doamna Widdup. S-a încălzit bine. Și la toate colțurile „e” reclame pentru bere ger-

mană. Și parcul s-a făcut galben și roz și albastru de la flori ; și simt înțepături în picioare și în corp.

— „Primăvara“, cită domnul Coulson răsucindu-și mustața, tină... adică, bărbatul se îndreaptă către iubire.

— Să-mi sară ochii ! exclamă doamna Widdup ; zău că așa-i ! Parcă plutește în aer.

— „Primăvara“, continuă să citeze bătrînul domn Coulson, „mai aprins lucește aripa turturicii.“

— Da, da, cînd s-aprinde lucește, suspină gînditoare doamna Widdup.

— Doamnă Widdup, spuse domnul Coulson, strîmbîndu-se din cauza unui spasm la piciorul cu gută, casa asta o să pară pustie fără dumneata. Eu sînt... adică am o vîrstă înaintată... dar am destui bani. Dacă o jumătate de milion de dolari investiți în acțiuni guvernamentale și o afecțiune adevărată a unei inimi, care deși nu bate cu ardore a primei tinereți poate totuși să palpite cu o sinceră...

Un zgomot puternic provocat de un scaun răsturnat lingă ușa camerei alăturate întrerupse victima venerabilă și cîtuși de puțin bănuitoare a lunii mai.

În încăpere păși domnișoara Van Meeker Constantia Coulson, osoasă, voinică, înaltă, semeață, frigidă, bine-crescută, la vreo treizeci și cinci de ani, locuitoare a cartierului Gramercy Park. Își puse lornionul, iar doamna Widdup se aplecă grăbită și aranjă bandajele pe piciorul suferind al domnului Coulson.

— Credeam că e Higgins cu tine, spuse domnișoara Van Meeker Constantia.

— Higgins a ieșit, explică tatăl, iar doamna Widdup a răspuns la sonerie. E mai bine acum, doamnă Widdup, mulțumesc. Nu, nu mai am nevoie de altceva.

Menajera se retrase îmbujorată sub privirea de gheață întrebătoare a domnișoarei Coulson.

— Vremea asta de primăvară e minunată, fetița mea, nu ești de acord ? întrebă bătrînul vizibil sensibilizat.

— Exact, replică domnișoara Van Meeker Constantia Coulson, cam întunecată. Cînd pleacă în concediu doamna Widdup, tăticule ?

— Parcă spunea că de azi într-o săptămînă, răspunse domnul Coulson.

Domnișoara Van Meeker Constantia rămase o clipă la fereastră, privind părculețul inundat de soarele blind al după-amiezii. Se uită la flori — arme puternice ale insidiosului mai — cu ochiul unui botanist. Cu pulsațiile reci ale unei fecioare din Cologne, ținu piept atacului gingășiei eterice. Săgețile plăcute ale soarelui căzură încovoiate, înghețate de panoplia rece a pieptului lipsit de emoții. Mircasma florilor nu deșteptă nici un sentiment gingaș în cămăruțele neexplorate ale inimii amorțite. Cîrîpîtul vrăbiilor îi făcea rău. Nu nutrea decît dispreț pentru luna mai.

Dar deși domnișoara Coulson era impasibilă la anotimp, era destul de perspicace pentru a-i aprecia puterea. Știa că bătrînii și femeile cu talie groasă zburau ca musculițele în alaiul ridicol al lunii mai, vesela batjocoritoare a tuturor lunilor. Mai văzuse ea domni în etate care se prostiseră și se însuraseră cu menajere. La urma urmei, ce lucru umilitor era sentimentul ăsta numit iubire !

A doua zi, la ora opt dimineața, cînd omul veni cu gheața, bucătăreasa îi spuse că domnișoara Coulson vrea să stea de vorbă cu el și va cobori la subsol.

— Păi, dom'le, nu sînt eu frumosul Depew, ca să nu mai amintesc și de numele de botez ? ! rosti el, căzut în admirație, față de sine însuși.

Ca o concesie, își lăsă mînele în jos, puse cîrligele pe un ghiveci din apropiere și coborî. Cînd domnișoara Van Meeker Constantia Coulson îi vorbi, își scoase pălăria.

— Mai există o intrare de serviciu la subsolul ăsta, spuse domnișoara Coulson, la care se poate ajunge dacă bagi camionul prin locul viran de alături, unde se sapă o nouă fundație. Vreau să-mi aduci peste două ore o mie de livre de gheață. Probabil că o să ai nevoie de un om sau doi, ca să te ajute. Am să-ți arăt unde vreau să descarci gheața. Și în următoarele patru zile să-mi livrezi tot cîte o mie de livre de gheață în același mod. Să fie trecut totul pe nota de plată obișnuită. Și asta este pentru osteneala dumitale.

Domnișoara Coulson îi întinse o bancnotă de zece dolari. Omul cu gheața se înclină, cu pălăria în mînă.

— Dacă mă scuzați, doamnă, pentru mine este o plăcere să vă servesc cum doriți.

Biata lună mai !

Pe la prînz, domnul Coulson răsturnă două pahare pe masă, strică arcul de la sonerie și în același timp zbieră după Higgins.

— Adu un topor, ordonă domnul Coulson sardonice, sau trimite după un sfert de acid prusic, sau să vină vardistul și să mă împuște. Mai bine așa decît să înțepenesc de frig.

— Într-adevăr se face frig, domnule, spuse Higgins. Nici n-am observat. Am să închid fereastra, domnule.

— Închide-o, se răsti domnul Coulson. Asta numesc ei primăvară ? Dacă o ține tot așa, mă întorc la Palm Beach. Casa asta parcă e o criptă.

Mai tîrziu domnișoara Coulson, îndatoritoare, veni să se intereseze cum îi mai merge guta.

— Constantia, spuse bătrînul, cum e vremea afară ?

— Frumoasă, dar rece, răspunse fata.

— Parcă am fi în toiul iernii, după mine.

— E un exemplu de „iarnă žăbovind în seva primăverii“, deși metafora este de cel mai prost gust, spuse Constantia privind distrată pe fereastră.

Ceva mai tîrziu plecă, trecînd pe lîngă pîrculeț și, mai departe, spre Broadway, după cumpărături.

Și, mai tîrziu, doamna Widdup intră în camera bolnavului.

— Ați sunat, domnule ?, întrebă ea făcînd gropițe în nenumărate locuri. L-am rugat pe Higgins să meargă la farmacie și mi s-a părut că aud soneria.

— N-am sunat ! spuse domnul Coulson.

— Mi-e teamă că ieri, cînd vroiați să-mi spuneți ceva, v-am întrerupt.

— Cum se face, doamnă Widdup, o întrebă bătrînul Coulson cu glas sever, că e atît de frig în casa asta ?

— Frig, domnule ? ! se miră menajera. Păi, de fapt, acum că ați pomenit, chiar că mi se pare frig. Dar afară e cald și plăcut ca în iunie, domnule. Și dacă ați ști cum face vremea asta să-ți sară inima din „pept“, domnule. Și vița s-a urcat toată pe casă, și cîntă flășnetele, iar copiii țopăie pe trotuare — e o vreme numa' bună să spui că te frige pe inimă. Ieri ziceați, domnule...

— Femeie ! urlă domnul Coulson. Ești o proastă ! Te plătesc să ai grijă de casa asta. Îngheț de moarte în pro-

pria mea cameră, și dumneata vii aici și bați cîmpii cu vița și flașnetele. Adu-mi imediat un palton. Ai grijă să fie închise toate ferestrele și ușile, jos. O grăsană bătrînă și iresponsabilă ca dumneata trîncăne despre primăvară și flori în mijlocul iernii ! Cînd vine Higgins, spune-i să-mi aducă un grog fierbinte cu rom. Și-acum, ieși afară !

Dar cine poate să facă de ocară strălucirea lunii mai ? Fie ea cît o fi de ticăloasă și de sîciitoare cu oamenii cumsecade, fecioara înțeleaptă n-o poate face să incline capul în scăpărătoarca galaxie a lunilor, prin nici o vicleanie sau chiar prin mormane de gheață :

A, da, nu s-a terminat povestirea.

A trecut o noapte și dimineața Higgins l-a ajutat pe bătrînul domn Coulson să se așeze pe scaunul de lîngă fereastră. Răceala din cameră trecuse. Miresmele divine și dulceața parfumată invadară iar încăperea.

Doamna Widdup intră grăbită și se apropie de scaunul domnului Coulson. Acesta întinse o mînă osoasă și o apucă pe cea durdulie.

— Doamnă Widdup, spuse el, casa asta e pustie fără dumneata. Am o jumătate de milion de dolari. Dacă asta și afecțiunea adevărată a unei inimi care nu mai este la prima tinerețe, dar care încă nu s-a răcit, ar putea să...

— Am descoperit de ce era frig, spuse doamna Widdup, sprijinindu-se de scaun. De la gheață. Tone întregi, în subsol și în camera cazanelor, peste tot. Am închis ușile prin care urca frigul, domnule Coulson, bietul de dumneavoastră ! Și acum e iar luna mai.

— O inimă adevărată, continuă bătrînul Coulson puțin cam bezmetic, pe care primăvara a redeșteptat-o la viață, dar... ce va spune fiica mea, doamnă Widdup ?

— N-aveți nici o teamă, domnule, răspunse doamna Widdup, veselă, a fugit azi noapte cu omul care aduce gheața, domnule !

La douăzeci de mile de Tucson, expresul Sunset se opri la pompa de apă. Pe lângă adaosul lichid, locomotiva vestitului bolid mai căpătă și alte lucruri de care nu avea tocmai nevoie.

În timp ce fochistul cobora jgheabul de alimentare, Bob Tidball, Dodson „Rechinul”-și un indian Creek, civilizat numai pe sfert, pe nume John „Marele Zăvod”, se cățără pe locomotivă și îi arătară mecanicului trei orificii rotunde, capabile să devină guri de foc. Atât de impresionat rămase mecanicul de ce s-ar putea face cu aceste orificii, încît ridică minile, executînd gestul care însoțește de obicei exclamația „Ei, asta e !”

La comanda tăioasă a lui Dodson „Rechinul”, care era căpetenia forței atacante, mecanicul coborî și decuplă locomotiva și tenderul. Pe urră John „Marele Zăvod” se cocoță pe mormanul de cărbune, îndreptă cu un aer auzat două pistoale către mecanic și fochist și le sugură să pornească iute locomotiva, s-o ducă la cincizeci de iarzi depărtare și acolo să aștepte noi ordine.

Dodson „Rechinul” și Bob Tidball, disprețuind ple-vușca din buzunarele călătorilor, se îndreptară spre sacii încărcăți din vagonul poștal. Îl găsiră pe însoțitorul vagonului, încredințat cu seninătate că expresul Sunset nu se alimenta decît cu apă pur nepericuloasă și stimulantă. În timp ce Bob îi scotea această idee din cap cu virful pistolului cu șase gloanțe, Dodson „Rechinul” căptușea seiful vagonului poștal cu dinamită. Seiful explodă în sunetul a treizeci de mii de dolari, în aur și bancnote. Călătorii își scoaseră alene capetele pe fereastră, ca să se uite după norii prevestitori de furtună. Controlorul trase de frînghia clopotului care rămase spînzurînd moale. Dodson „Rechinul” și Bob Tidball, cu prada vîrîtă într-un sac umflat, se năpustiră afară din vagonul poștal și o porniră greoi spre locomotivă, în cizmele cu tocuri înalte.

Mecanicul, morocănos și enervat, dar totuși înțelept, porni locomotiva, conform instrucțiunilor, îndepărtându-se rapid de trenul rămas locului. Dar înainte de asta, însoțitorul vagonului poștal, revenindu-și din neutralitatea pe care Bob Tidball îl convinsese să o adopte, sări din vagon cu Winchester-ul și intră în joc. Domnul John „Marele Zăvod“, așezat pe tenderul cu cărbuni, acționă imprudent, făcând o demonstrație de tragere la țintă nereușită, iar însoțitorul îl tăie cu atu-ul. Cu un glonț înfipt între omoplați, indianul Creek cu pretenții de cavaler de industrie se rostogoli la pământ, sporind în acest fel partea ce le revenea din pradă cu încă o șesime.

La două mile de pompa de apă, mecanicului i se ordonă să oprească. Hoții își luară un rămas bun sfidător și se avîntară pe panta abruptă, în codrul des care străjuia calea ferată. Cinci minute de mers anevoios prin hățiturile sălbatice îi scoaseră în pădurea cu luminisuri unde fi așteptau trei cai legați de crengile plecate. Unul dintre cai îl aștepta pe John „Marele Zăvod“, care nu va mai putea să călărească vreodată, fie zi sau noapte. Hoții îi scoaseră șaua și friul și-i dădură drumul. Pe ceilalți doi îi încălecară, cu sacul la oblic, și călăriră iute și discret prin pădure, apoi urcară un defileu sălbatic și singuratic. Aici, calul lui Bob Tidball alunecă pe un dîmb acoperit cu mușchi și-și rupse piciorul din față. Îl impușeară pe loc, în cap, și se așezară să țină un consiliu de război. Problema timpului nu se mai punea atît de acut, acum că erau puși la adăpost de cărarea întortocheată lasată în urmă. Între ei și pînera agilă care putea să le ia calea se întindeau destule mile și ore. Calul lui Dodson „Rechinul“, cu friul atîrnînd și hamul scos, gîfîia și păștea recunoscător iarba de-a lungul pîrîiașului din defileu. Bob Tidball desfăcu sacul și scoase cu ambele mîini pachetele ordonate cu bancnote și un săculeț cu aur, chicotind de bucurie ca un copil.

— Ia ascultă-aici, piratule, strigă el vesel către Dodson, tu ai zis că o să reușim; ai un cap a'ntîia pentru finanțe. Faci de ocară pe oricare altul în toată Arizona.

— Cum facem rost de un cal pentru tine, Bob ? Nu putem să mai zăbovim mult pe-aici. Ne iau urma pînă mîine în zori.

— A, păi cred că poate să ne ducă pe amîndoi o vreme căluțul tău, răspunse Bob optimist. O să înhățăm primul cal care ne iese în cale. Fir-aș al naibii, am dat lovitura, ai ? ! După cum scrie pe banii ăștia, avem treizeci de dolari — cinșpe mii de căciulă !

— Mă așteptam la mai mult, spuse Dodson „Rechinul“, dînd ușor cu vîrfurile cizmei în pachete ; pe urmă se uită gînditor la crupa umedă a calului obosit.

— Bătrînul Bolivar e istovit rău, spuse el rar. Bine era dacă nu ți se rănea roibul.

— Și mie îmi pare rău, răspunse Bob, dar n-avem ce face. Bolivar are crupă voinică ; o să ne ducă el pînă găsim alți cai. Mă, fir-ar să fie, „Rechinule“, nu-mi iese din cap cum se face că un tip din est ca tine a putut să vină aici și să ne dea o mîină de ajutor nouă, ăstora din vest — doar sînt treburi de drumul mare ! Din ce parte din est ești, de fapt ?

— Din statul New York, răspunse Dodson „Rechinul“, așezîndu-se pe o lespede și mestecînd o rămurică. M-am născut în Ulster County. La șaptesprezece ani am fugit de-acasă. Am ajuns în vest din întîmplare. Mă îndreptam spre New York cu bocceluța cu haine sub braț și cu gîndul să ajung acolo să fac bani mulți. Eram convins că sînt în stare. Într-o seară am ajuns la o răscruce de drumuri și n-am știut pe unde s-o apuc. M-am gîndit vreo jumătate de oră și pe urmă am luat-o la stînga. În noaptea aia am dat peste o tabără a unei trupe din vestul sălbatic, care călărea prin diverse orașele, și am plecat cu ei. Mereu mă gîndesc ce s-ar fi întîmplat dacă o luam la dreapta atunci.

— Păi, cred că ai fi ajuns cam la fel, spuse Bob Tidball filozofînd cu bonomie. Nu contează drumul pe care apucăm, ce avem în noi ne îndrumă.

Dodson „Rechinul“ se ridică și se sprijini de copac.

— Bine era dacă nu se rănea roibul, Bob, spuse el aproape patetic.

— Așa-i, consimți Bob. Era un cal pe cinste. Dar Bolivar o să ne ducă pe amîndoi. N-ar fi cazul să plecăm,

„Rechinule“ ? Bag marfa la loc și apucăm calea codrului des.

Bob Tidball puse prada la loc în sac și-l legă strins la gură. Când ridică privirea, primul lucru care-i sări în ochi fu gura pistolului de calibru 45 a lui Dodson „Rechinul“, care-l fixa neșovăitor.

— Lasă joaca, spuse Bob, rînjind. Trebuie s-o ștergem cit mai iute.

— Nu mișca, spuse „Rechinul“. N-ai s-o ștergi deloc iute, Bob. Îmi pare rău, dar trebuie să-ți spun că numai unul are sorti de izbîndă. Bolivar e mort de oboseală și nu ne poate duce pe-amîndoi.

— De trei ani sîntem parteneri, „Rechinule“, spuse încetișor Bob. Ne-am riscat amîndoi viața de atîtea ori. Nu te-am înșelat niciodată și am crezut că ești un om de nădejde. Am auzit eu de niște povești cum că ai fi împușcat cam dubios pe vreo doi, dar n-am dat crezare. Și-acum, dacă ți-a trecut cheful de glume, „Rechinule“, lasă pistolul și să încălecăm pe Bolivar și p-aci ni-e drumul. Dar dacă vrei să tragi, atunci trage, pui nenorocit de păianjen veninos.

Chipul lui Dodson „Rechinul“ avea o expresie de profundă durere.

— Nu știi ce rău îmi pare, suspină el, că roibul tău și-a rupt piciorul, Bob.

În clipa următoare expresia chipului lui se transformă într-una de ferocitate rece, amestecată cu o lăcomie nesătioasă. Sufletul omului se arată pentru o clipă ca un chip rău în fereastra unei case onorabile. Într-adevăr, Bob Tidball nu mai putea „s-o șteargă iute“. Pistolul ucigaș al prietenului fals răsună și umplu defileul de un zgomot adus înapoi de ecourile minioase. Bolivar, complice inconștient, îl purta departe pe ultimul dintre cei ce atacaseră expresul Sunset, fără să mai fie obligat să ducă doi în șa.

Dar în timp ce Dodson „Rechinul“ galopa, pădurile părădă să dispară din fața lui. Revolverul din mîna dreaptă se transformă în brațul curbat al unui scaun de mahon ; șaua era tapițată ciudat ; deschise ochii și-și văzu picioarele, nu în scărițe, ci odihnindu-se liniștite pe marginea unui birou de stejar.

Cum vă spuneam, Dodson, de la firma Dodson & Decker, mișiți de pe Wall Street, deschise ochii. Peabody, funcționarul de încredere, stătea lângă scaunul lui, ezitând să vorbească. De jos urcă zumzetul confuz al roților și bizăitul odihnitor al ventilatorului electric.

— Hm ! Peabody, spuse Dodson, cupind. Probabil că am adormit. Am avut un vis extraordinar. Ce e, Peabody ?

— Domnul Williams, domnule, de la Tracy & Williams, așteaptă afară. A venit să reglementeze afacerea XYZ. Piața l-a prins fără capital, dacă vă amintiți.

— Da, îmi amintesc. La cit se ridică XYZ azi, Peabody ?

— Unu la optzeci și cinci, domnule.

— Atunci asta-i prețul.

— Scuzați-mă, spuse Peabody cam iritat, scuzați-mă că insist, dar am discutat cu domnul Williams. Este un vechi prieten de-al dumneavoastră, domnule Dodson, și practic dumneavoastră aveți o parte serioasă în XYZ. M-am gândit că ați putea, adică am crezut că poate nu vă amintiți că v-a vândut stocul la nouăzeci și opt. Dacă se stabilește la prețul pieții va avea nevoie și de ultimul bănuț și chiar și de casă, ca să expedieze mărfurile.

Expresia de pe chipul lui Dodson se schimbă brusc într-una de ferocitate amestecată cu o lăcomie nesățioasă. Sufletul omului se arată o clipă ca un chip rău în fereastra unei case onorabile.

— Rămîne la optzeci și cinci, spuse Dodson. Bolivar nu poate duce pe amîndoi.

Valoarea unui dolar

Judecătorul curții Statelor Unite pentru districtul ce se întindea de-a lungul ținutului Rio Grande găsi într-o bună dimineață următoarea scrisoare la poștă :

Domnule judecător,

Cînd m-ai condamnat acum patru ani, ai ținut un discurs. Printre alte cuvinte tari folosite, m-ai numit și șarpe cu clopoței. Poate chiar sînt — nu știu ; oricum, acum ai să-mi auzi zornăitul. La un an după ce am intrat la închisoare, fiica mea a murit de... da, ei zic că de sărăcie și rușine la un loc. Și dumneata ai o fiică, domnule judecător, și-am să te fac să simți cum e cînd o pierzi. Și am de gînd să-l mușc și pe procurorul de district care a vorbit contra mea. Acum sînt liber și, după părerea mea, m-am transformat de-a binelea într-un șarpe cu clopoței. Mă și simt ca unul dintre ei. Nu mai am ce spune, dar ascultă-mi zornăitul. Ferește-te că mușc.

Cu respect,

Șarpele cu clopoței

Judecătorul Derwent aruncă nepăsător scrisoarea. Nu era nimic nou că primea asemenea misive de la oameni disperați, pe care fusese chemat să-i judece. Nu simțea nici o teamă. Mai tîrziu, arată scrisoarea lui Littlefield, tîmărul procuror de district, căci și numele lui Littlefield figura în amenințare, iar judecătorul era scrupulos în treburile care îl priveau pe el în raport cu ceilalți.

Littlefield onoră zornăitul autorului, în măsura în care îl privea, cu un zîmbet disprețuitor, dar se încruntă puțin în legătură cu referirea la fiica judecătorului, pentru că el și Nancy Derwent urmau să se căsătorească la toamnă.

Littlefield se duse la grefierul de la judecătorie și se uită împreună în registre. Stabiliră că scrisoarea putuse fi trimisă doar de Mexico Sam, un bandit metis de la

graniță, care fusese închis pentru omor cu patru ani în urmă. Apoi, îndatoririle oficiale îi alungară din minte problema, și zornăitul șarpelui răzbunător fu dat uitării.

Curtea se deplasase la Brownsville. Majoritatea proceselor erau cazuri de contrabandă, falsificări de bani, furturi la oficiile poștale și încălcări ale legilor federale de-a lungul graniței. Un caz era cel al tânărului mexican Rafael Ortiz, prins de un ajutor de șerif isteț pe cînd încerca să plătească cu un dolar de argint falsificat. Fusese bănuít de multe asemenea abateri de la corectitudine, dar era pentru prima oară cînd se putea aduce o dovadă împotriva lui. Ortiz aștepta confortabil la pușcărie, fumînd țigări cafenii și așteptînd procesul. Kilpatrick, șeriful, aduse dolarul falsificat și-l înmîină procurorului de district în biroul judecătoreiei. Șeriful și un farmacist onorabil erau gata să jure că Ortiz plătise cu el pentru o sticlă cu medicamente. Moneda era un fals prost, moale, șters, făcută în cea mai mare parte din plumb. Era ziua dinaintea dimineții în care intra pe rol cazul lui Ortiz, iar procurorul de district se pregătea pentru proces.

— Nu prea avem nevoie de experți scumpi, care să dovedească falsul monedei, nu-i așa, Kilt? zîmbi Littlefield, aruncînd pe masă dolarul care căzu fără să facă zgomot, ca un boț de chit.

— Cred că pungașul va fi categoric condamnat, spuse șeriful, slăbindu-și cingătoarea cu pistoale. Îl aveți la mîină. Dacă ar fi fost pentru prima oară, mexicanii nu deosebesc banii buni de cei falși, dar ticălosul ăsta smead și prăpădit e din breasla falsificatorilor, știu eu... E prima oară că pun mîina pe el. Are o iubită, undeva pe țărmul fluviului, într-una din colibele mexicane. Am văzut-o într-o zi cînd îl urmărea. E frumoasă ca o juncă roșcată într-un strat cu flori.

Littlefield viri dolarul falsificat în buzunar și băgă notițele în legătură cu procesul într-un plic. Exact atunci, în pragul ușii apăru un chip luminos, fermecător, deschis și simpatic ca al unui copil. Nancy Derwent intră în cameră.

— Ah, Bob, curtea nu s-a retras azi la douăsprezece pînă mîine dimineață? îl întrebă ea pe Littlefield.

— Ba da, răspunse procurorul de district, și tare mă bucur pentru că o să am timp să mai îmi arunc ochii pe câteva ordonanțe judecătorești și...

— Ei, poftim ! Țsta ești tu ! Mă și miram că nu ești cu tata să consultați niște tratate juridice sau ordonanțe sau mai știu și eu ce. Azi după-amiază te rog să mă duci la vînătoarea de fluierari. Mișună prin Long Prairie. Te rog să nu mă refuzi, fiindcă vreau să-mi încerc noua pușcă de calibrul 12, fără cocoș. Am trimis la grajduri să închirieze pe Fly și Bess pentru docar ; sînt caii care suportă cel mai bine împușcăturile. Eram convinsă că ai să vii și tu.

Urmau să se căsătorească la toamnă. Vîlvătaia iubirii era în toi. Fluierarii ciștigară ziua — sau, mai de grabă, după-amiaza — în detrimentul tomurilor legate în piele de vițel. Littlefield începu să-și strîngă hîrtile.

Se auzi o bătaie la ușa. Kilpatrick răspunse. O fată frumoasă, cu ochii negri, cu o piele ca cea mai palidă nuanță limonie, intră în cameră. Pe cap avea o broboadă neagră, înfășurată și în jurul gâtului.

Începu să vorbească în spaniolă — un șuvoi de muzică tristă, volubilă și tînguitoare. Littlefield nu pricepea spaniola. Șeriful o cunoștea însă și îi traduse parțial spusesele ei, din cînd în cînd ridicînd mîinile pentru a stăvili revărsarea vorbelor.

— A venit la dumneavoastră, domnule Littlefield. O cheamă Joya Treviñas. Vrea să vă consulte în legătură cu — ei, e încurcată cu Rafael Ortiz. E a lui — ibovnica lui. Zice că el e nevinovat și că ea a făcut banii și l-a pus pe el să-i folosească. Să n-o credeți, domnule Littlefield. Așa-s mexicanele astea ; cînd țin la cîte un individ, sînt în stare să mintă, să fure sau să ucidă pentru el. Să nu credeți niciodată o femeie îndrăgostită.

— Domnule Kilpatrick !

Exclamația de indignare a lui Nancy Derwent îl făcu pe șerif să se incurce puțin ; încercă să se dezvinovățească, spunînd că explicase greșit ce vrusese să spună, pe urmă își continuă traducerea :

— Zice că e gata să intre în locul lui la pușcărie, dacă îl eliberați pe el. Zice că a fost bolnavă de friguri și doctorul i-a spus că o să moară dacă nu ia niște medicamente. De-asta a dat el dolarul de plumb la farmacie. Zice că i-a

salvat viața. Se pare că Rafael ăsta e lumina ochilor ei ; a mai zis o groază de lucruri și despre dragoste și alte prostii pe care nu e cazul să le mai ascultați.

Pentru procurorul de district nu era ceva nou.

— Spune-i că nu pot face nimic. Cazul se judecă miine dimineată și el va trebui să se apere cum s-o pricepe în fața curții.

Nancy Derwent nu era chiar atât de împietrită. Se uita cu un interes plin de compasiune cînd la Joya Treviñas, cînd la Littlefield. Șeriful traduse fetei cuvintele procurorului de district. Ea rosti una sau două propoziții cu voce joasă, își trase broboada mai mult pe cap și ieși din cameră.

— Ce-a mai spus ? întrebă procurorul.

— Nimic deosebit, spuse șeriful. A zis : „Dacă viața celei... ia să văd cum ar fi... „*Si la vida de ella a quien tu amas* — dacă viața celei pe care o iubiți va fi în pericol, să vă aduceți aminte de Rafael Ortiz.”

Și Kilpatrick o porni pe coridor în direcția biroului șerifului.

— Nu poți să faci nimic pentru ei, Bob ? întrebă Nancy. E un fleac — doar un dolar falsificat — și care poate distruge fericirea a două vieți. Ea era în pericol de moarte și el a riscat s-o salveze. Oare legea nu cunoaște mila ?

— Sentimentul ăsta nu-și are loc în jurisprudență, Nan, răspunse Littlefield, mai ales cînd e vorba de datoria procurorului de district *in re*. Îți promit însă că acuizarea nu va fi răzbunătoare ; dar omul e ca și condamnat cînd se va porni procesul. Martorii vor jura că a dat dolarul fals pe care în clipa asta îl am în buzunar, catalogat drept „Dovada A”. În juriu nu sint mexicani, așa că domnul Pungaș va fi găsit vinovat fără ca juriul să mai delibereze.

În după-amiaza aceea, vînătoarea de fluierari a fost grozavă, iar în agitația distracției, cazul Rafael și durerea Joyei Treviñas au fost uitate. Procurorul de district și Nancy Derwent ieșiră din oraș cam trei mile, de-a lungul drumului neted și înverzit, apoi o luară peste o prerie întinsă, spre zona împădurită de lingă pîrîul Piedra. Dincolo

de pîriu se întindea Long Prairie, locul preferat pentru vîntoarea de fluierari. Pe măsură ce se apropiau de pîriu, auziră în dreapta galopul unui cal, și văzură un bărbat cu părul negru, cu un chip smead, care brusc dispăru în pădure ca și cum s-ar fi îndreptat spre ei.

— L-am mai văzut undeva pe individul ăsta, spuse Littlefield, care avea memoria chipurilor, dar nu știu exact de unde să-l iau. Cred că e vreun fermier care taie pe scurtătură spre casă.

Petrecură o oră în Long Prairie, împușcînd din docar. Nancy, adevărată fată a vestului, sprintenă și obișnuită cu aerul liber, se declară mulțumită de pușca de calibrul 12. Împușcase cu o pereche mai puțin decît însoțitorul ei.

Porniră spre casă la pas. Cînd mai aveau vreo sută de iarzi pînă la pîriul Piedra, un om ieși călare din pădure și se îndreptă spre ei.

— Parcă e omul pe care l-am văzut mai devreme, remarcă domnișoara Derwent.

Cînd distanța dintre ei se micșoră, procurorul de district îmboldi brusc caii, cu ochii țintă la călărețul care se apropia. Individul scoase o pușcă Winchester de la oblînc și o puse pe braț.

— Acum te-am recunoscut, Mexico Sam, murmură Littlefield în barbă. Tu îți mișcai clopoței în epistola aia frumoasă.

Mexico Sam nu lăsă mult timp lucrurile neclarificate. Avea ochi buni cînd era vorba de armele de foc, așa că atunci cînd se găsi la o distanță potrivită, dar în afara razei de acțiune a puștii de calibrul 8, ridică Winchester-ul și deschise focul asupra ocupanților docarului.

Prima împușcătură crăpă scindura caprei la doi țoli între umerii lui Littlefield și domnișoara Derwent. Următoarea trecu prin aripa docarului și prin cracul pantalonului lui Littlefield.

Procurorul de district o imbrînci pe Nancy afară din docar. Fata era puțin palidă, dar nu puse întrebări. Avea instinctul de frontieră care acceptă situația într-o stare de urgență, fără întrebări de prisos. Țineau puștile pregătite, iar Littlefield adună grăbit cîteva cartușe din cutia de carton și le băgă în buzunare.

— Ține-te în spatele cailor, Nan, porunci el. Individul e un ticălos pe care l-am trimis pe vremuri la închisoare. Încearcă să-și ia revanșa. Știe că n-avem cum să-l atingem de la distanța asta.

— Bine, Bob; spuse Nancy calmă. Nu mi-e teamă. Dar era cit pe ce să te nimerească. Prrrr, Bess, stai cuminte ! și începu să mîngîie coama lui Bess.

Littlefield stătea cu pușca pregătită, rugîndu-se ca tilharul să-i intre în bătaie.

Dar Mexico Sam își îndeplinea vendetta luîndu-și măsurile de siguranță. Era o altfel de pasăre decît fluierarul. Ochiul său precis trase un cerc imaginar în jurul suprafeței periculoase, și pe această linie începu să călărească. Calul trase spre dreapta, și cînd victimele ocoliră spre partea ocrotită de piepturile cailor, trimise un glonț prin pălăria procurorului de district. O dată, făcînd un ocol, calculă greșit distanța și încălcă hotarul. Pușca lui Littlefield scăpără, și Mexico Sam își feri capul de ploaia inofensivă de alice. Cîteva fi pișcară calul, care sări imediat înapoi, pe linia de siguranță.

Tilharul trase iar. Nancy Derwent scoase un țipăt scurt. Littlefield se răsuci cu ochii injectați și văzu cum fetei i se scurgea un firicel de sînge pe obraz.

— Nu sînt rănită, Bob, m-a atins numai o așchie, cred că a lovit o spiță de la roată.

— Dumnezeu ! gemu Littlefield. Dacă aș fi avut încărcătură pentru cerbi !

Tilharul opri calul și ținti atent. Fly necheză și căzu în hamuri, lovit la grumaz. Bess, lămurită acum că nu se împușcau fluierari, își rupse hăturile și porni într-un galop nebun. Mexico Sam trimise un glonț direct prin jacheta de vinătoare, umflată de vînt, a lui Nancy Derwent.

— Culcat, culcat ! strigă răstit Littlefield. Lingă cal — întinde-te pe pămînt — așa !

Aproape că o aruncă pe iarbă, lipită de spatele lui Fly care căzuse. Ciudat, în acea clipă, cuvintele mexicancei îi reveniră procurorului în minte :

„Dacă viața celei pe care o iubiți va fi vreodată în pericol, să vă aduceți aminte de Rafael Ortiz.“

Littlefield scoase o exclamație.

— Deschide focul asupra lui, Nancy, peste crupa calului ! Trage cât poți de repede ! Nu-l poți atinge, dar ținându-l sub gloanțe un minut cât am să încerc o șmecherie.

Nancy se uită la Littlefield și-l văzu că scoate din buzunar briceagul și-l deschide. Pe urmă întoarse capul, ca să se supună ordinelor, ținându-l pe dușman sub focuri rapide.

Mexico Sam așteaptă răbdător până cînd încetă canoada inofensivă. Timp era brechet și n-avea rost să riște să primească o alicie pentru păsări în ochi, dacă putea să evite cu puțină precauție. Își trase pălăria Stetson mult pe față, pînă se opriră împușcăturile. Pe urmă se dădu puțin mai aproape și ținti cu grijă în ceca ce i se păru că sînt victimele sale, deasupra calului căzut.

Nici unul dintre ei nu se mișcă. Își îmboldi calul mai aproape. Îl văzu pe procurorul de district ridicîndu-se într-un genunchi și potrivindu-și atent pușca. Își trase pălăria pe ochi, așteptînd răpăitul inofensiv al alicelor.

Pușca bubui cu încărcătura masivă. Mexico Sam icni, se săltă moale în șa și alunecă încet de pe cal — un șarpe cu clopoței mort.

La ora zece a doua zi dimineața, curtea își deschise ședința și fu anunțat procesul Statele Unite *versus* Rafael Ortiz. Procurorul de district, cu brațul într-un bandaj, se ridică și se adresează curții.

— Cu încuviințarea onoratei curți, spuse el, doresc să anunț închiderea acestui caz. Chiar dacă inculpatul este vinovat, guvernul nu deține suficiente probe care să asigure condamnarea. Moneda falsificată, pe a cărei constatare s-a construit cazul, nu se află în posesia noastră. Cer, prin urmare, închiderea procesului.

În pauza de prînz, Kilpatrick intră în biroul procurorului de district.

— M-am dus să arunc o privire la Mexico Sam, spuse șeriful. L-au adus aici. Ticălosul era un zdrahon, nu glumă. Băieții se mirau cu ce l-ați împușcat. Unii zic că ați avut

cuie. N-am văzut pînă acum pușcă să facă găuri atît de mari.

— L-am împușcat, spuse procurorul de district, cu Dovada A din cazul cu falsificarea. Mare noroc am avut — și nu numai eu — că banul era fals. L-am tăiat în bucățele foarte ușor. Ia ascultă, Kil, nu poți să dai o fugă pînă la colibele mexicanilor și să afli unde locuiește fata aia ? Domnișoara Derwent vrea să știe.

O poveste cu un ziar

La ora opt dimineata, se afla pe standul pentru ziare a lui Giuseppi, încă umed de sub presă. Giuseppi, cu violența nației, își făcea de lucru în colțul opus, lăsându-l pe clienți să se descurce, fără îndoială respectând totuși teoria cu laptele păzit.

Ziarul în speță era, conform obiceiului și concepției, educator, călăuză, monitor, campion, sfetnic de gospodărie, precum și *vade mecum*.

Din multe lucruri deosebite pe care le găseai în el, puteai selecta trei articole de fond. Unul, într-un limbaj simplu, sincer și pe înțelesul părinților și dascălilor, înfiera pedepsele corporale aplicate copiilor.

Altul era un avertisment semnificativ și acuzator adresat unui lider muncitoresc cunoscut, care se pregătea să-și instige suporterii la o grevă serioasă.

Cel de al treilea era un apel elocvent întru sprijinirea și ajutorarea forțelor polițienești în toate acțiunile care ar duce la creșterea eficienței lor de păzitori și slujitori publici.

Pe lângă aceste muștrări și revendicări privind îndatoririle de buni cetățeni, se afla și o rețetă înțeleaptă sau o formă de procedură, așternută de redactorul coloanei pentru suflet, în cazul în speță sufletul unui tânăr care se plinsese de neînduplecarea doamnei inimii lui, dându-i sfaturi cum s-o cucerească.

Din nou, pe pagina rezervată rețetelor de frumusețe, găseai un răspuns complet dat unei doamne tinere care dorea povește cum să aibă ochi strălucitori, obraji trandafirii și o mină frumoasă.

O altă notiță demnă de a fi cunoscută era o inserare „personală”, care suna cam așa :

Dragă Jack : — Iartă-mă. Ai avut dreptate. Te aștept în colțul străzii Madison cu... la ora 8,30 în dimineața asta. Plecăm la prinz.

Penitenta

La ora opt, un tânăr cu o privire tracasată, cu neliniște și febrilitate în ochi, dădu drumul monedei de un penny și ridică primul ziar de pe standul lui Giuseppi. O noapte nedormită îl făcuse să se scoale tirziu. La ora nouă trebuia să ajungă la slujbă și până atunci mai trebuia să se bărbierească și să inghită în grabă o cană de cafea.

Trecu pe la bărbier și pe urmă își văzu grăbit de drum. Băgă ziarul în buzunar, gîndindu-se să-și arunce ochii pe el la ora prînzului. La colțul următor, ziarul îi căzu din buzunar, împreună cu perechea cea nouă de mănuși. Merse trei scuaruri, căută mănușile, nu le găsi și se întoarse enervat.

Exact la opt și jumătate, ajunse la colțul unde găsi mănușile și ziarul. Dar nici prin cap nu-i trecuse că avea să găsească și altceva. Ținea în minile sale, strîns, două minute, și se uita în doi ochi căprui spășiți, în timp ce bucuria îi năvălea în piept.

— Jack, iubitule, știam că ai să vii la timp, spuse ea.

„Nu înțeleg ce vrea să spună“, își zise Jack, „dar nu-i nimic, nu-i nimic.“

O rafală puternică de vînt sosi dinspre apus, ridică ziarul, îl desfăcu și-l trimise în zbor, răsucindu-l pe o străduță lăturalnică. Pe acea străduță își conducea trăsura cu roți subțiri, la care era înhămat un roib vioi, băiatul care scrisese editorului rubricii pentru suflet, cerîndu-i un sfat ca să poată cîștiga inima tinerei după care suspina.

Vîntul, cu o rafală zburdalnică, lipi ziarul de botul roibului vioi. Pe parcursul a patru cvartale nu se zări decît un amestec ciudat de culoare roșie a vehicolului și brună a murgului, curgînd într-un șuvoi continuu, apoi un hidrant de apă își jucă rolul în cosmogonie, și trăsura se prefăcu în lemn, așa cum fusese sortită, iar vizitiul rămase zăcînd liniștit pe asfalt, în fața unei clădiri din gresie.

Oamenii ieșiră din casă și-l duseră imediat înăuntru. Și cineva îi puse o pernă sub cap, și avu grijă să nu mai aibă împrejur priviri curioase, se aplecă și spuse :

— Oh, numai tu erai ; tu ai fost tot timpul, Bobby ! Nu ți-ai dat seama ? Și dacă mori, atunci mor și eu și...”

Dar, cu vîntul ăsta grozav, trebuie să ne grăbim să ne ținem după ziarul nostru.

Polițistul O'Brine îl arestă, socotind că tulbură circulația. Netezindu-i cu degetele mari și greoaie paginile boțite, rămase cîteva clipe în fața intrării celor de-ai casei de la cafeneaua Shandon Bells. Citi cu glas tare și meditativ un titlu : „Ziarele în fruntea mișcării de sprijinire a Poliției”.

Dar, hei ! Vocea lui Danny, barmanul șef de la cafenea, se auzi prin ușa întredeschisă :

— Ia o înghițitură, Mike, bătrine !

În spatele coloanelor prietenești de pe paginile desfăcute ale ziarului, polițistul O'Brine dădu repede pe gît tîria. Pe urmă se îndepărtă, cu mers impozant, înviorat, întremat, spre îndatoririle lui. Păcat că redactorul nu-și poate vedea rodul timpuriu, spiritual și literal care îi încununase truda. Ce mîndru ar fi !

Polițistul O'Brine împături ziarul și-l vîri, șugubăț, sub brațul unui băiețel care trecea pe stradă. Băiețelul se numea Johnny, și el duse ziarul acasă. Sora lui, Gladys, fusese cea care îi scrisese redactorului paginii pentru sfaturi cosmetice, cerîndu-i piatra de încercare posibilă pentru obținerea frumuseții. Asta se întîmplase cu multe săptămîni în urmă și ea încetase de a mai aștepta un răspuns. Gladys era o fată palidă, cu ochi fără expresie și o mină de nemulțumire. Se îmbrăca să iasă în oraș după niște extrafor. Cînd ieși, își prinse cu ace sub fustă două din paginile ziarului pe care îl adusese Johnny. Mergînd, se auzea un foșnet care imita perfect foșnetul unui jupon adevărat.

Pe stradă o întîlni pe Brown, fata din apartamentul de dedesubt, și se opri să stea de vorbă cu ea. Brown se înverzi. Numai o mătase cu cinci dolari iardul putea să dea sunetul pe care-l auzea cînd se mișca Gladys. Alde Brown, roasă de invidie, aruncă o vorbă inveninată și-și văzu de drum cu gura pungă.

Gladys o luă pe șosea. Ochii îi străluceau acum asemeni diamantelor. O ușoară roșeață îi urcă în obraji. Un zîmbet triumfător, fin și înviorător, îi transfigură chipul. Era fru-

moasă. Dacă ar fi putut redactorul paginii cu sfaturi cosmetice s-o vadă ! Cred că răspunsul din ziar spunea ceva și despre cultivarea sentimentelor frumoase față de alții pentru a înfrumuseța trăsăturile urite.

Liderul muncitoresc împotriva căruia se ridicase solemn și grav editorialul, era tatăl lui Gladys și al lui Johnny. El luă restul de pagini lăsate de Gladys după ce își construisese bucuria foșnetelor de mătase. Nu-i căzu sub ochi articolul, ci unul din acele rebusuri ingenioase și amăgitoare care atrag deopotrivă și pe cel sărac cu duhul și pe înțelept.

Liderul muncitoresc rupse jumătate de pagină, își făcu rost de o măsuță, creion și hîrtie și se așeză să-l rezolve.

Trei ore mai tirziu, după ce-l așteptaseră zadarnic în locul fixat, alți lideri mai conservatori se declarară în favoarea unui arbitraj și îl și puseră în fapt, iar greva, cu neplăcerile care o însoțesc, fu evitată. Edițiile ulterioare ale ziarului se referiră, într-un stil colorat, la înfierarea plină de succes a planurilor urzite de liderul muncitoresc.

Ultimele pagini ale neobositului ziar continuară să-și demonstreze cu devotament puterea conținută în ele.

Cînd Johnny se întoarse de la școală, căută un loc retras și scoase articolul decupat din ziar din străfundurile hainei unde îl vîrîse cu dibăcie, pentru a proteja acele suprafețe ale corpului unde în general se aplică pedepsele școlare. Johnny urma la o școală particulară și avea necazuri cu profesorul. După cum s-a mai spus, în numărul de dimineață se găsea un articol de fond excepțional cu privire la pedeapsa corporală, și fără îndoială că avusese efect.

Și, după toate acestea, se mai poate îndoi cineva de puterea presei ?

Hoțul lui Tommy

La ora zece seara, Felicia, servitoarea, ieși prin ușa de la subsol, împreună cu polițistul, să țină un rachiou de zmeură la colț. Nu-l prea înghițea pe polițist și se opusese din tot sufletul aranjamentului. Declarase, și pe bună dreptate, că ar fi putut să fie lăsată în pace să adoarmă citind unul din romanele lui St. George Rathbone, la etajul trei, dar nu i s-a dat ascultare. Zmeura și polițiștii nu sînt făcuți de florile mărului.

Hoțul intră în casă fără prea multă bătaie de cap, asta pentru că avem nevoie de acțiune și nu de descriere într-o povestire de două mii de cuvinte.

În sufragerie își aprinse lanterna. Cu o scoabă și un burghiu, începu să găurească lacătul de la dulăpiorul cu argintărie.

Deodată se auzi un păcănit scurt. Camera fu inundată de lumină electrică. Draperiile de catifea albastră se despărțiră, dînd la iveală un băiețel de opt ani, blond, într-o pijama trandafirie, cu o sticlă de ulei de măsline în mînă.

— Ești hoț? întrebă el cu o voce copilărească, suavă.

— I-auzi! exclamă omul răgușit. Dacă sînt hoț? Da' de ce crezi că am o barbă țepoasă, de trei zile și o căciulă cu urechi? Dă-mi repede uleiul și lasă-mă să ung aici puțin, ca să n-o secol pe mămica care s-a întins fiindcă o doar capul și te-a lăsat în grija Felicie, care nu-și face treaba cum trebuie.

— Vai de mine, spuse Tommy, oftînd. Credeam că ești la curent cu noutățile. Uleiul ăsta e pentru salată, cînd îți aduc mîncarea din cămară. Iar mămica cu tătici sînt la opera Metropolitană ca să-l asculte pe De Reszke. Dar nu din vina mea. Asta dovedește cît a colindat povestea de la un redactor la altul. Dacă autorul era mai înțelept, îl schimba cu Caruso cînd a corectat spalturile.

— Gura, șuieră hoțul printre dinți. Dacă dai alarma, îți sucesc gîtul ca unui iepure.

— Ca unui pui de găină, îl corectă Tommy. Ai greșit. La iepuri nu sucești gîtul.

— Nu ți-e frică de mine ? întrebă hoțul.

— Știi că nu, răspunse Tommy. Crezi că nu știu să deosebesc realitatea de ficțiune ? Dacă n-ar fi poveste ce se întîmplă acum, aș chiui ca indienii la vederea ta ; și tu probabil te-ai rostogoli pe scări, și pe trotuar ar pune mîna pe tine.

— Înțeleg, spuse hoțul. Ți-ai pus în cap ceva. Hai, fă-ți numărul.

Tommy se așeză în fotoliu, turcește.

— De ce jefuiești oamenii străini, domnule Hoț ? Nu ai prieteni ?

— Înțeleg unde bați, spuse hoțul, încruntîndu-se abătut. Vechea poveste. Naivitatea și lipsa de griji a copiilor o să mă aducă înapoi pe drumul cel drept. De cîte ori fac cîte o spargere pe unde e și un puști, pătesc la fel.

— N-ai vrea să te uiți cu o privire de lup flămînd la farfuria cu carne rece lăsată de valet pe masa din sufragerie ? întrebă Tommy. Creș că se face tîrziu.

Hoțul se așeză.

— Săracul de tine, spuse Tommy. Poate că ți-e foame. Dacă îmi promiți că n-ai să te miști din loc, îți aduc ceva de mîncare.

Băiatul aduse din cămară un pui fript, un borcan cu gem și o sticlă cu vin. Hoțul înșfăcă urșuz un cuțit și o furculiță.

— Acu' o oră, mormăi el, am mîncat un homar și am băut o pîntă de bere trezită pe Broadway. Ce bine ar fi fost dacă autorii ăștia de povestiri ar lăsa personajele să ia și cîte o tabletă de pepsină, măcar între mese.

— Tăticu scrie cărți, observă Tommy.

Hoțul sări iute în picioare.

— Parcă ziceai că s-a dus la operă, șuieră el răgușit, cuprins de o bănuială bruscă.

— Trebuia să-ți fi explicat, spuse Tommy. N-a cumpărat biletele.

Hoțul se așeză iar și începu să se joace cu iadeșul.

— De ce spargi casele ? întrebă băiatul, nedumerit.

— Ei, bravo, spuse Tommy mirat, e prima oară că aud un hoț că scoate strigăte de colegiu când sparge o casă, chiar și într-o povestire.

— Unu la zero pentru tine, spuse hoțul, rîzînd. Repetăm dramatizarea. Dacă se pune cumva în scenă, chestia asta cu colegiul e aproape singura poantă care o s-o facă să țină la public.

Tommy își arată admirația.

— Ești în formă, zău, spuse el.

— Și ai mai făcut o greșală, spuse hoțul. Ar fi trebuit să te duci demult să-mi aduci moneda de aur de nouă dolari pentru Bessie, pe care maică-ta ți-a dat-o de ziua ta de naștere.

— Dar nu mi-a dat-o pentru Bessie, spuse Tommy bosumflîndu-se.

— Hai, hai ! ripostă aspru hoțul, nu-i frumos să profiți fiindcă povestirea conține o propoziție ambiguă. Știi ce vreau să spun. Oricum, mă aleg cu prea puțin din slujbele astea fictive. Pierd toată prada și trebuie să mă îndrept de fiecare dată, și tot profitul de care am parte este afurisita asta de trîncăneală și cîțiva bănuși pe care mi-i dau copiii. Păi, într-una din povestiri, n-am căpătat decît un pupic de la o fetiță care a dat peste mine cînd deschideam un seif. Și mai era și lipicioasă de la bomboane. Cred că o să-ți leg fața de masă peste cap și o să te închid în dulapul cu argintărie.

— A, nu, să nu faci așa ceva, spuse Tommy, încolăcindu-i genunchii cu brațele. Pentru că așa nici un redactor n-o să-ți mai cumpere povestirea. Știi bine că trebuie să respecti unitățile.

— Ca tine, spuse hoțul, cam îmbufnat. În loc să stai aici și să te obraznicești și să lei pîinea de la gura omului sărman, bine ar fi să te vîri sub pat și să urli cît te țin puterile.

— Ai dreptate, amice, spuse Tommy din tot sufletul. Mă întreb de ce ne pun să facem așa ceva ? Cred că ar trebui să intervină Socie'atea pentru prevenirea cruzimii față de copii. Sint sigur că nu e nici plăcut, nici obișnuit ca un puști de vîrsta mea să se bage și el cînd un hoț în toată firea își face meseria și-i oferă o sanie roșie și o pereche de patine ca să n-o trezească pe mama lui bolnavă.

Și uite cum îi pun pe hoți să acționeze ! Ai crede că re-dactorii știu... dar la ce bun ?

Hoțul se șterse pe miini cu fața de masă și se ridică de jos, căscind.

— Ei, hai să terminăm, spuse el. Dumnezeu să te bine-cuvînteze, băiețelule ! Ai salvat un om, împiedicîndu-l să facă fărâdelegi în seara asta. Bessie o să se roage pentru tine cînd ajung acasă și-l oblig să facă rugăciuni. N-o să mai prad o altă casă, eel puțin pînă cînd nu apar revistele din iunie. Atunci o să vină rîndul surorii tale să se repeadă la mine, cînd o să scot din cutia cu ceai obligațiunile de 4⁰/₀ și mă plătesc față de ea cu colierul de coral și cu o sărutare falsă.

— Nu numai tu ai parte de necazuri, oftă Tommy, dîndu-se încet jos de pe scaun. Gîndește-te cît somn pierd eu. Amîndoi o ducem greu, bătrîne. Ce bine ar fi să ieși din poveste și să prazi cu adevărat pe cineva. Poate că dacă dramatizează întîmplarea, o să ai și șansa asta !

— Niciodată ! declară posomorît hoțul. Am să fiu în-totdeauna un falit, între casieria teatrului, impulsurile mele pozitive pe care se presupune că le deșteaptă sfaturile tale juvenile, și revistele care plătesc la publicare.

— Îmi pare rău, spuse Tommy compătimitor. Dar nu mă pot abține, așa cum nu poți nici tu. Unul din cănoa-nele ficțiunii de familie este că nici un spîrgător nu reu-șește. Spîrgătorul trebuie păcălit de un puști ca mine, sau de o eroină tinăară, sau în ultimă instanță de vechiul lui prieten Red Mike, care recunoaște casa ca fiind cea în care pe vremuri slujise ca vizitiu. Nici o povestire nu se ter-mină rău.

— Ei, cred că acum o s-o șterg, spuse hoțul, ridicîndu-și lanterna și burghiul.

— Să iei și restul de pui și sticla de vin cu tine pentru Bessie și mama lui, spuse Tommy, calm.

— La dracu, exclamă hoțul enervat, n-au nevoie de așa ceva. Am acasă cinci cutii de Château de Beychsville, im-buteliat în 1858. Vinul tău roșu are dop de plută. Și ai mei nici nu se uită măcar la un pui, dacă n-a fost fiert în șampanje. Știi, după ce ies din povestire, nu mai am atîtea restricții. Din cînd în cînd, mai fac cîte o schimbare.

— Da, dar trebuie să le iei, spuse Tommy, încărcându-l brațele cu merindele.

— Fii binecuvîntat, micuțule domn ! recită ascultător hoțul. N-o să te uit niciodată. Și acum, grăbește-te să-mi deschizi ușa ca să plec, băiete. Se termină cele două mii de cuvinte planificate.

Tommy îl conduse prin hol, spre ușa de la intrare. Deodată hoțul se opri și-l strigă ușor.

— Ala care vorbește acolo cu slujnica nu cumva e polițist ?

— Da, spuse Tommy, dar ce...

— Mi-e frică să nu mă prindă, spuse hoțul. Să nu uităm că asta e ficțiune.

— Deștept om ! spuse Tommy, întorcîndu-se. Ieși prin ușa din spate !

Darul de Crăciun din hățișuri

Cauzei inițiale a necazului i-au trebuit oăm douăzeci de ani ca să se limpezească pe deplin. Dar, la capătul acelei perioade, făcea toți banii.

Dacă ați fi trăit pe o rază de cel mult cincizeci de mile de ferma Sundown, ați fi auzit și dumneavoastră de ea. Avea o cantitate serioasă de păr negru ca abanosul, doi ochi sinceri, căprui și adânci și un ris care unduia deasupra preriei ca susurul unui pîrîu ascuns. Se numea Rosita McMullen ; și era fiica bătrînului McMullen de la ferma de oi Sundown.

Doi pețitori sosiră călare pe armăsari murgi — sau ca să fiu mai explicit, pe cai pagi, ciupiți de muște. Unul era Madison Lane, iar celălalt Frio Kid. Dar la vremea aceea nu se numea Rio Kid căci nu-și cîștigase onorurile acestei nomenclaturi speciale. Numele lui era pur și simplu Johnny McRoy.

Nu trebuie să ne închipuim cumva că cei doi erau toți admiratorii pe care îi avea Rosita. Caii sălbatici ai multor altora mușcau zăbala pe drumul anevoios străbătut la trap împiedicat, spre ferma Sundown. Mulți erau oi blinde care făceau doar ochi dulci, aruncați în savana care nu aparținea turmelor lui Dan McMullen. Dar dintre toți cavalerii, Madison Lane și Johnny McRoy galopau mult în față, prin urmare pe ei urmează să-i urmărim în povestire.

Madison Lane, un tînăr văcar din ținutul Nueces, cîștigă cursa. El și Rosita se căsătoriră în ziua de Crăciun. Înarmați, veseli, zgomotoși, darnici, văcarii și oierii, lăsînd deoparte ura ereditară, își uniră forțele pentru a sărbători ocazia.

Ferma Sundown răsuna de glume și de pistoale, de luciul catareamelor și strălucirea ochilor vii, de sincerele felicitări ale păzitorilor de turme.

Dar în timp ce nunta era în toi, apăru Johnny McRoy, ros de gelozie, ca un apucat.

— Darul meu de Crăciun ! urlă el sălbatic din prag, cu pistolul de calibru 45 în mână ; chiar de pe atunci avea reputația de mână iute.

Primul glonț tăie o bucătică din urechea dreaptă a lui Madison Lane. Butoiașul pistolului se mișcă doi centimetri. Următorul glonț ar fi trebuit să fie al miresei, dacă un oier, pe nume Carson n-ar fi avut o minte cu trăgaciul bine uns și fără defect. Pistoalele nuntașilor fuseseră scoase de la cingătoare și atârinate în cuie, pe pereți, când se așezaseră la masă, ca o concesie făcută bunului gust. Dar Carson, cu mare promptitudine, aruncă farfuria cu friptură de căprioară și fasole în McRoy, mișcându-i ținta. Așadar, al doilea glonț nu făcu decît să acutură petalele albe ale unei coronițe atîrnate la două picioare deasupra capului Rositei.

Oaspeții își aruncară scaunele și săriră după arme. Nu se făcea să tragi în mire și mireasă la nuntă. Cam în șase secunde vreo douăzeci de gloanțe șuierau în direcția domnului McRoy.

— Data viitoare am să țintesc mai bine, strigă Johnny; să știi că va exista o dată viitoare, și se retrase grăbit cu spatele.

Carson oierul era gata și de alte isprăvi, ca urmare a succesului aruncării cu farfuria, așa că ajunge primul la ușă. Glonțul lui McRoy din beznă îl culcă la pămînt.

Văcarii se repeziră atunci după el, jurînd să se răzbune, căci, deși uciderea unui oier fusese de multe ori iertată, în acest caz era o insultă categorică. Carson era nevino-vat ; nu era complice la aranjamentul matrimonial ; nici nu-l auzise careva citînd în fața oaspeților versul „Crăciunul nu vine decît o dată pe an“.

Dar năvala oaspeților nu avu nici un rezultat favorabil răzbunării. McRoy sărise în șa și călărea, proferînd blesteme și amenințări pe măsură ce se afunda în hățisuri.

În noaptea aceea se născu Frio Kid și deveni „omul rău“ al ținutului din statul acela. Faptul că fusese respins de domnișoara McMullen îl transformă într-un individ periculos. Cînd polițiștii se luară după el pentru omorîrea lui Carson, ucise doi dintre ei și se transformă într-un proscris. Deveni un țintaș imbatabil cu ambele miini.

Apărea în orașe și așezări, stîrnea scandal și, la cea mai mică ocazie, își alegea omul doborîndu-l și rîzînd în nasul păstrătorilor ordinii. Avea atît de mult singe rece, era atît de iute, atît de inuman de setos de singe, încît nu se făcuseră decît foarte slabe încercări de a-l prinde. Cînd fu în cele din urmă împușcat și ucis de un mexican care aproape își dădea și el duhul de frică, Frio Kid avea la activ moartea a optsprezece oameni. Cam jumătate din aceștia fuseseră omoriți în înfruntări cinstite, bazate pe repeziciunea cu care se trăgea cu pistolul. Cealaltă jumătate erau oameni pe care-i ucisese din fanfaronadă și cruzime.

Multe povești circulau de-a lungul graniței pe seama curajului și îndrăzelii sale sfruntate. Dar el nu făcea parte din seminția tilharilor care au pozează de generozitate și chiar de slăbiciune. Se spune că nu avusese niciodată milă de obiectul miniei sale. Și totuși, la vremea acestui Crăciun ca la a oricărui altuia, e bine, dacă se poate, să acordăm încredere fărîmci de bine atît cît putea ca să existe în el. Dacă Frio Kid a săvîrșit vreodată o faptă bună sau a simțit un impuls de generozitate în inimă, asta s-a petrecut în această vreme a anului, și iată cum au stat lucrurile.

Cel care a fost înșelat în dragoste n-ar trebui niciodată să tragă în piept mireasma siminichiei. Incită memoria într-un grad periculos.

Într-un decembrie, în ținutul Frio un arbust de siminichie înflorise tot, căci iarna fusese la fel de călduroasă ca și vara. Pe acolo trecea călare și Frio Kid, cu adeptul și partașul lui la crime, Frank Mexicanul. Frio Kid își strunea mustangul, stînd în sa gînditor și posomorît, cu ochii mijiți periculos. Parfumul suav și stăruitor izbuti să străpungă învelișul de gheață al ființei sale.

— Nu știu cum mi-a ieșit din cap, Frank, observă el cu vocea obișnuită, tărăgănată și blîndă, dar am uitat complet de cadoul de Crăciun pe care trebuie să-l fac. Mîine seară mă duc acolo călare și-l impușc pe Madison Lane în casa lui. Mi-a furat iubita. Rosita m-ar fi luat pe mînc dacă nu apărea el. Mă și întreb cum de-am uitat de asta pînă acum ?

— Ei, aiurea, Kid ! spuse Frank Mexicanul, nu mai vorbi prostii. Știi bine că nu te poți apropia la o milă de părtare de casa lui Mad Lane, mîine seară. L-am văzut pe alde Allen alaltăieri și mi-a spus că Mad sărbătorește Crăciunul acasă. Îți amintești cum ai întrerupt petrecerea cu focuri de pistol cînd s-a căsătorit Mad și ce amenințări ai făcut atunci ? N-ai impresia că Mad Lane e pregătit pentru un anume domn Kid ? Hai că mă plictisești la culme cu vorbele tale.

— Mă duc, repetă Frio Kid, fără să se înfierbînte, la sărbătoarea Crăciunului la Madison Lane și-l omor. Trebuia s-o fi făcut de mult. Păi, Frank, acu' două săptămîni am visat că eu mă căsătorisem cu Rosita, nu el ; și locuiam într-o casă, și o vedeam cum îmi zîmbește și... ah ! la dracu ! mi-a luat-o ; și eu o să am grijă de el ; în ajunul Crăciunului mi-a luat-o, și tot în ajun o să-l aranjez și eu.

— Mai sînt și alte posibilități să te sinucizi, îl sfătui Frank Mexicanul. De ce nu te duci să te predai șerifului ?

— Pun eu laba pe el, spuse Kid.

Ajunul Crăciunului era la fel de parfumat ca și luna aprilie. Poate că în aer se simțea o ușoară boare de îngheț, dar zumzăia ca sifonul, ușor parfumat de inflorescențele tîrzii ale preriei și ierbii de *mesquite*.

Cînd se lăsă noaptea, cele cinci sau șase camere ale fermei străluceau luminate puternic. Într-o cameră se afla pomul de Crăciun, căci familia Lane avea un băiețel de trei ani, și erau așteptați mulți oaspeți din împrejurimile fermei.

La căderea nopții Madison Lane îl chemă deoparte pe Jim Belcher și încă trei cowboi angajați la fermă.

— Ei băieți, să fiți cu ochii-n patru, spuse Lane. Dați ocol casei și păziți bine drumul. Toți îl cunoașteți pe Frio Kid, cum i se spune acum, și dacă îl vedeți, deschideți focul fără să mai puneți întrebări. Eu nu mă tem că ar putea să vină, dar Rositei îi este frică. Îi e teamă în fiecare Crăciun de cînd ne-am căsătorit.

Oaspeții sosiseră cu șaretele și călare și se instala fiecare cum putea. Seara trecu plăcut. Oaspeții savurară și lăudară masa excelentă oferită de Rosita, iar după aceea oamenii se răspîndiră în grupuri prin camere sau pe „galeria” mare, fumînd și pălăvrăgînd.

Pomul de Crăciun era, bineînțeles, luminat, spre încântarea celor mici, și veselia ajunsese la culme când Moș Crăciun însuși, cu o barbă albă minunată și blănuri, își făcu apariția și începu să împartă jucării.

— E tăticul meu, anunță Billy Sampson, în vîrstă de șase ani. L-am mai văzut îmbrăcat așa.

Berkly, un oier, vechi prieten de-al lui Lane, o opri pe Rosita pe cînd trecea pe lîngă el pe galerie, unde rămăsese să fumeze.

— Ei, doamnă Lane, spuse el, ȳdred că de Crăciunul ăsta v-a trecut frica de individul ăla McRoy, nu ? Știți, am stat de vorbă cu Madison.

— Aproape, spuse Rosita zîbind, dar uneori tot mai sînt tulburată. N-am să uit niciodată noaptea aceea cînd era gata să ne omoare.

— Este cel mai crud ticălos din cîți există pe lumea asta, spuse Berkly. Cetățenii de la graniță ar trebui să se adune și să-l fugărească ca pe un lup.

— A săvîrșit niște crime oribile, spuse Rosita dar... eu... nu știu. Eu cred că în fiecare om există ceva bun. Știți... n-a fost întotdeauna rău.

Rosita se întoarse pe coridorul dintre camere. Moș Crăciun, cu blănurile și perciunii stufoși care-i înăbușeau vocea, tocmai intra pe coridor.

— Am auzit pe fereastră ce-ați vorbit, doamnă Lane, spuse el. Tocmai căutam în buzunar un cadou pentru soțul dumneavoastră. Dar am lăsat unul pentru dumneavoastră, în schimb. E în camera din dreapta.

— Vai, îți mulțumesc, Moș Crăciun, spuse Rosita, inviorată.

Rosita se duse în cameră, în timp ce Moș Crăciun ieși în aerul rece din curte.

Dar în cameră nu găsi nimic, numai pe Madison.

— Unde e cadoul pe care mi l-a lăsat Moș Crăciun aici ? întrebă ea.

— N-am văzut nimic care să semene a cadou, spuse soțul ei rîzînd, doar dacă nu cumva sînt chiar eu acela.

A doua zi, Gabriel Radd, administratorul de la ferma XO, trecu pe la poșta din Loma Alta.

— Ei, Frio Kid și-a primit plumbii azi noapte, remarcă el către dirigintele de poștă.

— Ei, nu zău ? Cum așa ?

— Unul din oierii mexicani ai lui Sanchez l-a împușcat ! Ce zici ? Frio Kid omorât de un oier ! L-a văzut călărind pe lângă tabăra lui cam pe la miezul nopții, și s-a speriat atât de tare, încît a scos Winchester-ul și a tras în el. Cel mai caraghios lucru este că Frio Kid era îmbrăcat din cap pînă-n picioare în haine de Moș Crăciun și cu perciuni de angora. Ți-l închipui pe Frio Kid făcînd pe Moș Crăciun ?

Din volumul
GLASUL ORAȘULUI

Biografia integrală a lui John Hopkins

Există o zicală că nici un om n-a gustat cu adevărat viața, pînă n-a cunoscut sărăcia, iubirea și războiul. Justețea acestei reflecții se impune iubitorului de filozofie condensată. Cele trei condiții cuprind, de fapt, cam tot ce merită să fie cunoscut în viață. Cel care judecă la suprafață ar putea fi tentat să adauge pe listă și bogăția. Dar lucrurile nu stau așa. Cînd săracul găsește un sfert de dolar ascuns de mult într-o crăpătură a căptușelii de la vestă, aruncă undița în plăcerile vieții mai adînc decît ar putea spera s-o facă oricare milionar.

Se pare că înțeleapta putere executivă care conduce viața consideră că omul trebuie să fie antrenat cel mai bine în aceste trei condiții și nimeni nu se poate eschiva de la ele. Prin părțile rurale, termenii nu au atîta importanță. Sărăcia nu te încolțește chiar atît de rău; iubirea este temperată; războiul se reduce la înfruntări cu privire la haturi și cotețe învecinate. Epigrama noastră capătă adevăr și putere la oraș, iar lui John Hopkins i-a rămas să înghesuie toată experiența într-o perioadă destul de limitată în timp.

Apartamentul familiei Hopkins semăna cu altele mii. Într-o fereastră avea un ficus; în alta, stătea un fox-terrier mîncat de purici, gîndindu-se cînd o să fie scos afară.

John Hopkins era el însuși ca alții mii. Lucra cu un salariu de douăzeci de dolari pe săptămînă într-o clădire de cărămidă roșie cu nouă etaje, fie la Asigurări, fie la Motoare pentru ridicat, tip Buckle, fie la Tratamentele membrelor inferioare și superioare, fie la Imprumuturi, fie la Scripeți, fie la Piei recondiționate, fie la Lecții de vals garantate în cinci ședințe, fie la Membre artificiale. Nu e cazul să-i stoarcem domnului Hopkins mărturisirea profesiei, aflată sub oricare din firmele de mai sus.

Doamna Hopkins era ca altele mii. Avea toate atribuțiile chiriașei dintr-un apartament newyorkez — dinte

de aur, dispoziția sedentară, pofta de plimbare de duminică după-amiaza, atracția pentru magazinul alimentar cu înlesniri pentru gospodine, febra vânzărilor cu prețuri foarte reduse la magazinul universal, sentimentul de superioritate față de doamna din apartamentul de la etajul III cu vedere spre stradă care purta pene de struț autentice și avea două nume deasupra butonului soneriei, orele viscoase în care rămânea lipită de pervazul ferestrei, ocolirea vigilentă a perceptorului, patronajul neobosit al acusticii liftului pentru mâncare.

Încă o clipă de retorism, și povestea se pornește.

În Marele Oraș se petrec lucruri mari și neașteptate. Dai colțul, și te trezești că ai înfipt o spiță de la umbrelă în ochiul vechiului tău prieten din Kootenai Falls. Te plimbi cu gândul să culegi o Rochița-Rîndunicii din parc, și cînd colo ! te atacă bandiții — ești transportat cu ambulanța la spital — te căsătorești cu infirmiera care te-a îngrijit — divorțezi — ești aruncat de colo-colo — ajungi șomer — te căsătorești cu o moștenitoare — îți scoți rufele de la spălătorie și achiți clubul — și toate, după cum s-ar părea, cit ai clipi din ochi. Mergi pe stradă și un deget îți face semn, o batistă cade pentru tine, o cărămidă cade peste tine, cablul de la lift sau contul de la bancă nu mai țin, soția sau meniul nu-ți mai sînt pe plac, și Soarta te zvîrle în toate părțile ca resturile de la dop în vin, cînd sticla e deschisă de un chelner subnutrit. Orașul este un copilandru sprintar, iar tu ești vopseaua roșie de pe jucăria lui, și cu timpul te duci.

John Hopkins, după o masă comprimată, stătea în apartamentul său de la fațadă, care i se potrivea ca o mănășă. Stătea pe o canapea de hornblendă și se uita, cu o privire blazată, pe Arta Adusă în Casa Oamenilor, în formă de afiș intitulat „Furtuna”, prins pe perete în pioneze. Doamna Hopkins comenta pe un ton monoton mirosurile prînzurilor venite de la apartamentul din față. Fox-terrierul mîncat de purici aruncă o privire dezgustată familiei Hopkins și-și arată colții mizantropi.

Nu găseai aici nici sărăcie, nici iubire, nici război, dar tocmai pe asemenea tulpine sterpe pot fi altoite fundamentele unei vieți bogate.

John Hopkins se gîndi să împăneze cu cîteva stafide de conversație aluatul insipid al existenței.

— La birou au instalat un lift nou, spuse el, evitînd substantivul în cazul nominativ, iar șeful și-a tuns favoriții.

— Ei, nu zău ! comentă doamna Hopkins.

— Domnul Whipples, continuă John, și-a pus un costum de primăvară azi. Mi-a plăcut. E' gri cu...

Se opri, brusc lovit de o necesitate care devenise imperioasă.

— Mă duc pînă la colț să-mi iau un trabuc de cinci cenți, conchise el.

John Hopkins își puse pălăria și cobori prin holurile și scările igrasioase ale blocului.

Aerul era blind, străzile răsunau de strigătele fără griji ale copiilor care se jucau, conduși de ritmuri și numărători misterioase. Cei virstnici stăteau în praguri și pe trepte, la o birfă tihnită cu pipa în gură. Paradoxal, scările de incendiu sprijineau cuplurile de îndrăgostiți care nu făceau nici o încercare de a scăpa de focul care se întînea.

Tutungeria din colț spre care se îndrepta John Hopkins era ținută de unul pe nume Freshmayer, care socotea că pămîntul nu este decît un promontoriu steril.

Hopkins, necunoscut în tutungerie, intră și ceru cu amabilitate „snopul de ierburi, la prețul biletului de autobuz“. Această jignire adînci pesimismul lui Freshmayer, dar îl făcu să etaleze un sort de tutun care aproape că puse la punct jignitoarea comandă. Hopkins mușcă virful cumpărăturii și o aprinse la bricheta cu gaz. Cînd se scotoci în buzunare să plătească, își dădu seama că nu avea nici un ban la el.

— Știi, amice, explică el cînstit, am ieșit din casă fără să iau banii. Îți plătesc cu prima ocazie.

Inima lui Freshmayer se umplu de bucurie. Iată dovada convingerii lui că lumea e păcătoasă și omul un rău peripatetic. Fără să scoată un cuvînt, ieși de după teighea și se repezi direct la client. Hopkins nu era omul care să slujească drept sac de bătaie unui tutungiu pesimist. Într-o clipă îi învinetî ochiul lui Freshmayer, în schimbul șuturilor aprige primite de la regustor în chip de mă-

runțiș. Avîntul atacantului inamic îl obligă pe Hopkins să bată în retragere pe trotuar. Acolo conflictul se încheie. Indianul de lemn, pașnic, cu zimbetul cioplit, fu răsturnat, iar cei de pe stradă care savurau măcelurile se înghesuie în jur să vadă apriga luptă.

Iată însă că apărură inevitabilul polițist, incomod și pentru atacator și pentru cel atacat. John Hopkins era un cetățean pașnic, care dezlega rebus seara în apartamentul său, dar nu era lipsit de spiritul fundamental de rezistență care apare în furia bătăliei. Îl culcă pe polițist în fața băcăniei, în mijlocul mărfurilor, și-i dădu un pumn lui Freshmayer, care-l făcu să regrete că nu adoptase regula de a-și credita anumiți clienți cu cinci cenți. Apoi Hopkins o luă la sănătoasa sprinten, urmat îndeaproape de tutungiu și polițist, a cărui uniformă justifică motivul pentru care băcanul afișase anunțul „Cele mai ieftine ouă din tot orașul”.

Pe măsură ce Hopkins alerga, deveni conștient că de el se apropia o mașină mare, joasă, roșie, de curse. Automobilul trase lângă trotuar și șoferul îi făcu semn să urce, iar el se aruncă înăuntru. Șoferul nu încetinise viteza și Hopkins se prăbuși pe scaunul de lângă el, capîtonat în roșu aprins. Automobilul mare, tușind din ce în ce mai puțin, țîșni ca un albatros pe șoseaua în care dădea străduța.

Șoferul accelerează fără un cuvînt. Era complet mascat sub ochelarii de protecție uriași și costumul diabolic.

— Rămîn îndatorat, amice, strigă Hopkins, recunoscător. Cred că ai sînge sportiv nu glumă, și nu suporti să vezi doi oameni încercînd să-l facă praf pe al treilea. Mai aveau puțin și puneau laba pe mine.

Șoferul nu dădu vreun semn că ar fi auzit. Hopkins înalță din umeri și începu să mestece capătul trabucului pe care îl ținuse strîns între dinți în timpul încăierării.

Peste zece minute, automobilul trase în fața intrării somptuoase a unei case de cărămidă cafenie și opri. Șoferul sări jos și spuse :

— Vino repede. O să-ți explice doamna. Ți se face o mare cinste, domnule. Ah, Doamna îi putea cere lui Armando să facă asta ! Dar, nu, eu nu sînt decît șoferul !

Cu gesturi vehemente, șoferul îl conduse pe Hopkins în casă. Fu poftit într-o cameră de primire, mică dar luxoasă. O doamnă tânără, de o frumusețe răpitoare, se ridică de pe scaun. În ochi îi mocnea o minle care o prindea de minune. Sprîncenele subțiri, arcuite se încruntau delicios.

— Doamnă, spuse șoferul înclinîndu-se adînc, am onoarea să vă relatez că m-am dus acasă la domnul Long și nu l-am găsit. Întorcîndu-mă, am văzut pe acest domn bătîndu-se cu... cum se spune... cu oponenți numeroși. Se lupta cu cinci, zece, treizeci de oameni, jandarmi. Da, doamnă, domnul a „întîns” pe pămînt, cum se zice, unu, trei, opt poliști. Dacă domnul Long nu este acasă, mi-am spus, domnul de față vă poate ajuta la fel de bine, dacă îl aduc aici.

— Prea bine, Armand, spuse doamna. Poți să pleci.

Și se întoarse către Hopkins.

— Am trimis șoferul să-l aducă pe vărul meu, Walter Long. În casa asta se află un om care m-a insultat și m-a jignit. M-am plîns mătușii mele, dar nu m-a luat în seamă. Armand spune că sînteți viteaz. În aceste zile prozaice, puțini mai sînt bărbații care să fie viteji și cavaleri. Aș putea să mă bazez pe ajutorul dumneavoastră ?

John Hopkins vîri restul trabucului în buzunarul hainei. Privi spre ființa seducătoare și simți primul fior romantic. Era o dragoste cavалerească, și nu implica nici o trădare față de apartamentul cu fox-terrierul mîncat de purici și aleasa inimii sale. Se căsătorise cu ea după un picnic al Uniunii Doamnelor care Lîpesc Etichete, avîntîndu-se într-un pariu pe niște pălării noi și budincă de pește cu prietenul său, Billy McManus. Îngerul ăsta care-l implora să-i vină în ajutor era prea rupt de lucrurile pămîntești, cum ar fi budinca de pește, cît despre pălării — nu i s-ar fi potrivit decît coroane de aur cu nestemate.

— Știți ceva, spuse John Hopkins, arătați-mi individul pe care aveți pică. Pînă acum mi-am neglijat talentele de bătăuș, dar astă-seară mă mîنینcă palmele.

— E acolo, înăuntru, spuse doamna arătînd către o ușă închisă. Veniți. Sînteți sigur că nu vă e teamă sau nu ezitați ?

— Cui, mie ? făcu John Hopkins. Dați-mi numai unul din trandafirii roșii pe care-i purtați, vă rog.

Doamna îi oferi un trandafir roșu ca focul. John Hopkins îl sărută, îl înfipse în buzunarul vestei, deschise ușa și intră în cameră. Era o bibliotecă frumoasă, luminată din plin, dar nu supărător. Înăuntru, un tinăr citea.

— Ar trebui să studiezi cărți despre bunele maniere, spuse John Hopkins scurt. Scoală-te și vino să-ți ofer niște lecții. Va să zică, ești mitocan cu doamnele ?

Tinărul rămase puțin surprins. Pe urmă se ridică alene, îl prinse cu dibăcie pe John Hopkins de brațe și-l duse fără pic de rezistență spre ușa de la intrare.

— Bagă de seamă, Ralph Branscombe, strigă doamna care se apropiase, cum te porți cu domnul care a fost atît de cavaler să încerce să mă apere.

Tinărul îl depuse ușurel pe John Hopkins în afara ușii și apoi o închise.

— Bess, spuse el calm, ce bine ar fi să nu mai citești romane istorice. Cum naiba a ajuns individul ăsta aici ?

— L-a adus Armand, spuse tinăra. Ești groaznic de rău că nu vrei să mă lași să iau clinele acela. L-am trimis pe Armand după Walter. Am fost foarte supărată pe tine.

— Fii rațională, Bess, spuse tinărul, luînd-o de braț. Ciinele nu e blind. A mușcat cițiva oameni care s-au apropiat de cușcă. Hai să mergem la mătușa, acum că ne-am împăcat.

Și se îndepărtară, braț la braț.

John Hopkins o porni spre apartamentul lui. Fiica administratorului, în vîrstă de cinci ani, se juca pe trepte. Hopkins îi dădu un trandafir roșu, frumos, și urcă la etaj.

Doamna Hopkins își făcea de lucru cu niște moațe.

— Ți-ai luat trabucul ? întrebă ea, într-o doară.

— Sigur, spuse Hopkins, și am dat și o raită prin împrejurimi. E o seară plăcută.

Se așeză pe canapeaua de hornblendă, scoase jumătatea de trabuc, o aprinse și privi siluetele grațioase din „Furtuna“, de pe peretele opus.

— Îți spuneam, făcu el, de costumul domnului Whipple ! E cenușiu, cu carouri foarte mici și arată frumos.

Cine i-a deschis ochii lui Jim Dougherty

Marele Jim Dougherty era un cavaler adevărat. Aparținea acestei rase de oameni. În Manhattan ei formează o rasă aparte. Sînt puternici, dibaci, infumurați, devotați clanului, onorabili în cadrul legilor rasei lor, disprețuind cu îngăduință triburile învecinate care se înclină în fața măsurătorilor cu ruleta făcute de Societate. Mă refer, bineînțeles, la noblețea cu titlu a cavaierismului. Există o clasă care aparține instrumentului de suflat făcut din metal ieftin de proastă calitate. Dar minele de cositor din Cornwall n-au produs niciodată materialul pentru fabricarea nomenclaturii descriptive a „Marelui Jim” Dougherty.

Locul preferat al cavalerilor este holul hotelului sau măsutele din afara restaurantelor sau cafenelelor. Cei mai mulți se deosebesc ca mărime, variind de la persoane scunde pînă la unele zdravene; dar au cu toții obrazuri și bărbii proaspăt rase, albăstrui, și pardesie de culoare închisă (în anotimpul adecvat), cu gulere de catifea.

Puține lucruri se cunosc despre viața de familie a cavalerului. S-a spus că uneori Cupidon și Hymen își dau mina, determinînd-o pe dama de cupă să piardă. Teoreticienii îndrăzneți susțin — nefiind mulțumiți să declare doar — că un cavaler deseori contractează o soață și chiar afrage după sine descendenți. Uneori ia parte la jocul politic, iar alteori la picnicuri organizate, unde se mănîncă plăcintă cu moluște, se face revelația unei doamne Cavaler și a micilor Cavaleri, cu pălărioare din pai lucios și găletușe de tinichea.

Dar, de cele mai multe ori, cavalerul este oriental. Are convingerea că sexul frumos nu trebuie expus prea mult. Undeva, în spațiile grilajelor sau al scărilor de incendiu împodobite cu flori, el este așteptat. Acolo, nu mă indoiesc, pășește pe covoare din Teheran și este desfătăt de o privighetoare și de melodii cîntate la țiteră și hrănit cu zaharicale. Dar cînd nu este acasă, cavalerul este un om

dintr-o bucată. Spre deosebire de alte rase ale Manhattan-ului, el nu devine în orele de răgaz protectorul dansatoarelor care flutură și al tocurilor înalte care punctează delicat secunde fericite ale paradei nocturne. Cavalerul nu se desparte de turma sa din colț și face comentarii în jargonul specific asupra spectacolului în mișcare.

„Marele Jim” Dougherty avea o soție, dar nu-i purta chipul într-o fotografie virită în insigna de pe rever. Avea o casă pe una din străzile cu grilaj de fier și cu pietre cafenii, în partea de vest a orașului, care semăna cu o popicărie din vechiul Pompei, scoasă la lumină prin săpături recente.

În această casă se întorcea în fiecare seară domnul Dougherty, la ora tirzie când nu mai existau alte distracții în sfera principală a cavalerismului. La vremea aceea, ocupantul haremului monogamic se găsea în lumea visurilor, privighetoarea amuțise și ora era propice somnului.

„Marele Jim” se trezea întotdeauna la douăsprezece la prinz, pentru a-și lua micul dejun, și curînd după aceea se reîntorcea la înlînirea cu „mulțimea”.

Vag, sesiza întotdeauna că exista și o doamnă Dougherty. Nu s-ar fi opus deloc acuzației că femeia mărunțică, liniștită, curată și plăcută din față, era soția lui. De fapt, își amintea destul de bine că erau căsătoriți de aproape patru ani. Ea îi povestea adesea despre giumbușlucurile nostime ale lui Spot, canarul, și despre doamna blondă care locuia în fereastră apartamentului de vizavi.

„Marele Jim” Dougherty chiar asculta uneori aceste relatări. Știa că ea avea pregătită în fiecare seară pentru el o cină bună. Uneori ea se ducea la matinee, avea un gramofon cu șase duzini de plăci și odată, cînd umchiul Amos a sosit pe aripa vîntului, s-a dus cu el la Eden Musée. Nici nu încapă discuție că toate astea constituiau suficiente distracții pentru o femeie.

Într-o după-amiază, domnul Dougherty își termină micul dejun, își puse pălăria pe cap și se îndreptă direct spre ușă. Cînd puse mîna pe clanță, auzi vocea soției sale:

— Jim, i se adresează ea cu o voce hotărîtă, aș vrea să mă scoți în oraș la cină, astă-seară. De trei ani n-ai mai ieșit cu mine.

„Marele Jim“ rămase înmărmurit. Niciodată nu-l mai rugase ea un asemenea lucru. Avea savoarea unei propunerii absolut inedite. Dar el era cavalier.

— În regulă, răspunse. Să fii gata la șapte, când mă întorc. Cu mine, Dele, nu merg treburile în genul „așteaptă două minute până mă gătesc în vreo oră, două.“

— Am să fiu gata, răspunse calm soția lui.

La ora șapte, ea cobora treptele de piatră din popicăria pompeiană, alături de „Marele Jim“ Dougherty. Purta o rochie de seară făcută din materialul pe care probabil că-l fabrică păianjenii, de o culoare pe care probabil o împrumutaseră de la amurg. Pe umeri avea o pelerină ușoară, cu o glugă delicios de inutilă și cu panglici adorabile de nenecesare. Penele frumoase fac pasărea frumoasă, și singurul reproș la adresa acestei zicale revine soțului care refuză să-și dea banii muncii pe industria penelor de struț.

„Marele Jim“ Dougherty era tulburat. Lângă el se afla o ființă pe care n-o cunoștea. Se gândi la penajul în tonuri sobre pe care această pasăre a paradisului îl purta de obicei în colivie, și revelația înaripată care i se oferea îl buimăci. Într-un fel, ea îi amintea de Delia Cullen, cu care se căsătorise cu patru ani în urmă. Sfios și stângaci, o bătu pe mână.

— După cină, te duc acasă, Dele, îi spuse; pe urmă trec cu băieții pe la Seltzer. Poți să măninci numai delicatese astă-seară, dacă vrei. Ieri am câștigat cu Anaconda, așa că să nu-ți refuzi nimic.

Domnul Dougherty intenționase să facă neobservată ieșirea cu frumoasa lui soție. Servilismul în fața nevestelor era socotit o slăbiciune pe care preceptele cavalerilor n-o îngăduiau. Chiar dacă unii dintre prietenii lui de hoinăreală, de biliard sau de palavre în jurul mesci, aveau neveste, nu se plînseseră în public niciodată. Știa niște localuri cu mese rezervate, pe străduțele care intersectau șoseaua largă și scaldată în lumină. Își propuse s-o însoțească la unul dintre ele, ca să nu etaleze prea mult comoara îngropată în casă.

Dar pe drum domnul Dougherty se răzgîndi. Aruncase pe furiș priviri atrăgătoare însoțitoare și ajunsese la convingerea că nu era de lepădat. Se hotărî să defileze cu

nevasta pe lingă cafeneaua lui Seltzer, unde la vremea aceea mulți din trib urmau să se fi adunat pentru a urmări zilnicele procesiuni nocturne. Da, și pe urmă o va duce să ia cina la Hoogley's, cel mai șic restaurant la îndemână, își spuse.

Adunarea de domni cu chipuri proaspăt rase, aparținând tribului, era pe poziție la Seltzer. Când trecură domnul Dougherty și Delia lui recondiționată, se holbară o clipă, impietriți. Apoi își scoaseră pălărilile — un gest la fel de neobișnuit pentru ei, pe cit de neobișnuit era uluitoarea inovație adusă în fața privirilor lor de către „Marele Jim“. Pe chipul impasibil al gentlemanului menționat apăru o ușoară umbră de satisfacție — o ușoară umbră greu de observat, ca și expresia de pe chipul celui care bate cu o pereche de cărți pe partenerul care trage la culoare și nu-i intră o carte.

La Hoogley's era animație. Luminile electrice străluceau, cum era de așteptat, dealtfel. Iar fețele de masă, cristallurile și florile alcătuiau tabloul spectaculos care se aștepta de la ele. Oaspeții localului erau numeroși, bine îmbrăcați și veseli.

Un chelner, nu neapărat slugarnic, îi conduse la o masă pe „Marele Jim“ Dougherty și pe soția lui.

— Comandă exact ce-ți pofteste inima, Dele, spuse „Marele Jim“. Astă-seară avem în față o troacă de aur. Am impresia că prea nu ne-am abătut de la nutrețul domestic în ultima vreme.

Soția „Marelui Jim“ dădu comanda. El o privi cu respect. Menționase trufe; el habar n-avea că ea ar putea ști ce erau trufe. De pe lista de vinuri alesese un soi adecvat și bün. O privi cu oarecare admirație.

Soția radia de emoția naivă pe care femeile o simt când își exercită sociabilitatea. Îi vorbea cu însuflețire și plăcere despre sute de lucruri. Și, pe măsură ce masa înainta, obrajii palizi din cauza vieții între patru pereți căpătară o nuanță trandafirie. „Marele Jim“ se uită prin sală și văzu că nici una dintre femei nu avea farmecul ei. Și pe urmă se gândi la cei trei ani în care ea îndurase să fie zidită, fără să se plângă vreodată, și un val de roșeață pricinuită de rușine îl năpădi, căci în crezul lui își avea locul și fair-play-ul.

Dar cînd onorabilul Patrick Corrigan, șeful cartierului lui Dougherty și prieten de-al lui, îi văzu și se apropie, la masa lor se instală încordarea. Onorabilul Patrick era un bărbat curtenitor, nu numai în vorbe ci și în fapte. Lingușitor însă nu se arătase niciodată pînă atunci. Dacă Lingușitorul ar fi crezut de cuviință să dea în judecată pe Onorabilul Patrick, ar fi obținut daune serioase pentru încălcarea promisiunii.

— Ei, Jimmy, bătrîne ! strigă el.

Și îl bătu pe Dougherty pe spate ; radia ca soarele de amiază în fața Deliei.

— Onorabilul domn Corrigan — doamna Dougherty, spuse „Marele Jim“.

Onorabilul Patrick deveni un izvor nesecat de amuzament și admirație. Chelnerul trebui să mai aducă cel de al treilea scaun ; mai puse un tacîm și paharele fură umplute din nou cu vin.

— Mă avar nemernic ! exclamă el, făcîndu-i semn cu degetul „Marelui Jim“. Ai ținut-o ascunsă de noi pe doamna Dougherty.

Și pe urmă, „Marele Jim“ Dougherty, care și așa nu era prea vorbăreț, rămase mut, văzîndu-și soția, cu care cinase acasă în fiecare seară timp de trei ani, înflorind ca o floare din povești. Era iute, isteată, încîntătoare, promptă în răspunsuri în doi peri, parînd atacul experimentat al onorabilului Patrick în cîmpul schimburilor spirituale de cuvinte. Îl surprinse, îl cîștigă și-l încîntă. Își desfăcuse petalele ținute strîns atîta vreme și în jurul ei camera deveni o grădină. Încercă să-l includă pe „Marele Jim“ în conversație, dar lui îi lipsea vocabularul.

Și, pe urmă, în sală apărură un grup răzleț de politicieni și cheflii care trăiau pentru cavalerism. Îl văzură pe „Marele Jim“ și pe șef și se apropiară. Fură prezența doamnei Dougherty. Și, peste cîteva clipe, ea deveni centrul atenției. Jumătate de duzină de bărbați o înconjurară, toți curtenitori și șase dintre ei o socotiră capabilă de a-i ferma. „Marele Jim“ stătea bosumflat și-și spunea în sinea lui : „Trei ani ! Trei ani !“

Cina se sfîrși. Onorabilul Patrick se întinse după pelevina doamnei Dougherty, dar asta cerea acțiune, nu cu-

vinte, și mina uriașă a lui Dougherty o prinse mai devreme cu două secunde.

Cînd își luară rămas bun la ușă, Onorabilul Patrick îl pocni zdravăn pe Dougherty între umeri.

— Jimmy, băiete, declară el într-o șoaptă pe care o auziră toți, doamna e o comoară. Ești al naibii de băftos.

„Marele Jim“ mergea alături de soția lui spre casă. Ea părea la fel de mulțumită de luminile și de vitrinele străzilor ca și de admirația bărbaților de la Hoogley's. Cînd trecură pe lângă Seltzer, auziră sunetul vocilor din cafenea. Băieții începuseră rîndul de băuturi și se discutau fostele performanțe.

La ușa casei, Delia se opri. Plăcerea scrii petrecute în oraș radia ușor din întrecaga ei înfățișare. Nu putea spera la alte seri petrecute cu Jim, dar gloria acesteia o să-i lumineze ceasurile singuratice, mult timp de-acum înainte.

— Îți mulțumesc că m-ai scos, Jim, spuse ea recunoscătoare. Te întorci la Seltzer acum, bineînțeles.

— La dr... cu Seltzer, spuse „Marele Jim“, apăsător. Și la dr... cu Pat Corrigan ! Dar ce crede el, că eu n-am ochi ? !

Și ușa se închise în urma amîndurora.

Luna de miere era în toi. Apartamentul cu covoare noi, de un roșu aprins, draperii cu ciucuri și șase halbe cu capace, de antimoniu, aranjate pe o poliță deasupra lambriurilor din sufragerie. Încă mai erau învăluiți de vrajă. Nici unul din ei nu văzuse o primulă galbenă la marginea riului, dar dacă privirea le-ar fi căzut pe o asemenea scenă, atunci li s-ar fi părut — ei bine, li s-ar fi părut că văd exact ce așteaptă poetul ca asemenea persoane să vadă în afară de primulă.

Mireasa stătea în balansoar, cu picioarele odihnindu-se pe întreaga lume. Era învăluită în vise trandafirii și un chimono de aceeași culoare. Se gîndea la ce-și spuneau între ei oamenii din Groenlanda, Tasmania și Belucistan despre căsătoria ei cu Kid McGarry. Nu că ar fi avut vreo importanță. Nu exista boxer de la Londra pînă la Crucea Sudului care să-i poată țină piept patru ore — nu !, patru runde — mirelui. Și fusese numai al ei, trei săptămîni, și cînd ea își îndoia degețelul, îl doboră mai repede decît ar fi făcut-o pumnul oricărui boxer de categorie mijlocie din lume. Dragostea, cînd avem parte de ea, este o altă denumire pentru dăruire de sine și sacrificiu. Cînd au parte de ea cei din fața noastră, înseamnă aroganță și înfumurare.

Mireasa își încrucișă botforii și privi gînditoare la cupidonii pictați în tempera de pe tavan.

— Iubitule, spuse ea, cu aerul Cleopatrei care-i cere lui Antoniu să-i aducă Roma împachetată în foiță, aș avea poftă de o piersică.

Kid McGarry se ridică și își puse pălăria și pardesiul. Era grav, bărbierit, sentimental și expeditiv.

— În regulă, spuse el detașat, ca și cum consimțea să semneze pentru meciul cu campionul Angliei. Ies să-ți aduc una, da ?

— Să nu întârzie, spuse mireasa. Am să mă simt singură fără băiețelul meu năstrușnic. Să-mi aduci una frumoasă și coaptă.

După o serie de rămasuri bune care s-ar fi potrivit mai degrabă unei călătorii într-o țară străină, Kid coborî în stradă. Aici stătu la îndoială, și nu fără motiv, căci anotimpul era primăvară timpurie și se părea că existau puține șanse să descopere pe undeva, pe străzile și în magazinele reci, rivnita răsplată succulentă a miezului auriu al verii.

La taraba cu fructe a italianului din colț, se opri și aruncă un ochi disprețuitor către aranjamentul de portocale învelite în foiță, mere lucioase și banane ofilite, tînjind după soare.

— N-ai o piersică ? întrebă Kid în limba lui Dante, îndrăgostitul îndrăgostiților.

— O, nu, spuse vînzătorul. Piersici nu vin mai devreme de una luna. E prea devreme. Am portocale bune. Vreți una portocala ?

Disprețuitor, Kid își continuă căutarea. Intră în cafeneaua, popicăria și birtul non-stop al prietenului și admiratorului său Justus O'Callahan. O'Callahan era prin local, în inspecție.

— Repede ! îi spuse Kid. I s-a năzărit nevesticii că vrea o piersică. Ei, Cal, dacă ai vreuna, scoate-o repede. Și dacă ai mai multe, le iau pe toate.

— Localul meu îți stă la dispoziție, spuse O'Callahan. Dar n-am nici o piersică. E prea devreme. Nu cred că ai să găsești nici pe Broadway. Păcat. Cînd o doamnă își fixează gustul pe o fructă anume, nimic n-o poate înlocui. E prea tîrziu acum să găsești vreo fructărie selectă deschisă. Dar dacă crezi că doamnei i-ar plăcea niște portocale frumoase, tocmai am primit o ladă cu unele grozave și...

— Îți rămîn îndatorat, Cal, dar mi-a bătut gongul pentru runda cu piersica. O să încerc în altă parte.

Se făcuse aproape miezul nopții cînd Kid se avîntă pe șoseaua West-Side. Nu mai erau deschise decît cîteva magazine, și acelea făceau parte din genul care se îndepărta mult de ideea de piersici.

Dar în apartamentul ei retras, mireasa aştepta încrezătoare fructul persan. Să nu găsească un boxer de categorie mijlocie o piersică ? — să nu fie în stare să păşească triumfător dincolo de anotimpuri, şi zodiace, şi almanahuri ca să-i aducă piersici de iunie sau piersici de Georgia iubitei lui ?

Privirea lui Kid surprinse o vitrină viu luminată şi încărcată cu cele mai fermecătoare culori ale naturii. Brusc, luminile se stinseră. Kid se năpusti şi-l prinse pe fructar exact în clipa în care acesta încuia uşa.

— Piersici ? întrebă el cu extremă prudenţă.

— A, nu, domnule. Abia peste trei-patru săptămîni. Nu ştiu unde aţi putea găsi. S-ar putea să existe cîteva în oraş, din seră, dar e greu de spus unde anume. Poate la vreun hotel de lux, undeva unde se cheltuiesc bani cu lopata. Am totuşi nişte portocale frumoase aduse azi cu vaporul...

Kid zăbovi o clipă la colţ, pe urmă porni sprinten spre două lumini verzi care flancau treptele unei clădiri în josul unei străduţe lăturalnice, întunecate.

— Căpitanul e pe-aici ? întrebă el pe un sergent de la masa secţiei de poliţie.

În clipa aceea, căpitanul veni iute din spatele încăperii. Era îmbrăcat în civil şi avea un aer preocupat.

— Bună, Kid, i se adresează pugilistului. Credeam că eşti în călătorie de nuntă.

— M-am întors ieri. Acum sînt cetăţean stabilit în oraş. Cred că am să dau o mîină de ajutor în afacerile municipale. Ce-ai zice să dăm o raită pe la localul lui Denver Dick astă-seară ?

— E de domeniul trecutului, spuse căpitanul, răsucindu-şi virful mustăţii. La Denver au închis acum două luni.

— Aşa e, recunosc. Kid. Rafferty l-a izgonit de pe Strada 43. E în parohia ta acum şi scoate mai mult ca oricînd. Eu m-am lăsat de jocuri. Poţi să-ţi dau nişte informaţii.

— În parohia mea ? mîrîi căpitanul. Eşti sigur, Kid ? O iau drept un serviciu din partea ta. Se poate pătrunde acolo ? Cum se procedează ?

— Spargem uşa, spuse Kid. Încă n-au blindat-o. Ai nevoie de zece oameni. Nu, mie nu mi se mai dă drumul

înăuntru. Denver încearcă să pună laba pe mine. Crede că am ciripit la razia trecută. Dar nu-i adevărat. Grăbește-te, că eu trebuie să mă întorc acasă. Locuiesc la trei blocuri mai departe.

Nici nu trecuseră zece minute, și căpitanul cu o duzină de oameni se furișau împreună cu ghidul lor în holul unei clădiri întunecoase, cu înfățișare decentă, în care în timpul zilei se incheiau multe afaceri.

— Al treilea etaj, în fund, spuse încet Kid. Vă conduc eu.

Doi oameni cu topoare se apropiară de ușa care le fu arătată.

— Pare să fie liniște, spuse căpitanul, nehotărît. Ești sigur că e corectă informația ?

— Spargeți-o ! spuse Kid. Pe mine să cadă vina dacă nu-i adevărat.

Topoarele mușcară din ușa încă neblindată. O lumină orbitoare se revărsă din interior prin lemnul spart. Ușa căzu și razia năvăli în cameră cu pistoalele în mână.

Camera mare era mobilată cu un lux plin de ostentație, conform ideilor despre vest ale lui Denver Dick. Diverse jocuri bine controlate erau în curs de desfășurare. Cam cincizeci de oameni din cameră se năpustiră spre poliști, încercînd să scape. Poliștii în civil fură obligați să-și agite bastoanele. Mai mult de jumătate din clienți reușiră să scape.

Denver Dick onorase cu prezența lui jocul din acea noapte. Era în fruntea cetei care intenționa să se strecoare pe lângă poliștii care făceau razia. Dar cînd îl văzu pe Kid, atitudinea deveni personală. Pentru că făcea parte din categoria grea, se aruncă plin de bucurie asupra dușmanului mai plăpînd și amîndoi se rostogoliră pe scări, încheștați. Pe palier se despărțiră și se ridicară în picioare, și atunci Kid avu posibilitatea să recurgă la cîteva din tacticile profesionale, care nu-i slujiseră la nimic cît timp se aflase în strînsoarea febrilă a sportivului de o sută de kilograme care era pe cale să piardă averea personală în valoare de douăzeci de mii de dolari.

După ce-și doborî adversarul, Kid se grăbi să urce și trecu prin camera de jocuri într-un apartament mai mic, printr-o ușă în arcadă.

Acolo se afla o masă lungă, aranjată cu platouri de argint și farfurii de porțelan fin, pline cu bunătăți costisitoare și sofisticate pe care adepții distracțiilor se presupune că le savurează. Și aici se putea observa gustul abundent și înzorzonat al domnului cu nume de oraș.

Un pantof de piele se zărea ieșind câțiva centimetri de sub fața de masă care atirna pînă la pămînt. Kid îl înșfăcă și trase afară un negru cu cravată albă și ținută de servitor.

— Ridică-te ! îi porunci Kid. Tu răspunzi de masa asta gratuită ?

— Da, dom'le, eu. Iar ne-au prins, șefule ?

— Așa se pare. Ia ascultă. Ai piersici în expoziția asta ? Dacă n-ai, o să te dau pe mina ălora.

— Cînd s-au deschis jocurile aseară, dom'le, erau trei duzini, da' cred că domnii le-au mincat pe toate. Dacă doriți o portocală clasa întii, dom'le, pot să vă dau una.

— Mișcă și scoate la iveală recolta de piersici cît mai rapid, că altfel dai de dracu !, porunci sever Kid. Dacă mă mai bate cineva la cap astă-seară cu portocalele, îi pocesc mutra !

Raidul la masa abundentă și costisitoare a lui Denver se soldă cu o ultimă piersică, singuratică, care scăpase fălcilor epicureene ale adepților norocului. Piersica intră în buzunarul lui Kid, și neobositul căutător victorios se îndepărtă imediat cu prada. Abia dacă aruncă o privire scenei de pe trotuar, unde polițiștii își încărcau prizonierii în mașinile de patrulare ; se grăbi spre casă cu pași mari și iuți.

Își simțea inima ușoară. Așa călăriseră probabil caverii înapoi spre Camelot, după primejdiile și isprăvile săvîrșite pentru alesele inimilor lor. Aieasa lui Kid îi poruncise, și el se supusese. Adevărat că nu rivnise decît la o piersică, dar nu fusese ușor lucru să culegi o piersică la miezul nopții dintr-un oraș iernatic unde zăpezile lui februarie încă mai zăceau tari ca fierul. Îi ceruse o piersică ; era mireasa lui ; în buzunar piersica îi încălzea mîna cu care o cuprinsese, de teamă să nu cadă și s-o piardă.

Pe drum, Kid intră într-o farmacie deschisă toată noaptea și-i spuse vînzătorului cu ochelari :

— Ia ascultă, amice, pipăie-mi și mie coasta asta și vezi dacă e ruptă. Am luat parte la o încăierare și am căzut pe o scară.

Farmacistul îl examinează.

— Nu e ruptă, puse el diagnosticul, dar aveți aici o vînătaie de parcă ați fi căzut de pe Flatiron de două ori.

— E-n regulă, spuse Kid. Dă-mi și peria de haine, te rog.

Mireasa aștepta în lumina trandafirilor a abajurului roz. Miracolele nu se spulberaseră încă. Dacă și-ar fi exprimat în șoaptă dorința pentru cel mai neînsemnat lucru — o floare, o rodie, o... ah ! sigur, o... piersică, alesul ei ar fi plecat noaptea în lume, răscolind-o pentru a-i face pe plac.

Și acum, el se apropie de scaunul ei și-i puse în mână piersica.

— Ștregarule ! spuse ea drăgăstos. Piersică am spus ? Cred că aș prefera o portocală.

Binecuvîntată fie mireasa !

Vestitoarea primăverii

Cu mult înainte ca primăvara să tresalte în pieptul săteanului, orășeanul știe că zeița verde a ierbii s-a instalat pe tronul ei. Atunci se așază să-și mănince micul dejun, compus din ouă și pline prăjită, apărat de ziduri de piatră, deschide ziarul de dimineață și vede cum „jurnalismul“ lasă locul „primăvărismului“.

Căci, dacă pe vremuri curierii primăverii ne trezeau simțirile subtile, astăzi ei sînt înlocuiți de Associated Press.

Trilul primului prihor în Hackenseck, seva care urcă în arțar la Bennigton, bobocii apăruți pe salcia de pe strada principală din Syracuse, primul ciripit al sturzului, cîntecul de lebadă al stridiei, uraganul anual din St. Louis, jelania pesimistului înrăit din Pompton, New York, vizita regulată a găștei sălbatice domesticite, cu o labă ruptă, la eleșteul de lîngă Joncțiunea de la Bilgewater, încercarea josnică a Trustului de Droguri să urce prețul chininei, dejucată în Congres de congresmanul Jinks, primul plop înalt lovit de fulger și obișnuiții oameni ieșiți la iarbă verde, înlemniți, căutînd adăpost, prima spărtură în gheață pe fluviul Allegheny, descoperirea unei violete în răzorul cu mușchi de către corespondentul de la Round Corners — toate acestea sînt semnele avansate ale anotimpului înmugurit, semne care sînt telegrafiate în istețul oraș, în vreme ce fermierul nu vede decît cîmpurile sale mohorîte acoperite de iarnă.

Dar acestea nu sînt decît lucruri exterioare. Adevărata vestitoare este inima. Cînd Strephon o caută pe Chloe, și Mike pe Maggie, numai atunci primăvara a sosit și numai atunci se confirmă reportajul de ziar despre șarpele cu clopoței, lung de cinci picioare, omorît pe pășunea moșierului Pettigrew.

Înainte de a înflori prima violetă, domnul Peters, domnul Ragsdale și domnul Kidd stăteau pe o bancă din Union Square și conspirau. Domnul Peters era d'Artag-

gnan-ul grupului de pierde-vară de acolo. Era cel mai murdar, cel mai leneș dintre ei, cea mai nevrednică pată cafenie pe verdele oricărei bănci din parc. Dar în clipa aceea era cel mai important din trio.

Domnul Peters avea o soție. Lucrul acesta nu afectase pînă acum poziția lui față de Ragsy și Kidd. Dar azi îl investea cu un interes special. Prietenii lui, pentru că scăpaseră de căsătorie, prezentau o dispoziție de a-și rîde de domnul Peters care se aventurase pe această mare agitată. Dar pînă la urmă trebuiseră să admită că prietenul lor fie că fusese înzestrat cu o previziune extraordinară, fie că era unul din favoriții Soartei.

Căci doamna Peters avea o obligațiune în valoare de un dolar. Un dolar întreg, bun și acceptabil de către guvern, în chip de taxe, vamă și toate îndatoririle publice. Cum să pună mîna pe dolar — aceasta era problema pe care o discutau cei trei mușchetari mucegăiți.

— De unde știi că era un dolar ? întrebă Ragsy, imensitatea sumei înclinîndu-l să fie sceptic.

— A văzut-o cărbunarul, răspunde domnul Peters. Ieri nevastă-mea s-a dus și a spălat la cineva. Și mie, uite ce mi-a dat la micul dejun — o coajă de pîine și o ceașcă de cafea... și ea are un dolar !

— Groaznic, spuse Ragsy.

— Ce-ar fi să mergem, să-i dăm vreo doi pumni, să-l virim un prosop în gură și să-i înhățăm dolarul ? sugeră Kidd, pus pe rele. Doar nu vă e frică de o muiere ? Nu ?

— Poate să strige și ne ia poliția, obiectă Ragsy. Nu sînt pentru lovitul femeilor într-o casă plină de oameni.

— Domnilor, vorbi sever domnul Peters prin barba roșie nerasă, nu uitați că vorbiți despre soția mea. Cel care ridică mîna asupra unei doamne, doar dacă...

— La Maguire au scos berea la sticle pe stradă, spuse apăsător Ragsy. Dacă am avea un dolar, am putea să...

— Gura ! i-o reteză domnul Peters, lingîndu-și buzele. Trebuie să punem mîna pe obligațiunea aia cumva, băieți. Lăsați pe mine ! Mă duc acasă și aduc banii. Așteptați-mă aici.

— Le-am văzut eu cum se dau repede pe brazdă și spun unde sînt banii, dacă le dai una între coaste, spuse Kidd.

— Bărbatul nu lovește femeia, vorbi Peters, virtuos. Doar o sufoci puțin, o atingi oleacă la beregată, și s-a terminat ; și nici nu lasă urme. Așteptați-mă ! Aduc dolarul, băieți.

Sus, în clădirea cu camere de închiriat dintre Second Avenue și fluviu, locuia familia Peters, într-o cameră dosnică, pentru care proprietarul se rușina să ceară chirie. Doamna Peters lucra pe apucate — făcea curățenie și spăla. Domnul Peters avea un record neîntrerupt și nepătat de cinci ani în care nu cîștigase un bănuț. Și totuși, stăteau împreună, împărțindu-și ura și mizeria, din obișnuință. Obișnuința, forța care ține pămîntul să nu se facă bucăți ; deși mai există și o teorie absurdă a gravitației.

Doamna Peters își odihnea cele o sută de kilograme pe două scaune, pentru mai multă siguranță, și se uita apatic pe fereastră la zidul de cărămidă de vizavi. Avea ochii roșii, plinși. Mobila putea să fie transportată toată într-o roabă, dar nimeni n-ar fi luat-o nici în dar.

Ușa se deschise, lăsîndu-l pe domnul Peters să intre. Ochii săi de foxterier exprimau o dorință. Diagnosticul pus de soția lui localizează corect locul dorinței, dar nu și dorința însăși — foame în loc de sete.

— Astă-seară nu mai capeți nimic de mîncare, spuse ea, privind din nou pe fereastră. Scoate-ți mutra de ogar din cameră !

Ochii domnului Peters calculară distanța dintre ei. Dacă o lua prin surprindere, putea să se repeadă spre ea, s-o răstoarne și să aplice tactica înăbușirii cu care se lăudase în fața tovarășilor în așteptare. Adevărat era însă că nu fusese decît o laudă ; încă nu îndrăznise vreodată să se poarte violent cu ea ; dar gîndindu-se la berea germană, rece și gustoasă, era cît pe ce să-și renege propriile teorii cu privire la comportamentul unui domn față de o doamnă. Cu dragostea celui care taie frunză la ciini pentru o cale mai artistică și mai puțin anevoioasă, alegea întîi diplomația, atuul într-un joc — presupusa atitudine care duce la succes iminent.

— Ai un dolar, spuse el semet dar semnificativ, pe tonul cu care îți aprinzi un trabuc atunci cînd vistieria e la îndemînă.

— Am, replică doamna Peters, scoțînd obligațiunea din sîn și fîșînd-o ațîțător.

— Mi s-a oferit o slujbă într-o cecinărie, spuse domnului Peters. Miine urmează să mă prezint. Dar e nevoie să-mi cumpăr o pereche de...

— Minți ! spuse doamna Peters, virînd la loc obligațiunea. Nici o cecinărie, nici un magazin universal, nici o prăvălie de vechituri nu te agajează pe tine. Mi s-a luat pielea de pe mîini tot frecînd salopete și tunici ca să scot dolarul ăsta. Crezi că a apărut așa, din clăbuc, ca să-l prăpădești tu pe burta ta ? Valea ! Ia-ți gîndul de la bani.

Era clar că atitudinea în genul lui Talleyrand nu valora nici o sută de cenți din dolar. Dar diplomația este abilă. Temperamentul artistic al domnului Peters îl ajută să părăsească domeniul diplomației și-i oferi un nou teren de abordare. În ochi avea o expresie de melancolie deznădăduită.

— Clara, spus el cu glas sugrumat, nu are rost să mă lupt mai departe. Întotdeauna m-ai înțeles greșit. Domnul mi-e martor că m-am străduit din răspuțeri să țin capul deasupra valurilor de nenbrociri, dar...

— Las-o baltă cu curcubeul speranței și gargara cu castelele din Spania, spuse doamna Peters cu un oftat. M-am săturat de cîte ori am auzit-o. În spatele cîinii de cafea goale, pe raft, e o sticlă cu carbol. Bea cît vrei !

Domnul Peters reflectă. Ce era de făcut ? Vechile expediente dăduseră greș. Cei doi mușchetari mucogăiți îl așteptau cu sufletul la gură lingă castelul în ruine, adică pe banca din parc cu picioarele șubrede. În joc era onoarea lui. Se angajase să asalteze fortăreața cu mîinile goale și să pună mîna pe comoara care să le dea ospăț și alinare. Și între el și dolarul rîvnit nu se afla decît soția lui, care pe vremuri fusese o fetișcană care... aha !... de ce n-ar încerca din nou ? Pe vremuri, cu vorbe dulci, putea, cum se zice, s-o aibă la degetul cel mic. De ce n-ar încerca iar ? De ani de zile nu mai repetase figura. Sărăcia lucie și ura reciprocă stinseseră acest sentiment. Dar Ragsy și Kidd îl așteptau să vină cu dolarul.

Domnul Peters aruncă pe furie o privire către soția lui. Trupul masiv se revărsa pe scaun. Privea fix pe fe-

reastră, într-un fel de transă ciudată. Ochii arătau că plinse de curînd.

„Nu știu dacă o să iasă ceva“, își spuse domnul Peters.

Fereastra oferea peisajul compus din ziduri de cărămidă și curți interioare, mohorite și mizere. Dacă n-ar fi adiat o boare călduță, puteai să crezi că orașul e încă în miezul iernii, cu chipul încruntat întors către primăvara ce-și cerea drepturile. Dar primăvara nu-și anunțase venirea cu salve de tun. Ea e genistul, e soldatul care pune minele — și trebuie să capitulezi.

„O să încerc“, își spuse domnul Peters, cu fața crispată.

Se duse spre soția lui și-i înconjură umerii cu brațul.

— Clara dragă, spuse el, pe un ton care n-ar fi dus nici pe un pui de focă, de ce să ne aruncăm cuvinte grele ? Nu ești tu scumpa scumpelor ?

Un punct negru pentru dumneata, domnule Peters, pe răbojul sacru al lui Cupidon. Ți se aduc acuzații de încercare de mită și de falsificare prin rostirea a două dintre cele mai sfinte apelative ale Iubirii.

Dar, miracolul se împlini. În camera din spate, de deasupra aleii dosnice, între zidurile negre, se furișase Vestitoarea primăverii. Era ridicol și totuși... ei, asta-i o cursă de șoareci și dumneavoastră, doamnă, sau, domnule, și noi toți sîntem prinși în ea.

Roșie, grasă și vărsînd lacrimi ca Niobe sau ca Niagara, doamna Peters își aruncă brațele în jurul stăpinului ei și se prăbuși peste el. Domnul Peters ar fi încercat să extragă dolarul din locul unde era depus dar brațele îi erau imobilizate.

— Mă iubești, James ? întrebă doamna Peters.

— La nebunie, spuse James, dar...

— Ești bolnav ! exclamă doamna Peters. De ce arăți atît de palid și de obosit ?

— Mă simt slăbit, spuse domnul Peters. Am...

— Ah, așteaptă, știu ce ai. Stai, James. Mă întorc într-o clipă.

Cu o îmbrățișare de despărțire, care domnului Peters îi redeșteptă amintirile despre Turcul cel Groaznic, soția lui ieși grăbită din cameră și coborî scările.

Domnul Peters își virî degetele sub bretele.

„Bun !” se destăinui el tavanului. „Am dus-o ! Habar n-am avut că bătrinică e atît de slabă la suflet. Ei, domnilor, nu sînt eu cel mai șmecher din East Side ? Cum ? ! Sută la sută că pun mîna pe dolar. Dar de ce-o fi plecat oare ? Cred că s-a dus la doamna Muldoon de la etajul doi să-i spună că ne-am împăcat. N-am să uit. Mămăliguță la suflet ! Și Ragsy care zicea să-i trag ghionți !”

Doamna Peters se întoarse cu o sticlă de sirop tonic.

— Mă bucur că am avut dolarul, spuse ea. Ești dărimat de tot, iubitule.

Și îi vîri în gură domnului Peters o lingură de medicament. Pe urmă, i se așeză în poală și murmură :

— Mai spune-mi odată scumpa scumpelor, James..

El rămase neclintit, ținut strîns de această materializare a zeiței primăverii.

Venise primăvara.

Pe banca din Union Square, domnul Ragsdale și domnul Kidd se foiau, cu gurile uscate, în așteptarea lui d'Artagnan și a dolarului său.

„Tot mai bine o gîtuiam”, se gîndi domnul Peters.

În vreme ce mașina așteaptă

Fata în gri sosi punctuală la lăsarea amurgului, în colțul liniștit al parcului mic și liniștit. Se așază pe o bancă și începu să citească o carte, căci timp de încă o jumătate de oră se mai puteau distinge literele.

Să repetăm : avea o rochie, gri și destul de simplă pentru a-i masca stilul și ținuta impecabile. O voaletă rară îi acoperea pălăria gen turban și chipul strălucitor, de o frumusețe calmă și nebănuită. Venise acolo, la aceeași oră, și ieri și cu o zi înainte ; și cineva știa acest lucru.

Tinărul care știa dădea tircoale prin împrejurimi, bătându-se pe jertfele aprinse marelui idol, Norocul. Devotamentul îi fu răsplătit, căci, dînd pagina, cartea alunecă din mîna fetei și căzu departe de bancă.

Tinărul se repezi spre ea cu lăcomie, înapoind-o persoanei cu aerul care pare să prospere în parcuri și locuri publice — un amestec de cavalerism și speranță, domolit de respectul față de polițistul de serviciu. Cu o voce plăcută, riscă o remarcă incoerentă cu privire la vreme — subiectul introductiv, răspunzător pentru atît de multă nefericire pe lume — și rămase liniștit o clipă, așteptînd verdictul.

Fata îl privi calmă ; se uită la hainele lui obișnuite, îngrijite, și la trăsăturile care nu se distingeau prin nimic aparte.

— Poți să iei loc, dacă vrei, spuse ea cu o voce de contralto, plină și ușor afectată. Chiar mi-ar face plăcere. Nu prea mai e lumină pentru citit și aș prefera să stau de vorbă.

Vasalul Norocului se lăsă ușor lingă ea, cu un aer supus.

— Știi, spuse el rostind formula cu care își încep președinții întrunirile în parcuri, știi că ești cea mai formidabilă fată pe care am întîlnit-o în ultima vreme ? Te-am zărit ieri. Știai că cineva a fost făcut praf de luminișele din ochii dumitale, păpușico ?

— Oricine ai fi, replică fata pe un ton de gheață, să nu uiți că stai de vorbă cu o doamnă. Am să-ți scuz remarca făcută adineaori pentru că, nu mă îndoiesc, expresia este obișnuită... în cercul pe care îl frecventezi. Te-am poftut să iei loc ; dacă invitația mă transformă în păpușica dumitale, consideră că n-a fost făcută.

— Îți cer iertare din tot sufletul, se rugă tinărul. (Expresia de satisfacție se preschimbă într-una de umilință și penitență). A fost vina mea, adică... în parc sînt fete, știi... adică, sigur, nu știi, dar...

— Te-aș ruga să părăsești subiectul. Bineînțeles că știu. Vorbește-mi acum, te rog, despre oamenii aceștia care trec și se îngrămădesc în toate direcțiile pe alei. Unde se duc ? De ce se grăbesc ? Sînt ei oare fericiți ?

Tinărul își abandonează prompt aerul de cuceritor. Se hotărî să rămînă în așteptare — n-avea cum să ghicească ce rol dorea fata să-l vadă interpretînd.

— Este într-adevăr interesant să-i urmărești, răspunse el, încercînd să-i ghicească starea de spirit. E minunatul teatru al vieții. Unii se duc să suzeze și unii... păi... în alte locuri. Te și întrebi ce istorie are fiecare.

— Eu nu, răspunse fata, eu nu sînt atît de curioasă. Vin și stau aici, numai ca să fiu mai aproape de pulsația inimii largi și obișnuite, a umanității. Rolul meu în viață este de a sta departe de bătăile ei. Poți să-ți imaginezi de ce-ți vorbesc, domnule... ?

— Parkenstacker, completă tinărul — și pe urmă privi spre ea, plin de speranță, nerăbdător.

— Nu, spuse fata, ridicînd un deget delicat și zîmbind imperceptibil. Pe al meu l-ai recunoaște imediat. E imposibil să-ți ferești numele să apară în ziare. Sau chiar portretul. Pălăria și voaleta servitoarei mele mi-au oferit un incognito. Merita să-l vezi pe șofer cum se uita fix cînd nu și-a dat seama că-l surprind. Știi, există cinci sau șase nume care se rotesc cu sfințenie, iar al meu, pentru că s-a întîmplat să mă nasc așa, face parte dintre ele. Îți vorbesc, domnule Stackenpot...

— Parkenstacker, o corectă tinărul, cu modestie.

— ...Domnule Parkenstacker, pentru că doream să stau și eu de vorbă, o dată, cu un om normal, neatins de luciul vrednic de dispreț al bogăției și al așa-zisei superio-

rități sociale. Ah, nu știi ce plictisită sînt... bani, bani, bani ! Și de oamenii care mă înconjoară, topăind ca niște marionete, toate făcute după același tipar. Mi-e silă de plăceri, bijuterii, călătorii, societate, lux și fast.

— Întotdeauna am susținut că banii trebuie să fie un lucru foarte bun, se aventurează el, șovăitor.

— Nu strică să ai avere. Dar cînd ai atîtea milioane că... și încheie propoziția cu un gest de disperare. Monotonia pe care o aduc banii te înnebunește, continuă ea. Plimbări cu mașina, cinematografe, teatre, baluri, supeuri, toate aurite de bogăția care prîsosește. Uneori numai clinchetul cuburilor de gheață din cupa de șampanie mă scoate din sărite.

Domnul Parkenstacker păru deodată intrigat.

— Întotdeauna mi-a plăcut să citesc și să aflu despre obiceiurile oamenilor bogați și mondeni. Cred că sînt un pic snob. Dar îmi place să mă informez exact. Și părerea pe care o aveam era că șampania se răcește în sticlă, fără să i se adauge gheață în pahar.

Fata rîse melodios, amuzată cu adevărat.

— Ar trebui să știi, explică ea cu indulgență, că noi, cei care aparținem clasei nefolositoare, ne amuzăm îndepărtîndu-ne de ceea ce este obișnuit. Acum este la modă să punem gheață în șampanie. Ideea a pornit de la un prinț tătar care a fost în vizită și a cinat la Waldorf. Curînd moda o să fie schimbată cu altă toană. Așa cum, săptămîna asta, la o petrecere pe Madison Avenue, lîngă farfuria fiecărui oaspete era așezată o mînușă mică, verde, care trebuia să fie folosită cînd se mînceau măsline.

— Înțeleg, recunosc tinărul, umil. Distracțiile astea speciale ale cercurilor selecte nu sînt cunoscute de marele public.

— Uneori, continuă fata, acceptînd mărturisirea greșelii printr-o ușoară înclinare a capului, mi-a trecut prin minte că, dacă m-aș îndrăgosti vreodată de cineva, cred că bărbatul acela ar trebui să aibă o situație umilă. Cineva care este muncitor, nu trîntor. Dar nu mă îndoiesc că obligațiile de castă și avere se vor dovedi mai puternice decît înclinațiile mele. În prezent sînt agasată de două persoane. Unul este un mare duce dintr-un principat german. Cred că are sau a avut o soție pe undeva, care a înnebunit din

cauza cruzimii și violenței lui. Celălalt este un marchiz englez, atît de rece și de mercenar, încît înclin să prefer caracterul diabolic al ducelui. Oare ce mă determină să-ți spun aceste lucruri, domnule Packenstacker ?

— Parkenstacker, șopti tînărul. Zău, nici nu-ți închipui ce mult apreciez destăinuirile dumitale.

Fata îl contemplă cu o privire calmă, impersonală, adecvată diferenței dintre pozițiile lor sociale.

— Ce profesiune ai, domnule Parkenstacker ? întrebă ea.

— Una foarte umilă. Dar sper să-mi fac și eu un rost în lume. Chiar ai vorbit serios cînd ai spus că ai putea iubi un bărbat cu o situație materială inferioară ?

— Bineînțeles. Dar am spus că „aș putea“. Mai există și marele duce și marchizul, știi. Dar, nici o situație n-ar fi prea umilă, dacă bărbatul ar fi așa cum îmi doresc.

— Lucrez într-un restaurant, declară domnul Parkenstacker.

Fata se dădu ușor înapoi.

— Nu cumva chelner ? întrebă ea, puțin rugător. Munca e nobilă dar... să slujești pe alții, știi... valeți și...

— Nu sînt chelner. Sînt casier la... (pe strada din fața parcului se afla o firmă electrică strălucitoare — „RESTAURANT“), sînt casier la restaurantul pe care-l vezi acolo.

Fata se uită la un ceas micuț de metal, prins cu o brățară foarte sofisticată la mîna stîngă, și se ridică grăbită. Viri cartea într-o poșetă lucioasă, atîrnată la șold, pentru care totuși cartea era prea mare.

— De ce nu ești la lucru ? întrebă ea.

— Sînt de noapte, răspunse tînărul ; mai am o oră pînă întru de serviciu. Aș putea să sper să te revăd ?

— Nu știu. Poate... dar s-ar putea să nu mai am chef. Trebuie să plec repede acum. Merg la un dineu, am loja rezervată la teatru... ei, lucruri obișnuite. Poate ai observat o limuzină la colțul străzii, cum intri în parc. De culoare albă.

— Cu spițe roșii ? întrebă tînărul, ridicînd sprîncenele gînditor.

— Da. Întotdeauna vin cu ea. Pierre mă așteaptă.

Crede că fac niște cumpărături în magazinul de vizavi. Închipuiește-ți ce viață sufocantă am, dacă trebuie să mă ascund și de șofer. Noapte bună !

— Dar s-a făcut întuneric, spuse domnul Parkenstacker, și parcul e plin de golani. N-aș putea să te înso...

— Dacă îmi respecti cât de cât dorințele, spuse fata cu hotărîre, rămii încă zece minute pe bancă după ce voi pleca. Nu vreau să-ți aduc nici o învinuire, dar probabil știi că, în general, limuzinele poartă monograma proprietarului. Încă o dată, noapte bună.

Și dispăru în amurg, iute și mîndră. Tînărul îi urmări silueta grațioasă pînă ajunse pe trotuarul din fața parcului și văzu cum dă colțul spre locul unde era parcată mașina. Pe urmă începu să se strecoare și să se furișeze abil și neșovăitor printre copacii și arbuștii care se înșiruiau paralel cu drumul apucat de fată, fără s-o scape din ochi.

Cînd ajunse la colț, ea întoarse capul să privească limuzina, pe urmă trecu de ea și traversă strada. Ascuns bine după o trăsură, tînărul îi urmări mișcările îndeaproape. După ce ajunse pe trotuarul opus parcului, fata intră în restaurantul cu firma luiminoasă. Era un local vesel și plăcut, cu geamuri multe, zugrăvit în alb, unde se putea minca ieftin și bine. Fata intră în restaurant și se duse undeva în spate, de unde apăru imediat, fără pălărie și voaletă.

Ghișeul oasieriei era mai în față. O fată roșcovană se sculă de pe scaun, uitîndu-se grăitor către ceasul de pe perete. Fata în gri îi luă locul.

Tînărul își virî mîinile în buzunare și se întoarse agale. La colț, piciorul lovi un volum mic broșat, trimițîndu-l în iarba de pe marginea trotuarului. După coperta pitorească, recunoscî cartea pe care o citise fata. O ridică într-o doară și-i văzu titlul — „Noile O Mie și Una de Nopti“, autorul fiind cineva cu numele de Stevenson. Îi dădu drumul înapoi în iarbă și mai zăbovi nehotărît citeva clipe. Pe urmă se urcă în limuzină, se lăsă pe perne și spuse șoferului trei cuvinte :

— La club, Henri.

O comedie cu Gură-Cască

Poți să speri, în ciuda plâsmuitorilor de metafore, că se poate evita suflul mortal al arborilor otrăvitori ; poți, dacă ai mult noroc, să eviți hipnotica privire a cobrei ; poți chiar să înșeli atenția Cerberului și Argusului, dar nici un om, mort sau în viață, nu poate scăpa de privirea insistentă a diversilor gură-cască.

New York-ul este un Oraș de Gură-Cască. Mulți, fără îndoială, își văd de treburile, fac bani, fără să se uite în dreapta și în stînga, dar există un trib aparte, cu o componență excepțională, asemeni marțienilor, înzestrați doar cu ochi și mijloace de locomotie.

Acești curioși obsedați roiesc ca muștele adunate într-o clipă, într-un cerc care se zbate cu sufletul la gură în jurul unei scene neobișnuite. Dacă un lucrător deschide o gură de canal, dacă un autobuz calcă pe cineva venit din North Tarrytown, dacă un băiețel scapă pe jos un ou cînd se întoarce de la băcănie, dacă o casă sau două se prăbușesc peste metrou, dacă o doamnă pierde o monedă prin gaura de la ciorap, dacă poliția se repede la un telefon sau la orarul curselor din sala de lectură a Societății Ibsen, dacă senatorul Depew sau domnul Chuck Connors ies să ia o gură de aer, dacă toate aceste incidente sau accidente se petrec, o să vedeți năvala nebună și irezistibilă a tribului de Gură-Cască spre locul respectiv.

Nu contează cît de important este evenimentul. Ei se uită cu același interes și fascinație și la o dansatoare, și la cel care pictează o reclamă cu pastile pentru ficat. Formează un cordon la fel de compact în jurul unei persoane cu un picior strîmb, ca și în jurul unei mașini care nu vrea să pornească. Sînt posedați de furia de a căsca gura. Sînt niște gurmanzi optici, care se îndoapă și se îngrașă din nenorocirile semenilor lor. Se holbează, sorb din priviri, se uită fix, trag ocheade cu ochii lor bulbucăți, asemeni bibanului care urmărește cîrligul undiței de care atîrnă momeala calamității. S-ar părea că zeul Cupidon ar trebui să-l

considera pe acești vampiri oculari prea reci pentru aș-cunzișurile lui calorifice, dar oare nu descoperim și printre protozoare o persoană imună ? Da, frumoasa Poveste de Dragoste pogori și asupra a două specimene ale tribului de Gură-Cască și iubirea le poposi în suflete când se imbulzeau. Iângă un om căzut, care fusese călcat de un camion cu bere.

William Pry ajunsese primul. Era expert în asemenea întruniri. Cu o expresie de intensă fericire pe chip, se aplecă deasupra victimei, ascultându-i gemetele ca și cum ar fi ascultat o muzică suavă. Când grupul de spectatori s-a mărit, ajungînd la un cerc compact și strîns, William Pry văzu o agitație violentă în rîndurile celor de lângă el. Bărbații erau azvîrliți într-o parte ca popicele cînd sînt lovite de un corp în mișcare ; înaintarea semăna cu un tornado. Folosindu-se de coate, umbrelă, acul de la pălărie, glas și unghii, Violet Seymour își croia drum prin gloata de privitori, spre primul rînd. Bărbați vînjoși, care fuseseră în stare chiar să-și asigure un loc în expresul de 5,30 spre Harlem, se clătinau ca niște copii sub înaintarea ei vijelioasă. Două doamne corpolente care asistaseră la căsătoria ducelui de Roxburgh și care, nu o dată, blocaseră circulația pe Strada 23, fură împinse în rîndul doi cu bluzele sfîșiate, cînd Violet sfîrși lupta cu ele. William Pry o îndrăgi din prima clipă.

Ambulanța îl ridică pe agentul inconștient al lui Cupidon. William și Violet rămaseră și după ce mulțimea se împrăstie. Erau amîndoi autentici Gură-Cască. Oamenii care părăsesc scena accidentului odată cu ambulanța nu știu să caște gura cum trebuie. Gustul fin și delicat al întîmplării se simte după aceea, cînd fixezi locul respectiv, cînd privești cu atenție casele de vizavi, zăbovind acolo într-o transă mai desăvîrșită ca extazul opiomanului. William Pry și Violet Seymour erau cunoscători în ale victimelor. Știau să extragă din plin desfătarea oferită de fiecare întîmplare.

Se priviră brusc. Violet avea de la naștere, pe gît, o pată cafenie, mare cît o jumătate de dolar de argint. William își fixă ochii pe ea. William Pry avea picioarele în paranteză. Violet își lăsă privirea să-i zăbovească neșovăielnic asupra lor. Stătură astfel cîteva clipe față în față,

privindu-se lung. Politețea nu le permitea să intre în vorbă, dar în Orașul de Gură-Cască e voie să te holbezi fără reținere la copacii din parcuri și la defectele fizice ale semenului tău.

În cele din urmă se despărțiră cu un suspin. Dar Cupidon fusese șoferul de pe camionul cu bere, și roata care sfărâmasă un picior unise pe veci două inimi.

A doua întâlnire a eroului cu eroina avu loc în fața afișierului de pe un gard, lângă Broadway. Ziua se arătase lipsită de evenimente. Nu avuseseră loc bătăi pe străzi, copiii se feriseră de roțile mașinilor, invalizii și obezii în pijamale erau rari, nimeni nu părea înclinat să alunece pe coji de banane sau să se prăbușească, secerat de vreun atac de inimă. Nici măcar gentlemanul din Kokomo, Indiana, care susține că este verișorul fostului primar și care aruncă bănuți pe fereastra trăsorii, nu-și făcuse apariția. Nu era nimic la care să te holbezi, iar William Pry presimțea că se va plictisi.

Deodată însă văzu o mulțime mare împingându-se și înghiontindu-se agitată în fața afișierului. Se repezi acolo, doborî o bătrână și un copil cu o sticlă cu lapte și-și croi drum ca un demon în grămada de spectatori. În rîndul întii se și afla Violet Seymour, cu o mîneacă ruptă și două plombe de aur smulse, cu o coastă înțepată de o balenă de corset și cu o gleznă răsucită, dar încîntată. Privea ce avea de privit. Un bărbat picta pe gard „Mîncăți biscuiții Bricklet, — vă dau culoare în obraji.”

Violet se înroși cînd îl văzu pe William Pry. William izbi o doamnă într-un raglan negru de mătase, lovi cu gheata în glezna unui băiețel, plesni un domn în vîrstă după urechea stîngă și reuși să se înghesuie mai aproape de Violet. Stătură cam o oră privindu-l pe cel care picta. Pe urmă, iubirea lui William nu mai putu fi ținută în friu. Îi atinse brațul lui Violet.

— Hai cu mine, spuse el. Știu un lustragiu fără mărul lui Adam.

Ea ridică sfioasă privirea către el, totuși transfigurată de iubirea vizibilă.

— Și vrei să mi-l arăți și mie ? întrebă ea, tremurînd de primul extaz al femeii îndrăgite.

Se grăbiră spre scăunașul lustragiului. Petrecură o oră acolo, uitându-se la tînărul cu malformație.

Lîngă ei, pe trotuar, se prăbuși de la etajul cinci un spălător de geamuri. În timp ce sosea ambulanța claxonînd, William îi strînse vesel mîna.

— Cel puțin patru coaste rupte și o fractură gravă, îi șopti iute. Nu-ți pare rău că m-ai întîlnit, dulcețo ?

— Mie ? spuse Violet, strîngîndu-i și ea mîna. Sigur că nu. Aș putea să stau toată ziua și să mă uit, împreună cu tine.

Punctul culminant al idilei s-a petrecut cîteva zile mai tîrziu. Poate că cititorul își va aminti de agitația grozavă produsă în oraș cînd Eliza Jane, o femeie de culoare, urma să primească o citație. Tribul de Gură-Cască se încartirui pe locul respectiv. Cu propriile sale mîini, William Pry așeză o pancartă pe două butoaie de bere, în fața casei Elizei Jane. El și Violet rămaseră acolo trei zile și trei nopți. Pe urmă unui detectiv îi trecu prin cap să deschidă ușa și să-i dea citația. Trimise după kinetoscop și procedă în consecință.

Două suflete cu gusturi atît de asemănătoare nu puteau rămîne mult timp despărțite. Cînd un polițist i-a izgonit în seara aceea cu un baston, și-au jurat credință unul altuia. Semințele iubirii incolțiseră bine și crescuseră vînjoase, transformîndu-se, să zicem, într-o gura... leului.

Nunta lui William Pry cu Violet Seymour fusese fixată pentru zece iunie. Marea biserică-dintre-blocuri gema de flori. Tribul de Gură-Cască din toată lumea formează alaiul nelipsit din jurul nunților. Sînt pesimiștii din strane. Sînt zeflemiștii mirelui și tachinatoarele miresei. Vin să ridă de nuntă și, dacă ai scăpa din turnul lui Hymen pe bidiviul palid al morții, ar veni și la înmormîntare, s-ar așeza în aceeași strană și ți-ar plînge soarta. Gurile se cască cît vreți.

Biserica era luminată. Un covor lucios era întins pe asfalt, pînă la marginea trotuarului. Domnișoarele de onoare își pipăiau cam acre eșarfele una alteia și vorbeau despre pistruii miresei. Vizitiii, împodobiți cu panglici la cravașe, se plîngeau de timpul pierdut pînă la viitoarea băutură. Preotul se gîndea la eventualul cîștig, încercînd să socotească dacă ar fi suficient pentru un anterior și o fo-

tografie a soției în stil Laura Jane Libbey. Da, Cupidon plutea în aer.

Și în afara bisericii, ah, frații mei, tot mereu alții veneau și îngroșau rindurile tribului de Gură-Cască. Erau așezați într-o parte și-n alta, despărțite de covorul lucios și de polițiștii cu bastoane. Se împulzeau ca vitele, se luptau, se împingeau și se înghionteau, se poticneau, se călcau în picioare ca să vadă o fărîmă dintr-o fată cu voal alb care obținea o dispensă ca să poată căuta în buzunarele soțului cînd acesta doarme.

Dar ora nunții sosi și trecu. Iar mirele și mireasa nu apărură. Și nerăbdarea făcu loc panicii, și panica aduse căutarea, dar ei nu fură găsiți. Și pe urmă doi polițiști zdaveni interveniră și smulseră din gloata agitată de privitori ceva boțit și strivit, cu o verighetă în buzunarul vestei, și o femeie în zdrențe și isterică, încercînd să-și facă loc spre capătul covorului, cu rochia sfîșiată, zgîriată și voci-ferînd continuu.

William Pry și Violet Seymour, robi ai obișnuinței, se alăturaseră mulțimii de spectatori în fierbere, incapabili să reziste ispitei copleșitoare de a se uita la ei înșiși, în chip de mire și mireasă pășind în biserică împodobită cu trandafiri.

Nici un Gură-Cască nu poate fi ținut sub obroc.

— O mie de dolari, repetă avocatul Tolman, solemn și sever. Poftim banii.

Tînărul Gillian rîse, grozav de amuzat, răsfoind teancul subțire de bancnote noi de cincizeci de dolari.

— Suma mă încurcă al naibii, explică el, bine dispus, avocatului. Dacă ar fi fost zece mii, aș fi putut să aprind artificii ca lumea și să mă înalț cît trebuie. Pînă și cincizeci de dolari mi-ar fi dat mai puțină bătaie de cap.

— Ați ascultat testamentul unchiului dumneavoastră, continuă avocatul Tolman pe tonul său sec, profesional. Nu știu dacă ați acordat prea multă atenție amănuntelor. Aș dori să vă reamintesc unul dintre ele. Vi se cere să ne predați un raport scris asupra felului cum ați cheltuit cei o mie de dolari, atunci cînd o veți face. Testamentul prevede acest lucru. Am credința că sinteți de acord cu dorința răposatului domn Gillian.

— Mă voi conforma, răspunse politicos tînărul, în ciuda cheltuielilor pe care le va atrage după sine. S-ar putea să-mi angajez o secretară. Niciodată n-am fost bun la calcule.

Gillian se duse la club. Acolo îl căută pe un anume domn, cunoscut ca Bătrînul Bryson.

Bătrînul Bryson era un bărbat calm, de vreo patruzeci de ani, destul de retras. Stătea într-un colț citind o carte și, cînd îl văzu pe Gillian apropiindu-se, oftă, puse cartea jos și-și scoase ochelarii.

— Bătrine Bryson, trezește-te, spuse Gillian. Am să-ți povestesc ceva nostim.

— Mai bine spune-o cuiva din sala de biliard. Știi că nu-mi plac poveștile tale, răspunse Bătrînul Bryson.

— Asta e mai bună decît cele obișnuite, replică Gillian, răsucindu-și o țigară; și sînt bucuros că ți-o spun ție. E prea tristă și prea hazlie ca să se potrivească cu zurelul bilelor de biliard. Tocmai m-am întors de la firma

de pirați legali ai răposatului meu unchi. Mi-a lăsat moștenire o mie de dolari în cap. Ei, ce poate să facă un om cu o mie de dolari ?

— Aveam impresia, spuse Bătrînul Bryson, arătînd la fel de mult interes ca o albină pentru sticla de oțet, că răposatul Septimus Gillian valora mai mult de jumătate de milion.

— Valora, consimți Gillian, făcînd haz, și aici e nostimada. Și-a lăsat toată încărcătura de dubloni de aur unui microb. Adică, o parte din bani revine celui care va inventa un nou bacil, iar restul va fi folosit pentru înființarea unui spital în care să fie din nou stirpit. În afară de asta, mai sînt și niște clauze testamentare neînsemnate. Valetul și menajera capătă fiecare cîte un inel cu monogramă și cîte zece dolari. Nepotul ia o mie.

— Întotdeauna ai avut suficienți bani de cheltuială, remarcă Bătrînul Bryson.

— Tone, spuse Gillian. În privința banilor de cheltuială, unchiul meu era zîna cea bună.

— Mai sînt și alți moștenitori ? întrebă Bătrînul Bryson.

— Nici unul.

Gillian se încruntă la țigară și, jenat, izbi cu piciorul în canapeaua acoperită cu piele.

— Mai există o domnișoară Hayden, o pupilă a unchiului meu care a locuit la el în casă. E o ființă liniștită, muzicală, fiica unuia care a avut nenorocul de a fi prieten cu el. Am uitat să-ți spun că și ea a primit inelul cu monograma și cei zece dolari. Bine era dacă primeam și eu la fel. Atunci aș fi putut să-mi cumpăr două sticle de vin sec, să dăruiesc chelnerului inelul și să mă spăl pe mîini de toată afacerea asta. Nu face pe deșteptul și nu mă jigni, Bătrîne Bryson, cî spune-mi mai bine ce se poate face cu o mie de dolari ?

Bătrînul Bryson își frecă ochelarii și zîmbi. Și cînd Bătrînul Bryson zîmbea, Gillian era convins că urma să fie mai jignitor ca oricînd.

— O mie de dolari, spuse el, pot însemna mult sau puțin. Un om își poate cumpăra un cămin tihnit și să-i

ridă apoi în nas lui Rockefeller. Altul își poate trimite soția în sud și să-i salveze astfel viața. Cu o mie de dolari poți să cumperi lapte natural pentru o sută de prune în iunie, iulie și august, și să salvezi pe cincizeci dintre ei. Ai putea să ai parte de o jumătate de oră de distracție la un joc de cărți într-una din galeriile de artă cu băuturi alcoolice. Ai putea să plătești educația unui băiat ambițios. Mi s-a spus că ieri, la o licitație, s-a vândut un Corot autentic cu suma asta. Ai putea să te muți într-un oraș din New Hampshire și să trăiești din ei respectabil timp de doi ani. Ai putea să închiriezi Madison Square Garden pentru o seară și să ții o conferință, dacă ai chef, despre precaritatea profesiunii de moștenitor presumptiv.

— Oamenii te-ar putea îndrăgi, Bătrîne Bryson, dacă n-ai fi atât de moralizator. Te-am rugat să-mi spui ce-aș putea să fac eu cu o mie de dolari.

— Tu ? spuse Bătrînul Bryson, rîzînd ușor. Păi, Bobby Gillian, n-ai de făcut decît un singur lucru logic. Du-te și cumpără-i domnișoarei Lotte Lauriere un medalion cu diamant și pe urmă pleacă în Idaho și stabilește-te la o fermă. Te sfătuiesc să te duci la o fermă de oi, pentru că astea sînt creaturile care îmi displac în mod special.

— Mulțumesc, spuse Gillian, ridicîndu-se. Știam că mă pot bizui pe tine, Bătrîne Bryson. Ai nimerit la fix. Vroiam să fac praf banii dintr-o dată, pentru că trebuie să predau un raport cum i-am cheltuit și nu pot să suport să înșir pe puncte o poliloghie.

Gillian telefonă după un taxi și spuse șoferului :

— Intrarea artiștilor de la teatrul Columbine.

Domnișoara Lotte Lauriere ajută natura cu puful de pudră, aproape gata să intre în scenă la matineul cu sală arhiplină, cînd cabiniera îi pomeni de numele domnului Gillian.

— Poștește-l, spuse domnișoara Lauriere. Da, ce este, Bobby ? Trebuie să intru în scenă în două minute.

— Pleacă-ți puțin urechiușa dreaptă, sugerează Gillian, critic. Așa e mai bine. Nu-mi trebuie decît două minute. Ce-ai zice de ceva mic pe linia medalioanelor ? Pot să susțin trei zerouri cu cifra unu în față.

— Cum dorești, ciripi domnișoara Lauriere. Mănușa dreaptă, Adams. Știi, Bobby, ai văzut colierul Dellei Stacey aseară ? A costat două mii două sute de dolari la Tiffany's. Dar sigur că... trage-mi eșarfa mai spre stînga, Adams.

— Domnișoara Lauriere e poftită la deschiderea scenei, strigă băiatul de afară.

Gillian se întoarce la taxiul care îl aștepta.

— Ce-ai face dacă ai avea o mie de dolari ? îl întrebă el pe șofer.

— Aș deschide o crîsmă, spuse răgușit și prompt șoferul. Știu un loc de unde aș putea să adun banii cu fărașul. O clădire pe colț cu trei etaje, de cărămidă. La primul etaj — bucătărie chinezească, la al doilea — manichiură și delegații străine, al treilea — piscină. Dacă v-ați gîndit să investiți capi...

— A, nu, spuse Gillian, am întrebato de curiozitate. Te angajez pentru o oră. Mergi pînă îți spun să te oprești.

După opt cvartale pe Broadway în jos, Gillian făcu semn cu bastonul și coborî. Un orb stătea pe un scăunel pe trotuar și vindea creioane. Gillian se duse la el.

— Scuzați-mă, spuse el, nu vă supărați că vă întreb, dar ce-ați face-dacă ați avea o mie de dolari ?

— Abia v-ați dat jos din taxiul de la colț, nu ? întrebă orbul.

— Da.

— Cred că nu-i prea rău să te plimbi toată ziua cu taxiul, spuse vinzătorul de creioane. La uitați-vă aici, dacă vreți.

Scoase un carnețel din buzunarul hainei și i-l întinse. Gillian îl deschise și văzu că era un carnet de depuneri la bancă. Arăta 1.785 de dolari depuși în contul orbului.

Gillian îi înapoieie carnetul și se urcă în taxi.

— Am uitat ceva, spuse el. Du-mă la birourile domnilor Tolman și Sharp de pe Broadway, nr...

Avocatul Tolman îl privi posac și întrebător prin ochelarii cu ramă de aur.

— Scuzați-mă, spuse vesel Gillian, dar aș vrea să vă întreb ceva. Sper că nu mi-o luați drept impertinență.

Domnișoara Hayden a mai primit ceva din partea unchiului, în afară de inel și cei zece dolari ?

— Nimic, spuse domnul Tolman.

— Vă mulțumesc foarte mult, domnule, spuse Gillian și se duse din nou la taxi, dînd șoferului adresa răposatului său unchi.

Domnișoara Hayden scria scrisori în bibliotecă. Era mîlionă, subțirică și îmbrăcată în negru. Dar ochii își rețineau atenția. Gillian intră în casă cu aerul său de a considera lumea o bagatelă.

— Tocmai m-am întors de la bătrînul Tolman. S-au mai uitat peste acte. Au găsit un... (Gillian își scormoni mintea după un termen legal) au dat peste un amendament, sau un postscriptum, sau așa ceva, atașat la testament. Se pare că bătrînul s-a mai înmuiat puțin cînd s-a gîndit mai bine, și ți-a lăsat o mie de dolari. Veneam în direcția asta și Tolman m-a rugat să ți-i aduc. Uite-i. Numără-i să vezi dacă sînt toți.

Și Gillian puse banii pe birou, lîngă ea.

Domnișoara Hayden păli.

— Ah, exclamă ea, și apoi din nou : Ah !

Gillian se întoarse pe jumătate și privi afară pe fereastră.

— Cred, bineînțeles, spuse el cu vocea joasă, că știi că te iubesc.

— Îmi pare rău, spuse domnișoara Hayden, luînd banii.

— E în zadar ? se interesă Gillian, aproape ușurat.

— Îmi pare rău, repetă fata.

— Pot să scriu ceva ? întrebă Gillian, zîmbind.

Se așeză la masa mare din bibliotecă. Ea îi dădu hîrtie și toc și se înapoie la birouașul ei.

Gillian întocmi raportul despre felul cum cheltuisese cei o mie de dolari cu următoarele cuvinte :

„Plătiți de oia neagră a familiei, Robert Gillian, o mie de dolari, în numele fericirii eterne pe care Cerul o dătrează celei mai bune și mai dragi femei pe acest pămînt.”

Gillian vîrî biletul într-un plic, se înclină și plecă. Taxiul opri din nou la birourile Tolman & Sharp.

— Am cheltuit cei o mie de dolari, se adresă el voios domnului Tolman care purta ochelari cu rame de aur, și

am venit să dau socoteală pentru ei, așa cum am convenit. În aer se simte un suflu vârtic, nu credeți, domnule Tolman? spuse el aruncînd un plic alb pe masă avocatului. Găsiți în el un memorandum, domnule, un *modus operandi* pentru dolarii care s-au topit.

Fără să atingă plicul, domnul Tolman se duse la ușă și-și cheamă partenerul, pe domnul Sharp. Împreună explorară peșterile unui seif uriaș. Traseră afară, ca trofeu al căutării lor, un plic mare, sigilat cu ceară. Îl deschiseră și-și uniră capetele deasupra conținutului lui. Pe urmă Tolman deveni purtătorul de cuvînt.

— Domnule Gillian, spuse el pe un ton oficial, testamentul unchiului dumitale conține un codicil. Ne-a fost încredințat personal, cu instrucțiunea de a nu fi deschis pînă nu veți aduce o relatare completă a felului cum ați cheltuit cei o mie de dolari, așa cum se cerea în testament. Deoarece ați îndeplinit condițiile, partenerul meu și cu mine am citit codicilul. Nu vreau să vă împovărez mintea cu frazeologia legilor, dar am să vă pun în temă cu conținutul. În cazul că ați cheltuit cei o mie de dolari în așa fel încît să vi se poată aplica una din calificările pe care să le meritați, veți avea mult de profitat. Domnul Sharp și cu mine am fost numiți judecători ai faptelor dumneavoastră și vă asigur că ne vom face datoria cu dreptate — cu larghețe. Nu sîntem cîtuși de puțin porniți împotriva dumneavoastră, domnule Gillian. Dar, să ne întoarcem la textul codicilului. Dacă ați cheltuit banii cu prudență, cu înțelepciune sau cu altruism, ne stă în putere să vă înmînăm acțiuni în valoare de cincizeci de mii de dolari, care ne-au fost încredințate în acest scop. Dar dacă — după cum a lăsat explicit scris clientul nostru, răposatul domn Gillian — dacă ați cheltuit banii așa cum ați făcut și altădată — citez pe răposatul domn Gillian — „risipindu-i condamabil, într-o societate nevrednică” — cei cincizeci de mii de dolari urmează să fie înmînați de îndată domnișoarei Miriam Hayden, pupila răposatului domn Gillian. Așa că, domnule Gillian, domnul Sharp și cu mine vom examina acum raportul cu privire la felul cum ați cheltuit cei o mie de dolari. Cred că ați scris amănunțit. Sper că aveți încredere în hotărîrea noastră.

Și domnul Tolman întinse mîna după plic. Gillian fu puțin mai rapid și-l luă el primul. Îl rupse în bucățele și-l băgă în buzunar.

— E-n regulă, spuse el zîmbind. N-are rost să vă mai deranjați. Oricum, tot nu cred că înțelegeți pariurile pe care le-am înșirat. Am pierdut o mie de dolari la curse. Bună ziua, domnilor.

Tolman și Sharp clătinară din cap întristați cînd Gillian plecă, auzindu-l cum fluieră voios pe coridor, în timp ce aștepta liftul.

Înfringerea oraşului

Descinderea lui Robert Walmsley în oraş a dat naştere unei încăierări pe viaţă şi pe moarte. A ieşit victorios din luptă, cu avere şi cu un nume. Pe de altă parte, oraşul l-a înghiţit. Întii i-a dat ce a cerut, şi pe urmă l-a înfierat cu fierul roşu. L-a remodelat, l-a croit, l-a ajustat şi l-a însemnat după tiparul pe care îl aprobă el. L-a deschis în faţă porţile sociale şi le-a închis după el, într-o pajişte oficială, tunsă mărunţ, unde se adună o turmă de rumegătoare selecte. În îmbrăcăminte, maniere, provincialism, rutină şi îngustime, căpătase acea obrăznicie fermecătoare, acea desăvîrşire care te scoate din sărite, acea ignoranţă sofisticată, acea siguranţă super-echilibrată, care-l fac pe gentlemanul din Manhattan atît de încintător de meschin în măreţia lui.

Unul dintre ținuturile rurale, dintr-un stat nordic, îl arăta cu mîndrie pe tînărul avocat metropolitan de succes ca fiind produsul pămîntului său. Cu şase ani în urmă, acest ținut îi scosese paiul dintre dinții pătați de coacăze și izbucnise într-un ris ciobănesc batjocoritor la adresa pistruiatului de Bob, băiatul bătrînului Walmsley, care abandonase cele trei mese sigure pe zi de la ferma cu un cal, pentru teighelele cu prînzuri în fugă, neregulate ale metropolei de trei ori încercuite. La capătul celor şase ani, nu mai exista nici un proces pentru omor, accident de automobil sau altele asemenea fără ca numele lui Robert Walmsley să nu figureze și el. Croitorii îl pîneau pe stradă ca să-i îndrepte o cută infimă la pantalonii impecabili, iar indivizii de la cluburi, veniți din țări străine, precum și membrii celor mai vechi familii citate la procese erau bucuroși cînd le permitea să-i spună „Bob“.

Dar Matterhornul succesului lui Robert Walmsley n-a fost probat pînă cînd nu s-a căsătorit cu Alicia Van Der Pool. Am amintit de Matterhorn, pentru că fiica celor mai vechi locuitori ai burgului era la fel de semeață, rece, albă și inaccesibilă ca și el. Alpii sociali ce își înșiruiau cres-

tele în jurul ei, prin ale căror trecători mohorâte se străduiseră să treacă mii de alpiniști — nu-i ajungeau decât pînă la genunchi. Trona în propria-i atmosferă, senină, castă, mîndră, fără să se arunce în nici o fîntînă arteziană, fără să dea de mîncare la nici o maimuțică, fără să crească nici o potaie pentru spectacolele băncilor din parc. Era o Van Der Pool. Pentru ea fîntînile erau făcute să țîșnească; maimuțele erau strămoșii altora; cîinii, după cîte înțelegea ea, erau creați pentru a fi însoțitorii orbilor și ai persoanelor dubioase care fumau pipă.

Acesta era Matterhornul pe care-l cucerise Robert Walmsley. Dacă descoperise cumva, asemeni poetului talentat cu un picior paralizat și părul ondulat cu fierul, că cel care escaladează munții uriași, va găsi vîrfurile lor învăluite în nori și într-o zăpadă groasă, își ascunsese degerăturile sub un exterior zîmbitor și curajos. Era un om norocos și era conștient de acest lucru, deși îl imita pe băiatul spartan, cu congelatorul pentru înghețată pus pe „dublu frappée“, proptit în regiunea inimii.

După o scurtă călătorie de nuntă în străinătate, cuplul se întoarse pentru a produce vălvurele sigure în rezervorul cu apă (atît de liniștită, placidă și mohorită !) al înaltei societăți. Primeau oaspeții la mauzoleul lor de cărămidă roșie, de o măreție antică, într-o piațetă străveche care reprezintă cimitirul faimei ruinate. Iar Robert Walmsley era mîndru de soția lui ; deși cu o mîină le strîngea pe cea a oaspeților, cealaltă o ținea pe alpenștoc și termometru.

Într-o zi, Alicia găsi o scrisoare adresată lui Robert de mama lui. Nu era o scrisoare erudită, dar era plină de iubire maternă, recolte și noutăți de la fermă. După ce-i povestea de starea sănătății unui porc și a unui vițel roșcat nou-născut, se interesa de cea a lui Robert. Era o scrisoare scrisă direct din pămînturi, direct de acasă, plină de biografia albinelor, de istorisiri despre napi, imnuri de mulțumire pentru ouăle de curînd ouate, de părinți uitați și mere căzute și uscate.

— De ce nu mi-ai arătat și mie scrisorile de la mama ta ? întrebă Alicia.

Avea întotdeauna ceva în glas care te făcea să te gîndești la lorgnete, la prețurile de la Tiffany's, la sănii alunecînd ușor pe drumul de la Dawson spre Forty Mile, la

clinchetul prismelor atirnite de candelabrele bunicilor, la zăpada depusă pe acoperișul mănăstirilor, la sergentul care refuză cautiunea.

— Mama ta, continuă Alicia, ne invită să facem o vizită la fermă. În viața mea n-am văzut o fermă. Ne vom duce acolo o săptămână sau două, Robert.

— Ne vom duce, spuse Robert, cu aerul impunător al unui aristocrat al Justiției Supreme căruia i s-a cerut părerea. Nu ți-am făcut cunoscută invitația, pentru că am crezut că nu vrei să mergi. Sint foarte mulțumit de hotărârea pe care ai luat-o.

— Am să-i răspund chiar eu, spuse Alicia, cu o ușoară umbră de entuziasm. Félice o să-mi facă bagajele imediat. Cred că șapte cufere sint suficiente. Nu cred că mama ta primește des vizitatori. Dă multe petreceri?

Robert se ridică și, în calitate de judecător al localităților rurale, își înăbuși o îndoială cu privire la șase dintre cele șapte cufere. Reuși să definească, să zugrăvească, să clarifice, să expună și să descrie imaginea unei ferme. Propriile sale cuvinte îi sunau ciudat în auz. Pînă atunci nu-și dăduse seama cît de urbanizat devenise.

Trecu o săptămână, și cei doi se aflau într-o gară micuță, de țară, la cinci ore depărtare de oraș. Un tînăr sarcastic, cu o voce de stentor și un rinjet în colțul gurii, care conducea o șaretă pe arcuri trasă de un măgar, îl întâmpină pe Robert plin de entuziasm.

— Bună, domnule Walmsely. Pînă la urmă tot te-ai întors, ai ? Îmi pare rău că nu am putut veni cu automobilul, dar tata ară azi cu boul petecul de zece acri cu tri-foi. Mă scuzi că n-am un costum ca lumea pe mine, dar încă nu s-a făcut șase.

— Mă bucur că te văd, Tom, spuse Robert, apucînd mîna fratelui său. Da, pînă la urmă m-am întors. Ai dreptate să spui „pînă la urmă“. De fapt, ultima oară a fost acum doi ani. Dar de azi înainte o să vin mai des, băiete.

Alicia, rece în arșița de vară ca un duh artic, albă ca o fecioară a ghețurilor nordice, în rochia de muselină subțire și cu umbreluța de dantelă care flutura, apăru de după colțul gării, iar lui Tom i se zdruncină siguranța. Privirea îi rămase îndreptată aproape tot timpul asupra pantalonilor de doc și, în drumul spre casă, singura ființă

căreia îi comunică prin viu grai profunzimea gândurilor sale fu măgarul.

Se îndreptau spre casă. Soarele coborât împrăstia cu dărnicie o ploaie de aur peste ogoarele încărcate de grâu. Orașele erau departe. Drumul șerpuia în jurul unei păduri, apoi a unei văi și peste un deal, ca o panglică pierdută de la rochia nepăsătoarei veri. Adierea îi urma ca un minz nechezând pe urmele armăsarilor lui Phoebus.

În curînd apăru ferma cenușie, înălțîndu-se după dumbrava neschimbată ; văzură pajiștea întinsă, cu alaiul de nuci înșiruindu-se de la drum pînă la casă ; traseră în piept parfumul de trandafiri sălbatici și mireasma sălciilor reci și umede de pe marginea gîrlei. Și pe urmă, într-un glas, toate vocile pămîntului începură să înalțe un imn către sufletul lui Robert Walmsley. Din pădurea întunecată, cărările boltite își trimeteau glasurile cu ecou ; se auzeau ciripituri și zumzete din iarba arsă de soare ; soseau triluri din apa încrețită de la vadul gîrlei, plutind ca notele limpezi ale naiului, din pajiștile în amurg ; lăstunij de noapte se adunau în stol în urmărirea musculițelor din văzduh ; talăngile vacilor țineau domol isonul cunoscut și cu toții rosteau : „Pînă la urmă te-ai întors, așa-i ?”

Vechile glasuri ale pămîntului îi vorbeau. Frunza, mugurele, floarea discutau cu el într-o limbă pe care o cunoscuse ca tînăr fără griji — lucrurile neînsuflețite, pietrele și grinzile familiare, porțile și brazdele și acoperișurile și cotiturile drumeagului aveau și ele un grai îmbietor și puterea transfigurării. Ținutul îi zîmbise, iar el îi înspirase miresmele, și inima îi fusese atrasă din nou către prima iubire. Orașul era departe.

Atavismul rural îl cuprinsese pe Robert Walmsley și puse stăpînire pe el. Cîdat, observă el, că Alicia, lîngă el, i se păru deodată o străină. Nu aparținea acestei faze de revenire. Niciodată înainte nu i se păruse atît de îndepărtată, de incoloră și trufașă — atît de intangibilă și ireală. Și totuși, niciodată nu o admirase mai mult ca atunci, cînd o vedea stînd lîngă el, în șareta șubredă cu arcuri, împărtășindu-i starea la fel de puțin cum Matterhornul împărtășește pe cea a cultivatorului de varză.

În seara aceea, după ce se sfîrșiseră firitisirile și cina, întreaga familie, inclusiv Buff, dulăul cel galben, ieși pe

verandă. Alicia, semeață, dar tăcută, stătea în umbră, îmbrăcată pentru ceai într-o rochie desăvârșită, de un cenușiu deschis. Mama lui Robert îi vorbea încântată despre dulceață și lumbago. Tom se așezase în capul scărilor; surorile Millie și Pam — pe ultima treaptă, ca să prindă licurici. Mama stătea în balansoarul de răchită. Tata era așezat în fotoliul mare, fără un braț. Buff se tolănise în mijlocul verandei, în drumul tuturor. Spiridușii și ielele amurgului se furisară nevăzuți, virind alte cuțite în amintirea și în inima lui Robert. Fu cuprins de o nebunie țărănească. Orașul era departe.

Tata stătea fără pipă, crispindu-se în ghetete grele — sacrificiu pe altarul curtoaziei rigide. Robert strigă :

— Nu, nu trebuie !

Îi aduse pipa și i-o aprinse, îi înșfăcă ghetetele și i le trase din picioare, dar alunecă brusc cu o gheată în mină. Domnul Robert Walmsley din Washington Square se rostogoli pe verandă, cu Buff peste el scheunînd îngrozitor. Tom rîse în batjocură.

Robert își smulse haina și vesta și le aruncă în tufișul de liliac.

— Vino aici, nătăfleată, îi strigă lui Tom, să-ți pun niște iarbă pe spinare. Mi se pare că adineauri m-ai făcut „prostănac“. Vino încoa' să-ți tai eu cheful de glume.

Tom pricepu invitația și o acceptă încântat. Se luară la trîntă în trei runde pe iarbă, „apucîndu-se de mijloc“, asemeni luptătorilor zdraveni care se înfruntă pe saltea. Și Tom fu nevoit de două ori să muște iarba, sub apăsarea brațelor distinsului avocat. Ciufuliți, gîfîind, fiecare fălindu-se cu vitejia lui, se înapoiară pe verandă. Millie aruncă o reflecție îndrăzneată despre calitățile fratelui de la oraș. Într-o clipă, Robert prinse o gînganie oribilă și veni cu ea în mină spre fată. Țipînd îngrozită, fata o luă la goană pe uliță, urmărită de răzbunătorul arbitru al eleganței. După un sfert de oră se întoarseră — ea, plină de scuze față de victoriosul „prostănac“. Mania țărănească pusese definitiv stăpînire pe el.

— Vă string pe amîndoi într-o căpiță de fîn, măi oameni de paie ! exclamă el înfumat. Aduceți-vă buldogii, argații și furcile, ca să vă mai dea ceva ajutor !

Se dădu tumba prin iarba pe care îl tăvălise și pe Tom cu sarcasm mușcător. Pe urmă, cu un chiot, se repezi în casă și aduse pe Moș Ike, un bătrîn servitor negru al familiei, cu banjo-ul; presără nisip pe verandă și dansă „Puii pe tava de pîine“, și făcu și alte giumbușlucuri caraghioase timp de o încă jumătate de oră. Săvîrși lucruri incredibil de trăsnite și de neașteptate. Cîntă, spuse povești care-i făcură pe toți, cu excepția unei singure persoane, să se tăvălească de rîs; făcu pe țărănoiul și pe țopirlanul vesel; era nebun, nebun de sîngele vechii vieți ce-i revenise în vine.

La un moment dat deveni atît de zburdălnic încît măică-sa încercă să-l certe cu blîndețe. Pe urmă Alicia se foi pe scaun, ca și cum ar fi vrut să spună ceva, dar nu spuse nimic. În tot acest timp stătuse nemișcată, ca un sipirit alb și zvelt pe fundul amurgului, spirit pe care nimeni nu-l putea interoga sau descifra.

Pînă la urmă, ceru permisiunea să urce la ea în cameră, pretextînd că e obosită. În drum, trecu pe lîngă Robert. El stătea în prag, ca un personaj dintr-o comedie vulgară, cu părul ciufulit, cu chipul îmbujorat și cu o ținută nepermis de răvășită — nici urmă de Robert Walmsley cel imaculat, răsfățatul membru al clubului, podoba societății selecte. Făcea o scamatorie cu niște ustensile de bucătărie, iar familia, cîștigată în întregime, îl urmărea cu o admirație aproape de adorație.

Cînd Alicia trecu, Robert tresări brusc. Uitase o clipă că era și ea de față. Fără să-l privească, Alicia urcă.

După aceea distracția se mai potoli. Mai trecu o oră în care stătură de vorbă, și apoi Robert urcă și el.

O găsi lîngă fereastră cînd intră în cameră. Nu se dezbrăcase de rochia cu care fusese pe verandă. De afară, își lipea de geam crengile un măr uriaș, înflorit tot.

Robert suspină și se duse lîngă fereastră. Era gata să-și accepte soarta. Un necioplît care și-a dat arama pe față — prevedea el că acesta va fi verdictul dat de silueta nemișcată. Cunoștea liniile rigide pe care familia Van Der Pool le urma. El era un țărănoi care făcea pe măscăriciul în vale, iar virful Matterhorn, pur, rece, alb și înghețat, nu putea decît să se incrunte spre el. Tot lustrul, toată siguranța, toată ținuta pe care i-o conferise orașul, căzu-

seră de pe el ca o mantie prost croită, suflată de prima adiere a vîntului de țară. Își așteaptă sentința, trist.

— Robert, rosti vocea liniștită și rece a judecătorului, credeam că m-am căsătorit cu un gentleman.

Da, asta era ! Și cu toate acestea, în fața ei, Robert Walmsley se gîdea plin de neastîmpăr la o anumită ramură a mărului, pe care obișnuia să se cațere ca să intre pe fereastra aceea. Avea impresia că încă mai putea. Se întrebă cîte flori erau oare în copac — zece milioane ? Dar iată că cineva i se adresa iar :

— Credeam că m-am căsătorit cu un gentleman, continuă vocea, dar..!

De ce se apropiase și stătea lipită de el ?

— Dar vîd că m-am căsătorit cu... ce tot spunea Alicia ? — ...cu ceva mai bun — cu un om. Bob, dragă, sărută-mă, te rog.

Orașul era departe.

Există o aristocrație a parcurilor publice și chiar a vagabonzilor, care le folosesc ca apartament particular. Vallance presimțea mai degrabă decît cunoștea acest lucru, dar cînd ieși din lumea lui spre haos, pașii îl purtară direct spre Madison Square.

Aspră și astringentă ca o elevă — de modă veche —, tînăra lună mai sufla cu austeritate printre copacii înmuguriți. Vallance se încheie la haină, își aprinse ultima țigară și-și luă locul pe o bancă. Timp de trei minute regretă întrucîtva ultima sută din ultima mie pe care o prăpădise cînd un polițist pe bicicletă pusese capăt ultimei plimbări cu mașina. Pe urmă se scotoci în buzunar și nu găsi nici un bănuț. În dimineața aceea cedase apartamentul. Mobila luase drumul unor datorii de plătit. Hainele, în afară de cele de pe el, reveniseră servitorului, în schimbul lefurilor neachitate. Cum stăteau lucrurile acum, pentru el nu exista în tot orașul un pat, sau un homar prăjit, sau un bilet de autobuz, sau o garoafă pentru butonieră, dacă nu le-ar fi obținut tapîndu-și prietenii sau mințind. Așadar alesese parcul.

Și, toate acestea, pentru că un unchi îl dezmoștenise și-l redusese alocația generoasă la zero. Toate pentru că nepotul îi nesocotise dorința în legătură cu o fată anume, care nu apare în povestire — deci, toți cititorii care se așteaptă la așa ceva sînt preveniți să nu mai citească. Mai exista un nepot, dintr-o spiță diferită, care fusese pe vremuri favoritul și moștenitorul prezumptiv. Dar, pentru că se dovedise a fi fără speranță și fără bună-cuviință, dispăruse de mult în mocirlă. Acum fuseseră aruncate în căutarea lui năvoadele; urma să fie reabilitat și repus în drepturi. Așa că Vallance se simțea la fel de măreț ca Lucifer aruncat în cea mai joasă groapă, alăturîndu-se nălucilor zdrențuroase din parc.

Se lăsă pe spate pe banca tare și azvîrlî un rotocol de fum spre ramurile plecate ale copacului. Tăierea bruscă

a legăturilor sale cu viața îi dăduse o beatitudine nestînjită, palpitantă, aproape veselă. Experimenta cu precizie senzația aeronautului care își lasă balonul să rătăcească la voia întâmplării.

Se făcuse aproape zece seara. Nu mai erau mulți oameni pe bănci. Locuitorul parcului, deși luptător aprig împotriva frigului toamnei, se hotărăște greu să atace linia de înaintare a cohortelor reci ale primăverii.

Pe urmă, cineva se ridică de pe locul de lingă fîntina arteziană, se apropie și se așază lingă Vallance. Putea fi și tînăr, și bătrîn ; încăperile cu chirie ieftină îi încărcaseră cu miros de egrasie ; pieptenii și briciul trecuseră pe lingă el, fără să-l bage în seamă, iar băutura fusese îmbuteliată în el și sigilată cu pecetea necuratului. Cerși un chibrit, care este formula de introducere printre abonații băncilor ; pe urmă, începu să vorbească.

— Nu ești unul dintre obișnuții parcului, îi spuse lui Vallance. Mă pricep eu cînd e vorba de haine făcute la croitor. Te-ai oprit o clipă în parc, în drum. Nu te superi dacă stăm puțin de vorbă ? Am nevoie să stau de vorbă cu cineva. Mi-e frică... mi-e o frică... Le-am spus și la vreo două trei haïmanale de colo. Ei cred că m-am țicnit. Știi, să-ți spun ceva — azi n-am mîncat decît niște covrigi și un măr. Mîine îmi vine rîndul să cîștig trei milioane, așa că restaurantul de colo, cu limuzinele din jur, o să fie prea ieftin pentru mine. Nu mă crezi, nu ?

— Nu am nici cea mai mică îndoială, spuse Vallance, rîzînd. Am mîncat ieri acolo. Astă-seară n-am putut să-mi cumpăr nici o ceașcă de cafea de cinci cenți.

— N-arăți ca noi. Da' cred că se întîmplă și lucruri dintr-astea. Și eu eram mare filfizon acu' cîțiva ani. Dar pe dumneata ce te-a scos din joc. ?

— Eu, ei... mi-am pierdut slujba, răspunse Vallance.

— Orașul ăsta e iadul cel mai întunecat, continuă celălalt. O zi mănînci din porțelanuri fine, a doua zi n-ai porție. Eu mi-am luat partea de ghinion cu vîrf și-ndesat. De cinci ani sînt doar ceva mai răsărit ca un cerșetor. Am fost crescut să trăiesc extravagant și să nu fac nimic. Ia ascultă, de fapt pot să-ți spun și dumitale, știi, trebuie să mă destăinui cuiva, pentru că mi-e frică... mi-e o frică...

Mă cheamă Ide. N-ai crede că bătrînul Paulding, unul din milionarii de pe Riverside Drive, ar putea fi unchiul meu, nu ? Ei bine, să știi că așa este. Odată am locuit și eu acolo și am avut parte de tot ce se poate cumpăra cu bani. Ia ascultă, n-ai la dumneata niște bani să cumperi ceva de băut, ... ăăă... domnule...

— Dawson, spuse Vallance. Nu ; îmi pare rău, dar sînt la pămînt cu banii.

— De-o săptămînă stau într-o pivniță de cărbuni cu un pungaș căruia i se spune Morris „Înăcritul“. N-aveam unde să mă duc. Cînd am ieșit azi, un tip cu niște acte în buzunar întreba de mine. M-am prins că era un polițist șmecher și n-am mai apărut pînă s-a lăsat întunericul. Mi-a lăsat o scrisoare. Știi, Dawson, era de la un mare avocat din oraș, unul Mead. I-am văzut firma pe Ann Street. Paulding vrea să joc rolul nepotului risipitor — adică să mă întorc și să fiu iar moștenitor și să dau iama prin bani. Mîine, la zece, urmează să mă prezint la biroul avocatului și să revin la ce-am fost odată, moștenitorul a trei milioane de dolari, Dawson, și zece mii pe an bani de buzunar. Și mi-e frică... mi-e o frică...

Vagabondul sări în picioare și ridică amîndouă brațele, tremurînd, deasupra capului. Își ținu respirația și scînci isteric.

Vallance îl apucă de braț și-l obligă să se așeze din nou pe bătă.

— Potolește-te ! îi porunci el cu un fel de dezgust în ton. Te porți de parcă ai pierdut o avere, cînd de fapt ești pe punctul de a cîștiga una. De ce ți-e frică ?

Ide se lăsă jos și începu să tremure. Se agăță de mîneca lui Vallance și, deși lumina felinarelor de pe Broadway licărea slab, penultimul moștenitor putu să zărească în barba celui alt broboane de sudoare stoarse de o groază ciudată.

— Păi, cred că o să pățesc ceva pînă dimineață. Nu știu exact ce — ceva rare să mă îndepărtez de bani. Mi-e frică să nu cadă un copac peste mine, să nu mă calce vreo trăsură, sau să-mi pice o cărămidă în cap, sau mai știu și eu ce. Nu mi-a mai fost frică pînă acum. Sute de nopți am stat în parcul ăst, calm ca un chip sculptat, neștiind de unde o să fac rost de mîncare a doua zi. Dar acum e alt-

ceva. Îmi plac banii, Dawson — sînt fericit la culme cînd îi vîntur printre degete, și oamenii îmi fac temenele, și am în jur flori și muzică, și port haine scumpe. Cit timp am știut că sînt scos din joc, nu mi-a păsas. Chiar eram fericit să stau aici, zdrențuros și flămînd, să ascult fîntina arteziană susurînd și să urmăresc cum trec trăsurile. Acum însă, aproape că-i am în mină — aproape — și nu pot să mai aștept încă douăsprezece ore, Dawson, nu mai sînt în stare. Mi s-ar putea întîmpla mii de lucruri — aș putea să orbesc, să am un atac de inimă, să se sfîrșească lumea înainte de a putea să...

Ide sări în picioare iar, cu un țipăt. Oamenii începură să se agite pe celelalte bănci și să privească mirați. Vallance îl luă de braț.

— Vino să ne plimbăm, spuse el cu blîndețe. Și încearcă să te stăpînești. N-are rost să te agiți sau să te alarmezi. N-o să ți se întîmple nimic. Toate nopțile sînt la fel.

— Așa e, spuse Ide. Stai cu mine, Dawson, fii băiat bun. Plimbă-te puțin cu mine. În viața mea n-am fost așa de dărîmat, și am avut parte de bușituri zdravene, nu glumă. Crezi că ai putea să înjghebi ceva în genul unei mese, bătrîne ? Stau prea prost cu nervii ca să încerc să cerșesc.

Vallance își conduse însoțitorul pe Fifth Avenue, care era aproape pustie, pe urmă o luară spre vest de-a lungul Străzii 30, spre Broadway.

— Așteaptă aici cîteva clipe, spuse el, lăsîndu-l pe Ide într-un loc liniștit și întunecat.

Intră într-un hotel cunoscut și se îndreptă spre bar, cu mersul lui sigur.

— Jimmy, vezi că afară e un prăpădit, i se adresă el barmanului, care zice că e flămînd, și chiar așa și arată. Știi ce fac ăștia cu banii dacă le dai. Așa că pregătește un sandviș sau două, și am eu grijă să nu le arunce.

— Cum să nu, domnule Vallance. Nu se prefac toți. Nu-mi place să văd oamenii flămînzînd.

Împături într-un șervețel o masă gratuită, oferită cu mărînimie. Vallance ieși cu ea și se duse la însoțitorul său. Ide se năpusti asupra mîncării, hămesit.

— N-am mai mâncat pe gratis atât de bine de un an încoace, spuse el. Dar tu nu măninci nimic, Dawson ?

— Nu mi-e foame, mulțumesc, spuse Vallance.

— Ne întoarcem în parc, spuse Ide. Acolo n-o să ne deranjeze copoii. Păstrez restul de șuncă și ce mai e, pentru mâine dimineață. Nu mai măninc acum ; mi-e teamă să nu mi se facă rău. Dacă, Doamne ferește, mor de crampe sau de altceva la noapte și nu mai ajung să pun mâna pe bani ? Mai am unsprezece ore pînă se face timpul să-l văd pe avocat. Să nu mă lași, Dawson, te rog. Mi-e frică să nu se întimple ceva. Nici tu n-ai unde să te duci, nu ?

— Nu, răspunse Vallance, astă-seară nu mai am unde să mă duc. Am să stau cu tine pe bancă.

— N-o pui la inimă, văd, spuse Ide, dacă mi-ai spus-o pe față. Credeam că, dacă ești pus pe liber și ai șansa să ajungi cerșetor, îți vine să-ți smulgi părul din cap.

— Cred că mi-am dat și eu seama că, dacă aștepți să capeți o avere a doua zi, ar trebui să te simți liniștit și în apele tale.

— Ciudată treabă, filozofă Ide, cum reacționează oamenii. Uite-ți banca, Dawson, lingă a mea. Aici nu te bate lumina în ochi. Ia ascultă, Dawson, am să-l rog pe bătrîn să-ți dea o recomandare pentru o slujbă cînd ajung înapoi acasă. M-ai ajutat mult astă-seară. Nu cred că puteam să trec peste noaptea asta dacă nu dădeam peste tine.

— Mulțumesc, spuse Vallance. Cum se procedează — te întinzi sau stai în capul oaselor cînd vrei să dormi ?

Ore întregi, Vallance privi aproape fără să clipească la stele, printre crengile copacilor, și ascultă tropotul copitelor pe marea de asfalt spre sud. Mintea îi lucra, dar simțurile îi erau amortite. Toate emoțiile parcă erau anihilate. Nu simțea nici regret, nici teamă, nici durere, nici nemulțumire. Și cînd se gîndea la fată, parcă se gîndea la un locuitor de pe acele stele îndepărtate. Își aminti de maimuțările absurde ale însoțitorului său și rise ușurel, totuși fără voioșie. Curînd, armata cotidiană a furgonelor cu lapte transformă orașul într-o tobă răpăitoare, care le ritma înaintarea. Vallance adormi pe banca incomodă.

La ora zece, a doua zi, cei doi se prezentară la ușa avocatului Mead din Ann Street.

Ide era complet la pământ cu nervii, când sosi ceasul ; și Vallance nu se putu hotărî să-l lase singur, pradă pericolelor de care se temea.

Cînd intrară în birou, avocatul Mead îi privi mirat. El și Vallance erau prieteni vechi. După ce se salutară, se întoarse către Ide, care stătea cu fața albă și picioarele tremurînd, înaintea crizei care era de așteptat.

— V-am mai trimis o scrisoare la adresa dumneavoastră, aseară, domnule Ide, spuse el. Azi dimineață am aflat că nu ați trecut pe-acolo și deci înseamnă că nu ați primit-o. Vă aduceam la cunoștință că domnul Paulding și-a reconsiderat oferta de a vă lua înapoi în grațiile dumnealui. Așa a hotărît și dorește să vă fie clar că nimic nu se va schimba în relațiile dintre dumnealui și dumneavoastră.

Ide se opri brusc din tremurat. Culoarea îi reveni în obraji și își îndreptă spatele. Își dădu pe ceafă cu o mină pălăria turtită și pe cealaltă o întinse, cu degete sigure, către avocat. Trase mult aer în piept și rise batjocoritor.

— Spuneți-i bătrînului Paulding că poate să se ducă dracului ! spuse el clar și răspicat, apoi se întoarse și ieși din birou, cu pași sprinteni și siguri.

Avocatul Mead se răsuci pe călcîie către Vallance și zîmbi.

— Mă bucur că ai intrat, spuse el plin de bunăvoință. Unchiul vrea să te reîntorci imediat acasă. S-a împăcat cu situația care a provocat acțiunea lui pripită și dorește să-ți spună că totul va fi ca... Hei, Adams ! strigă avocatul Mead, intrerupîndu-se și strigîndu-și secretarul. Adu un pahar cu apă... domnul Vallance a leșinat !

Crama și trandafirul

Domnișoara Posie Carrington ajunsese la un succes binemeritat. Își începuse viața, handicapată de numele de familie „Boggs“, în orășelul cunoscut drept Cranberry Corners. La vîrsta de optsprezece ani își schimbase numele în „Carrington“ și căpătase un loc în trupa teatrului de varieteu metropolitan. De atunci, avusese o ascensiune neșovăielnică, cu pași meritați și aducători de desfătare, în chip de „gălăgioasă“ — membră a faimosului octet „Dickey-bird“, în opereta reușită „Băieții și bombonelele“, primă solistă în dansul gîndacului de cartof din „Tral-lala“; dar cea mai mare parte a succesului se datora rolului fetei în casă „Toinette“ din „Halatul de baie al regelui“, care atrăsese atenția criticilor și-i oferise șansa vieții. Așadar, cînd ne referim acum la ea, domnișoara Carrington e plină de faimă, flatare și furori, iar managerul abil Herr Timothy Goldstein i-a smuls semnătura pe acte rigurose întocmite, pentru un rol de stea în viitorul sezon cu noua piesă a lui Dyde Rich — „Pareză la lumina felinarului“.

Îndată, sosi la Herr Timothy un actor destoinic, în stare să întruchipeze personaje tinere ale secolului douăzeci, pe nume Highsmith, încercînd să fie angajat ca „Sol, Omul cu furca“, principalul comic din „Pareză la lumina felinarului“.

— Măi, băiatule, îi spuse Goldstein, eu îți dau rolul, dacă poți să-l joci. Domnișoara Carrington însă nu-mi ascultă sfaturile. A refuzat jumătate de duzină dintre cei mai buni imitatori ai fanților de la țară veniți la oraș. Zice că n-o să pună piciorul pe scenă pînă cînd nu dăm peste cel mai bun „Om cu furca“. Știi, a crescut la țară, așa că atunci cînd o orhidee de pe Broadway își vîră un pai în păr și încearcă să arate ca o floare de trifoi, cu ea nu-i merge. Am întreat-o în glumă dacă nu crede că Denmar Thompson ar fi potrivit pentru rol. „A, nu!“, mi-a răspuns. „Nu-mi trebuie John Crew sau Jim Corbett sau oricare

din actorii grozavi care nu sînt în stare să deosebească un nap de o năpircă. Mie îmi trebuie cineva autentic." Așa că, băiete, dacă vrei să joci pe „Sol, Omul cu furca”, trebuie s-o convingi pe domnișoara Carrington. Îți urez succes.

Highsmith luă a doua zi trenul spre Cranberry Corners. Rămase în sătucul acela pustiu și uitat de lume trei zile. Găsi familia Boggs, și le smulse povestea vieții lor pînă la a treia sau a patra generație în urmă. Adună fapte și culoare locală din Cranberry Corners. Satul nu înflorise la fel de repede ca domnișoara Carrington. Actorul aprecie că probabil suferise doar cîteva modificări adevărate de la plecarea urmașei solitare a lui Thespis, așa cum se întîmplă în teatru cînd „patru ani s-au scurs între timp”. Se identifică total cu Cranberry Corners și se întoarce apoi în orașul schimbărilor cameleonice.

În crămă dădu Highsmith lovitura carierei sale dramatice. Nu mai are rost să numim locul ; nu există decît o crămă unde am putea spera s-o întîlnim pe domnișoara Posie Carrington, după spectacolul cu „Halatul regelui”.

La una dintre mese se găsea un grup mic și vesel care atrăgea multe priviri. Domnișoara Carrington, mignonă, încîntătoare, vivace, atrăgătoare, îmbătată de glorie, ar trebui amintită prima. Herr Goldstein o urmează imediat, gălăgios, cu părul ondulat, masiv, puțin neliniștit, ca un urs care din întîmplare a prins între gheare o musculiță. Pe urmă, un individ osîndit să lucreze la un ziar, trist, bine crescut, alert, analizînd pentru rebuturile literare ale corespondentului de presă fiecare propoziție revărsată asupra lui, mîncînd în tăcere și semetie. Și ultimul, un tînăr cu cărare, cu un nume care învinețește revistele radicale și aurește dosurile cecurilor. Stăteau toți la o masă, în timp ce orchestra cînta, chelnerii își vedeau de cărările întortocheate ale îndatoririlor lor, spre cei care le solicitau serviciile, și totul era straniu și vesel pentru că încăperea se afla la nouă picioare sub nivelul trotuarului.

La douăsprezece fără un sfert în crămă intră o ființă. Prima vioară atacă tare nota do care ar fi trebuit să fie becar ; clarinetul scoase un gîlgiit în loc de o notă grațioasă ; domnișoara Carrington chicoti, iar tînărul cu cărare înghiți un sîmbure de măslină.

Noul venit era fără urmă de îndoială un țăranoi sadea. Era tânăr, slab, tulburat, șovăitor, cu părul ca mătasea, cu gura căscată, stingaci, pus în mare încurcătură de lumini și de societatea din crămă. Hainele cafenii și cravata de un albastru țișător lăsau să se vadă încheieturile osoase și gleznele în șosete albe. Răsturnă un scaun, se așează pe altul, își încolăci un picior în jurul mesei și se chirci la apropierea unui chelner.

— Adă-mi o cană cu bere blondă, spuse el ca răspuns la întrebarea discretă a chelnerului.

Privirile întregii crame erau fixate asupra lui. Era proaspăt ca o varză furajeră și sărac cu duhul ca o greblă. Își lăsă privirea să zăbovească prin sală, asemeni unuiia care se uită cu ochii holbați cum au intrat porcii la cartofi. Privirea îi rămase mult timp asupra domnișoarei Carrington. Se ridică și se duse la masa ei, cu un zîmbet sfios și sincer și o roșeață de emoție plăcută.

— Ce mai faci, dom'șoară Posie ? spuse el cu un accent neconfundabil. Nu mă mai ții minte. Bill Summers — alde Summers care stăteau în spatele atelierului de fierărie. Cred că am mai crescut ceva de cînd ai plecat din Cranberry Corners, Liza Perry mi-a zis că aș putea să te văd în oraș cît timp stai p-aci. Știi că Liza l-a luat pe Benny Stanfield și zice că...

— Ei, nu mai spune ! îl întrerupse aprinsă domnișoara Carrington. Nu credeam că Liza Perry o să se mărite vreodată. Ei, asta-i ! cu pistrii pe care îi avea !...

— S-a măritat în iunie, rinji clevetitorul, și stă la vechea reședință Tatum. Ham Riley se îndeletnicește cu religia ; bătrîna domnișoară Blithers și-a vîndut casa căpitanului Spooner ; cea mai mică din fetele Waters a fugit cu profesorul de muzică ; judecătoria a ars în martie trecut ; unchi-tău Wiley a fost pus polițist de stradă ; Matilda Hoskins a murit pentru că și-a vîrit un ac în mină, iar Tom Beedle îi face curte lui Sallie Lathrop — se zice că nu pierde o seară să nu li se așeze pe verandă.

— Dar avea albeață ! exclamă domnișoara Carrington cu asprime. Păi, Tom Beedle pe vremuri..., știți ceva, oameni buni, scuzați-mă o clipă. Dumnezeu e un vechi prieten de-al meu, domnul... cum ziceai ? Da, domnul Summers — domnul Goldstein, domnul Ricketts, domnul... ah,

cum te cheamă ? O să-ți spun Johnny. Vino 'ncea și mai povestește-mi !

Îi trase la o masă retrasă, într-un colț. Herr Goldstein ridică din umerii solizi și făcu semn chelnerului. Jurnalistul se luminează puțin la față și pomeni de un absint. Tânărul cu cărare căzu în melancolie. Oaspeții cramei riseră, ciocniră paharele și se amuzară pe seama comediei oferite de Posie Carrington după spectacolul obișnuit. Cîteva ciniști șoptiră, „correspondent de presă“ și zimbiră cu înțelepciune.

Posie Carrington își lăsă bărbia drăgălașă cu gropiță pe mîini și uită de public — o facultate care îi cucerise lauri.

— Nu îmi aduc aminte de nici un Bill Summers, spuse ea gînditoare, uitîndu-se direct în ochii albaștri și candidi ai tînărului de la țară. Îi cunosc bine pe alde Summers. Cred că nu s-a prea schimbat orașul. I-ai mai văzut pe ai mei de curînd ?

Și pe urmă Highsmith își jucă atuul. Rolul lui „Sol, Omul cu furca“ cerea patos și umor. Domnișoara Carrington trebuia să se convingă că el le avea pe amîndouă.

— Dom'șoară Posie, spusé Bill Summers, acu' două-trei zile am trecut pe la ai dumitale. Nu, nu prea s-au făcut schimbări. Tufa de liliac de la fereastra bucătăriei a mai crescut puțin și ulmul din față s-a uscat și a trebuit să fie tăiat. Și totuși, nu mai e ca pe vremuri.

— Ce face mama ? întrebă domnișoara Carrington.

— Stătea în fața ușii de la intrare și croșeta un covoraș pentru lampă cînd am văzut-o ultima oară, spuse „Bill“. A mai îmbătrînit și dumneaei, dom'șoară Posie. Dar în casă totul e ca înainte. Măicuța dumitale mi-a spus să stau jos. „Să nu te atingi de balansoarul ăla de răchită, Williams“, mi-a spus. „N-a mai fost mișcat de cînd a plecat Posie și ăsta e șorțulețul pe care-l broda ; a rămas pe brațul balansoarului, așa cum l-a aruncat ea. Sper“, a continuat, „că o să vină și ziua cînd Posie va termina broderia.“

Domnișoara Carrington făcu semn poruncitor unui chelner.

— O pintă de băutură tare, comandă ea scurt, și dă nota de plată lui Goldstein.

— Soarele strălucea în prag, continuă cronicarul din Cranberry, și măicuța mătăle stătea în lumina lui. Am întrebat-o dacă nu vrea să se dea puțin mai în spate. „William“, mi-a spus, „cînd mă așez și mă uit în josul drumului, nu-mi place să mă mai mut din locul ăsta. Nu trece zi să nu stau aici în clipele libere și să nu mă uit peste gard, poate-poate o văd pe Posie. A plecat pe drumul ăsta noaptea, căci i-am văzut urmele pantofiorilor în țărînă, și ceva îmi spune că se va întoarce cînd i s-o face lehamite de lume și se va gîndi la mama ei.“. Cînd am plecat, încheie Bill, am luat ăsta din tufișul de lingă treptele de la intrare. M-am gîndit că poate te văd în oraș și știam că ți-ar face plăcere să-ți aduc ceva de-acasă.

Scoase din buzunar un trandafir ca de catifea, galben, puțin ofilit, care-și înclina capul în atmosfera îmbicsită a cramei soioase, ca o fecioară ce se pleacă în fața răsufării fierbinți a leilor din arenele romane.

Domnișoara Carrington rîse tare, dar plăcut, acoperind orchestra care interpreta „Clopoteii“.

— Ia uită-te ! strigă ea voioasă. Ce poate fi mai îmbicsit ca locurile alea prăpădite ! Sînt convinsă că dacă aș sta două ore la Cranberry, m-ar apuca urticaria. Ei, mă bucur grozav că te-am văzut, domnule Summers. Cred că mă duc acum la hotel să-mi fac primul somn.

Viri trandafirul galben în sinul veșmintelor splendide, elegante, de mătase ; se ridică și clătină capul hotărîtă către Herr Goldstein.

Cei trei însoțitori și „Bill Summers“ o conduseră pînă la trăsura. Cînd garniturile și panglicuțele fură vîrite în siguranță înăuntru, ea le trimise *au revoir*-uri ametoare, cu ochii și dinții scilipitori.

— Vino la hotel să-mi faci o vizită, Bill, înainte de a pleca din oraș, strigă ea, cînd trăsura luxoasă se porni.

Highsmith, încă cu machiajul pe el, se duse cu Herr Goldstein la o cafenea.

— Grozavă idee, nu ? Întrebă actorul zîbind. Ar trebui să-mi facă rost de rol, ce zici ? Domnișoara Posie nu și-a dat seama.

— N-am auzit conversația, spuse Goldstein, dar machiajul și interpretarea au fost grozave. Să ciocnim în cinstea succesului. Ar fi bine să treci mîine devreme pe la

domnișoara Carrington pentru rol. Nu cred că n-a apreciat demonstrația de talent.

La unsprezece dimineața, a doua zi, Highsmith, chipeș, îmbrăcat după ultimul jurnal, încrezător, cu un cerceluš la butonieră, își trimise cartea de vizită domnișoarei Carrington, în apartamentul select al hotelului.

Fu poftit și primit de camerista franțuzoaică a actriței.

— Îmi pare rău, spuse Mademoiselle Hortense, dar trebuie să le spun la toți. Cu mare regret. Domnișoara Carrington și-a reziliat toate contractele și s-a întors să trăiască în — cum îi spune orașului ăsta ? — Cranberry Cornaire !

Din volumul
LAMPA CURĂȚATĂ

Dintr-o mie și una de nopți la Madison Square

Phillips aduse corespondența lui Carson Chalmers, în apartamentul lui de lângă Square. Pe lângă scrisorile obișnuite, mai erau încă două care purtau aceeași ștampilă poștală străină.

Unul dintre plicurile nou sosite conținea fotografia unei femei. Celălalt conținea o scrisoare interminabilă, asupra căreia Chalmers zăbovi, absorbit, timp îndelungat. Scrisoarea era de la o altă femeie și cuprindea înțepături veninoase, învăluite abil în cuvinte mieroase și pline de insinuări la adresa femeii din fotografie.

Chalmers rupse scrisoarea în mii de bucățele și începu să-și tocească covorul scump, parcurgându-l de mai multe ori. La fel se comportă și animalele din junglă când sînt virite în cușcă, și la fel se comportă și omul închis în cușcă cînd se găsește prins în jungla îndoielilor.

Cu timpul starea de agitație fu învinsă. Covorul nu era fermecat. Nu putu să-l străbată decît pe o distanță de șaisprezece picioare ; trei mii de mile îi depășeau puterile.

Apăru Phillips. Nu intra niciodată. Apărea invariabil, asemeni unui duh cu încheieturile bine unse.

— Mîncăți acasă, domnule, sau ieșiți în oraș ? Întrebă el.

— Aici, spuse Chalmers, într-o jumătate de oră.

Ascultă ursuz rafalele de ianuarie, care transformaseră strada pustie într-un trombon colian.

— Stai, îi spuse duhului pe cale de a se topi. Cînd m-am întors acasă, la capătul Square-ului am văzut o grămadă de oameni, așezați pe două rînduri. Unul se cocoțase pe ceva și vorbea. De ce se află oamenii aceia acolo și de ce stau la rînd ?

— Sînt oameni fără adăpost, domnule, spuse Phillips. Cel care este așezat pe ladă încearcă să le facă rost de un acoperiș pentru la noapte. Oamenii vin și-l ascultă și-i dau bani. Pe urmă el trimite banii, atîția cîți a strîns, să

plătească la niște pensuni. De aceea stau la rînd. Sînt trimiși la gulcare în ordinea în care sosesc.

— Pînă e gata masa, spuse Chalmers, adu unul din oamenii ăia aici. O să mănînce cu mine.

— Pe cccare..., începu Phillips, bîlbîindu-se pentru prima oară de cînd se găsea în servici.

— Alege la întîmplare, spuse Chalmers. Ai grijă să fie cît de cît treaz și n-ar strica să aibă și o vagă idee despre curățenie. Atît.

Pentru Carson Chalmers era un lucru neobșnuit să facă pe califul. Dar în seara aceea antidoturile convenționale împotriva tristeții se dovediseră ineficente. Trebuia să aibă ceva ieșit din comun, neașteptat, ceva cu savoare arabă care să-i ridice moralul.

Într-o jumătate de oră, Phillips își îndeplini îndatoririle de duh al lămpii fermecate. Chelnerii din salonul de jos aduseră în grabă cina savuroasă. Masa, pusă pentru două persoane, era luminată vesel de cele două sfeșnice cu lumînări trandafirii.

Iar Phillips, ca și cum ar fi condus un cardinal sau ar fi păzit un spărgător, își conducea oaspetele înfrigurat care fusese ales dintre chiriașii cerșetori.

Numim din obișnuință asemenea oameni — epave ; și dacă această comparație o folosim și aici, o facem gîndindu-ne în mod special la un vas avariat din cauza incendiului. Căci, nu încăpea îndoială, naufragiul era iluminat de o scinteiere internă. Chipul și miinile îi fuseseră spălate de curînd — un ritual asupra căruia insistase Phillips, ca o ceremonie săvîrșită cu ocazia încălcării uzanțelor. Rămase în picioare, în fața lumînărilor, ca o pată în decorul decent al apartamentului. Chipul îi era bolnăvicios de palid, acoperit aproape pînă la ochi de o perie deasă, țepoasă și roșcovană, ca a unui irlandez. Pieptenul lui Phillips nu reușise să pună ordine în părul castaniu deschis, lung, turtit, care luase forma unei pălării purtate continuu. Privirea îi era lipsită de speranță, dar cu sfidarea înșelătoare a unei javre încolțite de cei care o chinuie. Haina ponosită era încheiată pînă la ultimul nasture, lăsînd totuși să se vadă doi centimetri de guler salvator. Se comportă cu o absolută dezinvoltură, cînd Chalmers se ridică de la masă și-i dădu ocol.

— Dacă îmi permiteți, spuse gazda, mi-ar face plăcere să-mi țineți companie la masă astăzi.

— Mă numesc Plumer, spuse oaspetele de drumul mare, pe un ton răstit și agresiv. Dacă semănați cu mine, atunci vreți să știți cu cine vă așezați la masă.

— Tocmai urma să vă spun, continuă Chalmers cam grăbit, că mă numesc Chalmers. Vreți să luați loc vizavi ?

Plumer își îndoi genunchii pentru a-i permite lui Phillips să-i împingă scaunul sub el. Se părea că nu participa pentru prima oară la o masă. Phillips aduse măslina și anșoa.

— Bun ! mării Plumer, deci o luăm pe feluri, da ? În regulă, stăpîne vesel al Bagdadului. Vă sînt Șeherezada personală pînă la ultima scobitoare. Sinteți primul calif cu stofă de oriental adevărat pe care l-am întîlnit de cînd a dat gerul. Ce noroc pe mine ! Și eram al patruzeci și trei-lea din rînd. Tocmai terminasem de numărat cînd emisarul binevenit a sosit să mă invite la ospăț. Astă-seară aveam șansa să fac rost de un pat, cum aș fi avut să devin președinte. Cum doriți să vă povestesc trista-mi soartă, domnule Al Rașid — cite un capitol la fiecare fel de mîncare, sau ediția completă la cafea și trabucuri ?

— Am impresia că situația în care te afli nu e ceva nou pentru dumneata, spuse Chalmers, zîbind.

— Pe toți perciunii profetului, nu ! exclamă oaspetele. New York-ul este plin de Haruni Al Rașid ieftini, cum e Bagdadul de muște. De douăzeci de ori mi-am povestit viața, avînd masa întinsă alături. Credeți că poți găsi pe cineva în New York care să-ți dea ceva pe gratis ? Se combină curiozitatea și caritatea în aceeași ciorbă. Mulți îți oferă mîncare ieftină chinezească de zece cenți ; cîțiva fac pe califii cu un mușchi de vacă clasa întîi, dar toți, fără excepție nu te lasă pînă nu-ți smulg autobiografia, cu note de subsol, adaosuri și fragmente nepublicate. Aș știu ce trebuie să fac cînd observ că-mi sosesc merinde pe strada bătrînului și micuțului Bagdad-de-pe-metrou. Lovesc de trei ori asfaltul cu fruntea și mă pregătesc să înșir istorii la cină. Mă trag din răposatul Tommy Tucker, care a fost obligat să practice armonia vocală pentru un blid de griș cu lapte.

— Nu-ți cer să-mi povestești viața, spuse Chalmers. Îți spun sincer că am avut o toamnă bruscă, să trimit după un străin care să ia masa împreună cu mine. Te asigur că nu o să suferi de pe urma niciunei curiozități de ale mele.

— Ei, pe naiba ! exclamă oaspetele, atacînd supa cu entuziasm. Nici nu-mi pasă. Devin o revistă orientală cu copertă roșie și paginile tăiate cînd califul iese la plimbare. De fapt, noi cei care stăm la rînd pentru un pat, avem un fel de baremuri ale asociației pentru lucruri de genul ăsta. Întotdeauna sîntem opriți și întrebați ce anume ne-a împins atît de jos în lumea asta. Pentru un sandviș și un pahar de bere, le spun că din cauza băuturii. Pentru carne tocată cu varză și o ceașcă de cafea, le servesc povestea cu patronul cu inimă de piatră, statul în spital și pierdutul slujbei. Pentru un mușchi de vacă și un sfert de dolar pentru pat, capătă tragedia de pe Wall Street a averii pierdute și degradarea treptată. La dumneavoastră este pentru prima oară că am întîlnit altceva. N-am nici o povestire care să se potrivească. Știți ceva, domnule Chalmers, pentru asta am să vă spun adevărul, dacă vreți să-l ascultați. O să vă fie mai greu să-l credeți, decît ceva inventat.

O oră mai tîrziu, oaspetele arab se lăsa pe spătarul scaunului cu un oftat de mulțumire, în timp ce Phillips aducea cafeaua și trabucurile și curăța masa.

— Ați auzit vreodată de Sherrard Plumer ? întrebă oaspetele cu un zîmbet ciudat.

— Îmi amintesc de nume, spuse Chalmers. Era pictor, cred, cu o faimă destul de mare acum cîțiva ani.

— Acum cinci ani, spuse oaspetele. Pe urmă m-am dus la fund ca o bucată de plumb. Eu sînt Sherrard Plumer ! Am vîndut ultimul portret pe două mii de dolari. După asta n-am mai găsit cine să-mi pozeze nici pentru o pictură gratis.

— Dar ce s-a întîmplat ? nu putu Chalmers să se înfrineze.

— Ceva straniu, răspunse Plumer, abătut. Nici eu n-am înțeles. O vreme m-am ținut la suprafață, ca pluta pe apă. Făceam parte din societatea aleasă și luam comenzi în dreapta și în stînga. Ziarele mă întitulaseră un pictor la modă. Pe urmă s-au petrecut lucruri stranii. Ori

de câte ori terminam o pictură, oamenii veneau, o priveau, începeau să şușotească și să se uite ciudat unul la altul. Curînd am descoperit ce era. Aveam talentul de a pune pe chipul din portret o latură ascunsă a caracterului persoanei respective. Nu știu cum făceam, eu pictam ce aveam în față, dar știu că așa ieșea. Unii dintre cei care-mi pozau s-au supărat cumplit și au refuzat picturile. Am pictat chipul unei doamne foarte frumoase și cunoscute în societate. Cînd a fost gata, soțul a privit tabloul cu o expresie aparte pe chip și după o săptămînă a intentat divorț.

Îmi amintesc de cazul unui bancher vestit care mi-a pozat. Cînd încă mai aveam expus la mine în studio portretul, a venit o cunoștință de-a lui și s-a uitat la el. „Doamne, iartă-mă! Chiar așa arată?” I-am răspuns că era socotit de o asemănare izbitoare. „Pînă acum nu i-am observat expresia aceea în ochi. Cred că mă duc în oraș și-mi schimb contul la bancă”, mi-a spus. Și chiar așa a făcut, numai că n-a mai găsit nici contul, nici pe domnul bancher.

N-a trecut mult și m-am trezit fără comenzi. Oamenii nu vor să li se arate slăbiciunile în portrete. Pot zîmbi și schimba mimica feței și te pot păcăli, dar cu tabloul nu se întîmplă așa. N-am mai căpătat nici o altă comandă, așa că a trebuit să abandonez. Am lucrat o vreme, ca desenator la un ziar, pe urmă ca litograf, dar m-au urmărit aceleași necazuri. Dacă făceam desenul după fotografia cuiva, apăreau expresii și trăsături care nu se vedeau în fotografie, dar care bănuiesc că existau în realitate. Clienții făceau mare scandal, în special femeile, și n-am reușit niciodată să-mi păstrez mult timp slujba. Așa că am început să-mi odihnesc fruntea obosită pe pieptul alinător al Bătrînei Băuturi. Și curînd m-am trezit în șirul pentru un pat liber, practicînd ficțiunea orală pentru pomenile din bazarurile de binefacere cu mîncare. V-a plictisit relatarea asta sinceră, o, califule? Pot să mă întorc la istoria cu dezastrul de pe Wall Street, dacă preferați, dar acolo trebuie să vărs și o lacrimă și nu știu dacă sînt în stare după masa asta bună.

— Nu, nu, spuse Chalmers, sincer. Mă interesezi foarte mult. Toate portretele dumitale dădeau la iveală o trăsă-

tură neplăcută, sau mai existau și unele care nu sufereau greaua încercare a pensulei ?

— Unele ? Da, spuse Plumer. În general copiii, destule femei și un număr apreciabil de bărbați. Știți doar că nu toți oamenii sînt răi. Cînd erau cum trebuie, și portretele ieșeau cum trebuie. Cum vă spuneam, nu vă explic nimic, vă relatez faptele.

Pe masa de scris a lui Chalmers se afla fotografia pe care o primise în ziua aceea cu poșta din străinătate. Zece minute mai tîrziu, Plumer îi făcea o schiță în pastel. După o oră pictorul se ridică și se întinse obosit.

— E gata, căscă el. Mă scuzați că am stat atît. M-a interesat chipul. Doamne ! ce-am mai obosit ! Știți, aseară n-am avut unde să mă culc. Cred că acum o să vă spun noapte-bună, o stăpin al dreptilor !

Chalmers îl conduse pînă la ușă și-i vîrî în mînă cîteva bancnote.

— A, le iau, spuse Plumer. Asta face parte din declin. Mulțumesc. Și pentru masa excelentă. La noapte dorm pe puf și o să visez despre Bagdad. Sper ca în zori visul să nu se risipească. Rămas bun, prea bunule calif !

Din nou Chalmers păși agitat pe covor. Dar merse doar pînă la masa unde se afla schița pastel. Încercă să se apropie de ea o dată, de două ori, de trei ori, dar nu reuși. Văzu cenușiul, auriul și cafeniul, dar în jurul lor parcă se întindea un zid care nu-l lăsa să se apropie. Se așeză și încercă să se liniștească. Sări în picioare și-l strigă pe Phillips.

— În casa asta locuiește un pictor tînăr, un oarecare domn Reineman, spuse el. Știi la ce apartament stă ?

— Sus de tot, în față, domnule.

— Urcă și roagă-l să fie bun să mă onoreze cu prezența dumnealui cîteva minute.

Reineman sosi imediat. Chalmers se prezintă.

— Domnule Reineman, spuse el, pe masa de colo există o mică schiță pastel. Ți-aș rămine recunoscător dacă mi-ai spune ce părere ai despre ea, ca pictură și ca merite artistice.

Tînărul pictor înaintă pînă la masă și luă schița. Chalmers se întoarse pe jumătate, sprijinindu-se de speteaza scaunului.

— Cum... o... găsești ? întrebă el rar.

— Ca desen, spuse pictorul, nu am suficiente cuvinte de laudă. Este opera unui maestru, îndrăzneată, rafinată și fidelă realității. Chiar mă nedumerește puțin. De mult n-am mai văzut o lucrare pastel atât de bună.

— Chipul... persoana... subiectul.. originalul.. despre ele ce ai de spus ?

— Chipul, spuse Reineman, este al unui înger din cer. Aș putea să vă întreb cine...

— Soția mea ! strigă Chalmers, năvălind ca un apucat asupra pictorului uluit, înșfăcându-i mâna și bătându-l pe spate. Acum călătorește prin Europa. La schița, băiatule, și pictează tabloul vieții duminică după ea și lasă-mă pe mine să fixez prețul.

Insigna polițistului O'Roon

Nu se poate nega că există femei și bărbați care privesc pentru prima oară s-au îndrăgostit. Dragostea asta la prima vedere e un proces riscant, înainte ca ea să-l fi văzut pe Bradstreet, sau el s-o fi văzut cu părul pe moațe. Dar sînt lucruri care se întimplă. Și una dintre întimplări trebuie să formeze substanța acestei povestiri — deși, slavă cerului — nu în detrimentul unor subiecte mai importante și esențiale, cum ar fi băutura, poliștii, caii și titlurile de conte.

În timpul unui anumit război, o trupă care se intitula „Călăreții Blinzi” a intrat în istorie și în una sau două ambuscade. „Călăreții Blinzi” erau recrutați din aristocrația oamenilor sălbatici ai vestului și din oamenii sălbatici ai aristocrației estului. Cînd sînt îmbrăcați toți în kaki, e greu să se facă deosebiri, așa că devin toți prieteni și camarazi.

Ellsworth Remsen, a cărui veche origine newyorkeză compensa modesta sa avere evaluată la numai zece milioane, își minca bucuros conserva de carne de vacă lingă focurile de tabără ale „Călăreților Blinzi”. Războiul era pentru el o mare distracție, așa că abia dacă regreta partidele de polo și scrumbia afumată.

Unul dintre „călăreți” era un tînăr bine făcut, îndatoritor și cu sînge rece, care-și spunea O'Roon. Pe acest tînăr, Remsen îl îndrăgise în mod deosebit. Cei doi călăreau unul lingă altul în timpul vestitelor atacuri spre vîrfurile dealului contestat, care se disputau amarnic cînd de partea spaniolilor, cînd a democraților.

După război, Remsen se întoarse la polo și la scrumbie. Într-o zi, un tînăr bine făcut, îndatoritor și cu sînge rece îl deranjă la club, și curînd el și cu O'Roon se băteau prietenește în piept, schimbînd epitete nu prea delicate, cum fac prietenii care nu s-au văzut mult timp. O'Roon arăta prăpădit, urmărit de ghinion dar absolut mulțumit. Dar se părea că această mulțumire era numai aparentă.

— Fă-mi rost de o slujbă, Remsen, spuse el. Tocmai am dat ultimul bănuț bărbierului.

— Cel mai simplu lucru, spuse Remsen. Cunosco o mulțime de oameni care au bănci și magazine universale și altele de asemenea. Ai vreo preferință ?

— Da, spuse O'Roon, cu însuflețire. Azi dimineată am dat o raită prin Central Park-ul vostru. Mi-ar plăcea să fiu și eu un polițist călare, ca cei pe care i-am văzut acolo. Cam asta ar fi totul. În plus, nici nu mă pricep la altceva. Mă pricep puțin la călărie și nu-mi strică aerul proaspăt. Crezi că ai putea să mă ajuți ?

Remsen era convins că putea. Și chiar reuși în foarte scurt timp. Și cei care nu se simțeau umiliți să se uite la un polițist călare, puteau să vadă un tinăr bine făcut, îndatoritor și cu singe rece pe un armăsar murg fălos, văzându-și de îndatoriri pe aleile parcului.

Și acum, cu riscul extrem de a plictisi pe domnii virstnici care poartă lanțuri la buzunar, și pe doamnele în etate care — dar, nu ! însăși bunica încă mai tresaltă la nemuritorul și nesăbuitul Romeo — trebuie să existe și o aluzie la dragoste la prima vedere.

Se petrecu exact când Remsen se plimba pe Fifth Avenue, venind de la clubul din apropiere.

În urma lui se țira o mașină pas cu pas, împiedicată de mulțimea de vehicule care umplea strada. În mașină se afla șoferul, și un domn mai în vîrstă, cu favoriți albi ca neaua și o beretă scoțiană care nu putea fi purtată într-o mașină decît de o persoană de vază. Nici măcar un comisionar pentru vinuri n-ar fi îndrăznit. Dar cele două persoane nu ne interesează decît în măsura în care, poate, ele conduc și plătesc mașina. Lîngă domnul în vîrstă se afla o domnișoară mai frumoasă ca floarea de rodie, mai desăvirșită ca primul pătrar de lună văzut în amurg prin virfurile oleandrului. Remsen o văzu și-și cunoscuse destinul. Ar fi putut să se arunce sub roțile vehiculului care o transporta, dar știa că asta ar fi fost ultimul lucru care ar fi atras atenția celor care călătoresc cu mașina. Mașina trecu încet, și dacă plasăm autorii mai presus de autoriști, duse cu ea și inima lui Remsen. Aici se afla orașul cu milioane de oameni, și multe femei care de la o anumită depărtare seamănă cu florile de rodii. Totuși, el spera s-o revadă ;

căci fiecare își închipuie că povestea lui de dragoste își are propriul păzitor și propria divinitate.

Din fericire pentru pacea sufletească a lui Remsen, se creă o diversiune sub forma unei reuniuni a „Călăreților Blinzi” ai orașului. Nu erau mulți, poate o duzină, și se găseau și mâncăruri, și băuturi din plin, și discursuri, și spaniolul fu din nou batjocorit în povestirile cu amintiri. Și cind lumina zilei îi amenință, supraviețuitorii se pregătiră să plece. Dar unii rămaseră pe cîmpul de bătaie. Unul dintre ei era polițistul călare O’Roon, care nu era prea familiarizat cu lichidele tari. Pcioarele refuzară să-și îndeplinească misiunea pe care o juraseră la departamentul de poliție.

— Iau foc, Remsen, spuse O’Roon prietenului său. De ce construiesc ăștia hoteluri care se învîrtesc ca roata de artificii ? O să-mi ia scutul și o să mă fărîme. Pot să judec și să vorbesc co-co-coer-er-ent, dar mă bîl-bîl-bîlbîi cu picioarele. În trei ore trebuie să mă prezint la datorie. Totul e pierdut, Remsen. Totul e pierdut, ascultă-mă.

— Uită-te la mine, spuse Remsen care zîmbea în barbă ; și, arătînd spre propriul chip : pe cine vezi aici ?

— Bu’ băiat, spuse O’Roon, amețit. Bu’ băiat Remsen ăsta.

— Nu-i adevărat, spuse Remsen. Îl vezi pe polițistul călare O’Roon. Uită-te la tine — nu ; nu poți fără o oglindă — dar uită-te la mine și gîndește-te la tine. Cît de mult semănăm ? Ca două picături de apă. Cu insigna ta, pe calul tău, în uniforma ta, am să vrăjesc subretele și am să-i pun pe toți cei din parc pe jar. O să am parte de insigna și onorurile tale, și în plus și de cea mai grozavă distracție de cînd am învins Spania.

Exact la timp, copia fabricată a polițistului călare O’Roon intra cu calul murg în buestru în Central Park. În uniformă, doi oameni care nu seamănă pot părea că seamănă ; doi care seamănă cît de cît ca trăsături și siluetă, pot apărea ca frați gemeni. Așa că Remsen își plimbă calul pe aleile pentru călăreți, distrîndu-se de minune — atît de puține plăceri au milionarii.

Pe alee, devreme dimineața, apăru o caleașcă trasă de doi roibi focoși. Ceva nu era obișnuit, pentru că Central Park este rareori folosit dimineața, cu excepția celor ne-

însemnați cărora le place să fie sănătoși, săraci și neînțelepți. În vehicul se afla un domn în vîrstă cu favoriți albi ca neaua și o beretă scoțiană care nu putea fi purtată decît de o persoană de vază. Lîngă el se afla doamna inimii lui Remsen — cea care arăta ca floarea de rodie și luna în creștere.

Remsen îi întîlni în drum. În clipa cînd trecură, ochii lui priviră într-ai ei, și dacă inima îndrăgostitului adevărat n-ar fi cam incredulă, putea să jure că ea se îmbujorase puțin în obraji. El continuă să ducă murgul la trap, apoi îl întoarse, căci auzise un tropot dezlănțuit. Roibii scăpaseră din frîu.

Remsen își îmboldi murgul după caleașcă, gonind ca din pușcă. Era lucru nu glumă pentru întruchiparea polițistului O'Roon. La treizeci de secunde după ce începu goana, murgul întoarse privirea înapoi către Remsen și spuse în singura manieră oferită cailor polițiștilor :

„Măi, nătăfleată, n-ai de gînd să faci ce ți se cere ? Nu ești O'Roon, dar mi se pare că, dacă te-ai lăsa pe dreapta, ai putea să înșfăci friurile roibilor ăstora prostănaci care abia dacă se tirăsc — ah !, ai dreptate ; nici O'Roon n-ar fi putut să acționeze mai bine !“

Atelajul scăpat fu oprit cu o frinare prea puțin glorioasă de mușchii puternici ai lui Remsen. Călărețul dădu drumul friurilor încolăcite în jurul miinilor, sări jos și veni în fața atelajului. Murgul, aprobîndu-l pe noul său călăreț, începu să țopăie, să salte, certîndu-și cabalin roibii potoliți. Remsen mai zăbovi, vag conștient de un domn în etate neclar, imposibil și nenecesar, cu o beretă scoțiană, care-i vorbea întruna despre ceva. Și era și acut conștient de doi ochi violeti care ar fi topit și ghețurile veșnice — sau orice altă figură de stil vreți — și de zîmbetul și privirea unei tinere — puțin speriată, dar o privire pe care, din cauza inimii îndrăgostitului adevărat puțin incredulă, n-a putut-o explica. Îl întrebă cum îl cheamă, și-l răsplătiră cu mulțumiri de oameni binecrescuți pentru fapta eroică, iar bereta scoțiană bolborosea ceva aprig și insistent. Dar apelul grăitor se găsea în privirile doamnei.

Pe Remsen îl trecu un mic fior de satisfacție, pentru că avea un nume pe care putea să-l ofere, care fără mîn-

drie deșartă merita să fie rostit în locuri distinse, și o mică avere pe care, cu mândrie meritată, putea s-o lase după el fără dezonoare.

Deschise gura să vorbească, dar o închise la loc.

Cine era el ? Polițistul călare O'Roon. Insigna și onoarea tovarășului său se aflau în mîinile lui. Dacă Ellsworth Remsen, milionar newyorkez, tocmai salvase o floare de rodie și o beretă scoțiană de la o moarte posibilă, unde se afla polițistul O'Roon ? Nu era în post — demascat, dezonorat, demisionat. Sosise dragostea, dar înainte de ea exista ceva care cerea înțietate — prietenia între oameni pe cîmpul de bătaie, luptîndu-se cu dușmanul.

Remsen își atinse chipiul, privi între urechile murgului și își găsi refugiul în limbaj.

— Nu are importanță, spuse el, flegmatic. Noi, polițistii, sîntem plătiți pentru aceste lucruri. Este datoria noastră.

Și se îndepărtă călare înjurînd *noblesse oblige*, dar conștient că niciodată n-ar fi putut să procedeze altfel.

La sfîrșitul zilei, Remsen trimise murgul la grajd și se duse la O'Roon în cameră. Polițistul era din nou un tînăr bine făcut, îndatoritor, cu singe rece, care stătea lîngă fereastră și fuma un trabuc.

Duceți-vă la dracu, și tu și tot restul poliției, și toate insignele, caii, nasturii de alamă și oamenii care nu sînt în stare să bea două pahare de vin sec fără să nu li se facă rău !, exclamă Remsen încrîncenat.

O'Roon zîmbi cu satisfacție deplină.

— Bătrînul și bunul meu Remsen, spuse el îndatoritor, știu tot. Au dat de urma mea și m-au găsit aici, acum două ore... Știi, pe vremuri am avut acasă un mic scandal, și i-am părăsit ca să le arăt eu lor. Nu cred că ți-am spus că babacu' este conte de Ardsley. Ce caraghios să dai peste ei în Central Park. Dacă îmi nenoroceai calul, nu te-aș fi iertat niciodată. Am de gînd să-l cumpăr și să-l iau înapoi cu mine. A, da, și cred că soră-mea — Angela, știi tu — dorește în mod special să vii cu mine astă-seară la hotel. Nu mi-ai pierdut insigna, Remsen, sper ? Cînd demisionez trebuie s-o dau înapoi la Statul Major.

Din volumul
STRICT DESPRE AFACERI

Presupun că toți vă pricepeți la teatru și la oamenii de teatru. Ați avut de-a face cu actori, sau ați fost abordați de ei, ați citit cronici din ziare și glume din săptămânale despre Rialto, și dansatoare, și tragedieni cu plete lungi. Și presupun că dacă v-ați așterne pe o listă sintetizată ideile despre misterioasa lume a scenei, ar suna cam așa :

Actrițele din rolurile principale au câte cinci soți, diamante false și siluete nu mai frumoase ca ale dumneavoastră (doamnă), dacă n-ar fi ajutate pe ici, pe colo. Dansatoarele sînt nedespărțite de păr decolorat, Panharzi și Pittsburg. Toate spectacolele îți amintesc de un New York cu pantofi de antilopă și cravate în dungi. Actrițe ireproșabile rezervă rolurile comice de femei mamelor pe Broadway și mătușilor vitrege în turneu. Numele adevărat al lui Kyrle Bellew este Boyle O'Kelley. Bolboroseala lui John McCullough la fonograf a fost șterpelită de la prima vînzare a memoriilor lui Ellen Terry. Joe Weber are mai mult haz decît E. H. Sother, iar Henry Miller e mai bătrîn ca oricînd.

Toți oamenii de teatru, cînd pleacă de la teatru seara, beau șampanie și mîncă homari pînă a doua zi la prînz. Adevărul este că cinematograful i-a terminat pe toți.

Ei bine, puțini dintre noi cunoaștem cu adevărat viața oamenilor de teatru. Și dacă am cunoaște-o, profesiunea s-ar putea dovedi mult mai pretențioasă decît la prima vedere. Privim chiorîș la actori cu un ochi plin de superioritate și ne antrenăm în fața oglinzilor executînd tot felul de gesturi și expresii.

În ultima vreme, s-a vorbit mult despre actori într-o lumină nouă. Se pare că s-a dat la iveală că, în loc de a fi adepți ai lui Bacchus și Lorelei ahtiate după bijuterii, sînt de fapt oameni de afaceri, dornici de studiu și asceți, cu odrasle și cămine și biblioteci, cu proprietăți imobiliare adevărate și conducîndu-și afacerile particulare la fel de

ordonat și lipsit de senzational ca oricare dintre cetățenii legați la roțile căruței gazelor, chiriei, cărbunilor, gheței și paznicilor.

Dacă vechea sau noua imagine a brodechinelor și co-
turnilor este cea adevărată, este o presupunere care nu-și
găsește locul aici. Vă voi oferi numai această povestire
despre doi hoinari ; și ca să vă dovedesc că este adevărat,
pot să vă arăt numai pata întunecată de deasupra clantei
de fontă, de la ușa intrării în scenă din vechiul teatru de
revistă al lui Keetor, pată lăsată de împinsul pripit al mii-
nilor înmănușate, prea nerăbdătoare să apuce zăvorul in-
comod — și unde am văzut-o ultima oară pe Cherry, țîș-
nind prin ușă ca o rîndunică ce se îndreaptă spre cuibul
ei, punctuală la secundă, ca de obicei, ca să se îmbrace
pentru rol.

Echipa revistei lui Hart & Cherry era bine inspirată.
Bob Hart colindase prin turnee în est și în vest timp de
patru ani cu un vodevil combinat, incluzînd un monolog,
trei schimbări de lumini însoțite de cîntece, cîteva imitații
ale unor imitatori vestiți, și un dans care atrăsese privirea
aprobatoare a violonistului bas nu numai într-un singur
spectacol — violonist de la care nici un actor nu primise
vreodată mai mult decît o recunoaștere mulțumitoare
pentru munca împlinită corect.

Cea mai mare plăcere pentru un actor este să asiste
la jocul lamentabil cu care ceilalți actori profanează scena.
Ca să-și acorde această desfătare, deseori ei uită de colțul
cel mai înșorit al Broadway-ului, între străzile 34 și 44,
pentru a asista la un matineu oferit de confrății mai puțin
înzestrați. Numai o singură dată, cît ține o glumă lăută-
rească, ajunge el să zeflemisească și să nu poată executa
cel mai greu exercițiu al mușchilor Thespieni — respectiv,
contactul sonor al unei palme lipite de cealaltă.

Într-o după-amiază, Bob Hart își arată chipul său de
revistă bine-cunoscut, serios și solvent, în fața ghișeului
de la casa unui „spectacol competitiv” și cîpătă un talon,
adică un loc pentru fotoliul de orchestră.

Numerele A,B,C, și D străluciră pe rînd în spațiile din-
tre anunțuri și trecură în uitare, fiecare împingîndu-l pe
domnul Hart și mai mult în morocăneală. Alte persoane
din auditoriu strigau, se foiau, fluierau și aplaudau. Dar

Bob Hart, „Capul de afiş”, stătea cu o faţă lungă şi cu mâinile departe de corp, ca un băieţel care ţine un scul pentru ca bunica să facă ghem.

Dar când sosi numărul H, „Capul de afiş”, deveni brusc atent. H anunţă, în ordinea alfabetică reuşită, pe Winona Cherry, în „Cinstece şi Împersonări de personaje”. N-avea mai mult de două frinturi de rostit, dar oferi marfa legată cu fundiţă roz şi trecută pe nota de plată a domnului în etate. Mai întâi a întruchipat o codană de la ţară, adorabil de proaspătă, într-un şorţuleţ cadrilat, şi cu un coş cu margarete adevrate, care anunţa cu candoare că mai erau multe de învăţat la vechia şcoală de lemn, pe lângă aritmetică şi substantive, mai ales „cînd pro-se-soorul m-a ţinut după ore”. Dispăru, cu un tremurat scurt al panglicuţelor de la şorţuleţul cadrilat, şi îşi făcu din nou apariţia, în mai puţin de o „clipită”, în chip de „Parisiennne” pempantă — atît de aproape aduce Arta vechea moară roşie Moulin Rouge. Şi pe urmă...

Dar, restul îl cunoaşteţi. Şi Bob Hart îl cunoştea şi el. Numai că el a mai văzut şi altceva. I se păru din frîntura de rol pe care o urmărise că Cherry era singura profesionistă care se părea că ar putea să întruchipeze la perfecţie rolul lui „Helen Grimes”, din sceneta pe care o scrisese şi pe care o ţinea în buzunarul cufărului. Bineînţeles că Bob Hart, ca oricare alt obişnuit actor, băcan, ziarist, profesor, misit ambulant şi fermier, avea şi el o piesă ascunsă pe undeva. Le ascundeau în despărţiturile cufereleor, în scorburi, birouri, căpiţe, sertare, buzunare secrete, căsuţe poştale, cutii ori pivniţe de cărbuni, aşteptîndu-l pe domnul Frohman să le ceară. Făcea parte din cele cincizeci şi şapte de varietăţi.

Dar sceneta lui Bob Hart nu era sortită să ajungă pe gura borcanului cu murături. O intitulase „Şoarecii joacă pe masă”. O ţinuse ascunsă şi nu suflase un cuvînt nimănui de cînd o scrisese, aşteptînd să găsească o parteneră pe măsura rolului lui „Helen Grimes”. Şi iat-o pe „Helen” însăşi, cu toată dezinvoltura ei pură, cu tinereţea, zburdălnicia şi interpretarea desăvîrşită pe care o cerea gustul său critic.

După ce s-a terminat numărul, Hart l-a găsit pe manager la casa de bilete şi a luat adresa lui Cherry. A doua

zi după-amiaza, la ora cinci, sosi în fața casei vechi și dărâpănite din West Forties și-și trimise cartea de vizită profesională.

La lumina zilei, într-o bluză modestă și o fustă de voal simplă, cu părul adunat și cu privirea „Surorii de Caritate”, Winona Cherry putea să interpreteze rolul lui Prudence Wise, fiica diaconului, în marea tragedie a Noii Anglii (nescrisă) și care încă nu purta nici un titlu.

— Te-am văzut jucînd, domnule Hart, spuse ea după ce studie cu atenție cartea de vizită, De ce ai dorit să mă vezi ?

— Te-am admirat aseară, răspunse Hart. Am scris o scenetă pe care încă n-am pus-o în scenă. E pentru două persoane și cred că ai putea interpreta celălalt rol. M-am gîndit să trec pe la dumneata și să te întreb.

— Poftim în salonaș, spuse domnișoara Cherry. Mi-am dorit așa ceva. Prefer să joc în loc să am apariții scurte.

Bob Hart scoase mult adorata „Șoarecii joacă pe masă” din buzunar și i-o citi.

— Mai citește-o o dată, spuse domnișoara Cherry.

Și pe urmă îi arătă fără menajamente cum putea fi îmbunătățită, dacă ar introduce un mesager, în loc să cheme la telefon, și dacă ar tăia dialogul exact înainte de punctul culminant cînd se înfruntă cu pistolul, și dacă ar schimba replicile și jocul lui Helen Grimes în momentul cînd e cuprinsă de gelozie. Hart se supuse tuturor criticilor fără să crîcnească. Fata pusese degetul exact pe punctele slabe ale scenetei. Asta era intuiția feminină care lui îi lipsea. La sfîrșitul discuției, Hart era gata să-și pună la bătaie judecata, experiența și economiile făcute timp de patru ani, cu convingerea că „Șoarecii joacă pe masă” va înflori în grădina turneelor teatrale ca o floare perenă. Domnișoara Cherry se hotărî mai greu. După ce-și netezise de multe ori fruntea tinărară și neridată, și-și lăvise dinții mărunți și albi cu vîrfurile creionului, își dădu verdictul.

— Domnule Hart, spuse ea, cred că schița va avea priză la public. Rolul Helen Grimes mi se potrivește ca o flanează care intră la apă, după ce e adusă de la spălătoria manuală automată. Pot s-o pun în valoare, așa cum face colonelul din regimentul 44 de la Bazarul mămicilor. Și

te-am văzut și pe dumneata jucînd. Îmi închipui ce poți să scoți din celălalt rol. Dar afacerile sînt afaceri. Cit îți iese pe săptămîină din acrobațiile pe care le faci acum ?

— Două sute, răspunse Hart.

— Eu mă aleg cu o sută, spuse Cherry. Cam asta e reducerea de preț normală la femei. Dar trăiesc din ei și mai pun și cîțiva bănuți deoparte, sub cărămida care se mișcă, la soba veche din bucătărie. Teatrul e o meserie frumoasă. Îmi place ; dar și mai mult îmi place altceva — o căsuță la țară unde o să mă duc într-o bună zi și unde o să cresc pui de Plymouth Rock și șase rațe. Și să-ți spun ceva acum, domnule Hart, vorbesc STRICT DESPRE AFACERI. Dacă vrei să joc celălalt rol în scenetă, îl joc. Și cred că lucrurile o să iasă bine. Și să-ți mai spun ceva — povestea cu machiajul nu e o aiureală ; sînt o fată *așa cum trebuie* și urc pe scenă pentru că primesc bani pentru asta, așa cum altele lucrează în magazine sau în birouri. Am de gînd să pun bani deoparte ca să-mi ajungă și după ce o să termin cu cîntecelele ieftine. Nu sînt eu din alea care să termine la Căminul pentru Bătrîne sau la Loc de Retragere pentru Actrițele Imprudente. Dacă vrei să fim parteneri, domnule Hart, bine, sînt de acord, dar lăsăm deoparte prostiile. Mă pricep la echipele de la vodevil, în general. Dar a noastră va fi una aparte. Vreau să știi că am urcat pe scenă pentru că pot să cobor de pe ea în ziua de salariu cu plicul cu bani, care are pete de nicotină pe el acolo unde casierul l-a trecut peste buze ca să-l lipească. Am un fel de manie de a pune deoparte bani pentru zilele negre care urmează să sosească. Vreau să știi exact cum sînt. Nu știu cum arată restaurantele care țin deschis și noaptea ; beau numai ceai ; n-am vorbit cu nici un bărbat la intrarea în scenă, în viața mea, și am bani depuși la cinci bănci.

— Domnișoară Cherry, spuse Bob Hart pe un ton grav și liniștit, astea îți sînt condițiile. Și eu am lipit pe pălărie și pe trusa de machiaj lozinca „strict afaceri“. Cînd visez noaptea, întotdeauna văd în închipuire un bungalow pe țărmul de nord al Long Island-ului, cu un bucătar japonez care-mi gătește supă de moluște și rață, iar pe mine mă văd cu titlurile de proprietate în buzunarul hainei de buret, legănîndu-mă într-un hamac pe verandă, citînd

„Explorări în Africa“ de Stanely. Și nimeni pe lângă mine. Nu te-a interesat niciodată Africa, domnișoară Cherry ?

— Deloc, răspunse Cherry. Eu o să-mi depun banii la bancă, cu patru la sută dobândă. Chiar și cu salariul pe care-l am acum, am socotit că în zece ani aş avea un venit de cincizeci de dolari pe lună numai din dobânzi. Da, aş putea să investesc o parte din capital într-o afacere mărunță — să zicem, garnituri de pălării sau un salon de cosmetică — și să-i sporesc.

— Da, spuse Hart, gîndești foarte corect, foarte corect, să știi. Există extrem de puțini actori care nu fac două parale și care nu pun nimic deoparte pentru zilele negre, risipind tot ce cîștigă. Mă bucur că judeci lucrurile ca pe o afacere, domnișoară Cherry. Și eu gîndesc la fel, și cred că atunci cînd o s-o punem pe picioare, sceneta o să ne dubleze tot ce cîștigăm amîndoi în prezent.

Istoria ulterioară cu „Șoarecii joacă pe masă“ este istoria tuturor pieselor de succes. Hart & Cherry o ajustară, o îmbucătățiră, o remodelară, aplicară operații chirurgicale asupra dialogului și acțiunii, schimbă replicile, le refăcură, le completară, le tăiară, schimbă cuvintele, reveniră asupra celor vechi, le rescriseră, înlocuiră pistolul cu pumnalul, pe urmă reveniră la pistol — supuseră piesa tuturor proceselor cunoscute de condensare și îmbunătățire.

Repetară lîngă pendula pensiunii demodate din salonașul rar folosit, pînă cînd ticăitul de avertizare de la fără cinci se auzea întotdeauna cu o jumătate de secundă înainte de clicul revolverului neîncărcat pe care Helen Grimes îl folosea cînd repeta scena culminantă, plină de suspans.

Da, era o piesă excelentă, plină de suspans, în care se folosea un revolver real, de calibrul 32, încărcat cu gloanțe adevărate. Helen Grimes, care era o fată din vest plină de iscusința neșovăitoare a lui Buffalo Bill, se îndrăgostește nebunește de Frank Desmond, secretarul particular și, în secret ginerele în perspectivă al tatălui ei, „Arapahoe“ Grimes, regele unor cirezi de un sfert de milion de dolari, proprietarul unei ferme care, judecînd după decor, se află fie în Bad Lands fie în Amagansett. L.I. Desmond (în viața particulară — domnul Bob Hart),

poartă moletiere și pantaloni de călărie și își dă adresa ca fiind în New York, lăsându-te nelămurit de ce a venit în Bad Lands sau în Amagansett (după cum e cazul) și în același timp te face să te întrebi de ce un văcar are nevoie, pe lângă fermă, de moletiere, cu un secretar în ele.

Ei, mă rog, știți ca și mine că ne plac asemenea piese, fie că recunoașteți sau nu — ceva în genul „Barbă albastră, junior” și „Cymbeline”, jucat într-o limbă străină.

„Șoarecii joacă pe masă” avea două roluri și jumătate. Hart și Cherry erau în cele două roluri, bineînțeles; jumătatea era un rol minor, interpretat întotdeauna de un recuziter care intra numai o dată, îmbrăcat în sinoching, speriat, pentru a anunța că erau înconjurați de indieni și ca să stingă focul de la gaze din ordinul directorului.

Mai era încă o fată în scenetă — o fată din societatea înaltă de pe Fifth Avenue — care vizita ferma și care îl ademnise pe Jack Valentine când era un membru înstărit al clubului de pe Third Avenue în jos, înainte ca el să-și fi pierdut averea. Fata asta apărea pe scenă numai în formă fotografică. Jack îi lipise fotografia pe poarta din sufrageria din Bad Lands. Bineînțeles că Helen era gekoasă.

Și acum suspansul. Bătrînul „Arapahoe” Grimes moare într-o noapte, de angină pectorală, când în cameră nu era decît secretarul — așa ne informează Helen în scena cu bacul, într-o șoaptă aruncată peste luminile rampei. Și în ziua aceea se știa că bătrînul avea bani lichizi în valoare de șase sute patruzeci și șapte de mii de dolari în biblioteca fermei, pe care tocmai îi primise pentru vînzarea unei cirezi de vite (asta explică prețurile pe care le plătim pentru fripturi!). Banii pier odată cu stăpînul. Jack Valentine era singura persoană ce se afla alături de fermier cînd acesta a horcăit (se presupune) de moarte.

„Domnul știe că țin la el, dar dacă a făcut lucrul ăsta... știi tu, nu?” — și pe urmă mai spune niște lucruri despre fata de pe Fifth Avenue — care nu apare pe scenă — și oare putem noi să-i aducem vreo vină, avînd în vedere că prețurile sînt scăzute atît de mult de trustul de vodeviluri, încît trebuie să te încheie la spate băiatul de serviciu deoarece, cabinierile costă atît de mult?

Dar, așteptați. Aici vine punctul culminant. Helen Grimes, oricît ar fi ea de bătaioasă, e îmboldită la nesăbuință. Se autoconvinge că Jack Valentine nu este numai un prefăcut, dar și un financiar. Orice doamnă poate simți că-și pierde mințile dacă pierde deodată șase sute patruzeci și șapte de mii de dolari și un iubit în pantaloni de călărie în formă de unghi pe lateral, ca variațiile febrei tifoide a pacientului consemnate pe diagramă. Deci, așa !

Stau amîndoi în bibliotecă (fermei) care este decorată cu capete de elan prinse pe pereți (oare nu elanul ne îmboldește de atîtea ori ?) și începe deznodămîntul. Nu cunosc o porțiune mai interesantă într-o piesă decît cînd se sfîrșește prologul.

Helen crede că Jack a luat banii. Cine altul mai era acolo ca să-i poată lua ? Omul de la casă își vedea de slujba lui, orchestra nu-și părăsise locurile și nimeni nu ar fi putut să treacă de „Bătrînul Jimmy“, omul de la intrarea în scenă, dacă nu ar fi fost în stare să-i arate un terrier sau o limuzină, ca gir de admisibilitate.

Îmboldită dincolo de nesăbuință (după cum s-a mai spus), Helen i se adresează lui Jack Valentine :

— Pungaș și hoț și... chiar mai rău decît atît, răpitor de inimi credule, asta să-ți fie soarta !

Și, bineînțeles, trage cocoșul fidelului pistol de calibrul 32.

— Dar am să fiu îndurătoare, continuă Helen. Vei trăi — asta îți va fi pedeapsa. Am să-ți arăt ce ușor puteam să te fi trimis la moartea pe care o meriți. Unde-i fotografia de pe poliță. Am să-i ochesc chipul frumos cu un glonț care ar fi trebuit să străpungă inima ta lașă.

Și ea procedează în consecință. Și nu lucrează cu gloanțe oarbe sau cu sfori trase de cei din culise. Helen trage cu-adevărat. Glonțul — glonțul adevărat ! — trece prin chipul din fotografie, atinge arcul ascuns al unei scînduri glisante din perete și hop ! scîndura glisează și apar cei șase sute patruzeci și șapte de mii de dolari în teancuri convingătoare și saci de aur. E grozav. Știți voi cum e. Cherry s-a antrenat două luni, trăgînd la țintă pe terasa de sus a pensiunii. Era nevoie să tragă la fix. În scenetă trebuia să atingă un disc de aramă de numai trei țoli diametru, virît în scîndură acoperită cu tapet ; și în fiecare

seară a spectacolului trebuia să stea în același loc, și fotografia să fie exact în același loc, și trebuia să țintească fără șovăire și să nimerească de fiecare dată.

Bineînțeles că bătrînul „Arapahoe“ ascunsese fondurile acolo, în locul tainic ; și bineînțeles că Jack nu luase nimic cu excepția salariului (care într-adevăr se poate înscrie sub formularea „a scoate bani de sub...“, dar asta nu e numai în scenetă) ; și, bineînțeles, fata din New York era de fapt lăgodită cu un antreprenor de case de beton din Bronx ; și, în mod obligatoriu, Jack și Helen sfîrșesc într-o îmbrățișare dublu Nelson, și asta-i tot.

După ce Hart și Cherry au retușat impecabil „Șoarecii joacă pe masă“, au încercat o reprezentare de probă în sala unui teatru de vodevil, dispus să facă asemenea favoruri. Sceneta a rupt inima tirgului. A fost una din acele lovituri de maestru care face praf publicul, de la galerie pînă la parter. Galeriile au plîns ; fotoliile de orchestra, fiind îmbrăcate adecvat, au înotat în lacrimi.

După spectacol agenții teatrale au semnat cecuri în alb și au înghesuit stilourile în mîinile lui Hart și Cherry. Cinci sute de dolari pe săptămînă se arătau la orizont.

În seara aceea, la douăsprezece, fără un sfert, Bob Hart își scoase pălăria și-i ură lui Cherry noapte bună, în fața ușii pensiunii.

— Domnule Hart, spuse ea gînditoare, intră cîteva minute. Avem acum șansa de a scoate bani buni. Trebuie să reducem cheltuielile la centimă și să economisim cît se poate de mult.

— Perfect, spuse Bob. Sînt de acord. Ai planul dumitale de a-i depune la bancă, iar eu visez în fiecare noapte la bungalowul meu, cu bucătarul japonez și nimeni în jur care să-mi dea bătaie de cap. Tot ce poate spori cîștigurile noastre îmi captează interesul.

— Intră numai cîteva minute, repetă Cherry, meditănd adînc. Am să-ți fac o propunere care ne va reduce mult cheltuielile și care ne va ajuta pe amîndoi să ne făurim viitorul — totul pe principii strict de afaceri.

„Șoarecii joacă pe masă“ s-a jucat cu un succes nebun în New York timp de zece săptămîni — destul de mult pentru o scenetă — și pe urmă a început turneul. Fără s-o mai urmărim, putem să spunem că timp de doi ani s-a

jucat constant, bucurîndu-se de aceeași popularitate de la început.

Sam Packard, managerul unuia din teatrele lui Keetor la New York, le-a spus lui Hart și Cherry :

— Sînteți echipa cea mai corectă și mai la modă din cîte se află în turneu. E o plăcere să vă citească oamenii numele pe afiș. Sînteți liniștiți, muncitori, fără prostii în genul Johnny și Mabel, punctuali, direct acasă după spectacol și fiecare cu un comportament cavaleresc și demn. Nu-mi doresc să conduc alte spectacole care să-mi poată oferi mai puțină bătaie de cap sau mai mult respect pentru profesiune.

Și-acum, după ce am despicat atîta firul în patru, să ajungem la miezul problemei :

La capătul celui de al doilea sezon, „Șoarecii joacă pe masă” se reîntorsese în New York, pentru a fi jucată în grădinile acoperite și teatrele de vară. Nu se pusese niciodată problema dacă există amatori pentru biletele cele mai scumpe. Bob Hart aproape că-și achitase bungalowul, iar Cherry avea depuneri pe atîtea cecuri încît își cumpărase încă niște corpuri de bibliotecă, în rate, ca să aibă unde le ține.

Vă spun aceste lucruri ca să vă asigur, chîr dacă nu-mi dați crezare, că mulți, foarte mulți oameni de teatru sînt muncitori cu ambiții trainice, la fel ca orice om care vrea să ajungă președinte, sau ca băcanul care vrea o casă în Flatbush, sau ca doamna nerăbdătoare să sară din lac în puț, adică de la conte la prinț. Și sper că mi se va permite să spun, fără să mă bag în coșul cu pomeni, că descori minunile se săvîrșesc în taină.

Dar, ascultați.

La prima reprezentație cu „Șoarecii joacă pe masă” în New York, la noul teatru Westfalia (nici o referire nemțească), Winona Cherry era nervoasă. Cînd a țintit fotografia frumuseții estice de pe poliță, glonțul, în loc să străpungă fotografia și apoi să atingă discul, a intrat în partea stîngă, jos, a gîtului lui Bob Hart. Neașteptîndu-se să-l primească acolo, Hart s-a prăbușit pe dată, în timp ce Cherry a leșinat în cea mai artistică manieră.

Publicul, presupunînd că asistă la o comedie, nu la o tragedie, în care actorii principali se căsătoresc sau se îm-

pacă, a aplaudat foarte încântat. Omul-cu-Sînge-Rece, care apare întotdeauna în asemenea ocazii, a tras cortina și două grupuri de recuziteri, mai mult sau mai puțin respectuoși, i-au scos din scenă pe Hart și pe Cherry. A urmat numărul următor și toată lumea a fost veselă nevoie mare.

A fost găsit un doctor tinăr la intrarea în scenă, care aștepta o pacientă cu un decoct de trandafiri soiul American Beauty. Doctorul îl examinează atent pe Hart și rise din toată inima.

— N-ai parte de anunț în ziare, bătrîne, fu diagnosticul. Dacă era cu cinci centimetri mai spre stînga, ar fi explodat carotida pînă la farmacia Red Front din Flatbush și înapoi. Așa cum stau lucrurile, spune-i recuziterului să te lege cu un volan de dantelă al fetelor și du-te acasă să-ți pună doctorul de cartier un bandaj. O să te faci bine, nici o grijă. Pe mine te rog să mă scuzi acum. Am un caz grav de care trebuie să mă îngrijesc.

După aceea Bob Hart privi în sus și se simți mai bine. Pe urmă Vincente, jonglerul ambulant, un as în profesia lui, veni lîngă el. Vincente era un individ sobru din Brattleboro, Vermont, pe rumele lui adevărat Sam Griggs. Trimitea acasă dulciuri și jucării pentru cele două fete ale lui din fiecare oraș în care juca. Vincente fusese în aceleași turneuri cu Hart și Cherry și era prietenul lor de drum.

— Bob, spuse Vincente în felul său serios, mă bucur că nu e nimic grav. Domnișoara era înnebunită.

— Cine ? ! întrebă Hart.

— Cherry, spuse jonglerul. Nu știam cît de rău ești rănit și n-am lăsat-o să se apropie. Trei fete și managerul abia au putut s-o oprească.

— A fost un accident, bineînțeles, spuse Hart. Cherry n-are nici o vină. Nu s-a simțit probabil în formă, altfel nu se întimpla așa ceva. Nu-i port ranchiună. E băgată strict în afaceri. Doctorul spune că în trei zile mă pot întoarce la lucru. N-o lăsați să se necăjească.

— Omule, spuse Sam Griggs cu severitate, încrețindu-și chipul blind și ridat, ești o mașinărie sau un lucru fără simțire ? Cherry plînge de i se frînge inima pentru

tine — strigă „Bob ! Bob !” în fiecare clipă și îi o țin de mâini și n-o lasă să se apropie de dumneata.

— Dar ce are ?, întrebă Bob Hart cu ochii larg deschiși. Sceneta se va juca iar peste trei zile. Nu sînt grav rănit, zice doctorul. N-o să piardă nici jumătate din banii pe o săptămînă. Știu că a fost un accident. Ce i s-a întîmplat ?

— Ori ești orb, ori prost, spuse Vincente. Fata te iubește și aproape că a înnebunit că te-a rănit. Dar cu *dumneata* ce se întîmplă ? Nu înseamnă nimic pentru dumneata ? Păcat că nu poți s-o auzi cum strigă.

— Mă iubește ? întrebă Bob Hart, ridicîndu-se din mormanul de decoruri pe care zăcea întins. Mă iubește Cherry ? Păi, nu e cu puțință.

— Păcat că nu poți s-o vezi și s-o auzi, spuse Griggs.

— Dar, omule, spuse Bob Hart, ridicîndu-se în capul oaselor, nu e cu puțință. Nu e cu puțință, nu e cu puțință. Nici nu mi-a trecut prin cap un asemenea lucru.

— Nici o ființă omenească, spuse jonglerul ambulant, n-ar putea să se înșele. E îndrăgostită la nebunie de dumneata. Cum ai putut să fii atît de orb ?

— Dar, Doamne iartă-mă ! spuse Bob Hart, ridicîndu-se în picioare. Ascultă, Sam ; e *prea* tîrziu. Nu se poate. Te înșeli. Nu e cu puțință. Trebuie să fie o greșală la mijloc.

— Plinge după dumneata, spuse jonglerul ambulant. Se luptă din dragoste pentru dumneata și-ți strigă numele atît de tare, încît nici nu se poate ridica acum cortina. Trezește-te, omule !

— Pentru dragostea ce-mi poartă ? spuse Bob Hart cu ochii holbați. Nu ți-am spus că e *prea* tîrziu ? E *prea* tîrziu, omule. Păi, *Cherry* și cu *mine* sîntem *căsătoriți* de doi ani !

Tot ce strălucea era aur

Povestea de care este anexată o morală seamănă cu nota de plată a unui țințar. Te sîcie și pe urmă te înțeapă ca să-ți irite conștiința. Deci, haideți să auzim întâi morala și să scăpăm de ea. Nu tot ce-i aur strălucește, dar înțelept este copilul care nu scoate dopul de la sticle cu miros înțepător.

Acolo unde Broadway-ul atinge colțul pieței prezidate de Voracele George, se află Micul Rialto. Aici se adună actorii din cartier și replica lor este : „Niet“, îi spun ei lui Frohman „nu poți să-mi smulgi o copeică mai jos de doi cincizeci pe...“, și ies.

La vest și la sud de această strălucire dramatică sînt cîteva străduțe unde s-a aciuiat colonia hispano-americană în căutare de puțină căldură în nordul mușcător.

Centrul vieții în această zonă este „El Refugio“, o cafenea-restaurant care se îngrijește de exilații nestatornici din sud. Din Chile, Bolivia, Columbia, din republicile schimbătoare ale Americii Centrale și din insulele ținnoase ale Indiilor de vest, seîori emigranți, cu mantii și sombrero, sînt împrăstiați ca lava incandescentă de erupțiile politice ale țărilor lor. Sosesc aici să urzească tot felul de contralovituri, să aștepte timpul propice, să ceară fonduri, să înroleze obstrucționiști, să facă eventual contrabandă de arme și muniții, să joace bile. În „El Refugio“ găsesc ei atmosfera care îi stimulează.

În restaurantul „El Refugio“ se servesc mîncăruri combinate, care fac deliciul și bucură cerul gurii persoanelor din zodia racului sau a capricornului. Altruismul ne îndeamnă să oprim puțin povestirea. Ah, meseanule, sătul de subterfugiile culinare ale șefului bucătar galic, fii bine venit la „El Refugio“ ! Numai acolo vei găsi peștele — lacherda, scrumbia sau pompano — pregătit după rețeta spaniolă. Roșiile îi conferă culoare, personalitate și suflet ;

chili colorado îl condimentează și îi dă originalitate și ardore ; ierburi necunoscute îl înzestrează cu umor și picanterie, iar... dar faima care îl încoronează merită o nouă proporție. În jurul lui, deasupra, dedesubt, în apropiere — dar niciodată în interior — plutește o aureolă eterică, un efluviu atât de rafinat și de delicat, încît numai Societatea pentru Cercetări Fizice îi poate sesiza originea. Să nu-mi spuneți că peștele de „la El Refugio“ a fost condimentat cu usturoi. Nu e mai mult decît duhul Usturoiului, care a trecut grăbit pe acolo și i-a dat o sărutare, ce încă zăbovește în platoul încoronat cu pătrunjel, la fel de obsedantă ca și sărutările din viața reală „închipuie fără speranță pe buze care se dăruie altora“. Și pe urmă, cînd Conchito, chelnerul, îți aduce farfuria cu fasole tărcată și o carafă de vin care n-a stat cuminte între „Oporto“ și „El Refugio“ — ah, Dios !

Intr-o zi, un vas de pe linia maritimă Hamburg—America depuse pe cheiul Nr. 55 pe generalul Perrico Ximenes Villablanca Falcon, un pasager din Cartagena. Generalul avea tenul o nuanță între un val de pămînt și un murg, cam o sută în talie și măsura 1,50 pe 1,20 cînd purta tocuri Du Barry. Avea o mustață în genul proprietarilor de poligoane de tir și era îmbrăcat din cap pînă-n picioare ca un congressman din Texas, cu înfățișare plină de importanță a unui delegat neinstruit.

Generalul Falcon poseda sub pălărie suficientă engleză care să-i permită să se intereseze cum se poate ajunge pe strada unde se afla „El Refugio“... Cînd ajunse în vecinătatea lui, văzu o firmă pe fațada unei case respectabile de cărămidă roșie, pe care scria : „Hotelul Español“. În ferastră se afla un anunț în spaniolă : „*Aquí se habla Español*“. Generalul intră, sigur că a găsit un adăpost convenabil.

În biroul intim se afla doamna O'Brien, proprietăreasa. Avea părul blond, — ah, un păr blond impecabil. În rest, era întruchiparea amabilității și se întindea destul de mult de lateral. Generalul Falcon mătură podeaua cu pălăria sa cu boruri largi și dădu glas unei cantități de spaniolă, silabele răsunînd asemeni artificiiilor care pocnesc ușor cînd se întorc pe pămînt.

— Spaniol sau portughez ? întrebă amabilă doamna O'Brien.

— Sînt columbian, doamnă, spuse generalul cu mîndrie. Vorbesc spaniola. Anunțul din fereastră spune că aci se vorbește spaniolește. Cum adică ?

— Păi, doar asta ați vorbit pînă acum, nu ? replică doamna. Eu una nu cunosc limba.

La hotelul Español, generalul Falcon închirie un apartament și se instalează. După-amiază hoinărește pe străzi, ca să vadă minunile acestui oraș zgomotos din nord. Mergea și se gîndea la părul auriu al doamnei O'Brien.

„Aici“, își spunea generalul pe limba lui, „fără îndoială aici se găsesc cele mai frumoase scînoritas din lume. În Columbia mea n-am văzut una la fel printre frumusețile noastre. Dar generalul Falcon nu trebuie să se gîndească la frumusețe. Patria îmi cere devotamentul.“

La colțul dintre Broadway și Micul Rialto, generalul fu atras în viltoare. Tramvaiele îl zăpăciră și grătarul unuia îl răsturnă pe o tonetă încărcată cu portocale. Un vizitativ era cit pe ce să-l atingă cu osia trăsुरii și îi aruncă niște înjurături oribile. Se tîrî din nou pe trotuar și sări iar îngrozit, cînd un prăjitor de alune americane îi chiui în ureche.

„*Válgame Dios !* Ce oraș al diavolului mai e și ăsta ?“

În timp ce generalul se zburătăcea printre cohorte de trecători ca o becață rănită, fu observat în chip de vînat de doi vînători. Unul era McGuire „Fălosul“, al cărui mod de distracție necesita întrebuițarea brațelor vînjoase și folosirea unei bucăți de țevă de plumb de opt toli. Celălalt Nimrod al asfaltului era Kelley „Păianjenul“, un vînător cu metode mai rafinate.

Repezindu-se la prada care se arăta, domnul Kelley fu o idee mai rapid. Îl bară la fix cu cotul pe domnul McGuire.

— Mișcă ! porunci el tăias. Eu l-am văzut primul.

McGuire se topi, pus la punct de o inteligență superioară.

— Scuzați-mă, se adresează domnul Kelley generalului, dar v-ați încurcat în forfota asta, nu ? Lăsați-mă să vă ajut.

Și, ridicînd pălăria generalului, o scutură de praf.

Metoda domnului Kelley nu putea să dea greș. Generalul, buimăcit și înspăimântat de zarva străzilor, își primi cu brațele deschise salvatorul, ca un *caballero* cu sufletul generos.

— Am o dorință, spuse generalul. Vreau să mă întorc la hotelul O'Brien, unde am tras. *Caramba!* señor, mare tărie de sunet și rapiditate vine și se duce în orașul ăsta de Nueva Yorka.

Politețea domnului Kelley nu-l lăsă pe distinsul columbian să înfrunte neînsoțit primejdiile drumului de întoarcere. La ușa hotelului Español se opriă. Ceva mai jos, pe partea opusă a străzii, strălucea firma luminată modest de la „El Refugio”. Domnul Kelley, căruia puține străzi îi erau necunoscute, cunoștea în mare localul ca „birt pentru portughezi”. Toți străinii erau clasificați de domnul Kelley sub două denumiri — „portughezi” și „francezi”. Îi propuse generalului să se întremeze și să întărească cunoștința pe o bază lichidă.

O oră mai târziu, îi găsim pe generalul Falcon și pe domnul Kelley așezați la o masă în colțul conspiratorilor din „El Refugio”. Între ei se aflau sticle și pahare. Pentru a zecea oară, generalul îi încredința secretul misiunii sale în Estados Unidos. Venise aici, declara el, să cumpere arme — două mil de rasteluri cu puști Winchester — pentru revoluționarii columbieni. În buzunare avea poște de la banca din Cartagena pentru corespondența ei din New York, în valoare de douăzeci și cinci de mii de dolari. La alte mese, alți revoluționari își strigau secretele politice tovarășilor de conspirație; dar nici unul nu făcea atita zgomot cât generalul. Lovi masa cu pumnul; strigă să i se aducă vin; zbieră către prietenul său că avea o misiune secretă și că nici o ființă omenească nu trebuia să aibă cea mai mică idee despre ea. Domnul Kelley însuși fu mișcat pînă la un entuziasm înțelegător. Apucă mîna generalului peste masă.

— „Monseer”, spuse el, cinstit nu știu pe unde vine țara asta a dumitale, dar țîn cu ea. Cred că e o sucursală a Statelor Unite totuși, pentru că tipii care fac poezii și dom'șoarele profesoare mai zic cîteodată și de Columbia. Mare noroc ai avut că ai dat peste mine astă-seară. Sînt singurul din New York care poate să rezolve afacerea

asta cu puștile. Ministrul de Război al Statelor Unite este cel mai bun prieten al meu. E în oraș acum și mine mă duc să-l văd pentru problema dumată. Între timp, „mon-seer“, ține bine în buzunar polițele. Trec mine să te iau și să te duc la el. Ia stai ! Nu cumva e vorba despre districtul Columbia, ai ? conchise domnul Kelley cu o căință bruscă. Pe asta nu pun mîna nici cu două mii de puști ? s-au mai făcut încercări.

— Nu, nu, nu, exclamă generalul. Este Republica Columbia — este o republică mar-a-are, în partea de sus a Americii de Sud. Da. Da.

— În regulă, spuse domnul Kelley, liniștit. Acum, ce-ar fi să ne ducem frumușel pe la casele noastre ? Am să-i scriu diseară Ministrului, să fixez o întîlnire. Nu-i lucru ușor să scoți puști din New York. Nici McClusky nu e în stare de așa ceva.

Se despărțiră la ușa hotelului Español. Generalul își roti ochii spre lună și oftă.

— Mare țară, Nueva Yorka asta a voastră, spuse el. Zău că mașinile de pe străzi te prăpădesc și motorul care sparge nuci scîrșnește la urechi. Dar, ah, señor Kelley — señoras cu păr de aur și cu grăsime minunată — sînt *magnificas ! Muy magnificas !*

Kelley se duse la cea mai apropiată cabină telefonică și sună la cafeneaua lui McCrarry, sus pe Broadway. Îl ceru pe Jimmy Dunn.

— Tu ești, Jimmy Dunn ? Întrebă Kelley.

— Da, sosi răspunsul.

— Minți, ciripi vesel Kelley. Sinteți Ministrul de Război. Așteptați, pînă sosesc la dumneavoastră. Am cel mai grozav pește prins în plasă. Este un *Colorado maduro* cu dungă aurie în jur și polițe în alb, suficiente să cumperi o lampă de hol roșie și o statueta a lui Psyche scaldîndu-se la pîriu. Sosesc cu primul tramvai.

Jimmy Dunn era un as în ale Șarlataniei. Era un artist desăvîrșit. Nu văzuse o măciucă în viața lui și disprețuia loviturile violente. De fapt, n-ar fi așezat în fața vicimei decît cele mai pure băuturi, dacă așa ceva ar fi fost posibil să găsești la New York. Ambiția lui Kelley „Păian-jenul“ era să se ridice la înălțimea lui Jimmy.

În seara aceea, cei doi gentlemen ținură o conferință la McCrarry's. Kelley dădu explicațiile.

— E moale ca o cârpă. Vine din Insula Columbia, unde are loc o grevă sau o dispută sau altceva, și l-au trimis aici să cumpere două mii de puști Winchester, cu care să arbitreze treaba. Mi-a arătat două polițe, fiecare pentru zece mii de dolari, și mai are cinci mii la o bancă de aici. Sînt autentice, Jimmy, și mi s-a urcat singele în cap, pentru că nu le avea în bancnote de o mie de dolari și nu mi le-a întins pe o tavă de argint. Așa că o să trebuiască să așteptăm pînă ridică banii și ni-i dă.

Două ore au discutat numai despre asta, și pe urmă Dunn a spus :

— Adu-l pe Broadway, la nr..., mîine după-amiază, la ora patru.

La timpul fixat, Kelley trecu pe la hotelul Español, după general. Îl găsi pe războinicul încrîncenat cufundat într-o conversație plăcută cu doamna O'Brien.

— Ministrul de Război ne așteaptă, spuse Kelley.

Generalul se rupse cu un efort.

— Da, señor, spuse el oftînd. Mă cheamă datoria. Dar, señor, señoras din Estados Unidos — ce frumuseți ! Pentru exemplificare, să luăm pe doamna O'Brien — *que magnifica !* E o zeiță — o Junonă — ce numim noi o Junonă decoltată !

Ei, domnul Kelley era plin de poante — și au existat oamenii mai de vază pîrjoliți de focul propriei lor imaginații.

— Sigur ! spuse el rînjind. Dar cred că vrei să spui o Junonă decolorată, nu ?

Doamna O'Brien auzi, și ridică în sus capul aurifer. Privirea oficială rămase o clipă pe silueta domnului Kelley care se îndepărta. Cu excepția tramvaielor, niciodată nu trebuie să fim exagerat de grosolani cu doamnele.

Cînd galantul columbian și escorta lui sosiră la adresa de pe Broadway, fură ținuți în anticameră o jumătate de oră și pe urmă, primiți într-un mic birou, bine utilat, unde un domn cu înfățișare distinsă, cu un chip proaspăt ras, scria la birou. Generalul Falcon fu prezentat Ministrului de Război al Statelor Unite și misiunea îi fu explicată de către vechiul său prieten, domnul Kelley.

— A, Columbia ! spuse Ministrul cu înțeles, cînd i se lămuriră lucrurile. Cred că în acest caz vom avea o mică problemă. Președintele și cu mine nu împărtășim aceleași vederi. Dumnealui preferă guvernul în exercițiu, pe cînd eu...

Ministrul oferi generalului un zîmbet misterios, încurajator.

— Știți, domnule general Falcon, că de la război s-a votat un act al Congresului prin care se cere ca în această țară tot exportul de arme fabricate și muniții să treacă pe la Ministerul de Război. Ei, dacă vă pot fi de folos cu ceva, m-aș bucura să-i pot face un serviciu, vechiului meu prieten, domnul Kelley. Dar totul trebuie ținut într-un secret desăvîrșit, pentru că președintele, după cum am mai spus, nu privește cu ochi buni eforturile partidului revoluționar din Columbia. Am să cer șefului de cabinet să-mi aducă lista cu armele disponibile din depozite.

Ministrul sună și în cameră intră imediat șeful de cabinet.

— Adu-mi Programarea B a inventarului cu arme mici, spuse ministrul.

— Șeful de cabinet se întoarse repede cu o hîrtie tipărită. Ministrul o studie atent.

— Văd, spuse el, că în magazia nr. 9 a depozitelor guvernamentale există un transport de două mii de raseturi de puști Winchester, comandate de sultanul Marocului, care a uitat să trimită și banii odată cu comanda. Regula noastră este ca banii legali să fie livrați odată cu încheierea actului de vânzare. Dragă domnule Kelley, prietenul dumitale generalul Falcon poate să capete lotul ăsta de arme, dacă dorește, la prețul de fabrică. Și cred că o să mă iertați acum dacă am să pun capăt întrevederii noastre. Aștept un ministru japonez și pe Charles Murphy din clipă în clipă.

Unul din rezultatele interviului a fost că generalul se arată foarte recunoscător față de neprețuitul său prieten, domnul Kelley. Un altul s-a concretizat în îndeletnicirea sprintenului ministru de război de a cumpăra lăzi pentru puști, pe care le-a umplut cu cărămizi și care le-a depozitat într-o magazie închiriată în acest scop. Și încă un rezultat — cînd generalul se întoarse la hotelul Español,

doamna O'Brien urcă la el, îi luă o scamă de pe rever și-l spuse :

— Știi, señor, nu vreau să mă amestec, dar ce vrea de la dumneata matahala asta deșirată cu mutră de maimuță, ochi de pisică și gît de cauciuc ?

— *Sangre de mi vida !* exclamă generalul. Nu se poate să vorbești așa despre prietenul meu bun, señor Kelley.

— Vino în grădina de vară, spuse doamna O'Brien. Vreau să stăm puțin de vorbă.

Să presupunem că s-a scurs o oră.

— Și zici, spuse generalul, că pentru suma de optsprezece mii de dolari se poate cumpăra mobilă și se poate plăti chiria pe un an pentru această casă și grădină minunată care seamănă cu *patios* din *mi cara* Columbia ?

— Și e grozav de ieftin, oftă doamna.

— Ah, *Dios !* șopti generalul Falcon. Ce importantă au pentru mine războiul și politica ? Locul ăsta e un paradis. Țara mea are alți eroi bravi să continue lupta. La ce-mi trebuie gloria de a împușca oameni ? Ah ! Nu. Aici am găsit un înger. Să cumpărăm hotelul *Español* și tu să fii a mea și banii n-o să-i prăpădesc pe puști.

Doamna O'Brien își lăsă pompadurul blond pe umărul patriotului columbian.

— Ah, señor, suspină ea fericită, ești nemaipomenit.

Două zile mai târziu, sosi ora fixată pentru furnizarea armelor către general.

Lăzile cu presupusele puști erau stivuite în magazia închiriată, iar ministrul de război stătea pe ele, așteptîndu-și prietenul, pe Kelley, să aducă victima.

Domnul Kelley se grăbi la ora fixată spre hotelul *Español*. Îl găsi pe general în spatele biroului, făcînd socoteli.

— Am hotărît, spuse generalul, să nu mai cumpăr puști. Azi am cumpărat interiorul acestui hotel și în curînd va avea loc căsătoria generalului *Perrico Ximenes Villablanca* Falcon cu doamna O'Brien.

Domnul Kelley aproape că se sufocă.

— Ce tot îndrugi acolo, cutie cheală de cremă de ghetе ! se bîlbîi el. Ești un escroc — asta ești ! Ai cumpărat o pensiune cu banii care aparțin nenorocitei tale de țări, pe unde dracu' o mai fi și aia !

— An, iacu generalul, ținînd degetul pe o coloană de cifre, așa e politica. Războaiele și revoluțiile nu sînt frumoase. Da. Nu e bine s-o urmezi pe Minerva tot timpul. Nu. E de dorit să ții hotel și să fii împreună cu Junona — cu Junona decoltată. Ah ! ce păr de aur are !

Domnul Kelley se înecă din nou de furie.

— Ah, seînor Kelley ! spuse în cele din urmă generalul cu simțire, așa e dacă n-ai gustat niciodată din tocătura de carne de vacă pe care o face doamna O'Brien !

Din volumul
PRIBEGI ȘI HOINARI

Povestea ficusului

Noi, ficușii, facem puntea de legătură între regnul vegetal și decorațiile de pe o scenă Waldorf-Astoria într-un teatru pe Third Avenue. Nu m-am uitat la arborele nostru genealogic, dar cred că am crescut dînd bacșiș pentru o masă de treizeci de cenți compusă din sparanghel. Dacă iei un bulldog alb care afișează un aer de independență gen Bourke Cockran și un ficus, gata, ai fauna și flora din apartamentele care se închiriază mobilate. Ceea ce este trifoiul pentru Irlanda este ficusul pentru cei care locuiesc în apartamente și camere mobilate. Ne mutăm dintr-un loc în altul atît de repede, încît singurul mod de a ne face poze este cu un kinetoscop. Noi sîntem vița călătoare și smochinul schimbător. Cunoașteți proverbul: „Unde ficusul e în fereastră, camionul de transportat mobile trage la scară”.

Sîntem echivalenții urbani ai iasomiei și caprifoiului alb. Nici o altă plantă, cu excepția tutunului — ciuăfaie de Pittsburg, n-a suportat atîtea manevrări. Cînd familia căreia îi aparținem se mută într-un apartament, ne așază în fereastră, la stradă, și devenim larii și penaii, hîrtia de muște și emblema călătoare a refrenului „Casă, dulce casă”. Nu sîntem chiar atît de verzi cum arătăm. De fapt reprezentăm, s-ar putea spune, subretele casei. Ia încercați să stați în fereastra din față a apartamentului de patruzeci de dolari chirie, din Manhattan, și să priviți toată ziua pe stradă și noaptea înapoi în apartament, și să vedem dacă nu vă înțelepțiți — da? Se vorbește mult despre pomul cunoașterii binelui și răului din grădina raiului — vax! ce-ar fi fost să fie un ficus acolo unde Eva... dar intenționam să vă spun o poveste.

Primul lucru pe care mi-l amintesc este că aveam doar trei frunze și aparțineam unci dansatoare dintr-un balet cu ponei. Mă ținea într-o fereastră însorită și, în general, eram stropit cu lămie și bicarbonat. În vremea aceea

m-am distrat de minune. Începusem să mă uit șasiu, tot urmărind în același timp și numerele de la mașini pe stradă și persoanele care aveau întâlniri pe pernele cu ciucuri din interiorul lor.

Ei, și pe urmă, păsăruica-dansatoare care schimbase între timp penajul, trecind la operetă, își pierdu și ultima pană și trupa se desființă. Poneii dispărură tropăind, și am rămas în geam fără stăpină. Administratorul m-a dat la etajul opt, la o trupă de artiști rafinați, și în șase săptămâni am schimbat cinci ferestre în diferite apartamente. Am mai câpătat experiență și am mai pus două frunze pe mine.

Domnișoara Carruthers, din excelenta trupă de comici — ați văzut-o vreodată cum își încrucișează picioarele la ceafă? — m-a dat unei prietene care făcuse o partidă nefericită cu un individ dintr-un magazin universal. În consecință, am fost proptit în fereastra unei camere mobilate, cu chirie plătită în avans, apă cu două etaje mai sus, gaz suplimentar după zece seara. Două din frunze mi s-au ofilit acolo. Și am fost și mutat dintr-o cameră în alta de atâtea ori, încît începuse să-mi placă mirosul pipelor celor de la „Transportul la domiciliu“.

Cred că niciodată nu m-am plictisit atît de mult ca la doamna asta. Nimic simpatic nu se petrecea în casă — era fidelă soțului și, în afară că se apleca pe geam și flirta cu omul care aducea gheața, n-a făcut nimic care să întrerupă monotonia.

Cînd cuplul s-a despărțit, m-au lăsat cu restul de bunuri la un magazin de mîna a doua. Am fost pus la vinzare, alături de cele mai disparate obiecte care se pot îngrămădi într-o ofertă cu reducere de preț. Gîndiți-vă la cornul ăsta micuț al abundenței, totul pe un dolar și optzeci și nouă de cenți : operele lui Henry James, șase plăci, o pereche de teniși, două sticle de hrean și un ficus — adică eu !

Într-o după-masă sosește o fată care se oprește și se uită la mine. Avea părul și ochii negri și părea zveltă, dar cam tristă.

— Ah, ah ! murmură ea. N-am crezut că am să descopăr unul aici.

A scos un portofel micuț, gros cît una din frunzele mele, și a răscolit după niște mărunțiș. Bătrînul Koen, care era tot timpul atent să nu-i scape ceva, era pe poziție și-și freca mîinile. Fata începe să se debaraseze de domnul James și de celelalte mărfuri. O ținea pe-a ei cu ficusul, sau nimic. În cele din urmă Koen și ea se înțeleg la treizeci și nouă de cenți și ea mă ia în brațe și pleacă.

Era o fată drăguță, dar nu genul meu. Părea prea liniștită și prea sobră. Mi-am zis : „O să aterizez pe scara de incendiu, la un apartament închiriat de la etajul șase, și o să-mi petrec următoarele șase luni uitîndu-mă la ruiele de pe sfoară“.

Dar fata m-a dus într-o cameră micuță, la etajul trei, pe o stradă destul de decentă și bineînțeles că m-a pus în fereastră. Apoi s-a apucat de treburi și și-a pregătit cina. Și ce credeți că a făcut ? A mîncat ceai cu plîne și o fărimă de gem. Atît. Nici homar, nici măcar o sticlă de șampanie. Trupei Carruthers nu-i lipsea nici una nici alta în fiecare seară, în afară de unele dăți cînd treceau și ei la picioare de porc pe varză.

După ce și-a terminat cina, noua mea proprietăreasă a venit la geam, s-a aplecat mult peste frunze și a plîns încetîșor un timp. M-a făcut să mă simt cam ciudat. Nu mai întîlnisem pe cineva care să plîngă astfel pe un ficus. Bineînțeles că am mai văzut și eu persoane fabricînd lacrimi ca să scoată ceva pe ele, dar fata plîngea de dragul plînsului. Mi-a atins frunzele ca și cum le-ar fi îndrăgit și și-a aplecat capul și le-a sărutat pe fiecare în parte. Bănuiesc că sînt cel mai dur specimen de orhidee călătore de pe pămînt, dar vă spun drept că m-a făcut să mă simt ciudat de tot. Nu mai avusesem parte de asemenea cămin pînă atunci. În general eram ros de pudeli și mi se puneau în cîrcă cămăși la uscat și eram stropit cu resturi de cafea și decoloranți pentru păr.

Fata asta avea un pian în cameră și obișnuia să zdrăngăne la el cu amîndouă mîinile în timp ce făcea zgomot cu gura, ore întregi. Cred că repeta muzică vocală.

Într-o zi mi s-a părut foarte agitată și nu slăbea din ochi ceasul. La ora unsprezece cineva a ciocănit la ușă și ea a deschis unui bărbat solid și smead, cu părul negru răvășit. Domnul s-a așezat imediat la pian și a cîntat, iar

ea a cîntat din gură. Cînd a terminat, și-a pus o mînă pe piept și l-a privit. El a scuturat din cap și ea s-a sprîjinit de pian.

— Au trecut deja doi ani, a spus ea, vorbind încetisor. Credeți că încă doi, sau poate mai mult ?

Omul a clătinat iarăși din cap.

— Îți pierzi timpul, i-a spus — cam dur, mi s-a părut mie. Nu e bună vocea. Și pe urmă a privit-o așa, mai aparte : Dar vocea nu e totul, a continuat. Ai pe vi no'ncoa. Pot să-ți fac rost de un angajament, cum ți-am mai spus, dacă...

Fata a arătat cu degetul spre ușă, fără să spună nimic. Iar omul smead a ieșit din cameră. Pe urmă, ea a venit lîngă mine și a plîns din nou. Mare lucru că sînt lucios și, deci, impermeabil.

Tot cam în vremea aceea a mai bătut cineva la ușă.

„Slavă Domnului“, mi-am spus. „Am șansa să se închidă robinetele. Sper că e ceva care să-i fie pe plac fetei și care să aducă și o sticlă să mai învioreze atmosfera“.

Drept să vă spun, fetița asta mă obosea. Unui ficus îi place să mai vadă și puțină distracție din cînd în cînd. Cred că în New York nu mai sînt lucruri verzi care să aibă parte de distracție, cu excepția poate a unei *char-treuse* sau a frunzelor de pătrunjel din jurul platoului.

Cînd fata a deschis ușa, în cameră a intrat un tînr cu șapcă de călătorie și a luat-o în brațe și ea a strigat : „Ah, Dick !“ și a rămas așa destul de mult... ei, cred că ați fost și voi ficuși o dată.

„În regulă !“ mi-am spus. „E mai distractiv decît sol-fegiile și plînsul. O să se mai învioreze atmosfera.“

— Trebuie să te întorci cu mine, spuse tînrul. Am străbătut două mii de mile pentru tine. Nu te-ai săturat. Bess ? Ne-ai lăsat pe toți să te așteptăm atît de mult ! Încă n-ai descoperit ce e cel mai bine de făcut ?

— Azi s-a spart buba, spuse fata. Vino aici, Dick, și uite ce am găsit mai zilele trecute de vînzare, pe trotuar.

Fata îl luă de mînă și mă prezentă.

— Cum a ajuns acolo, Dumnezeu știe. Am dat pe el aproape ultimii bani.

Tinărul m-a privit, dar nu și-a putut lua ochii de la ea mai mult de o secundă.

— Îți amintești de seara aceea, Bess, a zis el, cînd am stat sub unul la fel pe țărmul lacului și ce mi-ai spus atunci ?

„Hait !“ mi-am spus, „Să stea amîndoi sub un ficus ! Am impresia că se cam întinde pelteaua.“

— Așa e, a spus ea, privindu-l și furișîndu-i-se lîngă vestă. Și acum spun la fel, și este pentru totdeauna. Uită-te, Dick, la frunze, ce ude sînt. Astea sînt lacrimile mele și la tine mă gîndeam cînd îmi curgeau.

— Draga de magnolie ! oftă tinărul, ciupindu-mi o frunză. Ce mult o iubesc !

Magnolie ! Păi, cum adică... ia stai ! Nepricepuții ăia credeau că sînt magnolie ! Dar ce... păi, n-a fost asta prea de tot pentru un autentic ficus mititel din New York ?

Stadiul de incubație nedureroasă m-a ținut douăzeci și cinci de ani, și pe urmă, a crupt, și oamenii au spus : Asta era.

Dar în loc să-i spună pojar, l-au numit umor.

Angajații din magazin cumpăraseră o călimară de argint pentru partenerul mai vîrstnic cu ocazia sărbătoririi a cincizeci de ani de viață. Ne-am îmbulzit la el în birou ca să-i oferim darul.

Eu fusesem ales purtătorul de cuvînt și am ținut un mic discurs pe care îl pregătisem o săptămîină întreagă.

A făcut senzație. Era plin de jocuri de cuvinte, epigrame și poante despre magazinul nostru — unul dintre cele mai solide pe linia vânzărilor de articole de fierărie. Pînă și bătrînul Marlowe a rînjit, iar angajații s-au orientat imediat și au hohotit și ei.

Reputația mea de umorist datează din acea dimineață de la nouă și jumătate.

Săptămîni întregi după aceea, colegii de birou au ațîțat flacăra autoaprecierii. Unul cite unul a venit la mine, spunîndu-mi ce nemaipomenit a fost discursul, amice, și mi-au explicat cu răbdare poanta fiecărei glume.

Treptat am descoperit că se aștepta de la mine să fiu la înălțime. Alții puteau să vorbească rezonabil despre probleme de serviciu și subiectele zilei, dar mie mi se cerea ceva glumeț și nostim.

Toți așteptau să fac bancuri pe seama „oalcilor sparte” și să înfrunt granitul ceramicii cu persiflarea. Eram ajutor de contabil secund și, dacă nu reușeam să arăt un bilanț fără ceva nostim la totaluri sau dacă nu găseam nici un motiv de rîs într-o factură de pluguri, ceilalți funcționari erau nemulțumiți.

Încet-încet, mi s-a dus vestea și am devenit un „personaj” local. Orașul în care locuiam era destul de mic ca acest lucru să fie posibil. Ziarul cotidian mă citea. Eram nelipsit la petreceri.

Cred că posedam într-adevăr destul spirit și ușurință pentru replici iuți și spontane. Am cultivat acest dar și l-am îmbunătățit prin practică. Iar natura acestui dar era blindă și înclinată spre bunăvoință, fără să devină sarcastică sau să jignească pe cineva. Oamenii începură să zîmbească cînd mă vedeau trecînd, și cînd ajungeam lîngă ei, în general reușeam să găsesc cuvîntul care să le lățească zîmbetul într-un ris.

Mă căsătorisem de tînr. Aveam un băiețel încîntător de trei ani și o fetiță de cinci. Bineînțeles că locuiam într-o căsuță acoperită cu viță și eram fericiți. Salariul meu de contabil în coîncernul cu articole de fierărie ținea la respect relele care se abat din cauza bogăției abundente.

Cu diverse ocazii scrisesem cîteva glume și scorneli care mi se păruseră mai reușite și le trimisesem la cîteva periodice care publică asemenea lucruri. Toate au fost imediat acceptate. Cîțiva redactori îmi răspunseseră, cerînd să le mai trimit și altele.

Într-o zi, am primit o scrisoare de la un redactor al unei publicații săptămînale vestite. Îmi cerea să-i trimit o povestire umoristică cu care să umele o coloană; dîndu-mi de înțeles că, dacă ar fi găsit-o satisfăcătoare, s-ar fi putut transforma în ceva regulat la fiecare număr, am procedat ca atare și, la capătul a două săptămîni, mi-a oferit un contract pe un an, la o cifră sensibil mai mare decît suma avansată de firma cu articole de fierărie.

Eram încîntat la culme. Soția mea mă și încoronase în mintea ei cu laurii nepieritori ai succesului literar. În seara aceea am avut la masă crochete de homar și o sticlă de vin de coacăze. Se ivise ocazia să mă eliberez de o muncă ingrată. Am discutat despre asta foarte serios cu Louisa. Am căzut de acord că trebuie să demisionez de la firmă și să mă dedic umorului.

Am demisionat. Colegii mi-au dat un banchet de adio. Discursul pe care l-am rostit atunci a fost scînteietor. S-a tipărit în întregime în „Gazette”. A doua zi dimineața m-am trezit și m-am uitat la ceas.

— E tîrziu, Dumnezeuule ! am exclamat și m-am repezit să mă îmbrac.

Louisa mi-a amintit însă că nu mai eram robul articolelor de fierărie și al obligațiilor contractuale. Eram acum un umorist profesionist.

După micul dejun m-a condus cu mindrie în cămăruța de lângă bucătărie. Draga de ea ! Se găsea acolo masa și scaunul meu, hîrtie de scris, cerneală și scrumiera. În plus, toate ornamentele autorului — polița pentru depozitarea țelinei, plină de trandafiri proaspeți și capri-foi, calendarul de anul trecut pe perete, dicționarul și o pungă mică cu ciocolată pe care s-o ronțai între momentele de inspirație. Draga de ea !

M-am așezat la lucru. Pe tapet erau arabescuri, sau odalisce sau — poate, trapeze. Pe una din figuri mi-am fixat privirea. Am început să mă gîndesc la umor.

Am tresărit auzind o voce — era a Louisei.

— Dacă nu ești prea ocupat, iubitule, vino la masă !

M-am uitat la ceas. Da, nemilostivul cosaș doborîse cinci ore. M-am dus la masă.

— Nu trebuie să lucrezi atît de mult la început, spuse Louisa. Goethe — sau parcă Napoleon ? — spunca că cinci ore pe zi sînt suficiente pentru munca intelectuală. N-ai putea să mă scoți împreună cu copiii la pădure ?

— Sînt cam obosit, am recunoscut.

Așa că am plecat la pădure.

Curînd însă mi-am intrat în formă. Într-o lună produceam manuscrise la fel de regulat ca facturile pentru articole de fierărie.

Și aveam și succes. Coloana din revista săptămînală a făcut ceva senzație și criticii spuneau în șoaptă că aș fi adus un val înviorător pe linia umorului. Mi-am mărit veniturile simțitor colaborînd și la alte publicații.

Învătasem șmecheriile meseriei. Futeam să prind o idee nostimă și să scot o glumă de două rînduri din ea, cîștigînd un dolar. Dacă îi puneam niște perciuni falși sau o serveam rece ca un catren, îi dublam valoarea. Dacă îi mai adăugam o fustiță și un volănaș și o rimă, abia dacă mai era de recunoscut, apărînd ca *vers de société* cu pantofiori noi și ilustrații la modă.

Am început să pun bani deoparte ne-am luat covoare noi și un pian în salon. Oamenii din oraș începură să mă

socotească un cetățean de vază și nu glumețul simpatic care fusesem cind lucram la firma de fierărie.

După cinci sau șase luni, se pare însă că umorul meu își pierduse spontaneitatea. Remarcile usturătoare și poantele nostime nu mai îmi săreau nepăsătoare de pe buze. Uneori nici nu mai aveam material. M-am trezit trăgînd cu urechea la discuțiile prietenilor ca să prind idei. Alteori îmi mușcam vîrfurile creionului și priveam tapetul ore întregi, încercînd să construiesc vreo bășicuță veselă, de umor proaspăt.

Și pe urmă am devenit un șacal, un moloh, o fiară, un vampir pentru cunoscuții mei. Stăteam printre ei, abătut, nerăbdător, avar, cu adevărat stricîndu-le tot cheful. La să fi dat drumul vreunul dintre ei la o vorbă de duh, o comparație isteată, o expresie picantă, că mă și repezeam ca un dulău la os. Nu îndrăzneam să mă bazez pe memorie, ci, dîndu-mă deoparte, jenat și meschin, mi-o însemnam în carnetelul mereu la îndemînă sau pe manșetă, cu gîndul să o folosesc pe viitor.

Prietenii mă priveau cu mîhnire și mirare. Nu mai eram același om. Pe vremuri le oferisem distracții și veselie, acum îi vinam. Nici o glumă de-a mea nu le mai smulgea zîmbetul. Acum erau prea prețioase. Nu-mi puteam permite să arunc cu dărnicie mijloacele mele de trai.

Devenisem o vulpe lugubră care lăuda vocea prietenilor — corbii — ca să le cadă din cioc bucățelele de umor după care rîvneam. Aproape toți începură să mă ocolească. Uitasem chiar și să mai zîmbesc, nici măcar mulțumindu-le astfel pentru poantele pe care mi le însușeam.

În goana mea după material nou nu scuteam pe nimeni, nici un loc, nici o oră, nici un subiect. Pînă și la biserică imaginația mea sărăcită vîna printre strane și coloane, după pradă. Începea pastorul doxologia în metri lungi, imediat începeam și eu : „Doxologia — ologie — ologie — olog e.”

Slujba divină trecea prin sita mea mentală, preceptele ei filtrîndu-se nestînjinite, doar-doar aș putea întrezări o sugestie de jocuri de cuvinte sau un *bon mot*. Îmnurile cele mai solemne ale corului nu erau decît acompaniament

la gândurile mele, în timp ce prin cap îmi treceau variante noi pentru vechile comicării cu privire la invidiile sopranelor, tenorilor și bașilor.

Până și propriul meu cămin devenise teren de vânătoare. Soția mea este o creatură feminină cu totul aparte, candidă, înțelegătoare și impulsivă. Pe vremuri conversația cu ea fusese o desfătare, iar ideile ei un izvor nesecat de plăceri. Acum o exploatam. Era o mină de aur pentru tot felul de fleacuri contradictorii, amuzante dar drăgălașe, care deosebesc mintea femeiască.

Am început să fac negoț cu acele perle de neînțelepciune și umor care ar fi trebuit să îmbogățească doar interiorul sacru al căminului. Cu o viclenie diavolească, o încurajam să vorbească. Fără să-și dea seama, ea își dezvelea inima, iar eu o ofeream privirilor insistente ale publicului, pe pagina tipărită, rece, clară, banală.

Ca un Iuda literar, o sărutam și o trădam. Pentru talanții de argint i-am îmbrăcat confidențele drăgălașe în pantalonași și zorzoane împopoțonate și le-am făcut să danseze în tirg.

Biata Louisa ! Noaptea mă aplecam asupra ei ca un lup hămesit asupra unui miel fraged, ascultându-i până și șaptele ușoare, murmurate în somn, sperînd să prind vreo idee pentru măcinatul de a doua zi.

Și asta încă n-a fost tot. Doamne ajută-mă ! Pe urmă mi-am înfipt colții adînc în gîturile replicilor ocazionale ale copilașilor mei. Guy și Viola erau două izvoare proaspete de gânduri și vorbe copilărești și drăgălașe. Am găsit că umorul ăsta se vindea bine, și avea și un loc rezervat într-o revistă sub titlul „Vorbe de duh ale copilăriei“. Am început să-i urmăresc așa cum un indian urmărește antilopa. Mă ascundeam în spatele canapelelor și ușilor, mă tîram în patru labe printre tufișurile din curte, ca să trag cu urechea atunci cînd se jucau. Așcam toate calitățile unui șacal, cu excepția remușcărilor.

Odată, cînd eram total lipsit de idei și manuscrisul trebuia să plece cu prima poștă, m-am înfășurat într-un morman de frunze uscate în curte, unde știam că vor să se joace. Nu pot să cred oă Guy a știut de ascunzătoarea mea, dar chiar dacă așa a fost, nu suport nici să mă gîndesc că aș putea să-l învinuiesc că a dat foc la frunze, distrugîndu-mi

un costum nou de haine și aproape incinerându-și un părinte.

Curînd copiii mei au început să se ferească de mine ca de o pacoste. Adesea, cînd mă furișam spre ei ca un duh trist, îi auzeam spunînd : „Uite că vine tăticu“, și strîngeau jucăriile și o luau la sănătoasa spre alte locuri de joacă, mai ferite. Nenorocită creatură ce eram !

Și totuși, din punct de vedere financiar, prosperam. Nu trecuse nici un an și strînsesem o mie de dolari și mă bucuram de tot confortul. Dar cu ce preț ! Nu prea sînt sigur ce este un paria, dar eu eram tot ceea ce sună așa. Nu aveam prieteni, distracții, îmi pierise bucuria vieții. Sacrificasem fericirea familiei. Eram o albină care sugea mierea sordidă din cele mai frumoase flori ale vieții, temut și ocolit din cauza acului.

Într-o zi, un om mi s-a adresat cu un zîmbet plăcut și prietenos. Asta nu se mai întîmplase de luni de zile. Treceam pe lîngă întreprinderea de pompe funebre a lui Peter Heffelbower. Peter stătea în prag și mă salută. M-am oprit, profund tulburat de salutul său. M-a poftit înăuntru.

Ziua era rece și ploioasă. Ne-am dus în camera din spate, unde ardea focul într-o sobiță. Veni un client și Peter mă lăsă singur o vreme. Brusc, m-am simțit învăluit de o nouă senzație de frumos, mulțumire și pace. M-am uitat în jur. Șiruri întregi de sicrie de lemn de trandafir, giulgiuri, postamente, pămătufuri negre pentru dricuri, panglici mortuare și toate accesoriile acestei profesii sîmțose. Aici, găseai pace, ordine, tăcere, sălașul reflecțiilor grave și demne. Aici, pe marginea vieții, se afla o mică firidă străbătută de spiritul eternei odihne.

Cînd am intrat, lăsasem la ușă nebuniile lumești. Nu aveam de gînd să ciupesc vreo idee umoristică din acele podoabe sumbre și impunătoare. Mintea se părea că mi se întînșese recunoscătoare spre odihnă, pe o canapea drapată cu gînduri potolite.

Cu un sfert de oră în urmă eram un umorist singuratic. Acum eram un filozof, plin de seninătate și tihnă. Găsisem un refugiu ca să scap de umor, de vînațoarea acerbă după replici nostime, de urmărirea degradantă a glumelor rîvnite, de căutarea neobosită de replici spirituale.

Nu-l cunoșteam prea bine pe Heffelbower. Când s-a întors, l-am lăsat să vorbească, temindu-mă să nu facă notă discordantă în armonia suavă, funebră a instituției sale.

Dar, nu. N-a sunat strident. Am scos un lung suspin de ușurare. În viața mea nu mai ascultasem pe cineva care să fie atît de monoton ca Peter. În comparație cu el, Marica Moartă e un geiser. Nici o scinteiere sau licărire de umor nu i-a pîngărit cuvintele. Banalități răsufiate, tasate îi curgeau șuvoi de pe buze, la fel de plate ca și știrile imprimate pe banda de săptămîna trecută la teleimprimator. Puțin temător, am încercat cu el una din cele mai bune glume ale mele, dar ea se prăbuși ineficient, cu ciocul frînt. De atunci l-am îndrăgit pe individ.

De două sau trei ori pe săptămîină, mă furișam la Heffelbower și îmi delectam sufletul în camera lui din spate. Era singura mea bucurie. Începusem să mă scol devreme și să mă apuc grăbit de treabă, ca să pot petrece cît mai mult timp în colțișorul meu de rai. În nici un alt loc nu mai reușisem să mă debarasez de obiceiul de a extrage remarcă umoristică de la cei din jur. Conversația lui Peter nu-mi oferea nici o portiță, oricît de mult aș fi asediat-o.

Sub influența lui am început să-mi îmbunătățesc starea de spirit. Era o recreere după o zi de trudă, de care are nevoie orice muritor. Am surprins pe vreo doi dintre foștii prieteni aruncîndu-le un zîmbet și un cuvînt vesel cînd am trecut pe lingă ei pe stradă. De cîteva ori mi-ai uluit familia, fiind suficient de relaxat ca să fac o remarcă hazlie în prezența lor.

Fusesem atît de hăituit de microbul umorului, încît mă repezeam la ciipele de vacanță cu pofta unui școlar.

Urmările începură să se vadă în munca mea : nu mai reprezenta pentru mine truda și povara care fusese odată. Deseori mă trezeam fluierînd la masa de lucru și scriam cu mult mai multă fluentă ca înainte. Îmi rezolvam îndatoririle cu nerăbdare, grăbit să mă retrag în colțișorul reconfortant, ca bețivul la crîsmă.

Soția mea devenise neliniștită, gîndindu-se oare unde îmi petreceam după-amiezele. M-am gîndit că era mai bine să nu-i spun. Femeile nu înțeleg asemenea lucruri. Biata de ea ! Ce s-ar mai fi speriat.

Intr-o zi am adus acasă un mîner de argint de la un coșciug, ca să-l folosesc ca greutate pentru foile de hirtie, și un pământuf înfioat cu care să șterg praful.

Îmi făcea plăcere să le văd pe birou și să mă gândesc la camera îndrăgită de la Heffelbower. Dar Louisa a dat peste ele și a țipat de groază. A trebuit să-i servesc o scuză șubredă de unde mi le procurasem, dar i-am citit în privire că nu-i îndepărtasem frica. M-am văzut nevoit să îndepărtez foarte rapid articolele.

Intr-o zi Peter Heffelbower mi-a etalat în față o tentație care m-a făcut praf. În felul lui rațional, neinspirat, mi-a arătat registrele și mi-a explicat profiturile care sporeau rapid. Se gândea să-și ia un partener care să aibă ceva capital. Mă prefera pe mine din toți cîți cunoștea. Cînd am plecat de la Peter în acea după-amiază, îi lăsasem ceul pentru o mie de dolari pe care-i aveam la bancă și intrasem ca partener în afacerile cu pompe funebre.

M-am dus acasă, simțind o bucurie nebună, amestecată cu oarecare îndoială. Mi-era teamă să-l spun soției mele. Dar simțeam că plutesc. Să renunți să mai scrii chestii umoristice, să te bucuri încă o dată de fructele vieții în loc să le storci pînă la simbure, ca să obții cîteva picături de esență tare pentru ca publicul să fie puțin vesel — ce răsunat !

La cină, Louisa mi-a dat niște scrisori care sosiseră în absența mea. Cîteva conțineau manuscrise respinse. Încă de cînd începusem să-l vizitez pe Heffelbower, mi se înapoiiau manuscrisele cu o frecvență alarmantă. În ultima vreme îmi așternusem glumele și articolele cu cea mai mare rapiditate. Înainte tridisem ca un zidar, încet și chinuitor.

Am deschis imediat scrisoarea de la un redactor al unui săptămînal cu care corespondam regulat. Ceurile pentru articolul săptămînal de acolo mai reprezentau încă veniturile noastre de bază. Scrisoarea suna cam așa :

Dragă domnule :

După cum prea bine știți, contractul cu dumneavoastră expiră luna aceasta. Regretăm că trebuie să v-o spunem, dar vă aducem la cunoștință că nu vom reînnoi contractul pentru anul viitor. Am fost destul de mulțumiți

de stilul dumneavoastră de umor, care se pare că a încintat destui cititori de-ai noștri. Dar în ultimăle două luni am observat o slăbire vizibilă în calitate.

Lucrările anterioare arătau o izbucnire de umor spontană, ușoară, firească. În ultima vreme ea este trudită, studiată și necovingătoare, sunînd clar a muncă plină de efort, forțată.

Din nou, cu părere de rău, vă facem cunoscut că nu mai avem nevoie pe viitor de colaborarea dumneavoastră. Al dumneavoastră cu sinceritate,

Editorul

I-am dat scrisoarea soției mele. După ce a citit-o, i s-a lungit chipul și în ochi i-au apărut lacrimi.

— Mizerabilul ! exclamă ea indignată. Sint convinsă că scrii la fel de bine ca întotdeauna. Și nu-ți ia timp nici pe jumătate cît îți lua înainte.

Și, pe urmă, Louisa și-a adus aminte de cecurile care urmau să nu mai sosească.

— Vai, John, s-a văicărit ea, ce-o să ne facem acum ?

Drept răspuns, m-am ridicat în picioare și am început să dansez în jurul mesei. Sint convins că Louisa și-a închipuit că necazul mă înnebunise ; iar copiii bănuiesc că sperau să fie adevărat, pentru că s-au ținut după mine, țipînd de veselie și încercînd să mă depășească. Devenisem iar vechiul lor tovarăș de joacă mai în vîrstă.

— Astă-seară mergem la teatru ! am strigat. Chiar așa. Și o masă tirzie, nebunatică, compromițătoare, la restaurantul Palace. Hop și-așa și-așa și-așa !

Și pe urmă i-am explicat bucuria care mă cuprinsese, declarîndu-i că sint partener la o întreprindere prosperă de pompe funebre și că fabricarea glumelor putea să se ducă de rîpă, dinspre partea mea.

Cu scrisoarea editorului care îmi justifica acțiunea, soția mea n-a putut să obiecteze prea tare ; doar a comentat vag ceva despre cămăruța din spate a lui Peter Hef — nu, a lui Heffelbower & Co., cu incapacitatea tipic feminină de a nu putea înțelege lucrurile bune.

În concluzie, am să vă spun că astăzi n-o să găsiți om în orașul nostru care să fie atît de îndrăgit, de jovial și plin de bancuri ca mine. Glumele mele sint iarăși răspindite

și citate ; din nou mă bucur de pălăvrăgeala și confidențele soției mele, fără gânduri mercenare, în timp ce Guy și Viola se joacă la picioarele mele, împărțind bijuterii de umor copilăresc, fără teamă de fiorosul satrap care îi urmărea cu carnețelul în mână.

Afacerile au prosperat frumos. Eu țin registrele și am grijă de prăvălie, iar Peter se ocupă de treburile de exterior. Zice că neseriozitatea și buna mea dispoziție ar transforma o înmormântare pur și simplu într-un adevărat carnaval.

Inimi și mâini

La Denver, expresul spre est, fu invadat de o mulțime de călători care s-au repezit să se uroe în vagoane. Într-un vagon, se afla o tinerică foarte frumușică, îmbrăcată cu gust și eleganță, și înconjurată de confortul luxos al călătorului cu experiență. Printre noii sosiți se aflau și doi tineri, — unul, chipeș, cu ținută și maniere îndrăznețe și sincere, celălalt, un bărbat posac, ursuz, masiv și îmbrăcat fără distincție. Cei doi erau legați unul de altul cu cătușe.

Străbătînd spațiul dintre băncile vagonului, văzură că singurele locuri libere erau două exact în fața atrăgătoarei tinere. Cuplul legat se așază. Privirea tinerei căzu asupra lor, distantă, rapidă și lipsită de interes. Pe urmă, cu un zîmbet încîntător care îi lumină chipul și cu o ușoară roșeață care-i îmbujoră obrazii, întinse o mînă mică, înmănușată în gri. Cînd vorbi, vocea îi sună dulce, plină și hotărîtă, o dovadă a faptului că posesoarea ei era obișnuită să vorbească și să fie ascultată.

— Ei, domnule Easton, dacă vrei ca eu să vorbesc cea dintîi, asta e situația. Nu-ți mai recunoști prietenii cînd te întîlnești cu ei în vest ?

Tinărul se ridică brusc la sunetul vocii ei, și păru să se lupte cîteva clipe cu o ușoară stînjeneală, pe care o alungă ușor, pe urmă strînse degetele fetei cu mîna stîngă.

— Oh, domnișoară Fairchild, spuse el, zîbind. Te rog să-mi scuzi mîna dreaptă ; e ocupată cu alte treburi pentru moment.

Ridică ușor mîna dreaptă, legată la încheietură cu o „brățară“ lucioasă, de stînga însoțitorului său. Expresia de bucurie din ochii fetei se schimbă treptat într-una de uluire și groază. Păli. Buzele i se întredeschiseră exprimînd o mîhnire ușoară, destul de vagă. Easton, rîzînd ușurel ca și cum s-ar fi amuzat, era cît pe ce să vorbească din nou, cînd celălalt i-o luă înainte. Omul cu chipul poso-

morit urmărise din umbră expresia fetei, cu ochi pătrunzători și șireți.

— Scuzați-mă că intervin, domnișoară, dar observ că îl cunoașteți pe domnul polițist. Dacă l-ați ruga să pună o vorbă bună pentru mine când ajungem la închisoare, mi-ați mai ușura situația. Mă duce la închisoarea Leavenworth. Am luat șapte ani pentru falsificare de bani.

— Vai ! exclamă fata, respirind profund și căpătînd iar culoare în obraji. Deci, de asta ești aici ? Polițist !

— Dragă domnișoară Fairchild, spuse Easton calm, trebuia să fac și eu ceva. Banii zboară cînd nu gîndești și, ca să ții pasul cu lumea din Washington, ai nevoie de ei. Am găsit slujba asta în vest — da, nu e slujbă cum e cea de ambasador, dar...

— Amasadorul și-a întrerupt vizitele, spuse fata cu căldură. Nici nu era cazul să vină prea des. Ar fi trebuit să-ți dai seama. Deci, acum ești unul din eroii grozavi din vest, și călărești, tragi cu pistolul și înfrunți tot felul de pericole. E o diferență față de viața din Washington. Ți-am simțit lipsa în vechiul grup din capitală.

Ochii fetei, fascinați, se reîntoarseră, deschizîndu-se mai mult, asupra cătușelor lucitoare.

— Să nu vă fie teamă, domnișoară, spuse celălalt. Toți polițiștii se leagă de prizonieri ca să nu le scape. Domnul Easton își cunoaște îndatoririle.

— Te vom vedea din nou în Washington curînd ? întrebă fata.

— Nu chiar atît de curînd, spuse Easton. Mă tem că zilele în care făceam pe fluturile de salon s-au dus.

— Îmi place vestul, spuse fata fără nici o legătură. Ochii îi luceau ușor. Privi pe fereastra vagonului. Începu să vorbească cîstit și simplu, fără nici o afectare.

— Mama și cu mine am petrecut vara la Denver. Ea a plecat acum o săptămînă, pentru că tata era puțin bolnav. Eu cred că aș putea să trăiesc și să fiu fericită în vest. Cred că îmi priește aerul de aici. Nu banii contează. Dar oamenii nu înțeleg niciodată și rămîn proști...

— Ia ascultă, domnule polițist, mîrîi omul posac, nu e corect. Vreau să beau ceva și azi n-am fumat deloc. Nu-ți ajunge cît ai stat de vorbă ? Nu vrei să mă duci în vagonul pentru fumători acum ? Mor să trag o pipă.

Călătorii legați se ridicară în picioare, Easton cu același zîmbet ușor pe chip.

— Nu pot să zic că n-aș trage și eu cîteva fumuri, spuse el bine dispus. E singurul prieten al celor fără noroc. La revedere, domnișoară Fairchild. Mă cheamă datoria, înțelegi.

Și întinse mîna, pentru a-și lua rămas bun.

— Păcat că nu mergi spre est, spuse ea, recăpătîndu-și ținuta și stilul. Dar bănuiesc că trebuie să ajungi la Leavenworth ?

— Da, răspunse Easton. Trebuie să ajung la Leavenworth.

Cei doi o porniră spre vagonul pentru fumători. Într-un scaun în apropiere, doi călători auziseră aproape toată conversația. Unul dintre ei spuse :

— Polițistul se pare că e băiat de treabă. Cîțiva dintre indivizii ăștia din vest sînt cumsecade.

— Cam tînăr să aibă o funcție de genul ăsta, nu ? întrebă celălalt.

— Tînăr ! exclamă primul vorbitor, păi... Ah !, nu te-ai prins ? Ia ascultă... ai văzut vreodată un polițist care să-și lege prizonierul de mîna dreaptă ?

Cel mai remarcabil lucru despre Timp este faptul că este atât de relativ. Sintem cu toții de acord că cel care se înecă își rememorează într-o clipă întreaga viață ; și nu este incredibil că ne putem rememora o întreagă idilă pur și simplu scoțind o mânășă.

Exact cu acest lucru se îndeletnicea Trysdale, stînd în picioare lingă masă, în camera sa de celibatar. Pe masă se afla o plantă verde, bizară, într-un ghiveci de pămînt roșu. Planta era una din specia cactușilor, și avea frunze lungi, tentaculare, care se mișcau continuu la cea mai mică adiere, de parcă ar fi făcut semn cuiva.

Prietenul lui Trysdale, fratele miresei, stătea lingă bufet, plîngîndu-se că e lăsat să bea de unul singur. Ambii bărbați erau în ținută de seară. Pe haine aveau cocarde albe care străluceau în obscuritatea apartamentului.

În timp ce-și descheia nasturii de la mânăși, prin mintea lui Trysdale trecu iute amintirea critică a ultimelor ore. Avea impresia că încă mai simte în nări mirosul florilor care împodobeau biserica în grămezi parfumate, și că în auz încă îi răsună zumzetul ușor al miilor de voci bine-crescute, foșnetul hainelor bătoase și, cel mai des, cuvintele cîntate ale preotului, prin care o legase irevocabil de un altul.

Din acest ultim și disperat punct de vedere, încă se mai străduia, ca și cum devenise o manie, să înțeleagă de ce și cum o pierduse. Profund zdruncinat de acest fapt evident, se trezi brusc confruntat cu un lucru nou pentru el — propriul eu interior, incorigibil și neînfrumusețat. Văzu acum toate înveșmîntările egoismului și fațadei transformate în zdrențe ale nebuniei. Se înfioră la gîndul că, pentru ceilalți, mai înainte, veșmintele sufletului lui probabil că apăruseră jerpelite și prăpădite. Vanitate și înfumurare ? Ele fuseseră cusăturile armurii sale. Și cît de străină fusese ea de amîndouă... Dar de ce...

Cînd ea pășise încet printre strane spre altar, simțise o încîntare posacă, nedemnă, care-l ajutase să facă față situației. Își spusese în sinea lui că era palidă din cauza gîndurilor pentru un altul, decît pentru cel căruia urma să i se dăruiască. Dar și acea slabă consolare îi fusese amulsă. Pentru că, zărindu-i privirea fugară, diafană îndreaptă spre cel care-i luase mina știu că pe el îl uitase. Odată, privirea aceea îi fusese acordată lui, și el îi apreciasse înțelesul. Nu încăpea îndoială, infumurarea îi fusese zdrobită. I se luase și ultimul suport. De ce se sfîrșise totul astfel ? Nu se certaseră, nu fusese nimic care să...

Pentru a mia oară trecu în revistă evenimentele ultimelor zile, înainte ca fluxul să-și schimbe atît de brusc direcția.

Ea se străduise întotdeauna să-l înalțe pe un pedestal, iar el acceptase această recunoaștere cu o măreție regală. Arse o tîmție foarte parfumată în fața lui ; era atît de modestă (își spunea el) ; atît de copilăroasă și gata să-l venereze și (o dată chiar ar fi putut să jure), atît de sinceră. Îl investise aproape cu un număr supranatural de atribute înalte, daruri și înzestrări, iar el primise ofrandele așa cum deșertul sughe ploaia, fără să poată scoate din el o promisiune de floare sau fruct.

În timp ce Trysdale sfișia posomorît cusătura ultimei mînuși, clipa supremă de egoism protestă și regret tardiv răsări viu în minte.

Scena se petrecuse în seara cînd el îi ceruse să urce pe pedestal alături de el și să-i împărtășească măreția. Nu putea în clipa asta să rețină prea mult amintirea frumuseții care o învăluia în acea seară — era un lucru prea dureros. Cum i se ondulau bucelele, cîtă gingășie și farmec feciorelnic avea în privire și în vorbe. Dar toate astea fuseseră de ajuns, și el vorbise. În timpul discuției, ea îi spusese :

— Căpitanul Carruthers mi-a spus că vorbești spaniolește ca unul de-ai lor. De ce mi-ai ascuns calitatea asta ? Oare mai există ceva pe care tu să nu-l știi ?

Ei, Carruthers era un idiot. Fără îndoială că el (Trysdale) se făcuse vinovat (se mai îndeletnicea uneori cu asemenea lucruri) de rostirea ca din întîmplare, la club, a

unor vechi și aluzive proverbe castiliene culese din talmeș-balmeșul de la sfârșitul dicționarelor. Carruthers, unul din sincerii lui admiratori, era tocmai omul care putea să exagereze în această etalare de erudiție dubioasă.

Dar, vai ! tămia admirației ei fusese atât de parfumată și de plăcută ! Lăsă imputarea să treacă, fără să nege nimic. Fără a protesta, o lăsă să-i pună pe frunte crenguța de laur artificială a cunoașterii limbii spaniole. O lăsă să-i împodobească fruntea și, printre frunzele moi, nu simți înțepătura ghimpelui care mai târziu avea să-l străpungă.

Cît de bucuroasă, de sfioasă și de emoționată era ! Cum se mai agitase, ca o păsărică prinsă în mreje, cînd el îi întinsese la picioare întreaga lui măreție ! Putea să jure, și asta putea s-o facă și acum, că în ochi îi citise acceptarea clară, dar — sfioasă — ea nu-i dăduse un răspuns direct. „Am să-ți trimit mîine răspunsul“, spusese ea ; iar el, învingătorul indulgent și increzător, consimțise cu îngăduință la întîrzierea răspunsului.

A doua zi așteptă, nerăbdător, în apartament, mesajul ei. La amiază sosi servitorul ei și lăsă cactusul ciudat în ghiveciul roșu de pămînt. Nu avea nici un bilet, nici un alt mesaj — doar o etichetă atîrnată de plantă, purtînd un nume străin, barbar sau botanic. Așteptă pînă noaptea târziu, dar răspunsul ei nu sosi. Mîndria lui teribilă și vanitatea rănită îl împiedicară s-o caute. Două seri mai târziu o întîlni la un dineu. Se salutară convențional, dar ea îl privi cu respirația tăiată, întrebătoare, nerăbdătoare. El se purtă curtenitor, sobru, așteptînd o explicație. Cu iuteala specifică femeilor, ea îi ghici replicile din întreaga lui comportare și se transformă în sloi de gheață. Și astfel, din ce în ce mai mult, se îndepărtaseră unul de celălalt. Unde greșise ? Cine era de vină ? Cu umilință, căuta acum răspunsul printre ruinele propriei sale infumurări. Dacă...

Vocea bărbatului din cealaltă cameră, năvălind nemulțumită peste gîndurile lui, îl aduse la realitate.

— Ia ascultă, Trysdale, ce dracu ai ? Arăți nefericit de parcă te-ai fi însurat tu și nu de parcă ai fi fost doar complice. Uită-te la mine — un alt accesoriu, venit de la

două mii de mile depărtare, pe un vas de banane plin de miros de usturoi și de libărci, tocmai din America de Sud, ca să pun și eu umărul la sacrificiul ăsta — te rog să observi ce ușor atîrnă pe umerii mei vina. O surioară am și eu, și acum s-a dus și ea. Hai ! ia ceva să-ți ușurezi conștiința.

— N-am chef de băut pentru moment, mulțumesc !, spuse Trysdale.

— Rachiul pe care-l ai, reluă celălalt discuția, este odios. Mai dă o fugă cîteodată pe la Punta Redonda, să gustăm din licoarea aia cu care face contrabandă bătrînul Garcia. Merită să vii. Ia te uită ! O veche cunoștință ! De unde dracu ai făcut rost de cactusul ăsta, Trysdale ?

— E un dar, spuse Trysdale, de la un prieten. Cunoști specia ?

— Chiar foarte bine. E tropicală. Văd zilnic cu sutele lîngă Punta. Uite, are și numele pe etichetă. Știi puțină spaniolă, Trysdale ?

— Nu, spuse Trysdale, cu un zîmbet crispat, amar. — e pe spaniolește ?

— Da. Băstinașii își închipuie că frunzele se întind și te cheamă. Așa îi și spun — *Ventomarme*. Asta înseamnă „Vino și ia-mă“.

Din volumul ÇELE PATRU MILIOANE

Natura le aranjează	6
Filtrul dragostei lui Ikey Schoenstein	12
Uşa verde	18
După douăzeci de ani	26
Paradă în uniformă de gală	30
Prin curier	37

Din volumul INIMA VESTULUI

Răscumpărarea lui Mack	42
Telemachus, prieten	48
Comportament cavaleresc	56
Somație de plată	69
Crăciun la comandă	75
Prințul din hățișuri	87
Calliope se reformează	97

Din volumul COTÇARUL CEL BLAJIN

Caracatița de pe insulă	108
Jeff Peters în chip de magnet personal	115
Conștiință în artă	122

Din volumul CĂILE SOARTEI

„Aproape bună de citit”	130
<i>Cherchez la femme</i>	145
Halebardierul de la „Micuțul Castel de pe Rin”	154

Din volumul OPTIUNI

Comoara îngropată	166
Acelula ce așteaptă	177
Vînătorul de capete	187
Nici un fel de povestire	200

Pragmatism superior	: : : : : . . .	211
Un best-seller	. . . . .	219
Rus în urbe	. . . . . : : : : : .	231

Din volumul CIOCNIRI

Detectivii	. . . . . : : : : : : : : :	242
------------	-----------------------------	-----

Din volumul PIATRA CARE SE ROSTOGOLEȘTE

Marionetele	. . . . . :	250
O poveste stranie	. . . . . :	263

Din volumul CARUSELE

„Fata“	. . . . . : : : : : : : : :	266
Fericita zi de mal	. . . . .	272
Calea pe care apucăm	. . . . .	273
Vălcarea unui dolar	. . . . .	283
O poveste cu un ziar	. . . . .	291
Hoțul lui Tommy	. . . . .	295
Darul de Crăciun din hățișuri	. . . . .	301

Din volumul GLASUL ORAȘULUI

Biografia integrală a lui John Hopkins	: : : :	309
Cine i-a deschis ochii lui Jim Dougherty	. . .	314
Fructul rîvnit	. . . . .	320
Vestitoarea primăverii	. . . . .	326
În vreme ce mașina așteaptă	. . . . .	332
O comedie cu Gură-Cuscă	. . . . .	337
O mie de dolari	. . . . .	342
Înfrîngerea orașului	. . . . .	349
Loviturile soartei	. . . . . : : : .	356
Crama și trandafirul	. . . . . : : : .	362

Din volumul LAMPA CURĂȚATĂ

Dintr-o mie și una de nopți la Madison Square	: : .	370
Insigna polițistului O'Roon	. . . . . : : .	377

Din volumul STRICT DESPRE AFACERI

Strict despre afaceri . . . : : : :	394
Tot ce strălucea era aur . . . : . .	396

Din volumul PRIBEGI ȘI HOINARI

Povestea ficusului . . . : : : : :	406
Mărturisirile unui umorist	411
Inimi și mâini	421
Cactusul	424

Lector: MARIA VONGHIZAS
Tehnoredactor: V. E. UNGUREANU

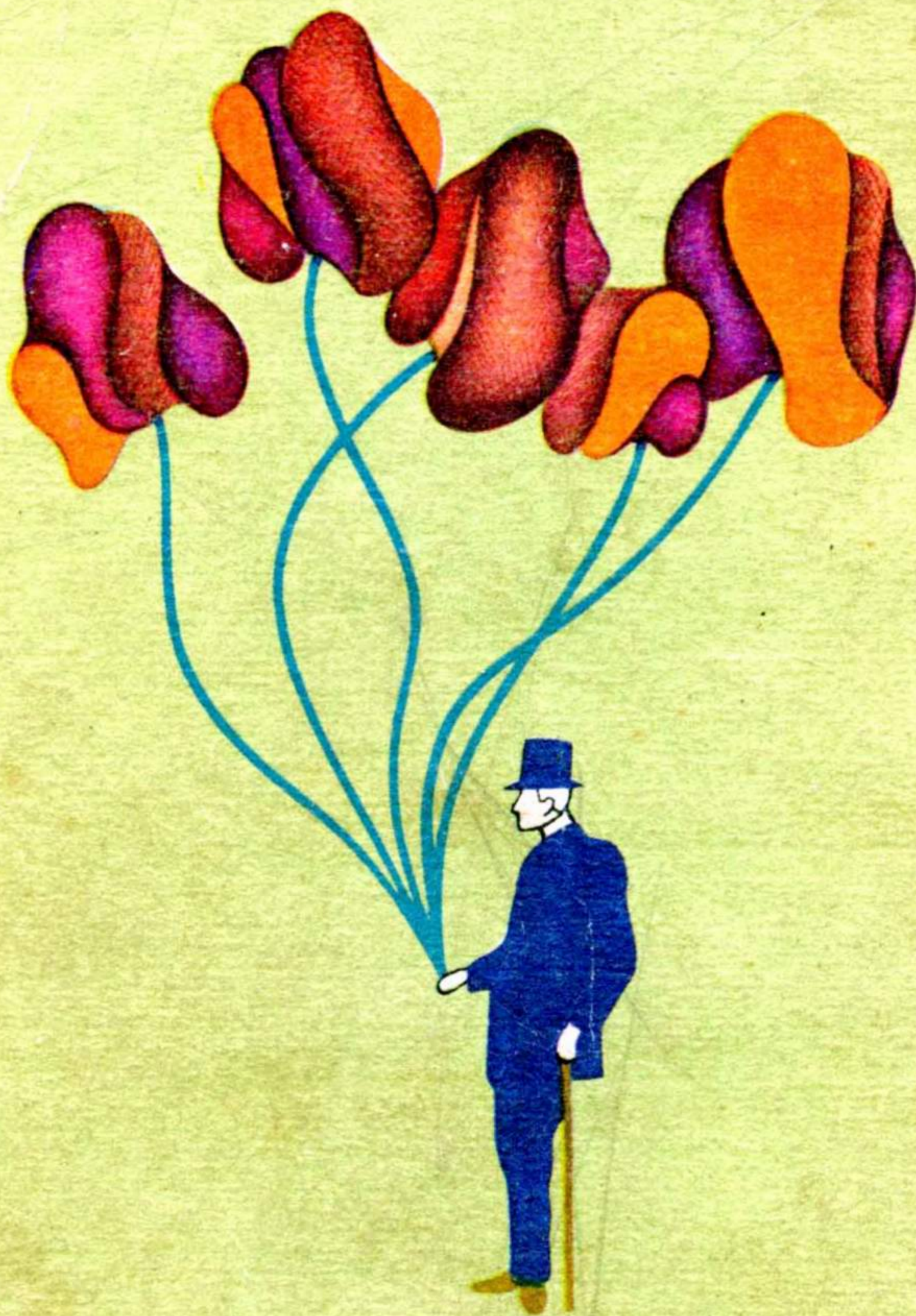
Bun de tipar: 27.07.1993
Coli tipar: 27

Comanda nr. 30 227
Combinatul poligrafic „Căru Școlii”
București — Piața Școlii nr. 1
Republica Socialistă România

UNIVERS